

ИЗБРАНА
СВЕТОВНА
ФАНТАСТИКА

Поразителен епос
за вселена, намираща се
на ръба на откровението...
или гибелта

ФАНТАСТИКА

62

ДЕЙВИД БРИН

СТЪЛБА КЪМ НЕБЕТО

АВТОРЪТ Е НОСИТЕЛ НА НАГРАДИТЕ ХЮГО И НЕБЮЛА

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА БАРД

ДЕЙВИД БРИН СТЪЛБА КЪМ НЕБЕТО

Превод: Крум Бъчваров

chitanka.info

След векове, прекарани в мир, експериментът на планетата Джиджо наближава трагичния си край. Шестте изгнанически раси, избягали там от Петте галактики, са открити от древни врагове. Ужасяващите джофури готвят планове за местните обитатели: програма за геноцид и насилствено размножаване с оглед на собствените им жестоки цели...

Дейвид Брин е създал галактическа панорама на чудеса и мъдрост, прозрения и приключения — и разкрива загадки, които може би лежат в сърцето на вселената.

*На
Терън Джейкъб Брин, нашият изследовател
без граници
Последна книга от новата трилогия за
Ъплифта*

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА

„аз“ — мъжки урс, когото бившата му съпруга е изхвърлила от торбичката си. По-късно „женен“ за преждевременското момиче Рети.

Акеакемай — делфин, член на екипажа на „Стрийкър“.

Алвин — човекоподражателският прякор на Хф-уейюо, млад хуун от Джиджо.

Аскс — член на джиджоския Съвет на върховните мъдречи, представител на трекската раса. Вж. „Еуаскс“.

Баскин, Джилиън — земянитска агентка и лекарка на делфинския изследователски кораб „Стрийкър“. Капитан на кораба след инцидента на Китръп.

Данайт, Емерсън — човек-инженер, някога член на земянитския екипаж на „Стрийкър“.

Джилиън — вж. Баскин, Джилиън.

Дор-хинуф — млад женски хуун, дъщеря на Туафу-ануф.

Дуер — син на майстора на хартия Нило Куулън, брат на Сара и Ларк, главен следотърсач на Общността на Шестте раси на Джиджо.

Еуаскс — джофурска купчина пръстени, трансформирана от стария мъдрец Аскс чрез поставяне на господарски пръстен.

Каа — втори пилот на „Стрийкър“. По-рано известен като Каа Късметлията.

Калнокракия — див нур, получил името си от Дуер Куулън.

Каркает — мъжки делфин, инженер от екипажа на „Стрийкър“.

Кийпиру — бивш главен пилот на „Стрийкър“, останал на Китръп.

Киуей Ха'аулин — синтиански търговец.

Клещовръх — червен кхюин, приятел на Алвин, който издълбал батискафа „Ууфонска мечта“ от дънер на дърво гару.

Крейдейки — мъжки делфин, бивш капитан на земния делфийски кораб „Стрийкър“. Останал на Китръп заедно с още неколцина членове на екипажа.

Ларк — брат на Сара и Дуер, младши мъдрец на Общността на Джиджо.

Маканий — женски делфин, корабен лекар на „Стрийкър“. Останала на Джиджо, за да се грижи за умствено деградирани членове на екипажа.

Нис — псевдоразумен компютър, зает на „Стрийкър“ от тимбримски шпионин.

Орли, Томас — генетично изменен земянитски агент, назначен на „Стрийкър“. Съпруг на Джилиън Баскин, останал на Китръп заедно с групата на Крейдейки.

Пипоу — специалистка по генетика, и медицинска сестра на „Стрийкър“. Отвлечена на Джиджо.

Прити — женско неошимпанзе, прислужница на Сара, опитна в някои аспекти на имагинерната математика.

Ранн — водач на даникските човеци.

Ро-кенн — висш ротенски господар.

Сара — дъщеря на майстора на хартия Нило Куулън, сестра на Дуер и Ларк, учен математик и лингвист.

Старите — наименование, дадено на „оттеглилите“ се раси от Многоизмерния свят.

Суеси, Ханес — човек-инженер от екипажа на „Стрийкър“, превърнат в киборг от Старите.

Туафу-ануф — хуунски митнически служител в базата Каззарк.

Тш'т — женски делфин, някога пети заместник-командир на „Стрийкър“. По-късно командир на кораба заедно с Джилиън Баскин.

Тюг — трекски алхимик от ковачницата на Маунт Гуен. Нов член на екипажа на „Стрийкър“.

Уер'К'кинн — началникът на Хари в Института по навигация.

Уриел — урска главна ковачка на ковачницата на Маунт Гуен.

Ур-ронн — урска приятелка на Алвин и участничка в експедицията с „Ууфонска мечта“. Племенница на Уриел.

Хари Хармс — неошимпанзе, наблюдател в Института по навигация.

Хуфу — нур, любимка на Алвин.

Хък — човекоподражателски прякор на г'кекско сираче, отгледано от хуунско семейство на Джиджо. Най-добра приятелка на Алвин.

СПИСЪК НА РАЗУМНИТЕ РАСИ

Г'кеки — първата преждевремска раса, пристигнала на Джиджо около две хиляди години преди описаните в книгата събития. Ъплифтираните от друулите г'кеки имат биомагнитни колела и четири очни стълбчета, излизащи от общ торс-мозъчна кутия. Поради преследване от враждебни раси, г'кеките са изчезнали навсякъде другаде в Петте галактики, освен на Джиджо.

Глейвъри — третата преждевремска раса, пристигнала на Джиджо. Ъплифтирани са от туннунктюрите, които, от своя страна, били ъплифтирани от буюрите. Глейвърите отчасти са двуноги. Имат опалова кожа и големи изпъкнали очи. Приблизително метър на височина, те имат раздвоена хватателна опашка. След незаконното си установяване на Джиджо глейвърите деволуирали до предразумно състояние и напуснали Общностите на шестте раси. Според някои те са ярък пример за Пътя на изкуплението.

Джофури — организми, напомнящи конус от натрупани един върху друг гевреци. Подобно на своите трекски братовчеди, джофуриите се състоят от взаимозаменяеми гъбести „сокови пръстени“, всеки от които с ограничен интелект, но заедно образуващи разумно съвкупно същество. Специализирани пръстени осигуряват на купчината сетива, манипулативни органи и понякога странни способности за синтезиране на химични вещества. Подобно на треките, след ъплифтирането си от поите този уникален вид бил благороден и неамбициозен. По-късно фанатичните оейли ги преоткрили и им осигурили „господарски пръстени“, превръщащи треките в джофури — упорити и изключително амбициозни същества.

Кхюини — четвъртата преждевремска раса на Джиджо. Ъплифтираните от зхошите кхюини са радиално симетрични екзоскелетни същества с пет крака. Мозъкът им отчасти се намира в

прибиращ се централен купол. Бунтовническа група от тази раса се установила на Джиджо в опит да запази древната си кастова система, в която сивите кхюини давали царствените матриарси, докато червените и сините били слуги и занаятчии. Условието на планетата — включително по-късната човешка намеса — довели до унищожаването на тази система.

Ротени — тайнствена галактянска раса. Според една човешка група (даккините или даниките), ротените са изчезналите патрони на Земята. Те са двукраки, с обаятелни лица, малко по-едри от човеци, но с подобни пропорции. Смята се, че са месоядни.

Треки — втората незаконна заселническа раса на Джиджо. Треките са деволуирал вариант на джофурите, избягал от налагането на господарски пръстени.

Урси — шестата преждевремска раса на Джиджо. Месоядни кентавровидни обитатели на равнините. Имат дълга гъвкава шия, тясна глава и ръце без рамене, завършващи със сръчни пръсти. Урсите започват живота си като малки шестоноги личинки, извадени от торбичките на майките си, за да се грижат сами за себе си. Всички оцелели след „детството“ могат да бъдат приети в урска група. Женските достигат големината на едър елен и имат двойни люпилни торбички, в които държат миниатюрните мъжки, по-дребни от домашна котка. Женските с предларвни малки изхвърлят единия или и двамата си съпрузи, за да направят място за излюпването. Урсите изпитват отвращение към водата в чистия ѝ вид.

Хууни — петата заселническа вълна на Джиджо, двуноги всеядни със светла люспеста кожа и рунтава бяла козина на краката. Гръбначният им стълб е масивна куха структура, представляваща част от кръвоносната им система. Първоначално използвани по време на предбрачно ухаждане, сега надуваемите гръклянни торбички на хууните им дават възможност да „умблират“. След ъплифтирането им от гутхатсите представителите на тази раса играли ролята на строги, досадни бюрократи в галактянската култура.

Човеци — най-младата преждевремска раса, пристигнала на Джиджо по-малко от триста години преди описваните събития. Човешките „вълкони“ еволюирали на Земята и вероятно сами развили технологична цивилизация, способна на примитивно междוזвездно пътуване. Възможно е също да им е помогнал неизвестен патрон, въпрос, който е обект на разпалени спорове.

ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК

Алафора — метафорична интерпретация на някои особености в Е-равнището на хиперпространството.

Англически език — човешки език, създаден през два̀сет и първи век и включващ много английски думи, но повлиян от други езици отпреди контакта и изменен в съответствие с новите постижения на лингвистичната теория.

Бунището — огромна цепнатина или разсед на морското дъно, образуван от тектонична активност и успореден на Склона на Джиджо. Обитаващите планетата раси изхвърлят там отпадъците си — от скелетни останки до корпуси на преждевремски космически кораби, — за да се стопят под кората на Джиджо.

Буюри — някогашни законни наематели на Джиджо, напомнящи на жаби и известни с мъдростта, прозорливостта и познанията си в областта на генетиката. Заминали си преди почти милион години след обявяването на Джиджо за угарен свят.

Вълкон — обиден галактянски термин за раса, която очевидно се е ъплифтирала сама и е постигнала междузвездно пътуване без помощта на патрон.

Галактическа библиотека — фантастично огромни познания, събирани в продължение на стотици милиони години. В повечето галактянски селища и кораби има квазиразумни „клонове“ на библиотеката.

Галактически институти — огромни могъщи академии, за които се твърди, че са неутрални и над междуклановата политика.

Институтите регулират различни страни на галактянската цивилизация. Някои от тях датират отпреди повече от милиард години.

Галактянски — отнасящ се до древната цивилизация на Петте галактики.

Даник — простонароден термин за даникенин, културно движение, датиращо от времето след първия контакт на човечеството с галактянската цивилизация. Даниките смятат, че земяните са ъплифтирани от галактянска раса, която поради неизвестни причини е решила да остане скрита. Според един от даникските култове тази раса от мъдри, загадъчни наставници са ротените.

Джиджо — планета в Галактика четвърта. Дом на седем преждевремски раси: човеци, хууни, кхюини, урси, г'кеки, деволюирали глейвъри и „дегенерирали“ джофури, известни като треки.

Дура — приблизително двацет секунди.

Е-равнище на хиперпространството — опасен хиперпространствен район, в който разликите между съзнание и действителност стават трудно доловими. В него могат да съществуват самостоятелни концепции, без да се съдържат в мозък или компютър. Вж. „алафора“.

Занги — дишаща водород раса, чиито представители се състоят от една-единствена клетка и понякога се организират така, че напомнят огромни сепии. Живеят в атмосферите на газови гиганти. Институтът по миграциите е отстъпил на дишащите водород целия район на Джиджо (Галактика четвърта).

Земянитски клан — малко, странно галактянско „семејство“ от разумни раси, състоящо се от клиентите неошимпанзета и неоделфини и от техните човешки патрони.

Измунути — червена гигантска звезда близо до слънцето на Джиджо. Бълва въглероден вятър и скрива планетата от инспекциите на Института по миграциите.

Илем — тъканта на самата действителност.

Ифни — опростена форма от „Инфинити“ (Безкрайност). Според космонавтската традиция, име, давано на богинята на късмета. Персонификация на случайността или Закона на Мърфи.

Казкарк — космическа станция, управлявана от няколко големи галактически института, включително Института по навигация.

Класове живот — в Петте галактики са известни седем вида разумен живот:

дишащи кислород — членове на галактянската култура, включително човеците.

дишащи водород — използват „оредяващи“ атмосфери и имат по-бавен метаболизъм. Повечето обитават гигантски газови планети, летят сред облаците и изпълняват вътрешни симулации на света.

оттеглили се — бивши раси патрони, достигнали старост и „оттеглили се“ от делата на галактянската цивилизация.

машинни — самовъзпроизвеждащи се разумни машини. Обикновено обитават само райони със силна радиация или зони от дълбокия космос, нежелани от цивилизациите на дишащите кислород и водород, макар че някои типове продължават да се използват.

трансцендентни — раси, „преминали“ в по-висше състояние. В галактянската култура съществуват многобройни противоречиви вярвания за този клас живот. Смята се, че към него първи са преминали Прародителите.

меметически — странни „мисловни“ организми, обитаващи главно E-равнището на хиперпространството.

квантови — организми, открити едва през последните сто милиона години, съществуващи в цепнатините на вселената и рядко осъществяващи контакт с галактянското общество. Начинът им на живот очевидно зависи от макроквантовата несигурност.

Масово се спори дали не трябва да се приеме, че класовете живот са осем. Други подозират, че броят им е още по-голям. Контактът между различните класове е опасен и не се насърчава.

Кидура — приблизително половин секунда.

Кикви — предразумна раса от амфибии, местни обитатели на Китръп.

Китръп — воден свят, богат на тежки метали.

Клиент — раса, все още намираща се в период на служба при патроните, които са я ъплифтирвали от предразумно животинско състояние.

Колапс на Гронин — историческо име, обозначаващо последния случай в галактянската история, когато разрастването на вселената довело до „разпадане“ на точките на прехвърляне между галактиките и в резултат до разпокъсване на галактянското общество.

Колонията НуДоун — свят, колонизиран от земяните преди контакта с галактическата цивилизация в неволно нарушение на законите за миграция. С помощта на джофури, хуунски бюрократи насилствено изселили обитателите му.

Мидура — единица за време, приблизително седемдесет и една минути.

Многоизмерният свят — място за оттегляне на раси, които почти са изпреварили цивилизацията на Петте галактики (вж. „Структури на Крисуел“).

Моргран — точка на прехвърляне, където „Стрийкър“ е бил атакуван за първи път от бойни кораби на фанатичните религиозни кланове.

Неоделфини — ъплифтирани делфини, клиенти на човечеството.

Неошимпанзета — първите клиенти на човеците. Изцяло ъплифтираните неошими могат да говорят. Придружилите човеците на Джиджо „недовършени“ неошими са неми, но са способни да общуват чрез езика на знаците.

Нур — джиджоско название на титлалите, галактянски вид, ъплифтиран от тимбримите. За джиджойците нурите са интелигентни, сръчни, пакостливи същества, напомнящи видри. Те не се поддават на опитомяване, но търпеливите и добродушни хууни използват някои нури на корабите си. Другите преждевремски раси ги смятат за досадни.

Оакка — регионалната централа на Института по миграциите.

Патрон — галактянска раса, ъплифтирала до пълна разумност поне един животински вид.

Пидура — между шест и седем енергийни дури или приблизително четири дни.

„Полкджхи“ — джофурски боен кораб, приземил се на Джиджо в търсене на земянитския кораб-беглец „Стрийкър“.

Прародителите — легендарната първа космическа раса, поставила началото на цикъла на Ъплифта два милиарда години преди описваните събития и по този начин създавала галактянското общество.

Преждевремци — престъпници, които колонизират светове, обявени от Галактическият институт по миграциите за угарни. На Джиджо терминът означава група, опитваща се да установи нови незаконни селища извън границите на Склона.

Прегръдка на вълните — квазипристрастяване, което кара по-старите раси да се стремят към гравитационните вълни близо до извънредно плътни звезди.

Примитивен делфийски — полуезик, използван от неъплифтираните делфини на Земята.

Рюк — квазигъбести симбионти, които помагат на Шестте раси да „четат“ емоциите и езика на тялото на другите.

Светото яйце — загадъчна маса от пси-активен камък, появила се от вулкан един век преди описваните събития и съпътствана от широко разпространени видения.

Стресов атавизъм — стресово състояние, срещащо се при новоъплифтираните видове, при което индивидите губят висшите си познавателни функции.

„Стрийкър“ — земянитски космически кораб с екипаж от неоделфини. Откритията на „Стрийкър“ довели до безпрецедентно преследване от страна на десетки галактянски фракции, всяка от които домогваща се до тайните на делфините.

Структури на Крисуел — многоизмерни обвивки, създадени да обгръщат малки червени слънца, като използват цялата светлинна енергия. За разлика от обикновената сфера на Дайсън, тяхната многоизмерна форма позволява максималната възможна „прозоречна площ“.

Съветът Терагенс — ръководен орган на междузвездното правителство на човечеството, занимаващ се с отношенията между земянитския клан и галактянското общество.

Тимбрими — хуманоиден вид, съюзник на земянитския клан, известен с високата си интелигентност и дяволито чувство за хумор.

Титлали — вж. „нур“.

Топорджик — псевдоматериален субстрат, направен от органично нагънато време.

Точка на прехвърляне — район на огънато пространство-време, който позволява на корабите, влизащи под точно определен ъгъл, скорост, по-висока от светлинната.

Човекоподражател — жаргонен термин за същество, което имитира човеците, защото земянитските текстове все още господстват в литературния живот на Джиджо.

Ъплифт — процесът на превръщане на предразумен животински вид в напълно разумна раса, която е в състояние да влезе в галактянското общество. Извършва се от раса патрон.

Ядура — приблизително четирийсет и три часа.

Яйце — вж. Светото яйце.

ПЪРВА ЧАСТ

ПЕТТЕ ГАЛАКТИКИ

Какви емблеми украсяват нашите бързи кораби?

Колко спирали се вихрят на носа на всеки от огромните ни съдове, безспир се въртят и символизират нашите връзки? Колко са връзките, които образуват нашия съюз?

Една спирала представлява бавно зреещите угарни светове — там, където животът започва дългото си, трудно изкачване.

От тяхната плодовитост се раждат нови раси, готови за ъплифт.

Две спирали означават звездната култура, бясно носеща се с нашите бързи кораби — първо като клиент, а сетне като патрон, — стръвно преследваща нашите младежки интереси в търговия, бран, мир...

И все се стремим нагоре, дорде не чуем мамещия зов на приливите.

Три спирали символизират Старите, изящни и ведри, отказали се от космическите кораби, за да прегърнат живот, изпълнен със съзерцание. Уморени от лудешкия бяг. Оттеглили се, за да се самоусъвършенстват.

Те се готвят да се изправят пред Великия орач.

Четири спирали изобразяват Висшите трансцендентни, прекалено величествени за нашите сетива. Но съществуват!

И мислят как да обгърнат всички равнища на пространството и всички времена.

Пет спирали бележат галактиките — огромни въртопи от сияйна светлина, — нашите островчета сред стерилния космос, заобиколени от загадъчна тишина. Те са

във вечно въртене, хранят многобройните класове живот,
постоянно свързани и вечни.

Или поне така ни уверяват...

ХАРИ

Алармите пеят различни мелодии.

Някои пищят, за да привлекат вниманието ти и те будят от дълбок сън. Други карат вените ти да пулсират от адреналин. На борда на който и да е космически кораб има сирени, които предупреждават за сблъсък, вакуумни утечки или безброй други видове надвиснала смърт.

Но алармата, която Хари Хармс чуваше, не беше такава. Тя ужасяващо стържеше по самите му нерви.

„Не е спешно — сякаш нашепваше тихият звук. — Мога да почакам.

Но дори не си и помисляй пак да заспиш.“

Хари се претърколи и примижа към пулта до възглавницата му. Оттам многозначително го мамеха светещи символи. Но онези части от мозъка му, които се занимаваха с четене, не бяха създадени съвършено. Трябваше им известно време, за да загреят.

— Хм... — измърмори той. — А?

Сънят теглеше тялото му, все още изтощено след поредното дълго, самотно дежурство. Колко дури бяха изтекли, откакто се хвърли на койката си и се закле да подаде оставка, след като свърши това пътуване?

Сънят бе дошъл бързо, но не и спокойно. Тук, в Е-пространството, Хари винаги сънуваше.

Всъщност сънищата бяха част от работата му.

Насън често посещаваше степите на Хорст и виждаше прашните хоризонти от детството си. Забравен от Бога свят, покрит с тежки облаци, които скъпернически пазеха влагата си и не я споделяха със сухата земя. Обикновено се будеше от такива сънища с пресъхнали устни и отчаяно закопнял за глътка вода.

Други сънища го отнасяха на Земята — шумен град-планета, пълен с високи човеци, — чиито небостъргачи и тучна зеленина се бяха отпечатали в паметта му след единственото му кратко посещение там. Струваше му се, че това бе станало преди векове, в някакъв друг живот.

После идваха кошмарите за кораби — огромни бойни машини и напомнящи на луни нашественически съдове, — които блестяха на звездната светлина или бяха потънали в мътния блясък на ужасните си полета. Призрачни фрегати, надвиснали по-зловещо и страшно, отколкото в действителния живот.

Това бяха по-нормалните сънища, които се промъкваха в нощите му, стига да не го преследваха далеч по-странни видения. Обикновено мислите на Хари бяха изпълнени с въртящи се, замайващи алафори, които се вълнуваха и шепнеха с ексцентричната полулогика на Е-пространството. Дори добре защитената му стая не беше непроницаема за пипалата на антиреалността, които проникваха през преградите и опипваха съня му. Нищо чудно, че се събуждаше дезориентиран, стреснат от стържещата аларма.

Хари погледна към светещите букви — всяка усукана като някакъв безумен жив йероглиф и жестикулираща с идеограматичния синтаксис на галактически език номер седем. Накрая успя да се съсредоточи и си преведе съобщението на английски.

— Страхотно — сухо отбеляза той.

Очевидно отново се приближаваше патрулен кораб.

— Е, какво да се прави.

Алармата ускори темпо. Хари скочи от леглото и стъпи с боси крака върху студените плочи, което го накара да се разтрепери.

— А само като си помисля... че според тях съм имал дарба за такъв вид работа.

С други думи, трябваше да си поне малко луд, за да си подходящ за това.

Като се отърси от сънливостта, той се покатери по стълбата до наблюдателната платформа над стаята му — шестоъгълно помещение с максимална широчина шест метра и пулт за управление по средата. Хари заопипва с ръка, за да изключи алармата и кой знае как успя да натисне верния ключ, без да задейства някое от оръжията или да изхвърли атмосферата на станцията в Е-пространството. Влудяващият звук рязко спря.

— Уф... — въздъхна той и едва отново не заспа, застанал зад мекото командно кресло.

Но пък... ако наистина заспеше, можеше пак да засънува.

„Докато не ме пратиха тук, изобщо не разбирах „Хамлет“. Но сега ми се струва, че Шекспир трябва да е видял Е-пространството, преди да напише онова: „Да бъдеш или не.

... Заспиваш и сънуваш може би?“^[1]

Да, старият Уили трябва да е знаел, че има и по-ужасни неща от смъртта.“

Като се почесваше по корема, Хари плъзна поглед по статусния пулт. Не светеха червени лампички. Станцията изглежда функционираше нормално. Не се забелязваха сериозни реалностни утечки. Той въздъхна и заобиколи креслото, за да седне.

— Мониторен режим. Докладвай състоянието на станцията.

Холодисплеят оживя и излъчи във въздуха синьо „М“. От бавно въртящата се буква се разнесе мелодичен глас:

— Мониторен режим. Целостта на станцията е номинална. В 4:48:52 часа вътрешно субективно време надзирателят на станцията Хари Хармс получи сигнал...

— Аз съм Хари Хармс. Защо не ми кажеш нещо, което не зная, като например какъв е тоя сигнал, ти, жалко оправдание за тупе на плеш... а... а...

Хари кихна и не успя да довърши. После избърса очи с опакото на косматата си китка.

— Сигналят означаваше прекъсване на патрулната ни обиколка на Е-равнището на хиперпространството — спокойно продължи мониторът. — Станцията очевидно е потънала в аномален район.

— Искаш да кажеш, че сме се натъкнали на риф. Това вече го разбрах. Но какъв... Е, няма значение. Сам ще отида да проверя.

Той се приближи до една от шестте вертикални щори, пхна пръст между две от плоскостите и ги разтвори. Поколеба се, после се наведе, за да надзърне навън.

Поне станцията изглеждаше в обичайната си форма. Слава на Ифни, не приличаше на кит, медуза или аморфно петно. Понякога този континуум въздействаше върху физическите обекти по ужасно странен, дори фатален начин.

Контролната кула се издигаше като стъклен купол над бял сфероид и даваше възможност за наблюдение във всички посоки над огромни метафорични територии — несигурни, опасни, но рядко монотонни.

В далечината се очертаваха насечени черни планини, които напомняха абаносови айсберги, величествено извисяващи се над нещо като безкрайно море от лилава трева. „Небето“ бе с онази червено-синя окраска, която можеше да се види единствено в Е-равнището. По него имаше дупки.

Дотук добре.

Хари разтвори още по-широко плоскостите, за да погледне непосредственото обкръжение на станцията и изненадано запремигва. Тя се намираше върху блестяща, гладка, кафява повърхност. На около километър във всички посоки се простираха гигантски жълти морски звезди!

Поне такава беше първоначалното му впечатление. Той се втурна към другата щора и отново надзърна. От тази страна бе същото. Звездите бяха разположени достатъчно нагъсто, за да не може да се мине между тях.

— По дяволите!

От собствен опит знаеше, че е безполезно да се опитва да прелети над тези неща. Щом представляваха двуизмерни препятствия, трябваше да се преодоляват по двуизмерен начин. Ето как действаше алафоричната логика в тази зона на Е-пространството.

Хари се върна обратно при контролния пулт и докосна един от бутоните. Всички щори се отвориха и внезапно разкриха панорамна гледка. Планини и лилава трева в далечината. Кафяв блясък в непосредствена близост.

И да, звездите заобикаляха станцията от всички страни. Отвсякъде жълти морски звезди.

— Пфу — потръпна той. Повечето имагинерни чудовища имаха шест ръце, макар че понякога бяха с пет или седем. И като че ли не се движеха. Поне това беше някаква утеха. Хари мразеше подвижните алафори.

— Пилотен режим! — заповяда той.

С тихо пропукване висящото във въздуха „М“ се замени с весело, поставено в курсив „П“.

— Хей, здрасти, шефе. Сега накъде, Хенри?

— Казвам се Хари — изсумтя той. На английски използваният от пилотния режим наперен глас можеше и да е бодър и приятелски, но на галактически седем звучеше просто ужасно. И все пак единствената

възможна алтернатива означаваше да инсталира говорен чип, програмиран на съскащо-прещракващия галактически две. Губруански диалект. Още не беше чак толкова отчаян.

— Пригответи се за издигане по имагинерно плоска траектория под двеста и четирийсет градуса — нареди на програмата Хари. — Съвсем бавно.

— Както кажеш, шефе. Сега ще адаптирам параметрите на интерфейса.

Хари се върна до прозореца и проследи с поглед как от станцията израстват четири огромни колела с гигантски надуваеми гуми и дълбоки грайфери. Скоро започнаха да се въртят. През дебелия кристални стъкла проникна скърцащ вой, напомнящ на търкане на ръка по насапунисан кухненски плот.

Както се бе опасявал, гумите почти не осъществяваха триене с гладката кафява повърхност. И все пак засега се въздържа да отмени контрамерките, взети от пилота. Първо искаше да види какво ще се случи.

Постепенно набираха инерция. Станцията се приближаваше към най-близката морска звезда.

Започнаха да го обземат съмнения.

— Навярно първо трябваше да проверя тая работа. Може да пазят това изображение в архива.

Някога, когато постъпи като доброволец в изследователския отдел на Института по навигация — натъпкан с тренажорен опит и идеализъм, — Хари се консултираше с архивите всеки път, щом Е-пространството го предизвикаше с поредния странен символ. В крайна сметка галактическата цивилизация на дишащите кислород раси проучваше и каталогизираше този безумен континуум вече половин милиард години. Количеството информация, което се съдържаше дори в малкия му корабен клон на Библиотеката, надхвърляше всички човешки познания отпреди контакта с извънземните.

Внушително хранилище... и както се оказа, почти безполезно. Навярно той не беше много добър в преговорите със справочната личност на Библиотеката. Или пък проблемът се дължеше на факта, че произхожда от маймунски земен род. Така или иначе, по време на мисиите си в Е-пространството скоро започна да се доверява на собствения си инстинкт.

Уви, този подход имаше един недостатък. Когато всичко под краката ти се сгромоляса, можеш да обвиняваш само себе си.

Хари забеляза, че е прегърбил рамене. Той се изпъна и склучи ръце, за да не се чеше. Но нервната му енергия трябваше да се прояви по някакъв начин, затова започна да подръпва пръстите си. Веднъж негов познат тимбрим бе отбелязал, че мнозина представители на неговия вид имат този навик, навярно симптом от дългия, труден процес на ъплифтирането.

Предните гуми стигнаха до първата звезда. Нямаше начин да я заобиколят, нито нея, нито която и да е друга. Нямаха друг избор, освен да минат през тях.

Хари затаи дъх в очакване на сблъсъка. Но докосването до звездата не предизвика реакция. Препятствието просто продължи да си лежи — шест дълги, плоски ивици осеяна с кафяви петна жълта маса, изпъващи се от централен диск. Предните колела се плъзнаха и станцията се заиздига по жълтата лента, тласкана от задните.

Кулата леко се наклони. Хари нервно засумтя. Нещо го смущаваше. Може би „морска звезда“ не бе най-добрата аналогия за тези неща. И все пак му изглеждаха познати.

Наклонът се увеличи. Откъм въртящите се задни колела се носеше тревожен вой, докато накрая и те достигнаха жълтата маса.

— Не! — шокиран от най-последен връхлетелия го спомен, извика той. — Заден! Това са бана...

Прекалено късно. Хлъзгавите жълти ленти изхвърчаха изпод платформата и я подхвърлиха, а триенето внезапно изчезна. Хари се блъсна в тавана, после се плъзна по отсрещната стена, докато разузнавателната платформа се търкаляше, пързеляше и отново се търкаляше... и накрая падна с последно, разтърсващо костите тупване. Ударил се в една от вътрешните прегради, той се вкопчи с пръстите на краката си в стенния парапет и изчака подскочането да спре.

— Ох... главата ми... — изпъшка Хари и се надигна.

Поне бяха застанали с краката надолу. Той се затътри обратно до пулта и провери главния дисплей. Слава на Ифни, нямаше сериозни повреди. Но щеше да му се наложи дълго да чисти. Цялата му козина беше покрита с топки прах. Започна да се отупва, като вдигаше във въздуха облаци и силно кихаше.

Щорите автоматично се бяха затворили в мига, в който всичко се обърка, за да защитят очите му от потенциално опасни алафори.

— Отвори щорите! — навъсено нареди Хари. Безумното движение можеше да е предизвикало локална фазова промяна и всички отвратителни препятствия да са изчезнали. И преди се бе случвало.

„Де такъв късмет!“ — осъзна той, когато щорите се отвориха. Същото червеникаво-синьо като швейцарско сирене небе покриваше бледоморавите пампаси. В далечината се издигаха отвратително черните планини. И хлъзгавото плато все още обграждаше разузнавателния кораб от всички страни с многоръки жълти фигури.

— Бананови кори — измърмори. — Гадни бананови кори.

Една от причините, поради които тези станции се управляваха само от един наблюдател... алафорите проявяваха склонност да стават още по-странни, когато едновременно ги възприемаха два мозъка. „Нещата“, които виждаше, представляваха образи, родени от собствения му ум и напластени върху трудно разбираема реалност. Реалност, която се променяше и преобразуваше под въздействието на неговите мисли и възприятия.

На теория всичко това беше чудесно. Вече трябваше да е свикнал. Но конкретно в банановата алафора го безпокоеше фактът, че изглежда безпричинно лична. Подобно на другите от вида му, Хари мразеше да попада в капана на стереотипи.

Той въздъхна и се почеса.

— Стабилни ли са всички системи?

— Всичко е стабилно, шефе Харълд — отвърна пилотът. — В момента сме заседнали, но изглежда сме в безопасност.

Хари се загледа към огромното открито пространство отвъд платото. Всъщност оттук видимостта беше отлична. Особено дупките в небето бяха съвсем ясни. Хрумна му нещо.

— Я кажи, трябва ли наистина още сега да се мъчим да се измъкнем? Можем да наблюдаваме всичките ни определени маршрути оттук, докато смяната ни не свърши, нали така?

— Изглежда ми правилно. За момента няма възможност да пропуснем какъвто и да е незаконен трафик.

— Хммф. Добре тогава... — прозя се той. — Просто пак ще си легна! Имам чувството, че трябва да разсея мислите си от всичко това.

— Много добре. Лека нощ, шефе Хармс. Приятни сънища.

— Сто процента — измърмори на английски Хари, докато напускаше наблюдателната палуба. — И затвори проклетите щори! Налага ли се да мисля за всичко, което ни заобикаля? Не отговаряй на този въпрос! Просто... няма значение.

Дори затворени, щорите нямаше да спрат всички утечки. Между плоскостите им се промъкваха мъждукащи архетипи, които сякаш нямаха търпение да се вмъкнат в съня му и да се залепят за сънищата му като малки паразити.

Нямаше какво да се прави. Когато Хари получи първото си повишение и го пратиха в Е-пространството, местният началник на патрулите в Института по навигация му каза, че податливостта на алафорични образи е основна част от работата. Размахал тънката си, многоставна ръка, този галактянски служител призна изненадата си от качествата на Хари, като използваше галшест с нахалийски акцент:

— Скептични ние бяхме, когато съобщиха ни, че вашата раса притежава може би за нас полезни особености.

Нашите съмнения отхвърлихме, след като това постигнахте, наблюдател Хармс.

И сега пълен статус ви даваме. Пръв от вида си споходен сте от тази чест.

Хари въздъхна, когато отново се пъкна под завивките, изкушен от сладката глупост на самосъжалението.

„Каква чест само!“ — изсумтя той.

И все пак, ако трябваше да е искрен, не можеше да се оплаче. Бяха го предупредили. И тук не беше Хорст. Поне бе избягал от сухата монотонна пустош.

Така или иначе, единствено лудите живееха дълго с плюлите, създадени от космоса за тяхно удобство.

Разказваха се най-различни противоречиви истории за създателите на тази безумна вселена преди толкова много милиарди години. Но дори още преди да реши да се посвети на работа в Института — или да е чувал за Е-пространството, — Хари беше стигнал до едно заключение за метатеологията.

Въпреки цялата му мощ и величие, Творецът едва ли бе личност, притежаваща достатъчно здрав разум.

Поне не толкова, колкото неошимпанзетата.

[1] „Хамлет“ — Прев. В. Петров. — Б.пр. ↑

САРА

Има една дума-глиф.

Тя означава място, на което съвпадат три състояния на материята — двете са течни и се вихрят около трето, твърдо като корал.

На такова място може да се образува нещо като пяна. Опасна, измамна пяна, разбивана от носещи гибел вълни.

Никой не влиза доброволно в такъв въртоп.

Но понякога силата, наречена „отчаяние“, тласка благоразумните моряци към ужасни плитчини.

Стройно тяло стремглаво се спуска през външните краища на огромна звезда. С гъсенични ребра и редици от напомнящи на хищни нокти изпъкналости, които се връзват в пространствовремето, корабът упорито си пробива път сред жестоките вихри.

Пламъци облизват покрития с белези корпус от дъвен керамометал и го покриват с нови пластове странни сажди. Пипала от плазмен огън опипват в търсене на отвор, спирани (засега) от трептящи полета.

След време обаче топлината ще намери откъде да проникне.

По средата на кораба се върти тясно колело като венчален пръстен, опасващ нервен пръст. Покрай него се виждат редици прозорци. Неосветени отвътре, повечето от тъмните стъкла само отразяват звездния огън.

И после пред погледа изплува правоъгълник, сияещ с изкуствени багри.

Прозорец за гледане в две посоки. Вселена без граници.

Загледана във въртопа, Сара мислеше на глас.

— За да стигнат до Джиджо, моите престъпни предци са минали с тайнокораба си през същия този ад... скривайки следите си под дъха на Великата Измунути.

Потънала в размисъл за силите, които бушуваха само на десетина сантиметра от нея, тя галеше с пръсти кристалната повърхност, не позволяваща на радиацията да преодолее нищожното разстояние. Онази нейна част, която беше отраснала с книги и

математика, можеше да проумее физиката на звезда с радиус, по-голям от годишната орбита на родния ѝ свят. Червен гигант в последната си фаза на издуване, ядрен кипеж от атоми, изстрелвани към черния космос.

Абстрактното познание бе нещо чудесно. Но в същото време по гърба ѝ пълзяха суеверни тръпки, резултат от възпитанието ѝ като преждевременска дивачка, родена на варварски свят. Земянитският кораб „Стрийкър“ може и да беше преследван беглец — отчаяно криещ се от огромен ловец, многократно по-голям от самия него, — но този управляван от делфини съд все още ѝ изглеждаше божествен и я изпълваше с благоговение. Той носеше много повече маса, отколкото всички дървени сгради на Склона. Докато живееше в дървесната си къща край стенещата воденица, и в най-безумните си мечти не си бе представяла, че съдбата може да я отведе на такова пътуване през периферията на адска звезда.

Особено Измунути — самото ѝ име вдъхваше ужас. За скритите в постоянен страх на Джиджо Шест раси тя означаваше път надолу. Врата, която се отваря само в една посока: към изгнанието.

В продължение на две хиляди години покрай гигантската звезда се бяха промъквали бегълци, търсеци подслон на Джиджо. Първо колесатата раса на г'кеките, отчаяно бягаща от геноцид. После бяха пристигнали треките — спокойни купчини от восьчни пръстени, които се криеха от собствените си тиранични братовчеди, — следвани от кхюини, хууни, урси и човеци. Всички те се бяха заселвали в тясната област между Ръбатите планини и океанския бряг. Всяка вълна новодошли беше потопявала кораба, компютрите и другите си модерни уреди в дълбокото бунище на забравата. Късайки с миналото си, и шестте клана бивши небесни господари се бяха отдали на селски живот и завинаги се бяха отказали от небето.

Докато Цивилизацията на Петте галактики най-последно не се бе натъкнала на тази общност от несретници.

Рано или късно този ден трябваше да настъпи — така твърдяха Свещените свитъци. Някоя група от нарушители не можеше вечно да се крие. Не и в космос, изследван в продължение на милиард години, в който планети като Джиджо обикновено се обявяваха за угарни и се оставяха да се възстановят. И все пак мъдреците на Общностите на Джиджо се бяха надявали на повече време.

Време да се подготвят. Да се пречистят. Да потърсят изкупление. Да забравят галактическите ужаси, довели до това им бягство.

Свитьците предричаха, че ще пристигнат царствени магистрати от Галактическият институт по миграциите, за да съдят потомците на нарушителите. Но вместо това през тази съдбоносна година булото на Джиджо бяха разкъсали космически кораби, които носеха няколко вида престъпници. Първо генни пирати, после измамни убийци и накрая група земянитски бегълци, още по-злощастни от предците на Сара.

„Някога мечтаех да пътувам с космически кораб — загледана в плазмената буря навън, си помисли тя. — Но никога не съм си представяла такова нещо — да бягам заедно с делфини през огнена нощ, преследвана от боен кораб, пълен с яростни джофури.“

Напомнящи на риби братовчеди на хората, гонени из космоса от егоистични братовчеди на треките.

Съвпадението надхвърляше въображението ѝ.

Мислите ѝ бяха прекъснати от английски думи, изречени от глас, който винаги дразнеше Сара със сардоничността си.

— Изчислих хиперпространствения тензор, о, висши мъдрец. Изглежда си била права в предишната си преценка. Тайнственият лъч, преди време излъчен от Джиджо, не само предизвика изригвания от тази гигантска звезда. Той доведе и до изменения в състоянието на един древен възел на измерения, който лежеше заспал само на половин миктаар отук.

Сара мислено си преведе думите на езика от архаичните текстове, с които бе свикнала.

Половин миктаар. В плоското пространство това отговаряше приблизително на една двайсета от светлинна година.

Наистина близо.

— Значи лъчът е активирал стара точка на прехвърляне — кимна тя. — Знаех си.

— Твоята проникателност щеше да е още по-впечатляваща, ако разбирах методите ти. Хората са известни със способността си да правят щастливи предположения.

Сара се извърна от огнената гледка навън. Кабинетът, който ѝ бяха дали, приличаше на палат — той бе по-просторен от зала за приеми в кхюинска люпилня и имаше безброй устройства, които познаваше само от книги с двувековна давност. Преди апартаментът

беше принадлежал на човек на име Игнасио Мец, специалист по генетично ъплифтиране на делфини, убит по време на един от предишните ужасни сблъсъци на „Стрийкър“, истински учен, а не дивак с академични претенции като нея.

И все пак тя бе тук — уплашена, ужасена... и в същото време горда, че е първият жител на Джиджо, завърнал се в космоса.

От пулта на бюрото към нея се приближи синьо петно — течна, вълнообразно движеща се форма, която ѝ се струваше също толкова обидна, колкото и излъчваният от нея глас.

— Твоята така наречена вълконска математика не изглежда способна да предвижда такива сериозни въздействия върху континуума. Защо просто не признаеш, че си се доверила на интуицията си?

Сара прехапа устни. Нямахте да достави на Нис удоволствието да се ядоса.

— Покажи ми тензора — кратко нареди тя. — И схем... графика... която да включва и трите гравитационни кладенеца.

Холографското създание успя да изрази сарказъм с покорен поклон.

— Както желаш.

Пред нея оживя кубичен дисплей, широк два метра и много пожив от двуизмерните и неподвижни начертани на хартия диаграми, с които беше свикнала.

По средата му кипеше сияеща маса, която представляваше Измунути, огнено кълбо, излъчващо гневни багри. Пипалата на кървавата му корона се развяваха като коса на Медуза и се протягаха извън границите на която и да е нормална слънчева система. Но тези тънки нишки бързо потъваха в нов въртоп. През последните няколко мидури нещо беше довело звездата до невероятен пристъп на ярост. Неочаквани циклони изстрелваха нагоре струи гъста плазма, които се разтваряха като фунии на торнадо надалеч в космоса.

„И ние ще минем през някои от най-ужасните“, помисли си Сара.

Колко странно, че тези страшни катаклизми можеха да се дължат на пси-активен камък, потънал в земята на родния Джиджо. И все пак Сара бе убедена, че всичко това по някакъв начин е предизвикано от Светото яйце.

Вече полупотънала в тази буря, на дисплея се виждаше зелена точка, носеща се с отчаяна скорост към Измунути и насочена под ъгъл в хиперболична орбита, обозначена с линия, която описваше остър завой покрай гигантската звезда. В едната посока тънката черта водеше обратно към Джиджо, откъдето преди два изтощителни дни беше започнал опитът за бягство на „Стрийкър“ — сред камари древни останки, вдигнати от океанското дъно, събудени за последен величествен полет в космоса.

Една по една, всички тези примамки бяха загинали, изостанали или заловени от вражеските задържащи кутии. Накрая бе останал само „Стрийкър“, устремен към убежището на ураганната Измунути.

Що се отнасяше до другата посока... Данните от уредите бяха помогнали на Нис да изчисли вероятната им крайна точка. Очевидно Джилиън Баскин беше наредила да променят курса, за да се възползват от гравитационна прашка край звездата, която щеше да изстреля „Стрийкър“ по посока на галактическия североизток.

Сара мъчително преглътна. Това бе нейна идея. Но колкото повече време изтичаше, толкова по-неуверена се чувстваше.

— Новата точка на прехвърляне не изглежда много стабилна — отбеляза тя, след като проследи разчетената траектория на кораба до горния ляв ъгъл на холодисплея. Там се виждаше плътна мрежа от извити линии, минаващи през празен наглед участък от междузвездния космос.

Мониторът автоматично реагира и увеличи тази зона. Редове от светещи символи описваха местната хиперпространствена матрица.

Сара беше предвидила това — събуждането на нещо древно. Нещо вълшебно. За кратко това бе изглеждало тъкмо онова чудо, от което имаха нужда. Дар от Светото яйце. Път за бягство от ужасен капан.

Но когато проучи аналитичните профили, тя заключи, че в крайна сметка космосът не е чак толкова добронамерен.

— Наистина има нишки, които водят до други пространствено-времеви точки. Но те изглеждат доста... оскъдни.

— Е, какво може да се очаква от възел, който е само на няколко часа? Възел, съвсем наскоро събуден от сила, която никой от нас не е в състояние да проумее?

След кратко мълчание Нис продължи:

— Повечето от нишките, извеждащи от този възел, все още са в порядъка на Планкова ширина. Някои обещаващи маршрути като че ли се сливат и след няколко седмици навярно ще са безопасни за космически кораб. Разбира се, това не ни върши работа.

Сара кимна. Преследващият ги джофурски боен кораб едва ли щеше да даде на „Стрийкър“ толкова много време. Могъщият „Полкджхи“ вече беше изоставил наниза от заловени примамки, за да насочи цялото си внимание към действителната си цел и окъпваше земянитския съд със светлината на търсещите си лъчи.

— Тогава какво се надява да постигне Джилиън Баскин, като се насочва към безполезна...

Тя запремигва, сякаш я бяха ударили в гърдите.

— О, разбирам.

Сара отстъпи назад и дисплеят възвърна нормалния си мащаб. В отсрещния ъгъл, на два метра от нея, плътни заоблени линии обозначаваха пространствените модели на друга точка на прехвърляне. Познатата, надеждна точка, използвана през последните две хилядолетия от всички тайно-кораби. Единственият кратък път към или извън този район от Галактика четвърта.

Но не винаги. Някога, когато Джиджо е представлявал търговски център, трафикът е използвал два хиперизмерни възела. Бяха затворили единия половин милион години по-рано, след обявяването на планетата за угарна, по случайност скоро след заминаването на буюрите.

Сара и нейният наставник мъдрец Пурофски обаче подозираха, че това затваряне не е било случайно.

— Тогава мненията ни съвпадат — отвърна Ние. — Джилиън Баскин явно възнамерява да вкара джофурите в самоубийствен капан.

Сара потърси врага на големия дисплей. Откри го на няколко звездни радиуса зад Измунути — жълт блясък, изобразяващ ловеца, джофурски крайцер, чийто екипаж копнееше да завладее земянитския кораб и неговите тайни. Изоставил всички примамки, „Полкджхи“ се носеше към обичайната точка на прехвърляне, убеден, че ще пресече единствения път за бягство на „Стрийкър“.

Само че сега внезапното отваряне на нов изход трябва да беше объркало гигантските пръстени, които управляваха огромния боен кораб. Жълтата линия рязко зави и „Полкджхи“ отчаяно загуби

набраната инерция в опит да последва „Стрийкър“ покрай пламъците на Измунути към новата врата в пространство-времето.

„Врата, която не е готова за използване“, помисли си Сара. Джофурите сигурно също имаха уреди за отчитане на вероятностните потоци. Те трябва да разбираха колко опасно ще е да скочат в новородена точка на прехвърляне.

И все пак командирите на „Полкджхи“ не можеха да си позволят да ги изпуснат, нали? „Стрийкър“ беше малък, маневрен и се управляваше от делфини, прочути като най-добрите пилоти и в петте галактики.

А и земяните бяха отчаяни.

„Джофурите трябва да допуснат, че знаем нещо за тази точка на прехвърляне, което не им е известно. Навярно им изглежда така, сякаш сме я създали с едно махване на ръце — или перки. Ако скочим вътре, това ще е, защото знаем нишка, по която можем да минем безопасно.

Те са длъжни да ни последват, иначе рискуват да загубят «Стрийкър» завинаги.“

Сара кимна.

— Джилиън и делфините... те се жертват заради Джиджо.

Холограмата на Нис като че ли сви рамене в знак на съгласие.

— Това наистина изглежда най-добрият избор от всичките жалки възможности. Да предположим, че приемем битката. Единственият вероятен резултат е плен или смърт, което означава гибел за джиджоската цивилизация. След като изтръгнат тайните на „Стрийкър“, Джофурите ще ги предадат на родния си клан, после спокойно ще организират систематична програма за Джиджо: първо ще изтребят всички г'кеки, след това ще превърнат планетата в своя размножителна колония и ще създадат нови видове човеци, треки и хууни, отговарящи на ужасните им стремежи. Като принуждава „Полкджхи“ да ни последва в новата точка на прехвърляне, доктор Баскин прави така, че Петте галактики да не бъдат известени за вашите Шест раси. Другите изгнаници ще могат да продължат да се въргалат в мизерията си и да мечтаят за изкупление.

Колко типично за Нис бе да превърне благородния жест в оправдание за обида. Сара поклати глава. Планът на Джилиън беше едновременно велик и ужасен.

Това също означаваше, че часовете на Сара са преброени.

— Каква загуба — въздъхна Ние. — Този кораб и екипажът му направиха откритието на века, а сега то може да бъде загубено.

След припряното заминаване от Джиджо всичко беше толкова трескаво, че Сара все още не разбираше причината за целия този кипеж. С какво екипажът на „Стрийкър“ бе предизвикал яростта на някои от най-великите сили в познатата вселена?

— Всичко започна, когато капитан Крейдейки отведе този кораб на невероятно място в търсене на останки или аномалии, пропуснати от Великата библиотека — поясни изкуственият интелект. — Това беше плитък глобуларен куп, без планети или ексцентричности. Крейдейки не каза причините за избора си. Но интуицията му се оправда, когато „Стрийкър“ се натъкна на огромна флота от древни кораби, носещи се в прелестна тишина из откритото пространство. Пробите и снимките, направени на тази загадъчна армада, като че ли загатваха за възможен отговор на най-древната тайна на нашата цивилизация.

Разбира се, находките ни трябваше да бъдат открито споделени с институтите на Цивилизацията на Петте галактики в името на всички дишащи кислород същества. Вашият крехък и онеправдан земянитски клан щеше да получи огромно влияние, както и моите тимбримски създатели. Но всички други раси и съюзи също щяха да се сдобият с познания за произхода на нашата древна култура.

Уви, няколко могъщи коалиции разтълкуваха първоначалното съобщение на „Стрийкър“ като изпълнение на ужасно пророчество. Те решиха, че новината предсказва настъпването на съдбовно време на смут и промени, през което всеки, присвоил си нашето откритие, ще има решително преимущество. „Стрийкър“ се върна от Плиткия куп, за да открие, че го причакват бойни флоти, готови да заграбят тайните ни, преди да стигнем на неутрална територия. На няколко пъти ни приклещваха в ъгъла и успяхаме да избягаме единствено, защото фанатичните орди яростно се биеха помежду си за правото да ни заловят.

Уви, в сегашната ситуация изглежда няма такава възможност.

Нис подценяваше положението. Джофурите спокойно можеха да преследват „Стрийкър“, без да се страхуват от някаква намеса. За останалата част от цивилизацията този район беше празен и забранен.

— В някоя от онези космически битки ли е бил ранен бедният Емерсън?

Сара се тревожеше за приятеля си, мълчаливият звезден пътешественик, чиито загадъчни наранявания бе лекувала в дървесния си дом, преди да го отведе на епично пътуване, завършило със завръщането му при неговите другари.

— Не. Инженер Данайт беше заловен от представителите пи кащата на Оттеглилите се на място, което наричаме Многоизмерния свят. Това...

Синьото петно престана да се върти. То се поколеба в продължение на няколко секунди, после продължи:

— Свързочникът съобщава за нещо ново! Явление, до този момент скривано от пламъците на Измунути.

Дисплеят се развълнува. Внезапно сред нишките и бурните пипала на кипящата атмосфера запроблясваха рояци оранжеви точки.

Сара се наведе напред.

— Какво е това?

— Смалени обекти.

Изкуствени, движещи се в космоса тела.

С други думи, космически кораби.

Сара на два пъти отвори и затвори уста, преди да си възвърне дар слово.

— Ифни, трябва да са стотици! Как може да не сме ги забелязали досега?

— О, висши мъдрец — отбранително отговори Ние, — не е логично да пращаш лъчи през пламтящата корона на червен гигант в търсене на космически кораби. Вниманието ни беше отклонено в друга посока. Освен това тези съдове започнаха да използват гравитационни двигатели само преди секунди, прилагайки гравитемпорална сила, за да избягат от новите слънчеви бури.

Изпълнена с надежда, Сара смаяно зяпна.

— Тези кораби... могат ли да ни помогнат?

— Струва ми се съмнително, о, висши мъдрец. Едва ли се интересуват от нашите битки. Тези същества принадлежат към друг клас от пирамидата на живота, съвсем различен от твоя... макар да може да се каже, че са мои далечни братовчеди.

Отначало объркана, Сара поклати глава. После извика:

— Машини!

Дори падналите изгнаници на Джиджо можеха да изброят наизуст осемте класа живот. Дишащите кислород бяха само едни от най-буйните. Сред другите джиджоските свещени свитъци мрачно говореха за изкуствени създания, хладни и тайнствени, които се самовъзпроизвеждали в най-отдалечените космически глъбини и не се нуждаели нито от земя, за да стъпват, нито от въздух, за да дишат.

— Точно така. Присъствието им тук определено се отнася до въпроси, които не ни засягат. Най-вероятно механоидите ще избягнат контакт с нас от благоразумна предпазливост. Гласът замълча за миг.

— Постъпват нови данни. Изглежда, че флотилията има проблеми с бурите. Някои механоформи може би ще се нуждаят от помощ повече от нас.

Сара посочи към една от оранжевите точки.

— Покажи!

Като използваше информацията на дългообхватните скенери, дисплеят шеметно се понесе напред. Вихреците се звездни влакна сякаш се омотаха около Сара, докато камерата летеше към избраното петънце — един от механоидните кораби, — което постепенно придобиваше форма на фона на бушуващите газове.

Надхвърлило границите на увеличение, мъглявото изображение представяше блестящ, почти огледален трапецоид, който отразяваше слънчевите огънове. Очертанията на механоида станаха по-ясни, когато се завъртя да избяга от струя горещи йони. Софтуерът на дисплея компенсираше перспективата с колони от цифри, посочващи точните размери на кораба — правоъгълник с километрични страни и смешно малка широчина.

Космосът точно под механоидния съд като че ли се вълнуваше. Макар и все още неопитна, Сара разпозна ефектите на изкривяване, характерни за гравитемпоралното поле. Съвсем скромно, според дисплея. Навярно достатъчно за междупланетни скорости, но не и за да избегне гибелта, когато лети срещу нея. Тя можеше само да наблюдава с безпомощно съчувствие бесплодната съпротива на механоида.

Първата ударна вълна разцепи тънкия кораб на две... после на късчета, които се превърнаха в рояк ярки, бързо изчезващи ленти.

— Това не е единствената жертва. Виж, гибелта настига и други.

Дисплеят се върна към предишния си мащаб. Пред погледа на Сара носещите се все по-бързо вълни плътна плазма пометеха още няколко оранжеви точки. Други продължаваха да се издигат в опит да избягат от въртопа.

— Каквито и да са, надявам се да се спасят — промълви тя.

Колко странно, че механоидните съдове бяха по-неустойчиви от „Стрийкър“, чиито защитни полета, независимо от бурята, можеха да издържат на пълно потъване в хромосферата на червената звезда в продължение на няколко мидури.

„Щом не са в състояние да издържат на плазмените вълни, механоидите ще са безсилни срещу джофурските оръжия.“

След събудените за кратко надежди разочарованието бе още по-горчиво. Очевидно спасението нямаше да дойде от тази посока.

Сара откриваше определена последователност в изпитанията и приключенията си през последната година — беше измъкната от прашния си кабинет, за да се срещне с извънземни, да води битки, да язди легендарни коне, да се спусне на морското дъно и после да участва в безумно бягство на борда на космически кораб. Вселената като че ли бе решена да ѝ разкрие чудеса, почти неподдаващи се на разбиране, извън обхвата на представите ѝ — гигантски звезди, точки на прехвърляне, говорещи компютри, универсални библиотеки... а сега и друг клас живот. Загадъчна раса, съвсем различна от огромната Цивилизация на Петте галактики.

Такива чудеса далеч надхвърляха някогашния ѝ живот на варварски учен, живеещ на затънтен свят.

И все пак космосът очевидно нямаше намерение да ѝ позволи нещо повече от един поглед.

„Хайде, виж — сякаш казваше той. — Но не можеш да докоснеш нищо. Времето ти почти изтече.“

Натъжена, тя наблюдаваше оранжевите точки, които отчаяно бягаха пред фунии от звезден огън. Надигащата се буря помете още от бегълците и бледата им светлина помръкна като на изтлели въгленчета.

„Джилиън и делфините изглежда са убедени, че за кратко можем да издържим в този ад.“ Но угасналите светлилки разколебаха увереността на Сара. В края на краищата, нима машините не би трябвало да са по-силни от обикновената плът?

Тъкмо се канеше да зададе този въпрос на Ние, когато пред очите ѝ образът на холодисплея внезапно отново се промени. Измунути премигна и когато картината се избистри, Сара видя нещо ново. Под отстъпващите оранжеви точки се появиха три искрящи фигури, които се издигаха с изящно спокойствие и блестяха в различни оттенъци на царствено пурпурно, докато изплуваха от пламъците и се понасяха към „Стрийкър“.

— Тези пък какви са? — попита тя. — Пак ли механоиди?

— Не — почти благоговейно отвърна Ние. — Изглежда са нещо съвсем различно. Струва ми се, че са... — Холограмата на компютъра се преобрази в назъбени фигури, които приличаха на нервни ледени шушулки. — Струва ми се, че са занги.

По гърба на Сара полазиха тръпки. Това име всяваше страх и се беше превърнало в легенда. На Джиджо винаги го споменаваха с шепот.

— Но... как... какво правят...

Преди да успее да довърши въпроса си, Нис отново заговори:

— Извинявай, че те прекъсвам, Сара. Временно изпълняващата длъжността капитан доктор Джилиън Баскин свиква спешно съвещание на корабния съвет за обсъждане на новото положение. Поканена си да присъстваш. Би ли желала да предам, че няма да можеш?

Сара вече бързаше към изхода.

— Само да си посмял! — извика през рамо тя, докато вратата се свиваше настрани.

Външният коридор се издигаше нагоре в двете посоки като сегмент от изкривено пространство-време и в далечината изглеждаше вертикален. Тази гледка всеки път я стряскаше. Въпреки това този път Сара се затича.

ДЖИЛИЪН

Кой знае защо бурната червена звезда ѝ напомняше за Венера.

Естествено, това я караше да си мисли за Том.

Всичко я подсещаше за Том. След две години отсъствието му все още беше зейнала рана, която всяка нощ я караше инстинктивно да търси топлината му. Денем постоянно очакваше силния му глас да ѝ предложи помощ във всички тези проклети решения.

„Това не е ли героизъм — да умреш, за да спасиш света?“

Някакъв тих гласец отбелязваше: „Тъкмо затова са героите“.

„Да — отговаряше тя. — Но животът продължава, нали? И светът постоянно трябва да бъде спасяван.“

Откакто вселената ги бе разделила на Китръп, Джилиън си казваше, че Том не може да е мъртъв. „Щях да го разбера — мислеше си тя в опит да се убеди. — Трябва още да е някъде там с Крейдейки, Хакахи и другите, които бяхме принудени да изоставим. Той ще намери начин да се върне у дома... или при мен.“

Тази увереност ѝ помагаше да понася трудностите през първата безумна година от бягството на „Стрийкър“... докато последните няколко месеца на постоянна криза най-после не пречупиха вярата ѝ.

После, без да осъзнава кога се е случило, тя започна да мисли за Том в минало време.

„Той обичаше Венера“, каза си Джилиън, загледана в бушуващите слънчеви вихри. Разбира се, атмосферата на Измунути бе ярка, докато земната посестрима беше скрита под вечни киселинни облаци. И все пак двете си приличаха в някои основни особености. Ужасна топлина, безмилостни бури и ниска влажност.

И двете пораждаха едновременно надежда и отчаяние.

Можеше да си представи Том, облечен в скафандър и разперил ръце, за да обгърне гледката под връх Афродита и сочещ към мрачните низини. Мълнии танцуваха около огромни структури, простиращи се до изкривения хоризонт — гигантски нови устройства, току-що започнали работа по бавното преобразяване на венерианския ад.

— Страхотно, нали? — попита я Том. — Това доказва, че нашият вид е способен да мисли мащабно.

Макар и с галактянска техника, изпълнението на тази задача щеше да изисква повече време, отколкото бе изтекло от откриването на писмеността или земеделието. Трябваше да изминат десет хиляди години, преди сухите равнини да се покрият с морета. Дързък проект за бедни вълкони, особено след като са'ентските и клурнапските букмейкъри не даваха шансове на земянитския клон да оцелее повече от век-два.

— Трябва да покажем на вселената, че вярваме в себе си — прибави Том. — Иначе кой друг би ни повярвал?

Думите му бяха прозвучали убедително. Благородно и смело. Навремето почти я бе убедил.

Само че нещата се бяха променили.

Половин година по-рано, по време на краткото ужасено пребиваване на „Стрийкър“ на Многоизмерния свят, Джилиън бе успяла да чуе слухове за обсадата на Земята в далечната Галактика втора. Очевидно са'ентските букмейкъри вече правеха облози за изтребването на човечеството само за години или ядури, а не векове.

От сегашна гледна точка проектът за тераформиране на Венера й се струваше съмнителен.

„Щеше да е по-добре, ако двамата с Том бяхме станали фермери. Или учители. Или да помагаме за заселването на Калафия. Изобщо не трябваше да тръгваме с Джейк Демуа и Крейдейки. Тази мисия донесе гибел на всички ни.“

Включително на бедните заселници на Джиджо — шестте изгнанически раси, които заслужаваха възможност необезпокоявани да открият съдбата си. В търсене на убежище на този забранен свят „Стрийкър“ само му бе донесъл смърт.

Изглежда имаше един-единствен начин да изкупят вината си.

„Ще успеем ли да примаим джофурите след нас в новата точка на прехвърляне? Каа трябва да пилотира по убедителна траектория, сякаш знае точно къде е нужната ни нишка. Чудотворен път, водещ към спасение. Ако го направим добре, големите грозни пръстени неминуемо ще ни последват! Няма да имат друг избор.“

Спасяването на Джиджо оправдаваше тази възможност, тъй като очевидно нямаше начин да откарат товара на „Стрийкър“ на Земята.

Но имаше и още една причина.

„Поне ще отведем враговете със себе си.“

Някои казват, че надвисналата смърт прояснява ума, но при Джилиън тя събуждаше само съжаления.

„Надявам се, че Крейдейки и Том не са прекалено разочаровани от мен — застанала на вратата на заседателната зала, си помисли тя. — Направих всичко възможно.“

Корабният съвет се бе променил, откакто Джилиън неохотно прие да седне на капитанското място, заемано в по-щастливи времена от Крейдейки. От отсрещния край на дългата маса последният оцелял делфин-офицер лейтенант Тш'т опитно управляваше шестоного устройство, носещо гъвкавото ѝ сиво тяло към същата ниша, в която, преди да го убият край Китръп, се настаняваше едрият Таката-Джим.

Тш'т поздрави главния инженер Ханес Суеси, макар че и собствената му майка не би го познала след замяната на много части от тялото му с киборгови компоненти. На мястото на главата му лъщеше сребърен купол. Голяма част от тази искряща повърхност сега бе покрита с изображения на мотоциклети отпреди контакта — весела нотка, която правеше Ханес още по-скъп на екипажа. Поне някой запазваше чувството си за хумор в това време на ужасна криза.

Джилиън болезнено усещаше отсъствието на един от членовете на съвета — нейната приятелка и колежка Маканий, останала на Джиджо заедно с няколко десетки делфини, които страдаха от деволуционна треска или не бяха необходими за този опит за бягство. Всъщност делфините бяха установили на онзи угарен свят седма незаконна колония — поредната тайна, която си струваше да защитават с живота си.

„Тайни. Има други загадки, които се пазят още по-трудно.“

Мислите на Джилиън се насочиха към реликвите в кабинета ѝ, някои от които бяха безценни. Дори самото загатване за съществуването им вече бе разтърсило Цивилизацията на Петте галактики.

Първа беше мумията с прякор Хърби. Труп на извънземен, толкова древен, че загадъчната му усмивка можеше да се дължи на шега, казана преди милиард години. Другите предмети бяха също толкова предизвикателни — или прокълнати. Беди преследваха

„Стрийкър“ още откакто екипажът му бе започнал да събира неразбираеми за него неща.

„Предмети на Съдбата.“ Така бе нарекъл тайнствения товар на „Стрийкър“ един от Старите на Многоизмерния свят.

„Подходящо наименование. Всички онези отвратителни съкровища ще бъдат смазани, след като скочим в новата точка на прехвърляне.“

Поне щеше да има удоволствието да види как изражението на Хърби най-после се променя в последния миг, в който границите на реалността светкавично се свиеха от десет измерения.

Едната стена на заседателната зала бе заета от холос на Измунути — гигантски вихреци се облаци, по-огромни от орбитата на Земята, бушуващи и променящи се, докато Нис излагаше последната информация на галактически седем с тимбримски акцент.

— Джофурският боен кораб остави последните примамки волно да се носят из космоса. Освободен от тяхната тежест, „Полкджхи“ е по-подвижен и насочва ужасния си корпус към новата точка на прехвърляне. Целта им е да достигнат разбудения възел преди „Стрийкър“.

— Могат ли да ни изпреварят? — попита на английски Джилиън.

Холограмата на Нис замислено се завъртя.

— Струва ми се малко вероятно, освен ако не използват някакъв опасен вид вероятностен двигател, което не е типично за джофурите. Загубиха много време, докато се насочваха към по-старата точка на прехвърляне. Близостта на нашата траектория до Измунути би трябвало да даде възможност на „Стрийкър“ да пристигне пръв... каквото и да ни донесе това.

Джилиън не обърна внимание на сарказма на компютъра. Повечето от екипажа изглежда бяха съгласни с решението ѝ. При отсъствието на други възможности, смъртта е по-приемлива, щом отнасяш врага със себе си.

Положението с джофурите очевидно беше стабилно, затова тя промени темата.

— Какво можеш да ни докладваш за другите кораби?

— Двете загадъчни флотилии, които неотдавна засякохме в атмосферата на Измунути ли? След като се консултирах с тактическите

архиви, заключих, че трябва да действат съвместно. Нищо друго не може да обясни близостта им, докато се опитват да избягат от неочакваните плазмени бури.

— Сътрудничество между механоиди и дишащи водород? — с колеблив, нисък и дрезгав глас, разнасящ се от сребристия купол, възрази Ханес Суеси. — Струва ми се странно.

Вихрецото се петно изобрази нещо като кимване.

— Така е. Различните класове живот рядко си взаимодействат. Но според нашия пленен клон на Библиотеката, това се случва, особено когато някой жизненоважен проект изисква съчетаването на дарбите на два или повече класа.

Най-новият член на корабния съвет подсвирна, за да привлече вниманието. Главният пилот Каа не използваше ходещо устройство, тъй като всеки момент можеше да се наложи да се върне към задълженията си. Младият делфин заговори от пълен с течност тунел, който минаваше покрай стената близо до масата:

** Може ли каквато и да е цел*

** под теглещите приливите луни да обясни*

** такива аномалии? **

За да подчертае думите си, Каа удари с перки и във водата засъскаха мехурчета. Джилиън преведе свистопоемата на Сара Куулън, която никога не беше учила тринарен.

— Каа пита какъв проект би могъл да си струва рисковете от преминаването през звезда.

— Може би аз съм в състояние да отговоря — енергично кимна Сара. Младата джиджойка поглади поставения пред нея черен куб — персоналното алгоритмично устройство, което ѝ бе дала Джилиън. — Още откакто забелязахме тези странни кораби, се питах каква особеност на Измунути би могла да привлече тук същества от някаква далечна система. Например собствените ми предци. След като преминали през нормалната точка на прехвърляне, те продължили през външните части на атмосферата на тази гигантска звезда. Всички тайно-кораби на Джиджо скрили следите си по този начин.

„И ние се сетихме за това — тъжно си каза Джилиън. — Но трябва да съм допуснала грешка, след като ротените успяха да ни проследят и издадоха убежището ни и Шестте раси.“

Тя забеляза, че лейтенант Тш'т гледа към нея. Може би с укор за това, че бе въвлякла „Стрийкър“ в такава беда? Окоето на делфина оценяващо я наблюдаваше, докато Сара продължаваше да говори.

— Според това устройство звездите като Измунути изхвърлят от атмосферите си огромни количества тежки атоми. Най-вече въглерод. Той се кондензира по всяка твърда повърхност наоколо. След пристигането си на Джиджо корабите на нашите предци били почернели от тази материя. „Стрийкър“ може би е първият съд, опитал се да премине два пъти. Обзалагам се, че въглеродът ви причинява известни проблеми.

— Няма спор! — изкънтя усиленият глас на Суеси, който отдавна водеше борба с удебеляващата се въглеродна обвивка. — Тази материя е тежка, притежава странни свойства и разрушава реалностните фланци.

Сара кимна.

— Но помислете — ами ако някой знае как да използва тези обвивки? Какъв ще е най-добрият начин за натрупването им?

Тя отново поглади черния куб и прехвърли данни на главния дисплей. Макар че беше на борда само от няколко дни, бързо свикваше с удобството на съвременната техника.

Пред съвета се появи огледален правоъгълник, който отразяваше огнени пипала, излизащи от обширна равнинна повърхност.

— Може да съм невежа туземка — каза Сара. — Но ми се струва, че е възможно да се събират атоми от звезден вятър с помощта на нещо с голяма площ и малка начална маса. Такъв съд дори не трябва да харчи енергия за излитане, ако използва налягането на светлинните вълни.

— С-с-слънчево платно! — промълви лейтенант Тш'т.

— Така ли го наричат? — Сара кимна. — Представете си машини, които пристигат през точката на прехвърляне като компактни обекти и се понасят към Измунути. После опъват тези платна и се връщат обратно до точката, натрупали пластове от този молекулярен въглерод и други елементи. Енергийните разходи ще са минимални!

Вихрещата се холограма на Нис се приближи към нея.

— Твоята хипотеза предполага икономична технология за осигуряване на ресурси, ако се приеме, че механоидите не трябва да осъществяват повече от едно просто хиперпространствено прехвърляне. В индустриалните райони на Петте галактики има евтини алтернативи, но тук, в Галактика четвърта, промишлеността е минимална или никаква поради угарното мигриране... — Нис замълча за миг. — Механоидите са идеални за изпълнението на такава задача и биха създали специални кораби с минимална маса. Това обяснява защо двигателите и щитовете им изглеждат крехки пред усилващите се бури. Няма резерви за неочаквани ситуации.

Джалиън видя, че са останали само половината от оранжевите точки, които се мъчеха да избягат от гравитацията на Измунути, преди да ги настигнат нови плазмени вълни. Издигайки се с изящна лекота, трите пурпурни светлинки вече се бяха приближили до механоидите.

— Ами зангите? — попита тя.

— Предполагам, че са работодатели на механоидите. Според нашата Библиотека зангски групи понякога използват техните специални услуги. От време на време го правят и великите кланове на дишащите кислород.

— Е, изглежда, че плановете им са се провалили — отбеляза Суеси. — Този път няма да се приберат с много товар.

Сивият делфин в пълния с вода тунел издаде няколко замислени подсвирвания — не тринарен, а онези отделни прещраквания, типични за потънали в размисъл китообразни. Джалиън все още се чувстваше виновна, че помоли Каа да участва в тази мисия, тъй като това означаваше да изостави любимата си в беда на Джиджо. Но „Стрийкър“ се нуждаеше от първокласен пилот.

— Съгласен съм — заключи вихрещата се холограма на Ние. — След този провал зангите ще са в отвратително настроение.

— Защото са претърпели икономически загуби ли? — попита Тш'т.

— Заради това и още нещо. Според Библиотеката дишащите водород реагират ужасно на изненада. Техният метаболизъм е побавен. Изпитват вродена неприязън към всичко непредсказуемо.

Това разбира се, е странно за създаване като мен, програмирано от тимбрими да се стреми към новости! Как е възможно да се твърди,

че съществува обективен свят без изненади? По същия начин спокойно можете да приемете, че цялата вселена е огромна симу...

— Почакай малко — прекъсна го Джилиън, преди Нис да се отклони към философски проблеми. — Учили са ни да избягваме зангите и да оставяме контактите с тях на специалисти от Великите институти.

— Точно така.

— Но сега твърдиш, че е възможно да са невероятно разгневени, така ли?

Холограмата плътно се уви около себе си.

— Вече сме заедно от три години, доктор Баскин — което означава, че все повече познавам интонацията и мисловните ви модели — и последният ви въпрос ме изпълва с лоши предчувствия. Имам ли основания за тревога? Идеята за разгневените занги струва ли ви се... привлекателна?

Джилиън не отговори. Но си позволи загадъчно да се усмихне.

ХАРИ

По личния му часовник бяха изтекли пет земни години, откакто беше направил решителната крачка, застанал сред доброволци от петдесет извънземни раси, усърдно изричащи на различни езици научените наизуст думи на клетва, написана преди векове от отдавна изчезнал вид. С постъпването в наблюдателния корпус животът на Хари не просто се бе променил — той беше отдал верността си на сурова бюрокрация, стара, още когато далечните му предци бяха тичали из триаските джунгли, за да се крият от динозаврите.

И все пак по време на обучението си Хари бе останал поразен колко често го търсеха други студенти с въпроси за земянитския клан, чиито битки бяха последният гвоздей на междузвездните холодрами. Дали последната група от беззащитни „вълкони“ щеше да настигне цивилизацията навреме, за да избегне обичайната гибел на самоиздигналите се? Въпреки маловажността на Земята, това пораждаше много размисли и облози.

Какво е да имаш за патрон раса като човеците, които сами се бяха научили на толкова основни изкуства като речта, космическите полети и евгениката, питаха го колегите му. Като неошим, Хари имаше по-нисък статус от всеки друг клиент-гражданин в базата, но беше много известен. Някои се отнасяха към него с враждебност, други с възхищение и почти всички с любопитство.

Всъщност не можеше да им разкаже много за земянитската цивилизация, тъй като бе прекарал само година сред говорещите неошимпанзета на Земята, преди да напусне университета и да постъпи в Института по навигация. Оттогава живееше като изгнаник.

Беше роден в космоса — на борда на земянитски изследователски кораб. Хари смътно си спомняше „Пеленър“ като влажен загубен рай, пълен с модерни технически удобства и топли места за игра. Членовете на екипажа му бяха изглеждали като богове — човешки офицери и неошимски и неоделфински матроси,... а също и един весел, дървовиден кантенски съветник. Всички му се бяха

стрували толкова сериозни, освен когато го прегръщаха, гъделичкаха или подхвърляха във въздуха.

И после, един ужасен ден, родителите му решиха да слязат от борда, за да проучват странните човешки племена на изолиран колониален свят — Хорст. С това участието на Хари в епохалното пътуване на „Пеленър“ свърши и започна с мъка сдържаното му негодувание.

Спомените му за звездни пейзажи и бръмчащи двигатели постепенно се замъгляваха и идеализираха. През детството му на онзи пращен свят идеята за космическо пътуване му се струваше все по-вълшебна. Когато най-накрая напусна Хорст, Хари остана шокиран от невероятно стерилния мрак, простиращ се между пръснатите надалеч един от друг звездни оазиси.

„Не си го спомням така“, мислеше си той по време на пътуването си до Земята. Разбира се, този спомен бе плод на детската му фантазия. Инструкторите в университета му обясниха, че субективните впечатления са недостоверни и изопачени от страстното желание на ума да повярва.

И все пак жаждата му не можеше да се угаси. Копнежът да потърси рая в други варианти на реалността.

Бананите го държаха в капан дни наред.

Ако алафората не беше толкова лична, Хари може би щеше да се съпротивлява повече. Но образът бе прекалено ясен, за да не му обръща внимание. След първия провал, когато станцията едва не се разби, той реши да почака, преди отново да предизвика рифа.

Така или иначе, мястото не беше лошо за наблюдателен пост. В резултат на синергията между този странен континуум и собствения му ум районът се проявяваше като високо плато, издигащо се над огромно, развълнувано море от лилави филизи. В далечината все още се извисяваха черни планини, макар че някои от „дупките“ в червено-синьото небе се превърнаха в хлътнали трапчинки, сякаш небесният купол бе решил да се стопи или увисне.

Имаше и форми на живот — предимно меметически същества. Фигури, които хвърчаха, пълзяха или проблясваха покрай осмоъгълната платформа на Хари, пасяха или се изяждаха помежду си, сливаха се или претърпяваха зловещи преобразувания пред очите му. На равнините на всички други измерения мемите можеха да

съществуват единствено като паразити, обитаващи човешките мозъци или мисловните процесори на физически създания. Но тук, в Е-пространството, те се носеха на воля в царството на осезаемите идеи.

— Твоето въображение ти позволява да изпълняваш задълженията на наблюдател — по време на обучението му обясни Уер'К'кинн. — Но не се оставяй да затънеш в блатото на солипсизма, като повярваш, че си способен да накараш нещо в Е-пространството да се случи, просто като го поискаш. Ако станеш упорит или непредпазлив, житейският ти път може да завърши там.

Хари никога не се бе съмнявал в думите му. Докато гледаше как мемоформите се плъзгат по лилавата степ, той убиваше времето в размисли за съдържащите се в тях концепции. Навярно нито едно от тези създания не бе разумно, тъй като истинският разум рядко се среща на което и да е равнище на реалността. Но всеки от мемите, които се появяваха пред погледа му, се проявяваше като самостоятелна мисъл, неограничавана от какъвто и да е органичен или електронен мозък — свободна идея със същата структурна сложност, каквато притежаваха органите и генетичният код на Хари.

Онзи там, изправил се на задни крака като дванайсетотонога антилопа — не представляваше ли абстракция, далечно свързана със „свобода“? Когато към съществуването се спусна назъбено летящо нещо, Хари се зачуди дали ловецът не е сложен вариант на „копнеж“. Или както обикновено, той се мъчеше да натъпче сложното и необяснимото в прости ниши, за да задоволи потребността на младия си разумен мозък от модели?

„Е, за „човешката природа“ е типично да банализира всичко. Да създава стереотипи. Да се преструва, че може да обясни необяснимото.“

Местните мемоорганизми бяха очарователни, но от време на време под наблюдателния му пост се появяваше нещо друго, което изискваше по-сериозно внимание.

Винаги можеше да различи натрапниците. Те се движеха тромаво, сякаш алафоричните им фигури бяха неудобни костюми. До тях често се приближаваха хищни меми, търсеци вкусно концептуално месо, само за да отстъпят светкавично от тръпчивия вкус на твърда материя. Кораби с метални корпуси или органични форми на живот. Натрапници от друга част на реалността, които не спираха да погледат,

а припряно минаваха покрай носещите се във въздуха планини, за да потърсят убежище в приличното на швейцарско сирене небе.

Хари с радост посрещаше тези моменти, които оправдаваха заплата му. Той ясно описваше всеки новодошъл на своя партньор, компютърът на станцията, който лежеше под краката му, скрит от враждебните ефекти на Е-пространството. Специалистите в централата разшифроваха данните, за да определят какъв съд е минал пред очите му и закъде пътува. Междувременно двамата с компютъра се опитваха да го открият сами.

— Корабната памет познава този модел — каза носещото се във въздуха „М“, когато Хари описа особено странен новодошъл, носещ се на безброй сковани, блестящи стълбчета като самоходна брошка. — Изглежда, е представител на квантовия клас разум.

— Нима? — Хари притисна лице до стъклото. Обектът изглеждаше крехък като пухеста зилмова спора, понесена от вятъра към далечните краища на Хорст. Тънките стълбца се отчупваха и изпаряваха едно след друго, докато нещото — (дали беше кораб, или самостоятелно същество?) — летеше към една от небесните дупки на хоризонта. — Никога не съм виждал толкова голям квант. Какво прави тук? Мислех, че не си падат по Е-пространството.

— Опитай се да си представиш как вие, органичните, реагирате на плътния вакуум — сбръчквате се и загивате, ако не сте покрити с пластове предпазна техника. По същия начин колебливите субективности на този район излагат на опасност някои други видове живот. Е-пространството дори е по-отвратително за квантовите същества, отколкото за представителите на машинния клас. Предлагам любезно да извърнеш поглед, наблюдател Хармс. Квантът очевидно има проблеми. Не е необходимо още повече да го затрудняваш, като го зяпаш.

Това напомняне накара Хари да премигне.

— А, да. Принципът на несигурността! — Той се извърна. Работата му в Е-пространството бе да наблюдава, но прекалено внимателното наблюдение можеше да нанесе и вреда.

Във всеки случай, действителната му задача беше да следи за по-обикновени натрапници.

Най-често виждаше кораби на дишащи водород, които лесно се разпознаваха, защото съдовете им напомняха на балони и изглеждаха

еднакво в какъвто и да е континуум. Кой знае защо представителите на този клас живот имаха навика да минават напърно през Е-пространството на път от един Юпитеров свят към друг, въпреки че равнища А и В бяха по-ефикасни и точките на прехвърляне бяха много по-бързи.

В онези редки случаи, в които забелязваше някой от собствения си род — великата и могъща Цивилизация на Петте галактики, — натрапникът не приближаваше наблюдателния му пост, бранещ незаконен път към забранено място.

„Нищо чудно, че са дали тази работа на нископоставен шим. Дори престъпниците, които се опитват да се промъкнат в угарна зона, ще са глупаци, ако използват алафорното пространство като задна врата.

Както и аз съм глупак, че го пазя.“

И все пак беше по-добре от сухите, ветровити степи на Хорст.

Нямаше нищо по-лошо от Хорст.

Той и родителите му бяха единствените представители на своя вид на планетата, което означаваше, че продължителното изучаване на езика, и без това трудно за младите неошими, ставаше двойно по-мъчно. Докато Марко и Филисити се занимаваха с проучванията си, Хари трябваше да се упражнява с ужасните пробшърски хлапета, които му се подиграваха заради дългите космати ръце и първоначалното заекване. С нашарени лица и избухлив нрав, те изобщо не проявяваха величественото търпение, което го бяха научили да очаква от по-старата раса. Макар че накрая разбра колко са различни човеците на Хорст, това нямаше значение. Той се закле да напусне не само тази планета, но и изобщо земянитското общество. Да потърси странното и непознатото.

Години по-късно Хари осъзна, че подобна амбиция беше тласкала и родителите му. С младежки гняв той бе отхвърлил молбите им за търпение, несръчните им прояви на обич, дори прощалната им благословия.

И все пак съжалението беше само външна форма, а прощката — абстракция на цивилизацията, лишена от угризения или мъка.

Други спомени все още бяха достатъчно силни, за да го изпълват с вълнение. Воят на ботбийските вълци из сухите езера под осеяните със златисти петна луни. Огньовете, край които свит на кълбо

слушаше как пробшърски шаман напява зловеци истории — легенди, които Марко и Филисити жадно изучаваха като древни народни предания, макар че тези племена обитаваха Хорст едва от шест поколения.

Та нали собствената му разумна раса не беше много постара! Бяха изминали само няколко века, откакто човешките същества бяха започнали да извършват генетични промени в шимпанзетата.

Кой им бе дал това право?

Нямаха нужда от разрешение. Галактяните следваха същия път от еони — всяко „поколение“ звездни пътешественици създаваше следващото в самовъзпроизвеждащия се процес, наречен Ъплифт.

Като цяло, човеците бяха по-добри господари от повечето останали... и той предпочиташе да е разумно същество, отколкото животно.

Не. От земянитския клан го отблъскваше не негодувание, а някакво отчуждение. Дребнавият хленч на пробшърските мистици имаше същото въздействие върху смазващите сили на непреодолимата вселена, каквото и отчаяните ходове на съвета Терагенс. По същия начин можеше да сравни искрите, излитащи от лагерния огън, със звездите в небето. На пръв поглед си приличаха. Но каква тежест имаше тлеещото въгленче на великите везни на всички неща?

Нима космосът се вълнуваше дали човеците или шимите ще оцелеят?

Тази мисъл го занимаваше дори в университета. Естествените връзки на Хари ставаха все по-слаби и накрая започнаха да отпадат една по една. Остана му само мъгляво желание да открие нещо вечно. Нещо, което заслужаваше да е вечно.

С постъпването си при Уер'К'кинг в Института по навигация той намери нещо трайно, решение, за което изобщо не съжаляваше.

И все пак години по-късно продължаваше да го озадачава фактът, че сънищата му постоянно го връщат на окаения свят от младостта му. Хорст изпълваше спомените му. Вятърът в сухата трева. Миризмите, които дразнеха носа му като хищни лапи в синусите. И символите, които шаманът рисуваше в ума му като дъги от пъстроцветен пясък, означаващи „елен“ или „ловец с копие“.

Дори като служител на галактическата цивилизация, представител на дишащите кислород върху тази странна плоскост на

реалността, във всеки прозорец на която искряха алафори като непризнати картини на Дали, Хари все още виждаше фунии от искри, издигащи се от лагерни огънове в напразен опит да достигнат далечните звезди.

ЛАРК

— Не натам! — извика Линг.

Викът ѝ накара Ларк рязко да спре няколко метра навътре в нов коридор.

— Но аз съм убеден, че това е най-добрият път за гнездото ни. — Той посочи към мрачна пътека, извиваща се между сиви керамични стени. От всички лъкатушещи, разклоняващи се проходи на борда на напомнящия лабиринт джофурски кораб се носеха силни миризми. Този тук ги мамеше със специфични аромати за „ЗЕЛЕНО“ и „УБЕЖИЩЕ“.

— Вярвам ти — кимна Линг. — Тъкмо затова не трябва да тръгваме по него. В случай, че все още ни преследват.

Тя вече не приличаше много на звездна богиня. Тъмната ѝ коса беше къса, а светлата ѝ кожа бе покрита със сажди. Облечена само в раздраната долна туника от някога бляскавата ѝ униформа, сега Линг изглеждаше далеч по-дива от джиджоските туземци, които преди наричаше „диваци“. В люлка от плат носеше тъмночервен пръстен, от който сълзеше слуз като от ранена наденица.

Ларк разбираше какво иска да каже Линг. Откакто се бяха опитали да саботират контролната зала на крайцера, гигантските джофури и техните роботи ги преследваха из огромния кораб. Бегълците не трябваше да отвеждат преследвачите си до единственото място, което им предлагаше храна и подслон.

— Тогава накъде? — Ларк мразеше да стои на открито. Той носеше едничкото им оръжие — жизнен лилав пръстен. По-голям и в по-добро състояние от червения, той играеше ролята на ключ за вратите и пропуск покрай непредпазливите пазачи.

Линг по-добре от него познаваше космическите кораби. Но този чудовищен боен съд беше различен. Тя надникна в един от мрачните тунели, лъкатушен коридор, който изглеждаше по-скоро органичен, отколкото от изкуствена материя.

— Просто избери някаква посока. Бързо. Чувам някой да се приближава.

Ларк отправи тъжен поглед към тяхното „гнездо“, хвана я за ръка и се хвърли по друг проход.

Стените мазно лъщяха и всеки тунел или портал излъчваше специфичен мирис, който отчасти компенсираше отсъствието на писмени знаци. Макар и примитивен преждевремец, Ларк познаваше треките. Тези братовчеди на джофурите имаха различни самоличности, но споделяха многобройни физически особености. Като местен джиджоец, той можеше да различава нюансите в мирисния език на кораба.

Въпреки зловещата заобленост на корпуса, започваше да получава представа за огромния съд — продълговат сфероид, покрит със смъртоносни оръжия и тласкан от двигатели, достатъчно мощни, за да изкривят многостранно пространството. Останалата част от кораба представляваше лабиринт от работни зали, лаборатории и тайнствени помещения, които озадачаваха дори опитната Линг. След като едва успяха да избягат от джофурския команден център, те се бяха насочили навътре, обратно към мъничкия рай, в който се бяха крили след измъкването си от затворническата килия.

Мястото, където за пръв път се бяха любили.

Само че сега мазните купчини пръстени бяха затворили всички аксиални спускателни тунели, с което блокираха лесния достъп до вътрешността на „Полкджхи“.

— По този начин се затруднява дейността на целия кораб — с известно задоволство му бе обяснила Линг. — Джофурите не могат да пренасочват екипажа за изпълнението на различни задачи. Докато сме на свобода, ние продължаваме да им причиняваме проблеми, Ларк.

Той оценяваше усилията ѝ да гледа на затруднението им от добрата му страна. Макар бъдещето да изглеждаше мрачно, беше доволен, че е с нея през времето, което им оставаше.

Тя погледна назад и стисна ръката му. Все по-силното шумолене означаваше, че преследвачите им приближават. После Ларк също чу нещо от срещуположната посока.

— В капан сме! — извика Линг.

Той се втурна към най-близката затворена врата. Силният ѝ мирис му напомняше за пазарните дни на Джиджо, когато трекските размножители на пръстени изкарваха питомците си за продан.

Ларк доближи лилавия пръстен до ароматната плочка и гърчещото се създание изпусна рядка мъгла. „Хайде, давай“, мислено го подтикна той.

Единствената им надежда бе този дар от някогашния трекски мъдрец Аскс, който се беше избавил от мисловното потисничество на джофурския господарски пръстен за достатъчно време, за да отдели две новородени пръстенчета. Човешките бегълци нямаха представа за какво е раненият червен пръстен, но лилавият им бе позволил да останат на свобода в продължение на няколко невероятни дни, откакто бойният кораб беше излетял от Джиджо на безумната си мисия във външния космос.

„Разбира се, ние знаехме, че това не може да продължава вечно.“

Ключалката на вратата с тихо изщракване прие кодирания химически ключ и порталът се отвори пред тях. Те се втурнаха вътре и се озоваха в изпълнено с остри изпарения мрачно помещение, разделено от многобройни високи стъклени прегради. Ларк обаче нямаше време да подреди впечатленията си, преди в коридора зад тях да отекнат човешки викове и тропот на тичащи крака.

— Спрете! Не разбирате ли, че само утежнявате положението си, глупаци такива? Излизайте, преди да са започнали да...

Затворилата се врата прекъсна гневните заплахи на бившия командир на Линг. Ларк притисна лилавия трек до вътрешната сензорна плочка и съществото отдели химически вещества, променящи кода на ключалката. Младият учен от опит знаеше, че това може да забави преследвачите им с половин мидура — освен ако не пробиеха вратата.

„Защо да си правят този труд? Те знаят, че вече няма къде да избягаме.“

Особено го ядосваше фактът, че са хванати в капан от Ранн. Третият човешки пленник помагаше на джофурите, навярно в замяна на освобождаването на ротенските му патрони. Това не оставяше на Ларк каквато и да е възможност, тъй като лилавият пръстен нямаше да има никакво въздействие върху едрия даникски воин.

Той се завъртя и видя, че стъклените стени, които стигнаха чак до високия таван, представляват гигантски вивариуми, пълни с многобройни гърчещи се същества.

Малки трекски пръстени!

Прозрачни тръби отвеждаха до всяка от нишите кафява тинеста течност.

„Бebешка храна. Попаднали сме в люпилнята им!“

Отделните трекски пръстени не бяха разумни. На света, на който бяха еволюирали, пълзейки като червеи из зловонни блата, самостоятелно те не бяха успели да постигнат много. Едва когато бяха започнали да образуват купчини и да се специализират, треките бяха развили уникална предразумна форма на живот, готова за осиновяване и ъплифтиране от техните патрони, напомнящите на охлюви пои.

„Тук джофурите отглеждат специални видове пръстени, притежаващи уменията, които са им необходими, за да станат членове на екипажа на „Полкджхи“.“

Могъщ начин на възпроизводство. Несъмнено някои от пулсиращите гевреци бяха господарски пръстени, създадени преди хилядолетия, за да превърнат мирните, разсъдливи треки в непреклонни, страшни джофури.

Ларк подскочи, когато по тесните пътеки отекна човешки крясък, и се втурна с разгуптяно сърце, като викаше името на Линг.

— Побързай! — изкънтя сред стъклените стени гласът ѝ. — Приклешиха ме!

Той рязко зави покрай един от вивариумите и най-после я откри. Към нея се приближаваха двама огромни джофурски работника и тя отстъпваше назад към ниша в отсрещната стена. „Това са гледачите на новородените пръстени“, помисли си Ларк. Всяка от заострените купчини се състоеше поне от трийсет съставни части, които се олюляваха и съскаха. В основата си бяха с диаметър два метра и навярно тежаха почти цял тон. Восъчните им страни лъщяха с нетипична за треките на Джиджо жизненост и по повърхността им се плъзгаха зловещи сенки. Синтезиращите им химикали пори отделяха цветна мъгла и манипулативните им пипала се протягаха към Линг.

Тя гъвкаво отскачаше настрани и търсеше пролука да избяга или нещо, което да използва за оръжие. В очите ѝ нямаше паника, нито пък издаде Ларк с изписано на лицето облекчение.

Разбира се, джофурските зрителни сензори гледаха едновременно във всички посоки. Но с това преимущество вървеше и недостатък — забавена реакция. Първата купчина все още се олюляваше към жертвата си, когато Ларк се хвърли към нея изотзад.

Подаръкът от Аскс неочаквано изстреля струя киселинни пръски и порази напомнящ на скъпоценен камък орган на джофура, който светкавично се сгърчи и помръкна.

Цялата купчина се разгърси и неподвижно се отпусна. Без да губи време, Ларк се завъртя към другия си противник...

... само за да открие, че дясната му ръка внезапно е прикована от жилаво пипало! Във въздуха се разнесе отвратителна миризма на ТРИУМФ, когато вторият джофур го придърпа към себе си, като усукваше пипалата си и започваше да го стяга.

Лилавият пръстен в ръката му се гърчеше, но под този ъгъл отровната струя не можеше да улучи целта си, скрита зад изпъкналата средна част на джофура. Господарският пръстен движеше останалите със злоба и напрегнатост, каквито Ларк никога не беше виждал у ведрите треки на родната му планета. Хватката на пипалата стана непоносима и той изпусна въздуха си с мъчителен вик.

В този момент се разнесе ужасяващ трясък и по гърба му се посипа дъжд от капки и остри като игли парчета.

Джофурът нададе висок вой. После някой закрещя яростни предупреждения с прещракващите изсвирвания на галактически две.

— Да пуснеш човека — това трябва.

Иначе и други малки — унищожени ще бъдат!

Смазващият натиск върху гръдния кош на Ларк се отпусна в мига, в който усети, че започва да губи съзнание. Противникът му гневно запуфтя и нерешително се наклони. Ларк със замъглен поглед видя, че огромната купчина е обсипана с парчета стъкло и всичко наоколо е мокро. После зърна Линг, приклепнала на няколко метра и заплашително замахнала с извит метален лост към друг вивариум. Нямаше представа откъде е взела лоста. Но по пода вече немощно приплясваха бебетата-пръстени, изсипали се от една от хранителните кули. Някои се мъчеха да се придвижат на едва забележими плавници или крачка. Мънички господарски пръстени размахваха неврални пипала в търсене на други пръстенчета, които да овладеят.

Ларк усети, че джофурът трепери от колебание.

Шумът откъм коридора показваше, че екипажът на „Полкджхи“ вече работи по отключването на вратата. Двамата човешки бегълци очевидно нямаше къде да бягат.

Купчината най-после взе решение. И го освободи.

Той успя да запази равновесие и немощно повдигна лилавия пръстен към феромонните сензори.

След секунди вторият джофур се присъедини към летаргичния унес на първия.

„Леле — помисли си Ларк. — Ако това е само обикновен детегледач, не бих искал да изляза насреща на някой от воините им.“

Линг го подхвана, за да не се строполи на пода.

— Хайде — каза тя. — Няма време за почивка. Имаме страшно много работа.

„За какво говориш?“ — опита се да произнесе Ларк, но въпросът прозвуча като хриплива въздишка. Линг обаче не му позволи да се отпусне на земята, за да възстанови силите си.

— Мисля, че зная как да се измъкнем оттук — настойчиво заяви тя. — Но ще е ужасно тясно.

Оказа се права — товарният контейнер наистина беше тесен. Дори когато се сгъна надве, Ларк едва успя да се напъха вътре. Лилавият пръстен се гърчеше между гърдите му и стената.

— Все пак мисля, че трябваше да тръгнеш първа — оплака, се той.

Линг припряно набираше команди на сложна клавиатура до малката товарна совалка.

— А ти можеш ли да програмираш такова нещо?

Имаше право, макар че на Ларк не му харесваше.

— Освен това се отправяме към неизвестността. Не трябва ли да води най-добрият воин?

Сега вече го дразнеше. Онзи, който тръгнеше пръв, щеше да преодолее съпротивата с помощта на лилавия подарък от Аскс или да бъде победен. Физическата сила щеше да е почти безполезна срещу робот или огромен джофур.

Той погледна покрай нея към вратата на люпилнята, по която червеният блясък на лазерна резачка очертаваше арковиден отвор. Очевидно Ранн и джофурите се бяха отказали да търсят новия код и бяха решили да приложат сила.

— Нали ще си плътно след мен?

Вместо отговор, тя се наведе и го целуна — веднъж по челото като благословия и после страстно по устните.

— Това достатъчно обещание ли е? — попита Линг и дъхът ѝ се смеси с неговия.

Когато тя се отдръпна, над него се плъзна прозрачен капак. Малката совалка бе предназначена да транспортира апаратура и проби между отделните работни зали в джофурския кораб. Примитивна версия на такава система имаше и в Библос, джиджоският архив, където ценните хартиени книги и съобщения се пренасяха между библиотеките по тесни тръби от бамбук.

— Хей! — извика той. — Къде ме пра...

Силен шум и ярък проблясък прекъсна въпроса му и накара Линг да се завърти. Лазерната резачка заработи на по-бързи обороти, сякаш врагът някак усещаше, че трябва да ускори темпото. За ужас на Ларк, арката беше наполовина завършена.

— Пусни ме! — каза той. — Ще си сменим местата!

Линг поклати глава и продължи да програмира пулта.

— Няма начин. Пригответи се. Пътуването ще е мъчително.

Преди Ларк да успее повторно да възрази, част от стената внезапно пропадна с трясък. За миг преддверието се изпълни с искри и гъст дим. Но джофурските воители скоро щяха да се изсипят вътре... а Линг дори нямаше оръжие!

Той заудря по прозрачната плоскост, но в този момент едно след друго се случиха няколко неща.

Линг коленичи на пода, където десетки бебешки трекски пръстени все още се гърчеха сред останките от разбития им вивариум. Тя отпусна надолу платнената люлка и внимателно остави втория подарък от Аскс — ранения тъмночервен пръстен — да се смеси с другите.

От облаците дим се появи висок силует, който застана на прага. Мощното тяло очевидно принадлежеше на Ранн, водача на даникското племе от човешки отстъпници, верни на ротенските си господари.

Линг се изправи. Тя погледна през рамо към Ларк, който блъскаше по люка и пъскаше от яд и страх за нея.

После спокойно протегна ръка към клавиатурата.

— Не! Пусни ме! Аз ще...

Ускорението рязко блъсна сгънатото му тяло в задната стена на малката совалка.

Лицето на Линг светкавично изчезна, докато Ларк се носеше
Ифни знае накъде.

ДУЕР

— Наистина ли ги няма?

Дуер се наведе към древния изподраскан прозорец и погледна към блестящите звезди, усещайки част от студа на космоса от другата страна на стъклото.

— Не виждам нито следа от тях — извика на Рети той. — От твоята страна има ли нещо?

Спътничката му — около четиринайсетгодишно момиче с покрито с белези лице и права коса — се притисна до прозореца в отсрещния край на прашното помещение, някога контролна зала на лъскав кораб, сега превърнал се в мрачна развалина.

— Няма нищо... освен ако не броиш боклуците, дето се носят навън и постоянно се изсипват от тая ръждива стара таратайка.

Тя удари с ръка по най-близката стена и пукнатините в праисторическия метал блъвнаха струи прах.

Първите притежатели на космическия кораб явно са били със странно телосложение, тъй като илюминаторите се намираха на височина на коленете, докато ръждясалите уреди се издигаха върху високи колони, пръснати из продълговатата зала. Каквато и раса да беше пилотирала този съд, тя го бе изхвърлила преди повече от половин милион години сред огромната камара стари корпуси в буницето на океанското дъно на Джиджо.

Престоят в невероятно ледената вода определено го беше запазил. И все пак екипажът на „Стрийкър“ трябваше да извърши чудеса, за да съживи десетки от тези останки за последно пътуване. От тази гледна точка забележката на Рети не беше справедлива.

„Тук има въздух — помисли си Дуер. — И машина, изхвърляща тесто, което можем да ядем... почти. Успяхме да се спасим от смъртта. Засега.“

Не че положението им го изпълваше с възторг. Но след всички рисковани бягства през последните няколко дни Дуер просто се радваше, че все още е жив.

Разбира се, Рети гледаше на нещата по свой собствен, уникален начин. В крайна сметка тя бе водила много по-тежък живот от него.

— „аз“ подушил всяко ъгълче на тоз стар кораб — извряка тъничко гласче на английски със съскащ акцент и триумфални нотки. — няма следи от метални чудовища, никакви! ние уплашили всички им!

Собственикът на гласа препускаше из контролната зала на четири миниатюрни копита — четиринога с тънки кентавровидни ръце и гъвкава змиевидна шия. Гордо вдигнал глава, мъничкият „аз“ с тропот се приближи до Рети и се пхна в торбичката на колана ѝ. Двамата се наричаха един друг „съпруг“ и „съпруга“, междувидов брак, който имаше известен смисъл за другите джиджойци, но би поразил който и да е гражданин на Цивилизацията на Петте галактики. Словоохотливият мъжки урс и мръсното човешко момиче представляваха странна двойка.

Дуер поклати глава.

— Онези работи не си тръгнаха заради страшния ни вид. Ние се криехме в килера, уплашени до смърт, забрави ли? — Той сви рамене. — Обзалагам се, че не са претърсили кораба, защото са го помислили за празен.

Ханес Суеси и неговите делфини-инженери бяха съживили почти сто от изхвърлените на подводното гробище древни кораби, за да замаскират бягството на „Стрийкър“ и да дадат на земяните някакъв шанс срещу непреодолимия джофурски крайцер. Присъствието на Дуер на борда на една от примамките беше резултат от поредица ужасни инциденти. (В момента се предполагаше, че би трябвало да се приземява с балон, пълен с горещ въздух, сред Сивите хълмове на Джиджо в изпълнение на старо задължение, а не да се носи в мрака, далеч от познатата му пустош.)

Но Рети съзнателно се бе оказала тук! Дуер разбираше, че планът да открадне космически кораб трябва да се беше мътил в главата ѝ седмици наред.

— Соковите пръстени ни освободиха, за да могат да преследват делфините! Знаех си, че ще стане така — ликуващо каза момичето. — Сега само трябва да се насочим към Петте галактики. Да стигнем до някое място с много движение, да спрем някой търговски кораб и да сключим сделка. Този стар корпус все трябва да струва нещо. Ти само

гледай, Дуер. Срещата ти с мен е най-хубавото нещо, дето ти се е случвало! Ще ми благодариш, когато станеш звезден бог и живееш триста години.

Нейният ентузиазъм го накара да се усмихне. Колко лесно забравяше непосредствените им проблеми! Като например факта, че и тримата са примитивни джиджойци. Дори за Ларк и Сара, блестящите брат и сестра на Дуер, които бяха младши мъдреци на Общностите на шестте раси, щеше да е тежка задача да се научат да пилотират космически кораб. „Но аз съм просто обикновен горянин! С какво опитът ми на ловец ще ни помогне да летим от звезда на звезда?“

Що се отнасяше до отгледаната от дивашка група преждевремски изгнаници Рети, допреди няколко месеца тя дори не умееше да чете.

— Хей, учителю! — извика момичето. — Покажи ни къде сме!

За пода бяха завинтени четири сиви кутии, свързани с кабел с древна контролна колона. Делфините бяха програмирали три от тях да насочват кораба, докато придружава „Стрийкър“. Последната представляваше преносим „съветник“ — говореща машина, дадена на Рети от екипажа на земянитския съд. Беше му я показала по-рано, преди да се появят джофурските работи.

— Пасивните сензори функционират едва със седем процента от капацитета си — отговори устройството. — Активните сензори са неизползваеми. Поради тези причини изображението ще е извънредно неточно.

Внезапно между Рети и Дуер изскочи картина... един от онези вълшебни холоси, които се движеха и изглеждаха плътни. В единия му долен ъгъл се виждаше огнено кълбо. „Великата Измунути“, със суеверно потръпване осъзна Дуер.

Точно по средата имаше жълта точка, представляваща техния безпомощен кораб. Наблизо блестяха още няколко жълти петънца, които бавно се насочваха към горния десен ъгъл.

„Джофурите са освободили всички заловени примамки. Предполагам, това означава, че знаят къде е „Стрийкър“.“

Помисли си за Джилиън Баскин, толкова тъжна и красива, натоварена с отговорности, които той никога не би могъл да се надява да проумее. По време на краткото си пребиваване на борда на земянитския кораб Дуер имаше чувството... впечатлението, че тя не очаква още дълго да носи това бреме.

„Тогава защо е всичко това? Щом бягството е безнадеждно, защо Джилиън е превела бедния си екипаж през толкова много страдания?“

— Вижте джофурския боен кораб — каза учителят на Рети. Близо до горния десен ъгъл се появи мъгляво петно, което бързо се насочваше наляво към Измунути. — Той рязко промени курса си, като се движеше с максимална псевдоскорост на С-равнище.

— Можеш ли да видиш „Стрийкър“? — попита Дуер.

— Не. Но ако се съди по ъгъла на „Полкджхи“, земният кораб може би е скрит зад червената гигантска звезда.

Той усети, че Рети е седнала по турски на пода до него. Очите и блестяха от отразената светлина на холограмата.

— Остави земяните — нареди момичето. — Покажи ни накъде сме се насочили!

Дисплеят се промени. Измунути и джофурският кораб изчезнаха. Откъм горния ъгъл се появи неясно, хлъзгаво наглед петно. Покрай него заблестяха редове от символи и цифри — информация, която навярно би означавала нещо за сестра му, но за Дуер просто изглеждаше страшна.

— Това е... точка на прехвърляне, нали така? — благоговейно попита Рети. — Оная дупка, дето ще ни отведе в Петте галактики?

— В известен смисъл наистина е дупка. Но тази точка на прехвърляне не може да послужи като пряк изход от Галактика четвърта — галактиката, в която се намираме, — към която и да е друга. За да постигнем това, трябва да последваме преходните нишки, водещи до други хиперпространствени възли. Много по-големи и способни на мащабни прехвърляния.

— Искаш да кажеш, че няколко пъти ще трябва да се прехвърляме от поток на поток, така ли? — попита Дуер, сравнявайки космическото пътуване с плаване с кану по планински реки.

— Метафората ти до известна степен е уместна. Според последните навигационни данни от тази галактика може да се стигне до по-гъсто населени райони чрез пет последователни прехвърляния или три прехвърляния, плюс два дълги скока през А-равнището на хиперпространството, или две трудни прехвърляния, плюс един скок през А-равнището и три преминавания през В-равнището, или...

— Това няма значение — прекъсна го Рети, като плесна с ръце, за да накара устройството да млъкне. — В момента искам да знам само

дали ще успеем да стигнем до точката.

Последва кратка пауза, докато машината мислеше.

— Аз съм справочно устройство, а не навигатор на космически кораб. Мога да кажа единствено, че нашата псевдоинерция на С-равнище изглежда достатъчна, за да достигнем периферията на възела. После останалата енергия на кораба навярно ще стигне до някоя от простите нишки.

Рети нямаше нужда да говори. Самодоволното ѝ изражение показваше, че всичко върви според коварния ѝ план.

Но Дуер не можеше да се заблуди.

„Може и да е невероятно умна — помисли си той. — Но е и полуда от мулк-паяк.“

Знаеше го още откакто двамата едва не загинаха заедно преди месеци в Ръбатата планина, когато попаднаха в капана на безумно създание, наречено Единствен по рода си. Тогава разбра, че смелостта на Рети граничи с безразсъдно вманиачаване. Дуер смяташе, че е оцеляла единствено, защото Ифни покровителства лудите.

Нямаше представа какво е „точка на прехвърляне“, но му звучеше по-опасно, отколкото да дразни руолов ленивец със смрадочервей.

„Уф, добре“, въздъхна той. В момента не можеше да направи нищо. Като следотърсач, Дуер знаеше кога просто да запази търпение и да остави природата да свърши своето.

— Както кажеш, Рети. Но хайде да изключим това проклето нещо. Можеш пак да ми покажеш машината за храна. Навярно ще успеем да я научим да ни дава нещо по-вкусно от онова мазно тесто.

ХАРИ

Той конфигурира станцията така, че да прилича на нещо като марсиански арахнит — черно овално тяло върху тънки крака. Всичко това беше част от плана му да се справи с онези ужасни бананови кори.

След като обмисли въпроса и се консултира с архива на символите, реши, че абсурдните жълти неща трябва да са алафорични изображения на кратки времеви изкривявания, всяко от които усукано около самото себе си през няколко субпространствени измерения. Отначало те не оказваха съпротива, но после без предупреждение издигаха хлъзгаво поле, което мощно отхвърляше сблъскалия се с него обект към изходната му точка.

Ако тази теория беше вярна, той имаше късмет, че е оцелял след онзи пръв сблъсък с отвратителните неща. Втората погрешна стъпка можеше да е много по... енергична.

Тъй като в тази част от Е-пространството полетът изглеждаше меметически неиздържан, морфологията на паяка бе най-добрата идея, която успя да измисли Хари. Тя предлагаше изобретателен начин за заобикаляне на опасността с помощта на кокилести крака, които внимателно да избират стабилните участъци. Но щеше да е рисковано, затова в продължение на няколко дни той отлагаше опита с надеждата, че аномалният риф ще претърпи поредната фазова промяна. Досадните „кори“ всеки момент можеха просто да се изпарят или превърнат в не толкова опасен вид обида. Докато имаше възможност да наблюдава определения му район, му се струваше най-добре просто да изчака.

Разбира се, Хари знаеше защо на този пост е назначен нископоставен земянит. Уер'К'кинн беше казал, че резултатите от тестовете му показват идеални данни за цинизъм и оригиналност, които го правели подходящ за наблюдател в алафорното пространство. Но всъщност Е-пространството отблъскваше повечето дишащи кислород. Великите кланове на Цивилизацията на Петте галактики го смятаха в най-добрия случай за странно. За опасно и непредвидимо. За разлика от равнища А, В и С, то не предлагаше много преки пътища,

избягващи огромните вакуумни пустини на нормалния космос. Всеки, който бързаше — или имаше силно развито чувство за самосъхранение, — избираше точки на прехвърляне, хипердвигател или квантов тунел, вместо да минава през царството на променливата субективност.

Разбира се, дишащите кислород представляваха само най-шумния и безумен от осемте класа живот. Хари си водеше бележки винаги, щом забележеше дишащи водород, квантали, мемоиди и други екзотични типове с тяхното странно безразличие към хода на времето. „Те не го възприемат като враг, както правим ние, дишащите кислород.“

Шефовете му от Института по навигация искаха информация за тези особени появи, макар че не можеше да проумее причината. Различните класове разум толкова рядко осъществяваха контакти, че все едно обитаваха различни вселени.

И все пак цялата тази странност можеше да скрие много неща — особеност, която понякога привличаше тук и дишащи кислород същества. От време на време някоя фракция или съюз се опитваше да прати боен флот през Е-пространството и понасяше негодите му, за да изненада противниците си. Или пък се появяваха престъпници, които се надяваха да минат по таен път през този коварен район. Бяха обучавали Хари да внимава за преждевремци, генни пирати, синтак-крадци и други, опитващи се да нарушат строгите правила за миграция и ъплифтиране. Правила, които до този момент не бяха позволили на познатия космос да потъне в хаос и разрушение.

Той не хранеше илюзии за статуса си. Знаеше, че работата му е просто опасно и досадно задължение, с което великите институти натоварват нископоставени клиенти на слаби кланове. И въпреки това приемаше сериозно клетвата си, положена пред Уер'К'кинн и Института по навигация. Възнамеряваше да покаже на всички неверници на какво са способни неошимите.

Тази решимост беше поставена на изпитание, когато се събуди от следващия си сън и надникна през щорите, за да запремигва от изненада към новопоявилите се безкрайни назъбени зелени хребети. Извиващи се наоколо, те приличаха на полупотънало, покрито с шипове тяло на ленив гигантски морски змей, който сякаш стигаше до

хоризонта и в двете посоки и скриваше от погледа му лилавата равнина.

Движеше се толкова бавно, че навярно щяха да минат няколко псевдодни преди Хари отново да може спокойно да наблюдава района си. Известно време той погледа бавното надигане и спускане на чудовището, зачуден какво съчетание от реалността и собствените му мисловни процеси би могло да предизвика появата на такова нещо. Ако бе мемоид — поредната самостоятелна, жива абстракция, — той беше достатъчно огромен, за да погълне повечето от по-скромните живи идеи, които пасяха наоколо.

„Когато концепцията стане достатъчно голяма, превръща ли се в част от пейзажа? Ще се слее ли с основите на Е-пространството? Дали тази „идея“ ще участва в мотивирането на целия космос?“

Едно беше сигурно: това нещо му пречеше да наблюдава определения му район!

За съжаление, проклетите бананови кори продължаваха да обсаждат станцията му със смъртоносно алафорично минно поле. Явно бе настъпил моментът да предприеме някакви действия.

Отначало станцията се олюля, когато се опита ръчно да управлява кокилестите крака. Очевидно високата кула нарушаваше границите на вертикалността в този район, в който местните физически закони забраняваха полета. Корабът се накланяше и на три пъти едва не падна, преди Хари да придобие нужния опит.

Уви, нямаше възможност да предаде управлението на компютъра. „Пилотният режим“ често ставаше безполезен в Е-пространството, където машините можеха да са глухи и слепи за алафори, лежащи точно пред тях.

— Е, тръгнахме — измърмори той и предпазливо насочи платформата напред, като повдигаше единия кокилест крак, неуверено го прекарваше покрай жълто-кафявите „бананови кори“ и го поставяше върху най-близкия участък открита земя. Като проверяваше устойчивостта на станцията, Хари преместваше центъра ѝ на тежестта, прехвърляйки го напред, докато не се убедеше, че е безопасно да повтори процедурата със следващия крак.

Всичко това много напомняше на шахмат — трябваше да мислиш поне десетина хода напред, защото бе възможно да няма връщане назад. „Обратимост“ беше термин без какъвто и да е смисъл в

този континуум, в който смъртта можеше да придобива особеностите на физическо същество, а ентропията бе просто поредната хищна концепция, бродеща из савана от идеи.

Придвижването вървеше бавно, напрегнато и изтощително. Банановите символи му станаха още по-отвратителни. Той използва омразата си, за да се съсредоточи, докато мъчително напредваше сред жълтите хлъзгави кори, знаейки, че всяка погрешна крачка може да превърне малкия разузнавателен кораб в развалини.

По някакъв начин корите усещаха омразата му. Под погледа му границите им като че ли леко се свиваха и повърхността им придобиваше плътност.

— За тази работа не ни трябва безпристрастни наблюдатели — беше му обяснил Уер'Ккинн, когато Хари постъпи в наблюдателния корпус в базата Казкарк. — Можем да избираме от много други с подисциплиниран ум. По-сериозни, по-предпазливи и в много отношения по-интелигентни. Такива доброволци са нужни навсякъде другаде. Но в Е-пространството ни трябва някой като теб.

— Божичко, благодаря — отвърна Хари. — Значи казвате, че не искате да съм скептичен, когато започне мисията ми, така ли?

Напомнящият на червей командир на корпуса кимна с огромната си глава. Сегментните му плочки издадоха стържещи звуци, когато заговори на галактически пет:

— Само онези, които започват със скептицизъм, могат да се открият за истински приключения. Но има много видове скептицизъм. Твоят е смел и инстинктивен. Ти приемаш нещата лично, млади земянино, като че ли космосът се интересува точно от твоите неудобства. На много плоскости на реалността солипсистичната гордост е огромна грешка. Но в Е-пространството това е единственият подходящ начин да се справиш с космоса.

Този разговор изпълни Хари със странно смесени чувства — сякаш току-що му бяха отправили най-тежката обида и най-голямата похвала в живота му. В резултат решимостта му стана по-силна от всякога.

Навярно Уер'Ккинн целеше тъкмо това.

„Мразя ви“, помисли си, като гледаше към обидните жълти кори. На някакво равнище те можеха да са неутрални изкривявания на пространството, описани от безпристрастни уравнения. Но като че ли

му се подиграваха и предизвикваха отвращение, което Хари превръщаше в преимущество. Той заобикаляше капаните така, сякаш всеки негов успех унижаваше истински враг.

Изпоти се и се разгорещи. С напредването на времето куполът постепенно се изпълваше с влажен мирис на пот.

Накрая подмина и последното препятствие. Дълбоко въздъхна. Чувстваше се изтощен, вмирисан и ликуващ. Навярно алафорният риф съзнаваше, че е загубил, защото в този момент „банановите кори“ започнаха да придобиват друга форма с извивки и шипове...

Хари не изчака да види в какво ще се превърнат и нареди на пилотната програма бързо да се отдалечи оттам.

Трябваше му известно време, но успя да преодолее зеленото „морско чудовище“, като мина през отвора между две от бавно нагъващите му се намотки. Хари беше нервен и постоянно гледаше нагоре към гигантското живо концептуално тяло. Но най-накрая бе свободен да се насочи към открито пространство. Лилавата равнина летеше покрай него, докато се приближаваше към най-обещаващия наблюдателен пост — стабилно наглед кафяво хълмче, прекалено голо и обикновено, за да привлича гладни мемоиди. Място, откъдето можеше спокойно да наблюдава определената му патрулна зона.

Хълмчето се намираше на известно разстояние — поне няколко субективни мидури път. Междувременно заобикалящото го плато изглеждаше безопасно. Няколкото алафорични същества, които забеляза, бързо се отдръпваха от пътя му. Повечето видове хищни мемоиди не обичаха простата миризма на метал и изобщо на твърда материя, натрапила се от други равнища на реалността.

Хари реши, че спокойно може да слезе долу и да вземе душ. После, докато решише сплъстената си козина, си поръча нещо за ядене от автоготвача. Мислеше да подремне, но откри, че все още е прекалено възбуден. При такива обстоятелства сънят му нямаше да е спокоен. Така или иначе, навярно щеше да е по-разумно да остане буден, докато корабът е в движение. Не можеше да разчита на пилотния режим да забелязва всичко.

Решението му се оказа щастливо. Той се върна в кулата, за да открие, че върната му станция вече е много по-близо до целта, отколкото очакваше. „Напредваме много бързо. Вече сме преполовили пътя до хълма — помисли си Хари, като проучваше околността през

всички прозорци. — Той би трябвало да е отлично място за наблюдение.“

Няколко от уредите на пулта внезапно започнаха възбудено да бръмчат и писукат. Хари провери датчиците и видя, че отгатык хребета, точно пред тях, има нещо, изградено предимно от твърда материя. Като че ли не принадлежеше на който и да е от другите класове разум, но проявяваше всички подозрително познати признаци, които го бяха обучили да открива в корабите от Цивилизацията на Петте галактики.

„Дишащи кислород — разбра Хари. — Пипнах ви!“

Докато проверяваше оръжейните си системи, той усети, че трепери от възбуда. Точно в това се състоеше работата му. Среци с представители на собствения му вид разумен живот, преминаващи през космически район, забранен за съществата от протоплазма. Перспективата да спре и инспектира кораб на някой надут клан, например сороски или тандуаски, го изпълваше с удоволствие. Те дори можеха да повърнат от позора, че ги е заловило обикновено шимпанзе от вълконския клан на Земята.

„Всъщност ти не си тук, за да се биеш“, напомни си Хари, докато оръжията на станцията докладваха, че са заредени и готови.

И все пак беше служител на закона, упълномощен да проверява дишащите кислород същества, които минаваха оттук. Така или иначе, тази предпазна мярка му се струваше разумна. Наблюдателите често изчезваха по време на мисии в Е-пространството. Да те нападне банда престъпници изглеждаше банално в сравнение с това да те погълне развилняла се, самовъзпроизвеждаща се идея... но резултатът бе същия.

„Обектът не се движи — с известна изненада забеляза Хари. — Просто си седи там, малко зад хребета на хълма. Навярно корабът се е повредил или е попаднал в беда. Или пък...“

Хрумна му тревожната мисъл за засада.

Всъщност обаче, сензорите му бяха специално предназначени за използване в Е-пространството, докато натрапниците, които и да бяха те, навярно разполагаха с обичайните уреди на космически кораб. Имаше голяма вероятност още да не знаят за присъствието му! „Мога да ги изненадам.“

И все пак, колкото повече дури изтичаха и колкото по-малко псевдоразстояние до целта оставаше, толкова повече се съмняваше, че идеята е добра. Този континуум правеше повечето дишащи кислород избухливи. Навярно готови да стрелят при най-малък повод. Може би надценяваше качествата на изненадата. Хари твърде късно си спомни, че станцията все още е конфигурирана като арахнит! С кокилести крака и ужасен вид. Тази форма му позволяваше отличен изглед към околността... и го излагаше на смъртоносен огън, ако се стигнеше до престрелка.

„Е, вече е прекалено късно да променям конфигурацията. Готови или не, жребият е хвърлен!“

Докато преваляше метафоричния хълм, Хари включи опознавателния транспондер и дръзко излъчи символни данни за официалния си чин, даден му от един от великите институти на галактическата култура.

Натрапникът се появи пред него и изпълни предния наблюдателен прозорец — плоска издължена фигура, напомняща на страшен брониран бръмбар с ужасни щипки, насочени към Хари. Над челото му като пипала се олюляваха дълги антени, които отправиха агресивни символни отговори на предизвикателството на шимпанзето. Тези гърчещи се петна материализиран смисъл бързо пробягаха смаляващото се разстояние между двата кораба. Когато се блъсна в предния прозорец на станцията, първото от тях издаде силен екот, размаза се и се превърна във вик, който изпълни малкото помещение:

— Предай се, земянино! Съпротивата е безсмислена! Капитулирай или ще умреш!

Хари запремигва и в продължение на две-три дури просто зяпаше напред с ръка, увиснала над оръжейния пулт, докато следващите заплахи в бърза последователност се блъскаха в прозореца.

— Спри и се предай! Пригответи се да се срещнеш със създателя си! Признай се за победен! Капитулирай в името на закона!

Внезапно Хари тихо изпъшка.

„Трябва да е Засусазу... заместникът ми. Нима вече е време?“

Освен това кой друг би могъл да стои на открито в Е-пространството, освен поредният проклет глупак, примамен от Уер'К'кинн?

В стъклото продължаваха да се блъскат ужасни заплахи, които караха купола мъчително да вибрира, докато Хари от своя страна обсипваше Засусазу със залп след залп сочни земянитски ругатни, задоволяващи апетита на колегата му за колоритни вълконски обиди.

— Смей се, докато можеш, жаба такава! На ти, дългучест глупако! Мухлясало сирене! — Той се засмя, отчасти от облекчение и отчасти, защото манията на Засусазу изглеждаше толкова глупава.

„Е, всички, които работят при Уер'К'кинн, са си луди — помисли си Хари, като се опитваше да прояви снизхождение. — Засусазу не е толкова лош, колкото някои други. Поне обича по малко изненади от време на време.“

И все пак, дори след като докладва на заместника си за ситуацията и после го остави в царството на идеите, Хари се чудеше на реакцията си при появата му. В крайна сметка мисията беше изтощителна и той определено заслужаваше почивка. Но въпреки досадата, опасността и самотата в Е-пространството, крайт на всяка мисия винаги го караше да се чувства малко потиснат. Може би проблемът се криеше в завръщането у дома.

Той се замисли над думата, сякаш бе концептуално създание, което се скиташе из лилавата равнина.

„Това не може да е Хорст, тъй като ми е омразна всяка прекарана там минута. Нито Земята, където прекарах само година, самотен и объркан.“

Възможно ли е при липсата на друг, мой дом да е базата Казкарк?

Дали Институтът по навигация изпълнява тази роля, след като му отдадох същата вяност, каквато други посвещават на род и родина?“

Хари съзнаваше, че всъщност не знае как да определи тази дума.

Откакто за пръв път потегли от Казкарк се бяха променили всички повърхностни особености и отправни точки. И все пак главният път му беше познат. Никога не се страхуваше, че може да се загуби.

Не се изненада много, когато червено-синьото небе постепенно се спусна надолу, за да се срещне със „земята“ като огромна, наклонена стена. Той пое управлението от автопилота и предпазливо насочи станцията през подходяща дупка в небето.

САРА

„Висшите мъдрци ни учат, че с примирението идва особен покой.

С отказа от битката за живот.

С края на надеждата.“

Сега за пръв път Сара разбираше това древно учение, докато наблюдаваше как Джилиън Баскин обмисля дали да живее, или да умре.

Никой не се съмняваше, че русокосата агентка на съвета Терагенс има правото, задължението и мъдростта да вземе това решение — и за самата себе си, и за всички други на борда. Нито делфийският екипаж, нито Ханес Суеси, нито Ние. Немият приятел на Сара, Емерсън, очевидно също беше съгласен — макар че тя се чудеше какво разбира бившият инженер от онези безумни светлинки на холодисплея, отчаяно блестящи край пламъците на Измунути.

Дори хлапетата от Ууфон — Алвин, Хък, Ур-ронн и Клещовръх, — приемаха властта на капитана. Ако Джилиън решише, че е най-добре да насочи „Стрийкър“ към все още недооформената точка на прехвърляне — за да подмами врага и да се опита да спаси Джиджо, — никой на борда на този очукан кораб нямаше да ѝ възрази. Това поне щеше да сложи край на безкрайните им премеждия.

„Ние бяхме примирени. Аз намерих покой, доктор Баскин също.

Само че сега нещата вече не са толкова прости. Тя вижда нова възможност... която е ужасно мъчителна.“

Сара намираше дейността на екипажа за объркваща — и на пълния с вода мостик, и в сухата заседателна зала, в която делфините използваха шестоногите си ходещи устройства.

Разбира се, нейната информация за галактянската техника бе придобита от остарелите с два века хартиени книги на Джиджо. Въпреки това, теоретичните ѝ познания бяха удивително полезни, когато ставаше въпрос за условията в местното пространство-време. Но Сара остана поразена от начина, по който членовете на екипажа се справяха с практическите проблеми — предаване на доклади по

свързани с мозъка кабели или пращане на инфопакети, състоящи се от малки късчета полуразумна светлина. Когато говореха на глас, делфините често използваша напрегнат жаргон от прещраквания и застъпващи се викове, нямащи нищо общо с който и да е стандартен галактянски език. И все пак нищо не смая Сара толкова много, колкото поканата на доктор Баскин да присъства на опита да измъкнат информация от пленения клон на Галактическата библиотека.

Големият куб лежеше в отделно помещение, обвит в ледена мъгла. Едната му страна бе украсена със спиралния знак, известен даже на дивашките племена на Джиджо. Между неговите дванайсет ръба и шест плоскости бяха събрани толкова много познания, че в сравнение с библоския архив приличаше на огромен океан на фона на една-единствена капка вода.

Джилийн Баскин се приближи до библиотечния клон, облечена в илюзорна призрачна мантия. Стройната ѝ човешка фигура беше скрита зад компютърно генериран образ на чудовищно ципесто същество, наречено „тенанин“. Сара наблюдаваше от недалечните сенки и можеше само с благоговение да премигва, докато по-възрастната жена използваше тази опасна измама и с гърления диалект на галактически шест задаваше настойчиви въпроси за загадъчни същества, наречени „занги“.

Темата не срещна любезен прием.

— Пазете се от контактите между различните класове живот — затътна леденият глас на куба. Сара реши, че това е ритуално предупреждение. — Благоразумните контакти се постигат най-добре в дълбините на Величествената долина, където отделно родените могат безопасно да се срещат.

На това дълбоко място разликите се заличават и се ражда единство.

Но тук, в черния вакуум — където пространството е плоско и светлинните лъчи описват прави траектории, — младите раси не трябва без сериозни причини да общуват с други класове. В този външен район те се държат като отровни газове.

Впечатлена от оракулския глас на Библиотеката, Сара се замисли колко силно ѝ напомня за Свещените свитъци този параболичен език. Същата мъглявост можеше да се открие и в много други религиозни текстове, които бе срещала в Библоския архив, наследени от дългия

период на изолация на Земята. Макар и да се различаваха в много отношения, тези древни тонове споделяха обща алегорична неяснота.

В науката — истинската наука — винаги имаше начин да поставиш даден въпрос така, че да не могат да му отговорят с увъртане. Природата можеше и да не дава ясни отговори незабавно, но винаги проличаваше кога някой се опитва да шикалкави. Мистичната двусмисленост обаче звучеше величествено и поразително — от нея те полазваха тръпки. Но накрая всичко се свеждаше до увъртане.

„О, но древните земянити — и първите джиджоски мъдреци, — са имали оправдание. Мъглявостта и параболите са съвсем естествени за хора, които не познават други начини. Просто не го очаквах от Галактическата библиотека.“

Сара от малка мечтаеше да се изправи пред такъв библиотечен клон и да го попита за всичките загадки, които я измъчваха, да се хвърли сред облаците от познания, събирани от великите мислители на милиони раси в продължение на милиард години. Сега се чувстваше като Дороти, предадена от измамник в двореца на Оз.

О, познанията трябва да бяха там, да — натъпкани в дълбоките ниши на този леден куб. Но Библиотеката не беше склонна да ги сподели, въпреки че доктор Баскин се бе дегизирала като военачалник на знатен клан.

— Гртутуф-маникхочеш, зангиш торгх мф — каза Джилиън, скрита под маската на тенанински адмирал. — Маникхофтуф, мф!

Слушалката в ухото на Сара преведе странния диалект: „Ние разбрахме, че по природа зангите не обичат изненадите. Кажете ми как реагират обикновено, когато силен шок е последван от още няколко.“

Този път Библиотеката бе малко по-отзивчива.

— Терминът „занги“ се отнася само до една подгрупа дишащи водород същества — вариантът, най-често срещан от дишащите кислород в открития космос. Огромното мнозинство от дишащите водород рядко напускат спокойствието на плътните циркулативни бури на тежките им светове...

Лекцията продължи, изпълнена с информация, която при други обстоятелства Сара би намерила за поразителна. Но сега нямаше време. След по-малко от мидура им предстоеше да вземат жизненоважно решение.

Трябваше ли „Стрийкър“ да продължи към съживената точка на прехвърляне? Спала в летаргия половин милион години — откакто бяха обявили Галактика четвърта за угарна, — тя навярно не беше готова за безопасно преминаване. И все пак странното ѝ събуждане предлагаше на екипажа на „Стрийкър“ мрачна възможност.

„Решението на Самсон. Да срутим покрива върху враговете си и върху самите себе си.“

Само че сега съдбата им подхвърляше нов шанс. Все още нямаше ясно обяснение за присъствието на машините и зангските кораби. Събиращата водород армада изглеждаше слаба и хаотично пръсната пред неочакваните бури на Измунути. И все пак... „Може би някак си ще ни помогнат да победим джофурите, без да жертваме живота си?“

Заповедите на съвета Терагенс категорично посочваха върховната власт на Джилиън. Корабът носеше съкровище — останки от огромно значение, които можеха да дестабилизируют Петте галактики, особено ако попаднеха в ръцете на някой фанатичен клан. Бедната малка Земя не можеше да си позволи да даде предимство на който и да е от враждуващите съюзи. Нямаше по-сигурна формула за гибелта на земянитите. Далеч по-добре беше двата кораба и товарът да загинат, отколкото някоя злонамерена група като джофурите да заграби съкровището. Особено ако наистина настъпваше обещаното от пророчествата Време на промени.

Ами ако „Стрийкър“ успееше някак да прехвърли товара си на съответните власти? В идеалния случай това щеше да принуди великите институти и „умерените“ кланове да престанат да се колебаят и да поемат отговорността. До този момент безпощадното преследване и пълното нарушаване на закона бе правило тази наглед проста стъпка невъзможна. Неутралните сили се бяха уплашили или не искаха да помогнат на „Стрийкър“. И все пак, ако действаша внимателно, успехът можеше да извоюва епохален триумф за Земята.

За съжаление, изтеклите дури не бяха помогнали на Джилиън да вземе решение. Заслушана в сухата реч на библиотеката, тя най-последно я прекъсна.

— Няма нужда пак да ми повтаряш, че зангите мразят изненадите! Искам практичен съвет! Това означава ли, че веднага ще

стрелят, ако се приближим до тях? Или ще ни дадат шанс да разговаряме? Трябва ми протокола за такива срещи!

Библиотечният клон все още изглеждаше склонен към двусмисленост или пък затрупваше Джилиън с безсмислени данни. Застанала така, че тенанинската маскировка да не ѝ пречи, Сара виждаше, че Джилиън става все по-напрегната.

„Има и друг източник на информация — помисли си Сара. — На борда има и друг, който може би ще ни помогне със зангите.“

Досега се беше колебала да спомене за тази възможност. В крайна сметка, нейният „източник“ бе подозрителен. Паднали същества, чиито предци се бяха отказали от разума. Но времето изтичаше и Сара разбираше, че трябва да се намеси.

„Щом Великата библиотека не може да ни помогне, навярно трябва да се обърнем към една невероятна легенда.“

ДНЕВНИКЪТ НА АЛВИН

Откакто ние, храбрите доброволци, се присъединихме към земяните в отчаяната им мисия, аз я сравнявам с предишното ни пътуване на борда на самоделна подводница — летен излет, който свърши с това, че четири заселнически хлапета се озоваха чак на морското дъно и оттам при звездите.

Разбира се, нашата малка „Ууфонска мечта“ представляваше просто изкорубен дънер със стъклен нос и едва побираше урс, хуун, кхюин и г'кек. За разлика от нея „Стрийкър“ е толкова огромен, че може да събере всички хути от Ууфон. Вътре има удобства, каквито никога не съм си представял, въпреки че съм прочел камари земянитски романи за звездни пътешествия.

И все пак двете пътувания имат нещо общо.

И в двата случая ние доброволно поемахме риска да се хвърлим в мрачна бездна и да се сблъскаме с неочаквани чудеса.

И в двете експедиции ние с приятелите ми имахме различни задачи.

И естествено, също като в „Ууфонска мечта“, на борда на „Стрийкър“ на мен се падна най-неприятната работа.

Пазител на животни. Това съм аз.

Ур-ронн задоволява страстта си към машините и помага на групата на Суеси в инженерното помещение.

Клещовръх изпълнява задачи, поверени му от екипажа на мостика. Прекарва си страхотно, като снове между сухите и пълните с вода участъци на кораба с размахани щипки и типичен кхюински ентусиазъм.

Хък весело върти колелата си. Тя си играе на шпионин и олюлява едновременно четирите си очни стълбчета, за да дразни джофурските пленници в килията им, като ги вбесява с вида на жив г'кек. Това ги кара да разкриват повече информация, отколкото каквито и да е други средства.

И тримата поддържат постоянен контакт с делфийския екипаж и наистина му помагат. Даже скоро всички да загинем, поне Хък и

другите имаха удоволствието да вършат интересни неща.

Ами аз? Аз съм затворен в трюма и се грижа за стадо от двайсет блеещи глейвъра и два нацупени нура, които могат да говорят толкова, колкото кхюинска ларва.

Според Ние един от тези нури би трябвало да приказва съвсем нормално. Той не е нур, разбирате ли, а титлал — представител на пътуваща сред звездите раса, която прилича на нури, мирише на нури и има същия мошенически нрав. През всички тези години те някак си са се крили сред нас на Джиджо, без да бъдат разкрити. Седма раса преждевремци — незаконни заселници, — които са се облагодетелствали от нашите Общности, но изобщо не са си дали труда официално да се присъединят към тях.

Това изисква известна интелигентност, признавам. Но Калнокракия се държи точно като моя домашен любимец Хуфу. Скача наоколо, яде всичко, което не е завинтено за пода, и си ближе лъскавата черна козина чак до кафявите лапки, от които произхожда името му. Всички си мислят, че съм специалист по опитомяването на нури, само защото хуунските моряци наемат някои от тях да им помагат на платноходите и ловко да подскачат по рейките и такелажа срещу малко животински дреболии и петмез. Но според мен това само показва колко лесно се заблуждават хууните. Хиляда години. Толкова време сме работили с тези пъргави същества, без изобщо да се досещаме какви са.

Сега разчитат на мен да накарам Калнокракия отново да проговори.

Да бе, как ли не. И когато стигнем на Земята, този мой дневник ще бъде публикуван и ще спечеля наградата „Шелдън“.

Хуфу и Калнокракия продължават да се гледат на кръв и ревниво съскат — нещо обичайно за два нура, които още не са установили взаимния си статус. Междувременно, аз се мъча да създавам удобства на другите си питомци.

В родния ми град на вулканичния бряг на Склона не сме виждали много глейвъри. Те обичат да се ровят из купчини боклук и изгнили дънери, за да търсят вкусни буболечки, но на борда на „Стрийкър“ тези неща са дефицитни.

Доктор Баскин размени с Уриел Ковачката това малко стадо за няколко десетки членове на екипажа, които останаха на Джиджо, за да създадат нова делфийска колония. Доста неравностойна замяна, струва ми се. Като гледам как глейвърите хленчат и се блъскат в ъгъла на трюма, не мога да си представя предците им като могъщи звездни пътешественици. В тези техни изпъкнали като на хамелеон очи — които се въртят самостоятелно и оглеждат стерилния метален трюм за пълзящи гадинки — няма и следа от разумна искрица. Според Свещените свитъци на Джиджо това прави тези четириноги с опалова кожа свещени същества. Те са постигнали висшата цел на всяка преждевремска раса — изминали са Пътя на Изкуплението и са намерили простотата.

Възродени, пречистени от греха на дедите си, глейвърите се изправят пред вселената с подновена невинност, готови за второ начало. Или поне така твърдят мъдреците.

Простете ми, че това не ме впечатлява. Нали разбирате, аз трябва да чистя след тези смрадливи създания. Ако някоя раса-патрон се заеме с почетната задача повторно да ъплифтира глейвърите, ще е най-добре първо да ги научи да се облекчават някъде навън.

На пръв поглед едва ли бихте си помислили, че тези мръсни същества имат нещо общо с чистоплътните нури. Но и на двата вида изглежда им е приятно, когато надуя гръклянната си торбичка и затътна кънтяща умблирана песен. Откакто ми пораснаха прешленоиди на възрастен хуун, гласът ми придоби дълбок резонанс, с който се гордея. Той ми помага да успокоявам гадинките винаги, щом „Стрийкър“ направи внезапна маневра и гравитационните му полета се променят.

Опитвам се да не мисля къде се намира в момента корабът, носещ се с невероятна скорост през огньовете на гигантска звезда.

За щастие, мога да умблирам, докато редактирам и дописвам дневника си с малкото пищецо устройство, което ми даде доктор Баскин. Вече свикнах с буквите, които се носят във въздуха пред мен, вместо да лежат върху измазан с мастило хартиен лист. Много е удобно, че мога с ръка или с гласна команда да променям изреченията. И все пак ми се иска машината да престане да се опитва да коригира граматиката и синтаксиса ми! Може и да не съм човек, но съм един от най-добрите специалисти на Джиджо по английски език и нямам

нужда някакъв нахален компютър да ми казва, че диалектът ми бил „архаичен“. Ако дневникът ми някога бъде публикуван на цивилизован свят, убеден съм, че колониалният ми стил ще има още по-голям чар, като старовремската атмосфера в творбите на Дефо и Суифт.

Става ми все по-трудно да сдържам яда си, като зная, че приятелите ми са в центъра на събитията, а аз съм с вързани ръце тук долу, зяпам голите стени и имам за компания само тъпи животни. Да, по този начин освобождавам член на екипажа на „Стрийкър“, който може да се заеме с по-важни задачи. И все пак понякога ми се струва, че стените ме смазват.

— Ти кого си мислиш, че гледаш? — изръмжах аз, когато хванах Калнокракия да мести поглед между мен и висящите във въздуха редове на дневника ми. — Да го прочетеш ли искаш?

Завъртях пишещото устройство така, че думите се обърнаха към лъскавото същество.

— Щом вие, титлалите, сте толкова умни, навярно знаеш откъде би трябвало да продължа разказа си. Хрм?

Калнокракия се втрени в глифовете. Изражението му накара шиповете ми да потръпнат. Зачудих се.

„Какво точно помнят — този таен клан на свръхнури? Кога тимбримите са установили на Джиджо незаконната колония на тези техни клиенти? Трябва да е било преди да пристигнем ние, хууните. Навярно дори преди г'кеките.“

Бях чувал много легенди за хитрите тимбрими, разбира се — звездна раса, мразена от всички консервативни галактики заради дяволития ѝ характер. Тъкмо тази особеност ги беше накарала да се сприятелят със земянитите, когато този наивен клан за пръв път поел по звездните пътища. Невежеството може да е фатално в тази опасна вселена и Земята сигурно скоро щяла да бъде сполетяна от типичната съдба на вълконите, ако ней били помогнали тимбримите.

„Само че сега Петте галактики са в криза. Могъщи съюзи мъстят за стари обиди. Късметът на Земята и нейните приятели може най-после да се е изчерпал.“

Още преди да срещнат човеците, тимбримите трябва да са знаели, че ще настъпи ден, в който всичките им врагове ще се обединят срещу тях. Това сигурно ги бе изкушило да скрият малка

група на някакво уединено място преди война, инцидент или предателство да унищожи основния им расов материал.

Дали бяха решили да поемат по пътя на преждевремците?

Не съм специалист, но от онова, което съм чел, ми се струва невероятно природата на тимбримите да им позволи да се заселят на селски свят като Джиджо, за да поведат спокоен пасторален живот. Едва го бяха постигнали човеците, а те са много по-земни.

Но ако тимбримите не биха могли да се скрият като преждевремци, това не беше невъзможно за любимите им клиенти. За титлалите все още не се знаеше много. Те бяха близо до животинския си корен. На Джиджо можеше в безопасност да бъде оставен малък генетичен източник от частично деволуирани титлалски представители. Всичко това ми се струваше странно. Включително идеята за раса в расата — група недеволуирани нури, скрити сред тях. Пазачи, зорко наблюдаващи с черните си очи за опасност... или възможност.

Като гледах Калнокракия, си спомних разказите на Дуер Куулън — по време на краткия ни престой на борда на този кораб, когато „Стрийкър“ се криеше на морското дъно, — за това как дивият нур все го шпионирал. Поведението му като че ли съчетавало нурско безразсъдство с внимание, достойно за хуун.

Тъпоносото, хищно лице на Калнокракия сякаш изразяваше интелигентна ирония, докато гледаше последните ми редове — точно разсъжденията за природата на титлалите. Покритото му с черна козина тяло силно се сви, поза, която погрешно сметнах за проява на интерес. Почти си представих как ироничното нурско изражение се превръща в красноречиви думи — навярно остроумни забележки или груби обиди за тежкия ми стил.

После във внезапна проява на освободена енергия Калнокракия скочи сред носещите се във въздуха букви, като размахваше чевръстите си предни лапи, разсичаше изреченията и разкривяваше цели абзаци преди изкуственото гравитационно поле на „Стрийкър“ да го върне обратно върху металния под. Той незабавно се завъртя, нададе радостен вой и се приготви за нов скок.

— Не записвай тези промени! — с нетипична припряност извиках на пишещото устройство аз. — Остави целия текст в неизменяем вид!

Командата ми направи втория скок на Калнокракия безрезултатен. Лишени от полуплътността си, сега думите от дневника ми бяха просто холограми, неподдаващи се на физически допир. Нурът безполезно вършееше сред призрачните символи, като надаваше разочарован лай.

Секунди по-късно обаче, Калнокракия отново се настани на дясното ми рамо, докато Хуфу лениво го зяпаше от лявото. Известно време двамата се надуваха, после започнаха да се търкат в гърлото ми, с което ме молеха за умбла.

— Не можете да ме заблудите и за дура — измърморих аз. Но изглежда нямаше какво друго да направя, освен да възстановя щетите и да довърша тази част от дневника, а после да изпълня желанието им.

Правех точно това — пеех за двата нура и стадото от хипнотизирани глейвъри, — когато Ние ме прекъсна със съобщение.

Все още нямам представа защо този презрителен роботски мозък постоянно се намесва по този начин, без предисловие или поздрав, въпреки оплакванията ми, че това противоречи на хуунската природа. И от вихъра въртящи се усукани линии някак си ме заболяват очите. Ифни, достатъчно трудно е да свикна дори само с идеята за говорещи компютри, въпреки че съм чел за тях в класическите творби на Нагата и Еклар. Възможно ли е Ние да има някаква роднинска връзка с Калнокракия? Може би чрез тимбримите? Това си личи по презрението им към любезността и склонността им да те изкарват от равновесие.

— Нося съобщение от мостика — заяви вихрещата се форма. — Макар да смятам, че от това едва ли ще има някаква полза, искат да отведеш горе един-двама от питомците си. Трябва да го направиш незабавно. Един от членовете на екипажа вече идва насам, за да те замести.

Внимателно оставих Хуфу на металния под и хванах Калнокракия така, че да не може да ми се изплъзне. Той изглеждаше спокоен, но нямах намерение да рискувам. Не исках да се втурне нанякъде по пътя ни към мостика и да опустоши камбуза или да се скрие в някой от складовете, докато „Стрийкър“ не бъде взривен на парченца.

— Няма ли да ми кажеш защо ме викат? — попитах аз.

Абстрактните линии като че ли свиха рамене.

— Кой знае защо доктор Баскин и мъдрец Сара Куулън изглежда смятат, че животното може да проговори в подходящия момент и да ни помогне да се справим с потенциално враждебни извънземни.

Умблирах дълбок, тътнещ смях.

— Празни надежди! Този проклет титлал ще проговори, когато реши, че му се иска, а дотогава вселената може да отиде по дяволите, на него изобщо не му пука.

Линиите се усукаха по-плътнo от всякога.

— Нямам предвид титлала, Алвин. Моля те, остави малкото дяволче и се съсредоточи.

— Но... — Объркано поклатих глава. — Тогава кой...?

Холограмата на Ние се наклони към отсрещната стена, за да посочи.

— Молят те да отведеш горе едно-две от онези същества.

Зяпнах към стадото кретени, които блееха и ровеха из собствените си отвратителни изпражнения... „блажени“ в свещената си забрава.

Така че тези припряно нахвърляни записки свършват с удивление.

Искат да отведа на мостика глейвъри.

ЛАРК

Той залиташе по извитите, напомнящи на черва коридори и бягаше почти напосоки из огромния кораб, като от време на време спираше да опре глава в някоя влажна стена и да даде воля на сълзите си. И да насити джофурските мирисомери със собствената си миризма на мъка и отвращение от самия себе си.

„Трябваше да остана с нея.“

Мръсното тяло на Ларк, все още лепкаво от соковете в онази ужасна люпилня, продължаваше да се движи, въпреки изтощението и глада, тласкано напред от звуците на преследвачите му. Но мислите му бяха замъглени от угризения. Той постоянно се опитваше да се измъкне от болката си и да измисли начин да отвърне на удара.

„Трябва да го направиш. Линг разчита на теб!“

Всъщност, Ларк дори не беше сигурен къде да търси любимата си. Представяше си „Полкджхи“ като лабиринт от оплетени проходи, които свързваха странно оформени зали, по-хаотичен от кхюински кошер. Но какво щеше да прави, даже да успееше да се върне в сектора с килиите, откъдето двамата с Линг бяха избягали само няколко дни по-рано? Мястото вече щеше да е тройно по-охранявано. От джофурски купчини, роботи и високия човешки отстъпник.

„Ранн ме очаква. Той знае точно какво си мисля... че искам да я освободя.“

Уви, Ларк не беше човек на действието като брат си Дуер. Перспективите го парализираха. Отлично си представяше потенциалните недостатъци на всеки от колебливите му планове.

„Докато съм свободен, Линг все още има надежда. Нямам право да я лишавам от това, като попадна в капан. Най-важното е да откроя място, където да си почина... може би да намеря нещо за ядене... и после да измисля план.“

Ларк използваше лилавия пръстен като шперц, позволяващ му да проучва различните помещения по дългия му път с надеждата да открие храна, оръжие или информация, които да му послужат срещу врага. Някои стаи бяха празни. В други имаше джофури, но те не

обръщаха внимание на отварящата се и бързо затваряща се врата. Подобно на трекските си братовчеди на Джиджо, джофурите се съсредоточаваха върху непосредствената си задача и бавно реагираха на странични дразнения.

Ларк не успя да се скрие само веднъж.

Разглеждаше лаборатория, пълна с извити прозрачни тръби, в които съскаха кипящи пари. И внезапно откри, че пътят му е препречен от огромна купчина. Тя току-що се беше извърнала от някакъв пулт и всичките ѝ сетивни пръстени бяха активни.

От върха на джофура изригна гъст дим. По мазния конус запремигнаха тъмни и светли петна, изразяващи изненадана ярост.

Ако имаше време за мислене, Ларк никога не би събрал смелостта да се хвърли напред към заплашителната маса, протегнал единственото си оръжие покрай десетките извиващи се пипала, които обгръщаха раменете му.

„Господарските пръстени правят джофурите амбициозни и решителни — безпристрастно си помисли той. — Но слава на Ифни, че в други отношения са също като треките. Ленивите им нерви никога не са били поставяни на изпитание от хищници.“

Но джофурите имаха други предимства. Пулсиращите пипала се усукаха около шията и ръцете му, въпреки че гърчещият се малък пръстен, последният подарък от Аскс, изстрелваше сънотворни сокове.

Този път огромната конична купчина не реагира. Хватката ѝ се стягаше и привличаше Ларк към лъщящите ѝ, мазни страни.

Той усети, че лилавият пръстен се свива и изстрелва още три струи, всяка с различна остра миризма, от която очите му засмъдяха и му се пригади... докато натискът върху гърдите му не стана толкова силен, че изобщо не можеше да диша.

„Може би този номер вече не действа. Членовете на екипажа сигурно са известени и са получили противоотрова...“

Внезапно мазният гигант затрепери. Примката му се стегна... после се отпусна и джофурът с тиха въздишка и отвратителна миризма се свлече на пода. Когато си пое дъх, Ларк едва не се задави. Той се отскубна от ужасната прегръдка и със залитане се отдръпна настрани.

„Всеки път, щом лилавият пръстен заблуди някой от тях, те си разменят информация и противоотрови. Даже Аскс не би могъл да предвиди всички възможни мирисни кодове.“

Огромната купчина изглеждаше неподвижна, но Ларк се страхуваше, че може да е разпространила тревога. Той бързо огледа останалата част от помещението. Но съществото беше само.

Тъкмо се канеше да се върне навън в коридора, когато вниманието му привлече все още работещият джофурски пулт. Холодисплеите премигнаха, настроени на спектрални честоти, които очите му в най-добрия случай намираха за мъгляви. И все пак Ларк се приближи до един от тях от любопитство... а после и с все по-силна възбуда.

„Това е карта!“ Той разпозна издължената форма на бойния крайцер, срязана на две, така че да се вижда напомнящата на лабиринт вътрешност. Образът бавно се въртеше и пред погледа му се променяха различни цветове.

„Иска ми се да знаех повече за галактянската техника.“ Преди на Джиджо да пристигне ротенско-даникската експедиция, компютрите бяха легендарни машини, за които можеше да се прочете в прашните томове в библиоския архив. Дори сега Ларк ги възприемаше пречупени през призмата на двувековен страх и суеверие. Разбира се, даже Линг би се затруднила с този компютър, предназначен за използване от джофури. Затова той реши да не докосва нито един от бутоните и сензорите.

Във всеки случай, понякога човек се учи и само с наблюдение.

„Онази светла кутия ей там... Сигурен съм, че се намирам в тази част на кораба. Дали не обозначава това помещение?“

Символите бяха на ефикасния галактически две, но субдиалектът бе технически и сложен за разбиране. И все пак успя да открие охранявания сектор, в който джофурите бяха затворили двама им с Линг. От този участък пълзеше отвратително тъмносино, което постепенно се разпространяваше на „север“ по централната ос на кораба и изпълваше палуба след палуба.

„Това е претърсената площ. Оставят ми все по-малка възможност за бягство... обратно към контролната зала. И надалеч от Линг.“

По бавното им, методично напредване той изчисли, че роботите преследвачи ще стигнат до това помещение след по-малко от мидура. Макар че не беше привлекателна, перспективата го накара да се почувства много по-добре, защото така знаеше какво да очаква и

имаше време да потърси слабо място в джофурската стратегия, като продължи да изучава картата.

„Ако преди това гладът не замъгли мозъка ми!“ За съжаление преследвачите го отдалечаваха от единственото място, където знаеше, че може да намери човешка храна.

Той се огледа наоколо и откри мивка с кран за вода. Линг му бе казала, че това е задължително за почти всички кораби на дишащи кислород видове. Течността беше дестилирана и затова имаше странен вкус. Но Ларк жадно пи, преди да се върне и да продължи да разглежда екраните.

Освен картата на кораба, повечето дисплеи бяха неразбираеми — светещи графики или водопади от болезнено остри цветове. Накрая обаче вниманието му привлече черно поле, осеяно с блестящи точки.

„Двамата с Линг видяхме нещо подобно в джофурския команден център. Тя го нарече „звездна карта“, която показва къде се намираме и какво става около нас.“

Ларк все още потръпваше, когато си представеше, че се носи с невероятна светлинна скорост из безвъздушна пустота. За разлика от Сара, той никога не беше мечтал да напусне Джиджо, където се бе посветил на изучаването на изключително разнообразните местни форми на живот. Само войната и хаосът бяха успели да го откъснат от родната му планета. И само все по-силната му любов към Линг компенсираше тежката загуба.

А сега го бяха откъснали и от нея. Чувстваше се така, все едно му бяха ампутирали крайник.

Загледан в дисплея — чернота, тук-там изпъстрена със светли точки, — Ларк се ужасяваше от огромните разстояния, сред които Джиджо можеше да се загуби като нищожна прашичка.

По средата силно блестеше светло петно — джофурският крайцер, реши той. А голямото кълбо в долния ляв ъгъл трябваше да е пламтяща звезда. Но космополитната му приятелка я нямаше и Ларк не можеше да си обясни другите цветни обекти на екрана. Проблясваха символи на галдве, но той не беше в състояние да ги проумее.

Ядосан, тъкмо се канеше да се извърне, когато забеляза нещо.

„Онова голямо петно до звездата... май се насочва право към нас. Чудя се дали има добри намерения.“

ЕМЕРСЪН

Нищо не бе по-естествено или познато за него, отколкото да гледа космическа карта. Все едно, че наблюдаваше собственото си лице в огледалото.

Дори по-познато, защото Емерсън беше прекарал цяла година на примитивен свят, зяпайки отражението си на грубите плочки от полиран метал и чудейки се кой е онзи, който го гледа оттам с дупка над едното ухо и замаяни очи. Дори собственото му име си оставаше загадка за него само допреди няколко седмици, когато някои парченца от мозайката най-после се бяха подредили.

... Пръснати спомени за чудесна Земя и за младост, прекарана в такъв упорит стремеж към мамещите го пет галактики, че родителите му се изпълваха с благоговение.

... Животът му като инженер, получил най-доброто образование, научен да кара космическите кораби да се плъзгат сред тайнствените гънки на пространство-времето.

... Изкусителното приключение — далечно пътуване с прочутия капитан Крейдейки, — предложение, което не би могъл да отхвърли, макар да знаеше, че ще го отведе в пастта на Хадес.

Емерсън си възвърна всички тези и още много други спомени, когато се научи да побеждава страшната болка, превърнала паметта му в затворник.

Но не успя да си възвърне най-важното. Могъщата сила на речта. Реката от думи, която смазваше колелцата на всяка сложна мисъл и носеше знания в изящни синтактични лодки. Без реч умът му представляваше пустиня, поразена от агнозия^[1], дълбока колкото ужасната рана от лявата страна на черепа му.

Сега поне разбираше, че осакатяването му е било съзнателно — нещо толкова жестоко, че не можеше да го проумее, нито да определи границите на възмездието, което щеше да сложи всичко на мястото му.

И после неочаквано отново се случи. Някаква смесица от мисъл и чувства предизвика вътрешна промяна и освободи внезапно отприщване. Изведнъж си представи всепоглъщащ въртоп от нежни

звуци — вибрации, които галеха по-скоро кожата, отколкото ушите му. Ехо, което по-скоро усещаше, отколкото чуваше.

- * С всяко завъртане
 - * на циклоида
- * в измерения
 - * безчет,
- * идва търкулване
 - * на онези кубоиди,
- * многостранни,
 - * с безброй лица...

- * винаги несправедливи... и никога добри.

- * Вижте ги как се въртят,
 - * толкова капризни,
- * бели и с точки осяни,
 - * винаги с неравномерна тежест,
- * и все пак вие, безнадеждни,
 - * пресягате се да играете
- * и хвърляте ги,
 - * за да си върнете загубеното...
- * Силно ги метнете! О, зарове на Ифни... *

Докато се лееше тринарната ода, Емерсън леко се усмихваше и използваше онези вериги в опустошения си мозък, които дори злите Стари не бяха докоснали с ножовете си. Подобно на стенещата мелодия на Велик мечтател, тя Дълбоко резонираше, богата на делфийска мъдрост.

И все пак той знаеше, че съдържащото се в нея обещание е само тънка сламка. Нямаше основание за надежда. Вселената никога нямаше да му даде възможност за отмъщение! Животът рядко проявяваше такава щедрост. Особено към слабите, ограбените и преследваните.

Но Емерсън беше благодарен за тази странна поезия. Макар че не бе езикът на инженерите, тринарният отлично изразяваше иронията.

Той наблюдаваше през широкия кристален прозорец неоделфините, които с мощни удари на опашките си плуваха из пълния с вода мостик на „Стрийкър“ и оставяха следи от цвъртящи мехурчета. Други лежаха пред наклонени контролни пултове. Лъскавите им глави бяха скрити във въздушни каски и неврални кабели свързваха големите им мозъци с компютри и далечни устройства.

Кристалната плоскост вибрираше под пръстите му, предавайки сонарни прещракования и бързи инфопотоци от отсрещната страна. Музика на умелото сътрудничество. Съзвучие на опита. Това бяха най-добрите членове на този отбран екипаж. Елитът на *tursiops amicus*. Гордостта на земянитския проект за ъплифтиране, събрани и обучени от покойния капитан Крейдейки, за да се превърнат в несравними пилоти.

Лейтенант Тш'т енергично взимаше рутинни решения и издаваше заповеди. До нея, покрит с кабели, лежеше главният кормчия Каа. Тясната му челюст зееше и хлътналите му очи бяха затворени. Той размахваше перки, докато управляваше космическия кораб като продължение на собственото му тяло. Помагаха му трийсет милиона години изостряне на инстинктите — интуиция, натрупвана още откакто далечните му предци бяха напуснали земята заради течно царство с три измерения.

В заседателната зала зад гърба на Емерсън кипеше също толкова оживена дейност. Тук делфините се движеха с ходещи устройства — машини, които им осигуряваха пъргавина на сух терен и в сравнение с двете двуноги същества ги караха да изглеждат още по-огромни. И все пак точно тези човеци даваха тона и насочваха цялата трескава дейност. Две жени, които бяха имали съвсем различни съдби, докато обстоятелствата не ги бяха събрали.

Двете жени, които Емерсън обичаше, макар че никога не би могъл да им го каже.

Звуците на двигателите се промениха и той усети, че пъргавият кораб с всички сили се бори с притеглянето на гигантската звезда, за да промени курса си след поредното дръзко решение на Джилийн Баскин.

Емерсън бе платил скъпо за една от предишните ѝ идеи онова огромно място със сложна структура, наречено Многоизмерния свят —

царство на ледени шушулки, чиито най-малки разклонения бяха поголеми от планета. Но никога не беше роптал срещу грешката ѝ. Кой друг би могъл да запази свободата на „Стрийкър“ в продължение на цели три години и да избяга от армадите на десетки фанатични съюзи? Съжаляваше само, че жертвата му е била напразна.

Емерсън повече от всичко искаше да е в състояние да помогне. Да слезе долу при онези далечни тътнещи двигатели и заедно със Суеси да накара гравистаторите да развият по-високо псевдоускорение. Но недъгът му бе прекалено тежък. Наранената му мозъчна кора не можеше да разбира символите, проблясващи по дисплеите. Другарите му се отнасяха към него любезно и му намираха някаква работа, но скоро той осъзна, че е по-добре просто да не им се пречка.

Така или иначе, Сара и Джилиън очевидно замисляха нещо. Атмосферата в заседателната зала беше напрегната, докато двете жени спореха с вихреция се призрак на компютъра Нис.

Спиралните линии плътно се увиха. Явно приближаваше драматичен момент.

Емерсън само наблюдаваше, докато холодисплеят изобразяваше маневрата на „Стрийкър“, който завиваше плътно покрай гигантската Измунути и се провираше през урагани от йонизирана топлина, напрягаща защитните му полета. Променяха курса си, за да се насочат към рояк бледи, премигващи светлинки.

Конвой от кораби... или неща, които се държаха като кораби и се носеха из космоса по волята на мислещи умове.

Той чу Сара да изрича гърлени звуци, за да образува странен термин на галшест. Дума, която рядко се произнасяше, освен с благоговейно сподавен глас. Занги.

Въпреки недъга си, Емерсън внезапно разбра какъв съвет е дала на Джилиън младата джиджоска математичка. Той потръпна. До този момент екипажът на „Стрийкър“ никога не бе рискувал така. Дори дръзкият скок в новопоявила се точка на прехвърляне не беше толкова опасен. Самата мисъл за това пораждаше отговор от някакво далечно кътче на опустошения му мозък. Скъпоценна като диамант, в ума му заблестя една-едничка дума, нажежена и безнадеждна.

Отчаяние...

Скоро тактиката на „Стрийкър“ бе забелязана.

Джофурският враг — само на дваайсет пактаара от тях, — незабавно започна да завива, губейки псевдоускорение, за да пресече новия курс на земянитския кораб.

Още по-близо се намираше цяла група други.

Сини светлинки представляваха крехките машини за събиране на въглерод. Емерсън беше видял графичните им изображения и разпозна слънчевите платна. Половината от злощастните кораби вече бяха погълнати от бързо набиращите мощ бури. Останалите отчаяно събираха светлина и се мъчеха да открият убежище в по-старата точка на прехвърляне.

Сред тези бледи искрици непохватимо обикаляха четири яркожълти петна, за да помогнат на някои от изпадналите в беда машини. Но усилията им бяха прекъснати от внезапния рязък завой на „Стрийкър“.

Две от жълтите светлини продължиха спасителните си действия, като се прехвърляха от един кораб на друг, измъкваха блестящата сърцевинна част от бушуващите пламъци и оставяха широките платна да изгорят.

Третата жълта точка се насочи към Джофурския кораб.

Последната се завъртя, за да пресрещне „Стрийкър“.

Всички в заседателната зала замръзнаха на място, когато от комуникационните колони изригнаха остри, пропукващи звуци. Макар че Емерсън бе загубил функциите на нормалните си речеви центрове, слухът му беше отличен и незабавно разбра, че това не прилича на никой галактянски или вълконски език.

Звуците кънтяха войнствено, нервно и гневно.

Холограмата на Ние потръпваше с всеки следващ взрив от високи пропуквания. Делфините размахваха перки и надаваха тъжни стонове. Сара запуши ушите си с ръце и затвори очи.

Но Джилиън Баскин весело заговори и постепенно спътниците ѝ се успокоиха. След секунди залата се изпълни с цвъртящ делфийски смях. Сара се усмихна, отпусна ръце и дори Ние изправи хаоса си от наъбени линии.

Емерсън изгаряше от желание да научи какво е казала Джилиън — с каква премерена точно навреме шега е повдигнала духа на уплашените му другари. Но думите ѝ му бяха напълно неразбираеми, също толкова чужди, колкото и онези, произнесени от друг клас живот.

Ние също издаваше стържещи звуци. Емерсън предполагаше, че компютърът се опитва да общува с жълтото петно. Или по-точно с онова, което представляваше петното... един от онези легендарни, полутечни глобуси, играещи ролята на „кораби“ на могъщите, тайнствени създания дишащи водород. Спомняше си, че по време на обучението му постоянно го предупреждаваха да избягва какъвто и да е контакт с непредсказуемите занги. Дори тимбримите обуздаваха безразсъдната си природа, когато се сблъскваха с такива смъртоносни загадки. Ако тези занги възприемеха „Стрийкър“ като заплаха — или ако просто в момента бяха раздразнени, — нямаха никакъв шанс да оцелеят. Парченцата от земянитския кораб бързо щяха да се слоят с атомите в кипящата атмосфера на Измунути.

Скоро далекообхватните скенери разкриха лицето на неизвестността. Пречупвано от вихрещите се възли на плазмената буря, изображението затрептя под най-голямо увеличение. Появи се смътно сферичен обект със зловещо огъващи се страни. Този ефект напомняше на Емерсън не толкова за сапунен балон, колкото за гигантско петно потрепваща мазнина, заобиколено от плътна мъгла.

Пред погледа му от огромното тяло започна да израства малка издатина. Тя се отдели и като че ли за миг увисна отстрани.

Внезапно новото петно експлодира.

От огненото кълбо право към „Стрийкър“ се понесе пламтяща игла!

Едновременно на мостика и в заседателната зала завиха сирени. На космическата карта се появи права линия, представяща траекторията на жълтата стрела, която светкавично измина разстояние, по-голямо от орбитата на Земята. Емерсън никога не беше виждал такова оръжие.

Той се приготви да умре...

... само за да си поеме дъх, когато унищожителният лъч премина точно пред носа на „Стрийкър“.

Лейтенант Тш'т иронично отбеляза:

** Като предупредителен изстрел,*

** (Делата говорят по-високо от думите!)*

** това беше забележително. **

Докато Емерсън се опитваше да разбере тринарното й хайку, вратата на заседателната зала се отвори и вътре влязоха три фигури. Едната принадлежеше на рунтаво двуного, високо една делфийска дължина, с шипест гръбнак и поклащащи се, люспести гънки под брадичката. Следваха го две светли, тътреци се същества, които се опираха на кокалчетата на ръцете си като протошимпанзета. Те имаха големи кръгли глави и хамелеонски очи, които се опитваха едновременно да гледат във всички посоки. Емерсън бе виждал хууни и глейвъри, така че не обърна голямо внимание на появата им. Всички наблюдаваха Джилиън и Сара, които шепнешком разговаряха.

Нямаше заповед за промяна на курса. Сара мрачно стисна устни и Емерсън разбра. Нямаше връщане назад. Вече не ставаше въпрос за втората точка на прехвърляне. Не можеха да стигнат до това съмнително убежище преди джофурите. Нито пък „Стрийкър“ можеше да избяга към дълбокия космос или да си опита късмета на някое от различните равнища на хиперпространството. Двигателите на крайцера — най-добрите, които можеше да си позволи богатият клан — бяха много по-мощни от тези на земянитския кораб.

Зангите не трябваше да унищожават „Стрийкър“. Просто нямаше да му обърнат внимание и щяха да оставят отвратителните дишащи кислород сами да уредят спора си.

И това навярно щеше да се случи... или пък сферичният кораб щеше да ги довърши с още един залп. Само че тогава стана нещо друго, което окончателно порази Емерсън.

Холограмата на Ние се прехвърли до високия хуун — хлапето се казваше Алвин, спомни си Емерсън — и после се спусна надолу към обърканите глейвъри. Съществата с животинско скимтене заотстъпваха от летящия хаос от спирални линии... докато Ние не започна да издава високи звуци. Същите, които преди минути се бяха разнесли от високоговорителите.

Двата глейвъра бързо запремигнаха и инстинктивно взеха да се олюляват. Емерсън можеше да се закълне, че изглеждат също толкова изненадани, колкото него, и два пъти по-уплашени. И все пак явно намираха звуците за хипнотизиращи, защото скоро отвърнаха с викове — отначало приглушени и неуверени, но постепенно все по-силни.

За екипажа това беше невероятен шок. Офицерът, който отговаряше за вътрешния ред, едър делфин с петниста кожа, насочи

шестокракото си ходещо устройство към животните с очевидното намерение да опразни залата. Но Джилиън не му позволи и продължи внимателно да ги наблюдава.

Сара плесна с ръце и доволно изруга, сякаш се бе надявала на нещо подобно.

Изненадата, изписана по лицето на младия хуун, се замени с разбиране. От вибриращата гръклянна торбичка на Алвин се разнесоха тихи, дълбоки звуци. Емерсън разбра само една дума — „... легендата...“, — но смисълът му убягваше. Той се съсредоточи и почти успя да схване значението ѝ, но в този момент високоговорителите отново започнаха да вият. Нови заплахи от зангите, които възразяваха срещу бързото напредване на „Стрийкър“.

Емерсън видя на холодисплея, че огромната сфера заплашително пулсира. От нея започна да се отделя нова изпъкналост, по-голяма от първата и сияеща с огнена ярост.

Глейвърите запищяха още по-силно. Изглеждаха му различни от онези, които беше видял на Джиджо и които винаги се държаха като сумтящи животни. Сега откриваше в тях нещо ново. Светлина. Разбиране. Впечатление за отдавна отлагана задача, която най-после е изпълнена.

Стените на зангския глобус се нагънаха. Дрезгавите му заплахи се сляха с воя на глейвърите. Междувременно новият израстък напълно се отдели от него и запулсира от едва съдържан гняв.

Този път изстрелът можеше да не е предупредителен.

[1] Агнозия — разстройство на разпознаването при поражения в кората на големите полукълба на главния мозък. — Б.пр. ↑

РЕТИ

— Предполагам, че използването на някоя от онези точки на прехвърляне не е толкова просто, колкото си мислех.

Думите на Рети представляваха предложение за примирие. Едно от редките признания, че е допуснала грешка. Но Дуер нямаше намерение да ѝ прости толкова лесно.

— Не мога да повярвам. Нима си смятала, че двама диваци са способни просто така да се носят из небесата като звездни богове? Това ли беше планът ти? Да отмъкнеш разбит кораб, от който все още се стичат водорасли, и да полетиш с него, докато падне в някаква космическа дупка, така ли?

Рети за пръв път съдържа обичайната си яростна реакция. Наистина, тя не го беше канила на борда на откраднатия космически кораб. Нито пък той ѝ бе предлагал идеи какво да прави с древния корпус, който едва задържаше въздуха в себе си.

И все пак момичето като че ли разбираше причините за нервността му. Пред надвисналата смърт можеше да се очаква, че склонярът ще е малко сприхав.

— Когато Беш и Ранн си приказваха за това, ми се струваше просто. Само насочваш кораба си натам...

Дуер изсумтя.

— Да, точно така, Рети. Трябва да го насочиш към точката на прехвърляне, нали? Някога хрумвало ли ти е колко много поколения са изминали, докато предците ни се научат да го правят? А ние имаме само мидура-две, за да схванем как става.

Този път момичето нямаше нужда да отговаря. Мъничкият „аз“ проточи дългата си шия от торбичката си и ухапа Дуер по ръката.

— Хей! — извика той и се отдръпна назад.

— виждаш? — с фъфлещ глас го сгълча малкият урс. — няма полза хапем се един друг, използвай мидура за учене! или ще хленчиш, докато умреш!

Дуер разтри тристранния белег и яростно изгледа дребното същество. Но зъбите на „аз“ не бяха наранили кожата му. Всички

човеци на Джиджо знаеха достатъчно за урските ухапвания, за да разберат кога са само предупреждение.

— Добре тогава — измърмори на Рети той. — Ти се готвеше да ставаш звездна богиня. Накарай този твой самодоволен компютър да ни спаси.

Тя въздъхна. В пустошта на родната им планета Дуер винаги бе решавал всички проблеми. Тогава го беше харесвала повече, а не сега, когато го плашеше простият факт, че е хванат в капан в метален ковчег, летящ с бясна скорост към сигурна гибел. „Надявам се, това не означава, че през целия път до някой цивилизован свят ще трябва да го дундуркам. Когато се наредим — с хубави жилища и машини, които изпълняват всяко твое желание, — той ще ми благодари!“

Рети приклепна пред малката черна кутия, която ѝ бе дала Джилиън Баскин на борда на „Стрийкър“ — учебно устройство, програмирано за съвсем малки човешки деца. То отлично изпълняваше целта си — да обясни принципите на съвременното общество на диво момиче от най-затънтеното кътче на Джиджо. За нейна изненада, Рети дори бе започнала да усвоява основите на четенето и писането. Но когато трябваше да ги научи да пилотират космически кораб... е, това беше друг въпрос.

— Учителю — каза тя.

Точно над кутията се появи малка кубична холограма, представляваща пълно мъжко лице с тънки мустачки и весела усмивка.

— Хей, здравей! Как е настроението? Опита ли някоя от игрите, на които те научих? Не забравяй, че е важно да се занимаваш с нещо и да не мислиш за лоши неща, докато пристигне помощ!

Рети замахна с левия си крак, но той премина през лицето, без да докосне твърда повърхност.

— Слушай сега. Казах ти, че никой няма да ни дойде на помощ, даже наистина да си пратил сигнал, в което се съмнявам, тъй като делфините монтираха само онези части, които бяха нужни, за да накарат това корито да лети.

Холограмата неодобрително сви илюзорните си устни.

— Е, това не е оправдание за песимизъм! Запомни: винаги, когато си в затруднено положение, най-разумно е да търсиш начини да превърнеш проблема в преимущество! Защо не...

— Защо пак не си поприказваме за това как ще управляваме този боклук? — прекъсна го Рети. — Вече те питах как да го прекараме през онази точка на прехвърляне, дето е точно пред нас. Хайде да продължим с това!

Учителят се намръщи.

— Както вече се опитах да ти обясня, Рети, този кораб не е в състояние да извърши междупространствено прехвърляне. Навигационните системи са минимални и неспособни да сканират възела, за да получат информация за положението на нишките. Двигателят е нестабилен и изглежда, че функционира само с пълна мощност. Следващия път, когато го задействаме, може просто да откаже. Мисловната активност на контролния компютър е спаднала на шесто равнище. Това е под нормално необходимото за изчисляването на хиперпространствените траектории. Поради всички тези причини не може да става и дума за преминаване през точката на прехвърляне.

— Но няма къде другаде да отидем! Джофурският боен кораб ни теглеше натам, но после ни откачи. Ти вече каза, че не можем да се отклоним в друга посока. Така че няма какво да загубим, ако опитаме!

Учителят поклати глава.

— Каквото и маневриране да опитаме, за приятелите/роднините/родителите ти само ще стане по-трудно да те открият...

Сега вече Рети избухна.

— Колко пъти трябва да ти повтарям, че никой няма да ни дойде на помощ! Никой не знае, че сме тук. Даже да знаеше, нямаше да му пука. И даже да му пукаше, никой не може да ни достигне!

Учебното устройство очевидно се обърка. Илюзорният му поглед се насочи към Дуер, който изглеждаше по-възрастен с едноседмичната си брада. Разбира се, така още повече вбеси Рети.

— Вярно ли е това, господине? Наистина ли няма кой да ни помогне?

Дуер кимна. Макар че също беше прекарал известно време на борда на „Стрийкър“, той изобщо не бе успял да свикне да разговаря с призраци.

— Добре тогава — отвърна учителят. — Предполагам, че можем да направим само едно.

Рети облекчено въздъхна. Най-после това скапано нещо започваше да става практично.

— Трябва да се оттегля и отново да поговоря с корабния компютър, независимо от състоянието му. Не съм създаден и програмиран за такава работа, но е извънредно важно да положим всички усилия.

— Точно така! — измърмори момичето.

— Наистина. Трябва да открием някакъв начин да задействаме комуникационните системи и да пратим по-силен зов за помощ!

Рети скочи на крака.

— Какво? Ти не ме ли чу бе, купчина глейвърски лайна такава? Току-що ти казах...

— Недей да се страхуваш, докато ме няма. Опитай се да проявиш смелост. Ще се върна колкото мога по-скоро.

С тези думи малкият куб изчезна и остави Рети разтреперана и бясна.

Яростта ѝ още повече се усили, когато Дуер избухна в смях. Той се давеше, хриптеше и сумтеше като урс. Тъй като не се бе случило нищо смешно, момичето реши, че трябва да го прави от злоба. Или пък това беше поредният пример за нещото, наречено „хумор“, за което понякога говореха хората, щом искаха да се оправдаят за глупавото си поведение.

„Ако не млъкнеш, ще те прасна с малко хумор по скапаната глава, Дуер.“

Но той бе по-едър и по-силен... и през последните няколко месеца поне три пъти ѝ беше спасил живота. Затова Рети просто сви юмруци и го изчака да престане да се смее и да избърше сълзите от очите си.

Учителят дълго запази мълчание, оставяйки двамата човеци без идея какво да правят с кораба.

Когато бяха съживили тази древна буюрска реликва от камарата на океанското дъно, делфините бяха монтирали самоделни средства за управление. Загадъчни кутии бяха свързани посредством кабели с контролните вериги, програмирани да го издигнат в небето, заедно с рояка от други примамки, за да объркат джофурските уреди и да скрият опита за бягство на „Стрийкър“. Но тъй като не се очакваха пътници без билет, имаше съвсем малко бутони. Без учителя нямаха никакъв шанс да отклонят кораба от сегашния му курс.

Тъй като нямаше какво друго да правят, Рети и Дуер отидоха да погледат през прозорците на носа, изподраскани от дългия престой в Голямото бунище. Двамата се опитаха да открият загадъчната „въртяща се дупка в пространството“, която падналите раси на Джиджо все още споменаваха в сагите си за времето на дедите — могъщият портал, през който бяха преминали всички тайно-кораби, водещи нова вълна бегълци на забранен свят в угарна галактика.

Отначало Рети не забелязваше нищо особено в осеяната със звезди чернота. После Дуер посочи с ръка.

— Ето там. Виждаш ли? Жабата е съвсем изкривена.

Тя беше израснала в диво племе, криещо се из пустошта и лишено дори от грубите удобства на Склона. Почти всяка нощ през живота си Рети бе гледала съзвездията в небето, но докато нейните братовчеди измисляха за тях фантастични ловджийски истории, тя се интересуваеше само от практическата им стойност на пътеводни знаци, сочещи на запад, накъдето някой ден може би щеше да избяга от окаения си клан.

От друга страна, Дуер беше главен следотърсач на Общностите на Джиджо, обучен да познава всяка особеност в небето — от което Шестте раси очакваха неминуема присъда и гибел. Той определено би забелязал, ако имаше нещо различно.

— Не виждам... — Тя втренчи поглед в рояка блестящи точки, към който сочеше Дуер. — О! Някои от звездите... събрани са в кръг и...

— И вътре няма нищо — довърши вместо нея той. — Абсолютно нищо.

Известно време двамата гледаха в мълчание. Рети не можеше да не сравни дисковидната чернота с отворената паст на хищник, готвещ се да погълне кораба и всичко в него.

— Звездите наоколо като че ли са размазани — прибави тя. Дуер кимна и издаде хуунски умблиращ звук.

— Хр-рм. Сестра ми наричаше такова нещо „изкривяване на вселената“ — място, където космосът се оплита на възли.

Рети презрително изсумтя.

— Космосът е празно пространство, глупчо. Разбрах го, когато живеех в подземната станция на даниките. Там няма нищо, което да се изкриви.

— Добре. Тогава ти се опитай да обясниш в какво ще паднем.
Малкият „аз“ избра момента, за да се намеси.

— няма проблем да обясни, голям мъж-момче.
какво е живот?

да влезеш от една дупка в друга, после в трета!

така по-добре, да влезем!

„аз“ ще подуши хубава дупка за нас.

удобната дупка е радост.

Дуер кисело изглежда мъжкия урс, но Рети се усмихна и погали създаването по главичката.

— Кажи му, съпруже. Ние ще се пързулнем през онова нещо, гладко като кален гуцер, и ще излезем в главната спирална аркада на Галактика номер едно, където светлините са ярки и корабите са по-нагъсто, отколкото бълхите по гърба на лигър. Където звездите са достатъчно близо, за да си клюкарстват и всички са толкова богати, че им трябват компютри, за да си броят компютрите! Хора като тях имат нужда от хора като нас, Дуер — увери го тя. — Те са мекушави, докато ние сме силни и хитри, готови за приключения! Ще си намерим работа, за която звездните богове са прекалено изтънчени — и ще ни плащат повече, отколкото струват целите ти Общности на Джиджо. Скоро ще си живеем страхотно, само гледай. Ще благославяш деня, в който си ме срещнал.

Дуер гневно я изглежда. После — очевидно въпреки волята му, — на лицето му плъзна усмивка. Този път смехът му бе по-добродушен.

— Честно казано, Рети, предпочитам просто да се прибера вкъщи и да изпълня обещанията, които съм дал. Но предполагам, че сега това е малко вероятно, така че... — Той погледна напред към тъмния кръг, който бе станал осезаемо по-голям. — Така че навярно си права. Ще се възползваме от положението. По някакъв начин.

Рети разбираше, че Дуер се преструва. Той смяташе, че скоро ще бъдат разкъсани на парчета от сили, които можеха за секунди да унищожат целия Джиджо.

„Би трябвало да има повече вяра — помисли си момичето. — Все ще се появи някаква възможност. Винаги става така.“

Тъй като нямаше какво друго да правят, те убиваха времето, като разговаряха за странния начин, по който се изкривяваха и замъгляваха звездите около краищата на чудовищното нещо пред тях. То беше удвоило размера си и вече изпълваше четвърт от прозореца, когато „учителят“ на Рети отново се появи над черната кутия. В очите му грееше триумф.

— Успех! — ликуващо съобщи устройството. Момичето запримигва.

— Искаш да кажеш, че си открил начин да управляваш това корито ли?

— Нещо повече! Успях да подсиля комуникационните системи!

— Наистина ли? — наведе се напред Дуер. — И?

— И най-последно получих отговор!

Двамата човеци объркано се спогледаха. После Рети изруга.

— Да не си привлякъл вниманието на ония гадни джофури?

Това можеше да помогне на екипажа на „Стрийкър“. Но тя не искаше пак да играе ролята на примамка. Рети предпочиташе да рискува със скок в точката на прехвърляне, отколкото да се предаде на онези купчини смрадливи пръстени.

— Бойният кораб е извън нашия вълнов обхват и лети към червената гигантска звезда. Там сензорите ни слабо регистрират присъствието на други могъщи кораби, ангажирани в енергична активност, която не ми е много ясна. Спасителите, за които говоря, са от съвсем друг вид.

Учителят замълча.

— Продължавай — предпазливо го подтикна Дуер.

— Отначало активните скенери не реагираха. Но накрая успях да ги задействам. Тогава забелязах наблизко няколко кораба, насочващи се към точката на прехвърляне също като нас! След известни усилия успях да привлека вниманието на най-близкия... при което той леко промени курса си, за да поеме към нас!

Рети и Дуер едва не се сблъскаха, когато се втурнаха към задните илюминатори. Известно време двамата гледаха съсредоточено, но дори с помощта на учителя отначало момичето не виждаше нищо друго, освен гигантското червено слънце. Въпреки невероятната си отдалеченост, то изглеждаше по-голямо от нокътя на палеца ѝ, гледан

от една ръка разстояние. А яростните бури обгръщаха с фуниевидните си пипала още по-огромен район.

Изведнъж Дуер посочи напред.

— Там! Три градуса нагоре от Измунути и два градуса наляво. Няма начин да го пропуснеш.

Рети впери поглед в тази посока, но въпреки обещанието му, не забеляза нищо особено. Ярко блестящи звезди...

Някои от тях едва доловимо се движеха като ято птици. Те криволичеха ту малко наляво, ту малко надясно, но винаги заедно, сякаш се плъзгаше част от самото небе.

Накрая Рети разбра — всички движещи се звезди се намираха в район с формата на леко изпъкнал квадрат.

— Това не са истински звезди... — със спотаен глас започна тя.

— А отражения — довърши Дуер. — Като огледало. Но как?

Учителят като че ли с искрено удоволствие, че най-последно обяснява принципни постановки, отговори:

— Образът, който виждате, е предизвикан от огромен рефлекторно-енергиен колектор. Терминът на галактически седем е „нтова туниктун“. Или на земянитски — „слънчево платно“.

Този метод се прилага главно от разумни същества, които не възприемат времето като толкова важен фактор, за какъвто го смятат дишащите кислород. Но в момента те използват допълнителен гравитационен двигател, за да ускорят напредването си и да избягат от неочаквания хаос в тази звездна система. При това псевдоускорение корабът би трябвало да успее да ни настигне и после отново да заеме позиция за оптимална среща с точката на прехвърляне към определената му цел.

Дуер вдигна ръце.

— Леле! Да не би да искаш да кажеш, че съществата, които пилотират онова нещо, не дишат кислород? Че не са от, хм...

— От Цивилизацията на Петте галактики ли? Не, господине, не са. Това са машини със своя собствена междузвездна култура, съвсем различни от самия мен или от бойните роботи на джофурите. Те са странни създания. Въпреки това ми се струва, че с готовност ще ни вземат със себе си през точката на прехвърляне. А това е много по-добре, отколкото положението преди известно време.

Рети тревожно наблюдаваше „платното“. Скоро различи блестящо гнездо от сложни форми точно по средата на гладката, огледална повърхност. Докато точката на прехвърляне нарастваше от едната страна и машинният кораб от другата, тя не можеше да сподави ужасното предчувствие, че е приклещена от хищник до ръба на стръмна скала.

— Това нещо... — с пресъхнала уста започна момичето. — Това нещо идва да ни спаси. Знаеш ли какво е правело тук преди Измунути да избухне?

— Другите класове живот рядко са разбираеми за нас — поясни учителят. — Но в този случай отговорът е прост. Този вид устройство се нарича „Събирач/спасител“. Такива машини събират суровини за различни инженерни или строителни проекти. Когато започна бурята, трябва да е използвало платното, за да събира метални атоми от богатия звезден вятър. Но ако има възможност, машината събира необходимото вещество от какъвто и да е друг източник на натрупана или кондензирана...

Изкуственият глас млъкна и лицето на учителя замръзна. Паузата продължи няколко дури.

— Какъвто и да е друг източник — тихо повтори Дуер. — Например изоставен кораб, носещ се из космоса?

Рети усети, че се вцепенява.

Учителят не каза „хопа“.

Не точно.

Не беше и необходимо.

Двамата млади човеци наблюдаваха разгъването на щипци, клещи и напомнящи на коси остриета, докато мощни полета притегляха кораба им към тъмен отвор по средата на обширно пространство от тънък пласт светлина.

ЛАРК

Нещо ставаше.

Палубата се разтърси и завибрира. През гъбестите стени проникнаха приглушени кълтежи, които отначало го озадачиха.

После си спомни първия път, когато беше чул такива звуци — точно след като бяха заловили двама им с Линг, когато Шестте раси на Джиджо изненадващо атакуваха мъчителите си с примитивни ракети.

Ларк бе наблюдавал на монитора напълнените с експлозив дървесни дънери, пламтящи като призрачни отмъстителите из небето над Склона, стотици ракети, направени от най-изкусните занаятчии на Шестте раси. Спомняше си, че тогава се молеше поне няколко от огнените копия да пронизат джофурския кораб... и да сложат край на живота му, наред с всички омразни нашественици на борда.

После се разнесе онзи приглушен тътен.

„Отбранителен огън“, беше го разпознала Линг. Една по една, гордите ракети на туземците се бяха изпарили на съвсем малко разстояние от целта си... и Ларк трябваше да се примири с това, че въпреки желанието си ще остане жив.

Този път екоите разтърсваха кораба десет пъти по-бързо.

„Звучи ми доста отчаяно. Чудя се с кого ли се бият сега мазните купчини.“

Уви, преследвачите не му дадоха време за мислене. Каквото и да ставаше в космоса, роботите продължаваха безпощадното си, системно претърсване из извитите коридори, спираха всичките му опити да се промъкне покрай тях и го насочваха все по на север по оста на огромния кораб.

Групи от по трима или повече съскащи джофури придружаваха бойните си машини. А на няколко пъти чу и човешки глас, който помагаше в преследването на представител на собствения му вид.

Ранн.

Ларк нямаше много възможности. Заради участието на предателя в гонитбата не смееше отново да си опита късмета с лилавия пръстен, който навярно вече щеше да е съвсем безполезен. Затова просто

бягаше назад към мястото, където двамата с Линг бяха извършили краткия си опит за саботаж, хвърляйки смешно малка бомба в джофурския нервен център и триумфално измъквайки се сред облаци дим.

Разбира се, тогава не им се бе сторило много забавно. Но в сравнение със сегашното положение на Ларк, това му изглеждаше безгрижна игра. Лудория. Би дал всичко, за да върне това време. Дори когато пълзеше като полугол дивак из извънземния кораб, той бе щастлив, че е с Линг.

Откакто за последен път си беше почивал, трябва да имаше повече от ден. Храната се превръщаше в избледняващ спомен и вече нямаше време да проучва помещенията по пътя си — оставаше му само напрегатата предпазливост на преследвано животно, което отчаяно се бореше да отложи неизбежното.

Загадъчните вибрации се усилиха, смесени с други звуци, които кънтяха или тихо пропукваха в далечината. Миризмите из джофурските коридори станаха още по-остри. Някои бяха прекалено странни или сложни, за да си ги преведе, но „страх“ и „отвращение“ бяха почти идентични с трекските версии, които познаваше от родния Джиджо.

Нещо силно бе разтревожило екипажа.

Леко гадене го предупреди за промяната в изкуствената гравитация на кораба. Подът сякаш се наклони, после за миг се отдели от краката му. Постоянният тътен на двигателите стана още по-висок и мощен. Ларк се изкушаваше да се вмъкне в недалечна зала и да се опита да активира някой екран, за да разбере какво става. Но докато преследвачите му бяха толкова близо, всяко помещение можеше да се превърне в капан.

Няколко дури по-късно усети, че по тила го полазват нервни тръпки, които го предупредиха за приближаващите работи — странна чувствителност към техните издигащи полета, която вече неведнъж го беше спасявала. Миризмата на джофурските воители засили решението му.

„В обратната посока, бързо!“

Макар и изтощен, той ускори ход и се опита да стигне до една от рампите, водещи до другото равнище. Разбира се, с всяка крачка на

север свободната му територия се стесняваше и му оставяше все по-малко възможности. Скоро щяха да го приклецят...

Ларк тичешком зави зад поредния ъгъл, после рязко спря и стъписано изпъшка от изненада.

Застанал само на няколко метра пред него, Ранн нададе вик.

— Пипнах го кучия син! — изкрещя към златната гривна на китката си високият даникски воин.

Ларк се завъртя и се втурна към единствения коридор, който изглежда не беше препречен от враговете. Зад себе си чу, че Ранн преминава на галдве — по-полезен при общуване с джофури, отколкото вулгарните английски ругатни.

— Към този местен насочете се бързо. Плячката, тя е наблизно!

Младият биолог си помисли дали да не спре. Можеше да се скрие зад някой ъгъл и да нападне от засада Ранн. По-добре да се изправи срещу предателя сам и с малко късмет може би да го нарани, отколкото да се сблъска с джофурите и техните роботи, които нямаше да са уязвими за юмруците му.

Но реши да запази свободата си, макар и само за кратко, и да продължи по единствения му останал път за бягство — тесен коридор, който навярно не водеше доникъде.

Естествено, отзад се разнесоха ликуващи възгласи и Ларк разбра, че това е краят, когато на не повече от четирийсет метра пред себе си видя задънения край на тунела.

Той спря пред затворена врата и с треперещи ръце приближи лилавия пръстен до ключалката. Съществуването изстреля рядка мъгла, но или бе уморено, или джофурските командири си бяха научили урока. Вратата остана непреклонно затворена.

Ларк чу доволения вик на Ранн, когато даникът го забеляза от отсрещния ъгъл. Но той изчака другите — джофурите и техните машини, — да го настигнат. В продължение на няколко дури двамата просто се гледаха един друг с взаимна ненавист. После Ранн се усмихна, когато видя появилата се джофурска купчина, водеща със себе си два робота. Групата започна да се приближава.

Внезапно от другата страна на Ларк се разнесе нисък екот и лъхна усилваща се топлина. Той се завъртя и отстъпи от стената, която взе да се нажежава и огъва навън. Скоро се очерта овал, от чиито краища се стичаха степени капки. Ларк вдигна ръце, за да скрие очите

си и се задави от остра миризма, която си спомняше от посещенията си в лабораторията на Гилдията на сапъорите в Тарек — сероводороден газ.

Когато овалът хлътна навътре, той зърна за миг извит коридор, сияещ със зловеща светлина. Понечи да избяга, но вълна горещи пари го блъсна отзад и го събори на пода. Лактите му болезнено се удариха в твърдата повърхност и над главата му прелетя облак нагорещен въздух, който се понесе към Ранн и неговите спътници.

За миг сетивата на Ларк бяха толкова притъпени, че от външния свят не постъпваше никаква друга информация, освен болка... и усещането, че още е жив. Когато успя отново да отвори очи, той поразено запремигва.

Там, където допреди няколко секунди преследвачите му самоуверено се бяха приближавали, за да го хванат, сега зърна последния от тях, който отчаяно завиваше зад ъгъла. Ранн погледна назад. В светлите му очи се четеше ужас. На място останаха само двата робота, които заеха защитни пози, но без да стрелят — сякаш нямаха никакво желание да опитат.

Ларк знаеше, че би трябвало да се радва на всичко, обърнало в бягство враговете му. И все пак изпитваше неохота да се претърколи и да погледне назад. „Просто съм сигурен, че няма да ми хареса“, помисли си той.

Зловонната миризма на развалени яйца стана почти непреодолима и коридорът се изпълни със слабо сияние и тихо бръмчене, което идваше иззад него.

Събрал смелост, Ларк се приповдигна на обгорената си дясна ръка и се претърколи по гръб.

Само на няколко крачки от него, точно до пробитата в стената дупка, видя блестящо кълбо, приблизително три метра в диаметър и почти изпълващо коридора. Въпреки че имаше бронзов цвят, то като че ли се огъваше вълнообразно, докато бавно се плъзгаше напред, по-скоро като пълна с вода торба, отколкото като балон. Ларк си спомни живите клетки, които беше наблюдавал с любимия си микроскоп — когато той и другите мъдреци имаха време да се занимават с наука или поне с онова, което минаваше за наука на дивашкия Склон.

Клетка, многократно по-голяма от самия него. Жива.

И все пак Ларк незабавно разбра...

„Никога преди не съм виждал такава форма на живот.“

Докато се приближаваше към него, нещото издаваше пляскащи звуци. То се плъзна по краката му, после продължи нагоре и го обездвижи. Ларк усети вцепеняващ студ, който проникна в костите му.

ВТОРА ЧАСТ

КЛАСОВЕТЕ ЖИВОТ

Хилядолетия наред — още от заминаването на благословените Прародители — някои философски настроени дишащи кислород раси са си задавали въпроса за „пълнотата“.

Щом тук, в Петте свързани галактики, животът се среща толкова често, питат те, не трябва ли да очакваме, че ще го откриваме и навсякъде другаде?

Астрономите, са преброили седемстотин милиарда други галактически въртележки, овали и конгломерати от звезди, някои от които по-големи от нашата Галактика първа. Изглежда противно на всякаква логика тя да е единственото място, където е възникнал разум.

Каква загуба на потенциал, ако беше така!

Разбира се, това мнение не се споделя от всички. Някои от многобройните обществено-религиозни съюзи, съставляващи нашата разнообразна цивилизация, твърдят, че ние трябва да сме уникални, тъй като каквото и да е друго положение би било само подигравка с върховното величие на Прародителите. Други смятат тези милиарди галактики за небесни обиталища на царствените трансцендентни, завършили дългия процес на самоусъвършенстване в нашата равнина на реалността.

Мнозина са се опитвали да разкъсат булото с научни средства, като например огромни телескопи, създадени за изучаване на безмълвните съседи. Наистина, открити са някои аномалии. Например няколко обекта издават ритмични звукови пулсации с нарастваща сложност. Други галактики изглеждат изгорели, сякаш там неотдавна е

бушувал пожар, опустошил едновременно почти всички планетни системи.

И все пак данните винаги изглеждат двусмислени и позволяват различни тълкувания. Великата библиотека е пълна със спорове, продължавали еони наред.

Съществуват ли други галактически групи, свързани помежду си от хиперпространствени точки на прехвърляне така, както са нашите пет спирали, въпреки огромните разстояния в плоското пространство-време? Най-добрите ни модели и изчисления не дават категорични отговори.

От време на време някоя млада раса загубва търпение и се опитва да постави тези въпроси на Старите — онези мъдри видове, които са се отказали от звездните кораби, за да усъвършенстват душите си в Прегръдката на вълните и да преминат към следващия клас живот.

В зависимост от настроението си, древните или не обръщат внимание на такива питання, или отговарят странно.

Ние сме сами, казала една почтена общност.

Не сме, възразила втора. Другите галактики са точно като нашите, изобилстват на разнообразни разумни видове и се редуват да се ъплифтират, изпълнявайки свещен дълг, а после насочват вниманието си към трансцендентността... както правим ние сега.

Един рой Стари заявил, че знае друг отговор — повечето островни вселени се заселват съвсем неочаквано от първата раса, открила междוזвездния полет. Тези първи раси постепенно изпълват всички звездни системи и унищожават или поробват последвалите ги форми на живот. Такива галактики са бедни на разнообразие или проницателност и им липсва мъдростта, проявена от нашите благословени Прародители, когато започнали великата верига на Ъплифта.

Това не е вярно, отвърнала друга група Стари, намерила пристан сред съзерцателните приливи. Единството на целта, което усещаме в такива галактики, означава само, че те вече са постигнали обединение!

Висше състояние, при което всички разумни същества участват в един велик свръхразум...

Накрая станало ясно, че тези противоречиви истории трябва да означават следното:

Или Старите наистина нямат представа за какво говорят, или...

Или различните им отговори заедно представляват проповед. Основен урок.

Другите галактики не са наша работа! Ето какво учат те. Че трябва да се върнем към задачите на младите раси — да се борим, учим и ъплифтираме, за да съберем опит и сила за следващия етап.

Отговорите ще получи всеки от нас, който оцелее след изпитанието и се изправи пред светлото лице на Великия орач.

ХАРИ

Изглежда Е-пространството не беше единственото място, където идеите съществуват самостоятелно. При завръщането си Хари откри, че базата Казкарк гъмжи от слухове. Странни истории се разпространяваха като ненаситни паразити и скачаха от едно нервно същество на друго, процъфтявайки в атмосфера на заразна тревога.

Хари насочи разузнавателния си кораб към северния полюс на планетоида, кацна на място, запазено за Института по навигация и с облекчение изключи двигателя. Единственото му желание бе да спи в продължение на няколко дни, без да сънува безпощадно изтощителни сънища. Но още щом пристигна и започна процедурите по влизане в базата, той се озова във въртоп от съмнителни слухове.

— Говори се, че Съюзът на абдикаторите се разпаднал на няколко еретични фракции, които се бият помежду си — прошепна му на припрян галактически четири турмуджски търговски представител, застанал пред него на опашката пред имиграционната служба. — Твърди се също, че Лигата на благоразумните неутрални кланове най-после започнала мобилизация и обединила флотите си под командването на парджите!

Хари зяпна турмуджа — дългнесто същество с жълта кожа, което изглеждаше само лакти и колене, — преди да отговори на същия език.

— Кой го твърди? С какви комуникационни средства? С каква достоверност?

— Без абсолютно никаква достоверност! — отговори уломински дипломат. Краищата на пипалата му бяха покрити с цветни запушалки, за да се избегне неумишлено изпускане на полени. Уломинът се плъзна точно зад Хари и изрази презрението си към прегърбения турмудж с оранжева слюнка, която едва не опръска ръката на неошима.

— От сигурен източник научих, че достопочтените и многоуважаеми парджи възнамерявали да се оттеглят от Лигата — и изобщо от галактическите дела — от презрение към сегашния хаос. Тази знатна раса скоро щяла да отиде при патроните на предците си в

блаженото царство на приливите. Само деволюирал глупак би могъл да вярва в нещо друго.

Тези думи едва ли имаха нещо общо с „дипломатичността“. Турмуджът реагира като гневно разгъна дългите си крака и двата си чифта ръце — толкова бързо, че валчестата му глава се блъсна в тавана. Търговецът болезнено потръпна и се отдалечи, като жертва мястото си на опашката.

„А, ясно“, помисли си Хари и отново погледна към съществото зад себе си, чийто опит с психологията на другите видове беше очевиден.

— Само недей се опитва да използваш същото и с мен. Няма да ти отстъпя мястото си, даже да ме наречеш „делфийски чичо“.

Дипломатът изглежда разбра и просто махна с две от пипалата си — универсален жест на добра воля.

Хари извади преносимата си инфоплочка и с бързо натискане на командните ѝ копчета влезе в местната Библиотека, за да научи новините. Това бе превъзходен клон, тъй като Каззкарк играеше ролята на представителство на няколко важни института. И все пак главният индекс твърдеше, че няма представа за оттеглянето на абдикаторите. Нещо повече, според официалните източници влиятелните парджи продължаваха активно да участват в галактическите съвети, като призоваваха за мир и въздържаност и настояваха всички войнствени съюзи да оттеглят армадите си и да преодолеят кризата чрез преговори, а не с война.

Дали турмуджът и уломинът грешаха? При нормални обстоятелства Хари изобщо не би се усъмнил в главния индекс. Дори имаше поговорка, че в Цивилизацията на Петте галактики нищо не се случва наистина, докато не бъде регистрирано във Великата библиотека. Пред очите ти можеше да избухне цяла планета, но това нямаше да е сигурен факт, ако в ъгъла на екрана не блестеше спиралният глиф.

Очевидно обстоятелствата не бяха „нормални“.

Докато минаваше през митницата, Хари дочу тулпу'урска търговка на семена да се оплаква на гулдингарски поклонник колко много отвратителни прехвърляния по различни нишки трябвало да изтърпи, докато пристигне от Галактика трета. Беше му трудно да разбира тулпу'урския диалект — синкопирано търкане на

рудиментарните йелитри, — но изглежда няколко традиционни точки на прехвърляне бяха променили осцилацията си, бяха загубили кохерентност или окончателно се бяха затворили.

Тънкият паякообразен гулдингар отвърна със същата ритмична реч, като говореше през механично устройство, закачено за единия му крак.

— Тези обяснения ми изглеждат съмнителни. Всъщност, това са оправдания на великите сили, които се опитват да завладеят и монополизират важни хиперпространствени връзки за собствените си стратегически цели.

Хари се намръщи и козината под униформата го засърбя от тревога. Ако с точките на прехвърляне наистина ставаше нещо, въпросът бе от жизненоважно значение за Института по навигация. Той отново влезе в библиотечния клон, но не откри много информация — само обичайните туристически съвети и предупреждения за заобикаляне на някои пътища.

„Сигурен съм, че Уер'К'кинн ще ми обясни всичко. Ако изобщо някой знае какво става, това трябва да е онази стара змия.“

Основното, което го интересуваше, беше обсадата на Земята, но никое от съществата наоколо не спомена нищо по този въпрос. Преди седмици, когато заминаваше, за да поеме смяната си в Е-пространството, примката около Земята и ханаанските колонии все повече се стягаше. Въпреки посрещнатата с радост помощ от страна на тимбримите и тенанините, бойните флотове на десетки фанатични съюзи бяха престанали да се сражават помежду си и заедно свиваха блокадата, прекъсвайки търговските и комуникационните връзки на света, от който произхождаха предците на Хари.

Макар да се изкушаваше, той се въздържа да попита Библиотеката за това. При сегашната политическа ситуация — и докато все още беше в изпитателен срок, — нямаше да е разумно да задава прекалено много въпроси за стария си клан. „Предполага се, че вече не би трябвало да се интересувам от него. Сега моят дом е Института по навигация.“

След митницата идваше добре познато неприятно препятствие — висок, кисел хуун, облечен в лъскавата роба на старши патрон. Със служебния знак на Института по миграция на рамото, инспектор Туафу-ануф взе плочка, по която течеше информация, пращана от

сканиращите кораба уреди. Всеки път, щом се върнеше от мисия, Хари трябваше да търпи едрото мъжко двуного, което педантично оглеждаше с черните си очи списъка с биотовара на кораба за следи от незаконен генетичен трафик, докато изумителната му хуунска гръклянна торбичка глухо тътнеше презрително надути фрази.

Затова Хари се изненада, когато едрият бюрократ заговори със спокоен глас, който му се стори искрено любезен.

— Забелязвам, че току-що си се върнал от Е-пространството — измърмори инспекторът на галседем, галактическият диалект, използван най-често от земяните. — Хр-рм. Добре дошъл у дома. Надявам се, че пътуването ти е било приятно и интересно, а?

Хари запремигва, сепнат от неофициално добродушния му тон. „Какво е станало с обичайната му грубост?“ — зачуди се той.

За служителите от миграцията бе типично да се държат високомерно. В крайна сметка, техният институт се занимаваше с въпроси от космическо значение, като например кои светове могат да колонизират дишащите кислород и кои планети трябва да останат на угар, недокосвани от разумни ръце. В сравнение с него, организацията на Хари беше „малкият брат“, чиито задължения напомняха на старовремската крайбрежна охрана от земните океани — контрол на хиперпространствените пътища, наблюдение на условията в пространство-времето и обезопасяване на търговските артерии.

— Е-пространството е царство на изненадите — предпазливо отвърна Хари. — Но мисията ми протече според очакванията. Благодаря ви за интереса.

Дребен, космат роузит — слуга-клиент на хууна — заобиколи господаря си и насочи към Хари записващо устройство, което още повече го обезпокои. Междувременно инспекторът се наведе към него и продължи да го разпитва.

— Разбира се, питам само от любопитство, но имаш ли нещо против да ме осветлиш по един въпрос? Докато си патрулирал в Е-пространството, случайно да си забелязал някакви особено големи мемоиди? Хрррм. Навярно концептуално същество, способно да напуска родния си континуум и да навлиза на... хрр-рр... други равнища на реалността?

Хари изпита почти инстинктивно безпокойство. Подобно на много дишащи кислород раси, хууните не можеха да понасят

двусмислените условия на Е-пространството и безбройните алафори, които обитаваха този странен район. Нищо чудно, като се имаше предвид всеизвестния факт, че им липсва чувство за хумор и въображение.

Но тогава защо бе този неочакван интерес?

Очевидно неловката ситуация изискваше смесица от официални ласкателства и увъртане. Хари възприе старата тактика на „да, господарю“.

— Добре известно е, че мемоорганизмите гъмжат в Е-пространството като вакуумни морски охлюви, покриващи дъното на бавен товарен кораб — като премина на галшест, отвърна той. — Но уви <по същество с ранг на старши патрон> аз видях само онези създания, които моят беден, полуъплифтиран мозък ми позволи субективно да възприема. Несъмнено тези впечатления са прекалено груби, за да интересуват издигнато същество като теб.

Хари се надяваше, че инспекторът няма да забележи сарказма му. На теория, всички, които полагаха клетва за вярност пред Великите институти, трябваше да забравят старите си лоялности и предразсъдъци. Но още от ужасния инцидент на НуДоун всички знаеха какво е отношението на хууните към издигането на земянитския клан. Като неошимпанзе — от съвсем млада раса клиент, подчинена на хората, — Хари очакваше от Туафу-ануф само високомерие.

— Навярно си прав за това < о преждевременно развито и обещаващо дете > — разнесе се отговорът на хууна. — И все пак < между другото > се интересувам от твоите наблюдения. Може би си забелязал някакви < извънредно големи или сложни > мемоиди, пътуващи < в непосредствена близост > с трансцендентни форми на живот?

Хари не виждаше дисплея на инфоплочката на инспектора, но светлината ѝ се отразяваше в лъскавите люспи на гърдите му и неошимът можеше да различи познатите сини оттенъци на одобрение. Проверката бе завършена. Хуунът нямаше законно основание повече да го задържа.

Хари отново смени езика и този път използва вълконски английски.

— Знаеш ли какво, Туафу-ануф, ще ти направя услуга и ще извърша официална проверка... от твое име, разбира се.

Той повдигна собствената си плочка и преди инспекторът да успее да възрази, взе идентификационните му отпечатъци.

— Не е необходимо! Питам само информативно, за да... Хари с удоволствие го прекъсна:

— О, няма нужда да ми благодариш. В крайна сметка, всички ние сме дали клетва да си сътрудничим. Какво ще кажеш да ти уредя обичайната междуинститутска отстъпка и да ти пратя информацията в централата на Института по миграция? Става ли?

Преди обърканият хуун да му отговори, той продължи:

— Чудесно! Тогава според процедурата за влизане в базата и с твоето милостиво разрешение, мисля вече да си вървя.

Дребният роузит припряно се отдръпна от пътя му, когато Хари закричи напред и мислено предизвика бариерата да го спре.

Тя рязко се вдигна и откри достъпа му към улиците на Каззкарк.

Колкото и да беше странно, Хари намираше за възбуждащо да живее във времена на опасност и промяна.

В продължение на почти половин галактическо завъртане — милиони години, — тази носеща се из космоса, изкорубена скала бе представлявала просто спокоен аванпост на галактянски граждански служители, използващи съвсем малка част от праисторическите тунели, които някаква отдавна изчезнала раса беше пробила през стотиците километри гъбест камък. После, само за петнайсетте кидури, откакто Хари работеше тук, планетоидът се преобрази. Катакомби, необитаеми още от епохата Ч'тх'търн се изпълниха с ежедневно пристигащи новодошли. В продължение на две земни години израсна космополитен град, в чиито кухни и коридори можеха да се срещнат представители на всички дишащи кислород култури.

„Какво съвпадение — сардонично си помисли Хари. — Като че ли всичко това е чакало да се случи точно, когато в Каззкарк пристигна аз.“

Разбира се, истината беше малко по-друга. Всъщност, той бе едно от най-нископоставените свободни разумни същества, крачеци из тези древни коридори.

Крачеци,... а също тичащи, плъзгащи се, плъзящи, тътрещи се... какви ли не форми на придвижване. Онези, които бяха прекалено крехки, за да стоят при половин земна гравитация, използваха изящни

коли, някои от които не по-малко сложни от миниатюрни космически кораби. Хари дори видя десетина дългоръки същества, малко напомнящи на гибони — с лилави, обърнати надолу лица, — които подскачаха и се придвижваха на ръце по удобни лостове, вградени във високия таван. Прииска му се да се засмее и да задюдюка на лудориите им, но тяхната раса навярно бе пилотирала междузвездни кораби, още когато човеците са живели в пещери. Галактяните рядко проявяваха истинско чувство за хумор.

До неотдавна повечето от онези, които обитаваха Казскарк, носеха униформите на Институтите за миграция, навигация и цивилизована война или Великата библиотека. Но сега те представляваха малцинство и се губеха в тълпата. Останалите бяха с най-различно облекло — от същества с официални роби, покрити с руни, описваха расовата им генеалогия и патронимика, до такива, които крачеха безсрамно голи или носеха само екскреторна торбичка и разкриваха максимална част от кожата, люспите, перата или торга си.

Когато постъпи на служба, повечето галактяни изобщо не му обръщаха внимание, толкова неизвестно и маловажно беше малкото земянитско семейство. Но в последно време положението се бе променило и мнозина завъртаха глави, за да погледнат към Хари. Различни същества се смущкваха едно друго, сочеха към него и разменяха приглушени реплики — сигурен признак, че предизвиканата от „Стрийкър“ криза не е била решена, докато го е нямало. Очевидно авторитетът на земянитския клан продължаваше да се издига.

Проблемът можеше да се обобщи с древна галактянска поговорка: „Очаквай опасност — ако неволно привлечеш вниманието на могъщите“.

И все пак не беше трудно да се чувства анонимен в тълпата, докато изминаваше дългия път до централата на института, удивен от това колко много по-оживено е станало, откакто е заминал.

Хари използва инфоплочката си, за да сканира имиграционните профили и разбра, че мнозина от новодошлите са посланици и търговски представители, пратени от расите, съюзите или корпорациите си, за да се възползват от случая, докато цивилизацията е загубила трезвостта си в тази епоха на растящо недоверие. Хаосът предлагаше неочаквани възможности и агентите и емисарите маневрираха и взаимно се шпионираха. Сключваха се и се разваляха

договори. Даваха се подкупи и се жертваше вяроност в толкова сложни машинации, че в сравнение с тях бледнееха дори дворцовите интриги на Медичите. Малки кланове без каквато и да е роля в галактическата политика пращаха свои представители и полагаха всички усилия да се поставят в услуга на велики сили като клеши, сороси или джофури, които от своя страна ги обсипваха с щедрост, опитвайки се да спечелят преимущество над враговете си.

На планетоида циркулираха огромни капитали и икономиката процъфтяваше, като обслужваше нуждите на всички пратеници или шпиони. Почти милион същества и техните машини се грижеха за жизнените потребности на посетителите — от предпочитания към специална атмосфера до екзотични храни и интоксиканти.

„Добре, че ние, неошимите, е трябвало да се откажем от част от обонянието си, за да освободим мозъчна тъкан за разум“, помисли си Хари, докато крачеше по Великия път — търговска улица точно под повърхността на Казкарк, която минаваше от полюс до полюс. На всеки няколко километра от скалния таван се издигаха прозрачни куполи, разкриващи шеметни гледки от вътрешния спирален ръкав на Галактика пета. Когато след завършване на обучението си Хари беше пристигнал от централното управление на Института по навигация, този тунел му се стори призрачно пуст. Сега във всяка ниша имаше магазини и ресторанти, които отделяха толкова гъсти органични изпарения, че всеки вид би могъл да открие във въздуха нещо токсично. Повечето посетители се подлагаха на пълно антиалергично лечение, за да подготвят имунната си система до края на карантинния период. И въпреки това мнозина от минавачите по Великия път носеха дихателни маски.

Хари се чувстваше като опиянен. На всеки няколко метра го посрещаше нова миризма. Някои предизвикваха наслада или непреодолим глад. От други му се пригаждаше.

„Това ми напомня за Ню Йорк“, помисли си той.

Слухът му също бе на ръба на сетивно пренатоварване. Десетината стандартни галактянски езици се използваша на безброй диалекти. Звукът беше най-разпространеният носител за преговори или клюки и жужащата, тракаща и пъшкаща врява на неколкостотин вида сякаш караше Великия път да пулсира от физически вълни на интриги. Някои предпочитаха жестовете и всяваха още по-голям хаос,

като ръкомахаха, танцуваха или използваха комуникационни светлини, които Хари намираще едновременно за красиви и заплашителни.

„Но пък има и пси.“

Строги правила забраняваха използването на „живия спектър“ на открито. Бдителни детектори залавяха най-явните нарушители. И все пак Хари смяташе, че напрежението му донякъде се дължи на общия фон от псишум.

„За щастие, повечето неошими са глухи за псизвуците.“ Някои от същите особености, поради които беше подходящ за наблюдател в Е-пространството, го правеха и почти неуязвим за мисловните вибрации, разтърсващи Казкарк в момента.

Разбира се, много от „ресторантите“ всъщност представляваха уединени места за срещи, където можеха да се провеждат неофициални разговори, понякога между звездни кланове, регистрирани като врагове според наредбите на Института за цивилизована война. Хари видя високомерен гущеровиден сорос, придружен от малка свита пилски и пахски клиенти, който се вмъкна в едно от заведенията. Собственикът незабавно изключи светещия надпис „Има свободни места“... но остави вратата откритата, сякаш очакваше още един клиент.

Навярно щеше да е интересно да остане и да види кой ще влезе, за да преговаря със сороския матриарх, но Хари забеляза поне десетина същества, които се мотаеха наоколо и очевидно правеха същото, като се преструваха, че четат инфоплочки или опитват стоки на улични търговци, без да изпускат от поглед сумрачния вход.

Той си спомни несръчния опит на хуунския инспектор да го разпита за Е-пространството. Доверието в институтите отслабваше и всеки изглеждаше жаден за допълнителна информация, навярно с надеждата, че може да е от жизненоважно значение.

Не трябваше да го помислят за шпионин. Особено, когато носеше униформа. Някои от другите велики институти можеха да проявяват признаци на напрежение, да губят надеждността и професионализма си, но Институтът по навигация имаше неопетнена репутация.

Хари бе започнал да пресича оживено кръстовище, когато забеляза двама напомнящи на миещи мечки синтиански търговци. Тяхната раса бе известна с влечението си към земяните изкуство и

култура. Бяха прекалено далеч, за да срещне погледите им, но видът им го разсея и само секунди по-късно случайно се блъсна в нисък четинест ксатинянин.

„О, по дяволите“, помисли си той, когато съществото завъртя към него котешкото си лице и го изгледа с омраза. Без да губи време, Хари наведе глава и скръсти ръце в поза на разкаян клиент. Той отстъпи назад, когато ксатинянинът започна да го ругае с острите, надменно накъсани фрази на галчетири.

— Да обясниш това обидно нарушение! Да се смириш и извиниш с покорна искреност! Да включиш това оскърбление в дългия списък от дългове, натрупан от твоя клан на долни...

Ксатиняните не бяха голяма сила и обикновено се заяждаха със земяните поради най-старата причина на всички грубияни — защото можеха.

— Да се явиш след три мидури в апартамента ми за нови укори на следния адрес...

За щастие в този момент по улицата мина едър врииилх, сумтящ ритуални извинения на всички, които трябваше да се отдръпнат настрана пред двуметровите крачки на добродушния гигант. Когато врииилхът се провря помежду им, ксатинянинът прехвърли яда си върху него.

Хари се възползва от това и потъна в тълпата.

„Чао, котенце“, помисли си той. За миг му се прииска да е в състояние да излъчи псиобида. Вместо смирено да се засрами, предпочиташе да смачка фасона на ксатинянина — и навярно да намали броя на крайниците му, за да усъвършенства аеродинамиката на извънземния. „Надявам се, че някой ден пак ще се срещнем, този път на тъмна уличка без свидетели.“

Уви, самоконтролът беше първия критерий, взиман предвид от съвета Терагенс, преди да пусне който и да е неошим без надзор в огромния космос. Малкият и слаб земянитски клан не можеше да си позволи никакви инциденти.

„Да... и с какво ни помогна това?“

Додоха на делфините звезден кораб и виж какво направи хитрите рибоци. Предизвикаха най-тежката криза от Ифни знае колко милиона години насам.“

Честно казано, това караше Хари малко да им завижда.

Освен съществата, които бяха в Каззкарк по работа, по улиците и тунелите имаше и други — бегълци от места, опустошени от растящия хаос, авантюристи, алтруисти и мистици.

В последно време мистиците изглеждаха особено многобройни.

На повечето светове философските и религиозните въпроси се дискутираха спокойно, споровете се водеха поколения наред и дори се предаваха от патрони на клиенти в продължение на еони. Но сега Хари намери за безумни речите, произнасяни от мисионерите, които се бяха установили под купол шейсет и седем. Докато над главите им сияеха звездни купове и мъглявини, представители на най-известните вероизповедания предлагаха древна мъдрост в благоуханни павилиони — наследници, очакващи, трансцендентисти... и абдикатори, които не проявяваха видими признаци на оттегляне, докато облечените в червени роби дякони от десетина вида измъчваха минувачите с ортодоксалното си тълкуване на Завета на Прародителите.

Хари знаеше, че колкото и да се опитва, никога няма да е в състояние да проумее много от аспектите на галактическата цивилизация. Например как велики съюзи от разумни раси могат да враждуват в продължение на цели епохи заради незначителни догматични различия.

И не беше само той. Много от най-великите умове на Земята се бяха затруднявали с въпроси като например дали легендарната Първа раса е започнала цикъла на Тъплифта преди два милиарда години в изпълнение на предопределен физически закон — или заради свойство, присъщо на самоорганизиращите се системи в псевдоеволюционна вселена. Единственото, което Хари успя да разбере, бе, че повечето спорове се въртят около това как са станали разумни дишащите кислород и каква ще е съдбата им.

— Едва ли си струва да убиеш някого заради това — изсумтя той. — Или пък да те убият.

Но пък хората също не можеха да се смятат за съвсем невинни. По време на дългата и мрачна изолация на Земята преди контакта те бяха изтребили безброй представители на собствения си вид заради още по-незначителни и неясни разлики.

— Това вече е нещо ново — замислено каза Хари, като спря в отсрещния край на купола.

Зад лъскавите павилиони на главните вероизповедания се бяха настанили по-неугледни секти, проповядващи необикновени възгледи от затворени със завеси ниши или дори направо на Великия път.

— Вървете си вий всички оттук! — изкряска мрачен наглед пий'ут със спирална шия и изцъклени очи. — Едно-единствено място предлага сигурност от идните бури. Туй е изворът, от който сте възникнали!

Хари трябваше да дешифрира еретичния смисъл в силно модулирания галактически три. Използването на събирателно-съчувствен падеж означаваше, че пий'утът говори за спасението на видовете, разбира се, а не на отделните им представители. Дори ереста си имаше граници.

„Дали иска да каже, че всяка раса трябва да се завърне на родния си свят? Мястото, където са еволюирали предразумните й предци и където са били осиновени от някой патрон?“

Или пък проповедникът имаше предвид нещо по-алегорично?

„Навярно иска да каже, че всяка верига на Ъплифт трябва да търси познания в собственото си наследство, отделно от другите. Това би означавало институтите да се разпаднат и всеки дишащ кислород клан да поеме по свой собствен път.“

Разбира се, Хари не беше достатъчно образован, за да тълкува галактянската теология, нито пък всъщност тя го интересуваше. Във всеки случай следващият проповедник беше по-забавен.

Комахдският евангелист — трипод, но с хуманоидно тяло и ръце — изглеждаше весел и добродушен. Гущеровидната му глава имаше широка уста, която сякаш винаги бе разцепена на две от радостна усмивка, а дългите му ресници го правеха почти очарователен. Но дебелият му заден крак тактуваше в мрачен ритъм, докато комахдът пееше на гал-шест.

— Всички наши < настоящи, тъжни > обществени катаклизми се коренят в < ужасен, злобен > заговор на враговете на всички дишащи кислород същества!

Вижте как нашите велики сили и съюзи взаимно се обезкръвяват и разхищават своята бойна мощ, воювайки в преследване на < мъгляви

> намеци за < възможно, макар и невероятно > завръщане на < отдавна изчезналите > Прародители!

Това може само да служи на интересите на < загадъчните, враждебни > дишащи водород! Завиждащи на нашата < невероятно > бързина и < висш > метаболизъм, те от еони насам се страхуват от нас и замислят < дълги, бавни, коварни > планове. Сега най-после са готови. Вижте как < злите > дишащи водород < злостно > маневрират, за да постигнат нашата < всеобща > гибел!

Кой не си спомня как < съвсем > наскоро трябваше да се откажем от една от нашите Пет галактики? Само преди половин милион години < цялата > Галактика четвърта беше обявена за „угарна“ и опразнена от всякаква < звездна > дишаща кислород култура. Никога преди Институтът по миграция не се е съгласявал на такова < мащабно, предателско > отстъпване на територия, отраженията от < повторното > заселване на която все още се чувстват!

Казват ни, че дишащите водород < в замяна > напуснали < цялата > Галактика пета, но ние не чуваме ли < ежедневно > съобщения за странни явления и нарушения в нормалния космос, които могат да са само дело на < вероломните > занги?

Ами < затворените > точки на прехвърляне? Ами < огромните > участъци от < А-равнище и В-равнище > на хиперпространството, които сега са станали неизползваеми? Защо < великите, но подозрително мълчаливи > институти не ни кажат истината?

Комахдът завърши, като посочи със съвсем хуманоидния си пръст към Хари, който заради униформата си изглеждаше подходящ за представител на Института по навигация. Той се изчерви под козината си и бързо се отдалечи.

„Жалко. Тъкмо започваше да става интересно. Поне някой се жалва от тъпия начин, по който се държат соросите и другите сили. А и комахдът говореше за бъдещето, вместо обичайното вманиачаване по миналото. Е, беше малко параноично. Но ако тази позиция се разпространи, натискът върху Земята може да отслабне и бедните делфини да получат шанс да се завърнат у дома.“

На Хари му се струваше ироничен фактът, че иначе свободомислещите комахди като цяло не обичат земянитите. Той, от

своя страна, харесваше вида им и смяташе, че миришат доста приятно. Колко жалко, че възхищението не бе взаимно.

Някакъв смут зад него го накара да се завърти — точно навреме, за да се смеси с тълпата, която бързаше към най-близката стена! Хари усети, че по гърба го полазват тръпки, когато видя какво приближава. Ескадрон от двайсет страшни, напомнящи на богомолки тандуаски воители, невъоръжени, но ужасяващи със смъртоносните си, остри като бръснари щипки, подредени в колона по един по средата на булеварда. Върховете на олюляващите им се очни капсули почти достигаха неравния таван. Всички, които забелязваха приближаването им, бързаха да се отстранят. Никой не заставаха на пътя им, нито пък уличните търговци се опитваха да им предлагат стоката си.

Преди да потегли на последната си мисия, Хари беше видял как тандуасец отхапва главата на упорит пах, който гордо бе отказал да се отдръпне от пътя му. Водачът на тандуаската група почти незабавно наказва виновника, като го разкъса на парчета. С тази постъпка беше раздадено просто правосъдие от типа „око за око, зъб за зъб“. И все пак основният урок бе ясен за всички.

„Не ни се пречкайте.“

Не се проведе никакво следствие. Дори командирите на паха трябваше да признаят, че смъртта му е била чисто самоубийство.

Пулсът на Хари се ускори, докато гледаше как ескадронът завива по страничен булевард и се скрива от поглед.

„Аз... по-добре да не се мотая повече — помисли си той. Внезапно се почувства изтощен и потиснат от цялата тази шумна тълпа. — Уер'К'кинн ще сипе огън и жупел, ако скоро не му предам доклада за мисията.“

Освен това искаше да разпита старата змия за нещата, които бе чул и видял след пристигането си: защо хууните се интересуват от Е-пространството, защо точките на прехвърляне се затварят и защо комахдските проповедници, които твърдят...

Сърцето му едва не направи салтомортале, когато неочаквано рамото му стисна костелива длан, по-голяма от подлакътницата му. Тънките бели пръсти — със смукала накрая — го държаха внимателно, но непреклонно.

Хари се завъртя, за да погледне нагоре към високо, облечено в сребриста роба двуного същество, чиято маса трябва да възлизаше на

половин метричен тон. Главата му приличаше на нос на кораб, но докато от двете страни на древния платноход можеше да е нарисувано по едно око, това създание имаше по две, разположени едно над друго. Отдолу изпъкваше плоска челюст, като клин на гръцка трирема.

„Това е... скиано...“ Беше учил за този вид. Никога не бе очаквал да срещне представител на тази раса на улицата, още по-малко да бъде спрял от него.

На широкото рамо на скианото бе кацнало пъстро птицеподобно създание, напомнящо на земен папагал.

— Моля за извинение, че те стреснах, братко — любезно каза гигантът, като изпревари извинението на Хари. Говореше през преводно устройство, което държеше в другата си огромна длан. Устата му не помръдваше и не издаваше звуци. Вместо това от долния му чифт очи проблясваше мека светлина. Устройството я превеждаше в звуци. — Стори ми се, че си се загубил.

Хари поклати глава.

Извинявам се, че ти противореча, о, старши патрон. Загрижеността ти стопля този нищожен клиент. Но аз зная къде отивам. Така че ти благодаря й просто ще прод...

Птицата го прекъсна с подигравателно цвъртене.

— Идиот! Глупак! Не става въпрос за тялото ти. А за душата ти. За душата ти!

Едва тогава Хари осъзна — разговорът се водеше на английски, родният му вълконски език. Той отново погледна към птицата.

Заради строгите изисквания за полет пернатите птицеподобни имаха приблизително еднаква форма, независимо от кой свят с кислородна атмосфера произхождаха. И все пак в този случай категорично нямаше грешка. Това наистина бе папагал. Истински. Като в йо-хо-хо и бутилка ром... което караше скианото да изглежда още по-странно.

„Нещо очите ти не са наред — тъпо си помисли Хари. — Едното трябва да е покрито с превръзка — даже трите! Освен това трябва да имаш дървен крак... и кука, вместо ръка...“

— Наистина, любезни ми маймуне — потвърди думите на папагала бръмчащият глас от преводното устройство. — Душата ти изглежда в опасност. Случайно да си мислил за спасението й?

Хари запремигва. Никога не беше чувал за скиано-проповедник, още по-малко за такъв, който говори на английски и носи със себе си хитра земянитска птица.

— За мен ли говориш? — попита той.

— Да, за теб.

Неошимът не вярваше на ушите си.

— Ама... конкретно за мен ли?

Папагалът ядосано зацвъртя, но очите на скианото като че ли доволно просияха. Устройството издаде весели звуци.

— Най-после някой веднага да схване идеята! Но наистина, не би трябвало да се изненадвам, че представител на твоя благороден род проявява разбиране.

— Хм, благороден род ли? — повтори Хари. Никога не го бяха обвинявали в такова нещо.

— Разбира се. Ти си от Земята! От благословения дом на Мойсей, Иисус, Буда, Мохамед, Типлър и Уаймбърг-Чан! Мястото, където вълконите постигнаха разум в очевиден случай на непорочно зачатие, без намеса от страна на която и да е друга раса галактически грешници, а като дар от самия Космос!

Зяпнал от удивление, Хари заотстъпва назад. Но скианото го последва.

— Светът, родил идеята, която завинаги ще промени вселената. Идея, която ти, скъпи ми братко, трябва да ни помогнеш да споделим!

Огромният евангелист се наведе към него. И звуците от преводното устройство, и трескавата светлина в очите му излъчваха пламенна напрегнатост.

— Идеята за Бог, който обича всички! Който смята за важни не само твоята раса или клан, или пък някаква велика абстракция, а всяко отделно същество, способно на самоосъзнаване и усъвършенстване.

Създателят на всичко, обещаващ блаженство, когато идем при него след свършека на света.

Онзи, който предлага спасение, не всеобщо, а на всяка отделна душа.

Хари не можеше да направи нищо друго, освен удивено да запремигва, окончателно онемял.

— Амин! — изкряка папагалът. — Амин и алилуя!

ДНЕВНИКЪТ НА АЛВИН

За пръв път само аз да присъствам в центъра на събитията. Моите приятели — Ур-ронн, Хък и Клецовръх, — бяха в други части на кораба, където трябваше да се задоволят с изображенията на мониторите. Но аз стоях само на няколко ръце разстояние от доктор Баскин и виждах същото като нея, докато се опитвахме да избягаме от Измунути.

Всичко се случи точно пред очите ми.

Официално, аз бях в заседателната зала, за да се грижа за смрадливите глейвъри. Но тази работа се изчерпваше със задължението от време на време да им давам по шепа от синтетичните топчета, които държах в кесия... и да почиствам след тях. В останалото време можех да наблюдавам, да слушам и да се чудя как ще успея да опиша всичко това в дневника си. Досегашният ми опит — нито детството ми в малко хуунско риболовно пристанище, нито четенето на книги от човешкото минало — не ме бе подготвил за онези мидури на опасност и промяна.

Донякъде ми помагаше присъствието на Сара Куулън. Тя също бе преждевремка — местна жителка на Джиджо, също като мен, потомка на престъпни заселници. И също като мен до тази година Сара никога не беше виждала звезден кораб и компютър. И все пак предложенията на младата жена се посрещаха с внимание. Командирите търсеха съветите ѝ. Не изглеждаше объркана, докато обсъждаха „характеристиките на нишките в точката на прехвърляне“ или „пластовете на квантовата реалност“. (В случай че се чудите, с правописа се справя малкото ми пишещо устройство.) Така или иначе, щом друг жител на Склона бе в състояние понесе всички тези странни неща, аз също трябваше да мога.

О, но на Джиджо Сара беше мъдрец, така че се връщам там, откъдето започнах, с надеждата да разкажа за действията на звездните богове и да опиша гледки, далеч по-странни от онова, което видяхме в дълбините на Бунището, на език, който едва разбирам.

(На Джиджо използваме английски, за да обсъждаме технически въпроси, тъй като повечето книги от Великото отпечатване са на този език. Но на борда на „Стрийкър“ е друго. Когато научните подробности трябва да са абсолютно точни, те преминават на гал-седем или гал-две и използват думи-глифове, които ми се струват непроницаеми... а това показва колко много са западнали нашите джиджоски диалекти.)

Воят на глейвърите бе нещо съвършено различно. Той не напомняше на никоя реч, която някога бях чувал! Хипнотизирани от компютъра Ние, техните викове се понесоха из небесата, докато към „Стрийкър“ летеше ужасяващ зангски кораб с намерението да пръсне атомите ни сред вихрещата се атмосфера на гигантската звезда.

Даже приближаващото златисто петно да беше блъф — даже да се отклонеше в последния момент и да минеше покрай нас, — само щяхме да се изправим пред друга смъртоносна сила. Джофурският боен кораб, който преследваше „Стрийкър“ от Джиджо, сега се опитваше да пресече единствения ни път за бягство от тази раздирана от бури система.

Начертаният от Джилиън Баскин курс несъмнено минаваше покрай гнездо на демони.

И все пак глейвърите продължаваха да вият и стенат, докато изтичаха нови напрегнати дури.

И накрая дишащите водород отговориха!

Тяхното стържене беше още по-ужасно. Но Сара удари с ръце по чертожната маса и възкликна:

— Значи легендата е вярна!

Е, аз също би трябвало да зная тази история. Признавам, прекарал съм прекалено голяма част от детството си в поглъщане на древни земянитски романи, вместо трудове на нашите джиджоски учени. Особено събраните устни предания и саги, които представляват нашето културно наследство от времето преди човеците да се влеят в Шестте раси и да ни върнат грамотността.

Очевидно първото поколение глейвърски бегълци, пристигнали на нашия свят, разказали на вече установилите се г'еки за своите основания да избягат от Цивилизацията на Петте галактики. Векове преди тяхната раса да измине Пътя на Изкуплението, глейвърите обяснили причините да се самопрокудят.

Изглежда, че много отдавна те притежавали талант, който им придавал известна тежест сред могъщите кланове. В древни времена глейвърите били сред малкото раси с дарба да разговарят с дишащите водород! Посредничеството в сложни търговски преговори ги направило богати... докато не станали арогантни и лекомислени. Нещо, което никога не трябва да правиш, щом си имаш работа със занги.

Един ден късметът им изневерил. Навярно не са оправдали нечие доверие или са взели подкуп, а може да не са успели да изплатят някакво задължение. Във всеки случай последствията изглежда били ужасни.

В замяна зангите поискали единственото, което било останало на глейвърите.

Самите тях.

Поне така Сара разказа легендата на Джилиън и останалите от нас, като се задъхваше от бързане, защото времето изтичаше, глейвърите виеха и ние все повече се приближавахме до огромния, заплашителен космически гигант.

Подредих парченцата от мозайката и най-после осъзнах, че глейвърите всъщност не говорят на зангите. В крайна сметка те вече бяха постигнали Изкуплението и сега представляваха предразумни същества, почти лишени от дар слово.

Но зангите имат дълга памет и нашите глейвъри изглежда инстинктивно — навярно на някакво генетично програмирано равнище, — виеха едно-единствено смислено нещо. Един израз, който древните им кредитори да разберат.

„Хей! Това сме ние! Ние сме тук! Това сме ние!“

Към това машината Ние трябваше да прибави само проста молба:

„Бъдете любезни, разкарайте онези джофурски копелета от нас.

Помогнете ни да се измъкнем оттук.“

Изтичаха напрегнати мигове. Шиповете ме гъделичкаха, докато наблюдавахме приближаващите се занги. Чувствах се нервен като урс, който си играе на гоненица с прибоя на морския бряг.

После, тъкмо когато вече връхлиташе, за да ни унищожи, кълбото внезапно се отклони! По високоговорителите се разнесе

страхотно стържене. На Ние му трябваша няколко дури, за да се посъветва с библиотечния клон и да го преведе.

— Елате с нас.

И врагът ни неочаквано се превърна в наш водач, който ни показваше пътя. За да изведе „Стрийкър“ от разярения хаос.

Заехме мястото си в конвоя, докато зангският кораб събираше оцелелите машини и се насочваше към старата точка на прехвърляне.

Междувременно един от спътниците му промени курса си, за да се изпречи на пътя на нашите преследвачи.

Далекообхватните сензори показаха сблъсък между всемогъщи титани.

Стълкновението беше ужасно, дори от това огромно разстояние, което замъгляваше образа. Слушах лейтенант Тш'т, която обясняваше събитията на Сара.

— Това са адски ракети — каза делфийският офицер, докато джофурският боен кораб ускоряваше и изстрелваше пламтящи точки срещу новия си противник.

„Соковите пръстени трябва ужасно да искат да заловят делфините — помислих си аз. — Щом са готови да се сражават с онова чудовище, за да се доберат до „Стрийкър“.“

Зангското кълбо бе по-голямо от джофурското... потръпващо тяло, което повече приличаше на желе или нещо, отделено от ранен трек, отколкото на твърда материя. Веднъж ми се стори, че зървам вътре да се движат тъмни фигури, като носещи се в небето облаци или огромни живи същества, които плуват в непрозрачна течност.

От основното тяло се откъсваха малки парченца, подобни на капки мазнина, пръскащи от нагорещен тиган. Те не летяха със същата главоломна скорост като джофурските ракети. Изглеждаха по-масивни. И безпощадни.

Една по една всички капки се издуха като балони и разширяващата им се повърхност се разгъна между двата кораба. Джофурските оръжия ловко маневрираха, за да преодолеят препятствията, но почти всички ракети попаднаха в един или друг мехур и се взривиха с ярки експлозии.

Тш'т, която наблюдаваше битката с хладното си сиво око от ходещото си устройство, отбеляза:

— Зангите пращат напред части от с-с-собствената с-с-си материя, за да с-с-се защитят. Досега не са предприели агресивни действия.

Може би това означаваше, че дишащите водород са спокойни същества, а не склонни към яростно насилие, както ни учат сагите. Навярно само искаха да забавят джофурите, за да се измъкнем.

После обаче си помислих:

„Да речем, че зангите помогнат на „Стрийкър“ да избяга. Това е чудесно за земяните — а може би и за Петте галактики, — но Джиджо продължава да е в беда. Джофурите ще са в състояние да повикат подкрепления и да направят каквото поискат с народа на Склона. Да изтребят всички г'кеки. Да преобразят всички бедни треки. Да изгорят библоския архив и да направят Склона своя генетична ферма, в която да превърнат другите раси в покорни малки клиентни форми на живот...“

Предишният самоубийствен план на Джилиън да подмами бойния кораб след нас щеше да доведе до собствената ми смърт, наред с всички останали на борда... но можеше да спаси родния ми свят.

Алтернативата беше ужасна. Открих, че мислено проклинам жената за това, че с новото си решение ми е спасила живота.

И също промених мнението си за зангите.

„Е? Какво чакате? Стреляйте!“

Джофурите бяха дишащи кислород като самия мен, мои далечни роднини, които споделяха част от същата ДНК, разпространила се из галактиките още преди Прародителите да поставят началото на веригата на Ъплифта. Въпреки това, в момента копнеех за тяхното унищожаване от истински чужди на расата ми същества. Създания от странен, неразбираем клас живот.

„Хайде, занги. Изпържете големите грозни купчини!“

Но докато разстоянието между двата гиганта намаляваше, положението оставаше все същото. Кълбото изумително продължаваше да отделя части от себе си, за да спира ракетите и залповете смъртоносен огън, изстрелвани от огромния крайцер. И все пак някои лъчи успяваха да се проврат и нанасяха жестоки удари на основното тяло, от което бълваха фонтани полутечна материя и изгаряха с ярък блясък на черния космически фон. Стените на зангския кораб се огъваха в конвулсии, но той продължаваше да се

приближава към джофурите, докато глейвърите виеха и сякаш го подтикваха напред.

— Наближаваме точката на прехвърляне — съобщи усилен от високоговорителите делфийски глас. Цвъртенето му означаваше, че диша обогатена с кислород вода, така че трябва да говореше от мостика. — Всички да се приготвят за прехвърлянето. Каа казва, че водачите ни се държат странно. Избрали са необикновен модел на подхождане и положението може да стане напечено!

Джилиън и Сара се вкопчиха в страничните облегалки на креслата си. Делфините в заседателната зала намагнетизираха краката на ходещите си устройства и ги залепиха за пода. Но аз и глейвърите нямаше какво друго да направим, освен да зяпаме с разширени очи. Погледнах към предния монитор и видях, че звездният пейзаж е разкъсан от абсолютна чернота. По екрана се сливаха компютърно генерирани линии и течаха цифри и глифове, които караха Сара възбудено да шепти.

Корабът пред нас, първият зангски глобус, потръпна почти с копнеж, когато се понесе под остър ъгъл към изкривяването...

После пропадна в посока, която не бих могъл да опиша, даже от това да зависеше животът ми.

Посока, за чието съществуване до този момент няхах ни най-малка представа.

Бързо погледнах към задния дисплей. На него се виждаше другото зангско кълбо, което се разкъсваше на части от постоянните яростни изстрели на отчаяния джофурски крайцер. Двете чудовища вече бяха почти едно до друго и продължаваха да ни следват с изравнено ускорение.

Един последен мощен залп разкъса зангския кораб на няколко отделни парчета.

За миг си помислих, че всичко е свършило.

Помислих си, че джофурите са победили.

После две от огромните парчета се извиха като живи пипала, залепиха се за блестящия метален корпус и започнаха да се разширяват.

Въпреки разстоянието и мъглявия образ, изпитах усещането за нещо, което опипва стените в търсене на отвор.

И тогава картината изчезна.

Завъртях се към главния монитор. Прехвърлянето беше започнало.

КАА

Пилотирането на космически кораб през точка на прехвърляне изискваше огромно майсторство. С тази задача не можеше да се справи машина или логичен алгоритъм.

Необходима бе интуиция, за да знаеш кога да освободиш фланговите полета, задържащи те за някоя блестяща нишка, и да избереш точно подходящия момент, за да извършиш скока — продължаващ едновременно секунди й еони, — над бездна, по-дълбока от вакуум... после да се вкопчиш в друга тясна непоследователност (без всъщност да се докосваш до смъртоносните й краища) и да я следваш до крайната си цел.

Дори нормалните точки на прехвърляне представляваха ураганни въртопи. Лабиринт от искрящи арки и гънки, които изкривяха космическата тъкан през много — а понякога и частични, — измерения.

Хаос от замайващи влакнести несъвършенства.

Тънки като паяжина пукнатини по огледалото на творението.

На онези, които притежаваха благоразумието да ги използват както трябва, сияйните нишки предлагаха огромни предимства. Безопасен път между галактиките, много по-кратък, отколкото през хиперпространството.

Но на глупавите и невнимателните носеха бърза и ужасна смърт.

Каа обичаше тези скокове повече от всичко друго в междузвездните полети. Нещо в тях отговаряше и на двете страни на неоделфинската природа.

Прибавените от човешките генетици нови мозъчни пластове му позволяваха да разглежда всяко влакно като цепнатина в квантовата метрика, останало, след като вселената бе изстинала от първичната свръхнагорещена пяна, сгъстявайки се като торта с многобройни пластове реалност и хиперпространство. В резултат се бяха получили дефекти — граници и пукнатини, — в които физичните закони се променяха и бяха възможни преки пътища. Каа възприемаше всичко

това с помощта на специфични мисловни процеси, които капитан Крейдейки бе наричал „инженерен ум“.

Междувременно неоделфинът събираше и друга информация с по-стари органи, скрити дълбоко в черепа му. Древни участъци сива материя бяха настроени за слушане — за да чува свистящата структура на теченията или да преценява циклоидните ритми на вълните. Уредите анализираха плетеницата от праисторически топологични граници и му предаваха информацията под формата на сонарни образи. Каа почти интуитивно усещаше кога ще свърши някоя нишка и към кое съседно влакно трябва да скочи, за да насочи „Стрийкър“ по нов искрящ път към следващата му цел.

Веднъж Томас Орли беше сравнил този процес с „прескачане от един скоростен влак на друг по време на гръмотевична буря“.

Крейдейки го бе изразил по друг начин:

** Сливащата се природа*

** започва и свършва, живее и умира там,*

** където вълните събират плитчини и*

*небе...**

Дори в самото начало на експедицията, когато капитанът все още беше с тях и блестящият главен пилот на „Стрийкър“ Кийпиру извършваше най-сложните маневри, всички бяха съгласни, че нищо не може да се сравнява с хиперпространствените скокове на Каа — многообразие от дръзки, сякаш винаги безпогрешни прехвърляния. Веднъж, след поредица от абсурдно щастливи скокове, позволили му да счупи рекорд, поставен преди милиони години, и да стигне от Танит до Калафия за пет и четвърт миктаара, екипажът му даде специален прякор.

Късметлията.

На тринарен език тази дума-израз имаше много по-богат смисъл, отколкото на английски. Тя означаваше особена милост в морето на късмета, дълбокото царство на случайността, в което Ифни хвърляше заровете си и древни мечтатели напяваха песни, стари още преди да се родят звездите.

Това бе огромна чест. Но някои също твърдят, че веднъж заслужени, такива прозвища трудно могат да се запазят.

Започна да го губи по време на катастрофата на Оакка, онзи ужасен, предателски зелен свят. После всичко бързо полетя към пропастта. Когато „Стрийкър“ се скри сред камарата останки на джиджоския океан, вече почти никой не го наричаше Каа Късметлията.

Оттогава, само за няколко дни, съдбата му показва най-щастливото и най-жестокото си лице. Намери любовта си... и бързо я загуби, когато дългът го откъсна от любимата и с всяка изтичаща минута го отдалечаваше с парсеци от Пипоу.

„Точно в този момент тя най-много се нуждае от мен.“

Затова не се радваше на този полет из лабиринт от искрящи нишки. Помагаше му единствено трезвият професионализъм.

Каа се беше научил да не разчита на късмета.

Пълната с вода контролна зала зад него изглеждаше зловецко смълчана. Без да отваря очи и да нарушава съсредоточеността си, Каа усещаше, че другите неофини нервно съдържат инстинктивното си сонарно прещракване, за да не го смуцават.

Имаха основание да са напрегнати. Това прехвърляне не бе като другите.

Причината блестеше точно пред „Стрийкър“ — огромен обект, който Каа възприемаше ту като гигантска медуза... ту като колосална сепия с пипала, по-големи от космически кораб. Побиваха го тръпки от нейния полутечен профил, преобразуван за пътуване през извитите вътрешности на точката на прехвърляне. Инстинктивно копнееше да избяга — да изключи фланговите полета и да скочи към която и да е нишка, независимо къде би могла да ги отведе, — само за да не е близо до това ужасно чудовище.

„Но сега то ни води. И даже да се опитаме да избягаме, зангите със сигурност ще ни убият.“

Каа чуваше приглушен вой, идващ от съседното сухо помещение — заседателната зала. Вече беше разпознал звуците, издавани от глейвърите, онези деволюирали същества от Джиджо, които доброволно се бяха върнали към животинска предразумност. Дори само това би било достатъчно, за да го накара да потръпне и без тази странна връзка, която създанията изглежда имаха със съвсем различен

клас живот. Тя даваше на „Стрийкър“ възможност да избяга от джофурите, но на каква цена?

„Да се спасим от един жесток враг — помисли си той, — само за да се сблъскаме с друг, от който се страхува цялата галактическа цивилизация.“

Всъщност, такива дилеми вече ставаха обичайни за делфийския екипаж. Цялата вселена сякаш бе пълна с все по-ужасяващи препятствия.

„Приготвят се“, разбра Каа, когато пипалата на сепията пред тях леко запулсираха. Вече на два пъти това бе предшествовало скокова маневра. И в двата случая трябваше да приложи цялото си умение, за да следва зангите, без да забие „Стрийкър“ в някоя недалечна влакнеста ексцентричност. Те използваша стил на прехвърляне, какъвто никога не бе виждал, и се движеха по нишки, по-скоро времеобразни, отколкото пространствени, предизвиквайки микропричинностни вълни, от които на всички в кораба им се гадеше. Методът на зангите му се струваше невероятно неефикасен. След всяка странна маневра — и разтърсващ неврален рефлекс — на Каа му се искаше да се върне обратно и да го направи по по-нормален начин.

„Навярно бих могъл да взема пътя за двойно по-малко време — ядосано си помисли той. — Стига да знаех къде отиваме.“

Наистина, резонансите се бяха променили, откакто бе използвал тази точка на прехвърляне — когато „Стрийкър“ беше избягал от ужасния Многоизмерен свят в опит да изпълни последния отчаян план на Джилиън... да поеме по „преждевременския път“ — търсейки убежище на далечния Джиджо. Събуждането на онзи втори ексцентричен възел край Измунути сигурно бе раздвижило първия. И все пак, просто трябва да имаше по-лесен начин да стигнат там, където искаха зангите...

В мозъка му се фокусираха сонарни образи. Той усети ярък сноп нишки точно пред себе си... Гордиев възел, без каквито и да е пространствени влакна.

„Уф! Зангите трябва да са се насочили точно към тая гадна плетеница, мътните ги взели.“

И все пак, когато внимателно се заслуша в обърканото звуково изображение, на Каа му се стори, че долавя нещо във възлестата маса...

„Обзалагам се, че мога да позная по коя нишка ще поемат.“

Каа прикова вниманието си към маневрата. Това беше от огромно значение. Бе заложено много повече от дългът и оцеляването му. Или отличната репутация, която неоделфинските пилоти бяха започнали да си спечелват в Петте галактики. Дори не го интересуваше дали ще си върне прякора.

Едно-единствено нещо имаше смисъл за Каа. Да си свърши работата. Да спаси Джилиън Баскин и нейния товар. И после да се върне обратно на Джиджо. При Пипоу. Даже това да означаваше никога повече да не пилотира кораб. Той задейства алармата, за да предупреди другите.

„Готови!“

„Сепията“ се разгъна и се приготви за последния си скок.

ДНЕВНИКЪТ НА АЛВИН

Не съм в състояние да опиша дори само един от миговете, които прекарахме в точката на прехвърляне.

Идват ми наум различни сравнения. Като фойерверки в Деня на основателите. Или все едно да гледаш как урски номад хвърля искрящ експлозивен прах по време на магическо представление. Или...

„Откажи се, Алвин.“

Единственото, което всъщност си спомням от ужасния преход, е мъгла от замайващи ленти, извиващи се на всички монитори. Сара Куулън възторжено викаше, докато гледаше как пред очите ѝ оживява нейната любима математика. По-опитната Джилиън Баскин продължаваше изненадано да сумти — звук, който ми се стори тревожен.

Гравитационните полета виеха и се вълнуваха. От контролните пултове хвърчаха искри. Неофините насочваха ходещите си устройства и обливаха горещите места с инертен газ.

Скоро се почувствах прекалено зле, за да обръщам внимание на каквото и да е. Просто широко разперих ръце, за да прегърна глейвърите, които жалостиво скимтяха. Но мощният рев на двигателите на „Стрийкър“ заглушаваше всичките ми усилия да ги успокоя с умблиране.

Това несъмнено бяха сред най-страшните мидури в живота ми, даже в сравнение с ужасния момент, когато ние с приятелите ми паднахме в бездната на океанското дъно и от стените на разбитата „Ууфонска мечта“ в лицето ми шурна ледена вода.

Някой от делфините извика „Готови!“ и положението незабавно стана още по-лошо. Вторият ми стомах се притисна към сърцето ми. После открих, че не мога да дишам и всички звуци около мен внезапно секнаха!

В този продължил като че ли цяла вечност миг се почувствах така, сякаш бях потънал в плътна бала беков памук — бях откъснат от вселената и гледах към нея от края на дълъг тунел или от дъното на ужасно дълбок кладенец.

След това, също толкова неочаквано, се върнах обратно! Космосът отново закръжи около мен. От гръбначните ми шипове сякаш се повдигна огромна тежест и ми позволи дълбоко да си поема дъх.

„Ние, джиджоските хууни, обичаме платноходите си помислих си аз, като се борех с пристъпа на гадене. — Никога не страдаме от морска болест. Но ако е трябвало да пътуват така, нашите звездни предци сигурно през цялото време са повръщали. Нищо чудно, че легендата ги описва като ужасно намусени създания.“

Вдигнах поглед и видях, че Джилиън и Сара вече са се изправили и напрегнато се приближават към големия дисплей. Тш'т и другите делфини насочиха ходещите си устройства и застанаха точно зад човеците, като надзъртаха над раменете им.

Макар че краката ми малко трепереха, аз също се присъединих към тях. Всички вихреци се цветове на главния екран бързо се разпръсваха. Двигателите на „Стрийкър“ тихо завибрираха. Усукваците се ленти се разтвориха като гънки на завеса и разкриха...

... звезди.

Непознати съзвездия.

„Звезди, които са на Ифни знае какво разстояние от родния Джиджо.“

Как би трябвало да се чувстваш, когато се сбъдва старата ти, смятана за неосъществима мечта?

„Алвин, сега си много, много далеч от дома.“

Докато мислех за това чудо, „Стрийкър“ бавно се завъртя. Блестящият небесен пейзаж се плъзна пред погледите ни — странни купове, мъглявини и спирални ръкави, чиято светлина може би достигаше до Джиджо за хиляди или милиони години, — докато накрая видяхме нашия придружител, огромния зангски кораб.

И мястото, към което ни водеше.

В заседателната зала се разнесе всеобщо ахване, когато всички земянити едновременно изразиха една и съща емоция.

— О, не — изпъшка лейтенант Тш'т. — Това просто не е възможно!

Доктор Джилиън Баскин въздъхна.

— Не мога да повярвам! Всички онези прекеждия... само за да се върнем пак тук!

Пред очите ми на главния екран се появи гледка, която отначало не бях в състояние да опиша. Някаква структура, черна колкото космоса. Едва когато Джилиън нареди на компютъра още повече да увеличи изображението, структурата изпъкна на фона с тъмнокехлибарено сияние.

Изглеждаше приблизително сферична, но цялата беше в шипове като онези бурови семена, които се забиват дълбоко в козината на краката ти. Помислих си, че трябва да е друг гигантски кораб, извисил се в ужасяваща близост.

После осъзнах — въпреки че продължавахме да летим с огромна скорост, — че големината на нещото се променяше съвсем бавно.

„Трябва да е ужасно огромно. По-голямо даже от зангския кораб!“

Жълтеникавото кълбо се носеше до „Стрийкър“ и потръпваше по начин, който ме правеше неспокоен. По високоговорителите отново се разнесоха стържещи звуци и глейвърите започнаха да олюляват големите си глави, да въртят изцъклените си очи и да вият.

— Казват, че трябва да ги последваме! — преведе машината Ние.

— Дали да не опитаме с-с-с точката на прехвърляне? — попита лейтенант Тш'т. — Можем бързо да с-с-се завъртим и да с-с-скочим вътре. Каа ще...

Джилиън поклати глава.

— Зангите няма да ни позволят да се отдалечим и на два метра от тях.

Раменете й увиснаха в човешката поза на отчаяние, която не можеше да имитира нито един хуун. Очевидно онова назъбено нещо беше мъчително познато на екипажа на „Стрийкър“.

Погледнах към Сара Куулън. Тя за пръв път изглеждаше също толкова обърквана, колкото и аз, неспособна да проумее значението на гледката пред нас.

Единственият мъж-човек в залата издаде странен звук. Немият, който никога не говореше — Емерсън Данайт. По време на пътуването от Измунути той бе особено тих и мълчаливо наблюдаваше странните цветове в точката на прехвърляне, сякаш носеха повече смисъл, отколкото думите на представителите на собствения му вид.

Загледан в огромната бодлива топка, сега лицето му изразяваше същото удивление като на другарите му. Сара бързо отиде при Емерсън, хвана го за ръка и нежно му заговори.

Спомням си, че тогава си помислих: „Ако това място е довело земяните до такова отчаяние, че да избягат на Джиджо, не се изненадвам, че не са очаровани пак да се върнат там“.

Изад мен с благоговейна радост извика познат глас:

— Суперско!

Завъртях се навреме, за да видя Хък, която влизаше в заседателната зала, олюлявайки и четирите си подвижни г'кекски очи към големия екран.

— Онова нещо изглежда толкова готино. Какво е? Точно зад нея се появи друга моя приятелка. Урската ѝ глава се издигаше върху висока, гъвкава шия и единствената ѝ ноздра беше разширена от неприятната миризма на земянитски страх.

Пристигнал от друга посока, покрай колебаещата се на прага Ур-ронн грубо провря бронираното си тяло червен кхюин. Зрителният купол на Клещовръх се завъртя и той възбудено изщрака с щипки.

Трябваше да го очаквам, разбира се. Никой не ги бе канил, но ако приятелите ми имат някакъв общ инстинкт, въпреки междувидовите си различия, това е умението да подушват бедата и да се хвърлят право към нея.

— Хей, космати крака! — извика Хък и ме смушка с две от очните си стълбчета, докато другият чифт се напрягаше да погледне над тълпата пред екрана. — Я вземи да направиш нещо полезно. Разбутай тия рибоци, за да мога да виждам!

Потръпнах. Надявах се, че делфините са прекалено заети, за да обърнат внимание на нахалството ѝ. Вместо да преча на екипажа, аз се наведох, хванах я за осите и я повдигнах над всички. (Младият г'кек не тежи много, макар че гърбът ми още заздравяваше и изпитвах болки всеки път, щом тя се завъртеше от възбуда.)

— Какво все пак е това нещо? — повтори Хък и посочи към огромната бодлива топка.

Лейтенант Тш'т повдигна лъскавата си глава от меката платформа на ходещото си устройство и насочи тъмното си око към моята г'кекска приятелка.

— Това е мястото, където ние, рибоците, бяхме подложени на ужасни с-с-страдания, преди да дойдем на твоя с-с-свят.

Ако бях човек, ушите ми щяха да пламнат от срам. Тъй като съм хуун, гръклянната ми торбичка изгътна извинителни умбли. Но Хък продължи, без да забелязва:

— Леле, колко е голямо!

Делфинът издаде сумтящ смях през влажния си дихателен отвор.

— Може и така да с-с-се каже. Обвивката обхваща приблизително трийсет астрона или една трилионна част от кубичен парсек.

Очните стълбчета на Хък се усукаха в жест, равносилен на весело свиване на рамене.

— А стига бе! Не съм сигурна какво означава това, но ще ти кажа за какво ми напомня. Прилича на бодливата броня на пустинна мида!

— Външният вид може да е измамен — отвърна Тш'т. — Тази обвивка е достатъчно мека, за да я разрежеш с дървена лъжица. Топи с-с-се като лед от дъха ти. С-с-средната ѝ плътност е като на облак в с-с-снежна виелица.

„Не ми звучи много страшно“, помислих си аз, но забелязах уплашеното изражение на Сара Куулън. Тя се намръщи и плъзна поглед от инфоекраните към главния дисплей и после към Тш'т.

— Инфрачервените... ремисионните профили... Да не би да искаш да кажеш, че в това нещо наистина има...

Тя замълча, неспособна да довърши изречението. Делфинът се подсмихна.

— Точно така. В с-с-сърцето на тази мека обвивка има звезда. Вътре в тази измамна отровна с-с-снежинка. Добре дошли, скъпи джиджоски приятели. Добре дошли в Многоизмерния свят.

ЛАРК

Не усещаше студ. Не точно. Въпреки че би трябвало.

Влажна мъгла обгърна Ларк, докато отвсякъде го притискаха мембрани, свили тялото му надве, с колене, притиснати до брадичката.

Чувстваше се така, все едно са го върнали обратно в майчината му утроба.

Скоро откри и друго сходство с това състояние. Вече не дишаше.

Всъщност, устата му беше плътно затворена и двете му ноздри бяха запушени. Ритмичното надигане на гърдите му, тихата въздишка на сладкия въздух, тези осезаеми елементи на обичайния фон на живота... отсъстваха!

Когато го осъзна, едва не загуби ума си от паника. Пред очите му заплува червена мъгла и той се насили да се съпротивлява. Макар че отначало тялото му като че ли не му се подчиняваше, Ларк го насили да се опита да вдиша... и не постигна нищо.

Отново опита, като напрегна с всички сили диафрагмата и гърдния си кош. Гърбът му мъчително се изви и най-после през едната му ноздра проникна тънка струйка газ — навярно само няколко молекули...

... но с ужасна миризма!

Внезапно го обзе мощен пристъп на гадене и Ларк се опита да не повърне.

За щастие стомахът му бе празен — почти не беше ял от дни наред. Крайниците му омекнаха като под влияние на наркотик и когато пристъпът скоро отмина, той се изпълни с вцепенена отпуснатост.

Ларк научи ценен урок.

„Следващия път, когато се окажеш свит в ембрионално положение, натъпкан в някакъв смрадлив чувал и загубил инстинкта да дишаш, не прави нищо. Просто следвай течението.“

Той провери пулса си и установи, че поне сърцето му продължава да тупти. Упоритото парене в синусите му — отвратително познато зловоние, беше достатъчно, за да му показва, че животът продължава, колкото и да е мъчителен.

Ларк завъртя глава, за да се огледа наоколо и скоро забеляза, че „чувалът“, в който бе натикан, е само един от множеството, носещи се из много по-обширно пространство. В повечето имаше едри, конични джофури — заострени купчини мазни пръстени, които слабо пулсираха, докато най-долните им двигателни сегменти напразно подритваха, без да могат да се опрат на твърда повърхност. Някои от съществата изглеждаха цели, но други очевидно бяха разделени на по-малки купчини или дори на отделни пръстени.

От всеки чувал излизаха възлести кабели, които напомняха на пулсиращите пипала на мулк-паяк. Всъщност, такъв кабел минаваше през прозрачната стена на собствената му клетка, увиваше се около левия му крак и накрая изчезваше във вътрешната страна на бедрото, точно под слабините му.

Гледката отново го изпълни с паника, която този път преодоля с помощта на най-доброто си средство — познанията си на учен. Джиджо можеше и да е затънтен свят, лишен от интелектуалните възможности на Петте галактики, но в хартиените книги все пак се съдържаше много информация.

„Използвай каквото знаеш. Мисли!“

Добре.

Първо... кабелът изглежда бе свързан с бедрената му артерия. Навярно се хранеше с неговата кръв, като някаква космическа пиявица от безвкусен фантастичен филм отпреди контакта. Но тази ужасяваща идея изглеждаше глупава и Ларк подозираше, че истината е съвсем друга.

„Животоподдържаща система. Нося се в отровна атмосфера, затова те не могат да ми позволят да дишам, ям или пия. Трябва да вкарват кислород и хранителни вещества направо в кръвта ми.“

Които и да бяха тези „те“.

Що се отнасяше до олюляващите се мембрани, Ларк беше работил достатъчно време извън кабинета си, за да познае чувалите за проби, още щом ги види. Въпреки че не можеше да се засмее, това му помогна да погледне положението от иронична перспектива. По време на кариерата си като естествоизпитател той бе уловил повече от достатъчно безпомощни същества, за да анализира сложните взаимовръзки между джиджоските форми на живот.

Ако природата натоварваше кармата за такива неща, наказанието на Ларк можеше да е лично чистилище, напомнящо на нещо такова.

Той напрегна очи в мъглата с надеждата да открие сред пленниците Линг. Когато се увери, че я няма, Ларк изпита непреодолима самота.

„Може да е избягала от Ранн и джофурите, когато тези жълти чудовища нападнаха „Полкджхи“. Ако е успяла да стигне до оранжерията, може да се е скрила в старото ни гнездо. Поне за известно време.“

Втренчил поглед към стените навън, Ларк прецени, че помещението е по-голямо от дървото за срещи в родното му село. Уредите, които успя да различи, показваха, че все още е на джофурския крайцер, но нашествениците бяха завладели тази част от него и я бяха напълнили с отровната си атмосфера.

Това трябваше да го подсети. Познатата отвратителна миризма. Но изтощеният мозък на Ларк не стигна веднага до заключение. За джиджойците — дори за така наречените местни „учени“, — космосът беше царство на ужасни чудеса.

„Дали са превзели целия кораб?“

Струваше му се невероятно, като имаше предвид мощта на джофурските небесни богове, но Ларк потърси в тази перспектива по-абстрактна утеха. Онези братовчеди на треките означаваха само гибел за Шестте раси на Джиджо, особено за бедните г'кеки. Най-доброто, което можеше да се случи на родния му свят, бе бойният кораб „Полкджхи“ никога да не успее да се върне при клана си, за да съобщи какво е открил в едно затънтено кътче на Галактика четвърта.

И все пак едва ли можеше да се очаква, че ще е доволен от положението или благодарен на новите си похитители.

Трябваше му известно време, но накрая разбра — някои от тях бяха наблизо!

Отначало взе потръпващите фигури за валма мъгла, малко по-гъсти от обикновено. Но те си оставаха плътни и самостоятелни, макар и с полутечни очертания. Приличаха му на езерна пяна... или облаци, гордо носещи се в небесата. Няколко от тези аморфни наглед тела се бяха събрали около недалечен чувал и разглеждаха пленения джофур в него.

„Разглеждат ли го? Какво те кара да смяташ така? Забелязваш ли да имат очи? Или каквито и да е други сетивни органи?“

Течните маси пълзяха из плътната среда, като протягаха или извиваха временни ръце или псевдоподи. Като че ли в прозрачните им обвивки нямаше постоянни органи и структури, а само ритмично движещи се малки, обли неща, които се доближаваха едно до друго, сливаха се и се разделяха в сложна система, която почти не можеше да схване.

Той си спомни за друго амебоподобно същество, много по-голямо от тези — нашественикът, който беше пробил стената на кораба и бе прогонил Ранн и другите преследвачи.

Онзи, който сякаш гледаше право към Ларк, преди да се приближи и да го погълне.

„Какво ли може да са? Дали Линг ми е споменавала за нещо подобно? Не си спомням...“

Неочаквано Ларк се сети къде е усещал предишната отвратителна миризма. В Библос... в научната зала... в онази част от огромния архив, в която бе устроена химична лаборатория и малка група мъдреци работеха, за да пресъздадат древни тайни, финансирани от Гилдията на джиджоските сапъори.

„Опитвах се да си възвърнат старите умения и дори да учат нови неща. Гилдията трябва да е била пълна с еретици като Сара. Последователи на „прогреса“.

Никога не съм мислил за това, но Склона изобилстваше с отстъпници, чиито вярвания бяха още по-странни от моите. След време навярно щеше да се стигне до религиозна схизма — даже до гражданска война, — ако тази година от небето не се бяха спуснали звездните богове.“

Помисли си за Харулен и Утен, неговите хитинови приятели, погубени от коварството на чуждоземците. Дори и само заради тях би вдигнал във въздуха този величествен кораб, ако това означаваше, че Джиджо отново ще може да потъне в благословена забрава.

Мрачните мисли на Ларк се откъснаха от тъжното минало и се понесоха към загадъчното настояще и съмнителното бъдеще.

Времето напредваше, макар че нямаше друг начин да го измерва, освен като брой ударите на сърцето си. Скоро започна да му омръзва, но продължи да го прави, просто за да се занимава с нещо.

„Жив съм! Тези създания трябва да ме смятат за интересен в някакво отношение.“

Ларк реши да усили този интерес, каквото и да му струваше.

ДНЕВНИКЪТ НА АЛВИН

— Добре дошли, скъпи джиджоски приятели. Добре дошли на Многоизмерния свят.

Тези думи щяха да са подходящо място за край на тази част от дневника ми.

Моментът беше наситен със зловещ драматизъм. Усецах трагичното разочарование на екипажа на „Стрийкър“, избягал чак до адските глъбини на Джиджо и загубил много от другарите си, само за да се окаже точно на онова място, причинило им толкова страдания.

Но онова, което се случи после, засенчваше ужасното минало.

— Може да е друга с-с-структура на Крисуел — предположи Акеакемай, един от офицерите-техници на мостика. — В крайна с-с-сметка, дори с-с-само в тази галактика би трябвало да има милиони такива.

Но тази бледа надежда угасна, когато Тш'т потвърди конфигурацията на звездата.

— А и освен това каква е вероятността друг с-с-свят на Крисуел да с-с-се намира толкова близо до точка на прехвърляне? Повечето с-с-са в отдалечени кълбовидни купове. Не — продължи лейтенантът. — Нашите зангски приятели с-с-са ни довели обратно поради някаква проклета причина... дано с-с-се изпарят за това.

Ние, четирите хлапета от Ууфон, се събрахме в единия ъгъл на заседателната зала, за да сравним наблюденията си. Ур-ронн се свърза с приятелите си в машинното отделение. Урското й фъфлене още повече се засили, докато възбудено обясняваше какво е научила за бодливото кълбо.

— То е кухо, радиусът ну е три фъти фо-голян от орвитата ца Джиджо и фо средата ина червено джудже. Целият е назъвен, защото това създава наксинална фовърхностна флощ за излъчване на тофлината. Отвътре е абсолютно същото и неравната фовърхност улавя всеки лъч светлина от звездата!

— Всъщност, това може да се постигне и с обикновена сфера — с професионален глас поясни машината Ние. Появи се изображение на

куха обвивка, обгърнала тъмночервена точица.

— Някои земяните отпреди контакта наистина са предсказали тези неща, наричайки ги...

— Дайсънови сфери! — извика Хък.

Всички я зяпнахме. Тя усука няколко от очните си стълбчета.

— Хайде, момчета. Използвайте прочетеното в класиката на научната фантастика.

Хууните мислят по-бавно от г'кеките, но накрая кимнах.

— Хр-рм, да. Спомням си, че съм ги срещал в романите на... хр-рм... Шоу и Алън. Но идеята ми се струваше прекалено фантастична, за да я приема на сериозно...

Замълчах. Разбира се, когато го видиш, не може да не повярваш.

— Както се готвех да обясня — малко обидено продължи Ние, — на концепцията за Дайсъновата сфера ѝ липсва основно геометрично изискване за обвивка на звезда. Позволете ми да ви покажа.

На мястото на бодливата топка се появи гладка — като кълбо квилов корал, измъкнато с рибарска мрежа. Генерираният от компютъра образ се разтвори пред очите ни и разкри обширна вътрешна кухня, в която блестеше малката звезда. Само че сега навътре стърчаха многобройни остри израстъци, които се преплитаха като клони в тропична гора.

— Земяните от по-късно време са нарекли това „структура на Крисуел“. Бодлите му придават многоизмерна форма. Вътрешността е малко по-нагъната, с цел на слънчевата светлина да бъде изложена максимална площ, даже лъчите да падат под остър ъгъл.

— Защо? — попита Клецовръх.

— Тук главен ограничаващ фактор е енергията. Това малко слънце отделя приблизително от десет до трийсет ерга в секунда. Като улавя цялото количество и дава на местните обитатели много мегаватове енергия, това тяло може да служи на население, надхвърлящо сто хиляди милиарда разумни същества. При по-икономично разпределение може да поддържа повече от десет квадрилона.

Всички зяпнахме. Дори Хък беше толкова зашеметена, че за пръв път загуби дар слово.

Опитах се да открия някакъв начин да накарам бедния си бавен мозък да смели тези числа.

Нека го изразим така. Ако внезапно всяка клетка от тялото на всеки гражданин на Шестте раси на Джиджо се превърнеше в самостоятелно разумно същество, общият сбор пак щеше да е помалък от населението, за което говореше Ние. Нито една обитаема планета в Петте галактики не бе толкова многолюдна.

(Стигнах до това заключение по-късно, разбира се. В момента бях толкова смаян, че само зяпах.)

Ур-ронн първа възвърна самообладанието си.

— Като че ли е... доста претъпкано — отбеляза тя.

— Всъщност, броят на населението е ограничен от енергията и обърнатата към слънцето повърхностна площ. В сравнение, жилищното пространство не е сериозен възпиращ фактор. Жилищата биха били сравнително просторни. Всяко отделно същество би имало самостоятелно помещение, по-голямо от целия вулкан, който вие, джиджойците, наричате Маунт Гуен.

— Ъ-ъ-ъ-ъ-ъ... — заекна едновременно с петте си кракоусти Клещовръх, с което обобщи и собствената ми реакция. — И х-х-хората са направили това нещо... з-з-за да живеят в него, така ли?

Холограмата на Ние се сви във въртяща се абстракция от преплетени линии, които някак си изразяваха насмешка.

— Тези обитатели навярно биха сметнали думата „хора“ за обидна, скъпи мой млади варварино. Всъщност, повечето от тях са по-висши същества от нас с теб. Многоизмерните колонии са обитавани главно от оттеглилите се. На това място — и на около милиард други подобни структури, пръснати из Петте галактики — по-старите раси живеят в относителен покой, свободни от досадния шум и междуособните спорове на по-младите кланове.

Застанал наблизко делфин презрително изсумтя, въпреки че в момента не схванах горчивата ирония в думите на Ние. Сара Куулън отново се присъедини към нашата група.

— Но от какво е изградена тази обвивка? — попита младшият мъдрец на Общностите на Джиджо. — Какъв материал би могъл да издържи нещо толкова огромно?

Изображението се уголеми и се фокусира върху малка част от ръба на разреза. От дъгата стърчаха остри израстъци и към звездата, и в обратната посока и се разклоняваха толкова сложно, че окото губеше представа за най-малките

шипове. Цялото вътрешно пространство беше пълно с многофасетни помещения.

— Вътрешната повърхност е изградена предимно от тъкан въглерод, събран от различни източници, като например самата звезда. В продължение на много милиони години водородно-хелиеви ядрени реактори са произвели още от тази материя. Въглеродът издържа на пряка слънчева светлина. Нещо повече, центробежното налягане го прави изключително здрав.

Външните части, от друга страна, са в субкеплерово динамично състояние. Тъй като са подложени на мрежово вътрешно притегляне, те трябва да издържат на натиск. Ето защо по-голямата част от гигантската, напомняща на пчелна пита структура е изградена от стабилизирани с полета метален водород, най-често срещаният в космоса елемент, смесен с керамично-въглероден кристал. Много отдавна този строителен материал бил извлечен от звездата с помощта на магнитно притегляне и намалил масата ѝ приблизително с една десета — наред с кислород и други елементи, необходими за протоплазмения живот. Това оказало допълнителен положителен ефект, защото позволило на слънцето да гори по по-бавен и по-предсказуем начин.

Външната обвивка на структурата на Крисуел е толкова студена, че излъчва обратно топлината към космоса при температура малко над универсалния фон...

В този момент престанах да слушам дудненето на компютъра. Предполагам, Ние си е мислел, че информацията му е важна. Но дори когато по-късно заедно с приятелите ми си блъскахме главите над записа на лекцията му и се консултирахме с пишещото устройство, единствено Ур-ронн заяви, че разбира поне малка част от обясненията.

Наистина се бяхме озовали в царството на боговете.

Мислите ми се отнесоха, тъй като най-важният въпрос, който ме измъчваше, все още не бе намерил отговор. А той нямаше нищо общо с технически подробности.

Исках да зная защо!

Щом това чудовищно нещо беше построено за безброй милиони обитатели, тогава кой живееше там? Защо изобщо трябваше да се събират толкова много същества в гигантска снежна топка, обгърнала

малка звезда? „Къща“, толкова мека и студена, че можех да стоя части от нея само с топлината на дъха си?

Целият този водород ме караше да се чудя дали там не живеят занги.

И най-вече — какво се беше случило, че екипажът на „Стрийкър“ толкова се страхуваше от това място?

Забелязах, че Джилиън Баскин е застанала сама пред два големи дисплея. Единият показваше Многоизмерния свят на истинска светлина — огромен диск от чернота. Зъбата паст, отхапала цели съзвездия.

Другият екран представяше същата гледка, само че на инфрачервена светлина. Структурата напомняше на бляскав средновековен жезъл, сияещ с цвета на хуунска кръв. Тя се уголемяваше и бавно се въртеше, докато „Стрийкър“ се носеше в нощта и приближаваше чудовищното нещо под тъп ъгъл. Зачудих се колко чифта очи гледат от огромните ледени прозорци и ни оценяват от перспективата на опит, датиращ от безброй еони. Такива умове биха сметнали моя вид в най-добрия случай за какавидна форма. А в най-лошия — за нищожни молци.

Нашият зангски водач започна да отделя от стените си по-малки обекти — машините за събиране на въглерод, които бе успял да спаси от хаоса край Измунути. Те взеха да описват спирали пред нас, орбитирайки по-бързо към гигантската сфера, сякаш имаха да изпълняват някаква спешна задача.

Доиде ми наум, че в този момент имам честта да видя на едно място четири от великите класове живот. Дишащите водород, машинните разуми, дишащите кислород като самия мен и расата на „оттеглилите се“ — същества от такъв мащаб, че като на шега използваша истинска звезда, вместо камина. Като джиджоски туземец, аз знаех, че моето племе е примитивно в сравнение с царствената Цивилизация на Петте галактики. Но сега си помислих, че дори Великите галактически институти може би са само мравуняци в очите на онези, които стояха още по-високо на еволюционната, пирамида.

„Предполагам, че зная къде тогава е моето място.“

Мрачният мъж застана до доктор Баскин пред двата екрана и размени с нея поглед, който трябва да означаваше повече от обикновените думи.

— И ти ли го усещаш, Емерсън? — тихо попита тя. — Нещо се е променило. Имам ужасно предчувствие.

Немият плъзна ръка по покритата си с белези глава, после внезапно се усмихна и засвири с уста приятна мелодия. Не успях да я позная. Но Джилиън се засмя.

— Да. Животът е пълен с изненади, така е. И трябва да сме оптимисти. Навярно Старите малко са помъдрели, докато ни е нямало. — Тъжната ѝ усмивка показваше, че това не е много вероятно. — А може би нещо друго ги е разсеяло достатъчно, че съвсем да забравят за нас, нищожните.

Искаше ми се да се приближа и да я помоля да ми обясни всичко това. Но ми се стори неподходящо да се натрапвам, докато са в такова мрачно настроение. Затова просто продължих да наблюдавам машините-събирачи, които кръжаха пред нас и скоро изчезнаха зад Многоизмерния свят.

Малко по-късно по вътрешната уредба се разнесе разтревожен глас. Беше Олело, един от офицерите на мостика.

— От известно време регистрираме все по-големи количества вътрешносистемен газ — докладва делфинът. — С-с-сега забелязахме точно пред нас по-големи зърнести отражения, плюс йонни потоци, характерни за с-с-слънчев вятър.

Доктор Баскин изглеждаше озадачена.

— Отражения? Отражения на какво? На слънчева светлина ли?

Последва кратко мълчание.

— Не, госпожо. С-с-спектралните профили отговарят на пряка светлина от недалечно джудже клас М8.

Този път двамата с Емерсън Данайт разменихме смутени погледи. Не бяхме разбрали нито дума — той заради недъга си, аз заради дивашкия си произход. Но за другите човеци тази информация трябва да означаваше нещо много важно.

— Пряка... но това може да е само... — Очите ѝ се разшириха едновременно от страх и разбиране. — О, мили...

Прекъсна я внезапен вой на аларма. Всички разговори в заседателната зала стихнаха. Изображението на главния екран се уголеми и се фокусира върху част от огромната сфера точно пред „Стрийкър“.

Хък разпери и четирите си очни стълбчета и тихо изруга:

— Ифни!

Неоделфините нервно олюляваха ходещите си устройства. Ур-ронн удряше с копита, а Клецовръх постоянно повтаряше: „Божичко-чко-чко-чко-чко!“

Аз не разбирах нищо, но инстинктивно започнах да умблирам, за да успокоя уплашените същества около мен. Както обикновено, навярно бях последният, който проумя какво е онова пред очите ми.

Вдлъбнатина, нарушаваща назъбеното очертание на сферата.

Широка ивица бледочервеникава светлина, издигаща се към звездите.

Безброй слаби проблясъци и мъждукащи точки, като въгленчета, полетели от горяща къща.

Нашият джиджоски мъдрец Сара Куулън пристъпи напред.

— Сферата... пробита е!

От мостика отново се разнесе тревожният глас на Олело:

— Тъй вярно... Това е пробив в с-с-структурата на Крисуел! С-с-става въпрос за... голяма дупка, поне един-два астрона. Все още не мога да кажа, но ми с-с-се с-с-струва...

Последва нова продължителна пауза. Никой не говореше и дори не смеехме да дишаме, докато чакахме.

— Да, точно така — продължи Олело. — В момента колапсът продължава. Каквото и да с-с-се е с-с-случило с-с-с това място... още не е с-с-свършило.

ДЖИЛИЪН

Ужасната гледка беше приковала вниманието ѝ.

— Трябва да ви го призная — отбеляза гласът от въртящата се холограма. — Вие, земяните, имате навика да оставяте следа навсякъде, където отидете.

Нямаше какво да отговори на Ние. Джилиън се надяваше, че ако запази мълчание, компютърът ще я остави на мира.

Но торнадото от вихреци се линии още повече се приближи. То застана до лявото ѝ ухо и тихо, естествено заговори на родния ѝ език:

— Два милиона века. Толкова дълго съществувала тази структура, така твърди Библиотеката. И мирно орбитираща в галактиката, докато един ден на кратка визита наминават някакви вълкони.

Джилиън замахна, но ръката ѝ мина през холограмата, без да срещне съпротивление. Абстрактното изображение просто продължи да се върти. Плетеницата от тънки линии хвърляше призрачни отблясъци по лицето ѝ. Разбира се, проклетият Ние беше прав. Където и да идеше, „Стрийкър“ носеше нещастие и гибел. Само че тук катастрофата надхвърляше всякакви мащаби, които Джилиън можеше да схване със сърцето или ума си.

Уредите показваха мрачни симптоми на опустошение, докато придружаван от огромния сферичен зангски кораб, „Стрийкър“ навлизаше през назъбения отвор в гигантската многоизмерна обвивка, окъпан от червеникава светлина, която за пръв път от еони насам напускаше този свят. От същата дупка свистеше вятър от атоми и частици, толкова плътен, че думата „вакуум“ ставаше неуместна. Апаратурата отчиташе осезаемо налягане, което леко забавяше напредването на земянитския кораб.

Разрушенията бяха невероятни. Парчета, които Каа ловко избягваше. Някои бяха огромни и разкриваха шестоъгълни помещения с големината на астероиди. Хиляди от тези изкуствени комети се

премятаха към отвора, бързо се изпаряваха и оставяха след себе си искрящи опашки от прах и йони.

— Макар и неохотно, доктор Баскин — заключи Ние, — признавам, че съм впечатлен. Моите поздравления.

Сред присъстващите в заседателната зала се блъскаха неоделфини с ходещи устройства. Помещението постепенно се изпълваше все повече, тъй като свободните членове на екипажа идваха да погледат. Но около Джилиън се образува празен кръг, като ров, който не смееше да пресече никой друг, освен сардоничният тимбримски компютър. Никой не ликуваше. Това място им беше причинило огромни страдания, но опустошенията бяха прекалено ужасни, прекалено съкрушителни, за да се радват.

Нито пък щеше да е справедливо. Само няколко фракции от Старите носеха отговорността за предателството, накарали „Стрийкър“ да избяга почти преди година, докато други групи бяха помогнали на земянитския кораб. Така или иначе, трябваше ли да загинат стотици милиарди заради алчността на неколцина?

„Не се увличай — помисли си тя. — Няма доказателства, че тази катастрофа е свързана с нас. Може да е нещо съвсем друго.“

Но това не изглеждаше вероятно. Всяко друго обяснение щеше да е чиста случайност.

Спомняше си как бе завършило предишното им идване тук — с последен поглед по време на отчаяното бягство на „Стрийкър“.

„Видяхме, че зад нас изригва хаос, още докато някой ни отвори вратата и ни позволи да се насочим към точката на прехвърляне. Видях, че два от недалечните многоизмерни клонове се отчупват, имаше и разбити прозорци, докато няколко секти се мъчеха да хванат малкия разузнавателен кораб на Емерсън, за да не му позволят да ни последва.“

Приятелят ѝ беше платил скъпо за храбрата защита на отстъплението им. Бяха го подложили на невъобразимо жестоки мъчения и го бяха осакатили, преди загадъчно да се озове на Джиджо точно след „Стрийкър“. Немият бивш инженер не можеше да го обясни.

„Кой би могъл да предположи, че Старите ще продължат да се бият помежду си и след бягството ни! Защо? Какво би могъл да

постигне този апокалипсис, след като ние отнесохме прокълнатия си товар?“

Но трябва да бе последвала ужасна катастрофа. Многобройните свидетелства бяха пред очите им. Струи плазма и червени валма прах... наред с безброй дълги черни сенки, проточили се от парчета изпаряващи се останки, някои по-големи от луна, но всички крехки като снежинки.

Джалиън се замисли за първопричината — съкровищата, които носеше „Стрийкър“, например Хърби, древният труп, настанил се в кабинета ѝ като гарвана на По или призрака на Банко. Плячка, за която копнееха фанатични сили, надяващи се да заграбят и монополизират тайните им, за да спечелят преимущество в едно Време на промени.

На всяка цена трябваше да им попречат. Съветът Терагенс беше отправил ясни заповеди — първо към Крейдейки и по-късно към Джалиън, когато бе поела командването. Според древния галактянски обичай откритията на „Стрийкър“ трябваше да бъдат направени всеобщо достояние или да останат в пълна тайна. Могъщите раси и съюзи можеха да нарушават този основен закон и да се надяват, че ще им се размине. Но слабият земянитски клан не смееше да прояви каквото и да е пристрастие.

В епоха на хаос понякога бедните и самотните нямаха друго убежище, освен закона. Човеците и техните клиенти трябваше да запазят вяра в галактическите институции. В противен случай рискуваха да загубят всичко. За съжаление, търсенето на неутрална сила, на която да предадат реликвите, бе завършило ужасно.

Не че не беше опитала. След като на Оакка великите институти излъгаха доверието им, на Джалиън ѝ хрумна великолепна идея. Или поне така си мислеше тогава.

Защо да не ги предаде още по-нависоко?

Реши да ги донесе тук, в крепост на видове, „оттеглили“ се от дребнавостите, които разкъсваха Петте галактики. На един от легендарните Многоизмерни светове преследваните земяни най-после можеха да намерят безпристрастен съвет и помощ от същества, които бяха достатъчно почитани, за да се намесят и сложат край на безумието на по-младите кланове. Тези уважавани по-стари разумни щяха да поемат отговорността за съкровището, да облекчат „Стрийкър“ от отровния му товар и да смирят враждуващите съюзи.

И тогава най-сетне уморените делфини щяха да се завърнат у дома.

„А аз можех да отида да търся Том, където и да е отишъл заедно с Крейдейки и другите след Китръп.“

Жалко, че Старите се оказаха също толкова спривави, отчаяни и двулични, колкото по-младите си братовчеди, които все още обитаваха пламтящите звезди.

„Като че ли сме чумав кораб, който носи нещо заразно от далечното минало. Където и да идем, нормалните същества започват да се държат като полудели.“

Мониторите фокусираха най-близкия ръб на огромната дупка и разкриха обвивка, дебела няколко хиляди километра, без да се смятат разклонените шипове, стърчащи от двете ѝ страни. Плътна мъгла отчасти обгръщаше трагедията, но не можеше да скрие продължаващите конвулсии. Части от структурата се огъваха и откъсваха пред очите на Джилиън. Многоизмерни клони се отчупваха и политаха в космоса, блъскаха се един в друг и предизвикваха разширяваща се верига от реакции.

Огромните шипове от огряната от слънцето вътрешна страна сияеха по начин, който навя спомени на Джилиън.

„Прозорци. Когато дойдохме тук миналия път... след като ни пуснаха вътре... първо забелязахме колко много прилича на стъкло вътрешната повърхност. А под онези огромни прозорци...“

Тя затвори очи. Тогава телескопът им беше показал, че всяко клонче представлява отделен свят. В някои оранжерии — по-големи от родния ѝ щат Минесота — имаше буйни джунгли. Други клони сияеха от градски светлини, летящи дворци, морета или равнини, покрити с искрящи пясъци. Трябваше да се разгънат милиони Земи, за да се покрие толкова обширна повърхност, но разнообразието ѝ не можеше да се опише по какъвто и да е начин. Джилиън би могла да прекара години в наблюдение и винаги да открива нещо ново и различно.

Това бе най-величественото и прекрасно място, което някога беше виждала.

А сега се разрушаваше пред очите ѝ.

„Тази мъгла... — осъзна ужасена. — Тя не се състои само от останки и изпаряващи се газове. Това са хора. Техните мебели,

домашни любимци, дрехи, растения, семейни албуми...“ Или поне техните еквиваленти при Старите. Човек не би могъл да си представи желанията, интересите и стремежите, които ставаха важни за същества, отдавна видели и направили всичко възможно в Петте галактики.

Колкото и неразбираеми или мъгляви да бяха, тези надежди бързо се изпаряваха. Дори по време на краткото преминаване на „Стрийкър“ през зейналата рана трябва да бяха загинали повече разумни същества от цялото население на Земята.

Джалиън инстинктивно се отдръпна от тази мисъл. Така можеше да полудее.

— Някой ще се опита ли да спре това? — дрезгаво попита тя.

Ние помълча малко, преди да отговори:

— Някои отчаяно се съпротивляват. Вижте. „Стрийкър“ най-после навлезе в невероятно обширното вътрешно пространство.

Също като предишния път, Джалиън внезапно се почувства така, сякаш влизаше в огромна, покрита с купол зала, пълна с блестящи сталактити и безброй сенки. Макар че най-отдалечените части се намираха на неколкостотин милиона километра, свързаната с очите ѝ сканираща система проследяваше посоката на вниманието ѝ и осветяваше или уголемяваше и най-малката подробност.

Точно пред нея — като ярък лампион по средата на базилика — разпръсваше топлото си сияние звездата-джудже. Дискът ѝ беше по-мътен и по-червен от слънцата, около които се въртяха и процъфтяваха светове като Земята. Създателите на това място бяха използвали външните ѝ пластове като строителен материал и бяха получили съвършено огнище, чийто огън би трябвало да гори стотици милиарди години. Джалиън можеше да гледа право към звездата, без да изпитва физическа болка. Но сега плазмената обвивка, спокойна по време на първото ѝ идване, изглеждаше покрита с живи рани. Проблясваха зашеметяващи петна, докато към бурната повърхност се премятаха големи колкото планети останки.

Но Джалиън скоро разбра, че такива сблъсъци са изключение. Повечето от назъбените парчета бяха пресрещани и изгаряни от тесни лъчи синя енергия, дълго преди да достигнат слънчевата фотосфера.

— Разбира се, дори когато успеят да превърнат на прах останките, масата продължава да се спуска надолу под формата на газ

и накрая се връща при слънцето, от което преди много време е била извлечена. Това ще окаже неблагоприятно отражение върху термоядрените и атмосферни резонанси на звездата. И все пак, така се понижава броят на сериозните удари, а оттук и на радиоактивните изригвания.

— Значи поддържащата система функционира — с искрица надежда отбеляза Джилиън.

— Да, но непълноценно. Нещо повече, части от системата се използват с друга цел.

Мониторът помътня, докато фокусираше точка в отсрещния квадрант на сферата на Крисуел, където един от сините лъчи се занимаваше с не толкова алтруистичната задача да прорязва път сред опустошения пейзаж, като разсичаше огромни многоизмерни клонове, разбиваше прозорци и вдигаше мощни струи пара.

Джилиън изруга и отстъпи назад.

— Боже мой. Това е геноцид!

— По време на тази експедиция научихме тъжен урок — съгласи се Ние. — Урок, от който би трябвало да се заинтересуват моите тимбримски създатели, ако някога имаме възможност да съобщим за случилото се тук.

Когато някоя дишаща кислород раса се оттегли от галактическите дела и потърси отдых в една от тези огромни обвивки, тя не винаги оставя предразсъдъците на младостта си. Докато мнозина наистина се стремят към просветлението или проницанието, нужно за постигане на трансцендентността, други остават податливи на изкушения или верни на старите си съюзи.

С други думи, Джилиън бе наивна да очаква безпристрастие от живеещите тук видове. Някои бяха патрони — или прапатрони — на земянитските врагове.

Тя ужасено наблюдаваше, докато някаква фракция използваше отбранително оръжие — предназначени да защитава цялата колония — срещу твърдината на противниците си.

— Ифни! Какво ги спира да ги насочат и срещу нас?

— Нямам представа, доктор Баскин — призна въртящата се холограма. — Навярно местните са прекалено заети да водят междуособните си битки, за да забележат появата ни-. А може и да е заради нашите спътници.

Един от екраните показваше могъщия зангски кораб, който летеше само на деветдесет километра от тях. Той потръпваше, докато тъмният, саждив вятър брулеше полутечните му стени. Наоколо плуваха облаци от дребни предмети. Някои бяха машинни същества. Други представляваха живи части от масивния кораб, които се отделяха, за да изпълняват различни задачи и после тихо се абсорбираха обратно в тялото му.

— Предишното ми предположение се потвърди. Водородните същества координират усилията на роботите-събирачи и другите машинни същества да помогнат за стабилизирането на Многоизмерния свят.

Джилиън кимна.

— Значи затова са били край Измунути. Да донесат строителен материал. Това е леснодостъпен източник на въглерод, отдалечен само на една точка на прехвърляне.

— При нормални обстоятелства, да. До разразяването на неочакваните бури, предизвикани от псивълната от Джиджо. Събирачите, които видяхме там, очевидно са били съвсем малка част от участниците в тази акция.

— Значи са сключили договор за ремонт. Обикновена сделка.

— Предполагам, че е така. Тъй като дишащите кислород са евакуирани от Галактика четвърта, логично е Старите да потърсят помощ от най-близкия наличен източник. Да потвърдя ли тези заключения, като вляза в инфовъзела на Многоизмерния свят?

— В никакъв случай! Не искам да привличаме вниманието им. Ако досега никой не ни е забелязал, предпочитам да си остане така.

— Може ли да отбележа, че някои групи оттеглили се не се държаха враждебно? Без тяхното съдействие изобщо нямаше да успеем да избягаме. Навярно пак ще ни помогнат, ако се свържем с тях.

Джилиън твърдо поклати глава.

— Все още се страхувам, че джофурският кораб може да се появи всеки момент. Просто ще си свършим работата със зангите и ще си тръгнем. Някаква информация от тях?

Сара Куулън смяташе, че глейвърската раса има някакъв древен дълг към дишащите водород... вече изплатен, след като глейвърите бяха постигнали предразумна невинност. Но въпреки това, как щяха да уредят сделката? Дали бе морално екипажът на „Стрийкър“ да предаде

друг дишащ кислород вид, без официална санкция на съответните институти? Дали създанията щяха да са в безопасност на борда на кораб, построен за съвършено различен клас живот?

По-важно обаче беше дали след това зангите ще позволят на „Стрийкър“ да си иде. Според непълните данни на Библиотеката, те имаха идея за чест и дълг, но логиката им изглеждаше странна. Можеха да възнаградят земяните... или просто да ги унищожат.

„Поне не са ни домъкнали тук, за да ни съдят, както се страхувах. Не ни предадоха на Старите. Засега.“

В същото време изпитваше угризения. Ето че се чудеше как да измъкне малкия си кораб, да спаси стотина живота, докато наоколо всяка секунда умираха безброй разумни същества.

Още една причина да не позволи на Ние да се свърже с комуникационната мрежа на Многоизмерния свят. Трябваше да възприема катастрофата колкото е възможно по-абстрактно. Като пищен спектакъл със специални ефекти. Невероятен сблъсък на безлични сили. В момента всяко потвърждение на действителния брой на жертвите можеше да я тласне към отчаяни действия.

„Ние не сме виновни.

Дойдохме тук да търсим помощ в рамките на закона. В рамките на правата си.

Наистина, „Стрийкър“ донесе проклятие от Плиткия куп. Но откъде да знаем, че лудостта ще зарази и достойните и мъдрите?

Вината не е наша!“

ТШ'Т

Това беше съвършеният момент — всички други бяха погълнати от гледката навън. Известно време „Стрийкър“ най-вероятно щеше да остане неподвижен, така че нямаше нужда Тш'т да е при доктор Баскин и да се преструва, че командва наравно с нея, когато всички знаеха кой издава заповедите.

След края на дежурствата си мнозина от екипажа се отказваха от почивка и си намираха оправдания да продължат да се мотаят наоколо. Те зяпаха с разширени очи величествения Многоизмерен свят и с бързи прещраквания коментираха помежду си, обзалагайки се дали отчаяните усилия на безбройните наемни работи ще спасят гигантската структура. След час-два се наложи да нареди на неколцина от зяпачите да слязат долу и да си починат. Но когато свърши собствената ѝ смяна, Тш'т незабавно си тръгна.

Това можеше да е единственият ѝ шанс да провери подозренията си.

„Убедена съм, че Джилиън е вмъкнала някой или нещо на борда — помисли си тя. — В онова джиджоско селце, където хууните щастливо управляват примитивните си платноходи, въпреки че изобщо не могат да плуват. Нощта беше бурна и аз бях заета да обсъждам технически въпроси с онази урска ковачка. Но познавам Акеакемай. Той би направил всичко, за което го помоли Джилиън.

Или ме лъже, или крие нещо.

Нещо, което тайно е вкарала през задния вход, докато ме е нямало.“

Неизвестността я плашеше. Предполагаше се, че Джилиън би трябвало да споделя всичко с нея. Тази проява на недоверие я безпокоеше. Особено, защото я заслужаваше.

„Не съм забелязала някой да ме свързва с онези ужасни човеци.“

Въпреки това, Тш'т се чувстваше неспокойна, докато управляваше ходещото си устройство по един от централните коридори на „Стрийкър“.

„Разбира се, възможно е Джилиън да е усетила нещо с онази нейна псидарба. Може да подозира, че Кунн и Джаз не са се самоубили.“

Тя се опита да разсее ужасния спомен за онези два човешки трупа. По тръбните ѝ нерви пробяга нервна тръпка и перките ѝ удариха по меките ремъци на ходещото устройство.

Колко силно копнееше за истинско плуване! Но бяха източили почти целия си воден запас, за да облекчат отчаяното бягство на „Стрийкър“ от Джиджо. Покритият с тежка обвивка от въглеродни сажди земянитски кораб се нуждаеше от цялата си маневреност, затова сега почти всички жилищни сектори бяха абсолютно сухи. Скоро пред лазарета щяха да се заточат дълги опашки от неоделфини с кожни рани и натъртени ребра. След толкова много време, прекарано върху друсациите се машини, дори най-меката възглавница те караше да се чувстваш така, все едно си изхвърлен на бряг, покрит с остри камъчета.

„Доктор Маканий вече я няма, както и трите медицински сестри, които останаха да се грижат за джиджоските колонисти, и аз трябва да разпределям останалите ни медикаменти и да се справям с неизбежните оплаквания. Въпреки всичко, някак си съм длъжна да поддържам работоспособността и духа на екипажа. Ето какво ми оставя могъщата доктор Баскин — цялата черна работа на кораба, — докато тя размишлява над големите въпроси на политиката и ни води от беда на беда из Петте галактики.“

Въпреки горчивината си, Тш'т искрено обичаше Джилиън, чието умение да измъква „Стрийкър“ от затрудненията се бе оказало почти също толкова внушително, колкото и да ги вкарва в тях. Не негодуваше и срещу човеците като патрони. Без техните несръчни, но добронамерени усилия в генното инженерство делфийската раса можеше никога да не направи последната стъпка от умни, невинни животни към обещаващи звездни пътешественици... и Тш'т нямаше да види Звездния лък и Портата на Херакъл — нито Плиткия куп.

Земянитската култура осигуряваше на неофините повече права и уважение, отколкото обикновено получаваха в Цивилизацията на Петте галактики новите клиентни раси. Повечето клиенти стотици хилядолетия слугуваха на своите патрони.

„Но не трябва да очакваш прекалено много от вълкони“, помисли си тя, докато влизаше в двойния херметичен шлюз, за да премине в Сухото колело на „Стрийкър“.

Доказваше го последният жалък епизод. Само часове след пристигането им в Многоизмерния свят, Джилиън Баскин бе решила да провери дали са пленници, или гости. Докато зангите изглеждаха прекалено заети да контролират рояк от машинни същества, занимаваха се с ремонтна дейност, тя нареди на Каа леко да придвижи кораба през отвора към мамещия блясък на звездите.

Зангите оставиха работата си и с удивителна пъргавина се спуснаха да пресекат пътя за бягство на земянитите.

Все още покритият с няколко метра звездни сажди „Стрийкър“ не можеше да изпревари гигантската сфера. Джилиън безропотно прие този факт и даде заповед за връщане в огромната кухня. После нареди на всички, освен дежурните, да си починат. Зангският кораб възобнови предишните си занимания, без да проявява очевидни признаци на раздразнение. И все пак Тш'т усещаше, че са научили важен урок.

„Човеците са разумни само няколко хиляди години повече от делфините — нищожно време в историята на живота във вселената. Те не са виновни, че са невежи и несръчни.

Това означава, че не са способни да се справят сами. Даже инакъв им да не позволява да молят за помощ.“

Асансьорът я изкачи до ръба на голямото центробежно колело. Стаите бяха наредени по дълъг коридор, който сякаш се издигаше нагоре в двете посоки. Огромният обръч опасваше половината дължина на „Стрийкър“ и можеше да се върти, за да осигури тежест в случаите, в които поради някаква причина се налагаше да изключат гравитацията — ако правеха сензорно сканиране в дълбокия космос, например... или се криеха от преследващите ги флоти в астероиден пояс. Това обаче си имаше недостатъци. Винаги, когато трябваше да кацнат на някоя планета — както се бе случило на Китърп, Оакка и Джиджо, — повечето от стаите в Сухото колело ставаха недостъпни.

„Освен за опитен двуног катерач, разбира се.“

Тш'т мина покрай заключената врата на кабинета на доктор Баскин. Многобройни охранителни устройства пазеха съкровището на Крейдейки — останките, виновни за толкова много мъки. Когато „Стрийкър“ се приземяваше, тази част от Сухото колело винаги беше

„долна“. Делфините обикновено използват съседните помещения и работилници, но онези от срещнатата страна често бяха недостъпни. Всъщност, делфийският екипаж рядко изобщо се сещаше за тях.

„Ето къде щях да скрия нещо, ако бях на мястото на Джилиън.“

В момента колелото се въртеше, затова Тш'т нямаше проблем да се движи по широката му обиколка, минавайки покрай лаборатории, някога използвани от учени като Игнасио Мец, Дени Съдмън и неошимпанзето-геолог Чарлз Дарт. Тя постоянно надигаше, челюстта си и се вслушваше, сякаш нервно очакваше да чуе призрачните стъпки на умния млад калафийски юнкер Тошио Ивашика... или уверените крачки на изчезналия Том Орли.

Но тях ги нямаше. Всички — наред с Крейдейки и Хикахи. Бяха мъртви или изоставени на отровния Китръп — което беше почти все едно, че са мъртви.

„Загубихме най-добрите сред нас, още преди да започнат истинските ни изпитания. Дали положението ни щеше да е различно, ако капитанът и другите все още бяха на борда? Вместо командването да поемем ние с Джилиън... обикновена лекарка и най-младият лейтенант на кораба... та ние изобщо не си бяхме представяли, че ще се наложи да поемем такава отговорност.“

Започваше да се чувства уморена. По време на периодите за сън тя излъчваше сонарната си песен към Великата мечта и се молеше да дойде някой, който да поеме бремето, да я избави от отговорността.

„Ние от „Стрийкър“ просто не сме в състояние да се справим сами. Както и целият земянитски клан! Джилиън е права за едно: нуждаем се от помощ и съвет. Но няма да ги получим от извънземните. Нито от Великите институти, нито от Старите.“

Тя е забравила една от великите истини на живота, известна още от детството на почти всеки човек и делфин. Когато си попаднал в голяма беда, първо трябва да се обърнеш към собственото си семейство.“

Тш'т се включи в поддържащата система на кораба и поиска анализ на атмосферните замърсители в онзи сектор от Сухото колело, който се намираще точно срещу кабинета на доктор Баскин — секторът, обикновено оставащ „отгоре“, когато „Стрийкър“ кацнеше на някоя планета. Онази част, в която делфините почти никога не влизаха, дори да беше достъпна.

„Аха! Точно както си мислех. Повишено съдържание на въглероден диоксид, плюс малко кетони, метан и странна комбинация алкохоли. Сигурни признаци за присъствие на дишаща кислород форма на живот... макар и определено не от Земята.

И всичко е съсредоточено... тук.“

Тя спря ходещото си устройство пред врата с надпис „ОПАСНИ ОРГАНИЧНИ ВЕЩЕСТВА“ и се подсмихна на чувството за хумор на Джилиън.

С леко прилагане на воля Тш'т насочи ръката на работния си хамут към касата, където можеше да пробие малка дупка, без опасност незабавно да я забележат. Единственият звук бе тихо бръмчене. Острието потъна във вратата, изсмуквайки финия прах от пробиването.

Тя се замисли за това колко сложна е станала измяната ѝ. Всичко беше започнало по време на предишното посещение на „Стрийкър“ в Многоизмерния свят, когато целият екипаж осъзна, че Старите ще ги разочароват. Когато духът им запоена да унива, Тш'т реши, че е време да предприеме самостоятелни действия. Да прати съобщение и да се свърже с единствения източник на помощ, на който можеше да разчита.

За щастие, Многоизмерният свят имаше обичайните комуникационни съоръжения. Докато Джилиън отблъскваше заплахите и проклятията на различни фракции оттеглили се, Тш'т сравнително лесно прати тайна пратка, програмирана да обиколи Петте галактики, параноично прикривайки следите си и случайно променяйки курса си, преди да стигне до истинското си местоназначение — времева капсула, чиито координати бе запомнила още много отдавна. Капсула, предназначена да реагира на един-единствен вид във вселената.

Джилиън вече беше решила да избяга от структурата на Крисуел и да опита „преждевременската възможност“ — да се отправи към забранената Галактика четвърта, да се промъкне покрай пламтящата гигантска звезда и после да се скрие на затънтен свят, наречен Джиджо.

Тш'т си мислеше, че едва ли ще е трудно да уреди тайна среща...

Острието най-после проби вратата. Тя нареди на ръката да се отдръпне и вкара в дупката комуникационно влакно, което пропълзя като кобра в заключената стая.

Влакното започна да сканира вътрешността. Тш'т видя слаба двунога фигура, седнала на пейка до малка маса.

Сякаш реагирайки на звука, съществото вдигна поглед. Когато завъртя глава, делфинът ахна от изненада.

Скосено, тясно лице с щръкнала челюст без брадичка и едри, оголени зъби.

И все пак очите изглеждаха странно човешки, присвити при вида на тънката сонда.

Главата припряно се извърна и създанието се прегърби, за да скрие лице. То протегна сръчните си ръце към малка кутия — биоподдържащо устройство, в което държаха живи проби от непознати екосистеми — и извади нещо гърчещо се. Тш'т не можеше да разбере какво става, но двуногото или ядеше извиващото се създание, или го прегръщаше.

После се изправи с отпуснати ръце и грациозно се завъртя.

Лицето му се бе преобразило. Сега изглеждаше по-благородно от човек. По-добродушно весело от тимбрим. По-търпеливо и разбиращо от бог.

„Ясно. Той е. Точно той.“

Лицето на ротена потръпваше на няколко места, където маската-симбионт все още продължаваше да се намества — живо същество, което притежаваше свойството да се превръща в част от главата и да оформя фини скули, царствена брадичка и устни, едновременно скриващи зъбите и изобразяващи нежна усмивка.

„Пратеникът.“

Тш'т си спомняше посещението си на Земята, когато още едва можеше да говори. Струваше й се, че е било вчера — толкова ясен бе образът на проповедника в тайната подводна пещера.

— Вселената е самотно място — беше казал той. — Но не толкова опасно, колкото изглежда. Сегашното правителство на Земята може да е съставено от дарвинисти и неверници, но това няма значение. Запомнете, въпреки пропагандата на онези, които проповядват вълконска гордост, вие не сте сами. Ние, които тайно променихме гените на човечеството и го насочихме към велика съдба, оставаме верни на мечтата си. На същата славна цел. И продължаваме скрито да го защитаваме, пазим и подготвяме за Деня.

И ви обичаме също толкова, колкото и своите човешки клиенти. Защото нашият клан е изключителен и бъдещето му е по-прекрасно от това на всеки друг. Когато дойде време, делфините ще изиграят велика роля. Особено онези от вас, които поемат по даникския път.

Тш'т се чувстваше чудесно да е член на изключителна секта, да знае велика и успокоителна Истина. Разбира се, земянитската конституция обещаваха религиозна свобода, но всъщност само щеше да си навлече присмех, ако прекалено рано разкриеше прекалено много. Повечето делфини вярваха в мита, че човеците трябва да са постигнали разумност без намеса отгоре. Абсурдна идея, но твърде дълбоко загнездена, за да ѝ се съпротивляват открито.

Даже сред човеците и шимите, сред които даникските вярвания бяха по-широко разпространени, бушуваха спорове между различни култове. Много от тях имаха свои собствени кандидати за тайни патрони... загадъчната раса, за която се смяташе, че преди еони е ъплифтирала *Homo sapiens*. Те твърдяха, че няколко галактянски клана били „по-вероятни“ от потайните ротени.

Затова Тш'т беше пазила тайната си в училище, а после и по време на обучението и първите си назначения в ТААСФ. Бе чакала удобен момент по време на премеждията в Моргран, на Китръп и Оакка. До деня, в който осъзна, че човеците не са способни да изпълнят задачата. Джилиън Баскин беше сред най-добрите, а възможностите ѝ се бяха изчерпали.

Време бе да потърси помощ от върха на семейното дърво. Ротените със сигурност щяха да знаят какво трябва да се направи.

Но сега я изпълваха смесени чувства. Беше дошла тук, без да има представа какво да очаква.

„Знаех за симбионта. Джиджойците са видели лицето на един от ротените. Всичко е описано в докладите. И все пак, да го зърна със собствените си очи...“

Гледката на естествените черти на Ро-кенн я бе шокирала. Но сега Тш'т усещаше топлотата на същата успокоителна усмивка, която помнеше от детството си.

„Разбирам защо трябва да носят маски. Това не е непременно нечестно. Не и щом им помага по-добре да насочват земянитите към съдбата им. Външността няма значение.“

— Е? — каза Ро-кенн и пристъпи към вратата. Той склучи пръсти. Дългите му ръце стърчаха от ръкавите на халат, ушит за висок човек. Мъдреците на Джиджо трябва тайно да го бяха пратили, след като го бяха заловили на високото място, което наричаха „Поляната на събора“ — навярно единственият оцелял от ротенско-човешката експедиция, срещнала коварство и гибел първо от Шестте раси, а после от екипажа на джофурския боен кораб.

В душата на Тш'т бушуваше буря от чувства. Копнежът, който изпитваше от дете. Горчивината от трите ужасни години. Угризенията, че е действала срещу волята на Джилиън. Далеч по-силното чувство на вина заради убийството на двама човеци — макар и това да беше в интерес на по-важна кауза.

Бе дошла тук с намерението да се срещне с Ро-кенн. Да поиска обяснение за случилото се.

„Съобщението, което пратих... бе настроено единствено за ротенски ум. От него сте научили накъде се отправя Джилиън. Трябваше тайно да дойдете на Джиджо... за да ни помогнете. Да ни спасите.

Сега казват, че сте измъчвали преждевремците, включително човешките заселници. Казват, че вашият народ продал Джиджо на джофурите за дребни стотинки. Казват, че сте измамници, подмамили лековерните земянити да ви последват, за да ги използвате като дребни крадци.

Един от мъжете, които убих... пилотът Кунн... направих го, за да запазя нашата тайна. Но как да съм сигурна...“

Ала не можеше да го каже. Думите просто не ѝ се подчиняваха.

Вместо това чувствата ѝ се сляха в емоционален въртоп. Отчаянието, господствало толкова дълго, най-после отстъпи пред единствения си истински враг.

Надеждата.

Тш'т трябваше няколко пъти дълбоко да си поеме дъх, за да намери сили да говори.

— Господарю... дойдох да ти призная нещо.

По лицето на ротена за миг се изписа изненада и лявата му скула потръпна.

После той топло се усмихна.

— Е, дете на топлите морета — отвърна ѝ с дълбок и нежен глас.
— Аз съм тук. Говори спокойно и аз ще те изслушам. Уверявам те, ако
излееш душата си, ще постигнеш изкупление.

ЛАРК

„Чудя се от колко време съм тук. Часове, дни... или може би месеци?

Щом телесната ми химия им е достатъчно добре позната, за да поддържат живота ми, тези същества биха могли да включват и изключват съзнанието ми като лампа. Могат да променят начина, по който възприемам хода на времето, просто като пренастройват метаболизма ми.“

Това също му подсказваше някои неща. Ларк копнееше да сравни наблюденията си с някого.

Както го бяха правили с Линг — отначало като предпазливи противници, после съюзници и накрая любовници. Тя ужасно му липсваше. Топлата ѝ кожа и богатият ѝ аромат, но най-вече живият ѝ ум. По време на всичките им прекеждия най-много го беше омайвал именно нейният непредсказуем интелект. Би дал всичко, само за да поговори с нея.

„Трябваше да открия начин да я спася от Ранн и джофурите. А сега мога само да си представям как Линг пробива онази отсрещна стена, облечена в космически костюм и с лазери в ръце, как ме измъква от този ужасен затвор и двамата отлитаме заедно с някаква открадната...“

Примамливата фантазия се изпари във въздуха, когато осъзна, че нещо се е променило. Тръпки го полазиха по гърба от усещането... че някой го наблюдава. Ларк завъртя глава... и инстинктивно потрепери.

До чувала му се носеше голямо обло... нещо, приблизително сферично, но с издатини и вълни, които ритмично пробягваха по повърхността му и някак си говореха за живот... и навярно дори за съсредоточеност. Покрай него плуваха валма от жълта мъгла, но то оставаше на мястото си с размахване на пипалца, многобройни като космите по краката на хуун.

„Реси“, помисли си Ларк, разпознал начин на движение, използван от организми, които можеха да се видят само под микроскоп. Никога не бе чувал за подобни органи при макросъщества

с такива размери. Като биолог, това му се струваше извънредно странно.

Но любопитството му се превърна в удивление, когато създанието внезапно всмука всичките си пипала. Вдълбнатините в двата му края станаха по-дълбоки и накрая се срещнаха по средата, образувайки куха тръба, която пулсираше по дължината си. От единия ѝ край започнаха да изригват струи жълта течност и те бързо изтласкаха съществото до малката прозрачна килия на Ларк.

То направи три обиколки около него и Ларк остана с впечатлението, че го разглежда от всички ъгли.

„Това там не е нормален газ или пара — помисли си той. — Но не ми прилича и на течност.“

Имаше чувството, че средата може да е свързана по някакъв начин с гъвкавостта на създанието — с преминаването от пипала към реактивно движение.

„Там, където е еволюирало, средата трябва да е била много поплътна от онези, за които съм чел в архивите. Разбира се... освен...“

Внезапно го осени и очите му се разшириха толкова силно, че притиснаха малките прозрачни капачета, които ги покриваха. До този момент изобщо не беше осъзнавал присъствието им, но когато от натиска покрай краищата им се промъкнаха няколко ужасни молекули, той плати с парещи сълзи и дълбоки, гърлени стонове.

Но дори това не прекъсна бързия поток на мислите му.

„Дишащи водород! Древните свитъци ги наричат един от великите класове живот. Те споделят Петте галактики с нас, но са съвсем различни от нашата цивилизация.“

Разбира се, това далеч не обясняваше нещата. Даже от малкото библиоски текстове, в които се споменава за дишащите водород, ставаше ясно, че всяка среща между двете различни молекулярни наследства представлява потенциална опасност. До голяма степен задълженията на Института по миграция се състояха в ограничаване на такива контакти и те бяха създали законите си за наем отчасти, за да предпазват угарните светове, но също и, за да свеждат до минимум вероятността от случайни срещи.

„Джиджо се намира в Галактика четвърта. В момента из тези спирални ръкави не би трябвало да има други, освен официалните

кораби на институтите. Това е една от причините, поради които планетата е толкова привлекателен кандидат за Преждевременския път.“

Макар че едното му око все още бе замъглено, той примижа с другото, когато съществото спря и отново възвърна приблизително сферичната си форма.

„Може би е нещо като техният еквивалент на полицай? Или митнически служител?“

Под повърхността на кълбото се образува куха наглед вакуола. От нея изплуваха мехурчета, които лъцяха от странно повърхностно налягане. Все едно, че някой пърдеше под вода. Но доколкото знаеше, това всъщност беше красноречива лекция по тънкостите на космическите закони.

„Може би ме пита какво правя тук. Искане паспорта и визата ми. Интересува се от оправданията ми... или пита дали искам да ми завържат очите.“

Кухото пространство в съществото продължаваше да се уголемява. Ларк различи във вакуолата няколко плуващи обекта — всеки отначало напомнящ на миниатюрен вариант на самото създание. Те заемаха различни положения, после започнаха да се променят по форма и цвят.

„Проклет да съм...“

Един от обектите стана син — малко по-тъмен от родното небе на Джиджо. Той престана да пулсира и като че ли придоби абсолютна твърдост, после се покри със симетрични издатини и мехури. Ларк дори видя миниатюрна емблема — лъчева спирала до върха на издължения сфероид. Това бе почти съвършено копие на джофурския боен кораб „Полкджхи“.

„Ясно. Общуване със знаци и образи. А онзи мехур пък... може би е корабът на дишащите водород?“

Предположението му скоро се потвърди, докато наблюдаваше сблъсъка между двете космически чудовища, разигран в пространство, не по-голямо от трекиски върхов пръстен. Ларк гледаше като хипнотизиран как джофурският крайцер обстрелва жълтото кълбо. Отначало залповете му бяха пресрещани от рояци внезапно отделили се балончета. Но постепенно ракетите и огнените мълнии започнаха да стават все повече и безмилостно обсипваха напредващия враг, докато корабът на дишащите водород се пръсна на назъбени парчета, които

заплющяха като дрипави знамена. И все пак шест от тях успяха да се залепят за твърдия метален корпус на „Полкджхи“.

„Ето как са превзели кораба.“ Нито беше чел, нито си бе представял такава битка.

Синята обвивка се уголеми пред очите му и Ларк видя, че боят продължава вътре. От шестте точки на проникване плъзнаха жълтеникави тела. Отначало напредваха бързо, но после бяха забавени от все по-упорита съпротива. Около мястото на сблъсъка пробягваха малки светлинки, навярно представляващи отделни джофури и техните яростни бойни роботи.

Понякога една-две от тези искрици попадаха в жълтото петно. Вместо да угаснат, те бяха всмуквани и събирани заедно в задната част на противника си.

„Военнопленници.“

Когато същото се случи с поредната светлинка, Ларк усети внезапно убождане в бедрото си. „Това съм аз!“

В същото време осъзна още нещо.

„Те не общуват с мен само с образи. Използват и химически средства! Част от информацията ми идва от тази демонстрация. Но трябва също да впръскват данни направо в кръвта ми по хранителната тръба.“

От този факт може би трябваше да му се пригади... само че чувстваше крайниците си странно отпуснати. Несъмнено поредният ефект от молекулярно въздействие. Като биолог, това го очароваше.

„Дишащите водород трябва да имат опит в контактите с нас, датиращ от милиард години. Което не означава непременно, че огромната бездна между класовете живот е лесно преодолима, иначе щяха направо да разговарят с мен с думи. Но съм сигурен, че знаят някои трикове.“

Това поставяше всичко в нова перспектива. Ларк бе прекарал целия си професионален живот в прехласнато изучаване на огромното разнообразие от няколко милиона дишащи кислород видове, преобладаваха в част от една-единствена планета. Сега разбираше, че има същества, за които разликите между джофурите и човеците трябва да изглеждат почти незначителни.

„Дали някога преди са виждали земянит? Струва ми се малко вероятно. И все пак могат да правят с мен каквото си поискат.“

Почувства се вцепенен... и си помисли дали това също не е реакция, предизвикана или подпомогната отвън.

„Няма значение. Важното е, че искат да науча какво се е случило. Явно имат интерес да запазят живота ми и да ме накарат да разбера.

Това е достатъчно, поне засега.“

ЕМЕРСЪН

Може вече да не беше инженер, но все още разбираше от добра работа.

От малкия си наблюдателен пост зад мостика на „Стрийкър“, предлагащ отлична гледка към ремонтната дейност, Емерсън виждаше почти цялото вътрешно пространство — от слънцето по средата чак до зейналия отвор, който осакатяваше величествената сфера и разкриваше звездите навън. Въпреки отчаяните усилия на огромните машини, безброй парчета назъбени останки продължаваха да се изливат през дупката и да се превръщат в прах, пара и армади от сияйни комети.

Тази рана му напомняше за собствения му недъг, нанесен му на същото това място.

Емерсън повдигна треперещата си ръка към лявото си ухо. Ципестото създание потръпна от допира му — рюковият симбионт, който носеше със себе си от Джиджо. Наред с мехлемите на трекския аптекар, рюкът отчасти бе спомогнал за възстановяването му от рана, която иначе би трябвало да го убие или превърне във вегетиращ идиот. Мъничкото същество отдели деликатните си смукала от повърхностния кръвоносен съд и се огъна настрани, за да му позволи да поглади белега, заобикалящ съзнателно пробитата дупка в главата му.

Беше се случило точно тук преди около година.

Тук — спомняше си как се качи на малкия боен кораб, готов да се жертва, за да прикрие отчаяното бягство на „Стрийкър“.

Тук — бе се понесъл напред, надавайки предизвикателен вик към онези враждебни фракции, чиито изнудвания опровергаваха прехвалената им мъдра неутралност... викове на радост, когато се бяха намесили друга група Стари и бяха отворили врата в огромната обвивка, за да позволят на Джилиън и другите да избягат.

Тук — ликуването му бе секнало, когато малкият му боен съд бе заловен и той попадна в плен, по-ужасен, отколкото можеше да си въобрази.

Емерсън все още нямаше ясна представа какво се е случило след това. Похитителите му бяха използвали мощна хипноза, за да изтрият паметта му. През по-голямата част от последната година той се беше лутал в мъглата на амнезията, разкъсвана от пристъпи на изгарящо страдание винаги, когато се опитваше да си спомни.

Победата над тази болка бе най-голямото му постижение. Отново беше станал господар на ума си — или поне на онова, което бе останало от него. Болзените рефлексии все още се мъчеха да разсейват мислите му, пречейки му да си възвръща нови спомени, но той се научи да се бори, като не им обръща внимание. Емерсън вече знаеше: всеки пулсиращ импулс означаваше, че е подредил нова част от мозайката и е провалил целта им.

Само да имаше представа каква е тази цел.

Липсваха важни елементи от стария му мозък и не можеше да изрази с думи иронията, която усещаше, приклепнал в малката си ниша и загледан към безкрайните простори на Многоизмерния свят. Макар и ням, в душата му бушуваха сложни чувства.

Например, би трябвало да изпитва удовлетворение от опустошаването на това място. Докато през зейналата рана на сферата се изсипваха рояци работи и се трупаха, за да я запушат, Емерсън би трябвало да се надява усилията им да останат безуспешни. Това щеше да е неговото отмъщение — мъчителите му да загинат, а всичките им надежди и планове да изгорят като пепел в освободеното слънце.

Но в него имаше нещо друго, по-старо и силно от гнева.

Обич към определен вид красота.

Към умелото изящество.

Към прелестта на чудесното творение.

Все още си спомняше деня — сякаш преди векове, — в който „Стрийкър“ за пръв път влезе в тази крепост на оттеглилите се, изпълнен с наивни надежди, скоро заменени от жестоко разочарование. Поразени от цялата тази красота, заедно с Каркает и Ханес Суеси възторжено бяха спорили за основната функция на гигантската структура — да заблуждава изхабяващото време, опитомявайки цяла звезда. Това им се струваше рай за инженера.

И все още смяташе така! Чудно, той мислено окуражаваше работниците. Емерсън беше убеден, че е отмъстил на мъчителите си със самото си оцеляване. Докато „Стрийкър“ летеше свободен, ярост

трябва да бе изпълвала онези ледени очи — спомняше си как го бяха пронизвали, докато жестоките уреди разкъсваха ума му в търсене на тайни, които той не притежаваше...

Емерсън потръпна. Защо Старите просто не го бяха убили, след като претършуваха мозъка му? Вместо това те го бяха осакатили и кой знае как бяха захвърлили гърчещото му се тяло на самотния Джиджо.

Защо си бяха направили този труд? Това особено внимание някак повишаваше самоуважението му.

Ето защо не се учудваше от великодушието си. Той с вълнение наблюдаваше ремонтните механизми, които развиваха огромни колкото цели луни макари въглеродна нишка и плетяха мрежи, за да улавят отчупените многоизмерни шипове, изградени от крехък сняг и поголеми от планети. Възторжено ръкопляскаше на роботите-влекачи, роящи се като комари, за да предотвратяват сблъсъците между големите останки, които можеха да доведат до неизмерими опустошения. Емерсън не мислеше за разумните същества под онези безбройни искрящи прозорци. Навярно се дължеше на немотата му, но за него Многоизмерният свят не беше толкова гигантско жилище, колкото самостоятелно същество, което се бореше за живота си.

С помощта на джобния си терминал можеше да наблюдава подробностите отблизо. Неспособен да дава команди с глас или клавиатура, той откри, че малкият компютър е програмиран по друг начин. Устройството го насочи да използва езика на знаците, който трябваше да е разработен за хора, страдащи от афазия — обикновено постигаше каквото иска с удобна смесица от движения с ръце, премигване и простото старо посочване. Така определено постигаше повече, отколкото с несръчното сумтене, с помощта на което се разбираше с бедната Сара на Джиджо и което често довеждаше двама им до безпомощни сълзи.

И все пак... Емерсън с нежност си спомняше тези месеци. Преждевременният свят беше красив и незаконната колония на шестте обединени раси дълбоко го бе трогнала със своя странно щастлив песимизъм. Поради тази причина и заради Сара му се искаше да е в състояние да направи нещо за джиджойците.

Искаше му се да е в състояние да направи нещо за когото и да е — за Джилиън, за екипажа на „Стрийкър“... или дори за безбройните работи, които полагаха всички усилия да спасят нещо, създадено още

по времето на първите земни динозаври. Но можеше само да наблюдава драматичните събития, които се разиграваха пред очите му.

Емерсън мразеше да е безучастен зрител. Ръцете го сърбяха. Какво ли не би дал да можеше да ги използва.

С бърза поредица от премигвания той включи картина от заседателната зала, където Джилиън разговаряше със Сара и младежите от Ууфон. Към тях се бе присъединила висока купчина изпускащи пара, восъчни пръстени — Тюг, трекският алхимик от ковачницата на Маунт Гуен, който попълваше кворума на Шестте раси на Джиджо. Докато оживено дискутираха, Емерсън видя, че младият кентавровиден урс на име Ур-ронн посочва към малкото стадо глейвъри, които блееха и се облизваха наблизко. Същества, чиито предци бяха пътешествали сред звездите, но които бяха постигнали невинност — пътят, предписан за онези, които искат да спечелят втора възможност.

Емерсън не беше съвсем сигурен каква е връзката, но тези деволюирани създания очевидно имаха нещо общо с огромния междузвезден кораб, който в момента придружаваше „Стрийкър“.

Той се изпълни с гордост, когато думата изплува в ума му. „Занги.“

Освен че не позволяваше на „Стрийкър“ да избяга, гигантската сфера отначало изглеждаше безразлична към тях и се съсредоточаваше върху ремонта на Многоизмерния свят, като насочваше роботите, които попълваха с мрежи от черни нишки пукнатините по огромните стени. Но след ден-два зангите бяха принудени да отклонят вниманието си, когато към земянския кораб се понесоха загадъчни обекти, приближаващи от различни части на колосалната ледена обвивка с очевидното намерение да го шпионират.

Зангите решиха проблема, като образуваха кордон около „Стрийкър“. И все пак странните им пазачи с нищо не показваха, че получават постоянните съобщения на Джилиън.

Той си спомняше един от малкото сигурни факти, известни за могъщите дишащи водород същества — те разглеждаха времето по друг начин. Явно зангите смятаха, че работата им със „Стрийкър“ може да почака.

Сега Емерсън слушаше Джилиън, която се съвещаваше с джиджойците и се опитваше да измисли план.

— Ами ако просто качим глейвърите на совалка и им ги пратим? Имаме ли някаква представа дали това ще задоволи зангите? И дали глейвърите ще са в безопасност?

Да предположим, че отговорът на двата въпроса е положителен. Какво казват галактическите закони за такава ситуация? Трябва ли да искаме квитанция от зангите?

От целия този словесен порой единствено думата „занги“ имаше някакъв смисъл за него. Останалите бяха като мъгла. И все пак за Емерсън богатата звучност на гласа ѝ бе като музика.

Разбира се, той винаги беше изпитвал тайна страст към доктор Джилиън Баскин, дори когато съпругът ѝ Томас Орли все още живееше на борда на „Стрийкър“ — едно от онези безвредни увлечения, които възрастният човек може да контролира и никога да не проявява. Поне не директно. Животът не бе справедлив, но така Емерсън можеше да е близо, до нея.

Уви, след героичното изчезване на Том на Китръп това увлечение започна да въздейства върху преценката му. Емерсън поемаше рискове в опит да подражава на Орли. В опит да се представи в очите ѝ като негов достоен заместник.

Глупав стремеж, но съвсем естествен. И възнаграден на Оакка, където служителите на Библиотеката и Института по миграция изневериха на клетвата си и се опитаха да заграбят товара на „Стрийкър“ в полза на родните си кланове, вместо на цялата цивилизация. Там Емерсън заложи живота си и смелостта му им помогна да спечелят малка победа — поредната кратка отсрочка, — която им позволи да избягат и да продължат да се борят още известно време.

Но тук...

Той поклати глава. Когато беше изгледал записите от заминаването на „Стрийкър“, Емерсън разбра, че саможертвата му с взетия назаем тенанински разузнавателен кораб не е имала смисъл. Вратата, през която земяните бяха избягали, бе започнала да се отваря, още докато той поемаше напред, без да обръща внимание на молбите на Джилиън да се върне. Ако бе останал на „Стрийкър“ и не беше попаднал в лапите на Старите, пак щеше да се озове на Джиджо, но съдбата му щеше да е съвсем различна.

Загледан в отсамния край на назъбения отвор, той забрави всичко друго, освен фантастичната задача по запушването му. Вече не можеше да вярва на числата и уравненията, но бе запазил инженерския си инстинкт и с опиянение наблюдаваше машините, които изграждаха огромни подпори от лед и въглеродни влакна. Никога не беше виждал сътрудничество от такъв мащаб между три различни класа живот.

Тази мисъл някак караше космоса да изглежда по-добро място.

Времето течеше. Емерсън вече не го възприемаше като минути и часове — нито като дури и мидури, — а като неравномерни, субективни интервали между глад, жажда или други телесни нужди. И все пак започваше да се изпълва с нервно очакване.

Объркващо усещане, че нещо не е наред.

Отначало не можеше да разбере какво. Дежурните делфини на мостика изглеждаха спокойни. На нито един от екраните не се забелязваха признаци на опасност.

Съвещанието в заседателната зала завършваше и всички се връщаха на работните си места или наблюдаваха величествената гледка около „Стрийкър“. Никой нямаше тревожен вид.

Емерсън показва на малкото холоустройство, че иска да включи късообхватните сензори и да сканира корпуса и района непосредствено около кораба. Когато двукратно извърши тази процедура, усети, че по гърба го полазват тръпки. Но въпреки всичко продължаваше да не разбира какво не е наред.

Той включи образа на самата Джилиън в близък план и видя, че тя също изглежда неспокойна — сякаш я глождеше някаква мисъл, която не можеше да си пробие път до повърхността. Във въздуха пред нея висеше холос. Емерсън разбра, че лекарката разглежда района около задната част на „Стрийкър“.

С изсумтяване и посочване с пръст той нареди на устройството да покаже същата картина. Когато обективът се понесе покрай корпуса — покрит с плътна обвивка от звездни сажди, — Емерсън изпита чувство на облекчение. Щом Джилиън също го наблюдаваше, може би не беше само плод на въображението му. Нещо повече, тя притежаваше изключителен инстинкт. Ако наистина имаше сериозна заплаха, вече щеше да е предприела нужните действия.

Емерсън вече се чувстваше много по-добре, когато холоизображението се плъзна покрай задната двойка вероятности

фланци на „Стрийкър“ и показа кърмата.

Това бе първият признак.

Че се чувстваше по-добре.

По някаква ирония точно това го накара да изпита още по-силна тревога.

На Джиджо — още откакто се беше свестил в дървесната къща на Сара с обгорено тяло и осакатен мозък — винаги бе изпитвал едно удоволствие, засенчващо всички други. Дори радостта от възстановяването му или завръщането на силата в крайниците му. Дори насладата от чудните гледки, звуци и миризми на Джиджо. Дори нежното, любящо присъствие на скъпата Сара. Блаженство, което нямаше равно на себе си.

Случваше се винаги, щом болката изчезнеше.

Винаги, щом дълбоко загнезденото страдание, програмирано в опустошената му мозъчна кора, внезапно изчезнеше — неочакваното отсъствие на враг го изпълваше с нещо като екстаз.

Случваше се винаги, щом престанеше да прави нещо, което не би трябвало да прави. Например, да се мъчи да си спомни. Всеки опит се наказваше с агония. Но отначало наградата беше още по-ефикасна. Удоволствие, настъпващо с прекратяването на опитите му.

И сега Емерсън изпитваше нещо подобно.

О, не бе толкова силно. Наградите и болките се проявяваха на много по-fino равнище. Всъщност, може би никога нямаше да го забележи, ако не беше продължителната битка, която бе водил на Джиджо, за да се научи упорито да се съпротивлява на болката, изправяйки се срещу нея — като измъчена жертва, обърнала се към преследвача си... и после преобрази ловеца в плячка. Урокът беше труден, но с времето го усвои.

„Не... там... — помисли си той, като оформяше думите бавно, за да наложи яростната си решимост. — Върни се... обратно...“

Все едно, че се бореше със силен вятър или плуваше срещу могъщо течение. Всеки път, щом холоизображението се насочеше към носа на кораба, Емерсън изпитваше странно усещане. Сякаш самата идея за тази част на „Стрийкър“ беше странна и някак неподходяща, като че ли се опитваше да си представи пето измерение.

Нещо повече, това очевидно въздействаше и на компютрите. Уредите се оказаха упорити. Когато се насочеше към първия чифт

фланци, камерата се накланяше под ъгъл и отново заобикаляше към кърмата.

От устните на Емерсън се изтръгна порой от проклетия. Богат и изразителен, той потече така, както преди осакатяването бе текла цялата му реч. Подобно на песните и някои видове поезия, ругатните се изливаха от някаква недокосната от Старите част от мозъка му. Проклетията му оказаха успокоително, проясняващо мислите въздействие. Той се извърна от всички изкуствени устройства и образи и вместо това притисна лице към изпъкналия прозорец, направен от прозрачен, невероятно издръжлив материал, който не можеха да имитират дори най-добрите земянитски техници.

Когато насочи поглед към носа на „Стрийкър“, не можа да види нищо друго, освен тъмна мъгла. Но Емерсън се съсредоточи, като се бореше с болката, прилагайки всички методи, които беше усвоил на Джиджо.

И накрая успя да различи в чернотата проблясъци на движение.

Усетил силното му желание, рюковият симбионт се плъзна надолу и покри очите му с ципестото си тяло — зае се да превежда, усилива и променя цветовете, докато накрая Емерсън изненадано изсумтя.

Около носа на кораба се рояха работи или малки, приличащи на кораби обекти. Те обикаляха и се събираха до онази част на „Стрийкър“, за която всички на борда сякаш удобно бяха забравили!

Емерсън зърна сиянието на малки пламъчета.

Този път не губи време да проклина. Застанал на четири крака, той се измъкна от малкия наблюдателен купол, построен от раса, по-дребна от човеците, някога притежавала кораба много преди да бъде продаден на беден клан от невежи вълкони, току-що излезли от толкова дълбока изолация, че се бяха чудили дали са сами в цялата вселена.

Нямаше как да съобщи за откритието си. Не можеше да използва думи, за да извика по вътрешната уредба. Ако отидеше в заседателната зала, стиснеше Джилиън за рамото и я накараше да погледне напред, тя навярно щеше да реагира. Но колко време щеше да му отнеме това?

Нещо повече, дали изобщо можеше да рискува живота й? Каквито и средства да бяха използвани за тази магия, тя напомняше на

предишното му хипнотизиране и Емерсън разпознаваше в нея особен вид безпощадност. Старите можеха да усетят, че Джилиън започва да разбира и жестоко да унищожат псидарбата ѝ.

Нямаше право да я излага на такава опасност.

Сара? Прити? Те му бяха приятелки и той ги обичаше. Същата логика се отнасяше и за другите членове на екипажа на „Стрийкър“. Така или иначе, нямаше много време да се чуди.

Понякога човек трябваше сам да върши нещата.

И Емерсън се затича. Втурна се към огромния хангар — Външния шлюз, — който заемаше носа на „Стрийкър“. Всички по-малки кораби, изпълвали хангара, когато бяха излитали от Земята, вече ги нямаше. Голямата и едноместната лодка бяха загубени заедно с Орли и другите на Китръп. Още преди това катерът на капитана бе избухнал в Плиткия куп — първата ужасна цена, платена за съкровището на Крейдейки.

Сега доковете подслоняваха само малките тенанински разузнавателни машини, които екипажът бе докарал от дъвен кораб. Емерсън опитно се пхна в един от миниатюрните бронирани съдове. Вече го беше правил веднъж — първо включи двигателите, после завъртя волана, създаден от раса с много по-големи ръце, и се плъзна по тясната релса, изчезваща в тунел, който извеждаше от...

Той разтърси глава, за да прогони всички спомени за онова преживяване, иначе смелостта можеше да го напусне. Вместо това се съсредоточи върху датчиците и екраните, чиито символи вече не можеше да чете. Надяваше се само, че старите навици, умения и късметът на Ифни ще му помогнат да не загуби контрол в мига, в който излети през външния портал.

В ума му бликна неканена песен — пилотски химн за полети в черните гълбини, — но стиснатите му зъби не му позволиха да запее. Беше прекалено зает, за да издаде какъвто и да е звук.

Ако беше способен да мисли с ясни изречения, Емерсън може би щеше да се зачуди какво се опитва да постигне и как би могъл да попречи на нападателите. Малкият разузнавателен кораб имаше оръжия, но преди година той не бе успял да разбере как да ги използва. А сега дори не можеше да прочете надписите.

И все пак навярно щеше да всее смут. Да обърка нашествениците. Да разкъса илюзорното им було и да предупреди земянитския екипаж за надвисналата опасност.

Но каква опасност?

Нямаше значение. Емерсън съзнаваше, че мозъкът му вече не е в състояние да решава сложни проблеми. Дори само да успееше да привлече вниманието на зангите — и да насочи гнева им към нападателите, — това сигурно щеше да е достатъчно.

Нараненият Многоизмерен свят се завъртя пред очите му, когато херметичният шлюз се затвори и той внимателно насочи кораба си напред. Колкото повече се приближаваше, толкова по-силни ставаха вълните от болка. Мъка и удоволствие, отвращение и опиянение — тези и още много други чувства го изпълваха, като го възнаграждаваха всеки път, щом погледът или мислите му се отклоняха от движението при носа на „Стрийкър“ и наказваха всяко негово усилие да се съсредоточи. Без натрупания на Джиджо опит може би изобщо нямаше да преодолее това съчетание. Но Емерсън беше усвоил нов навик. Да се стреми към болката — като дете, което клати млечен зъб, привлечено от пулсиращото парене, то дърпа и натиска, докато старото отстъпи пред новото.

Малкият рюк му помагаше. Усетил нуждата му, той постоянно променяше цветовия спектър и му показваше образи, които едва доловимо трептяха, но накрая се превръщаха в ясни очертания.

Машини.

Емерсън разбра, че поне дванайсет вретеновидни форми вече плътно са се приближили до носа на „Стрийкър“ и пъплека като хищни насекоми по очите на безпомощно животно. Ако целта им бе просто да унищожат кораба, вече всичко щеше да е свършило. Задачата им трябва да беше много по-сложна.

Той разпозна ярката светлина на лазерна резачка. Или се опитваха да проникнат на борда, или...

Или се мъчеха да отрежат нещо. Навярно да вземат проба. Но от какво?

Емерсън си представи „Стрийкър“ — подробен образ, непокътнат от афазията му. Споменът му беше безсловесен, почти сетивен, произхождаше от годините, прекарани в обич към този дървен корпус. Обич, каквато мъжът никога не би могъл да изпитва към жена,

дължаща се на дълго наблюдение на безброй страни от преобразяването му в нещо уникално — в гордостта на земянитския клан.

Внезапно си спомни какво се крие под премигващите пламъчета.

Символ. Емблема, която би трябвало да носят всички кораби, управлявани от дишащи кислород раси.

Лъчевата спирала на Цивилизацията на Петте галактики.

Тази нелепост го порази. Отначало се зачуди дали не е поредният трик, който заблуждаваше сетивата му. Толкова много усилия, само за да лишат „Стрийкър“ от емблемата, му.

Така или иначе, машините очевидно имаха проблем. Плътната въглеродна обвивка, обременяваща земянитския кораб, бе упорита и всички опити на Ханес Суеси и делфините да я свалят бяха завършили безуспешно. Когато се приближи, Емерсън видя, че е разкрита съвсем малка част от корпуса на „Стрийкър“.

Едва не се засмя на затруднението на извънземните. После погледна нататък и видя.

Още машини. Цели рояци, прииждащи от звездното небе. Подкрепления, които идваха да помогнат на събратята си.

Беше време да действа. Той протегна ръка към оръжейния пулт, избра най-слабите лъчи, за да не повреди случайно „Стрийкър“.

„Е, по-лошо няма да стане — помисли си. — Надявам се да се получи.“

Толкова съсредоточено се прицелваше — като внимателно насочваше мерниците, — че изобщо не забеляза какво се е случило току-що в осакатения му ум.

Съставени непосредствено едно след друго, двете ясни изречения гладко изразяваха ирония и надежда.

ДЖИЛИЪН

Мисълта прониза съзнанието ѝ като мълния.

— Тревога! — високо извика тя.

По полупустите коридори на земянитския кораб отекнаха аларми и делфините се втурнаха към бойните си постове. Монотонното бръмчене на двигателите се усили, когато екипажът на Суеси подаде енергия към полетата и оръжейните системи.

— Ние, докладвай!

Въртящата се холограма бързо заговори, този път без обичайната си подигравателност.

— Изглежда сме били подложени на смесено пси-кибернетично въздействие, целящо да отвлече вниманието на защитниците на „Стрийкър“, и органични, и механични. Фактът, че ние с вас едновременно излязохме от това състояние предполага, че източникът на излъчването внезапно е бил унищожен. Предварителните податки показват, че са използвали сложно логично същество, чието меморавнище е било поне от клас...

— Каква е опасността в момента?

— Не регистрирам непосредствени импулси или макро-оръжие, насочено срещу кораба. Но засичам няколко робота, проявяващи латентни енергийни признаци, които отблизо биха могли да се окажат опасни. Засега изглежда се задоволяват да стрелят един срещу друг.

Джалиън пристъпи към дисплея, показващ носа... точно в обратната посока от участъка, който наблюдаваше, подозирайки някаква неизвестна заплаха. Сърцето ѝ се разтуптя, когато видя колко малко е оставало да загубят всичко, ако нашествениците не бяха започнали да се бият помежду си. Край „Стрийкър“ избухваха ярки проблясъци и тъмни паякообразни фигури се хвърляха една срещу друга в опасна близост до кораба.

— Къде са зангите, по дяволите? — измърмори под нос тя. Там, където преди се бяха намирали дишащите водород, сега сканиращите уреди не показваха нито следа от огромната сфера... а само издължен облак йони. „Навярно това е следата от двигателите им, останала,

когато са заминали да се заемат с някаква задача. Сигурно всеки момент ще се върнат.“

Мислите ѝ инстинктивно се отдръпнаха от другата възможност — някакво оръжие да е причина за отсъствието на зангите. Оръжие, достатъчно мощно, за да ги превърне в дим.

„Както и да е, пси-атаката ни е попречила да забележим изчезването на нашите пазачи. Някой здравата се е изпотил, за да се погрижи известно време да останем на мястото си.“

Тя усети, че ревът на двигателите се усилва, когато Каа започна да отстъпва назад от вихъра на битката. Но пилотът успя да се отдалечи на съвсем малко разстояние, преди роякът да го последва, сякаш беше завързан с невидими въжета за „Стрийкър“.

— Имаш ли представа кой...

— Не се идентифицира нито един от участниците в сражението.

— Тогава какво се опитват...

— Изглежда някаква група се е мъчила да открадне КЗП-архива на „Стрийкър“.

— КЗП...

Джалиън рязко затвори уста, когато разбра.

Според закона всеки галактянски кораб трябваше да носи „наблюдател“... устройство, което пасивно записваше основните особености на пътуването му. Някои от тези уреди бяха сложни. Други — като онези, които можеха да си позволят бедните кланове, — бяха примитивни минерални апарати, способни само да записват приблизителното местонахождение на кораба и да идентифицират минаващите покрай него съдове. Но всички те попадаха в категорията „криптозаписваща памет“... предназначена да съхранява информация, която никой нямаше да прочете. Поне не в настоящата епоха. Предполагаше се, че накрая записите ще попаднат в безкрайните архиви на Великата библиотека, за да бъдат изучавани на спокойствие през някоя по-късна ера, когато страстите на сегашната вече представляват само исторически интерес. Джалиън внезапно проумя целта на атаката.

— Старите... трябва да са намерили кодовете, които им позволяват да прочетат нашия КЗП-архив. Така са щели да научат къде е бил „Стрийкър“!

— И да открият Плиткия куп.

Джилиън реагира със странно смесени чувства. От една страна, тя бе разгневена на тези същества, които се бяха опитали да бърникат в ума ѝ, за да откраднат съкровището на „Стрийкър“. Информацията, която екипажът ѝ пазеше от толкова време и за която Том и Крейдейки бяха платили с живота си.

От друга страна, ако бяха успели, крадците щяха да решат толкова много проблеми. Някоя могъща фракция най-после щеше да получи тайната и навярно да я използва, за да наложи господството си през следващата епоха. Можеха да избухнат междузвездни войни и това навярно би позволило на Земята и нейните колонии да се върнат в страничните улици на историята, забравени и навярно в безопасност, поне за известно време.

— Изненадана съм, че досега никой не се е опитвал да го направи — отбеляза тя, докато внимателно наблюдаваше битката, следваше изтеглянето на „Стрийкър“ през огромната вътрешност на Многоизмерния свят.

— Наистина изглежда логично да се опитат да отмъкнат наблюдателя от носа на кораба ни. Мога само да предположа, че нашите предишни врагове не са притежавали средства да четат кодирани КЗП.

Фактът, че дори най-богатите кланове и съюзи не бяха успели да разкрият кодовете, говореше за неутралността на Библиотечния институт. Това накара Джилиън да се зачуди. Беше ли възможно предателствата на Оакка да са изключение? Навярно само типичният лош късмет на „Стрийкър“ бе причина да попаднат на случайни предатели. Навсякъде другаде служителите на институтите можеха да са по-достойни.

„В такъв случай трябва ли пак да опитаме? — запита се Джилиън. — Може би да се насочим към Танит и за втори път да се предадем на властите?“

Междувременно Ние замислено се въртеше. Тимбримското софтуерно същество се сплеска в плоско подобие на въртоп, преди отново да заговори:

— Трябва да им е отнело по-голямата част от миналата година. Сигурно са използвали цялото си влияние на старши членове на оттеглилите се, за да получат кодовете. Всъщност...

Плетеницата от въртящи се линии се сгъсти в компютърен еквивалент на напрежение.

— Всъщност, това помрачава предишното ни чудотворно бягство оттук.

— Какво искаш да кажеш?

— Ние смятахме, че добронамерени представители на оттеглилите се са ни помогнали да избягаме от преследвачите си в името на справедливостта. Но само си помисли колко лесно беше! Особено, когато се натъкнахме на съобщения за така наречения „Преждевремски път“...

— Почакай! За да получа тази информация, трябваше да притисна пленения клон на Библиотеката. Все едно, че изцеждах вода от камък! Беше...

— Беше лесно. Сега вече го разбирам. Трябва да сме били заразени с мемопаразит, предал ни привлекателната идея да избягаме на Джиджо. Недалечно убежище само с един вход и изход. Рай, от който бихме могли да се върнем единствено тук.

Джилиън запремигва, внезапно проумяла какво иска да каже машината.

Ами ако някоя фракция се бе надявала да открадне КЗП-архива на „Стрийкър“, но беше разбирала, че ще ѝ трябва време, за да получи кодовете за разчитането му? Дотогава вълконските бегълци не можеха да останат пред очите на всички. Някой друг би могъл да отмъкне плячката под носа им!

Какъв по-добър начин да запазиш записващото устройство от това да го пратиш в скривалище под охраната на същества с изпитан инстинкт за самосъхранение? На собствения екипаж на „Стрийкър“.

— Ако не се бяхме върнали, те несъмнено щяха да ни примамят от Джиджо. Този план определено има особености — търпение и самоувереност, — типични за оттеглилите се.

Само че сега неуспехът да получат обекта на желанията си показва, че замисълът им се е провалил. Не всичко е станало както са го подготвяли. Тази фракция все още има врагове. Нещо повече, виж колко ужасно е състоянието на силите им при сегашната катастрофа!

„Катастрофа“ бе точната дума. Пред погледа на Джилиън битката като че ли се вълнуваше около тях. Тактическите сензори показваха

признаци на пожар, който се разпространяваше към най-близкия назъбен край на дупката в структурата на Крисуел.

— При тази скорост — замислено каза тя, — някой сигурно ще използва един от онези мощни унищожителни лъчи. Може би срещу нас. Най-добре да се махнем оттук.

— Доктор Баскин, докато разговаряхме, и аз си мислех същото. Например, опитвах се да се свържа с нашия похитител и защитник, зангския кораб, но напразно. Най-вероятната хипотеза е, че е бил унищожен.

Стигнала до същото заключение, Джилиън кимна.

— Е, щом той няма да дойде, не възнамерявам да' остана и да го чакам.

Тя се обърна към вътрешната уредба и повиши глас.

— Каа! Пълен напред! Насочваме се към точката на прехвърляне!

Пилотът прие заповедта с доволно прещракване.

** Приклещен от косатките,*

** с гръб, опрян в острия корал,*

** гледам ги как ядат планктон!**

Когато „Стрийкър“ започна да се изтегля, бурята на битката го последва. Детекторите показаха, че от всички страни прииждат все повече машини. Но разстоянието между тях и кораба постепенно се разширяваше.

После Ние отново се обади:

— Доктор Баскин, вниманието ми привлече нещо друго, което съм сигурен, ще ви заинтересува. Моля, вижте.

Главният монитор фокусира част от яростното сражение — далеч по-малко от други битки, които „Стрийкър“ бе наблюдавал, макар че заради близостта проблясъците и експлозиите изглеждаха поразително силни. Повечето от участниците бяха машини, без каквито и да е закрити помещения за протоплазмен екипаж. Очевидно различните фракции на „оттеглилите се“ раси предпочитаха да воюват със заместници и използваха механични наемници, вместо да рискуват собствените си глави.

После на екрана се появи обект, по-плосък в профил от всички останали — къса стрела, заоблена и тежко бронирана. Джилиън позна очертанията на тенанински разузнавателен кораб.

— Ифни! — възкликна тя. — Пак ли го е направил?

— Ако имате предвид инженер Емерсън Данайт, мога да ви уверя, че според вътрешните скенери той не се намира в „Стрийкър“. Предполагам, че е там навън и абсолютно безуспешно използва оръжията си, пропускайки почти всяка цел, по която стреля. Органичните същества наистина не би трябвало да се сблъскват отблизо с машини. Там не сте много силни.

— Ще го имам предвид — измърмори Джилиън. Сърцето ѝ се късаше от онова, което можеше и трябваше да направи.

ЕМЕРСЪН

Когато осъзна, че не улучва нищо — и че никой не отвърща на огъня му, — Емерсън най-после изключи оръжейния пулт. Очевидно никой не го смяташе за опасен. Това пренебрежение го дразнеше, но поне никоя фракция като че ли нямаше намерение да му отмъщава за роботите, които беше свалил с първите си няколко случайни попадения.

Навсякъде около него се водеше бой. Нямаше как да проумее нещо от това хаотично сражение, в което едни машини, нападаха други.

Така или иначе, скоро му хрумна, че става още нещо. Нещо по-важно и лично от опустошението навън.

Вълни на объркване обливаха ума му.

В това нямаше нищо необичайно. Вече бе свикнал. Но точно такъв вид дезориентация не беше изпитвал никога. Все едно да гледа през тъмните облаци на делириум. Сякаш всичко до този момент бе само жив сън, изпълнен със странна логика. Подобно на измъчвано от треска дете, той дълго не можеше да осъзнае какво става наоколо му. Но за миг мъглата сякаш бе пронизана от лъч светлина, осветил ъгълчета, дотогава потъвали в мрак.

Като случайно подхвърлена дума или слаба миризма, това продължи само секунда и изчезна.

Сигурно бе нова пси-заблуда...

Но светлината трябва да беше нещо повече! Радостта, която му донесе, бе прекалено силна, а чувството за загуба след угасването ѝ — прекалено опустошително.

После неочаквано отново се върна, много по-силна отпреди.

Нещо, което от толкова отдавна не притежаваше.

Нещо безценно, което никога не бе оценявал напълно, докато не му го бяха отнели.

„Аз... мога да мисля...

... Отново мога да мисля с думи?“

И не само с думи, но с цели изречения!

„Управлявам тенанински боен катер... „Стрийкър“ е зад мен... Виждам опустошената небесна дъга на Многоизмерния свят...“

Внезапно го изпълни непреодолим порой от разбиране. Нещата, които беше видял на Джиджо и след това. Концепции, които му бяха убягвали, защото не можеха да се оформят само с образи и чувства, а се нуждаеха от богатството на абстрактния език, за да бъдат вплетени в мрежа от символи. С тъга си помисли за всичко, което искаше да каже на Сара по време на дългото им пътуване по Склона. И на Джилиън, след като се завърна у дома с ужасния си недъг. Два различни вида обич, които до този момент не беше успявал да изрази, нито да проумее.

„Възможно ли е? Мозъкът ми... та те бяха унищожили центровете на речта ми!“

Кой знае защо, след свършването с разпита му, Старите бяха решили да го оставят жив, но ням. И го бяха постигнали с помощта на средства, открити в собствените му спомени за бедния ранен Крейдейки. След като му нанесоха същата рана, те го захвърлиха полумъртъв... и получовек.

Беше успял да проумее това още на Джиджо, дори без да го изразява с думи. Но отговорът вече не го задоволяваше.

Той не обясняваше логиката, криеща се зад тази жестокост. И тогава го чу.

Глас. Глас, за който до този момент бе забравил. Глас, който свързваше с ледени, немигащи очи.

— *НЕТОЧНОСТ. НИЕ НЕ УНИЩОЖИХМЕ ТЕЗИ ЧАСТИ ОТ ОРГАНИЧНИЯ ТИ МОЗЪК. САМО ЗАЕХМЕ/ОТНЕХМЕ/ ПРИДОБИХМЕ НЯКОЛКО ГРАМА ТЪКАН, ЗА ДА Я ИЗПОЛЗВАМЕ ЗА ВЕЛИКА ЦЕЛ. НУЖДАЕХМЕ СЕ ОТ ТЯХ ПОВЕЧЕ ОТ ТЕБ.*

Безочливостта на тези думи едва не го накара да завие от ярост. Единствено с огромно усилие на волята си успя да оформи отговор, като използваше отдавна забравени умения. Гласът му прозвуча дрезгаво, със странно носови нотки.

— Копелета, вие ме осакатихте, за да не мога никога да разкажа какво сте направили!

Отговорът бе придружен от усещане за безпристрастна развеселеност.

— *ТОВА БЕШЕ САМО НЕЗНАЧИТЕЛНО СТРАНИЧНО ПРЕИМУЩЕСТВО/ ВСЪЩНОСТ НИЕ ИСКАХМЕ/НУЖДАЕХМЕ СЕ ОТ САМАТА ТЪКАН. ЧЕСТНО КАЗАНО, ТЯ ИЗГЛЕЖДАШЕ ДАЛЕЧ ПО-ЦЕННА ЗА НАС, ОТКОЛКОТО НЯКОГА ЩЕШЕ ДА Е ЗА ТЕБ КАТО СЪЩЕСТВО... МАКАР ЧЕ МОЖЕ БИ ЩЕШЕ ДА Е ПО-ДОБРЕ, АКО БЕ ОТ МАЛКО ПО-РАЗЛИЧЕН ВИД. НО НИЕ РАЗПОЛАГАХМЕ ФИЗИЧЕСКИ САМО С ЕДИН ЗЕМЯНИТ, ЗАТОВА ИЗБРАХМЕ ТЕБ ЗА СВОЙ ДОНОР.*

Обяснението го озадачи повече от всякога.

— Тогава как така вече мога да говоря?

— *ТОВА Е ВЪПРОС НА ВРЪЗКА И БЛИЗОСТ. НИЕ ПОКРИХМЕ КУХИНАТА ОТ ИЗРЯЗАНАТА ТИ МОЗЪЧНА ТЪКАН С КВАНТОВИ РЕЗОНАТОРИ. ТЕ ОСЪЩЕСТВЯВАТ СЛУЧАЕН КОНТАКТ С ДРУГИ РЕЗОНАТОРИ, ПОКРИВАЩИ ПРОБАТА, КОЯТО ВЗЕХМЕ. АКО СИ ДОСТАТЪЧНО БЛИЗО И ПРИ СЪОТВЕТНИТЕ ОБСТОЯТЕЛСТВА, СТАРИТЕ НЕВРАЛНИ ПЪТИЩА МОГАТ ДА ВЪЗОБНОВЯТ ПРЕДИШНАТА СИ ФУНКЦИЯ.*

Емерсън премигна. Той се наведе напред към изпъкналия прозорец на кораба и погледна към тъмния звезден пейзаж, нарушаван от безмълвни експлозии.

— *ДА, ЕДИН ОТ РОБОТИТЕ ДОБЛИЖИ КАПСУЛАТА ДО ТЕБ. ТОЙ ИЗГЛЕЖДА БЕЗОПАСЕН И ЗАТОВА НЕ ПРИВЛИЧА ВНИМАНИЕТО НА ФРАКЦИИТЕ, КОИТО СЕ СРАЖАВАТ НАОКОЛО.*

ВСЪЩНОСТ РОБОТЪТ МОЖЕ ОЩЕ ПОВЕЧЕ ДА СЕ ПРИБЛИЖИ. ПРИ ОПРЕДЕЛЕНИ ОБСТОЯТЕЛСТВА ТЪКАНТА ОТНОВО МОЖЕ ДА СТАНЕ ТВОЯ.

Искаше му се да изкрещи срещу някогашните си похитители, да им каже, че нямат право да правят сделки с него за нещо, което са му откраднали. Но те само щяха да се присмеят на вълконските му представи за справедливост. Във всеки случай, сега мислите на Емерсън препускаха, като използваша и старите логични пътеки, и новите методи, които бе усвоил по време на изгнанието си.

— Ако се съглася с вас, ще получа ли обратно центровете си на речта? За какво става дума? Провали ли се предишният ви план?

— *НЯКОИ ОТ НАС ВСЕ ОЩЕ ИМАТ ВЯРА/УБЕДЕНОСТ В ТОЗИ ЗАМИСЪЛ. МАКАР ЧЕ ТОЙ В НАЙ-ДОБРИЯ СЛУЧАЙ*

ВИНАГИ Е БИЛ ОГРОМЕН РИСК — ОПИТ ЗА ПОДКУПВАНЕ НА НЯКОЙ, КОЙТО Е/БЕШЕ МНОГО ДАЛЕЧ ОТТУК.

НО СЕГА, ВЪПРЕКИ ВСИЧКИ ОЧАКВАНИЯ, ТИ ОТНОВО СИ БЛИЗО ДО НАС. ТОВА НИ ПРЕДЛАГА НОВА ВЪЗМОЖНОСТ ЗА УСПЕХ.

— О, просто нямам търпение да я чуя — подхвърли Емерсън, но разбра, че при Старите сарказмът няма никакъв смисъл.

— ТАЗИ КОНЦЕПЦИЯ БИ ТРЯБВАЛО ДА Е ДОСТАТЪЧНО ПРОСТА ЗА СЪЩЕСТВО ОТ ТВОЕТО РАВНИЩЕ. АКО ПОБЪРЗАШ, МОЖЕШ ДА СЕ ВЪРНЕШ НА БОРДА НА ЗЕМЯНИТСКИЯ КОРАБ И ДА ОТКРИЕШ/ПОЛУЧИШ ИНФОРМАЦИЯТА, КОЯТО НИ Е НУЖНА. ЩЕ ПОСЛЕДВА ОБИКНОВЕНА РАЗМЯНА И ОНОВА, КОЕТО НАЙ-СИЛНО ЖЕЛАЕШ, ОТНОВО ЩЕ Е ТВОЕ.

Емерсън с мъка се овладя да не оформи в думи някои от мислите, които проблясваха в дъното на ума му. Всичко, което изразяваше по този начин, трябваше да минава през парче протоплазма, носено от машина някъде там, сред огнените лъчи и избухващите мини. Част от самия него, в която можеха да бърникат други.

— Значи сега искате да сключим сделка. Но преди година смятахте, че вече не се нуждаете от безполезното ми тяло.

Защо тогава ме пратихте на Джиджо? Защо все още съм жив?

Гласът примирено въздъхна.

— УНИВЕРСАЛНАТА ВЪЛНОВА ФУНКЦИЯ ИМА ОГРАНИЧИТЕЛНИ УСЛОВИЯ, КОИТО ВЪЗДЕЙСТВАТ ВЪРХУ СВЕТОВНИ ЛИНИИ, РАЗПРОСТРАНЯВАЩИ СЕ ВЪВ ВСИЧКИ ПОСОКИ. ЕДНО ОТ ТЕЗИ ОГРАНИЧИТЕЛНИ УСЛОВИЯ Е ТВОЕТО ФИЗИЧЕСКО СЪЩЕСТВУВАНЕ. НАШИТЕ ДЕЙСТВИЯ ТРЯБВА ДА СЕ СЪОБРАЗЯВАТ С ИЗВЕСТНИТЕ ФАКТИ.

В РАЗПРОСТРАНЯВАНЕТО НА СВЕТОВНИТЕ ЛИНИИ ОБАЧЕ СЕ НАБЛЮДАВА ИЗВЕСТНО ВАРИРАНЕ. ЦИФРОВИТЕ ИЗЧИСЛЕНИЯ ПОКАЗАХА, ЧЕ Е НЕОБХОДИМО ДА СЕ ОЗОВЕШ БЛИЗО ДО ТВОИТЕ ДРУГАРИ НА ОПРЕДЕЛЕНО МЯСТО И В ОПРЕДЕЛЕНО ВРЕМЕ. ИЗГЛЕЖДАШЕ ПОДХОДЯЩО ДА ОСТАВИМ ТЯЛОТО ТИ НА ДЖИДЖО В ДОСТЪПНА БЛИЗОСТ ДО КОЛЕГИТЕ ТИ.

Емерсън зяпна, ужасен едновременно от могъществото и безчувствеността, излъчващи се от тези думи.

— Вие... наричате онова ужасно пътуване, на което бях подложен, „достъпна близост“?

Гласът не му отговори. Въпросът спокойно можеше да е реторичен.

Погледът му се плъзна по корабните дисплеи. Вече разбираше буквите и глифовете и те показваха, че „Стрийкър“ бързо набира скорост и се отдалечава. Очевидно Джилиън отново се насочваше към звездите.

— *ТОЧНО ТАКА. ИМАШ САМО НЯКОЛКО ДУРИ. АКО НЕ СЕ ВЪРНЕШ НА БОРДА И ОТХВЪРЛИШ НАШЕТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ, ЩЕ БЪДЕМ ПРИНУДЕНИ ДА УНИЩОЖИМ ЗЕМЯНИТСКИЯ КОРАБ И ВСИЧКИТЕ ТИ ДРУГАРИ.*

Емерсън се подсмихна.

— Ако вашите врагове ви го позволят! Преди да се намеси вашата фракция, те едва не откраднаха КЗП-архива на „Стрийкър“. Може би ще имат нещо против плана ви. Освен това, нали съм важно ограничително условие? Трябва да ми помогнете да остана жив заедно с другарите си, иначе вашите причинно-следствени глупости ще отидат по дяволите!

— *ИЗИСКВАНИЯТА НА ПРИЧИННОСТТА НЕ СА ТОЛКОВА СТРОГИ, КОЛКОТО СМЯТАШ, ЧОВЕЧЕ. НЕ ПОСТАВЯЙ НА ИЗПИТАНИЕ СЪМНИТЕЛНАТА СИ СТОЙНОСТ И НЕДЕЙ ДА СЕ ОТНАСЯШ КЪМ НАС С НЕУВАЖЕНИЕ.*

Емерсън вече се засмя на глас.

— Какво ще ми направите? Ще ме накажете ли? Ще ми причините болка?

Предизвикателството му остана без отговор, но този път усещаше, че обидата му е оказала въздействие. Презрението бе слабо оръжие, но те не бяха свикнали с него. Думите ги бяха опарили.

От друга страна, Старите знаеха, че той няма голям избор. Ако можеше да го избегне, определено не би останал тук. Ръцете му сами взеха решение и издърпаха дросела на малкия кораб, насочвайки го след „Стрийкър“... макар че Емерсън изпитваше все по-силен страх.

Какво щеше да се случи, когато се отдалечеше от робота, носещ липсващата част от мозъка му? Щеше ли да го последва? Щеше ли да остане наблизо, така че да може да мисли?

Когато отново заговори, гласът звучеше студено и далечно.

— *СЕГА ЩЕ ТИ ДАДЕМ КОДА, С КОЙТО ДА СЕ СВЪРЖЕШ С НАС, ЩОМ РЕШИШ ДА ПРИЕМЕШ ПРЕДЛОЖЕНИЕТО НИ.*

Умът му се изпълни с поредица от различни цветове — проста последователност, която се отпечата в паметта му. Не би могъл да я забрави, даже да се опиташе.

Накрая някогашните му мъчители прибавиха:

— *ОЧЕВИДНО СМЕ ПОДЦЕНИЛИ РАВНИЦЕТО ТИ НА РАЗУМНОСТ. СМЯТАХМЕ, ЧЕ ОБИКНОВЕНОТО ВГЪЛПЯВАНЕ НА ОТВРАЩЕНИЕЩЕ ТЕ ПРЕЧУПИ ПО-РАНО. ПОЗДРАВЛЕНИЯ ЗА ОЧЕВИДНАТА ТИ ИЗДРЪЖЛИВОСТ И СЪОБРАЗИТЕЛНОСТ.*

ВЪПРЕКИ ТОВА, НИЕ СМЕ УБЕДЕНИ В РЕЗУЛТАТНОСТТА НА ПОСЛЕДНИЯ СИ СТИМУЛ.

С тези думи гласът замлъкна, макар Емерсън още да не беше свършил с тях.

— Ще ви кажа какво да направите с проклетото си предложение, слузести отрепки такива! Вървете да търсите изкупление в собствените си клоаки, тинойдци...

Пороят от ругатни продължи, докато ускоряваше след „Стрийкър“ покрай бойните роботи, които се биеха помежду си, но не закачаха малкия му катер. Той проклинаше ли, проклинаше и се наслаждаваше на богатия запас от думи, усещайки ги как безспирно се изливат от устата му. Всяка нова секунда му се струваше огромна победа.

Проклятията бяха неговия пробен камък. Изпълнил миниатюрната кабина с дрезгав шум, Емерсън се вкопчи в способността си да говори и яростно отказваше да позволи на разстоянието — или на врага, — да му я отнеме.

Скоро забеляза, че „Стрийкър“ понижава скорост, за да може да го настигне. Този приятелски жест изпълни душата му с топлина, докато херметичният шлюз се отваряше пред него и го огряваше с приветственото си сияние. Но Емерсън продължаваше шумно да изразява мнението си за Старите — за тяхното родословие, характер и вероятна съдба.

Едва когато улови насочващия лъч на земянитския кораб, той замълча за достатъчно време, за да си спомни нещо.

Проклятията нямаха значение.

Можеше да го прави още на Джиджо. Подобно на пеенето и рисуването, ругаенето не използваше онази част от мозъка, която му бяха откраднали.

Емерсън се опита да каже нещо друго — за битката, за небето, изпълнено с разбити останки или за собствения си усилващ се страх — и не успя.

Мислите му отчаяно закръжиха из измъчения му мозък в търсене на способността, която само допреди секунди му се струваше толкова естествена. Дарбата, от която го бяха лишили и която за кратко му върнаха, само за да му я отнемат повторно.

Все едно, че се опитваше да протегне ампутиран крайник. Призракът все още бе там. Загатване за воля. Значенията изпълваха ума му, придружавани от готовност да действа, да образува изречения. Да говори.

Но му липсваше някакъв ключов елемент, наред с всичко онова, което се беше надявал да каже на Сара. И на Джилиън.

Емерсън се отпусна на седалката, направена за много по-едър пилот, същество с огромна физическа сила, уважавано в Цивилизацията на Петте галактики. Ръцете му се изхлузиха от огромния волан и той опря брадичка в гърдите си. Сълзи започнаха да се стичат от очите му, които внезапно се оказаха прекалено замъглени, за да виждат. Почувства се безпомощен като загубено дете. Като невеж вълкон.

До този момент си бе мислил, че знае какво означава загуба. Но сега вече го разбираше. Страданието нямаше граници.

ДЖИЛИЪН

Лейтенант Тш'т докладваше от мостика. Опашката ѝ плющеше в обогатената на кислород вода и вдигаше въртопи от цвъртящи мехурчета.

— Инженер Данайт с-с-се върна на борда. Да увеличим ли пак с-с-скоростта?

Джалиън усещаше нерешителността си като тежък звяр, забил нокти в ръцете и раменете ѝ.

— Сензорите регистрираха ли някаква следа от зангите? Холограмата на Ние изобрази тревога.

— Възможно е дишащите водород същества да са били унищожени заедно с кораба си. Но дори да са заети някъде другаде, някои от сражаващите се фракции със сигурност ще се обединят, за да ни попречат да си заминем.

— Ние не знаем мотивите им, нито дори колко групи...

— Като съдя по тактическите схеми, различавам поне пет фракции. Техните сили се състоят главно от сипайски тип роботи, които получават инструкции от различни части на Многоизмерния свят.

Ние замълча за миг, после продължи:

— Позволете ми да се поправа. Забелязвам ШЕСТ тактически схеми. Едната изглежда цели да ни отвори път за бягство. Така че вероятно имаме съюзници сред участниците в битката.

— Така изглеждаше и миналия път — отвърна Джалиън. — Тези съюзници... достатъчно силни ли са, за да ни помогнат?

— Съмнително е. Критичният момент ще настъпи, когато преминаваме през най-близката част от отвора, пробит в Многоизмерния свят. Тогава ще може да ни унищожи всяка група, използвайки отбранителните лъчи, които видяхме по-рано.

Тази мисъл не бе особено ободрителна, докато „Стрийкър“ отново навлизаше в зейналия коридор, пълен с изпаряващи се останки и блестящи изкуствени комети. Само че този път земянитският кораб беше следван и от яростна битка, която кипеше навсякъде около него.

Джилиън нареди на Каа да мине само на половин милион километра от назъбения рѣб на дупката, между летящи развалини и мрачни сенки на гигантски, крехки шипове.

— Може би ще си помислят дали да стрелят по нас с онези мощни оръдия, ако сме толкова близо до самата обвивка.

От това разстояние можеше да различи някои от огромните машини, които се опитваха да запустат разкъсаната структура на Крисуел с помощта на мрежи, изтъкани от въглеродни нишки. Това бяха съвършено различни механизми, самостоятелни и разумни — наемни работници, а не роби.

Всъщност обаче, повечето от макарите с въглеродно влакно изглеждаха почти изчерпани. „Суровините им свършват — помисли си Джилиън. — Всичките им усилия могат да се провалят, ако това продължава... особено, ако различните групи на Старите се бият помежду си, вместо да им помагат.“

Изад нея се разнесе радостен делфийски вик. Тя се завъртя навреме, за да види, че в заседателната зала влиза Емерсън Данайт, мрачно навел глава и отпуснал рамене.

— Ето го нашият герой... — започна Джилиън. Но Сара Куулън се втурна покрай нея да прегърне приятеля си. Малкото неошимпанзе Прити също скочи към двамата. Около тях се струпаха делфини, които възбудено прецракваха, докато ходещите им устройства съскаха и тракаха. Джджоските младежи — Алвин и неговите приятели — потупваха Емерсън по гърба, стискаха му ръката и радостно му говореха.

Въпреки че думите им нямаха смисъл за него, възторжената атмосфера като че ли донякъде разсея лошото му настроение. Той вдигна поглед, за да срещне очите на Джилиън и тя отвърна на колебливата му усмивка. Но в този момент се обади Ние:

— Приближават два нови рояка, доктор Баскин.

Тя се завъртя към дисплея.

— Пак ли работи-сипаи?

— Не... и това ме безпокои. Новопристигналите са много поужасни същества, Джилиън. Това са самостоятелни наемни конструктори. Независими представители на машинния клас живот.

— Покажи ми ги!

Машините се приближаваха от две срещуположни посоки. Всяка от групите се състоеше от по десетина, представени на екрана съответно с червени и зелени точки. Те величествено се понесоха сред зоната на битката, но като доказателство за положението им, бойните роботи не стреляха по тях, а припряно се отстраняваха от пътя им.

„Положението не изглежда добре“, помисли си Джилиън, когато яростните зелени искрици навлязоха в зрителния им обхват. Всеки от водачите им напомняше на гигантски морски таралеж, почти десет пъти по-дълъг от „Стрийкър“, макар че по-голямата част от тази маса се състоеше от вретеновидни крака, които се гърчеха, докато машината летеше към опашката на земянитския кораб.

— С-с-сблъсък с-с-след трийсет с-с-секунди! — извика от мостика Тш'т. — Да открием ли огън?

— Не! — отсече Джилиън. — До този момент никой от тях не е използвал срещу нас лъчево или атомно оръжие. Не искам ние да сме първи. Нека първо да видим какви са намеренията им.

Единият рояк приближи до задния край на „Стрийкър“. Няколко от големите, бодливи механизми се залепиха за корпуса. Скоро около тях засия ярка светлина.

— Разтопяват кораба! — Извика Нис. — Скоростта на отделяне на материя надвишава трийсет тона в секунда... и продължава да се покачва. Трябва да ги отблъснем!

Тш'т съобщи, че се е прицелила в една от машините с лазерно оръдие, но Джилиън отмени заповедта за огън.

— Не прави нищо, докато не ти кажа! Акеакемай, дай ми увеличен образ на механизмите, които все още летят отстрани, зад залепените за нас!

Беше трудно да гледа през мъглата от изпаряването на корпуса. Но на Джилиън ѝ се стори, че различава гигантски цилиндър.

— Това е макара! Като онези с въглеродната нишка. — Тя обърна глава и извика: — Бързо. Каква е спектралната сигнатура на отделения материал? Не е ли чист въглерод?

Кратка пауза.

— Наистина е въглерод — отговори накрая Нис.

— С каква чистота?

— Много висока. Изпаренията не съдържат метал от самия корпус на „Стрийкър“. Откъде разбра?

Джалиън все още се чувстваше така, сякаш сърцето ѝ туптеше в гърлото. Но усещаше, че паниката ѝ започва да отстъпва.

— Тези големи приятели не дават и пукната пара за дребнавите боричкания на сприхавите дишащи кислород. Имат си друга работа и суровините им са на изчерпване. Най-богатият им източник на въглерод вече не е достъпен за тях, след като джиджойците някак предизвикаха изригванията на Измунути. Но ние носим цели пластове от същия материал, който търсеха събирачите! Тази работна група трябва да е усетила, че минаваме наблизко и да е пратила машини, за да донесат още суровина.

— Очевидно е така — съгласи се Нис. — Докато бавно се плъзгат по кораба, те всмукват изпарения материал и изтъкват от него поливъглеродно влакно, но оставят корпуса отдолу непокътнат.

Ханес Суеси ликуващо извика от машинното отделение, очевидно зарадван от скоростта, с която роботите сваляха измъчвалото го месеци наред покритие.

— С това темпо за нула време ще се избавим от няколко мегатона — прибави той. — И ще станем много по-маневрени.

Междувременно вторият рояк — представен на екрана като червени точки, — се беше приближил до носа на „Стрийкър“. За корпуса се залепи друга група огромни механизми. Те не проявяваха особен интерес към участъка около лъчестия спирален символ.

Джалиън кимна.

— Предполагам, че сега ще продължат почистването и от двата ни края. Моля се само корпусът наистина да остане непокътнат. Ако късметът е на наша страна, присъствието им може да попречи на Старите да стрелят срещу нас, когато наближим точката на прехвърляне.

Нис замислено се завъртя.

— Разбира се, има и друга опасност. Ако законите в Многоизмерния свят окончателно са забравени и единството е нарушено, нищо не би попречило на различни фракции „оттеглили се“ да влязат във връзка с по-младите си братовчеди с помощта на хипервълна или времева капсула.

— С други думи, всеки момент можем да очакваме появата на сороски, джофурски или тандуаски бойни флоти. Страхотно — въздъхна Джилиън. — Още една причина да се махнем от...

Въртящите се мъгляви мотиви внезапно се издуха навън — израз на изненада.

— Нещо се промени — съобщи Нис. — Групата на носа... не върши същото като онази на кърмата.

Джилиън пристъпи напред.

— Покажи ми!

Отначало сцената изглеждаше позната. Няколко дългоноги машини се бяха залепили за покрития със сажди корпус на „Стрийкър“ и отделяха черната повърхност с помощта на искрящи лъчи. Само че този път към колекторите им не се стичаше млечна мъгла. От задните краища на механизмите не излизаха тъмни нишки, навиващи се на огромни макари. Вместо това с плътната обвивка, донесена от атмосферата на Измунути, ставаше нещо странно. Докато описваха спирали по корпуса, зад машините оставаше сгъстяващо се пъстроцветно сияние.

В продължение на няколко минути никой не проговори. Толкова неочаквано и необяснимо бе това поведение, че Джилиън нямаше представа как би трябвало да реагира.

— Вече не отделят въглерода. Те...

— Някак си го преобразуват — съгласи се Ние. Накрая на един от по-малките екрани се появи образът на киборга на главния инженер Суеси. Макар сега главата му да представляваше огледален купол, Джилиън усещаше по езика на тялото му, че има някакво предположение.

— Саждите, отделяни от Измунути... веществата, които се кондензираха по корпуса ни, се състояха предимно от въглерод, да. Но голяма част от тях представляваше фулърени. Имаше и много диамантени форми на Пенроуз. Когато на Джиджо се опитвахме да го отделим, открихме, че този материал има някои изключително странни особености. Всевъзможните съставки му придаваха такива свойства, като например висока температурна свръхпроводимост, плюс променен коефициент на триене...

— Ханес! — прекъсна го Джилиън. — Моля те, не се отклонявай.

Сребърният купол кимна.

— Сканирах повърхността, която новите машини оставят след себе си. Покривката е далеч по-еднообразна от звездните сажди. Фулърените се комбинират помежду си по начини, каквито никога не съм виждал. Предполагам, че свойствата, които наблюдавахме по-рано, ще са многократно усилены.

— О, с-с-страхотно — измърмори един от делфините. — С-с-сега ще ни е още по-трудно да го остържем!

Джалиън поклати глава.

— Но какво се опитват да постигнат? Да ни затворят тук вътре ли?

Ако наистина беше така, може би все още имаха време да се евакуират към херметичните шлюзове на кърмата. Навярно биха могли да намерят убежище при първата група машини.

— Предното ни лазерно оръдие е насочено — съобщи Тш'т. Джилиън махна с дясната си ръка, за да ѝ даде знак да изчака.

Тогава заговори едно от джиджоските хлапета. Малкият колесат г'кек бе добър наблюдател, защото можеше едновременно да гледа четири екрана с очните си стълбчета.

— Хей — обади се Хък. — Изглежда, че новите ни посетители също се канят да се бият.

Тя посочи към монитора, на който се виждаше, че поддържащите кораби от двете групи се приближават едни към други. Пропукваше едва сдържана енергия. Скенерите показваха, че много от по-малките бойни машини се изтеглят от този район.

„Ще ни използват като бойно поле. Положението просто не може да е по-лошо.“

Джалиън знаеше, че е грешка да разсъждава така. Не трябваше да изкушава Ифни, богинята на късмета, която винаги измисляше все по-ужасни изпитания.

До нея се приближи холограмата на Нис. Гласът му звучеше тихо и примирено.

— Сега ни сканира самият Многоизмерен свят. Онези, които контролират мощните унищожителни лъчи, ги насочиха насам. Скоро може да ни сполети участта на зангите.

— И ще рискуват да улучат обвивката точно там, където е най-уязвима!

— Очевидно някои смятат, че рискът си заслужава, за да ни сплашат. Иначе ще унищожат онова, което не са в състояние да задържат.

Джалиън беше виждала тези смъртоносни оръжия в действие. Те можеха да изпарят „Стрийкър“ за секунди.

ЛАРК

Въпреки ужасните обстоятелства, един биолог би могъл да се чувства тук като в рая. Докато тялото му беше свито в смрадлив тесен чувал, мислите му се рееха из огромната панорама на живота.

Ларк усвои нов начин на общуване — като получаваше образни картини, подсилени със значения, пращани по тръба направо в кръвта му. Език от хормони и пептиди. При това връзката бе двупосочна. Винаги, когато разбираше нещо ново, нямаше нужда да говори, нито дори да кима с глава. Самият акт на съзнаване имаше метаболитни ефекти — познат прилив на ендорфини, придружаващ задоволството, — които извънземният му наставник незабавно регистрираше. Сферата-учител постоянно променяше вида си, докато Ларк проумееше какво му показва.

Странно активен начин на пасивно учене.

„Дали е някакъв вид телепатия?“ — зачуди се той.

И все пак методът му изглеждаше бавен и примитивен. Като образни уроци, тези демонстрации много приличаха на куклен театър. От тялото на наставника му се отделяха физически части, които плуваха в куха вакуола и се извиваха и преобразяваха в живи модели или манекени, за да разиграват малки сцени. Същите образи можеха да се представят далеч по-бързо и живо с помощта на компютризираните дисплеи, които бе видял да използва Линг и на Джиджо, и по-късно в джофурския кораб.

Ефикасен или не, накрая Ларк разбра защо похитителите му са избрали този начин.

„Той е фундаментален за различията между начините на възприемане на вселената на дишащите водород и кислород.“

На пръв поглед двата свята изглеждаха съвършено противоположни.

Макар че двете биологии се основаваха на въглеродни молекули, едната използваше реактивна химия на кислородни атмосфери и течната вода служеше за незаменим разтворител. До появата на такъв живот можеха да доведат съвсем рядко срещани съчетания от

температура и налягане. Обикновено той възникваше в океанските или въздушни обвивки на планети от типа на Земята. Когато пускаха тези малки оазиси, дишащите кислород трябваше да пренасят същите редки условия, където и да отидеха.

„Редукционните“ среди бяха много по-разпространени и покриваха студени гигантски светове като Юпитер, Сатурн или Титан — и дори ледените лица на кометите. Някои от тях бяха извънредно богати на водород, докато други изобилстваха на метан, амоняк или цианоген. Но повечето имаха някои общи особености — огромни, плътни атмосфери с бурно взаимодействащи си пластове, донякъде напомнящи тези на слънцето. Често нагоре от горещото планетно ядро се издигаше животворна топлина. Понякога изобщо нямаше твърда „повърхност“.

Поради тези причини повечето дишащи водород бяха рожби на безкрайните кипящи небеса. Понятия като „горе“ и „долу“ просто нямаша смисъл и бяха почти равнозначни на другите две измерения. Нито пък движението беше въпрос на изтощително летене, изискващо борба с гравитацията чрез размахване на криле — а на настройване на тежестта и изтласкване през толкова плътни мъгли, че налягането бе като на дъното на земните морета.

В такава среда големината беше преимущество. Огромни създания летяха с изящна плавност в търсене на органична храна. Когато попаднеше в силно студено течение, което теглеше надолу, само гигант можеше да се отскубне и да не позволи да бъде завлечен в огнените, смазващи глъбини. Някои дишащи водород същества ставаха толкова огромни, че можеха да се гледат само от космоса и напомняха на невероятни, живи облаци.

И органичната химия — вечен помощник на Твореца, — можеше да остави нещата дотам, ако не участваше още един фактор.

Критикът.

Еволюцията.

Логиката на възпроизводство и използване на преимуществата неизбежно царуваше на редукционните светове, също както и на кислородните като Земята... макар и по различен начин.

Сложната колоидна химия на протеините и аминокиселините при дишащия кислород живот разчиташе на течната вода. От друга страна, прекаленото количество вода правеше същите тези процеси

безполезни. Дори в топлите морета еволюцията изискваше образуване на компактни пакети-клетки, — с точно определена големина. В продължение на два милиарда години биологичните постижения на младата Земя се бяха ограничавали до разпространението на едноклетъчни организми в океана, които поглъщали слънчева светлина и се изяждали помежду си, докато бавно усъвършенствали молекулярните си особености.

Докато веднъж една клетка погълнала друга... и я оставила жива. Примитивен евкариот поел в себе си синьо-зелена алга и ѝ дал дом в замяна на захари, произведени с помощта на фотосинтеза. Този акт на сътрудничество осигурил на съюзниците важно предимство в борбата с другите клетки.

Но това не било единственото такова организиране. Скоро клетките масово започнали да се събират и обединяват, да образуват временни или постоянни групи, за да постигнат преимущество над другите. Разцъфтели сложни организми и еволюцията набрала темпо.

„Някои го наричат „хранителна верига“ или „танц на живота“. Наблюдавал съм го на Джиджо в толкова много екосистеми. Растенията използват фотосинтезата, за да натрупват хранителна енергия под формата на въглехидрати. Тревопасните ядат растенията. Месоядните се хранят с тревопасните и завършват цикъла като връщат собствената си материя в земята, когато отделят изпражнения или умират.

Прилича на добре смазана машина, в която всяка част разчита на другите, но въпреки това има изобилие от парадокси. Всичко, което отначало прилича на сътрудничество, се основава на конкуренция. И почти всеки акт на съперничество е част от по-голяма, по-здрава система, сякаш сътрудничеството му е било изконно присъщо.“

Разбира се, това прекалено опростяваше нещата. Понякога равновесието се нарушаваше — от промяна в околната среда или когато някой от видовете се изплъзнеше от контрола на природата. Подобно на рак, той можеше да унищожи цялата екомрежа, позволила му да се развие.

И все пак принципът почти винаги беше еднакъв на милиони плодородни малки светове. Взимаш компактни обвивки с обогатена на протеини вода. Осигуряваш им слънчева светлина и минерали. Хвърляш ги в постоянна борба на живот и смърт. Постепенно ще

започнат да се появяват все по-големи и сложни съюзи. Съдействащи си групи, които образуват органи, тела, глутници, стада, племена, държави, планетарни общности... за да се стигне до разделената на безброй фракции, но поразителна Цивилизация на Петте галактики.

Историята на основания на водород живот имаше някои сходства, но първоначалният замисъл беше тръгнал в друга посока.

На световите от типа на Юпитер големината се бе развила още от самото начало. Прости същества с огромни размери се носели из небеса, достатъчно просторни, за да погълнат неколкостотин планети като Джиджо. Еволюцията ги карала да се усъвършенстват, макар и по-бавно заради по-ниските температури. До промени не винаги се стигало чрез възпроизводство и унаследяване. По-често някоя част от огромно летящо същество случайно откривала нов химически номер или поведение. Тази част започваше да изяжда и замества плътта до себе си и постепенно преобразявала цялото тяло.

Смъртта също беше елемент от процеса, но не по абсолютно същия начин като на Земята.

„За нас умирането е предопределено явление. Индивидът успява ли не успява да създаде потомство. Но и в двата случая смъртта те преследва през целия ти живот и накрая трябва да спечели, колкото и усилено да се съпротивляваш.

Но за дишащите водород всичко е мъгляво, сливащо се. Без ясни очертания, смъртта е относителна. Стига преобразуването да става бавно и гладко, ти не се страхуваш от него повече, отколкото от това да си подстрижеш косата.“

Вместо да се развива чрез мъчително обединяване на малки клетки, животът на световите от типа на Юпитер бе голям от самото начало. Той не се въртеше толкова принципно около сътрудничество и конкуренция. „Аз“ и „другите“ бяха известни концепции, но разликата между тях не играеше толкова същностна роля в съществуването, колкото при дишащите кислород.

„Тогава как се организирате? — помисли си по едно време Ларк, като ядосано се въртеше. — Как разпознавате предметите, целите, противниците и идеите?“

Неговият наставник не можеше да чете мислите му, нито да усеща въпросите му като отделни изречения. Но очевидно в кръвоносната му система проникна някакво разбиране, отделено от

мозъка на младия биолог. Този процес бе по-бавен и не толкова ефикасен, колкото речта и изискваше много повторения. Но Ларк нямаше бърза работа.

Във вакуолата запулсираха части, отделени от голямата сфера, после започнаха да се сливат помежду си или да се връщат обратно при „родителя“ си. Ларк дълго наблюдава как тези малки фигури се гърчеха и приемаха различни форми. После изведнъж осъзна дълбоката истина, която лежеше в основата на всичко това.

„Тези части от цялото... Те са...“

В бедрото му проникна пулсираща вълна и се плъзна надолу по крака му, после и нагоре по тялото. Усещането не приличаше на никое друго и Ларк внезапно проумя, че наставникът му е пратил име.

Име, което не можеше да повтори на глас на какъвто и да е език, нито дори в мислите си — затова го преведе приблизително.

„Представители.“

В родната си среда дишащите водород не проявяваха склонност да наблюдават външния свят, за да учат или да постигат нещо. Ако някое огромно същество се срещнеше с, друго, можеше да се стигне до стълкновение или изяждане — или пък до мирно общуване, — но почти никога до постоянно съвместно съществуване. Мощните ветрове в юпитеровите небеса бързо слагаха край на всички познанства. Повторната среща бе почти невъзможна.

Но развитието изисква предизвикателства. Затова, за да разговарят, оценяват и разбират... те се обръщаха навътре.

Намиращо се в огромни мембрани, ядрото на дишащото водород същество представляваше оазис на спокойствието сред невъобразими бури. При желание можеха да се образуват затворени пространства и се отделяха малки части от тялото, които свободно се носеха вътре и по всевъзможни начини общуваха с другите. Подобно на човешки мисли и фантазии, тези представители можеха да се групират, разговарят или сблъскват, като разработваха безброй сценарии за доброто на по-голямото цяло.

Симулации.

Ларк погледна към сферичното същество, което летеше точно до мембраната на килията му. Изглеждаше му самостоятелно, но сега вече знаеше, че е само „представител“ на нещо още по-голямо — навярно

на огромния кораб, жертвал се под смъртоносния джофурски огън, за да проникне в този кораб.

Ларк неочаквано си спомни нещо, което някога беше чел в рядък галактоксеноложки текст, за един от типовете дишащи водород, наречен „занги“.

„Тяхното най-любимо увлечение е симулирането на света... на вселената... но не чрез математика или компютри. Те го правят, създавайки живи копия, модели и подобия в собствените си тела.“

По някакъв странен начин това му се струваше познато.

Ала имаше още.

„Тъй като започваме живота като малки обвивки, пълни с вода — като клетки, — ние, дишащите кислород, трябва да се издигнем от земята чрез сложна система на конкуренция и сътрудничество, като организираме коалиции и общности и постепенно се превръщаме в същества, способни да овладеят процеса с помощта на Ъплифта. Въпреки всичките си недостатъци, нашата разпростряла се цивилизация е кулминацията на всичко това.

От многото... едно.

При дишащите водород е различно. Те започват големи, но самотата ги принуждава да се подразделят и да търсят разнообразието в самите себе си.

От едното... много.“

Прозрението изпълни Ларк с внезапно шеметно удоволствие. Да откриеш едновременно разликите и сходствата в съвършено друго царство на живота бе дар, за какъвто никога не си беше мечтал. Дар, който просто не бе можел да си представи.

Копнееше да го сподели, да разкаже всичко на Линг и... Врълхлетя го тъга, също толкова силна, колкото и удоволствието от предишните мигове. Двете чувства се сляха и развълнуваха, смес, която се разля по вените му, тласкана от ударите на сърцето му. След секунди тя достигна тръбата в крака му и тогава...

Носещият се наблизил наставник рязко се разтърси. Сферата потръпна, сякаш размишляваше над веществата, отделени от тялото на Ларк.

Накрая в огромното му тяло се появиха стотици малки вакуоли. Във всяка една от тях неочаквано избликнаха почти микроскопични същества, които бясно се сливаха, сблъскваха и разделяха. Ларк

смаяно наблюдаваше как зангът „мисли“ пред очите му. Процесът бе сложен и бърз.

Съскацията хаос свърши също толкова неочаквано, колкото бе започнал. Всички миниатюрни представители се абсорбираха в основното тяло. Наставникът запулсира...

Ларк усети, че в крака му прониква нова симулативна вълна, топлина, която светкавично се разпространи по кръвоносните му съдове — толкова интимна форма на общуване, че засенчваше всякаква идея за прегръдка. Каквато всъщност и беше.

„Разбиране.“

Поне така си преведе молекулярната вълна — с надеждата, че не се самозаблуждава. „Разбирането е желано. Разбирането е взаимно.“

Малко по-късно внезапна сънливост му показва, че домакините му искат да заспи. Така и направи.

Съзнанието му се върна почти също толкова бързо. Нямахше представа колко време е минало, но разбираше, че са го преместили.

Вече не се намираше в просторно помещение, пълно с други пленници и явно отровни пари. Вместо това прозрачният му пашкул бе в много по-малка стая. Имаше и други промени.

Мембраните, които го обгръщаха, се бяха свили и висяха около тялото му като торбести дрехи. Ларк откри, че е застанал изправен. Навярно дори го бяха накарали да влезе тук сам, движейки го като марионетка. Тази мисъл му бе неприятна, но свободата да се протегне свободно напълно я компенсираше.

Все още не можеше да диша и животът му зависеше от катетъра в бедрото му, но наоколо не му изглеждаше толкова мъгливо и не изпитваше силно усещане за студ.

Той колебливо размърда крака, за да се завърти.

Наблизо се носеше един от зангите, но Ларк не можеше да каже дали е предишният му наставник. Навярно не. Този приличаше на сферата-воин, която бе видял в коридорите на „Полкджхи“ — съществото, пробилостената на кораба, подплашило Ранн и втурнало се напред, за да плени Ларк. Отблизо можеше да види някои от приспособленията, необходими за предпазването на дишащите водород пратеници от отровната кислородна среда. Лъщяха дебели защитни пластове и съществото поддържаше сферична форма, идеална за ограничаване на вредното излагане.

„Е, сега и двамата сме в защитни костюми. Готови сме да се срещнем един с друг. Само че аз все още съм свързан с тази тръба и вие можете да ме изключвате като лампа, когато поискате.“

Той погледна зад занга и видя нещо, което до този момент не беше забелязал.

„Прозорец... който гледа навън!“

Като внимаваше да не се препъне, Ларк се приближи, изгарящ от нетърпение да види звездите. Това щеше да е първият му поглед към космоса, откакто двамата с Линг се бяха озовали на борда на джофурския кораб.

Но вместо чужди съзвездия, вниманието му веднага привлече нещо далеч по-странно — предмет, който се носеше на черния фон и малко напомняше на бодлива анемония, като растящите край скалите по планинските поляни на Джиджо. Само че с невероятни размери. Ларк си помисли, че може да е голяма колкото родната му планета... или още по-огромна.

Скоро разбра още нещо. Тъмният предмет бе повреден. Виждаха се проблясващи искри, мъждукащи с мътночервеникава светлина, които се изсипваха през назъбен отвор.

„Полкджхи“ бързо се приближаваше към зейналата дупка.

„По-рано зангът като че ли каза, че не са успели да завладеят кораба. Може би силите им са недостатъчни. От симулираните карти изглеждаше, че джофурите все още владеят двигателите, оръжията и животоподдържащите системи.“

Навярно се насочват към място, където могат да получат помощ и да освободят кораба от врагове като зангите... и мен.

Или пък джофурите смятат, че там ще открият „плячката“, за която говореше Ранн — земянитския кораб, търсен от всички.“

Ларк завъртя глава и погледна към сферата-воин. Дали нарочно го бяха довели тук, за да му покажат какво става навън? Навярно зангите бяха разбрали, че не е приятел на джофурите. Може би имаха нужда от съюзник. В такъв случай с радост щеше да се съгласи... при едно условие.

„Трябва да ми помогнете да открия и освободя Линг. Да ни дадете спасителна лодка или по някакъв друг начин да уредите да се махнем отгук и да се върнем на Джиджо или да стигнем до друго безопасно място.“

Ако го направите, ще ви служи като вярно куче и ще преследвам собствения си вид.“

Разбира се, можеше да смята джофурите за представители на собствения му вид само в сравнение с дишащите водород. Но иронията му навярно бе прекалено фина, за да бъде доловена от анализиращите кръвта му занги.

„Щом ще ставаме съюзници, трябва да открием много по-добър начин за общуване.“

Ларк внимателно наблюдаваше сферата за някакъв отговор или дори разбиране. Но вместо това няколко секунди по-късно тя като че ли подскочи от неочаквана изненада и раздразнение. По катетъра в тялото му проникнаха вълни на нервна възбуда.

„Какво? Какво има?“

Той се завъртя и потърси причината. После погледът му отново се насочи към прозореца. „О, Ифни...“

Бойният кораб вече се намираще много по-близо до огромното кълбо и очевидно се насочваше към дупката в него. Ларк незабавно забеляза, че сферата изглежда куха и видя, че отвътре сияе кръгло огнено тяло. Нямаше представа какво е това. Във всеки случай, вниманието му скоро привлече нещо друго.

Повечето от опустошенията изглежда бяха предизвикани от остри игли светлина, които идваха от дълбините на гигантската обвивка. Десетина лъча бяха насочени към точка, близо до ръба на огромната дупка и се отразяваха с парещ очите блясък.

Докато се носеше към отвора, точката се мяташе в опит да ги избегне и понякога успяваше. Винаги, когато преследващите я лъчи я улучваха, далечната искра проблясваше толкова ярко, че Ларк трябваше да затваря очи.

„Какво става там?“

Отново се почувства като невеж дивак, какъвто всъщност беше. Зангът несъмнено разбираше тази странна гледка. Но може би щяха да са нужни няколко мидури търпеливи куклени представления, за да му обясни дори и най-простия аспект от всичко това.

Внезапна вибрация разтърси пода под краката му. Господарите на „Полкджхи“ правеха нещо.

Ларк разпозна буботенето на стрелящи оръдия.

Скоро видя, че от джофурския кораб се понасят блестящи обекти и описват дъга, набирайки фантастична скорост към пробитото бодливо кълбо.

„Ракети?“

Спомни си как Общностите на Джиджо бяха изненадали джофурите, като нападнаха кораба им с примитивни химически ракети. Имаше чувството, че ярките стрели, които виждаше през илюминатора, са далеч по-смъртоносни.

Отначало си помисли, че са насочени срещу ярката точка. Но те прелетяха покрай нея и последваха всеки от жестоките лъчи към източника му.

По тялото му се разпространи нова вълна от натоварени с чувства вещества. Този път не се затрудни да си преведе критичната забележка на занга.

„Прибързано.

Неблагодарумие.

Саморазрушително.“

Наставниците му не одобряваха действията на джофурите. Но не можеха да направят нищо. Ракетите вече бяха потънали в огромната кухня.

Ларк беше в състояние само нервно да наблюдава и да чака.

Малко по-късно ярките лъчи един по един угаснаха. Все още обляна в светлина, малката точка се понесе към открития космос и „Полкджхи“ се насочи към нея.

ЕУАСКС

Спокойствие, пръстени мои.

Настоявам да се стремите към ведро размишление.

Погладете восъка.

Уважавайте мъдростта на нашия капитан-водач.

НАИСТИНА, напоследък тази царствена купчина не беше на себе си. Някои от съставните ѝ пръстени бяха наранени, когато човешките гадина проникнаха в контролния ни център и извършиха коварен саботаж с примитивна бомба.

НАИСТИНА, сега далеч по-ужасна зараза е изтласкала нашия горд екипаж от няколко палуби, принуждавайки ни да оставим карантинните части на нашия скъп кораб „Полкджхи“ в ръцете на зангската напаст.

НАИСТИНА, напоследък командните пръстени на нашия водач изпускат странни миризми, които накараха неколцина купчини-жреци да блъвнат бунтовни пари и да подбудят негодувание сред екипажа.

ВЪПРЕКИ ТОВА, уверявам ви, че Аз/ние ще останем верни на нашия командир. В крайна сметка, тази купчина от зле съчетаващи се пръстени не бе ли експеримент, извършен по заповед на нашия капитан-водач? Ако командването поеме друг лидер, той може да нареди нашето/Моето незабавно разглобяване на съставни части!

ПРЪСТЕНИ МОИ, НЯКОИ ОТ ВАС НЕ ИЗГЛЕЖДАТ РАЗЯРЕНИ ОТ ТАЗИ ПЕРСПЕКТИВА.

Ето защо, като ваш любим Господарски пръстен, нека ви напомня (с мълнии електрическа болка/обич), че джофурът не е същото съставно същество като онова, което сте представлявали на дивия Джиджо, трекския мъдрец Аскс.

Сега ние/вие/Аз сме много по-велики.

Откакто се намесили милостивите оейли и избавили нашата раса от кротката инертност, джофурският клан е набрал мощ и величие сред съперническите раси на Цивилизацията на Петте галактики. Това не е съдба, от която можем лесно да се откажем. Особено след като

признаците и предсказанията говорят за настъпващо Време на промени. С всяка изтекла ядура става все по-ясно, че съдбата може да застане на наша страна и да ни даде загадките/координатите/реликвите, носени от делфинско-вълконския кораб.

ОТТУК И МОЕТО/НАШЕТО СЪГЛАСИЕ С РЕШЕНИЕТО НА КАПИТАН-ВОДАЧА ДА СЕ НАМЕСИМ!

Нека висшата купчина-жрец ломоти за закон и благопристойност. Трябва ли да останем безразлични и да позволим земяните да бъдат превърнати в пепел? След всичко, което преживяхме, докато ги преследвахме из огромния космос и на петте равнища на хиперпространството? Трябва ли, когато нашата плячка/награда най-после е пред нас, да оставим изпадналите в паника оттеглили се да унищожат най-голямото съкровище в познатия ни космос?

НАИСТИНА, ние нямаме законен статус тук, в Галактика четвърта. Нямаме официално право да изстрелваме ракети срещу многоизмерното убежище пред нас. Но за това, че бяхме принудени да действаме, са виновни те! Земянитският кораб и неговото съдържание са от законен интерес за нашия клас живот — за нас, потомците на Прародителите, които все още се носим по звездните пътища. Оттеглилите се трябва да гледат собствената си работа, да съзерцават и да размишляват над неясни философии, за да подготвят наследниците си за трансцендентност, а не да се намесват в дела, които вече не ги интересуват!

Една по една нашите свръхлеки ракети улучват целите си от вътрешната страна на многоизмерната обвивка... и един по един унищожителните лъчи угасват.

ГЛЕДАЙТЕ! Последният потъмнява и оставя земянитския кораб да продължи напред.

Успех!

Сега вълконите с тревожна скорост се понасят към точката на прехвърляне с надеждата да избягат от този капан в някакво неизвестно убежище. Но надеждите им са празни.

Ние сме тук, готови да ги пресрещнем.

(Но как е възможно?)

Този въпрос задава нашият втори познавателен пръстен, изпуска пара на любопитство.

(Наистина, ние/Аз сме радостни, че земяните избягнаха онези ужасни унищожителни лъчи. Но как го постигнаха? Не трябваше ли да бъдат изпарени още в първите мигове, в които попаднаха под атаката на такова хищно оръжие?)

Същият въпрос приглушено обикаля сред джофурските купчини, отговарят за тактическите преценки. Пастелни сенки на безпокойство пробягват по страните на светлинните пръстени и над тази част от контролния център се носи тревожна мъгла. Специалистите се разгорещават, докато взаимодействат с компютрите в опит да решат загадката.

Как успя да преодолее такава яростна атака земянитският кораб?

Дали това не е поредният коварен вълконски номер?

Дали все още не са под закрилата на зангите, намесили се в нарушение на основния закон, според който всеки клас живот трябва да гледа собствената си работа?

Дали дишащите водород наистина имат желание/готовност да рискуват да се стигне до Армагедон заради въпроси, които не биха могли да ги интересуват и които не са способни да проумеят?

Висшата купчина-жрец вече открито изпуска пари на предизвикателство към нашия капитан-водач.

Това достопочтено/свято съставно същество се приближава на крачния си пръстен и кимва с речевия си връх, описвайки кръг на справедливо обвинение.

— ТОВА Е НЕПОНОСИМО! КАТО ИЗСТРЕЛВАШ ТЕЗИ РАКЕТИ, ТИ/НИЕ ОКОНЧАТЕЛНО УНИЩОЖАВАМЕ ВСЯКАКВА ПРИВЪРЗАНОСТ, КАКВАТО ТАЗИ КОЛОНИЯ НА ОТТЕГЛИЛИ СЕ МОЖЕ ДА Е ИЗПИТВАЛА КЪМ НАШАТА РАСА, КЛАН И СЪЮЗ.

Навярно осъзнал несигурното си положение, капитан-водачът отговаря по-спокойно и изпуска миризми на сладка увереност.

— ОТРАЖЕНИЯТА НЯМА ДА СА СЕРИОЗНИ.

ПРЕД ЗАКОНА ВИНА НИЕ НЕ НОСИМ, ТЪЙ КАТО ОНЕЗИ, КОИТО НАСОЧВАХА ЛЪЧИТЕ, ОЧЕВИДНО БЯХА ПРЕСТЪПНИЦИ СПОРЕД ЗАКОНИТЕ НА СОБСТВЕНИЯ СИ КЛАС ЖИВОТ.

НИЕ ПРЕДПРИЕХМЕ ТЕЗИ ДЕЙСТВИЯ, ЗА ДА ЗАЩИТИМ СЪКРОВИЩЕ, ТЪРСЕНО ОТ ЦЯЛАТА ДИШАЩА КИСЛОРОД ЦИВИЛИЗАЦИЯ.

Много купчини от екипажа отделят пари на съгласие. Но купчината-жрец не е склонна да отстъпи.

— ОТРАЖЕНИЯТА НЯМАЛО ДА СА СЕРИОЗНИ ЛИ? ДОРИ В ТОЗИ МОМЕНТ ЕКСПЛОЗИИТЕ ОТ РАКЕТИТЕ НИ ПРОДЪЛЖАВАТ ДА РАЗТЪРСВАТ СФЕРАТА! ЦЯЛАТА ОГРОМНА СТРУКТУРА Е В ОПАСНОСТ!

Няма спор, че това е деликатен въпрос. Може да доведе до съдебни процеси, които да се точат хиляди, дори милиони години. Но от нашия славен командир се издигат уверено-успокоителни аромати.

— ОБЩЕСТВЕНАТА И ФИЗИЧЕСКАТА ТЪКАН НА ТОВА ОБИТАЛИЩЕ ВЕЧЕ БЕШЕ РАЗКЪСАНА ОТ САМОТО ПРИСЪСТВИЕ НА УЖАСНИТЕ ЗЕМЯНИТИ. НАШАТА КОРАБНА БИБЛИОТЕКА КАЧИ ОТ ТАЗИ МАКРОСРЕДА ИНФОРМАЦИЯ ЗА НЕЙНОТО НАСЕЛЕНИЕ. ВИЖТЕ, ПОВЕЧЕТО ОТ ОБИТАТЕЛИТЕ Й ВЕЧЕ СА Я НАПУСНАЛИ!

НЯКОИ СА ИЗБЯГАЛИ В ДРУГИ ДОМОВЕ НА ОТТЕГЛИЛИ СЕ, ДАЛЕЧ ОТ ОПАСНИТЕ СТРАСТИ НА ПО-МЛАДИТЕ РАСИ.

ДРУГИ СА РЕШИЛИ ДА ПРЕКРАТЯТ ИЗОЛАЦИЯТА СИ! И СЕ ВРЪЩАТ В НАШИЯ КЛАС ЖИВОТ, КАТО ТЪРСЯТ СЪЮЗНИЦИ СРЕД БИВШИТЕ СИ КЛИЕНТИ И ОТНОВО СЕ ВКЛЮЧВАТ В БУРНИЯ ЖИВОТ НА ЦИВИЛИЗАЦИЯТА НА ПЕТТЕ ГАЛАКТИКИ.

ТРЕТА ГРУПА БЕГЪЛЦИ Е ПРОДЪЛЖИЛА НАТАТЪК И ПРЕЖДЕВРЕМЕННО СЕ Е ОТПРАВИЛА КЪМ ЦАРСТВОТО НА ТРАНСЦЕНДЕНТНОСТТА.

Почтително мълчание посреща думите на нашия командир. В нашата купчина — сред нашите/Моите свързани пръстени — настъпва кратко единомислие. Всички — от Господарския пръстен чак до най-скромните мазни останки от стария Аскс, — сме съгласни за едно: Аз/ние/вие имаме привилегията да живеем в такива времена. Да участваме в такива чудеса. Да виждаме/наблюдаваме/научаваме събития, които ще се превърнат в легенда през следващите епохи.

Нашият капитан-водач продължава:

— ЗАТОВА, СЪЩО КАТО ПРАЗНА ЧЕРУПКА ОТ ЯЙЦЕ НА УЙУТ, ТАЗИ СТРУКТУРА НЕ Е ТОЛКОВА ВАЖНА, КОЛКО ТО

МОЖЕ БИ ИЗГЛЕЖДА. ЗАД НЕЙНИТЕ НАРАНЕНИ СТЕНИ СА ОСТАНАЛИ САМО НЯКОЛКО ТРИЛИОНА. ПОРАДИ ТАЗИ ПРИЧИНА НЕ ТРЯБВА ПОВЕЧЕ ДА СЕ БЕЗПОКОИМ ЗА СЪДБАТА Й. КОГАТО ЗАВЛАДЕЕМ ЗЕМЯНИТСКИЯ КОРАБ И ГО ЗАПЕЧАТАМЕ С ДЖОФУРСКИ ВОСЪК, СПОКОЙНО ЩЕ МОЖЕМ ДА ПОСРЕЦНЕМ ВСИЧКИ ОБВИНЕНИЯ!

Поддръжниците на капитан-водача шумно го аплодират и изпускат радостни ароматни облаци. И все пак нашият/ Моят принос към тези овации изглежда нищожен и му липсва ентусиазъм. Някои от вас, пръстени, слаби и състрадателни като треки, мрачно разсъждават за скръбната участ на онези „няколко трилиона“.

Купчината-жрец безпощадно продължава обвинението си:

— КАКВА ГЛУПОСТ! ЗАБРАВИ ЛИ ЗА СОБСТВЕНИТЕ НИ ЗАТРУДНЕНИЯ? НИЕ ОЧАКВАХМЕ/НАДЯВАХМЕ СЕ ДА НАМЕРИМ ТУК ПОМОЩ И ДА ИЗБАВИМ СКЪПИЯ „ПОЛКДЖХИ“ ОТ НЕГОВАТА ЧОВЕШКО-ЗАНГСКА ЗАРАЗА. СЕГА НИКОЙ НЯМА ДА НИ ПОМОГНЕ!

Очевидно загубил търпение, нашият капитан-водач изсъсква и застава още по-нависоко върху командния подиум. Подчинените му уплашено се свиват назад.

— НАСТОЯЩОТО ПОЛОЖЕНИЕ Е ОВЛАДЯНО. ЗАНГСКИТЕ ГАДИНИ СА ИЗОЛИРАНИ. ДОКАТО ЗАЩИТАТА НИ ГИ УДЪРЖА, НЯМА ПО-ВАЖНА ЗАДАЧА ОТ ЗАЛАВЯНЕТО НА ЗЕМЯНИТСКИЯ КОРАБ!

Другите може и да са впечатлени, но купчината-жрец не е уплашена от виковете и жестовете. Вместо това, тази преподобна купчина пръстени още повече се приближава.

— АМИ КОМУНИКАЦИОННИТЕ СРЕДСТВА? ИМАХМЕ НАМЕРЕНИЕ ДА ИЗПОЛЗВАМЕ МЕСТНИТЕ ХИПЕРПОЩЕНСКИ КЛОНОВЕ, ЗА ДА СЕ СВЪРЖЕМ С НАШИЯ КЛАН/ СЪЮЗ. А СЕГА ТЕ СА УНИЩОЖЕНИ. КАК ЩЕ СЪОБЩИМ НА НАЧАЛНИЦИТЕ СИ ЗА НАШИТЕ ОТКРИТИЯ/ВЪЗМОЖНОСТИ НА ДЖИДЖО? И КАК ЩЕ ПОИСКАМЕ ПОМОЩ ЗА ПРЕСЛЕДВАНЕТО НА ТЕЗИ ЗЕМЯНИТИ?

Подчинените пръстени избягват от този сблъсък между високите, царствени купчини, които сега са почти достатъчно близо, за да притиснат блестящите си, мазни страни една в друга. Гъсти, властни

пари се вихрят наоколо им и всяват смут във всеки по-нископоставен джофур, който попадне сред тях. Двамата велики господари се изпъват нагоре и се опитват да се сплашат един друг.

От удобната си позиция — по посока на часовниковата стрелка и малко назад — Аз/ние разбираме, че капитан-водачът използва придатък-ръка, за да протегне напред скрито оръжие. Нервни тръпки плъзват надолу към нашата мазна сърцевина.

ДАЛИ ЩЕ СТРЕЛЯ, ПРЪСТЕНИ МОИ?

Внезапно думите-глифове на главния ни тактически офицер разкъсват лютите пари като леден вятър и ни напомнят за нашата цел.

— Земянитският кораб навлиза в обсега ни! Скоро ще премине покрай нас на път за точката на прехвърляне. След деветдесет дури ще имаме възможност за пресрещане.

Подобно на два враждебни вулкана, решили да не изригват — засега, — нашите велики господари се отдръпват един от друг. Купчините им се отпускат и престават да изпускат ужасни пари.

Някои неща не трябва да се изричат. Ако сега успеем, екипажът ни и неговите командири ще получат най-голямата си награда. И ще им бъде простено за всичко.

Скенерите показват, че космосът наоколо е изпълнен с останки от страшната катастрофа. Виждат се също безброй кораби, които се отдалечават от обиталището на оттеглилите се и се опитват да избягат към местната точка на прехвърляне.

Ние предпазливо проверяваме за вероятни опасности — или бойни кораби, или други същества, способни да ни попречат, както направиха зангските сфери последния път, когато земянитите изглеждаха в ръцете ни. Всеки съд е подложен на внимателно наблюдение, но сега никой не изглежда в обхвата ни, нито пък е от достатъчно мощен клас, за да излезе насреща ни.

Нито пък вълконите се опитват да се скрият сред тези бегълци. Сега вече този номер няма/не може да им помогне, защото не ги изпускаме от поглед още откакто угаснаха унищожителните лъчи. Очевидно и те го разбират, тъй като единствената им цел изглежда, е да наберат скорост. Да ни надбягат. Да намерят убежище във възлестите нишки на точката на прехвърляне.

Но за да стигнат дотам, първо трябва да минат покрай нас. От гледна точка на логиката няма какво да ги спаси.

И все пак — (отбелязва нашият/Моят втори познавателен пръстен) — от три години насам вълконите и техните клиенти все успяват да ни се изплъзнат. Винаги са готови да измислят някой трик, достоен за тимбримите, и провалят усилията на всички велики военни съюзи. Сега чуваме слухове, че тук-там из Петте галактики са започнали да се пробуждат ленивите сили на умерените. Ако това се случи — ако земяните продължават да печелят все нови отсрочки, — няма как да предвидим какво ще направят парджите и другите неутрални!

Да, пръстени мои. Нашият восьък прелива от тревожни въпроси. И все пак няма ли всичко това само още повече да ни прослави, щом джофурите успеят там, където другите са се провалили?

Сега „Полкджхи“ праща ултиматум, подобен на предишния, презрително отхвърлен от земяните, когато ги търсехме с лъчи и бомби на дъното на джиджоския океан.

„Капитулирайте и ни предайте съкровищата си. В замяна нашият могъщ съюз ще пази Земята. Делфийският екипаж ще бъде взет в плен, разбира се. Но само за хиляда години студен сън. След изтичането на това време той ще бъде освободен, за да открие една нова, променена Цивилизация на Петте галактики.“

Но техният единствен отговор отново е само обидно мълчание.

Ние приготвяме оръжията си.

— Двигателите на земянитския кораб са отслабнали — обяснява тактическата купчина. — Той все още носи допълнителна маса — саждива обвивка, натрупана поради многократно излагане на гигантската червена звезда.

„Полкджхи“ също е преминавал през онази мръсна мъгла. Но земяните могат да си позволяват единствено евтини модели звездни кораби, докато нашият прекрасен съд е от висш клас и полетата му отблъскват нежеланите атоми.

(Наистина ли?)

(Тогава как зангите успяха да проникнат на борда?)

ТИХО, ПРЪСТЕНИ МОИ!

Пращам обуздаващи електрически мълнии, за да напомня на нашия втори познавателен пръстен да си гледа работата.

Слаб или не, корабът-плячка ловко маневрира и изглежда отлично пилотиран. Нашият първи предупредителен изстрел минава прекалено надалеч от целта и не е взет на сериозно.

Междувременно тактическите купчини спорят защо земяният кораб изобщо е непокътнат.

Едната група настоява, че атаката, която наблюдавахме — гигантски унищожителни лъчи, насочени срещу мъничък съд, — трябва да е била измама! Бляскаво представление, целящо да ни накара да си помислим, че земяните са обречени и да ни убеди да останем безучастни, докато те избягат! Наистина, това поразително предположение сега е господстващо мнение сред тактиците на „Полкджхи“ — макар че ако е вярно, изстрелването на нашите ракети изглежда глупаво.

(Огромната структура зад нас продължава да се разтърсва от тези удари и от другите поражения, нанесени от собствените ѝ обитатели.)

Това обяснение се потвърждава от факта, че делфийският кораб е оцелял. И все пак неколцина тактици препоръчват предпазливост. Може да сме присъствали на действително нападение, достойно за тревога.

Нашият втори предупредителен изстрел е по-точен. Той минава само на половин корабна дължина от носа на плячката ни.

— *ИМА НЯКОИ ОБЕЗПОКОИТЕЛНИ ПРОМЕНИ.*

Това съобщава купчината, която наблюдава състоянието на врага.

— *ЦЕЛТА РЕЗОНИРА СТРАННО. НЕЙНИЯТ ХИПЕРУСКОРИТЕЛЕН ПРОФИЛ НЕ Е СЪЩИЯТ КАТО ПРЕДИ, КРАЙ ГИГАНТСКАТА ЧЕРВЕНА ЗВЕЗДА. И СЕ НАБЛЮДАВАТ НЕОБИЧАЙНИ ОТРАЖЕНИЯ ОТ КОРПУСА.*

По заповед на нашия капитан-водач се извършва дълбочинно сканиране, което потвърждава, че корабът-плячка е от същия модел и тип. Излъчванията на двигателите са идентични. Пси-детекторите проверяват слабите утечки през полетата и откриват типична земянска следа.

После при силно увеличение ние/Аз най-после виждаме корпуса...

Как блести, пръстени Мои!

Вече не е саждив и черен като космоса, а сияе с лъскавото съвършенство на съд, току-що излязъл от корабостроителницата.

Даже по-съвършен, защото звездите се отразяват от заоблената му повърхност по-ярки, отколкото са в действителност!

Нашата купчина-жрец изпуска пара.

— *СЛЕД ВСИЧКО, КОЕТО ПРЕЖИВЯХМЕ И ВИДЯХМЕ, САМО ГЛУПАК НЕ БИ ОЧАКВАЛ НОВИ НОМЕРА/ПОДВИЗИ/ЧУДЕСА.*

САМО НЕГОДНА/ЗЛЕ СЪСТАВЕНА КУПЧИНА НЕ БИ ПОВИКАЛА ПОМОЩ.

Нашият капитан-водач потръпва и предпазливо се настанява върху командния подиум. Струи тревожен дим се стелят от несигурния му връх.

Накрая съставните му пръстени взимат решение и царствената купчина-командир дава заповед за насочен изстрел с една десета мощност, целящ да обезсили двигателите на земянитския кораб.

Запял бойна песен, „Полкджхи“ изстрелва лъчи с ужасяваща сила, за да отсеке три от вероятностните фланци на плячката. Мощни енергии пресичат пространството между нашите съдове и улучват право в целта...

НЕ ЗАДАВАЙТЕ ВЪПРОСИ, ПРЪСТЕНИ МОИ. ПРОСТО ПРАВЕТЕ КАКВОТО ВИ КАЗВАМ.

Внимателно и незабелязано се придвижете към вратата.

Точно така. Вървете тихо, без излишен шум. Не хвърляйте цветове-сенки. Не изпускайте тревожна пара.

А сега, докато вниманието на останалите от екипажа е насочено към драмата/трагедията, тихо излезте, като скромния трек, какъвто някога вие/ние/Аз бяхме.

В отговор на нашата мирисна парола бронираната врата се плъзга настрани, за да ни пусне навън от контролната зала. С насочени назад очни пъпки ние/Аз наблюдаваме как нашите другари-джофури се лутат в мъгла от токсини на страх/тревога.

Най-ужасните пари се издигат от локва горящ восък и мазнина — останките от нашия капитан-водач.

Купчината-жрец нямаше друг избор, разбира се. Когато нашето оръжие-лъч не постигна нищо... когато енергиите му изчезнаха, някак

погълнати от блестящата нова обвивка на земянитския кораб... трябваше да се извърши промяна в ръководството/ командването.

Също толкова неизбежно, колкото и разпространението на космическата геометрия в разширяващата се вселена.

Естествено, преследването не е свършило. Нашето положение е изгодно. Земянитският кораб не може да ни избяга и ние сме в състояние да се движим по петите му, където и да отиде. Междувременно „Полкджхи“ разполага с огромен корабен клон на Галактическата библиотека. Ще потърсим в мъдрата му памет и несъмнено ще открием номера, който използваша — и неговите недостатъци, които ще ни помогнат да го неутрализираме.

Уви, пръстени Мои, това няма никакво значение за тази хибридна купчина зле подходящи си пръстени.

Докато „Полкджхи“ бързо напредва на автопилот към точката на прехвърляне — и хвърля сянката си върху насочилия се също натам земянитски кораб, — сред онези купчини от екипажа, които останаха верни на нашия бивш командир, започва прегрупиране на изпълнителната власт. За някои ще е достатъчно разжалване. При други ще се наложи замяна на Господарския пръстен.

Но що се отнася до бедния Еуаскс — вие/ние бяхме вдъхновена идея на стария капитан-водач. Нашите пръстени в най-добрия случай ще бъдат използвани като резервни части за воините, ранени в битката срещу зангите. А в най-лошия ще бъдат смлени.

Сега съм благодарен за дивашките умения, които сте усвоили като преждевремец/варварин/трек. Вашите движения са възхитително потайни, пръстени Мои. Очевидно можете да се криете по-добре от джофурите.

Когато люкът плавно се затвори, бързо тръгнете в търсене на някое тихо, тайно място, където да съзерцаваме восъка... и да помислим как да оцелеем.

ДНЕВНИКЪТ НА АЛВИН

„След време ще свикнете с такива неща.“

Тези думи на Джилиън Баскин като че ли все още отекват по кухия ми гръбнак, докато припряно записвам някои впечатления от последните ни мигове край Многоизмерния свят.

По-добре да побързам. Вече усещам, че налягането върху моите хуунски нерви се повишава, докато „Стрийкър“ пикира към напомнящите на нишки „териториални граници“, които се усукват в точката на прехвърляне. Скоро онази ужасна „морска“ болест няма да ми позволи да работя. Затова ще се опитам бързо да изложа страшните неща, които преживях напоследък.

Най-странен от всичко беше гласът на доктор Баскин, изпълнен с толкова дълбоко примирение, че повече приличаше на джиджойка, отколкото на звездна богиня. Също като на някой от нашите висши мъдреци, докато чете откъси от Свещените свитъци, предсказващи неизбежни изпитания. Тя някак караше невъзможното да звучи ужасяващо правдоподобно.

„След време ще свикнете с такива неща...“

Докато прехвърлящите полета ме обгръщат — докато по потръпващата ми кожа пълзи студ, — мога само да се надявам, че това никога няма да се случи.

Доктор Баскин каза тези думи преди по-малко от мидура, докато се вираше в нашето дело.

Постижение, към което никой от нас не се е стремил.

Катастрофа, настъпила заради самото ни присъствие.

Всъщност онези, които се намираха в заседателната зала, наблюдаваха две изображения на Многоизмерния свят, представени на гигантски екрани — и двете абсолютно различни и на теория „верни“.

Говорейки като джиджоски дивак — чиито впечатления за космическите полети произхождат от земянитски книги, датиращи от двайсет и втори век, още преди контакта, — аз се чувствам напълно

объркан. Например в много от тези текстове се твърди, че не е възможно постигане на скорост, по-висока от светлинната. Или пък авторите на космически истории просто приемат свръхсветлинната скорост за даденост. И в двата случая изглежда просто. Нещата се случват тогава, когато се случват. Всяка причина има следствие и толкова.

Но на екрана от лявата ми страна времето течеше назад!

Моето пишещо устройство ми го обясни и се надявам, че съм го разбрал правилно. Изглежда, че всяка микросекунда, докато „Стрийкър“ се връщаше в нормалното пространство от С-равнището, в насочения назад телескоп на кораба се блъскаха фотони, осигуряващи картина на огромната „структура на Крисуел“, която ставаше все по-малка и неясна. Докато изпреварвахме последователни вълни светлина, образите „остаряваха“. Според обърканата логика на Айнщайн ние пътувахме назад във времето.

Смаяно гледах как гигантската сфера сякаш „оздравява“ пред очите ми. Пробитите участъци се запълваха. Ужасната рана се затваряше. Блестящи искрици представляваха бягащите допреди малко кораби, които очевидно се завръщаха у дома си.

Моите приятели възприемаха гледката с различни реакции.

Хък високо се смееше. Ур-ронн тъжно подсмърчаше, а Клецовръх не преставаше да повтаря „Божичко-чко-чко!“.

И нищо чудно. Онова, което ставаше пред очите ни, бе както мъчително жалко, така и смешно абсурдно.

От дясната ми страна Сара и Джилиън наблюдаваха други образи, улавяни от хипервълна всеки път, щом се прехвърлехме на С-равнище. Те оставяха впечатление за шеметна едновременност. Този екран като че ли показваше какво става в момента на Многоизмерния свят. Времето очевидно се движеше напред и представяше резултатите от бягството ни.

Следствията, които произтичат от всяка причина.

Разбира се, всичко всъщност е много по-сложно. Тази картина например постоянно трептеше като колеблив предварителен вариант на история, чийто автор все още не е сигурен какво да изложи на хартията.

Сара ми го обясни по следния начин:

— Фотоните предават бавните истини, Алвин, докато хипервълните пренасят вероятностите.

Така че този образ просто представяше най-вероятния сценарий, който се разиграваше зад нас. Макар и малка, все пак оставаше възможност да не е верен. Нещата можеха да, не се случат така.

За Бога, Ифни и Яйцето, продължавам да се моля за тази малка възможност.

Онова, което видяхме, въпреки постоянното трептене, беше ужасна история за бърза разруха.

Сега по крехката обвивка на огромната сфера имаше още няколко дупки. Те се разширяваха и пред погледа ни от тях бързо пълзяха пукнатини, през всяка от които струеше слънчева светлина с цвят на урска кръв.

Вече бяха отчупени стотици външни шипове, които се премятаха из космоса. Можех само да предполагам колко по-ужасно е положението вътре. Сигурно бяха разбити милиони големи колкото Джиджо прозорци, оставяйки беззащитните гори, степи и океани в лапите на жестокия вакуум.

Хипервълновото изображение се променяше неравномерно и понякога сякаш повтаряше или коригираше предишна сцена. Отделни детайли от опустошението внезапно се преместваха от едно място на друго. Нито една подробност не изглеждаше фиксирана или окончателно установена. Но тенденцията оставаше една и съща.

Усетих, че в гърба ми се забиват остри нокти, когато малката Хуфу и титлалът Калнокракия се покатериха на двете ми рамена и започнаха да се търкат в мен, молейки ме да разсея унилото настроение с песен. Отчасти заради шока, реагирах с нашия семеен вариант на „Реквием за незабелязаната смърт“ — умбла, толкова древна, че навярно идваше отпреди ъплифтирането на хууните, когато мозъците ни още не са били в състояние да осъзнаят целия потенциал на отчаянието.

Сепната от тихата мелодия, доктор Баскин се завъртя и погледна към моята вибрираща гръклянна торбичка. Казвали са ми, че пътуващите сред звездите човеци не обичат много хууните, но Сара Куулън ѝ зашепна в ухото и Джилиън одобрително кимна.

Очевидно разбираше.

Когато няколко дури по-късно свърших, малката въртяща се холограма Ние се появи във въздуха близо до мен.

— Каа докладва, че сме на десетина минути от точката на прехвърляне.

Доктор Баскин кимна.

— Има ли някакви промени в антуража ни?

Нейният дигитален помощник сякаш небрежно се усука.

— Следва ни множество различни съдове — отвърна той. — Някои са роботи, повечето от които носят дишащи кислород бегълци. Те са обозначени с осигуряващи им безопасно преминаване емблеми на оттеглилия се клас живот. Разбира се, всички поддържат предпазлива дистанция от джофурския боен кораб.

Ние замълча за миг-два, после продължи:

— Абсолютно сигурна ли си, че искаш да се насочим към Танит? Високата жена сви рамене.

— Все още приемам други предложения. Като че ли опитахме всичко останало, дори се скрихме в най-тъмното ъгълче на вселената... не се обиждай, Алвин.

— Не се обиждам — отвърнах аз, тъй като тя несъмнено описваше вярно родната ми планета. — Какво е „Танит“?

Отговори ми машината Нис:

— Това е планета, на която има секторно представителство на Библиотечния институт. Единственото близо до Земята. Капитан Крейдейки още отначало щеше да откара находките ни там, ако не бяхме попаднали на поредица от нападения и коварства. При отсъствието на други възможности, доктор Баскин смята, че сега трябва да се върнем към първоначалния си план.

— Но нали вече сте опитали да се предадете на институтите? На онова място Уакка...

— Оакка. Наистина, преди две години ние избягахме от преследващите ни безмилостни бойни флоти, за да направим онзи опит. Но безумието, заразява нашата цивилизация, ни беше изпреварило и там. Монасите от бюрократичните братства измениха на обетите си за неутралност и решиха да останат верни на някогашните си пристрастия. Отчасти заради древни вражди — или заради огромните богатства, които различни фанатични съюзи предлагаха за

залавянето на „Стрийкър“, — те се опитаха да заловят нашия кораб и да го предадат на своите кръвни и кланови роднини.

— Значи не може да се вярва на институтите. Какво се е променило сега?

Доктор Баскин посочи към малък дисплей.

— Ето какво се е променило, Алвин.

На екрана се виждаше джофурдският боен кораб — основният фактор, от който в момента зависеше животът ни. Огромният издължен съд ни следваше като лоша миризма, още откакто враговете не бяха успели да унищожат двигателите на „Стрийкър“. Въпреки умелото пилотиране на Каа, делфийският екипаж смяташе, че не е възможно да им избягаме. Казваха, че било по-лесно да се избавиш от сянката си в слънчев ден.

— Заповедите ни са ясни. При никакви обстоятелства не можем да позволим някоя фракция да завладее тайните ни.

— И затова ще се отправим към един от най-оживените космодруми в Галактика втора, така ли?

Гласът на Ние прозвуча недоверчиво, ако не и презрително. Но доктор Баскин не реагира на тона му.

— Остава ли ни по-добра възможност? Да се насочим към място с много трафик и може би също толкова големи кораби, колкото онзи крайцер ей там? Освен това има шанс Оакка да е била изключение. Навярно институтските представители на Танит не са забравили клетвите си.

Ние изрази съмнение с неучтив звук.

— Този шанс е невероятно малък. Или пък изненадата ще накара предпазливото мнозинство галактически кланове, които до този момент бяха вцепенени от нерешителност, да реагират?

— Нали през цялото време целта ни беше точно такава? И това е възможно, ако в района има достатъчно кораби на синтиани, парджи и техни съюзници. Защо да не се намесят, за да защитят традицията и закона?

— Твоят оптимизъм е едно от най-очарователните ти качества, доктор Баскин. Да си представяш, че умерените могат да бъдат предизвикани бързо да вземат каквото и да е решение, когато това може да ги изложи на смъртна опасност! Вече всички разбират, че

настъпва Време на промени. Въпросът опира до оцеляването на расите. Никой няма да се занимава с някакви си вълкони.

Много по-вероятно е нашата неочаквана поява да доведе до всеобща битка над Танит, в сравнение с която Китръп ще е само обикновено сдърпване. Предполагам, разбираш, че армадите, които в момента обсаждат Земята, са само на два скока от Танит. За по-малко от един стандартен ден те ще се включат в...

— И ще отпуснат обръча около Земята? В такъв случай ще си струва.

— Отклоняваме се от основния проблем, доктор Баскин. Джофурите никога няма да ни позволят да стигнем до Танит. Можеш да бъдеш сигурна.

— А дали са в състояние да ни спрат? — за пръв път се обади Сара Куулън. — Веднъж вече опитаха и се провалиха.

— Уви, мъдрец Куулън, нашата привидна неуязвимост няма да е вечна. Джофурите бяха изненадани, но вече сигурно са проверили в корабната си база данни и са открили недостатъци в чудотворната ни броня.

Говореха за сияйната мантия, която обгръщаше корпуса на „Стрийкър“. Като невеж джоджоец, аз не знаех защо тази обвивка е толкова специална, макар че живо си спомнях страшния момент, в който рояци машинни същества ни запечатваха в нея — тъмни фигури, които загадъчно ни помагаша, без да си правят труда да искат съгласието на вълконите и преждевремците на борда.

В двата края на кораба бяха кацнали две групи гигантски ремонтни работи. Онези на кърмата се опитваха да събират въглерод от корпуса, а другите преобразуваха звездните сажди в пласт, който искреше като Спектралния поток.

Между двете групи като че ли прелитаха мълнии. „Мемодирективни импулси“ — разпозна експлозиите Ние и ни посъветва да не гледаме, за да не заразят по някакъв начин мозъците ни. Спорът приключи няколко дури по-късно, без някоя от машините да получи физически повреди. Но едната група трябва неочаквано да беше „променила решението си“.

Внезапно обединили усилията си, роботите се хванаха на работа и успяха да завършат преобразяването на „Стрийкър“ точно навреме, преди първите унищожителни лъчи.

— Кой казва, че трябва да има недостатъци? — попита доктор Баскин. — Очевидно сме неуязвими, поне от далекообхватни лъчи.

Изглеждаше убедена, но си спомням колко шокирани бяха Джилиън, Сара, Тш'т и другите, че са оцелели в мига след началото на атаката. Само сакатият инженер Емерсън Данайт сумтеше и кимаше, сякаш през цялото време е очаквал нещо такова.

— Не съществуват свършени защитни средства — възрази Нис. — Във Великата библиотека са архивирани всички видове оръжия. Ако някое изглежда изненадващо или чудотворно, това може да е защото много отдавна са се отказали от него поради някаква причина. Когато джофурите я открият, новият ни щит от преимущество ще се превърне в бремене.

Тази логика очевидно не се хареса на хората и делфините. Не бих казал, че ми пукаше. Но навярно бе истина. Дори ние, преждевремците, знаем една от основните истини в Петте галактики...

Ако нещо не може да се открие в Библиотеката, то почти със сигурност не е възможно.

И все пак никога няма да забравя онзи момент, точно след като големите роботи свършиха задачата си и отлетяха, оставяйки нашият очукан кораб да сияе в космоса като диамант.

„Стрийкър“ се завъртя, за да мине през огромната дупка в обвивката на Многоизмерния свят и внезапно едновременно от няколко посоки го обсипаха гигантски светлинни копия! Започнаха да вийт аларми и всеки лъч фокусирана енергия сякаш с невероятна сила ни блъсна навън.

Но не изгоряхме. Вместо това ни обгърна странен шум, като пъшкането на някой гигант от океанското дъно. Хък скри всичките си очи. Клецовръх сви и петте си крака, а Ур-ронн усуква дългата си шия и нададе нисък урски вой.

Всички уреди сякаш полудяха... и все пак не изгоряхме!

Скоро повечето членове на екипажа се съгласиха с първоначалното предположение на Ханес Суеси, който смяташе, че лъчите трябва да са симулирани.

Ефектна демонстрация, предназначена да уплаши враговете ни и да ни позволи да избягаме. Като че ли нищо друго не обясняваше факта, че сме живи!

Поне докато малко по-късно джофурите не се втурнаха срещу нас и техните лъчи също изчезнаха с онзи тайнствен стон.

И тогава разбрахме.

Някой ни бе направил услуга... а дори не знаехме на кого да благодарим. И дали този късмет не предвещаваше нови нещастия?

По вътрешната уредба се разнесе глас:

— Достигаме точката на прехвърляне с-с-след... трийсет с-с-секунди.

Онези, които бяха в заседателната зала, се обърнаха към предния дисплей, показващ мрачна плетеница — първа от поредицата, която щеше да ни отведе далеч от Галактика четвърта... На места, за които ние с приятелите ми бяхме чували само от легендите и разказите за боговете. Но моята хуунска храносмилателна система вече предвещаваше неминуемото гадене. Спомням си, че си помислих колко по-добре бих се чувствал на борда на бащиния ми отпадъчен кораб, теглейки въжетата и умблирайки заедно с щастливия екипаж, гален от топлия, солен вятър на Джиджо, пеещ в опънатите платна.

До хипервъншния дисплей открих още един човек, който не се интересуваше толкова къде отиваме, колкото от мястото, което напускахме. Емерсън, сакатият инженер, който носеше рюк върху очите си, ме поздрави с кривата си човешка усмивка. Отговорих му с олюляване на гръклянната си торбичка.

Мъгълв и трептящ, образът на Многоизмерния свят блестеше като яйце, голямо колкото слънчева система, от което се канеше да се излюпи нещо ново, огнено и ужасно. Червена слънчева светлина струеше през дупките и цепнатините, докато жестоки искри говореха за експлозии, достатъчно мощни, за да разлюляват цялата структура, пращайки вълни по опустошената ѝ повърхност.

Емерсън въздъхна и ме изненада, като изрече няколко прости английски думи, изразяващи невероятна мисъл.

— Е... Бог дал... Бог взел.

Калнокракия цвъртеше на рамото ми, докато двигателите на „Стрийкър“ се налягаха, за да преодолеят налягането на прехвърлянето. Но вниманието ни оставаше приковано към нещастния Многоизмерен свят.

Сферата внезапно се разцепи по всяка една от пукнатините си и се разпадна на безброй гигантски парчета, някои от които се

запремятаха към открития космос, докато други се насочиха навътре, за да се слоят с червеното слънце.

Освободена след половин милиард години плен, малката звезда ярко засия, сякаш приветстваше всеки нов къс от структурата — извлечен от собствената ѝ материя и сега отново завръщащ се у дома.

Отново получила свободата си, тя изстрелваше фойерверки към небесата.

Гръклянната ми торбичка се изду и аз започнах да умблирам жална песен... хуунски реквием за онези, които не са се завърнали от морето и чиито сърцепрешлени никога няма да бъдат открити.

Вледеняващите думи на Джелиън Баскин ме преследваха.

„След време ще свикнете с такива неща.“

Поклатих глава по човешки маниер.

Да свикна с това?

Ифни, какво ли вече трябва да бяха преживели земяните, че такова нещо да им се струва ежедневно?

И като си помисля, че някога с копнеж се вирах в звездите и жадувах за приключения!

За пръв път разбрах един от главните уроци, проповядван от най-старите свитъци на Джиджо.

В тази вселена най-тежкото предизвикателство е оцеляването.

ТРЕТА ЧАСТ

ВЕЛИКИЯТ ОРАЧ

ДО НАШИТЕ КЛИЕНТИ В ПЕТТЕ ГАЛАКТИКИ

Са'ентският букмейкърски синдикат временно преустанови приемането на облози за Обсадата на Земята. Макар че все още предвиждаме капитулация на обединените сили, които защитават вълконския роден свят, ситуацията отново стана прекалено неустановена и нашите динамично-аналитични машини не са в състояние да дадат сигурна прогноза.

За онези, които вече са направили облозите си, съотношението остава непроменено: дващест към едно за завладяването на планетата в рамките на една слънчева орбита (три четвърти от една танитска година); четиринайсет към едно за капитулация в рамките на една четвърт орбита; пет към две в полза на „нешастен инцидент“, който може да дестабилизира екосистемата и да доведе до пълно органично изчезване на вълконските раси; седем към две в полза на принудително осиновяване на човеците и техните клиенти от страна на някой велик клан, участващ в обсадата на планетата, като например сороси, тандуаси, кленати или джуурууси.

Въпреки тази привидна стабилност, няколко колебаещи се фактора допринасят за повишаване равнището на несигурността:

- 1) Предателствата и прегрупирането сред участващите в обсадата могъщи кланове и съюзи продължават. Техните обединени сили лесно щяха да победят човеците, тимбримите и тенанините, ако можеха

да се разберат как да разпределят плячката. Но вместо това ужасните и непредвидими сблъсъци между тях (понякога предизвикани от хитри земянитски маневри) забавиха приближаването им към Земята и направиха прогнозите много по-несигурни от обикновено.

2) Политическият хаос в Петте галактики продължава да се задълбочава с необичайна скорост. Например, най-после беше свикано отдавна отлаганото събрание на коалицията на умерените раси, но със странно съкратен дневен ред — как да се справят с необузданите амбиции на по-фанатичните галактянски съюзи. Като минат без предварителни формалности, представителите на Лигата могат да подадат официално предупреждение в Института за цивилизована война в рамките на една танитска година! И само след още една година могат да поставят бойните си флоти под обединено командване.

Освен Лигата, започнаха да се организират още няколко конфедерации от „умерени“. Ако продължават с тази скорост (и сороската дипломация отново не им попречи), това ще е проява на безпрецедентна енергичност от страна на нефанатичната част от обществото на дишащите кислород.

Естествено, за Земята вече ще е прекалено късно, но може да доведе до спасяване на отделни човешки групи.

3) От половин танитска година няма нови съобщения за делфийския звезден кораб. Ако въпреки всички тенденции, бегълците успеят по някакъв начин благополучно до стълба към небето предадат съкровищата си на неутрална сила — или докажат, че останките са безвредни, — тази криза може да стихне, преди да разпали война в цялата дишаща кислород цивилизация. Това, разбира се, ще сложи край на сегашната ни политика на приемане на облози само в брой и предварително.

4) Вече и без това нарушен от така наречената „криза «Стрийкър»“, в последно време търговският междузвезден трафик търпи последствията от „възбудата“ на всички между пространствени равнища. Поне в трийсет от най-важните точки на прехвърляне се наблюдава опъване на нишките. Макар че институтите отдават това на „аномални климатични условия в хиперпространството“, някои го възприемат като поредното предзнаменование за настъпващ преход.

5) Продължаващото надигане на обществено-религиозен фанатизъм — включително неочакваното възвръщане на интереса към Култа на Ифни, — оказва вредно въздействие върху бизнеса на букмейкърите из Петте галактики. Заради допълнителните разходи (за защита на собствените ни селища от атаките на флотите на фанатичните детерминисти), ние сме принудени да увеличим налога върху всички облози.

Дори Саентският букмейкърски синдикат не може да продължава да работи както обикновено в навечерието на предреченото Време на промени...

ХАРИ

„Леле — помисли си той. — Играта ще загрубее.“

Хари изключи насочващия си компютър, за да предпази веригите му по време на прехвърлянето. Капаците на прозорците се затвориха, а той закопча ремъците си и се приготви за преместването в нов район на Е-пространството. Район, много отдавна обявен за „забранен“.

„Е, сам съм си виновен. Уер'К'кинн нарича това „специална задача“. Но на мен все повече ми заприличва на чисто самоубийство.“

Отначало като че ли не се случи нищо. Служебните му уреди бяха безполезни или несигурни, затова Хари наблюдаваше собствения си малък, самоделен вериметър. Той се състоеше от хартиен лебед, който трептеше, кацнал на върха на игличка от чист метал, извлечен от повърхността на неутронна звезда. Или поне така твърдеше продавачът, от когото я беше купил на казкаркския пазар. Той нервно следеше парчето сгъната хартия, което потръпваше и се опъваше. Можеше само да си представя какво става навън, докато обективността плътно обгръщаше малкия му изследователски кораб.

Хари с треперещи ръце чешеше козината на шията и гърдите си. Лебедът потръпваше, сякаш се мъчеше да си спомни как да полети...

Внезапно усети, че пропада. Съдържанието на стомаха му подскочи нагоре. Последваха няколко резки разтърсвания, след това силно люлеене, като лодка, подхвърляна от бурни вълни. Той се вкопчи в страничните облегалки на креслото си. Ремъците болезнено се забиха в корема и раменете му.

Палубата под босите му крака завибрира — характерното бръмчене на автоматично спускаща се реалностна котва. Обезпокоителен звук, тъй като се разнасяше само когато обичайните мерки за безопасност не бяха достатъчни. Понякога котвата бе последното, което не позволяваше случайни причинни ветрове да отнесат кораба ти в плитчини на нереализирана вероятност... или да превърнат тялото ти в нещо, което би предпочел да не си.

Е... понякога се получаваше.

„Само да имаше начин да използвам камери и да виждам какво става.“

Уви, поради все още неустановени от галактянските учени причини, живите същества, които навлизаха в Е-пространството, можеха да наблюдават събитията само лично, при това с цената на значителен риск.

За щастие, точно когато Хари се страхуваше, че последната му храна ще се присъедини към съдовете и приборите на пода, разтърсванията започнаха да отслабват. Само след няколко секунди не усещаше нищо друго, освен леко люлеене.

Той отново погледна към импровизирания вериметър. Хартиеният лебед изглеждаше стабилен... макар че по крилето му като че ли имаше нови сложни гънки, каквито не си спомняше да е забелязал преди.

Хари предпазливо разкопча ремъците и се изправи. Като се движеше с широко разперени ръце, за да запази равновесие, той отиде в предната част на кораба и внимателно вдигна щорите.

После ахна и уплашено отскочи назад.

Разузнавателната платформа висеше — очевидно без каквато и да е опора — високо над огромни простори!

Хари мъчително преглътна и отново надзърна.

Погледът му бавно се плъзна наляво и после надясно, като на някой обесен, обхващайки безкрайни мъгляви земи с неизмерими разстояния и шеметни висоти. Отвъд обгръщащата го мъгла смътно различи гигантски, стръмни и симетрични върхове.

Той смаяно зяпаше, докато не се увери, че повърхността няма повече да се приближи. Не изпитваше усещане за падане. Очевидно нещо го задържаше на тази височина.

Бе време да разбере какво. Той обиколи наблюдателната палуба и през най-задния прозорец видя какво го е задържало.

Станцията висеше на тясна, блестяща ивица, излизаща от отвор в корпуса, който никога не беше виждал. Но познатият десен на сини райета предполагаше, че това трябва да е реалностната котва, този път проявяваща се по особено подходящ начин.

В другия си край високо нагоре котвата сякаш бе закачена за ръба на плоскост, която продължаваше хоризонтално надясно. Наляво се простираше още по-огромно парче открито небе. Имаше

впечатление и за други линейни очертания, извисяващи се още по-нависоко.

Поне по време на прехвърлянето станцията не беше променила много физическия си облик. Под издължената сфера все още висяха метафорични кокилести крака, които бавно се олюляваха в пространството. Изглежда обаче, нещо бе станало със зрението му. Хари разтърка очи, но проблемът не беше в тях. Всичко зад прозорците му се струваше някак замъглено. Например, не можеше да разпознае гигантските колони, въпреки че му изглеждаха някак познати и го изпълваха с бледи спомени от детството.

Това място не приличаше на нищо друго, което бе преживял, откакто устройствата за анализ на личностен профил на Танит го бяха избрали да стане първото неошимпанзе наблюдател на Института по навигация. И знаеше, че няма смисъл да кара корабните програми да му помагат да разбере къде е попаднал.

— Онзи район от Е-пространството, към който се отправяш, рядко е посещаван с добри намерения — беше му казал Уер'К-кинн, преди да го прати на тази мисия. — Много от особеностите, които патроните оформят в своите клиенти чрез Ъплифт — за да им помогнат да станат стабилни, рационални и целеустремени звездни пътешественици, — се превръщат в недостатъци там, където изчезват всички идеи за предвидимост.

Спомнил си тези думи, Хари поклати глава.

— Е, не мога да кажа, че не са ме предупредили.

Той погледна наляво и нареди:

— Пилотен режим.

Познатото, въртящо се „П“ се появи във въздуха с тихо пропукване.

— На твоите услуги, Харви.

— Казвам се Хари — за кой ли път го поправи той и въздъхна. — Не страдам от агорафобия, така че спокойно можеш да отвориш щорите докрай.

Корабът се подчини и Хари внезапно потръпна от съчетанието на особени цветове, макар и приглушени от странната мъгла.

— Благодаря. А сега, моля те, сканирай това метафорично пространство, за да видиш дали ще ни позволи да летим.

Последва продължително мълчание. Полетът правеше придвижването много по-лесно, особено когато висиш на въже над километри привидно празно пространство. Той си представи, че чува щракането на машината, която недоловимо проверяваше двигателните устройства, за да установи кое работи в тази среда и кое е безполезно или даже опасно. Накрая въртящото се „П“ стигна до заключение.

— Изглежда някакъв тип полет е възможен, но не мога да определя какъв точно. Не може да се използва нито един от алафоричните методи, които са записани в паметта ми. Ще трябва да измислиш нещо оригинално.

Хари сви рамене. До голяма степен това беше причината да е тук.

— Определи ли наблюдателната ни зона?

— Недалеч от нас усещам тясна тръба нормално пространство. Би трябвало субективно да забелязваш „долу“ блестящ Път... някъде в четвъртия квадрант.

Хари се приближи до прозореца и впери поглед към мъглявите гигантски форми.

— Да-а-а, струва ми се, че го виждам. — Едва различаваше слабо сияеща линия. — Най-добре да се опитаме да се приближим.

— Ако приемем, че откриеш начин.

— Да — съгласи се той. — Това е проблемът.

Нервно прокара пръсти през козината на брадичката и скалпа си. Искеше му се да не е минало толкова много време, откакто го бяха поцили. На Хорст, където Хари и родителите му бяха единствените шимпанзета на цялата планета, винаги бе изглеждало въпрос на лична хигиена да почиства козината си от коварния прах. Едва по време на престоя си на Земята разбра каква наслада е някой друг да гали, реше и разчесва космите му, докато корените им сякаш запищят от удоволствие. Когато си мислеше за тези дни, топлият физически контакт на взаимното поцение му липсваше най-много от общуването с представители на собствения му вид.

Жалко, че партньорите му толкова много приказваха — от клюки до въпроси за всеки личен недостатък — за неща, които Хари никога не бе можел спокойно да обсъжда. Земните шими смятаха неловката му затвореност за дистанцираност и дори за надменност, докато той ги намираще за прекалено любопитни. Затова неизбежно си бе останал

чужденец и никога не беше успял да постигне пълна близост в колежанските кръгове за пощене.

Хари знаеше, че само отлага, но не бе уверен с какво да започне.

— Значи си обезпокоен от слуховете за необичайни преминавания през хиперпространството и смущения в точките на прехвърляне — отговори му Уер'К'кинн, след като Хари се беше завърнал от последната си мисия. — Тези явления са извън твоите правомощия. Но сега изглежда се налага да ги споделя с теб.

— Чакайте да се сетя — каза Хари. — Смущенията са толкова тежки, че могат да се наблюдават даже в Е-пространството.

— Предполагането ти е проницателно — потвърди Уер-К'кинн, като изщрака с клюна си акцентиращо одобрение на галдве. — Виждам, че назначаването ти не е било грешка, а по-скоро свидетелство за собствената ми дълбока прозорливост, което доказва ценността ми за Института и основателността на бързото ми израстване. Следващият ти патрул започва след едно цяло и три стандартни дни.

След като получи инструктажа си, имаше време само колкото да вземе вана и да се наспи. Беше се надявал на по-дълга почивка. На пазара имаше една форунска масажистка, която инстинктивно разбираше мускулно-скелетните системи на другите видове и опитно отпускате стегнатите възли по гърба му... Уви.

Докато нервно чешеше брадичката си, изгризаният му нокът отскубна усукан косъм и накара Хари да подскочи. Той го повдигна пред очите си.

„Добре, че козината на шимпанзетата не е по-дълга, като по лицата на онези човешки мъже, които не се обезкосмяват.“ На Хорст бе виждал пробшърски шамани, чиито патриархални бради стигаха почти до краката им...

Хари премигна, осъзнал какво се опитва да направи подсъзнанието му. Бързо се завъртя и притисна лице към задния прозорец, вперил поглед в синия кабел. Ивицата се издигаше нагоре и като че ли почти изчезваше, още преди да достигне ръба на далечната хоризонтална плоскост.

— Пилот — каза той. — Искам да видя дали можем още да развием псевдодължината на реалността ни котва.

— Вече е развита докрай — отговори корабът. Хари изруга. Бе му се сторило добра идея...

— Почакай малко — измърмори той. — Не бъди такъв буквалист. Опитай по друг начин. Добре, значи повече не можем да развием котвата. Но защо не погъделичкаш проклетото нещо? Навярно ще успеем да променим дължината му по друг начин. Например, като го опънем. Или като го накараме да порасне.

Знаеше, че говори неясно. Гъвкавото мислене понякога означаваше да използваш мъглявите очертания на идеите.

— Ще опитам и ще ти съобщя резултата — отвърна компютърът.

Последва тихо бръмчене, после внезапно разтърсване. Платформата запропада надолу, но само колкото да го уплаши. След миг отново се разтърси и Хари залитна към командното си кресло. Чувстваше стомаха си така, все едно че продължава да пада.

— Ъ-ъ-ъ... — заекна Хари. После опита отново: — Е, к-какво стана?

— Изглежда тук законите на топологията позволяват разнообразно профилно картиране. Това означава, че кабелът може да се обтяга и да приема каквато и да е дължина с почти всякаква скорост. Поздравления, командир Хармс. Очевидно си открил начин за маневриране в субективната вертикалност.

Хари не обърна внимание на саркастичната нотка, която може би само си въобразяваше. Поне се беше оказало по-лесно да избяга от този капан, отколкото от платото с банановите кори.

„И все пак мога да се чувствам в безопасност едва след като науча местните метафорични закони.“ За това, че в този район рядко влизаха патрулни кораби, си имаше основателни причини. Мнозина от онези, които бяха опитали, изобщо не се бяха завърнали.

— Тогава започни да ни спускаш — заповяда той. — Внимателно.

Плоската полуравнина над кораба взе да се отдалечава, докато бавно се спускаха към „земята“. Това му напомняше на нещо — или на неумолимата природа на съдбата... или на връхлитащ влак.

Докато беше в Каззкарк, намери време да разпита за обсадата на Земята.

Не би трябвало да го интересува. Предполагаше се, че щом е посветил живота си на монашеския Институт по навигация, Хари е длъжен да забрави верността си към род и патрони. Но малцина напълно успяваха да се отърсят от естествените си пристрастия. Служителите в института често тайно получаваха новини от „дома“.

Когато разбра, че разполага със свободен час между инструктажите, Хари отиде на пазара. Там търговец на клюки от Ле'4-ево прие щедрото му възнаграждение и му показа покрита с осмий стая със замаскиран библиотечен източник.

Не му трябваше много време, за да открие темата — която от последната му проверка се беше издигнала с още три равнища на значение — под заглавие „Важни новини — квазипоследни събития“. Новата информация от Галактика втора бе ужасна.

Земяните сили и малцината им съюзници били принудени да се изтеглят от ханаанските колонии, които сега временно се управлявали от сороски адмирал.

Бил нападат красивият, заселен с делфини свят Калафия. Една трета от покритата с вода планета била окупирана от смесена ескадра, командвана от една от фракциите на Братята на нощта, докато друга групировка от същата раса фанатични воители жестоко се сражавала, за да „освободи“ останалата част.

Самата Земя била обградена и слабите земянители сили вече щели да са разгромени, ако не била помощта на тимбримите и тенанините... и постоянните вражди сред враговете. Въпреки това краят изглежда приближавал.

Една от бележките под линия съобщаваше, че малката земянитска колония на Хорст била завладяна... от ужасните тандуаси.

Полазиха го тръпки. Споменаваха се за евакуиране на местния персонал, така че Марко и Фелисити навярно бяха имали време да избягат, заедно с другите антрополози. Но Хари кой знае защо се съмняваше. Родителите му бяха побъркани. Щеше да е точно в техния стил да останат, предполагайки, че нашествениците никога не биха закачили двама цивилни учени.

Даже да бяха заминали всички техници и тераформатори, какво щяха да правят местните? Човешките племена, използвали „изпитателното“ си психическо състояние като възможност да избягат от жестокостта на модерното общество, за да експериментират с

безброй различни социални форми — много от които имитираха един или друг тотемен вид. Някои групи нарочно бяха възприели матриархалните кошерни обществени структури на пчелите, докато други подражаваха на вълчи глутници или използваха брачни модели, които се срещаха само в странни романи отпреди контакта. Повечето от малките пробшърски племена не проявяваха интерес към техниката и галактополитиката.

И щяха да са безпомощни пред жестоки воители като тандуасите.

Тичешком напуснал шатрата на търговеца на клюки, Хари се помъчи да не мисли за новините. Скоро извънземните победители щяха да се нахвърлят върху останките от съкрушения земянитски клан. Неутралното управление в Петте галактики се корумпираше и Институтът по ъплифтиране лесно щеше да се остави да го убедят да обяви за осиновяване човеците, шимите и делфините. Трите раси щяха да бъдат разпределени като военни трофеи и всяка от тях щеше да получи нов „патрон“ за генетично-обществено ръководство през следващите сто хиляди години.

„Разбира се, ако „случайно“ не бъдем изтребени в хаоса.“ Беше се случвало и преди — почти всеки път, щом се появи вълконска раса и заявеше, че е постигнала разумност без чужда помощ. Бе удивително, че земянитският клан е удържал толкова дълго.

„Е, поне горилите са в безопасност. Тенанините не са лоши господари... ако се приеме, че изобщо трябва да имаш господар.

Чудя се на кой ще дадат нас, шимите, като част от сделката?“

Хари оголи зъби.

„Може да се поозорят с нас.“

По време на следващия инструктаж той направо попита Уер'К'кинн:

— Всички тези хиперпространствени аномалии и смущения... на войната със Земята ли се дължат?

Вместо да укори Хари, че проявява интерес към стария си клан, висшият институтски служител благожелателно махна с пипало.

— Млади колега, не трябва да забравяш, че една от големите психически опасности на разумния живот е егоизмът — склонността да виждаш всички събития в контекста на собствения си живот или

вид. Естествено е да ти се струва, че цялата вселена се върти около проблемите на бившия ти клан, колкото и да е малък и незначителен.

Признавам, че последните събития като че ли подкрепят твоето предположение. Съобщението за вероятни останки от Прародителите — открити на тайно място от злополучния делфийски кораб — доведе до открита война между най-агресивните дишащи кислород кланове. Търговията пострада, след като някои съюзи установиха контрол над местните точки на прехвърляне. Уверявам те обаче, че енергийните потоци, освободени до този момент от битките, са прекалено слаби, за да въздействат върху основните космически връзки.

— Ами съвпадението във времето?

— Бъркаш причината със следствието. Яростта, която сега бушува около вълконите, се е трупала векове преди хората да се свържат с нашата култура. След инцидента при Футутуун успяваме да поддържаме несигурен мир, най-вече с помощта на страх, докато военствените групи се въоръжават и подготвят за следващата фаза. Уви, твоят нещастен род не е улучил благоприятния момент да излезе по звездните пътища.

Хари премигва в продължение на няколко секунди, после кимна.

— Говорите за Времето на промени.

— Точно така. Ние от Института знаем почти от един милион години, че настъпва нова епоха на огромни опасности и опустошения. Признаци за това са повишената нестабилност в отношенията между класовете живот на дишащите кислород и водород... от време на време се наблюдава и усилено възпроизводство на машинния клас — нарушения, които изискват жестоки мерки. Дори сред клановете на собствената ни Цивилизация на Петте галактики се забелязва разгаряне на религиозните страсти.

Хари си спомни фанатиците, изпълващи главните улици на Казкарк и проповядващи противоречиви и неясни тълкувания на древните пророчества.

— Суеверни глупости — измърмори той.

За негова изненада, Уер'К'кинн се съгласи с подчертано изщракване с клон.

— Най-шумното не винаги е показателно — поясни началникът му. — Повечето видове и кланове предпочитат да живеят и да оставят другите да живеят, като проправят свои собствени пътища към

мъдростта и не се опитват да пришпорват съдбата. Кого го интересува дали Прародителите ще се завърнат във физическа форма, като духовни въплъщения или като се проявят в генома на някоя невинна предразумна раса? Докато фанатичните съюзи жестоко се бият заради религиозни догми, единственото желание на повечето дишащи кислород е да се стремят към просветление. Всички въпроси ще получат отговори, когато расите отидат при своите оттеглили се патрони и предци... и после постигнат трансцендентност... привлечени от великата Прегръдка на вълните.

„Ето го пак“, помисли си тогава Хари. Предположението, което лежи в основата на почти всички галактянски религии. Че спасението се постига от видове, а не от отделни органични същества.

„Освен онзи скиански проповедник с папагала на рамото. Той излагаше съвсем различна идея. Истинска ерес!“

— И така, млади колега — заключи Уер'К'кинн. — Опитай се да си представиш колко са се уплашили и фанатиците, и умерените, когато твоите нещастни делфийски братовчеди излъчиха изображение, като че ли представлящо кораби на Прародителите, които се носят из една от най-плоските части на галактическото пространство-време! Смисълът на този единствен образ изглежда заплашва основната вяра, споделяна от почти всички дишащи кислород...

Хари затаи дъх. Но в този момент в стаята се втурна един от помощниците на Уер'К'кинн, за да му съобщи, че се наблюдават смущения в поредната точка на прехвърляне, този път в сектор Горгол в Галактика пета. Началникът му нямаше повече време за абстрактни дискусии с младши подчинени. Последва оживена активност и Хари бе пратен в изследователския отдел, за да довършат инструктажа му. Нямаше възможност да попита старата змия какво означава интригуващата ѝ забележка.

„Каква основна вяра? Защо откритието на „Стрийкър“ толкова е уплашило всички?“

Най-после платформата се спусна на „земята“.

Повърхността беше сравнително мека. Вретеновидните крака на кораба поежа тежестта му със съвсем лек отскок.

„Е, дотук добре. Земята не ме погълна. Още не ми се е нахвърлила глутница паразитни мими в опит да превземе ума ми или

да ми продаде продукти, които не се използват от еони.“

Той предпазливо плъзна очи по обширната равнина; покрита с отпуснати, мъгляви цилиндри. Приличаха на увиснали тънкостеблени кактуси, които се издигаха на малко разстояние един от друг, докдето му стигаше погледът. Хари премина на ръчно управление и използва един от кокилестите крака, за да побутне най-близките стъбла. Те лесно поддадоха и после бавно се изправиха.

— Можем ли вече да приберем реалността котва? — попита пилота той.

— Не е нужно. Котвата се намира в обичайната си ниша.

— Тогава какво е онова? — попита Хари и посочи към синия кабел, все още издигащ се вертикално към небето.

— Въжеподобната метафора се превърна в полупостоянна структура. Ако искаш, можем да я оставим тук.

Като поглаждаше брадичка, Хари се втренчи нагоре към обтегнатото въже.

— Е, можем да я използваме, за да се измъкнем, ако се наложи да бягаме. Просто отбележи това място и давай напред.

Разузнавателната станция закрачи по равнината, покрита с мъгляви тръби. Междувременно Хари продължаваше да се прехвърля от прозорец на прозорец и нервно да наблюдава, като се чудеше как първо ще се прояви прословутата смъртоносност на този район.

Постепенно в далечината се извисиха поне десетина от тънките, невероятно високи кули. Някои от тях изглежда имаха квадратно сечение, докато други бяха правоъгълни или овални. Дори му се стори, че забелязва в разположението им строга система, сякаш образуваха решетка.

Скоро разбра, че странната неяснота не се дължи на каквато и да е „мъгла“. Явно в този участък от Е-пространството зрението беше слабо сетиво.

„Страхотно. Сега съм полусляп на място, където реалността буквално може да се промъкне до теб и да те захапее.“

Дотам, където бе видял Пътя, не трябваше да е много далеч. Отначало несръчно, Хари насочи станцията си през равнината с мъглявите цилиндри, извити и усукани един в друг. Тези „растения“ не се олюляваха на вятъра като острожъбата трева на Хорст. И все пак някак му напомняха за онази безкрайна степ, в която прашните небеса

всяко утро проблясваха като факел и пареха очите. Преди векове земните му предци презрително бяха сумтели към подобни равнини, преди да се завърнат на дърветата. Те разумно бяха оставили парещото небе и острата трева на идиотските си братовчеди приматите, които не бяха притежавали дори здравомислието да бягат от обедното слънце и които по-късно се бяха превърнали в човеци.

Според Великата библиотека, някога Хорст бил приятен свят с богата и разнообразна екосистема. Но преди хилядолетия — още преди земяните да построят космическите си кораби и да попаднат на галактянската култура — с няколко планети в сектор Танит се случило нещо ужасно. Според древния Кодекс на Прародителите, естествените екосистеми бяха свещени, но от време на време Цивилизацията на Петте галактики изпадаше в епоха на беззаконие. По време на футутуунския инцидент стотици светове били опустошени с недалновидно колонизиране, превърнало ги в гола пустош.

Както можело да се очаква, последвал рязък завой към маниакален фанатизъм. Различните фракции започнали да се обвиняват взаимно и призовавали за завръщане към истинския път на Прародителите.

Но кой истински път? Няколко милиарда години биха унищожили дори най-добре пазените документи. Мъглата на времето се сгъстявала и накрая не останало почти нищо от митичната раса, поставила началото на началата. Тълкувания замествали фактите, догми — доказателствата. Умерените се стремели да успокояват враждите между фанатичните съюзи, чиято реакция към футутуунския хаос сега обещавала съвсем друга катастрофа.

И в тази деликатна ситуация се появили земяните, които в началото едновременно привличали вниманието и предлагали комично облекчение с вълконските си странности. Невежи и нецивилизовани, човеците и техните клиенти дразнели някои велики звездни кланове със самото си съществуване. Нещо повече, тъй като били ъплифтирали шимпанзетата и делфините преди контакта, човеците трябвало да бъдат обявени за „патрони“, имащи право да наемат колонии, с което изпреварвали много по-стари видове.

„Нека първо се докажат на опустошените планети“, гласяло решението. Ако земяните проявели компетентност в съживяването

на болни биосфери, по-късно можели да получат по-добри светове. Така че човеците и техните клиенти се захванали на работа на Атласт, Гарт и дори на бедния Хорст и заслужили неохотното уважение на другите.

Но на известна цена.

„Пустинният свят може да те промени“, помисли си Хари. Той си спомни за Хорст и кой знае защо внезапно изпита тъга. Слезе в камбуза, за да си вземе нещо за ядене и се върна обратно на наблюдателната палуба. После бавно започна да се храни, докато станцията напредваше сред безкрайните усукани тръби. Продължаваше да го преследва онова злоещо усещане за нещо познато.

Мислите му се върнаха към Каззкарк, където високият проповедник му изложи невероятната си ерес. Странното скиано с папагал на рамото, което говореше за Земята като за свещено място — свят, чиито страдания предлагали спасение на вселената.

— Не виждаш ли паралелите? Точно както е трябвало да се жертват Иисус, Али и преподобният Фен, за да бъдат спасени душите на човеците, така и греховете на дишащите кислород форми на живот могат да се изкупят единствено като жертваме нещо безценно, невинно и уникално. И то е твоят роден свят, мой скъпи братко шимпанзе!

Това му се стори съмнителна чест и Хари му го каза, докато се оглеждаше за възможни пътища за бягство сред тълпата. Но скианото изглеждаше безпощадно и протягаше напред преводното си устройство, като с всяко многозначително проблясване на изразителните си лъчи пращаше нов екот в лицето на Хари.

— Разумните същества прекалено отдавна са хипнотизирани от миналото — от легендата за Прародителите! — мит, който предлага избавление на видовете, ала не и на индивида! Всяка раса измерва прогреса си по стълбата на Тъплифта — от клиент към патрон и после през благородно оттегляне към нежната Прегръдка на вълните. Но през цялото това време са жертвани много трилиони животи. Всеки един от които уникален и безценен. Всеки един временна проява на безсмъртна душа!

Хари знаеше, че проблясъците в очите на съществото са естественият начин, по който говори неговата раса. Но те излъчваха

зловеща страст всеки път, щом преводното устройство изтътнеше кънтящите си думи.

— Помисли за родния си свят, о, благородни братко шимпанзе! Човеците са вълкони, постигнали разумност без ъплифтиране. Това не е ли форма на непорочно зачатие? Въпреки скромния си произход, нима земяните не се появиха на сцената сред бушуващи вълнения и страсти, виждайки неща, останали скрити? Казвайки неща, които до този момент никой не смееше да каже?

Нима сега вие, земяните, не страдате заради своята уникалност? Заради посланието, което струи от този прелестен син свят, макар и изправен пред неминуемо разпване? Послание на надежда за всички живи същества?

Когато се събра тълпа от зяпачи, скианото издигна ръце към небето.

— Не се бой за любимите си, о, дете на Земята. Наистина, тях скоро ги очаква огън и гибел. Но жертвата им ще донесе ново начало на всички разумни — да, дори на онези от другите класове живот! Лъжливите идоли, издигнати в чест на митичните Прародители, ще бъдат разбити. Прегръдката на вълните ще бъде изобличена като измамна примамка. Всички сърца най-после ще се върнат към истинската вяра, която почита смирението. Към божествения рай — дом на единствения вечен и всемилостив Бог.

В отговор пъстрият папагал плесна с криле и изкрюка:

— Амин!

Когато го чуха да нарича Прародителите „митични“, мнозина от зяпачите се намръщиха. Хари се почувства неудобно. Ако това продължеше, наистина можеше да има мъченици! Изглежда само почитта към расата на проповедника спираше тълпата.

За да успокои положението, Хари неохотно прие от скианото мисията да бъде вестносец... в случай, че следващата му експедиция го свърже с някой ангел Господен.

Около час по-късно — субективно корабно време — вляво от него във въздуха се появи синьо „М“.

— Мониторен режим, капитан Хармс — съобщи малко превзетият глас. — С удоволствие ви съобщавам, че приближаваме Пътя. Можете да го видите през предния прозорец.

Хари се изправи.

— Къде? Не го...

После го видя и въздъхна. От странната мъгла изплуваше ивица, осеяна с точки светлина. Пътят се извиваше като гигантски змей, появяващ се от мрака наляво от него и изчезващ някъде надясно. В известен смисъл напомняше на Хари за „морското чудовище“ от първото му пътуване близо до платото с банановите кори. Само че онова беше просто мемоорганизъм — странна идея, въплътена концепция, — докато това тук бе нещо съвършено различно.

Пътят не се подчиняваше на алафоричните закони на Е-пространството.

Строго казано, той се състоеше от всичко онова, което не беше Е-пространство. Поради тази причина камерите можеха да го регистрират. Техниците от Института по навигация бяха натоварили кораба му със сензорни пакети, които трябваше да разположи на равни интервали по блестящата тръба и по-късно да прибере по обратния път до базата. В идеалния случай данните щяха да помогнат на хората на Уер'К'-кинн да предвиждат хиперпространствените промени по време на настоящата криза.

Хари натисна един от бутоните на контролния пулт и усети леко разтърсване. Първият пакет беше оставен.

А сега накъде трябваше да продължи? Наляво? Или надясно? Като че ли нямаше причини да се спре на една от двете посоки.

Е, той все още бе представител на закона. Другото му задължение беше да патрулира в Е-пространството и да внимава за престъпна дейност.

— Компютър, регистрираш ли признаци напоследък някой да е минавал през този район?

— В момента извършвам сканиране. За да стигнат до пресечна точка с Галактика четвърта, нарушителите би трябвало да се движат по Пътя. Всеки голям съд, влязъл в тръбата или дори само минал наблизо, би оставил вълнови следи, каквато и да е била по това време алафоричната му форма.

Платформата още повече се приближи до блестящата тръба. По време на патрулите си Хари много пъти я беше виждал, но никога толкова отблизо. Оттук изглеждаше съвсем тясна, само два пъти по-

висока от самата станция. Тръбата сияеше от милиони искрици, пръснати сред абсолютен мрак.

Извиващото се пространство бе пълно със звезди... и много повече. В този лъкатушещ цилиндър лежеше цялата позната на Хари вселена — планети, слънца, петте свързани галактики.

Това беше топологична особеност, която навярно бе изглеждала за отдавна изчезналите си първи откриватели като чудесен начин да заобиколят законите на относителността. Трябваше да намериш само пресечна точка близо до планетната система, в която се намиращ, и друга, близо до целта ти. Начинът на влизане и излизане от Е-пространството можеше да се открие във всеки клон на Великата библиотека.

Но Е-пространството беше свят на непредсказуемостта и метапсихологическата странност. Пътуването можеше да е дълго, можеше и да е кратко. Разстоянията постоянно се променяха.

Ако се приемеше, че открие безопасна изходна точка и правилно извърши прехвърлянето, пътникът можеше да стигне там, където иска. Разбира се, ако се окажеше, че изобщо е напуснал дома си! Една от особеностите на Е-пространството, която наблюдателите най-силно мразеха, бе изопаченият начин, по който действаше причинността. Ако не внимаваше, човек можеше да се самоунищожи. За наблюдателите като Хари беше досадно да се върнат от мисия, само за да научат, че вече не съществуват, ако изобщо някога са съществували.

Хари не харесваше много Е-пространството — нещо, което Институтът по навигация определено бе взел под внимание. И все пак сигурно са имали някакви основания да го назначат.

Платформата започна да лъкатуши покрай Пътя. От време на време спираше и се навеждаше на кокилестите си крака, за да оставя наблюдателните уреди. Хари търпеливо гледаше плъзгащите се покрай него странни мъглявини.

На черния, осеян с искрици фон до едната стена на тръбата се появи яркожълта звезда. Изглеждаше почти достатъчно близо, за да я докосне, докато бавно минаваше покрай нея. „Предполагам, че шансът това да е Слънцето и Земята да обикаля около него като бледа точица в космоса е минимален. Вероятността е само около един милиард към едно.“

Накрая станцията спря. Наклонената във въздуха буква като че ли се завъртя още по-бързо.

— Различавам три отделни следи. Първият кораб може би е минал отгук преди година, а вторият незабавно след него.

— Преследване? — Това събуди интереса му. Фактът, че следата е останала толкова време, свидетелстваше колко малко движение имаше в този район... и навярно колко отчаяни са били пътниците, за да минат през него. — Ами третият?

— Тази следа е по-скорошна. Навярно само отпреди няколко субективни дни. Има и още нещо.

Хари нервно пукаше с пръсти. — Да?

— Изглежда последният съд принадлежи на машинния клас живот.

Той се намръщи.

— Машина? В Е-пространството? Но как би могла да се движи тук? И дори само да вижда къде... — Хари поклати глава. — Накъде е отишла?

— Наляво... накъдето сме обърнати в момента ѝ ние.

Хари закрачи насам-натам. Получените от Уер'К'кинн заповеди бяха ясни. Трябваше да остави камерите така, че да могат да наблюдават нормалните пространства от Е-равнището и да осигуряват на техниците от Института по навигация нова информация за придвижването на силите, вълнуващи Петте галактики. Но в същото време трябваше да следи за подозрителна дейност...

— Вашите заповеди, капитан Хармс?

— Проследи ги! — нареди той, още преди решението окончателно да се е оформило в главата му.

— Съжалявам. Не съм програмиран...

Хари изруга.

— Пилотен режим!

Той посочи с ръка, докато курсивното „П“ се появяваше във въздуха.

— Натам. Веднага! Ако побързаме, може би ще успеем да ги настигнем!

Платформата се разтърси и се наклони надясно.

— Слушам, Хувър. Тръгваме. Дий!

Този път Хари дори не сбърчи лице. Програмата бе досадна, но винаги ефикасна. Слава на Ифни, дори тимбримите обикновено разбираха, че не трябва да прекаляват с шегите. Корабът бързо се понесе напред на осемте си крака сред саваната от мъгляви кактусоподобни растения.

Отляво се плъзгаше Пътят — блестяща тръба, която обгръщаше всичко реално.

САРА

Когато „Стрийкър“ заплува сред възлестите недра на точката на прехвърляне, нещата станаха ужасно сложни.

В пълното с вода съседно помещение Каа удряше с мускулестите си перки и вдигаше бурна пяна, докато протестираше:

— Тук е адски тясно!

Сара знаеше, че неоделфинът не се оплаква от претъпкания мостик на „Стрийкър“, а от усуканите нишки извън кораба — лабиринт от междупространствени граници, извиващи се във всички възможни измерения.

Възелът наистина беше оживен. По време на което и да е нормално прехвърляне можеха да се видят далечни блестящи петънца, едва забележими сред оплетените влакна — други кораби, извършващи същото сложно придвижване от далечни звезди. Но този път бе като в джунгла с безброй светулки, накацали по всички клони и ветки.

По контролните табла светеха предупреждения, докато Каа маневрираше около големи съдове, които се движеха по същите тесни пътища. Пилотът мина толкова близо покрай няколко гигантски крайцера, че Сара за миг зърна на екрана мъглявите им образи. Бурни корабни следи караха „Стрийкър“ да подскача като плашлив жребец. Двигателите му пъшкаха, вкопчили се в безценната нишка.

— Не е възможно всички тези кораби да бягат от Многоизмерния свят! — удивено отбеляза Джилиън.

Успял да възвърне донякъде обичайната си хапливост, Ние отвърна:

— Очевидно не е, доктор Баскин. Само около милион други съдове използват траектории като нашата, за да избягат от същата катастрофа, която ни принуди да побързаме с прехвърлянето. Това е съвсем малка част от онези, които в момента изпълват тази многоизмерна матрица. Всички останали идват от други места. Данните в Библиотеката показват, че този възел има входове поне в сто точки на нормалното пространство, пръснати из цялата Галактика четвърта.

Сара премигна при мисълта за толкова много кораби, повечето от които далеч по-големи от бедния „Стрийкър“.

— Аз... аз си мислех, че Галактика четвърта би трябвало да е пуста.

Това беше представата, с която бе израснала. Цяло огромно галактическо колело, почти лишено от разумен живот. Нима собствените ѝ предци не бяха пристигнали с тайнокорабите си в нарушение на наложената карантина, за да се заселят на забранения Джиджо?

— Пуста, да. Но само що се отнася до два от великите класове живот, мъдрец Куулън. Машинните интелекти и

дишащите кислород. Миграционният договор не е изисквал евакуирането на представителите на другите класове. И все пак, ако се съди по онова, на което сме свидетели в момента, не би било невъзможно евакуацията да е по-масова. Сара тихо простена.

— Обитателите на Многоизмерния свят...

— Официално бяха представители на оттеглилите се, които се наслаждаваха на нежните милувки на своето грижливо пазено слънце и спокойно усъвършенстваха расовия си дух в подготовка за следващата стъпка. Стъпка, която някои от тях сега изглежда са готови да направят.

— Какво искаш да кажеш? — попита Джилиън.

— Най-добре да го илюстрирам. Моля, погледнете.

На един от големите екрани оживя трептящо и многократно увеличено изображение на няколко десетки сякаш назъбени кораби, които летяха един до друг по искрящия ръб на преходно влакно. Когато образът се фокусира, Сара забеляза, че назъбените очертания на съдовете се дължат на гънките и стърчащите шипове, покриващи повърхността им. В пълна противоположност на законите на аеродинамичната.

„Значи многоизмерната геометрия на унищожената структура на Крисуел е валидна дори в малките мащаби на спасителните им лодки — осъзна тя. — Чудя се дали се отнася и за телата им? Може би дори за клетките им?“

Изображението се увеличи и се фокусира върху носа на водещия кораб. Сара и нейните спътници в заседателната зала видяха глиф,

който сякаш сияеше със собствена светлина — няколко вписани концентрични кръга.

Дори тя, джиджоската дивачка, незабавно позна емблемата на оттеглилите се.

— А сега вижте онова, което аз вече на няколко пъти забелязах. Тези бегълци от Многоизмерния свят се готвят да съобщят изключително важно решение.

Сара усети, че Емерсън се приближава и застава до нея. Тихият и висок инженер я хвана за лявата ръка, докато двамата наблюдаваха съдбоносното преображение.

Първият назъбен кораб сякаш потръпна. По дължината му пробягаха енергийни вълнички, като започнаха от кърмата и накрая се сляха до блестящия символ на носа. Само след няколко мига сиянието стана толкова мощно, че Сара трябваше да заслони очи.

Блясъкът отслабна също толкова бързо. Когато младата жена отново погледна, глифът се бе променил. Кръговете ги нямаше. На тяхно място се виждаха две къси линии, които се срещаха под тъп ъгъл подобно на триъгълник без основа.

— Символът на единението — с едва доловимо благоговение каза машината Ние. — Две съдби, срещаци се под сто и четири градуса.

Джилиън Баскин кимна с разбиране.

— О — успя само да каже Сара.

И си помисли: „Мразя, когато прави така. Би трябвало да накара компютъра да обясни“.

Но преди да успее да попита какво означава загадъчната промяна, последваха нови събития. Още няколко кораба претръпяха същите преобразования. Всички те се отделиха от дотогавашните си спътници и образуваха отделен флот, който започна да избързва напред, сякаш нямаше търпение да потърси нова съдба. При следващото разклонение те проблеснаха с екстатични равнища на вероятно разредане и прескочиха тясната цепнатина, за да поемат Ифни знае накъде.

Останалите бегълци не бяха завършили промяната си. По корпусите на няколко огромни кораба отново пробягаха вълни светлина и назъбените им очертания се заоблиха, сякаш се топяха и стичаха и после се втвърдиха в по-гладки, по-еднообразни форми...

познатата симетрия на хипердвигателните фланци, използвани от нормалните съдове в Цивилизацията на Петте галактики.

Също като преди, всяка метаморфоза завършваше с ослепителен взрив в предния край на корабите. Само че когато този път блясъкът отслабна, Сара видя друг символ, заменил концентричните кръгове — лъчева спирала. Същата като върху носа на „Стрийкър“.

— Тези оттеглили се очевидно не смятат расовия си дух за достатъчно съвършен за трансцендентност. Освен това са решили да се откажат от статуса си, само че за да се завърнат в обществото на амбициозните и дребнави дишащи кислород. Навярно смятат, че имат някаква недовършена работа, за която трябва да се погрижат, преди да се отпуснат в Прегръдката на вълните.

Джилиън замислено кимна.

— Тази недовършена работа може да сме ние. Тя се обърна към мостика.

— Каа! Стой надалеч от всички кораби с галактянската емблема!

От пълната с вода контролна зала се разнесе цвъртене на сложен тринарен — изразителният, поетичен език на неоделфините, който Сара едва започваше да учи. Ритмичните писукания и прещраквания като че ли изразяваха примирена ирония и неколцина от присъстващите в заседателната зала одобрително се засмяха на остроумието на пилота.

Сара успя да разбере само един елементарен израз:

**... освен от онзи, който е захапал опашката ни! **

Разбира се. От един от корабите — носещ лъчевата спирала, — вече не можеха да се отскубнат толкова лесно. Джофурският крайцер следваше земяните като сянка — далеч по-близо, отколкото повечето навигатори биха сметнали за безопасно. Без новите, плътни пластове, които обгръщаха корпуса на „Стрийкър“, Каа щеше да изпълни целия си репертоар от трикове и да избяга от джофурите в безумно препускане сред усуканите нишки.

„Е, без обвивката щяхме да се изпържим, още когато ни улучиха онези унищожителни лъчи — помисли си Сара. — И щяхме да сме лесна плячка за джофурите. Така че ще почакаме и ще видим.“

Тя се завъртя към главния увеличителен екран и видя, че флотилията от бегълци за пореден път се разделя. Онези, които носеха спиралния галактически символ, започнаха да изостават и се насочиха обратно към буйните страсти на по-младите раси.

— От този възел има няколко пътя, водещи до другите четири галактики. Съществата, които пилотират тези съдове, несъмнено имат намерение да се срещнат с някогашните си кланове и клиенти.

Джалиън презрително изсумтя.

— Като баба и дядо, които се пренасят да живеят при децата. Чудя се как ли ще ги посрещнат.

Вихрещата се холограма спря за миг с озадачено изражение!

— Моля?

— Няма значение. — Джалиън поклати глава. — Е, видяхме как един старчески дом се пръска пред очите ни и обитателите му се разделят в три посоки. Ами тези? — Тя посочи към останалите назъбени кораби, които бяха запазили емблемата си с концентрични кръгове. — Къде ще отидат?

Нис отново се завъртя.

— Навярно в друга структура на Крисуел. Истинските оттеглили се видове не могат дълго да остават в онова, което наричат „плиткото царство“. Те не обичат космическото пътуване и копнеят за милувката на слънчевите приливи. Затова предпочитат да се крият дълбоко в гравитационните кладенци до опитомена звезда.

Всъщност, в момента регистрирам значителен късообхватен трафик... междукорабни комуникации... запитвания дали някой в района знае за Друга многоизмерна общност с достатъчно свободно пространство и изолирана...

— С други думи, искат да разберат в кои други старчески домове има свободни места. Ясно.

— Точно така. Но изглежда нямат късмет. Повечето кораби, които виждаме във възела, задават същия въпрос!

— Какво? И онези, които идват от други места ли? И те ли търсят подслон? Но аз си мислех, че има десетки други структури на Крисуел, всяка от които достатъчно огромна, за да...

— Почакайте за момент. Ще проверя.

За известно време се възцари тишина, докато Ние стягаше линиите си и се вслушваше. Когато заговори, синтетичният ѝ глас

беше по-висок и звучеше малко удивено.

— Изглежда, доктор Баскин, че катастрофата, която наблюдавахме при Многоизмерния свят, не е изолирано явление.

Последва нова продължителна пауза, сякаш Ние смяташе, че се налага повторно да провери онова, което току-що бе научил.

— Да — продължи накрая той. — Този странен и трагичен факт се потвърди. Очевидно всички структури на Крисуел в Галактика четвърта са унищожени.

Сара не можеше да си го представи. Катастрофата, на която бе присъствала — пред очите ѝ беше избухнала фантастично грамадна структура, дом на квадрилиони... това не можеше да се случва навсякъде другаде! И все пак корабите-бегълци си препредаваха тази новина по всички гордиеви възли и шеметни дъги на точката на прехвърляне.

— Но... аз си мислех, че причина за онези опустошения сме ние!

— И аз така смятах, мъдрец Куулън. Но може би това се дължи на факта, че тимбримските ми създатели са изпълнили личностната ми матрица с част от своя изключителен егоизъм и самомнение. Всъщност обаче има още една възможна интерпретация на събитията при Многоизмерния свят. Ние може да сме били като мравки, които се щурат под горящата къща, убедени, че причина за пожара е яловото яйце, снесено от царицата им.

Сара се смая от онова, което искаше да каже Ние. Колкото и ужасно да беше да ги преследват могъщи сили, имаше една параноична утеха. Това доказваше собственото им значение на огромните везни на нещата, особено ако всесилните същества зарязваха великите си дела, за да ги хванат. Но сега Ние загатваше, че страданията им при Многоизмерния свят са били случайни — просто страничен ефект — и че съпътстват невероятно мащабни събития, които неговият вид изобщо не би могъл да схване.

— Н-но... н-но в такъв случай... — попита дребният, напомнящ на рак кхюин Клещовръх. — В такъв случай кой все пак е унищожил Многоизмерния свят?

Никой не отговори. Никой не можеше да отговори — макар че Сара вече размишляваше над една вероятност. Толкова страшна, че ѝ хрумна в математически вид. Уравнения и ограничаващи условия, които тя разглеждаше безпристрастно... или заключения, които

можеха дълбоко да я разтърсят, да разбият вярата ѝ в стабилността на самия космос.

— Джилиън — със спокойна практичност се намеси делфийският лейтенант Тш'т, — Каа докладва, че приближаваме разклонение, което може да ни отведе в Галактика втора. Все още ли смяташ да се насочим към Танит?

Русокосата жена уморено сви рамене.

— Освен ако някой не открива недостатъци в решението ми.

В гласа на машината Ние отново се промъкнаха сардонични нотки.

— Не е трудно да се открият недостатъци. Водиш ни към насилие и хаос, точно към онази част от вселената, в която враговете ни са най-многобройни. Не, доктор Баскин. Не питай за недостатъци. Питай дали някой от нас няма по-добра идея.

Джалиън отново сви рамене.

— Казваш, че джофурите всеки момент можели да открият как да се справят с новата ни броня. Трябва да намерим убежище преди това. Макар и малка, винаги има надежда институтите...

— Много добре — прекъсна я Тш'т. — Нашата цел е Галактика втора. Сектор Танит. Планетата Танит. Ще предам на Каа да продължи.

На теория клиентите не би трябвало да прекъсват патроните си. Макар че Тш'т само се опитваше да действа енергично.

Междувременно Сара си помисли:

„Насочваме се към Земята. Скоро ще сме толкова близо, че ще виждаме Слънцето само на неколкостотин парсека, на практика точно зад ъгъла.

Може би никога няма да стигна по-близо.“

Джалиън Баскин отговори с кимване.

— Да, да побързаме.

ХАРИ

Около един субективен ден след като пое напред в преследване на загадъчните нарушители, Хари разбра, че точно пред него има препятствие.

Докато бързо се придвижваше в този странен район от Е-пространството, той съвместно изпълняваше основната си задача и оставяше уредите на Уер'К'кинн покрай извитата тръба, съдържаща цялата звездна вселена. По Пътя лежаха всички галактики, които познаваше, включително и сложните хиперизмерни разклонения, наречени „точки на прехвърляне“. Винаги, когато спреше, за да погледне към него, пред Хари се разкриваше уникална, пречупена гледка към съзвездия, носещи се мъглявини, дори цели спирални ръкави, които искряха от звездна светлина и експлодиращи газове. Струваше му се странно и противно на всякаква интуитивна логика да знае, че всичко в тази тръба е невъобразимо по-огромно от това ограничено метафорно пространство.

Вече беше свикнал да живее във вселена, чиито сложности далеч надхвърляха способностите на бедния му мозък да ги проумее.

Докато изпълняваше възложената му от Уер'К'кинн задача, Хари напредваше с максималната благоразумна скорост, движейки се по следата, оставена от предишните посетители на това странно царство.

Нещо обаче го правеше подозрителен.

„Разбира се, би трябвало просто да кротувам, докато определеният ми срок изтече, после да събера камерите и да си плюя на петите, преди този район от метареалността пак да се преобрази и да се стопи около кораба ми!“

Местната зона от зловещи форми беше толкова опасна и нестабилна, логиката ѝ бе толкова изкривена, че дори малкото меми — естественият клас живот в Е-пространството — изглеждаха плашливи, сякаш въплътените идеи също намираха района за отвратителен. Хари само веднъж зърна няколко прости концептуални същества да пасат в

прерията от мъгляви кактусоподобни стволоче. Повечето подвижни меме изглеждаха съвсем елементарни.

Като че ли на вселената й пукаше.

Маневреният му кораб бързо вървеше по следата на нарушителите. Обектите, изградени от реална материя, оставяха разпознаваеми признаци в Е-пространството. От всяко физическо тяло, което посмееше да навлезе в царството на материализираните абстракции, постоянно се отцепваха или изпаряваха малки частички. Те можеха да са кислородни облаци, отделяни от животоподдържаща система, или самотни атоми от метален корпус.

Следата ставаше все по-топла.

„Чудя се защо са минали оттук“, помисли си той. Най-старата следа беше от около година... ако можеше да се вярва на субективния календар, който преценяваше степента на протонен разпад. По профилите на разпръскване можеше да каже, че съдът пред него — първият нарушител, — не е по-голям от подвижната му станция.

„Трябва да са били отчаяни, за да изберат този път... или напълно да са се загубили.“

Втората следа не бе много по-късна, но произхождаше от по-масивен кораб, макар и по-малък от корвета. Той очевидно беше преследвал първия.

Известно време третият съд го объркваше. Бе минал оттук съвсем наскоро, навярно само преди дни. В следата му продължаваха да се вихрят ясно установими атоми. От станцията на Хари се протегнаха сонди, напомнящи сетивни пипаща на някакво насекомо, и установиха металокерамични профили от онези, които се свързваха с механичния живот.

Като служител на Института, Хари винаги следеше за подозрителни машинни същества. Въпреки мерките за безопасност, програмирани в тях от милиарди години, от време на време те все още проявяваха склонност към неконтролируемо възпроизводство, като използваха всички възможни суровини и се копираха във все по-големи количества.

Разбира се, този проблем беше присъщ на всички класове, тъй като свободното размножаване бе универсална особеност на живота. Дишащите кислород също бяха извършвали екологични холокостии в Петте галактики и понякога бяха изтощавали планетите много по-

бързо, отколкото можеха да се възстановят. Затова и миграционните закони редовно забраняваха достъпа до огромни зони от галактиката, като ги обявяваха за угарни. Но машинното възпроизводство можеше да е особено ненаситно. То често започваше в тъмни ъгълчета на вселената, които никой не контролираше. Веднъж група автономни репликатори бяха набрали достатъчно инерция, за да заграбят и използват всеки малък планетоид в Галактика трета за краткия период от десет милиона години, превръщайки всеки грам във вретеновидни машини... които после започнаха да разграждат планети. И това продължи дотогава, докато не се намеси коалиция на другите класове живот.

Но машините не бяха единствената грижа на Хари. Във времена като тези, когато цивилизацията на дишащите кислород беше въввлечена в междуособни войни, трябваше да внимава от това да не се възползва културата на дишащите водород.

И все пак следите, които регистрираше, изглеждаха по-скоро странни, отколкото опасни. Голямото количество метални атоми предполагаше, че това машинно същество навярно е повредено. Имаше и други аномалии. Сензорите му откриха аминокиселини и още някакви органични частици. Вероятно машината се придружаваше от дишащ кислород живот. Може би като товар? Понякога механоформите използваха биологични компоненти, които бяха по-устойчиви на космическите лъчи.

След около мидура Хари трябваше да прекрати преследването, за да остави поредния от пакетите на Уер'К'кинн и внимателно да го нагласи така, че камерите да гледат право към Пътя. Надяваше се, че информацията ще се окаже ценна.

Разбира се, началникът му вече разполагаше с много данни от сондите във всички точки на прехвърляне, както и от хиперпространствените равнища А, В и С. Нещо повече, обикновено пътниците съобщаваха за условията по време на преходите си. Струваше му се странно и необичайно да пращат него чак дотук, за да събира информация от такъв несигурен източник. Но кой беше той, че да съди?

„Аз съм почти в основата на тотемния стълб. Трябва само да си върша работата, а не да се съмнявам в шефа си.“

По време на инструктажите му бяха съобщили, че по почти всички проходими пътища в Петте галактики се наблюдавало повишено напрежение. Прекъсванията на трасетата и заобикалянията станали нещо обичайно и търговията осезаемо страдала. И все пак, когато Уер'К'кинн отправил допитване до висшите служители в Института по навигация, му отговорили само с любезни увъртания.

„Тези събития не са неочаквани.

(Отдавна) са взети съответните мерки за преодоляване на тези явления.

Агентите на твоето равнище не би трябвало да се занимават с причините или дългосрочните последствия.

Изпълнявай възложените ти задачи. Охранявай корабите. Пази обществото. Продължавай да докладваш. И най-вече обезкуражавай паниката. Насърчавай гражданското спокойствие.

Поддържай апаратурата си в пълна готовност. Отмени всички отпуски.“

Хари не намираше подобни отговори за особено вдъхновяващи. Дори Уер'К'кинн изглеждаше разтревожен — макар че не беше лесно да се отгатват чувствата на тази сухоземна сепия.

Той отново се зачуди за настоящата си мисия.

„Уер'К'кинн навярно не е съгласувал пътуването ми с началниците си. Може да ме е пратил тук, за да погледне на нещата от независима перспектива.“

Хари оценяваше доверието на шефа си... и в същото време се страхуваше от последствията.

„Възможно ли е всичко да се разпада? — запита се той. — Може би скианото е било право. Ако това е краят на света, какво друго можеш да правиш, освен да се грижиш за душата си?“

Само мидура преди да се отправи на тази мисия Хари със смесени чувства бе приел поканата на скианото да посети скромното му паство. Когато влезе в малък склад в един от евтините квартали на Казкарк, той откри разнородна компания от същества, изповядващи тази странна нова ерес.

Имаше двама едри синтиани — създания, традиционно приятелски настроени към земните обичаи и концепции, — наред с

неколцина дребни уазууни, принг с изцъкдени очи, трима пор'н'ати, раиран ругуггл и...

Хари си спомни как се олюля от изненада, когато смаяно видя група ужасяващи Братя на нощта! С мускулести ръце и акулски лица, те бяха прочути с буйната си, макар и променлива религиозна страст — постоянно опитваха различни религии и ги изповядваха фанатично, докато не се прехвърлеха на следващата. И все пак не бе очаквал да ги види сред такава разнородна група от същества, които нямаха каквато и да е връзка с тяхната раса или клан.

Вярващите се бяха събрали пред символ, който Хари намери едновременно за странен и страшен... холопортрет на Земята, родния дом на неошимпанзетата, изобразена с кръст от лъчи, разпространяващи свещена светлина. Докато холограмата се въртеше, планетата сякаш се издуваше... после експлодира и сля собствената си материя с ярките лъчи, за да направи още по-знаменателен дар на просветлението с върховната си саможертва.

Няколко секунди по-късно парчетата от Земята се сляха и с това чудотворно възкресение цикълът отново започна.

— Учили са ни, че целта на живота е неговото усъвършенстване — продължи проповедта си скианото, отначало на родния си диалект на гал-две с проблясъци на долния си чифт очи, а после на гал-седем с помощта на преводното устройство, което държеше в ръка. — Тази мъдрост несъмнено е вярна. Тя не зависи от категория или класа. Щом е постигната разумност, животът трябва да се стреми към нещо повече от обикновеното възпроизводство на собствените си гени. Много отдавна Прародителите учели, че основната ни задача е да търсим усет за целенасоченост. Че за да осмислим съществуването си, трябва да имаме цел, към която да насочим живота си.

Но какво в тази вселена подлежи на усъвършенстване? Със сигурност не материята, която е тленна и накрая дори най-великите неща се превръщат в бледо сияещо топлинно излъчване. Организмите на всички индивиди стареят и умират. Някои спомени могат да се записват, но истинското усъвършенстване спира дотук.

Даже космосът, който възприемаме със сетивата си, изглежда, е обречен на топлинна смърт и хаос.

Единствено видовете като че ли се усъвършенстват с времето. Първо сляпата еволюция подготвя пътя на безброй светове, като

пресява и изпробва хиляди животински видове, докато накрая се появят безценните предразумни форми. Тогава те навлизат в благословения цикъл на осиновяване и ъплифтиране, получавайки напътствия от онези, които са се развили по-рано.

Дотук проповядваният от Прародителите път бил добър и мъдър. Световите били пазени и почитани. Потенциалът се съхранявал и мъдростта се предавала чрез безкрайния цикъл на живота.

А когато по-старите видове научат всичко възможно и постигнат върховна прозорливост и проникателност? Тогава идва ред да се заемат със самоусъвършенстване и да се оттеглят от звездните пътища, за да потърсят расово просветление в любящата Прегръдка на вълните.

Говори се, че този път, водещ към уютния скют на гравитацията, извървели самите Прародители и сега очаквали да приветстват всеки нов род, постигнал върховна трансцендентност.

Скианото склочи завършващите си със смукала ръце и се наведе към присъстващите.

— Но това ли е единственият път към съвършенството? Тази насочена към вида представа за спасението изглежда студена и далечна, особено в наши дни, когато може би ни остава съвсем малко време. Толкова малко, че по-младите раси няма да успеят да се усъвършенстват по стария начин.

А и къде е мястото на индивида? Наистина, съществува удовлетворението да знаеш, че пълноценно си изживял живота си, за да помогнеш следващото поколение да е малко по-добро от твоето и така да приближиш потомците си към заветната цел. Но в този живот няма ли да има награда за добрите, честните и всеотдайните?

Отделната личност не е ли способна да постигне трансцендентност?

Всъщност, приятели мои, аз съм тук, за да ви кажа, че има награда! Тя идва от най-невероятното място. Странен малък свят, на който вълкони са постигнали разум след дълга и тежка битка на самоъплифтиране. И единствено песните на китовите са можели да ги утешават в мрачната им самота.

Песните... и обещанието, дадено им от единствения истински Бог.

Ужасно и красиво обещание. Обещание, което малкият свят, наречен Земя, скоро ще изпълни, като страда заради всичките ни

грехове. Да, заради всяко едно разумно същество.

Обещание за спасение и вечен живот.

След като остави и последния пакет камери, Хари трябваше да убие времето до завръщането си, затова отново продължи след нарушителите.

И трите кораба се бяха движили плътно до Пътя... разумно решение, тъй като обикновените съдове не бяха предназначени за Е-пространството. По този начин винаги имаха възможност да се върнат обратно в реалната вселена, ако нещо в това царство на мемите се объркаше.

Разбира се, „завръщането“ на Пътя също криеше опасности. Например, наистина можеше да стигнеш до някоя от Петте галактики и всичките ти атоми да са точно на мястото си в сравнение със съседните... само че раздалечени на метри, вместо на ангстръоми^[1] един от друг, превръщайки тялото ти в звезда с вакуумна плътност.

Даже корабът и екипажът да запазеха физическата си форма, можеше да се озовеш някъде в космоса, далеч от сигнални фарове или точки на прехвърляне, все едно си попаднал на самотен остров.

Корабът на Хари обаче беше издръжлив, гъвкав и далеч по-сигурен за този ужасен начин на пътуване. Построен специално за Е-пространството — и пилотиран от опитен жив наблюдател, — той можеше да открие входни и изходни точки, много по-сигурни от Пътя.

От трите съда, които преследваше, най-много го безпокоеше машинното същество, което почти го караше да изпитва състрадание.

„Машината наистина е уязвима тук. Бедният механоорганизъм трябва да напипва пътя си почти слепешком.“

Любопитен да види какво е принудило съществото да навлезе в Е-пространството, Хари увеличи скоростта. Скоро започна да регистрира следи от дигитален разум, сигурен признак, че някъде отвъд мъглата съвсем открито функционират мощни компютри.

„Все едно да вика на всички хищни мими наоколо: «Ю-хуу! Зверчета! Елате ме изяжте!»“

Хари впери поглед в мрака и успя да различи фантастично отвесна сивкавобяла скала, покрита със симетрични червеникави петна. Внезапното препятствие се издигаше вертикално нагоре и

изчезваше в мъглата на няколко метра... или километра. Сияещата тръба на Пътя като че ли се насочваше право към него!

Червеникаво-оранжевите петна бяха наредени в строга геометрична система като безкрайни колони бойни кораби. Хари подозрително ги наблюдаваше, докато пилотът не ги нарече „двуизмерни обезцветявания“. Нищо повече.

Станцията продължи напред сред мъглявата степ и Хари скоро разбра, че в скалата има дупка — широка, колкото да пропусне Пътя и от двете му страни да остане достатъчно място за разузнавателната платформа или малък кораб.

— Струва ми се, че тук някой е използвал енергийни оръжия — замислено измърмори пилотният режим.

Хари видя, че отворът е бил допълнително разширен. От назъбените му краища пълзяха пукнатини. Сред мъглявите цилиндри бяха пръснати парчета от стената.

— Глупаци! Корабът им е бил прекалено голям, за да влезе. Затова вместо да се помъчат да открият метафора, която да ги вкара вътре, те просто са взривили отвора!

Той поклати глава. Бе опасно да се опитваш да променяш със сила Е-пространството. Далеч по-добре беше да си вършиш работата, като следваш странните му закони.

— Очевидно се е случило преди година, когато големият съд е преследвал по-малкия. Искаш ли да включа на наблюдателен режим, за да разбере какви видове оръжие са използвани?

Хари отрицателно поклати глава.

— Няма време. Явно си имаме работа с идиоти... или фанатици. И в двата случая това означава неприятности.

Той се вгледа в заобикалящия Пътя мрак. Несъмнено отворът в скалата представляваше поредната входна точка. Когато влезеше вътре, метафоричните закони отново щяха да се променят.

Уер'К'кинн нямаше да го одобри. Нищо не можеше да гарантира, че Хари ще успее да се върне обратно. Основната му задача бяха камерите.

След продължителна пауза — прекарана най-вече в типично неошимско почесване, — Хари изсумтя и взе решение.

— Влизаме — нареди той. — Пригответи се за символна промяна! — Неошимпанзето се върна на командното си кресло и закопча

ремъците. — Затвори щорите и...

Курсивното „П“ се завъртя по-бързо.

— Предупреждение! Нещо приближава към нас!

Хари се огледа наоколо. Отвесната скала препречваше половината от зрителното му поле. От другата страна се простираше сияещата тръба на Пътя, която продължаваше назад сред мъглявите кактуси, чак докъдето му стигаше погледът.

Като подръпваше двата си палеца, той си спомни първото правило за оцеляване в Е-пространството. Когато се съмняваш в нещо непознато, незабавно се скрий и разбери какво представлява, преди то да разбере какво представляваш ти.

— Идентификация? Можеш ли да определиш откъде идва? Пилотната програма се поколеба само за миг.

— Обектът е неизвестен. Приближава се от вътрешността на преходната зона.

От тъмната пещера пред него! Това изключваше възможността да се скрият вътре. Хари отчаяно затърси изход.

— Трябва да се махнем оттук — измърмори той. — Но къде да отидем?

— Не мога да отговоря, освен ако не сме в състояние да летим. Успя ли вече да измислиш начин, Харви?

— Не, не съм. Върви по дяволите!

— Обектът е съвсем близо.

Хари отпусна ръце върху страничните облегалки. Бе време да опита нещо, каквото и да е.

— Иди до стената!

Станцията реагира с енергично препускане. Хари пъкна ръце и крака в ръкавите за ръчно управление и извика:

— Аз поемам!

Когато платформата стигна до отвесната скала, той протегна напред два от кокилестите крака и залепи широките им стъпала за гладката повърхност.

Хари затаи дъх...

После — съвсем естествено, сякаш беше специално конструирана за тази цел, — станцията започна да се изкачва по стената.

[1] Единица мярка за разстояние, равна на една десетмилионна от милиметъра. — Б.пр. ↑

ДНЕВНИКЪТ НА АЛВИН

Трябва да побързам с бележките си. Нямам време да ги изглаждам. Не мога да моля пищещото устройство да поправа граматиката ми или да ми предлага интересни думи. Вече сме на борда на една от тенанинските лодки и трябва да излетим след по-малко от мидура. Искам да свърша колкото мога по-скоро, за да оставя копие на „Стрийкър“.

Разбирате ли, искам Джилиън Баскин да запази втория екземпляр, защото нямаме представа дали това наше малко пътуване ще завърши благополучно. Пращат ни с надеждата да останем в безопасност, докато „Стрийкър“ е изправен пред опасност, с каквато никога не се е сблъсквал. Но положението може да се промени. Ако сме научили нещо по време на приключенията си, то е, че не можеш да приемаш нищо за даденост.

Така или иначе, доктор Баскин ми обеща нещо. Ако „Стрийкър“ оцелее, а ние не, тя ще се погрижи дневникът ми да бъде публикуван на Земята или някъде другаде. Така даже да загина, поне ще съм истински писател. Хората ще четат написаното от мен — след векове и навярно на много различни планети.

Това е толкова суперско, че почти компенсира тази раздяла, макар че сбогуването с новите ни приятели на борда е също толкова тежко, колкото и със семейството ми на Джиджо.

Е, един от членовете на екипажа ще дойде с нас, за да управлява малкия кораб. Доктор Баскин ни дава най-добрия си пилот, за да е сигурна, че ще стигнем до целта си невредими.

— Изглежда там, където отиваме, няма да ни е нужен такъв страхотен космически сърфист — каза ни тя. — Но за да имате шанс вие, Каа трябва да е с вас.

Разбира се, Хък размаха всичките си очни стълбчета и възрази с онзи свой типичен хленчец тон, който владее до съвършенство само младите г'кеки.

— Гоните ни — оплака се тя. — Точно когато „Стрийкър“ отива на адски интересно място!

— Не ви гоним — отвърна Джилиън. — Вие се отправяте на опасна и важна мисия. Мисия, за която вие, джиджойците, сте най-подходящи. И която може да компенсира всичките ни страдания.

Естествено, и двете имаха право. Не се съмнявам, че ни отпращаха, отчасти защото сме Млади и Джилиън изпитва угризения, че ни държи на борда в момент, в който всяка дура се появява нова опасност, понякога едновременно от десетки посоки. Явно би искала ние четиримата — и особено Хък, — колкото е възможно по-скоро да бъдем отведени на сигурно място.

От друга страна, струва ми се, тя не би се разделила с Каа, ако нямаше сериозни основания. Мисля, че Джилиън наистина иска да се промъкнем през Петте галактики и да установим контакт със съвета Терагенс.

— Не можехме да го направим — поясни тя, — когато на борда имаше само човеци и делфини. Даже да се скриехме на някое тайно място, щяха да ни забележат в момента, в който поискахме провизии или инструкции. Земяните са прекалено известни, за да отидем инкогнито където и да е.

Но кой би забелязал някакъв млад урс? Или малък червен кхюин? Или пък хуун, обикалящ из някой от онези затънтени космодруми? Вие ще сте типични дрипави пътешественици, които продават няколкото събрани по пътя инфобайта, за да си купят билети за четвърта класа до сектор Танит, където отиват по лична работа.

Разбира се, Хък ще трябва да се крие или да се маскира — може да се наложи да я пренасяте в контейнер за животни, докато стигнете на безопасно място. Тимбримите ще я закрилят. Или пък тенанините, ако се съгласи да приеме надутите им съвети за расово самоусъвършенстване. Така или иначе, от нея зависи прекалено много, за да поема каквито и да е рискове.

Напомнянето на Джилиън смири първоначалния изблик на ярост на Хък заради „пренасянето“ от място на място. Моята приятелка има най-сериозни мотиви от всички ни да остане жива. Тя е единственият г'кек извън Джиджо и тъй като джофурите могат да изтребят цялата й раса у дома, изглежда, че сега нейно призвание ще е майчинството, а не приключенията.

— Ани Каа? — попита Ур-ронн, като олюляваше дългата си, гладка шия и говореше със силно урско фъфлене. — Ще ни е ного

трудно да скриен голян делфин. Като вагаж ли да го носин?

Без да обръща внимание на урския сарказъм, доктор Баскин поклати глава.

— Каа няма да ви придружава чак до Танит. Това ще е прекалено подозрително. Пък и аз му обещах нещо и е крайно време да го изпълня.

Тъкмо се канех да попитам за какво обещание говори... когато в заседателната зала влезе лейтенант Тш'т, за да съобщи, че е натоварила кораба ни с провизии за пътуването ни.

Моята малка Хуфу се гушеше на рамото ми. Но нейният разумен роднина, потайният титлал на име Калнокракия, се ближеше на заседателната маса и ми напомняше за онова земно същество, норката, но с бяла козина по шията и изражение на презрителна досада.

— Е? — обърна се Джилиън към създанието, макар че то отказваше да говори, още откакто бяхме напуснали Джиджо. — Искаш ли да видиш тимбримите и да им докладваш за положението на Джиджо? Или ще дойдеш с нас там, където никога не е стъпвал представител на нашия клас живот?

Когато зададе този въпрос, струва ми се, че Джилиън очакваше от любопитния титлал определен отговор. Но не се изненадах, когато получи друг.

Титлалите биха отхапали собствените си опашки за шега.

Предполагам, че трябва да разкажа как се стигна до всичко това — припряното ни пращане с малък кораб към мястото, накъдето се очакваше, че ще се отпрати „Стрийкър“.

Причината е, че Джилиън изглежда бе получила по-добро предложение.

Или поне такава, на което не можеше да откаже.

Как стана така, че пътищата ни се разделиха?

Когато за последен път попълвах този дневник, „Стрийкър“ се носеше в сложните вътрешности на точката на прехвърляне само на няколко десетки хвърлея на стрела пред джофурския крайцер, залепил се за нас като прериен заек за последното си малко. Изглеждаше, че има само един начин да се отскубнем от врага си — да се насочим право към някоя от големите централи на Великите институти, където имаше много движение и други бойни кораби. Ако всичко вървеше

както трябва, за нула време можеше да бъде издадена заповед за примирие, която да ни закриля, преди бурята в Петте галактики да помете бедния „Стрийкър“.

Е, това определено беше странен план, но никой не можеше да измисли по-добър. И не можеше да се сравнява с възможността да предадем на джофурите тайните си, за да ги използват срещу всички кланове.

Така че продължавахме да се носим по нишката в точката на прехвърляне, изпреварвайки бегълци от стотиците унищожени многоизмерни светове в Галактика четвърта...

Не ме питайте как или защо се е случило това, тъй като нямам каквато и да е представа. Но поне един от нас, джиджойците, не е абсолютен дивак. Мъдрец Куулън изглежда разбра какво става, когато пред очите ни няколко от онези гигантски кораби промениха формата и символите на носовете си.

Както ми обясниха, някои от бегълците търсели нови убежища, за да се върнат към тихото си съзерцание. (Макар че явно им било трудно да намерят свободни места.)

Други решили да се откажат от това удобно съществуване и да се върнат обратно при старите си дишащи кислород братовчеди. Доктор Баскин смяташе, че ще можем да се скрием сред тази тълпа и да се прехвърлим в оживените зони на Петте галактики.

Трета възможност избрала най-малката група — онези, които се смятали за готови да се изкачат на следващото стъпало по стълбата на разумността и от оттеглили се да се превърнат в много по-висши същества. Но ние не смятахме, че те имат някакво отношение към нас.

Господи, колко дълбоко се заблуждавахме!

Така че продължавахме да се носим в сърцето на точката ни прехвърляне — възлеста структура, „трансгалактически пъзел“, както я наричаше Каа, — която щеше да ни изведе от старата Галактика четвърта... И тогава се случи!

Завиха аларми. Направихме ново салтомортале и го видяхме.

Отначало зърнах само носещ се облак светлина, безформен, без каквото и да е загатване за структура. Но когато се приближихме, разбрах, че това е огромно създание с безброй гърчещи се ръце! Те се пресягаха надолу към усуканите нишки на точката на прехвърляне и събираха звездните кораби като плодове от дърво!

— Хм... това нормално ли е? — попита Хък... излишно, разбира се, тъй като израженията на нашите земянитски приятели ясно показваха, че никога не са виждали подобно нещо.

— Това бо-бо-бо-бог ли е? — благоговейно заекна Клещовръх.

Никой не му отговори, дори саркастичната машина Ние. Насочвахме се право към гигантското същество и нямаше как да успеем да го избегнем. Можехме само да зяпаме, да броим изтичащите дури и да чакаме своя ред.

Небето ярко засия. Огромна ръка от светлина се протегна надолу към нас... и внезапно всичко започна да се движи с-ъ-в-с-е-м б-а-в-н-о.

Стомахът ми се надигна и усетих, че по кожата ми плъзва студ. Когато ръката повдигна „Стрийкър“ от преходната нишка, ревящите му двигатели утихнаха до слаб шепот. Всички екрани се изпълниха с белота, сияние, което като че ли не излъчваше никаква топлина. Вцепенен от страх, аз се зачудих дали ще бъдем погълнати от някакво гладно създание, или от безпристрастно природно явление. Не че имаше значение.

Светлината беше съвършено бяла и внезапно ме изпълни увереност, че не може да е нищо друго, освен чиста, дестилирана смърт.

Нямам представа колко време продължи преходът. Но накрая блестящата мъгла се проясни и престана да ми се гади. Двигателите на „Стрийкър“ продължиха тихо да тътнат, а времето възобнови нормалния си ход. Най-последно можехме да виждаме ясно.

Сара силно се притискаше към Емерсън, докато малкото шимпанзе Прити прегръщаше и двамата им. Ур-ронн се гушеше до Хък и Клещовръх, докато Хуфу и Калнокракия се бяха вкопчили с осемте си комплекта нокти в изтръпналите ми рамене.

Всички се спогледахме, удивени, че сме в състояние да го направим.

Дисплеите отново се включиха. Все още се намирахме в преплетените недра на точката на прехвърляне... само че вече не се допиряхме до нишката! „Стрийкър“ сякаш бе затворен в огромен балон от истинско пространство.

И не само „Стрийкър“. Подредени в дълги, стройни колони, навсякъде около нас се виждаха други звездни кораби. Повечето бяха

много по-големи. И всички очевидно мълчаливо чакаха да се случи нещо.

Холограмата на Ние най-после отново се появи. Хаотичните ѝ линии изглеждаха напрегнати и тревожни.

— Сред всички тези съдове виждам само една обща черта — каза той. — Всеки от тях носи символа на единението. Емблемата, състояща се от две линии, които се допират под сто и четири градуса. Знакът на трансцендентността.

Загледани в бялото сияние, можехме да видим, че то някак подрежда корабите, които беше вдигнало от преходните нишки. Повечето бяха пренесени покрай искрящата сфера, за да бъдат върнати на предишните им места. Те бързо изчезваха, сякаш нямаха търпение да избягат в някоя друга галактика.

Но приблизително всеки стотен кораб бе оставян настрана. Белият блясък като че ли внимателно ги разглеждаше и после връщаше повечето в нашата колона от избрани...

Избрани какво? Пленници? Проби? Кандидати? Ордъоври?

За наше облекчение последното предположение бе опровергано, когато видяхме, че един от съседните съдове внезапно леко запулсира и отново започна да се преобразява, но този път в обратна посока. След секунди триъгълният символ се превърна във вписани концентрични кръгове. Корабът незабавно започна да се отдалечава от колоната и с поклащане се насочи към потока от бегълци.

— Пъзльовци — постави им диагноза Хък, както винаги милостива в преценката си за другите. Същото се повтори още няколко пъти. Но белият блясък продължаваше да прибавя нови кораби към колоните ни.

Емерсън Данайт започна да бърника екрана на дългообхватния скенер и скоро доволно изсумтя, като сочеше към откритието си — че нашият балон от местно пространство-време не е единствен! Имаше поне десетина други, а навярно много повече. В някои от тях бяха затворени бодливи многоизмерни съдове като тези около нас. Други изглеждаха пълни със смътно сферични жълти форми, които понякога се сливаха или разделяха като топки мазнаина.

— Занги — идентифицира ги Емерсън, горд, че е способен да произнесе на глас думата, сякаш с това ни обясняваше всичко.

— Хм... — прокашля се мъдрец Куулън. — Някой има ли представа какво правим тук? Пропуснала ли съм нещо? Не ни ли взимат за представители на трансцендентния клас живот?

Лейтенант Тш'т отметна голямата си, тъпоноса глава.

— Това е с-с-сериозно повишение — сардонично отбеляза тя.

— Наистина — прибави Нис. — Повечето дишащи кислород видове се стремят към това много стотици хиляди години — като междуременно търгуват, ъплифтират, воюват и пътуват сред звездите, — преди най-после да усетят зова и да потърсят опитомена звезда, край която да се отпуснат в Прегръдката на вълните. След присъединяването им към оттеглилите се могат да минат милион години, преди да се почувстват готови за следващата стъпка.

— Не трябва ли да се консултиране с вивлиотечния клон на ворда на корава? — предложи Ур-ронн.

Вихрещата се холограма на Ние потръпна.

— В Галактическата библиотека няма много информация за класа на оттеглилите се, тъй като нашите старейшини често казват, че такива въпроси не са наша работа.

Що се отнася до онова, което се случва след оттеглянето... е, това вече е в областта на религията. Повечето от големите култове в Петте галактики са свързани с този въпрос — какво означава дадена раса да стане трансцендентна. Мнозина вярват, че Прародителите първи са преминали по този път, канейки всички други да ги последват, когато могат. Но...

— Но това не отговаря на въпроса на Сара — довърши Джилийн Баскин. — Защо сме тук точно ние? Чудя се дали...

Тя замълча, забелязала, че немият инженер Емерсън Данайт отново се мъчи да привлече вниманието. Той сочеше към носа си, после протягаше ръка към прозореца, разделящ заседателната зала от мостика на „Стрийкър“. Няколко секунди всички озадачено го гледаха. Накрая Тш'т разбиращо изписука.

— Носът на кораба! С-с-спомняте ли си, че една фракция от С-с-старите и машините промени корпуса ни и го покри с-с-с тази с-с-странна нова броня? Ами ако с-с-са променили и КЗП архива ни? Никой от нас не го е проверявал оттогава. Може с-с-символът вече да не е лъчева с-с-спирала! Може да е...

Тя не довърши. Но всички я разбрахме. Навярно сега „Стрийкър“ носеше емблема, идентифицираща ни като нещо, каквото определено не бяхме.

Някои изглежда смятаха предположението за правдоподобно... макар че никой не можеше да си представи защо благодетелите ни биха направили такова нещо. И какви може да са последиците, когато ни разкрият.

Погледнах към Джилиън Баскин и видях, че не вярва в това. Жената очевидно имаше друга идея.

Вероятно само аз бях достатъчно близо до нея, за да дочуя единствената дума, която Джилиън промълви с примирена тъга.

В момента пиша тази дума, въпреки че нямам представа какво означава. Ето какво каза тя:

— Хърби...

И така, ние се разделяме.

Изглежда, че „Стрийкър“ в крайна сметка е намерил убежище... в известен смисъл. Поне джофурският боен кораб вече не се вижда, макар че кой знае дали няма пак да се появи. Така или иначе, доктор Баскин реши да не отблъсква това предложение на съдбата, а да го използва, докато види докъде ще доведе.

Но ние от Ууфон няма да сме с нея. Трябва да се качим на борда на стар тенанински звезден кораб — който все още носи лъчевата спирала на носа си — и Каа ще ни отведе в Галактика втора. Няма да е лесно — трябва да се прехвърлим от този странен и неподвижен космически балон на някоя от шеметните преходни нишки. И това ще е само началото на премеждията ни, докато се опитваме да открием затънтен космодрум, където никой да не обърне внимание на потайното ни промъкване в Цивилизацията на Петте галактики.

Ако зарът на Ифни се търкулне в наша полза, щом стигнем там, ще се опитаме да изиграем ролята на пратеници на Джилиън и да предадем жизненоважната ѝ информация, а после навярно да потърсим какво да правим с остатъка от живота си.

Също като Хък, аз изпитвам смесени чувства към всичко това. Но какво друго ни остава, освен да опитаме?

Тш'т натовари всичките ни припаси в трюма. Каа е на специално пригодената за делфийското му тяло пилотска седалка, удря с перки и

изгаря от нетърпение да потегли. Вече сме се прегърнали и сме разменили пожелания за късмет с онези, които остават на „Стрийкър“.

— Сигурна съм, че Джиджо ще се гордее с вас — каза ни мъдрец Сара Куулън. Искане ми се и тя да идваше с нас, за да ни помага с мъдростта си и в групата ни да има представители от Шестте раси на Склона. Но ако някой от нашия малък таен свят трябва да види трансцендентните същества и да е в състояние да ги разбере, това е тя. Така си е.

Трекският алхимик Тюг изпуска сладка пара. Ароматът успокоява нашите страхове и опасения от раздялата. Предполагам, че щом трекът може да запази самообладание, когато навлиза във вселена, пълна с джофури, аз би трябвало с нетърпение да очаквам срещата със своите хуунски братовчеди — далечни роднини, които прекарват живота си с могъществото и удобствата на звездни богове, но които никога не са чели Конрад, Елисън или Твен. Бедните същества.

— Трябва да дадем име на това нещо — настоява Клещовръх, като потупва с щипка по металния под на кораба.

Ур-ронн кимва с гладката си урска глава.

— Развира се, ина сано едно, което е фодходящо за случая.

Съгласявам се с гърлена умбла. После се обръщаме към Хък, чиито очни стълбчета се усукват в жест, равносилен на човешко свиване на рамене, и изразяват част от необичайната за нея отговорност.

— Добре, нека е „Ууфонска мечта“ — присъединява се към единодушието ни тя.

Джилиън Баскин ме чака на люка, за да й дам диска с копието на дневника ми. Така че трябва да свършвам с диктуването на тази част — колкото и да е неогладена.

Ако историята ми свърши тук, скъпи читателю, това означава, че „Стрийкър“ някак си е успял, а ние не. Не се оплаквам и не съжалявам. Просто си спомняй за нас, ако ти доставя удоволствие.

Благодаря, доктор Баскин. Благодаря за приключенията и всичко останало.

Късмет.

И сбогом.

ХАРИ

Нещо в този район от Е-пространството му се струваше ужасно познато, още откакто бе погледнал към прерията от усукани, мъгляви растения и тесните върхове, които се издигаха, за да достигнат до огромна, надвиснала плоскост. Постоянно усещаше гъделичкане по тила — еквивалентът на *déjà vu* при неошимпанзетата.

Сега наблюдаваше същия пейзаж под друг шеметен ъгъл, докато разузнавателният му кораб висеше залепен за гигантската отвесна скала. По гладката вертикална повърхност симетрично се повтаряха безброй червеникави петнисти мотиви като стъпки, оставени от армия чудовища с криви крака.

— Е — с предрезгавял от изненада глас отбеляза той, — никога преди не съм правил това. Кой би си помислил, че законите тук ще позволят на толкова голяма машина да се изкатери право нагоре като паяк по сте...

Хари замълча и зяпна с отворена уста. „Не може да бъде!“

Той се втрени в симетричните петна по скалата, после към далечните, едва различими сред мъглата върхове. Мислената промяна на мащаба изясняваше всичко.

„Аз... щях да го схвана по-рано, ако не беше мъглявата видимост на това безумно място.“

Чувстваше се невероятно тъп. Хари високо изпъшка.

— В името на брадата на Чита и хернията на Тарзан... това е стая. Стая в нечия проклета къща!

Въображението му помогна да компенсира замъглените сетива.

Прерията с кактусовидни растения ли?

„Килим!“

Ами високите тесни върхове?

„Крака на мебели. А онази огромна плоскост отгоре трябва да е маса.“

Петнистите мотиви по тази „скала“ навярно бяха тапети или някакъв безвкусен заместител. От толкова близо нямаше представа дали мотивите са земянители или извънземни.

„в тази зона от Е-пространството има толкова малко посетители, че когато пристигнах, навярно е била в непроявено състояние. Цялата сложна картина може да се е образувала около някакъв образ от собственото ми подсъзнание!“

Беше си мислил за формата на станцията — за останалите ѝ от предишната мисия дълги крака, които ѝ придаваха вид на паяк. Навярно това бе спомогнало за образуването на този зловещо личен субкосмос.

„Освен ако всъщност не сънувам всичко. Възможно е още в мига на пристигането ми станцията да се е разбила и да ме е затрупала с останките си.“

И в двата случая това показваше защо повечето наблюдатели смятат тази част от Е-пространството за особено опасна.

Навярно насекомите виждаха нещата в къщите по същия начин — като в мъгла. Хари се зачуди дали по стените има картини, купа с плодове на масата и огромно котенце, мъркащо на някой диван точно отгатык Пътя.

Може би беше по-добре да не знае, иначе щеше да принуди Е-пространството да се материализира прекалено много.

Само едно нещо нарушаваше впечатлението за странна гигантска дневна — Пътят, дълга, извиваща се тръба, която изплуваше от мъглявата далечина, лъкатушеше по пода и после изчезваше в стената под Хари. Място, наречено „Реалност“, доминирано от материята и строгите физически закони.

— Усещам приближаване на вибрации — съобщи станцията. — От входящата точка.

Иначе казано от мишата дупка, през която Пътят преминаваше в друга зона на Е-пространството. Тримата нарушители бяха минали по този път и бяха оставили характерни следи. Първо малък съд, преди около година... после неговият преследвач, нехайно взривил по-широк отвор. И двата принадлежаха на дишащи кислород. Но преди да влезе в тясната дупка, третият, последен съд, бе оставил смесени следи.

Сега нещо се приближаваше по обратния път.

Хари провери оръжейния пулт на станцията и откри, че няколко панела светят... което означаваше, че са в състояние да функционират тук, макар че все още предстоеше да види по какъв начин.

— Хайде да проверим дали пак можем да направим онзи номер — измърмори той.

Поел ръчния контрол, той закачи реалността котва за съседната стена с ясно доловимо тупване. После нервно отлепи кокилестите крака и корабът увисна високо над земята.

— Спускай! — нареди Хари и въжето се опъна. Сега станцията беше само на две корабни дължини над килима. Пътят се намираще съвсем малко наляво.

„Каквото и да излиза... не може да е много по-голямо от станцията. И повечето кораби, които посещават Е-пространството, не са предназначени за него. Имам преимущества. Включително изненадата.“

Струваше му се логично. Почти успя да се убеди.

Но логиката бе изменчив приятел, дори в родната му вселена. А в Е-пространството тя представляваше само една от многобройните игри, на които можеш да си играеш със символите и идеите.

Един от многобройните начини да се самоизмамиш.

— Появява се! — съобщи пилотният режим, когато нещо започна да излиза от мрачния тунел.

Изглеждаше смешно — абсурдно дълго и дебело, точно колкото с усилие да се измъкне от тунела. Нарушителят се състоеше от верижни сегменти, носени от сковани, многосъставни крака. Той бързо излезе от тъмната дупка, после се отдръпна настрани и приклепна край стената, докато по частите на тялото му пробягваха тръпки. На Хари му се стори, че е ранен и уплашен, свил се тук, за да си поеме дъх.

Нямаше нужда да включва наблюдателния режим, за да разбере незабавно, че това създание е машина. Скованите му движения веднага го издаваха. По-важен обаче беше фактът, че не се променяше лесно. При навлизането в нов район от Е-пространството, формите на живот от който и да е клас бързо претърпяваха някакво преобразяване, за да настроят към новата среда концепцията за самите себе си.

И все пак по самата си природа машините представляваха висша проява на приложението на физическите закони. В Реалността силата им се криеше в устойчивостта. Но тук тя имаше отрицателен ефект. За да настрои формата си, машината трябваше внимателно да анализира

новите обстоятелства, да разработи модел и после да изпълни всяка промяна според предварителен план.

Хари ръчно фокусира телескопа и видя, че около тялото на механоорганизма се роят по-малки подвижни обекти — ремонтни и поддържащи роботи, — които полагаха отчаяни усилия да променят формата и функцията му чрез отрязване и преместване на отделни парчета реална материя. В процеса постоянно се отчупваха малки късчета, които падаха или се разтваряха в нишките на килима. Атомният сензор на станцията отчете отделяне на реален облак от частици... останки, които скоро щяха да започнат да привличат хищни мими.

Очевидно това същество представляваше космическо устройство, обитател на дълбокия вакуум и мрак. Беше удивително, че машината изобщо е в състояние да се адаптира към тази среда.

По дисплея на един от сензорите запроблясваха предупредителни съобщения за регистриране на аномално явление. Част от отделяната материя се състоеше от кислород, азот и сложни органични компоненти — сигурни признаци за съвсем различен клас живот.

„Я почакай.“

Хари вече бе изпитвал известни подозрения. Но сега беше сигурен.

Това бе третият кораб, който търсеше.

— Трябва да се е натъкнал на нещо, което не му е харесало — предположи той. — Нещо достатъчно страшно, за да го накара да избяга.

Скоро пилотният режим потвърди:

— Засичам още същества, които бързо приближават от отсрещната страна на входящата точка.

Хари ограничи източника на аномалния газ до издупина, намираща се приблизително по средата на напомнящата на гъсеница машина. Жилищен отсек. Контейнер с атмосфера и животоподдържащи системи. Забеляза отделни проблясъци, които можеха да са отражения от стъклени прозорци, но вътрешността беше прекалено тъмна, за да види каквото и да е.

Очевидно механизмът знаеше, че не разполага с време. Работата по преобразяването му се ускори, но малките роботи се повреждаха от

бясното темпо, прегряваха и падаха по килима, който започна да се размърдва и да проявява обезпокоителни признаци на глад. В Е-пространството рядко се срещаха атоми и не можеха да съществуват продължително време. Простите меми използваха частичките материя като хранителни вещества, които придаваха на живите абстракции известна реалност.

— Трийсет дури до появата на новодошлите — съобща пилотният режим.

Въпреки че не бе завършил трансформацията си, гъсеничният механоорганизъм реши, че няма повече време и бързо започна да се отдалечава покрай сияещия Път.

„Чудя се защо не опита да се вмъкне обратно в нормалното пространство, като скочи на Пътя. Естествено, това може да го отведе почти навсякъде и ще му трябват векове, за да стигне до подходящ хиперпространствен канал, но нима машините нямат достатъчно време?“

Сещаше се за няколко възможности.

„Навярно създаването е прекалено повредено.

Или пък органичният му товар не може толкова дълго да обикаля из пространството.“

Тромавият механизъм имаше ужасни проблеми. Металните му крака взеха да замръзват или да се отчупват. Приличаше на ранено животно, което с последни сили се бори за оцеляването си.

Хари се завъртя, за да види преследвачите му. Взрив светлина предизвести появата им от тунела. Нишките на килима реагираха с потръпване. После се появи първото същество.

Напомняше на брониран червей с лъскава, покрита с блестящи плочки глава. Звяр от тъмните дупки и безвъздушните гълбини. Но това бързо се промени и създаването се адаптира към различните условия със светкавична метаморфоза. По горната му повърхност се появиха зрителни органи, докато отдолу започнаха да израстват псевдоподи и накрая то изящно застана на безброй деликатни пипала като стоножка.

Само един вид създания бяха способни толкова бързо да се приспособяват към Е-пространството. Местните обитатели. Сложните мемохищници. Самата идея за хищността.

Докато първото същество се преобразяваше в съответствие с действащите закони на гигантската стая, зад него изпълзяха още няколко — ловна глутница, изгаряща от нетърпение да се нахвърли върху безпомощната си жертва.

„Това не е моя работа — с нервно подръпване на палци си помисли Хари. — Основната ми задача е да събера уредите на Уер'К'кинн. Второто ми задължение е да преследвам и задържам нарушители... ала мемите сами ще се погрижат за този.“

Но колебанията на Хари се засилиха, когато внезапно си спомни за проповедта на скианото от самоделната му трибуна под бавно въртящата се холограма на разпнатата Земя. Едновременно със светлина и звук евангелистът бе заявил, че всеки разумен индивид трябва да се стреми към спасение на душата си.

— Макар че нашата секта съвсем наскоро се появи по булевардите и уличките на Петте галактики, старите религии вече ни смятат за опасни. Те се опитват да ограничат разпространението на посланието ни чрез забрани и юридически гонения и използват безскрупулни мерки, за да пречат на нашите пратеници. И най-вече твърдят, че проповядваме егоизъм.

Ако абдикаторите, очакващите, трансцендентистите и другите традиционни изповедания са съгласни за нещо, то е, че спасението трябва да се постига от видове и кланове, които се усъвършенстват, за да последват благословените Прародители в Прегръдката на вълните. Всяко поколение трябвало всеотдайно да работи, за да помогне на потомците си да се придвижват крачка по крачка напред. Какъв ужас тогава, ако трилионите и квадрилионите индивиди започнат да мислят за самите себе си! Ами ако всяко разумно същество е в състояние да постигне изкупление чрез вяра в Господ, който е над всички известни равнища на универсалната реалност?

Ами ако Прегръдката на вълните може да се заобиколи чрез постигане на живот в рая, описан в свещените книги на Земята? Няма ли всички да престанат да се стремят към расов прогрес? И да изоставят бъдещите поколения в полза на незабавна духовна награда?

Долният чифт очи на скианото проблесна.

— Ето го отговорът. Отговорът на Буда, Мойсей, Иисус и другите велики пророци, които разнасяли учението си по време на славната

самота на Земята. Техният отговор — нашият отговор, — е, че най-мощното средство за спасение винаги е било състраданието.

Дори дни по-късно мислите на Хари продължаваха да се въртят около невероятната, многостранна противоречивост на посланието на скианото.

Той прехапа устни и се обърна към висящото във въздуха „П“.

— Колко са преследвачите?

— Мемоидите са пет — отвърна пилотният режим. — Два от тях вече напълно се трансформираха и възобновиха преследването на механичния нарушител. Други два продължават да се променят. Един остава в тунела и чака своя ред.

Хари видя първата двойка мемохищници, които ускоряваха ход по псевдокилима, като се движеха на милиони гънещи се пипала и бързо настигаха грохналата машина. Втора двойка завършваха метаморфозата си пред погледа му. Той нервно закрачи насам-натам. Искаше му се изобщо да не бе присъствал на проповедта на скианото.

Всъщност, не можеше да е сигурен какво е мотивирало решението му да предприеме действия. Отчасти можеше да е от състрадание. Но Хари предпочиташе да си мисли, че е заради нещо друго.

Любопитство.

„Ако тази тромава машина бъде изядена от глутница хищни идеи, никога няма да разбере какъв е бил товарът ѝ.“

Петият мемоид се появи навън и започна да се преобразява.

Хари нададе решителен вик и натисна един от бутоните на пулта, с което освободи реалностната котва и спусна станцията право надолу, протегнал като лапи осемте ѝ крака.

Първият му противник падна най-лесно.

Докато преобразуват концептуалната си рамка в съответствие с новата среда, мемоидите са напълно беззащитни. „Те се парафразират в друг фразеологизъм“, беше му обяснил Уер'К'кинн. През това време тяхната вътрешна свързаност се колебаеше и ги правеше уязвими за външни гледни точки.

Този мемохищник бързо реагира, когато падащата станция прониза гърба му на няколко места и вкара в него някои критични идеи.

РАЗЦЕПЛЕНИЕ
КОЛЕБАНИЕ
СЪМНЕНИЕ

В Е-пространството концепциите могат да съществуват и без да се съдържат в нечий мозък. Но само ако са достатъчно силни, за да вярват в самите себе си. За такива самостоятелни идеи неувереността е по-страшна от отрова, особено ако се вкара на съответното място и в съответния момент. Неспособен да се справи, този сложен мем започна да се колебае и бързо се изпари, а съставните му части бяха погълнати от заобикалящия го килим. Това даде възможност на Хари да последва другите.

„Действай като паяк“, помисли си той и приготви оръжейния пулт за действие. Сега негови преимущества бяха незабележимостта и бързината... както и фактът, че целият този субрегион от Е-пространството трябва да се бе образувал около образ от собствения му ум — навярно детски спомен за нечия гигантска дневна.

Приближил другите два мема изотзад, той реши да ги залови с оплитащ лъч. Това оръжие изглеждаше идеално за нападение в Е-пространството. То изстрелваше фино изтъкани поредици от силогизми — логични твърдения, събрани от сборници във Великата галактическа библиотека, датиращи от милиард години.

„Е, да започваме.“

Хари се прицели и стреля.

Оръжието беше условно, което означаваше, че видът и формата му варираха в зависимост от местната обстановка. В други зони на Е-пространството го бе виждал да изстрелва лъчи отровна светлина или блестящи опровержения като огнени залпове. Тук от станцията сякаш изригнаха струи дестилирани твърдения като паяжини от лепкава коприна, които се понесоха към мемохищниците.

Единият от тях мигновено залитна и оплете безбройните си крака в лепкави въжета от древна убедителност. Тялото му провисна сред нишки от свадливи доводи, сви се на кълбо и бързо се превърна в пара.

Партньорът му имаше повече късмет. Макар и заобиколен от паяжини, хищникът успя да спре точно навреме. Всеки път, щом някое

въже от отровни аргументи се допреше до него и го изгореше, от раната потичаха страстни антители от опровержения.

Съществува обърна метафоричния си поглед и продължи да плюе отрова. Към станцията потекоха категорични обяснения, целящи да убедят станцията да прекрати съществуването си. Хари можеше да се опита да стреля по тях, да ги размаже или дори да приеме атаката им. Но вече бе избрал друга тактика. Като се възползва от познанията си за местната зона, той накара кораба да подвие осемте си крака и после да прескочи отровните убеждения, както и пленените алафори.

Полетът му продължи няколко безкрайни секунди. Огромният килим се плъзгаше като море под него... струваше му се, че е ужасно нависоко и започна да се страхува за падането, особено защото се намираше в опасна близост с блестящия Път.

„Не съм готов за връщане в нормалното пространство!“ Нямаше голяма вероятност да оцелее след случаен сблъсък.

За щастие, като накара станцията да се извие настрана, той успя да мине точно покрай сияещата тръба. В резултат обаче равновесието му се наруши и кацна с тежко тупване. Хари се блъсна в най-близката преграда и болезнено удари дясното си рамо. В кабината се разнесе звук от счупване. Завиха аларми и започнаха да премигват червени светлини.

Той потръпна и се върна пред командния пулт, където разбра, че при падането са счупени два от краката, а трети е силно огънат. Верният му кораб тежко закуцука, когато се изправи, за да посрещне новите предизвикателства.

И все пак Хари пламтеше от прилив на адреналин, оголваше зъби и издаваше диво маймунско ръмжене.

„Дотук се справих с трима. Остават още двама“, с надежда си помисли той.

За съжаление следващият сблъсък нямаше да е толкова лесен.

Един от останалите хищници се намираше точно пред него и вече се нахвърляше върху безпомощната си жертва, като късаше парчета метал от гигантската машина в самодоволна забрава. Другият мемоид се завъртя към Хари. Напълно подготвен, той вече окончателно беше приспособил формата си към този район — приличаше точно на такова насекомо, каквото най-много би мразил да откриеш под

мебелите си, нещо многокрако и жилещо. От него се излъчваше яростна радост, сякаш представляваше възплъщение на агресивността.

В устата му закипя язвителна пяна и после полетя към Хари.

Този път не можеше да скочи, затова се опита да се отдръпне наляво и след това надясно. Но въпреки отчаяното лъкатушене, един от залповете улучи предния му прозорец и го покри с лъскава слуз.

Хари извърна очи, но не и преди да го залееят вълни на съмнения.

„Какво правя тук, по дяволите? Бих могъл да съм на топло в леглото. Ако бях останал на Земята, може би сега щях да съм в компанията на любовници или приятели, вместо да извървя целия този път, само за да загина...“

Съжаленията предизвикваха остри болки, макар да знаеше, че се дължат на атаката на мемоида. За щастие, емоциите бяха слаби и прекалено общи. Мемоорганизмът не знаеше какво същество е Хари, затова мислените му отрови не бяха конкретни. Засега. Уви, хищниците с такава сложност притежаваха забележителна чувствителност и бързо се приспособяваха към слабостите на жертвите си.

Хари нямаше намерение да се остави в ръцете на случайността. Той изстреля нов оплитащ лъч и станцията му за пореден път блъвна паяжини от лепкави убеждения. Сега обаче целта му ловко избягна клопката — навярно като възприе някакви уникални и несвързани аксиоми. Няколкото нишки, които я докоснаха, се плъзнаха по тялото на мемоида, без да успеят да подложат на съмнение странните формулировки. Създанието се приготви за скок и нападна — потече към Хари толкова бързо, че той нямаше как да го избегне.

Пастта му зейна, но вместо зъби, вътре блестяха редове от остри, спирални витла, които вихрено се въртяха. Гледката бе ужасна и обезкуражаваща.

„Мемът ще проникне в станцията!“

Хари протегна ръка към оръжейния пулт и натисна бутон с надпис „РАЗСЕЙВАЩИ РАКЕТИ“. Бяха му спасявали кожата и при други мисии, като изстрелваха зашеметяващи въртопи от информация, например облаци ирония, които му бяха позволявали да избяга и от още по-големи чудовища.

Само че този път ефектът беше разочароващ. Пред нападащия хищник изригнаха мъгливи валма, но това не забави приближаването

му.

„Когато се съмняваш, използвай физически средства“, помисли си той и активира миникартеницата. Разнесе се тракане и към нападателя се понесоха високоскоростни куршуми. Мемойдът отстъпи, изрева и размаха пипала във въздуха. Но надеждите на Хари скоро угаснаха, когато осъзна, че оръжието му няма сериозно въздействие. Съществува като че ли по-скоро улавяше куршумите и включваше материята им в информационната си матрица! Въртящите се витла промениха цвета си от симулирано пастелносиньо в металическосиво.

Хари прекъсна стрелбата и изруга. Току-що бе увеличил шансовете на врага да го победи.

Когато мемойдът се изкатери отгоре ѝ, станцията само потръпна. Сложните езотерични идеи имаха малко тегло и инерция. Но можеха да те разкъсат и тази правеше точно това, като откъсваше парчета с въртящите се витла и пробиваше корпуса на станцията.

Хари опита други бутони и лостове, но не постигна нищо. Всички оръжия бяха неизползваеми или действаха по начин, с който адаптивният мемойд лесно се справяше.

В Е-пространството обект, изграден само от атоми, не бе в състояние да издържи дълго срещу живи концепции.

По стените се появиха няколко вдлъбнатини... които изригнаха навътре под коничните перки. Секунди по-късно витлата започнаха да променят формата си и се превърнаха в малки същества. „Червейчета“, помисли си Хари. Знаеше, че дори по малките насекоми и паяци има паразити. Хищникът беше измислил отличен номер, за да използва логиката на този субрегион срещу него. Неошимът натисна последния бутон, предназначен за отчаяни ситуации като тази.

Контролното помещение мигновено се изпълни с холографски изображения — навалица от същества, които имитираха различни класове живот. Някои пълзяха. Други вървяха, търкаляха се или се тътрузеха. Картината напомняше на пангалактично, мултitemпорално, омниреалностно тържество.

Десетина от червейчетата се плъзнаха наоколо в търсене на концептуалното ядро на станцията — самият Хари. Отвратителните гадинки щракаха с ужасяващи щипки, докато душеха из тълпата от холосъщества. Една от тях реши да нападне занг и се хвърли върху висящото във въздуха жълто петно, което потръпна от сблъсъка.

Холограмата незабавно се сви навътре около червея и го обгърна в смазващ пласт антими. Всичко свърши с взрив светлина, последван от едва забележимо посипване на прах по палубата.

„Съдържат малко реална материя — осъзна Хари. — Тези създания са ужасно опасни!“

Ако някое го ухапеше, можеше да нарани не само ума му. Щеше да откъсне и парче от истинското му тяло.

Бяха унищожени още два червея, нападнали погрешни мишени. Но Хари виждаше, че съществата започват да стават все по-предпазливи. Накрая разбраха, че трябва да избягват дишащите водород и механоорганизмите и се насочиха само към дишащи кислород.

„Трябва да ги изпреваря. Но как? Какво да направя, за да се измъкна от тази каша?“

Ако изобщо успееше да се върне в базата, щеше да предложи някои неща на техниците, които поддържаха оръжейните системи. Но сега имаше само една надежда... да се отскубне от големия мемоид и да не му позволи да контролира червеите. Това означаваше, че ще трябва да запуши дупките по корпуса. Но всяко нещо с времето си.

Не смееше да поеме ръчното управление, защото така щеше да се издаде. Затова повика пилотния режим.

— Да, Хърман? — реагира курсивното „П“.

— Не се приближавай до мен! — изскърца със зъби Хари. — Стой на разстояние и слушай. Искам да разтърсиш станцията... с безразборни движения... опитай се да събориш от корпуса тоя проклет от Ифни извънземен!

— Това ще наруши параметрите за сигурност.

— Няма значение! — изръмжа той. — Извънредна ситуация. Действай!

Разузнавателната платформа се раздвижи. Макар и с два счупени крака, тя не бе обременена от големия мемоид, чиято реална маса навярно се равняваше само на неколкостотин грама, дори и след поглъщането на куршумите. Куцането дори усилваше олюляването, когато станцията се насочи наляво, надясно, напред и после се завъртя като пияна по огромния килим.

Въпреки ниската си инерциална маса, мемоорганизмът явно не остана доволен. В крайна сметка движението беше вид информация.

Хари чу слаб хленч, докато съществото се мъчеше да се хване по-здраво, за да не прекъсне контакта си с червеите.

За съжаление клатещата се платформа подхвърляше насам-натам и самия Хари. Холограмите автоматично имитираха движенията му, но той знаеше, че скоро ще бъде разкрит.

През един от прозорците зърна мъглявите очертания на механичното същество, големият нарушител, който бе преследвал по-рано и който нямаше работа в царството на мисълта.

Последният хищник вече го беше разкъсал на няколко части и в момента пробиваше жилищния отсек...

Следващото разтърсване откъсна Хари от тъжната гледка и го отхвърли към друг прозорец. Онзи, който все още бе покрит с разтвор от съжаления.

„О, добре де, съжалявам.

Съжалявам, че не дойдох тук, въоръжен с някакви истински мемооръжия! Действителни вълконски мозъчни отрови. Отвратително сладки идеи, които хипнотизират милиони, като им представят само един аспект от реалността и правят гъвкавия ум твърд като камък.“

Хари беше сигурен в това. Даже тези местни хищници — ловки и опитни в абстрактното пространство — щяха да станат концептуално слаби, ако бъдеха изложени на съблазнителните убеждения на Платон, Маркс и Айн Ранд... Фройд или Тома Аквински... Гьобелс или Хъб...

Станцията се закова на място със силно разтърсване, прекъсна мислите му и го запрата към един от шкафовете. Неошимът се завъртя точно навреме, за да види, че няколко от червеите също са полетели във въздуха — тласкани от онези свои части, които притежаваха реална маса. Две от гадинките се сблъскаха с холограми и мигновено бяха унищожени.

Но други две оцеляха и се удариха в стената до Хари. Когато си възвърна равновесието, той усети, че се обръщат към него.

„А сега де!“

Бяха го приклезили в ъгъла с гръб, притиснат към чекмеджетата. Когато станцията възобнови бесните си движения, създанията започнаха да се приближават от двете му страни, като тракаха с челюсти и размахваха скорпионските си опашки.

Хари се опита да проясни мислите си. Предполагаше се, че ако си наложиш мисловна дисциплина, можеш да направиш ума си

недосегаем за отровни идеи.

За съжаление съществата, способни на това, не ставаха за наблюдатели в Е-пространството. Бяха го назначили заради развитеното му въображение — особеност, която тези паразити със сигурност щяха да използват, за да го унищожат.

— Хм... мога ли да ви заинтригувам, като ви предложа една-две идеи? — бързо и задъхано заговори той. — Какво ще кажете за тази: това изречение е лъжа!

Те реагираха с развеселено изщракване с щипки.

— Добре тогава... откъде знаете, че съществувате?

Пълно пренебрежение.

Пфу, това помагаше само в старите телевизионни предавания.

Разбира се, сложните меми се справяха с такива клишета като със стрели с кремъчни върхове, отскачащи от здрава броня. Но ако се сблъскаха с непознатата им концепция?

— Хм, чували ли сте за нещо, наречено „състрадание“? Някои смятат, че това е най-Сигурният път към спасе...

Червеите се приготвиха за скок.

Станцията отново взе да се върти.

Внезапно през прозореца срещу Хари проникна ярка светлина и изпълни контролното помещение със снопове звездни лъчи.

Той въздъхна.

— Уф, проклет да съм...

Преди да успее да довърши изречението, едновременно се случиха няколко неща. Двата паразита скочиха.

Вкопчилият се в корпуса голям мемохищник стъписано изкряска.

Диво въртящата се станция се блъсна в Пътя и огромният мемоид се оказа притиснат между нея и блестящия тунел, усещайки вкуса на реалностния континуум.

Мозъкът на Хари се изпълни с мъчителен вой, когато хищникът се пръсна на части и разпиля сложната си концептуална рамка с експлозивна агония.

Лишен от родителя си, единият червей избухна точно преди да достигне гърлото му. Но другият запази вътрешната си свързаност достатъчно дълго, за да го удари изотзад.

Беше ред на Хари да изкрещи, когато усети, че в тялото му се влива нещо. Ужасна болка прониза цялото му рационално мислене,

плъзна по задника и гърба му, после обхвана цялата му кожа като огън. Междувременно дълбоко в него опасения и съмнения атакуваха всички вярвания и разбирания, които му бяха скъпи.

Около него се извисиха слънца и галактики, докато станцията се накланяше към Пътя и се притискаше към мембранната му обвивка, заплашвайки да осъществи обратен преход в реалното пространство.

Корабът започна да вие и се присъедини към отчаяния му рев.

Всички меми и холограми бяха изчезнали. Въздухът изтичаше навън през десетина дупчици. Но Хари не забелязваше нищо. Докато се олюляваше между царствата на живите идеи и на суровите универсални закони, той се мъчеше да се вкопчи в нещо. В самото си съществуване. В усещането си за самоличност.

В самия себе си.

ЕУАСКС

Това не е най-доброто скривалище.

Тогава защо го избрахме, пръстени мои?

От всички лъкатушни тунели, които образуват огромния кораб, защо се подслонихме в тази стая със стъклени стени и инкубационни клетки?

Защото е нашият „дом“ ли? Мястото, от което започваме всички?

Нашият втори познавателен пръстен възразява, като ни напомня, че повечето от съставните ни торуси произхождат от другаде — от миризливи ями, пълни с вкусна гнила растителност в примитивно селище, наречено Далечното влажно убежище на самотния Джиджо.

Вярно е. Само три от сегашните членове на нашата обща купчина са се появили тук, на борда на „Полкджхи“, в тези стерилни ясли, в които малките пръстени се хранят с компютърно контролирани дози синтетични вещества. Но това са три от най-важните ни части, нали?

- Нашият мускулест двигателен пръстен с неговите чевръсти крака.

- Нашият обозначителен пръстен, който разпръсква миризми и ни идентифицира пред джофурския екипаж.

- И, разбира се, най-скъпоценният от всички, вашият господарски пръстен. Същностната (Аз) съставна част, необходима за превръщането на скромно безличния трек във величествено целенасочен джофур.

Това не е ли причина за носталгия? Достатъчна, за да наречем това мрачно помещение свой „дом“? (Макар да изглежда, че неотдавна е било повредено и след това набързо възстановено.)

Да, продължавайте. Можете да погладите восъка на паметта. Спомнете си какво е било на Джиджо преди промяната. Спомнете си как ние/аз се научихме да разбираме извънземните форми на родителство от тесните си връзки с другите пет раси.

По време на предишното си превъплъщение като любимия трекски мъдрец Аскс ние/аз държахме кхюински личинки и г'кекски ларви в нежните си пипала, а също хуунски и човешки бебета, люлеехме ги или изпускахме ароматни приспивни пари, носещи сладки сънища.

Тези спомени са запазени, а не стопени при превръщането ни в Еуаскс. И все пак Аз съм объркан.

Какво се опитвате да кажете, пръстени мои?

Че би трябвало да завиждаме ли?

Че никоя купчина пръстени — нито трекска, нито джофурска, — никога не може да познае родителската обич ли?

Ние сме съставени от отделни части. Направени сме като машина. Навярно тъкмо затова другите раси толкова ни мразят/завиждат.

Какво? Казвате, че на Джиджо не съществува омраза ли? О, но я помислете за цената, която вие, заселниците, сте платили за взаимната обич! Да живеете в дивашко невежество. Нещо повече, наказани да останете безволеви треки, лишени от почти всякаква амбиция. Няма ли най-сетне да признаете, че животът ви никога не е бил толкова интересен, когато сте съставлявали бедния покорен Аскс?

Ще признаете ли?

Добре тогава. Навярно имаме прогрес.

КАКВО? КАКВО Е ТОВА?

вие карате Мен, господарския пръстен, да призная нещо в замяна?

вие искате да призная, че напоследък сме наблюдавали някои недостатъци в маниакалното поведение на джофурите?

Не, няма нужда да поглаждате последния восьък, нито да повтаряте онези ужасни събития, на които присъствахме, преди да избягаме от контролната зала. Ужасните, скръбни и жестоки действия на нашите водачи наистина не бяха вдъхновяващи. Те не показваха сериозен прогрес към просветление.

Но какъв избор имаме? Ние, екипажът на „Полкджхи“, трябва да преследваме делфийския кораб! Неговите тайни могат да хвърлят светлина върху Времето на промените, което разтърсва Петте галактики. Ако земяните наистина са открили останки от Прародителите в плитък сферичен куп, какво би говорило това за

начина, по който в продължение на милиард години е била управлявана Галактическата цивилизация? Не означава ли, че цялата ни религиозно-генетична йерархия ще се обърне с главата надолу?

КАКВО КАЗВАТЕ?

Нашият втори познавателен пръстен пита — „И какво от това?“

• И какво от това, ако древните вярвания за Прародителите се окажат неверни!

• И какво от това, ако са ни лъгали за Прегръдката на вълните!

• И какво от това, ако някой друг клан успее да завладее „Стрийкър“ и пръв прочете информацията му! Защо което и да е разумно същество би нагаждало в калта заради толкова неясни и банални въпроси?

Аз... колебая се как да отговоря.

Въпросът Ми се струва толкова поразително неразбираем... все едно да питате защо ние дишаме кислород, защо метаболизираме храната, защо се възпроизвеждаме или защо сме верни на род и потомство! Силно Ме безпокои фактът, че вие/ние изобщо можем да изразяваме такива съмнения!

НАВЯРНО В КРАЙНА СМЕТКА АЗ/НИЕ НЕ БИ ТРЯБВАЛО ДА ИЗБЯГАМЕ ОТ КОНТРОЛНАТА ЗАЛА.

(В търсене на убежище на това мрачно/познато място.)

Наистина, в нашата обща сърцевина кипят безумни, провокативни мисли, оспорващи основните джофурски разбирания. Нещо повече, откакто се превърнах в беглец, Аз вече като че ли не притежавам онази господарска сила на волята, която преди ми позволяваше да пресичам такива размисли.

НАВЯРНО ЩЕШЕ ДА Е ПО-ДОБРЕ ДА ОСТАВЯ ПОСЛЕДОВАТЕЛИТЕ НА ВЪРХОВНИЯ ЖРЕЦ ДА НИ/МЕ РАЗГЛОБЯТ ЗА РЕЗЕРВНИ ЧАСТИ.

Това може би щеше да е Моятта най-висша жертва за „Полкджхи“ и за целия велик джофурски клан.

Основното преимущество на това убежище е, че корабните сензори не са в състояние да регистрират нашите телесни следи, скрити сред безброй редици прозрачни инкубатори, пълни с всевъзможни типове малки пръстени. Разбира се, тук има медицински роботи, които се грижат за бебетата. Те ще докладват за мен, но само ако някой от мостика ги попита. Докато не бъде отправен конкретен въпрос, Аз/ние навярно сме в безопасност и можем да се преструваме, че отговаряме за яслите, като изпускаме властни феромони и даваме на машините заповеди.

Но има и друга опасност. На неравни интервали от време различни джофурски купчини идват до вратата, за да искат резервни части.

Обикновено това са войници. Високи, страшни купчини-воини, покрити с рани и ужасни петна от опитите им да изтласкат зангските нашественици от бойния кораб. В момента тази зараза осквернява една трета от палубите и отсеците на „Полкджхи“. В последно време е постигнат известен напредък, но доказателство за високата цена е фактът, че нашите бойци искат заместители на пръстените, повредени в сраженията с дишащите водород.

За щастие никой от тяхната каста не изглежда склонен да се съмнява в причините за нашето/Моето присъствие тук...

а и в повечето случаи ние не се появяваме пред очите им.

Да, пръстени мои. Само въпрос на време е да ни/Ме заловят. Скоро ще бъдем разединени. Чудя се дали ще си направят труда да запазят някой от торусите или восъчните капки на паметта ни.

Навярно не.

През дългите, мъчително бавни мигове ние/Аз стоим пред зрително-мирисните дисплеи, хипнотизирани от събитията, разиграли се в „Полкджхи“ след убийството на нашия капитан-водач.

Спомняте ли си, пръстени мои, как нашият велик кораб се носеше из усуканите недра на точката на прехвърляне, плътно следвайки земяните с такова умение, че те не можеха да се отскубнат от нас?

Купчините от изследователския отдел докладваха, че са постигнали напредък в анализа на странния защитен пласт на „Стрийкър“ — обвивката, която по-рано попречи на лъчите ни да спрат делфините. Блестящият слой привидно осигурявал неуязвимост, но

според нашата бордова Библиотека повечето галактики много отдавна се били отказали от този метод! Той можел лесно да се преодолее, стига противникът да знае как. Единствено изненадата ни попречила да го направим при Многоизмерния свят.

Библиотекарите обещаха скоро да препоръчат съответните мерки.

Междувременно във възела се появяваха все повече корабите-бегълци, не само от разрушената структура зад нас, но и от стотици други! Всички съдове имаха три възможности: да останат в Галактика четвърта и да потърсят подслон в някое друго безопасно убежище или да преминат в друг клас живот. Да се върнат в звездната Цивилизация на Петте галактики... или още по-дълбоко да потънат в Прегръдката на вълните. Беше опиянително и огромна чест да гледаме как толкова много от Старите взеха това съдбоносно решение, макар че, случилото се не се отрази на нашето упорито преследване.

И тогава срещнахме Орача.

Обвеният с легенди.

Рядък феномен на съдбата.

Облак от светлина, който подреждаше възбудените, тълпящи се кораби. Някои отделяше. Други пращаше по предишните им пътища.

СПОМНЯТЕ ЛИ СИ НАШАТА ИЗНЕНАДА, ПРЪСТЕНИ МОИ, КОГАТО ОРАЧА ВЗЕ ЗЕМЯНИТСКИЯ СЪД И ВНИМАТЕЛНО ГО ПОСТАВИ СРЕД ОНЕЗИ, ОПРЕДЕЛЕНИ ЗА ТРАНСЦЕНДЕНТНОСТ?

Смайване изпълни коридорите и залите на „Полкджхи“. Кой би могъл да си представи такова нещо? Делфините са най-младата разумна раса в Цивилизацията на Петте галактики. Било с измама или по достойнство, никое разумно същество не би го очаквало!

В този момент нашият нов капитан-водач отстъпи пред неизбежността. Бяха дадени заповеди. „Полкджхи“ трябваше да се откаже от преследването!

Вместо това щяхме да се насочим към джофурска база в Галактика първа, за да се пречистим от зангската зараза и да докладваме за всичко, което сме научили. Макар и неуспели да завладеем земянитския кораб, ние ще можем да съобщим за участието му и тази информация също би трябвало да е ценна.

Нещо повече — Джиджо е чудесна утешителна награда! Когато разкрием местоположението му на родния клан, този малък преждевремски свят ще се превърне в идеална база за генетично експериментирание/разработване. Източник на богатство за расата. Дори само окончателното изтребване на г'кеките ще компенсира мъките ни.

Навярно кланът толкова ще се зарадва на тези постижения, че ще позволи на тази примитивна, хибридна купчина — на този Еуаскс — да продължи да съществува, ако разбира се, дотогава ние/Аз успеем да избегнем пленяване/разединяване.

Ето защо екипажът се радваше, въпреки очевидния провал на основната ни мисия. Макар „Стрийкър“ да избяга, очевидно вината за това не беше наша. Ние постигнахме много повече от който и да е друг кораб в познатия космос. И сега можем да се приберем у дома.

Само че после се случи нещо наистина неочаквано.

Спомняте ли си, пръстени мои? Или въсъкът на изненадата все още е прекалено мек?

Ние чакахме своя ред пред Орача, като смятахме, че подобно на толкова много други, ще бъдем върнати на пътя си към Галактика първа.

Странна светлина изпълни кораба и ние/Аз бяхме внимателно разгледани. Някои от нашите/Моите пръстени — някогашните части на Аскс — сравниха това с общуване с чудния камък на Джиджо, Светото яйце.

И после за наше/Мое/всеобщо удивление „Полкджхи“ бе повдигнат от преходното влакно и поставен сред колоните от избрани! Сред онези, чиито емблеми ги определяха за огромната чест и просветление дълбоко в Прегръдката на вълните.

Така разбрахме за чудното величие на новото ни възвишено състояние... и за болката, която щяхме да изтърпим.

Но онова, което никой не можеше да обясни — от нашата висша купчина-жрец чак до най-простия воин, — беше причината.

Защо сме избрани за тази чест? Чест, към която никой не се е стремил. Чест, която не носи радост на която и да е джофурска купчина на борда на този велик кораб.

Аз/ние бяхме поправени.

ЕДНА ОТ КУПЧИНИТЕ Е ПРЕИЗПЪЛНЕНА С РАДОСТ.

Някои от познавателните пръстени, останали от Аскс, ликуват от новината!

Според тях това означава, че „Полкджхи“ никога няма да може да съобщи за Джиджо. Ако този боен кораб не успее да се върне у дома, странното смесено общество от преждевремски раси може да бъде оставено на мира.

На това ли се надявате/вярвате, пръстени мои?

Бих ви смирил с мълнии любяща болка, за да изхвърля тези предателски чувства от нашата обща сърцевина, само че...

Само че сега Орача изглежда, е изпълнил задачата си! Армадите, които беше събрал в мехури усукано пространство, най-последно започнаха да се движат... в стройни колони... изливащи се по специални преходни нишки, които се нажежават до бяло от триенето.

Вибрации разтърсват „Полкджхи“ толкова силно, че проникват дори през нашите мощни стабилизиращи полета.

И сега, сякаш всичко това не е достатъчно, поредицата от страшни изненади продължава.

Роботите не престават да се грижат за инкубаторите, в които малките пръстени с различни форми, особености и цветове се хранят с дестилирани разтвори, за да се превърнат в съставни елементи на нови джофурски купчини.

Войници постоянно идват за резервни части, за да заменят ранени двигателни компоненти, оръжейни манипулатори, химически торуси и дори смъртно ранени господарски пръстени.

Междувременно Аз/ние наблюдаваме на мониторите как „Полкджхи“ се появява в някаква далечна звездна система сред колоните от кандидати за трансцендентност — от обикновени наглед кораби и бодливи многоизмерни форми чак до трептящи петна, които ни изглеждат ужасно зангски!

В продължение на една-две ядури тази странна армада използва хиперпространствени скокове на В-равнище, за да пресече бездна от няколко пактаара, заобикаляйки огромна сияеща мъглявина, и да стигне до следващата точка на прехвърляне. Накрая върволицата се хвърля в този възел и започва ново пътуване по многоизмерните

граница, където ужасно отдавна от суровата същност на разширяващата се вселена се е образувало самото пространство.

Докато трае всичко това, ние/Аз оставаме в тъмното ъгълче на помещението с яслите и се крием от нашите/Моите другари... но после съзнанието ни за пореден път се вцепенява от изненада.

Пред невярващите ни очи се изправя нов посетител.

Най-странното нещо, което Аз/ние/аз някога сме виждали.

Появи се само преди секунди, като пристигна по необикновен път — по транспортен тръбопровод, — в лека количка, предназначена за пренос на материали и проби, а не на разумни същества!

Изпълзя навън, преди да успеем да реагираме, изпружи дългите си крайници и разкри форма с пропорциите на Homo sapiens. Наистина главата, която стърчеше отгоре, изглеждаше напълно човешка. И позната.

Аз/ние зяпнахме, нали, пръстени мои? Няколко от нашите познавателно-паметни пръстена възкликнаха, отделиха пари на разпознаване и накараха общия ни говорен връх да изрече смаяни думи:

— Ларк! Наистина... ли... си... ти?

На лицето се изписа онази уникална човешка усмивка. Когато той заговори, ние разпознахме гласа му от старите дни на Джиджо.

— Привет, почитаеми Аскс... или трябва да кажа Еуаскс? Докато няколко от компонентите ни се караха какъв да е отговорът, други наблюдаваха преобразеното тяло под шията на Ларк. Двуногата му фигура бе позната. Само че сега плътта му беше обгърната с прозрачна ципа, която се издуваше навън като изключително торбести дрехи и пулсираше с отвратителен полутечен ритъм, пращаш тръпки по нашата/Моята централна сърцевина. А на гърба му като тумор или тежък товар, срещу който той изглежда не възразяваше, се виждаше огромна подутина.

Нашите химически пръстени регистрираха няколко ужасни миризми, като метан, цианоген и сероводороден газ.

Сигурни признаци за занг!

От изненада отговорът ни прозвуча малко несвързано.

— Аз/ние... не можем да кажем какво... име... ще е най-подходящо за тази купчина... в този момент. По този въпрос се

извършва/продължава гласуване... И все пак... наистина някои части от нас/мен/Мен разпознават някои... части... от теб/Теб...

Общият ни глас секна. Нито английският, нито гал-шест изглеждаха способни да изразят съответните/точни равнища на удивление. Блъвнаха емоционални феромони... и за наша изненада Ларк/зангът отговори по същия начин!

От новата му кожа се отделиха молекулярни послания, незабавно разбрани от нашите/Моите рецепторни пори.

ВЗАИМНО РАЗПОЗНАВАНЕ ПРИЯТЕЛСКИ НАМЕРЕНИЯ ГОТОВНОСТ ЗА ОТКРИВАНЕ НА РЕШЕНИЕ

Нашите/Моите сетива търсят източника на тези мириси и съобщения и се спират на кръгла изпъкналост, разположена до гърдите на Ларк.

Лилага на цвят.

Трекски пръстен, който участва в груповото същество срещу нас!

Ние/Аз незабавно разпознаваме един от малките торуси, които преди няколко ядури Аскс създаде без знанието на господарския пръстен, за да помогне на Ларк и човешката му спътничка да избягат от плен.

Като поглаждаме въска от това време, Аз/ние разбираме/спомняме си, че е имало и втори тайнствен пръстен.

— Оставих другия тук — пояснява Ларк, сякаш прочел Моите/нашите мисли. — Беше ранен. Линг го скри в тези ясли, за да се грижат за него и да го хранят. Това е една от причините, поради които се върнах. Новите ми познати искат да открият малкия червен пръстен. Интересува ги предназначението му.

Няма нужда да обяснява кои са „познатите“ му. Един джофур инстинктивно разбира — за разлика от повечето цялостни същества, — че е възможно да слееш отделни компоненти, за да създадеш ново сложно същество. В този случай това е чудовищно съчетание от човек, трек и занг... ужасна комбинация, но не и невероятна.

— Ти... искаш да получиш нашата/Моята помощ, за да си върнеш червения пръстен, така ли? — питам аз.

Ларк кимва.

— Неговите способности могат да донесат мир на този огромен кораб...

Той млъква за миг, сякаш общува със самия себе си, после продължава:

— Но има още нещо. Цената, която поисках за участието си в тази мисия. Ние ще спасим Линг.

ХАРИ

В последния му кошмар нахлуха гласове.

— Мисля, че се събужда — каза някой.

Хари размаха ръце, като тръскаше глава насам-натам.

Чувстваше ума си разголен в Е-пространството, плодородна почва за паразитните мемеи — сложни, самостоятелни символни същества, завладели несвързаните му сънища. Дори сега, когато съзнанието му като че ли започваше да се пробужда, зловещите форми продължаваха да пъплят и кряскаат в съня му, по-странни от всичко, родено в органичен мозък.

Някак — навярно с воля или мъчително упорство — успя да се отскубне от повечето паразити и постепенно се събуди.

— Сигурен ли си, че трябва да му позволим да се свести? — пискливо попита друг. — Я му виж зъбите. Може да е опасен!

Първият глас му се беше сторил по-спокоен, макар и да изразяваше неувереност.

— Хайде, и преди си виждала шими. Те са наши приятели. След всичко, което преживяхме, не бихме могли да извадим по-голям късмет.

— Това ли наричаш шим? — попита другият. — Никога не съм се въртяла около тях колкото теб, пък и не съм чела толкова книги, но се обзалагам, че шимите не изглеждат така!

Тази забележка повече от всичко друго накара Хари да удвои усилията си и да се пребори със съня.

„Че как изглеждам? Лицето ми си е точно като на плешива маймуна!“

Разбира се, гласовете бяха човешки. Разпознаваше носови нотки, въпреки странния акцент.

„Как са се озовали човеци в Е-пространството?“

Първия път, когато се опита да отвори клепачи, го прониза пареща светлина. Той вдигна натежалата си ръка към очите си и изпъшка.

— Аз...

Гърлото му бе пресъхнало.

— Може ли... малко вода?

Реакцията им го изненада. По-високият глас изкряска:

— То говори! Виждаш ли! Не може да е шим. Удари го! Хари отвори очи и този път различи мъгляви сенки. С усилие успя да се приповдигне и усети, че две неясни фигури бързо се отдръпват назад. Млади човеци, реши той — мъж и жена, — мръсни и рошави.

— Хей! — дрезгаво каза Хари. — Какво означава това, че не можело да съм...

Внезапно млъкна, неспособен повече да се движи и говори. Можеше само да зяпне ръката пред него. Собствената му ръка... покрита с рядка козина.

Лъскава бяла козина.

Космите му имаха цвят на скреж по перваз на прозорец в зимна утрин на Хорст.

Сърцето му се разтуптя. Остра болка прониза гърба му, точно над задника.

— Внимавай — извика младата жена. — Изправя се! Като се бореше с паниката, Хари стана на крака и заопипва тялото си в търсене на рани или липсващи части. За негово огромно облекчение всичко изглеждаше на мястото си. Но очите му бясно и неконтролируемо се въртяха и се мъчеха да открият още какво не е наред.

„Бяла козина... бяла козина... аз... това ще го преживея... ако е единствената промяна...“

Единият от човеците отново се появи в стесненото му от страх зрително поле. Мъж, облечен в дрипи и с неколкоседмична брада. Напълно объркан, Хари можеше само инстинктивно да изръмжи и да отстъпи назад.

— Здравейте — успокоително каза младежът. — Спокойно, господине. Нали искахте вода? Донесох ви малко в тази манерка.

В ръката му имаше някакъв предмет. Приличаше на мръсна кратунка или тиква, запушена с цилиндрично парче дърво.

„Какво е това? — помисли си Хари. — Някаква шега? Или нови Е-пространствени измишльотини?“

Докато продължаваше да отстъпва по палубата на очуканата си разузнавателна станция, той видя през прозореца, че сцената навън се

е променила. Огромният килим сега беше: жълт, вместо бежов и мъглата се бе сгъстила. Различаваше се само недалечна камара метални останки, които димяха и бавно се разтваряха в заобикалящите ги хищни нишки. Искаше му се да попита какво се е случило, колко време е бил в безсъзнание, откъде са дошли тези човеци и как са се озовали в кораба му. Навярно им дължеше живота си. Но подхвърлян от вълните на паниката, в момента можеше само да стиска зъби, за да не им закрепци.

„Бяла козина... но това не е всичко. Онези червеи са ми направили още нещо, сигурен съм!“

Сега ясно виждаше и двамата човеци. На лицето на жената — всъщност момиче, — имаше отвратителен белег. Тя стискаше железен лост и го размахваше като оръжие. Младежът я теглеше назад, макар че очевидно беше стъписан от вида на Хари.

— Няма да ви нараним — каза той. — Вие ни спасихте от чудовищата. Ние дойдохме и закърпихме корпуса на кораба ви. Вижте, аз се казвам Дуер, а това е Рети. Ние сме човеци... земянити. Ще ни кажете ли вие кой сте?

На Хари му се искаше да започне да вие. Да ги попита дали са слепи! Патроните не трябваше ли да познават собствените си клиенти? Макар и с бяла козина, шимът пак си бе...

Внезапно усети гъделичкане по гърба. Разбира се, това беше стената и нямаше накъде повече да отстъпва. Но усещането бе прекалено особено, сякаш стената се допираше до някакъв израстък на гърба му.

„На моя гръб.“

Точно там — последното нещо, което си спомняше — малък хищен мемоид беше проникнал в плътта му, изпълвайки тяло-ума му с вълни на смут и дезориентация.

— Искам да кажа... изглеждате така, като че ли може да сте някакъв роднина — нервно продължи младежът. — И току-що говорехте на английски, така че навярно...

Хари не го слушаше. Той ужасено се заопипва отзад с лявата си ръка и накрая докосна нещо.

В дланта му уверено се настани покрито с козина змиевидно пипало. Чувстваше го толкова естествено, все едно че се чешеше по задника или си подръпваше палеца.

„О — с известно облекчение си помисли Хари. — Това е просто проклетата ми опашка.“

После зяпна.

В гърлото му замръзна вик... който накрая излезе навън като дълга, тъжна въздишка.

Двамата човеци тревожно отстъпиха назад, когато въздишката му постепенно започна да се преобразява като хищен мем и се изля в дрезгав, истеричен смях.

Когато най-после успя спокойно да разгледа отражението си, Хари откри, че промяната далеч не е толкова ужасна, колкото се опасяваше. Всъщност, бялата козина изглеждаше... хм... очарователна.

Що се отнасяше до новия му израстък, вече се бе примирил с него.

„Сигурно ще мога да го използвам за нещо — помисли си Хари. — Макар че не горя от нетърпение да си плащам сметките за подстригване.“

Положението можеше да е много по-лошо, разбира се. Проникналият в тялото му мемоиден паразит бе умираше, след като родителят му експлодира заради краткия контакт с материалната реалност. С последни усилия трябва да се беше заловил за някоя случайна мисъл в ума му, използвайки я за бърза промяна на представата му за самия себе си. В Е-пространството начинът, по който се възприемаш, понякога има драматични последствия.

Едно бе сигурно — никога нямаше да може да отиде на Земята в такъв вид. Нямаше да изтърпи унижението да го наричат „маймуна“.

„Когато постъпих в Института по навигация, смятах, че сигурно ще прекарам остатъка от живота си далеч от рода си. Сега повече от всякога принадлежа на Уер'К'кинн.“

По негова заповед станцията куцукаше с безопасна скорост покрай огромния, сияещ Път и събираше уредите, преди още нещо да се обърка.

„Уер'К'кинн има една добра черта. Старата сепия изобщо няма да забележи промяната във вида ми. Интересува го само дали съм си свършил работата.“

Това го изправяше пред друг проблем.

Младите човеци.

Рети и Дуер очевидно бяха „органичният товар“, носен от безпомощното машинно същество. Когато Хари се бе появил, хищен мем се готвеше да разкъса малкия им жилищен отсек. От тяхна гледна точка той беше нещо като легендарната конница. Рицар от някакъв мит, прпуснал да ги спаси точно в последния момент.

По-късно, когато всички мемоиди бяха избягали, подути от отъмкнатите атоми, те му бяха върнали услугата. Успели да накарат умиращата машина да използва последните си ресурси, за да построи херметичен шлюз, двамата се бяха качили на борда на станцията и го бяха спасили от задушаване, проснат в безсъзнание на палубата.

После механоорганизмът бе умрял, допринасяйки с масата си за временното наторяване на тази лишена от материя пустош.

— Не успяхме да разберем къде сме и защо ни е довела тук — поясни Дуер, докато поглъщаше тройна порция от дажбите на Хари. — Машината изобщо не приказваше, но очевидно разбираше, когато ѝ говорех на гал-две.

Хари наблюдаваше младежа, очарован едновременно от варварството и благородството му. Той не отричаше, че е преждевременно — потомък на незаконни заселници, отказали се от техниката преди повече от два века. И все пак можеше да чете пет-шест галактянски езика и явно донякъде разбираше какво представлява тази станция.

— Когато машината ни взе на борда си край червената гигантска звезда, ние си помислихме, че това е краят ни. В свитъците пише, че машините, които живеят в дълбокия космос, са опасни и понякога са врагове на нашия вид живот. Но тази ни приюти, почисти въздуха ни и поправи рециклиращото ни устройство. Даже ни попита къде искаме да отидем!

— Нали спомена, че не приказвала — отбеляза Хари.

Рети, момичето с белязаната буза, поклати глава.

— Един от роботите ѝ дойде на борда и донесе парче метал с надраскани думи. Не знам защо използва тоя начин за разговор, щото имахме малко обучаващо устройство, с което би могла да си приказва. Но роботът поне като че ли ни разбра, когато му отговорихме.

— И какво му казахте?

Двамата човеци отвърнаха едновременно:

— Аз я помолих да ни отведе у дома — рече Дуер.

— Аз ѝ казах да ни заведе при най-важните типове в района! — заяви Рети.

Те предизвикателно се спогледаха.

Хари се замисли и накрая разбиращо кимна.

— Заповедите ви ми се струват противоречиви. Машината е трябвало да избира между двете възможности или да поиска компромис. Но се съмнявам, че би го направила. Предполагам, че се е опитала да съчетае двете команди и в същото време да ги усъвършенства. Разбира се, нейното решение може да е било съвсем различно от желанията ви.

Младите човеци изглеждаха объркани и Хари поклати глава.

— Единственото, което мога да кажа със сигурност, е, че когато открих следата ви, определено не се бяхте насочили към преждевременската си колония.

Рети доволно кимна. — Ха!

— Нито пък към Земята, някоя база на Великите институти или към която и да е друга могъща сила в Петте галактики.

— Тогава накъде...

— Всъщност, машината ви е отвеждала — като е поела смъртен риск за самата себе си — към измерения и райони, толкова неясни, че нямат имена. Смятам, че е следвала студената следа на два...

Прекъсна го предупредителен звън. Сигналът за приближаването на поредната малка камера на Уер'К'кинн.

— Нали ще ме извините за малко? — попита той. Човеците явно разбираха, че има работа. Дори Рети сега се отнасяше към него с уважение, което изглеждаше малко преувеличено, тъй като тя беше негов патрон.

Хари използва манипулаторите на станцията, за да прибере последния пакет, после го напръска със специален разтворител, за да е сигурен, че по кутията не са полепнали мемомикроби. Пътят сияеше наблизо. Царството на материалните същества и сигурните физически закони се намираще само на няколко метра, но той нямаше намерение да се връща там. Беше избрал по-обиколен маршрут, но и навярно много по-безопасен.

Докато завършваше задачата си, Хари погледна назад към Дуер и Рети, двамата корабокрушенци, които бе спасил... и които в замяна бяха избавили него. Те бяха негови родственици от земянитския клан и

официални господари на неошимската раса. Но от гледна точка на закона не им дължеше нищо. Всъщност, като представител на един от Великите институти, негов дълг беше да арестува всички преждевремци, с които се сблъскаше.

И все пак какво щеше да постигне с това? Съмняваше се, че разбират достатъчно от астродинамика, за да разкажат на някого къде се намира тайният им свят, така че от разпита им нямаше да има никаква полза. От онова, което вече бяха казали, ставаше ясно, че колонията им е изключително необикновена — мирно общество на шест вида, които в Цивилизацията обикновено се държаха за гушите. В нормални времена тази информация щеше да е ценна. Но в момента Петте галактики бяха в хаос и двамата бегълци най-вероятно щяха да бъдат смазани между зъбните колела на бюрокрацията в базата Казкарк.

Така или иначе, Хари с изненада осъзна колко приятно е да чува гласове, говорещи местни вълконски диалекти. Макар и самотник през по-голямата част от живота си, той се чувстваше странно ободрен от присъствието на човеци.

Камерата се плъзна в кутията си. Хари провери списъка си и доволно въздъхна. „Последната. Другите наблюдатели сигурно са убедени, че никога няма да се завърна. Горя от нетърпение да им натрия носовете — както и клюновете, зурлите и хоботите!“

Станцията му със силно куцукане най-после започна да се отдалечава от Пътя и се насочи към група стройни кули — Хари вече знаеше, че това са крака на няколко огромни метафорични стола и гигантска маса. Най-сигурният път за дома.

„Чудя се колко време тази зона ще остане обособена около моето концептуално семе. Дали когато я напусна, отново ще стане хаотична? Или това е симптом, за който Уер'К'-кини постоянно ме предупреждава — прекалено самомнение?“

Всъщност, Хари знаеше, че не е първият материален натрапник, минал напоследък през тази зона от Е-пространството. Преди него и безпомощната машина се бяха появили други два космически кораба, единият от които бе преследвал другия.

„Възможно ли е всичко това... — той погледна към гигантските мебели в метафоричната дневна — ... да е било оформено още преди да пристигна? Определено не си спомням да съм бил в такава стая,

даже като малък. Може би някой от онези съдове е донесъл образното семе.“

Тревожеше го това, че все още нямаше представа защо машината бе довела тук Дуер и Рети.

„Тя е комбинирала двете заповеди. Да отведе човеците „у дома“ и в същото време при „най-важните типове в района“.“

Поклати глава. Не разбираше нищо.

„Едно е сигурно. Скианото ще припадне, когато види трима земянити накуп — двама истински живи човеци и преобразен шим — да крачат по булевардите на Каззкарк. Това ще е истинска сензация!“

Точно пред тях се извиси крак на маса, онзи, по който Хари се надяваше да се изкачи обратно към избания от него портал, ако се предположеше, че е останал там, където му подсказваше инстинктът... И ако станцията все още бе в състояние да се катери. И ако...

Наблизо се появи пилотният режим, курсивно „П“, което се въртеше във въздуха.

— Да? — кимна Хари.

— Опасявам се, че трябва да докладвам за движение, регистрирано наляво от настоящата ни посока. Големи мемоидни същества, които бързо ни приближават!

Хари изпъшка. Не искаше повече да се среща с местния клас живот.

— Може ли да увеличим скоростта?

— При известен риск, да. С двайсет процента.

— Тогава го направи, моля те.

Станцията тръгна по-бързо... и куцукането като че ли с всяка крачка се усилваше. Хари погледна към Рети и Дуер. Както обикновено, двамата човеци се караха по начин, който му напомняше за някои от познатите му семейни двойки — неразделни и никога на едно мнение. Реши още да не им казва. „Нека поне за известно време си мислят, че опасността е отминала.“

Той застана до левия прозорец и впери поглед в мрака.

„Трябват ни само още няколко минути. Хайде, мемоидни копелета. Оставете ни на мира поне дотогава!“

Гърбът го засърбя и той понечи да протегне ръка, за да се почеше... но спря, когато с тази работа светкавично се справи новият

му придагък. Опашката му сърчно се повдигна нагоре и потърка кожата точно там, където трябваше.

Хари забеляза, че двамата човеци го зяпат. Дуер поне имаше благоприличието да се изчерви.

„Пръснете се от яд — помисли си той и използва опашката си, за да приглади гладката си, бяла козина. — Бедни човеци. С голи кожи... и голи задници.“

Но нямаше повече време за ирония.

Хари зърна сред мъглата навън движение. Няколко тъмносиви същества. Огромни, далеч по-големи от стоножките, с които се беше сражавал преди. Изглеждаха лъскави и заоблени и душеха огромния килим като стадо гигантски слонове.

И тогава разбра. Това не бе правилното сравнение. Когато се приближиха, той разпозна бързите им движения, щръкналите им уши и потръпващите им носове.

„Мишки... отвратителни огромни мишки! Ифни, само това ми трябваше.“

Когато осъзна, по гърба го полазиха тръпки — съществата бяха надушили станцията.

— Увеличи скоростта! — настойчиво нареди Хари на пилотния режим. — Трябва да се покатерим по крака, преди да ни достигнат!

По контролния пулт запроблясваха кехлибарени и червени светлини, когато корабът ускори ход. Пред тях се извиси дървена колона, но той усещаше, че мемите също бързат да ги настигнат. Самостоятелни концептуални форми, далеч по-сложни и хищни от всички други, които беше срещал. Нямаше да е лесно. Никак.

„Господи. Не зная още колко ще мога да понасям всичко това.“

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

КАНДИДАТИТЕ ЗА ТРАНСЦЕНДЕНТНОСТ

Нашата вселена на свързани звездни равнини — Петте галактики — се състои от безброй йерархии. Някои видове са древни и са натрупали мъдрост и мощ. Други току-що са се втурнали по пътищата на самоосъзнаването. Има и много междинни равнища.

Това не са условия, в които природата би проявявала справедливост. Няма състрадание към бедните, освен ако някой закон не смири дивите пориви на чистата мощ.

С тази цел ние сме наследили от Великите прародители много традиции и правила, които определят връзките между патроните и техните клиенти, между заселниците и местните животни. Понякога тези закони изглеждат толкова сложни и спорни, че поставят на изпитание търпението ни. Губим представа за какво става дума. Неотдавна един от учените на земянитския клан (делфин) предложи този въпрос да се разглежда от перспективата на уважението към хранителната верига.

Друг земянитски мъдрец (човек) го изложи още по-просто, използвайки израз, който нарече „метаалтно правило“.

„Отнасяйте се към своите подчинени така, както бихте искали висшестоящите да се отнасят към вас“

ИЗ ДНЕВНИКА НА ДЖИЛИЪН БАСКИН

Иска ми се Том да можеше да е тук. Щеше да му хареса.

Загадката.

Ужасяващата прелест.

Сама в сумрачния си кабинет, аз гледам през тесния прозорец към сияйните простори на суровия илем, заобикалящ „Стрийкър“ — самата тъкан на нашия континуум, елементарната материя, от която са образувани всички пластове на хиперпространството, стояща в основата на онова, което наричаме „вакуум“.

Гледката е хипнотизираща. Неописуемо красива. И все пак мислите ми препускат. Не мога да се отпусна, за да оценя тази хубост.

Единственото ми желание е Том да можеше да я сподели с мен. Почти усещам ръката му, прегърнала ме през кръста, и топлия дъх на гласа му, който настоява да забравя всички жестоки подробности, тревоги, постоянни опасности и мъки.

— Никой не е твърдял, че пътуването в космоса ще е безопасно и лесно. Още по-малко издигането от първичната кал, за да отправиш поглед към небесата. Може до края да си останем умни маймуни, обич моя — диви вълкони. И все пак нещо в нас чува зова.

И трябва да го последваме, за да видим.

Разбира се, той щеше да е прав. Аз имах честта да видя толкова много чудеса. Но отговарям на призрачния му глас по същия начин, по който някоя заета майка може да сгълчи съпруга си, дотолкова потънал във философски проблеми, че е забравил дребните нужди на живота.

О, Том. Даже когато сме заобиколени от милиони чудеса, някой трябва да се занимава с подробностите.

Тук, на борда на тази крехка изкорубена еднодръвка, този някой съм аз.

Дните минават и „Стрийкър“ все още е сред редиците на този поразителен флот. Огромна армада от могъщи съдове — колебая се да нарека бодливите, големи колкото планети неща „кораби“, — която се

носи напред и понякога прекосява А и В-равнищата на хиперпространството или устремно се хвърля в гърлото на поредната точка на прехвърляне... Невероятна група от чудовища, следваща космически пътища, които не могат да се открият на никоя карта в архивите ни.

Трябва ли да съм изненадана от това? Колко пъти съм чувала други разумни същества — сороси, пили, синтиани или кантени — благоговейно да говорят за величествените дълбини и проникателност на Галактическата библиотека, чиито записи обхващат безброй светове и повече от милиард години още от създаването ѝ преди толкова време от легендарните Прародители.

Ние, по-младите раси, си мислим, че Библиотеката е всезнаеща. Съвсем рядко някой споменава за огромните ѝ ограничения.

Тя обслужва единствено Цивилизацията на Петте галактики. Древната култура на дишащите кислород звездни пътешественици, към която преди три века се присъединихме и ние, земянитите.

За бедния малък земянитски клан събитието изглеждаше повече от достатъчно! Обществото на дишащите кислород е толкова сложно и поразително — със загадъчните си традиции, съпернически съюзи и уважавани институти, — че човек трудно може да си представи какво се крие зад всичко това.

Но зад всичко това се крие много. Поне още седем класа живот, процъфтяващи успоредно с нас. Класове със съвсем различни потребности и амбиции, както и с характерна само за тях мъдрост.

Дори вечно любопитните тимбрими ни посъветваха да избягваме контактите с тези абсолютно чужди ни същества и ни обясниха, че просто е прекалено объркващо, неизгодно и опасно, за да си струва неприятностите.

На което от личен опит мога само да отговоря: „Амин“.

* * *

Разбира се, всеизвестно е, че най-старите дишащи кислород раси накрая умират или се „въздигат“. Както и индивидите, никой вид не съществува вечно. Цикълът на Тъплифта, който е в сърцето на

галактянското общество, се изразява в постоянно подновяване. Да даряваш разум така, както е бил дарен на самия теб.

Нови в тази игра, невежи и отчаяно бедни, поели под грижите си своите шимски и делфийски клиенти, ние, човеците, сме се съсредоточили върху изучаването на законите, за да можем да се държим като отговорни патрони и навярно да избегнем участието, която обикновено сполетява вълконите.

Началото винаги е жизненоважно.

И все пак всички съюзи и кланове почитат онези, които са дошли преди тях. Онези, които са изпълнили задълженията по отглеждането на потомците си и после са насочили вниманието си към други неща, за да се издигнат на нови висоти.

След като избягахме от коварния капан на Оакка, реших вече да не се доверявам на покварените институти и да потърся съвет от онези просветлени и безпристрастни старейшини, за които сме чували да говорят. Същества, които са се отказали от звездните полети, за да се посветят на по-съзерцателен живот в класа на оттеглилите се, сгущени край някоя червена звезда.

Събитията в Многоизмерния свят скоро ни дадоха ценен урок. Дистанцираността не означава безпристрастие. Всъщност, така нареченият „клас на оттеглилите се“ е само преходна фаза за дишащите кислород раси, които вече не могат да понесат хаоса на плоското пространство-време. Макар че се изолират като отшелници в гравитационни кладенци и се опитват да усъвършенстват расовата си душа, това не ги прави непременно толерантни или мъдри. След премеждията ни със Старите аз бях готова да се върна обратно в Петте галактики и да рискувам за пореден път да установя връзка с цивилизацията на дишащите кислород.

Само че сега, противно на всякаква логика и независимо от желанието ни, бяхме приети в класа на трансцендентните!

Поне това като че ли означава символът на носа на „Стрийкър“. Някой или нещо е поставило там един-единствен знак, представляващ тъп ъгъл — навярно ужасно лоша шега.

Емблема, която говори за духовна възвишеност и готовност за отказ от всички мирски тревоги.

Всъщност тя казва: „Хей! Погледнете ни. Ние сме готови за божественост!“

Господи, каква ситуация. Чувствам се като улична хлапачка с крадена официална рокля и фалшив паспорт, която някак е успяла да се намъкне на церемонията по връчване на Нобеловите награди и се е озовала точно до подиума, за да произнесе реч!

Единственото, което в момента иска тази хлапачка, е възможност да се измъкнем без да ни забележат, преди възрастните да са ни хванали и хубаво да са ни напердашили.

Няма да е лесно да се измъкнем. Огромната ни армада е заобиколена от някакво инерционно поле. Нещо повече, нашите навигационни системи са парализирани. Нямаме представа къде сме, още по-малко къде отиваме.

По едно време, докато осъществявахме особено гладък преход през В-пространството, Акеакемай докладва, че заобикалящото ни поле изглежда слабо. Наредих му да изведе „Стрийкър“ в самия край на рояка с надеждата да се изплъзнем при някой от периодичните скокове обратно в нормалното пространство. Но когато се приготвихме да се отскубнем, Олело удари с перки и предупредително изсвири. Сканираха ни враждебни лъчи, насочени от друг кораб!

Скоро забелязахме джофурския крайцер, който си пробиваше път сред множеството гигантски съдове.

Преди преследващият ни боен кораб бе изглеждал всесилен. Сега ни се струваше мъничък в сравнение със заобикалящите ни чудовища. Понякога лъскавия му корпус имаше петна, които сякаш пулсираха като инфектирани мехури. И все пак неговият екипаж от егоистични сокови пръстени притежаваше огромна мощ и решимост да завладее „Стрийкър“. И щеше да използва всяка възможност, за да се нахвърли отгоре ни.

Затова се върнахме обратно сред гигантите.

Навярно нещастията, сполетели джофурите, в крайна сметка ще ги сразят.

Вселената може отново да направи чудо.

Кой знае?

Може би ще станем трансцендентни.

Ние проучи нашия краден клон на Библиотеката, за да потърси информация за странния пласт, който покрива корпуса на „Стрийкър“ и едновременно го предпазва и обременява с тежестта си. Отначало това бе дебела обвивка от звездни сажди, натрупана в атмосферата на

въглеродно слънце. По-късно някаква тайнствена фракция я превърна — безкористно или с неясна за нас цел — в искрящ слой, който ни спаси живота.

— Това е вид броня — обясни компютърът. — Тя ни осигурява могъща защита срещу насочени енергийни оръжия... както драматично се уверихме при Многоизмерния свят. Когато прерових архивите, научих, че този метод масово бил използван от бойни кораби, докато преди около двеста милиона години се отказали от него заради фатален недостатък.

— Какъв недостатък? — попитах аз. Естествено, нещо толкова удобно трябваше да има своята „Ахилесова пета“.

— Голяма част от саждите, които се отделят от Измунути — продължи Ние, — се състои от молекули, наричани от вас, земяните, „фулърени“ — отворени мрежести сфери и тръби, изградени от шейсет или повече атома. Те се използват в промишлеността, особено ако са на пластове или вериги. Онези работи бяха при Измунути, точно за да събират материал за безплодните си усилия да спасят Многоизмерния свят.

— Вече ни е известно, че тази материя е изключително здрава — отвърнах аз. — Още откакто Суеси не успя да се справи с нея. Но това изобщо не означава, че е в състояние да издържи на унищожителни лъчи клас осем!

Ние обясни, че след специална обработка тези наслагвания се превръщали в друг вид. Обработка, включваща прибавяне на съответни атоми към фулреновите молекули. „Атоми на странна материя“, уточни безплътният глас.

Признавам, че отначало не разбрах. Изглежда, че някои елементи могат да са изградени от съставки, различни от обичайните протони, електрони и неутрони, използващи необичайно разнообразие от кварки. Тези атоми трябвало да бъдат затворени в молекулни решетки, иначе проявявали склонност да изчезват от нормалното пространство и да се прехвърлят на Б-равнище или в друг, по-присъщ им субконтинуум.

Чувствам се странно, като си помисля, че „Стрийкър“ е обвит в такава материя.

Но пък предполагам, че е още по-странно да си мъртъв.

Никога няма да забравя момента, в който очаквахме да бъдем изпарени от онези ужасни лъчи. Ала нашата изненадваща нова броня погълна цялата им енергия и прехвърли всеки ерг на друга реалностна равнина.

— Струва ми се хитър номер — отбелязах аз.

— Наистина, доктор Баскин — сардонично отвърна Нис. — Но преди неколкостотин еона някой открил как да се справя с тази чудесна защитна обвивка, като обърне посоката на енергийния поток. Като превърне тази чудотворна материя в огромна антена, която поглъща енергия от хиперпространството... и в резултат изпържва екипажа на кораба.

Ето защо никой в Петте галактики не е проявил глупостта да продължи да използва този вид броня. Отначало се беше получило, защото джофурите бяха изненадани. Но на борда на „Полкджхи“ също има библиотечен клон, също толкова добър, колкото нашият. И враговете ни вече със сигурност са се подготвили за следващата ни среща.

Трябва по някакъв начин да се избавим от тази обвивка!

Натоварих Ханес Суеси да се заеме с тази задача. Междувременно аз си имам други проблеми.

Глейвърите продължават да вият денонощно.

Преди да излети с малкия кораб на Каа Алвин Хф-уейюо ни обясни как да се грижим и храним тези деволюирали потомци на могъщи звездни пътешественици. Не беше много сложно. Трябваше да им даваме синтетични личинки и през няколко дни да почистваме кошарата им. Глейвърите изглеждаха флегматични и непретенциозни. Но веднага след заминаването на Алвин и неговите приятели мръсните малки създания започнаха да стенат. И продължават досега.

Попитах единствения останал на „Стрийкър“ представител на джиджоските заселници какво би могло да означава това, но поведението им озадачава и Сара. Затова мога само да предполагам, че е свързано с променения състав на огромния флот около нас.

Докато изминаваме немислими космически пространства, към нас се присъединяват все нови сферични кораби, които се носят до бодливите съдове на някогашните оттеглили се. Сега приблизително две трети от армадата се състои от занги... и други видове дишащи

водород... макар че съдовете им като цяло са много по-малки от тези на нашия клас живот.

Глейвърите сигурно някак усещат присъствието на зангите. Това ги възбужда — но нямам представа дали ги плаши, или радва.

А и не само те са нервни. След като оставихме толкова много от другарите си на Джиджо, „Стрийкър“ изглежда пуст и малко прилича на... кораб-призрак. Обгърнати сме от загадъчност и бъдещето ни лежи в страшна несигурност.

И все пак категорично мога да кажа, че делфините на борда на този очукан кораб изпълняват задълженията си с възхитителен професионализъм и всеотдайност. След три години на скитания ни останаха последните от внимателно подбрения екипаж на Крейдейки. Онези, които очевидно са неуязвими за деволюиране и психически отклонения. Изпитани в ужасни премеждия, това са перлите на Ъплифта. Ако успеем да се върнем у дома, всеки от тях би трябвало да получи право на неограничено възпроизводство.

Кое е още по-иронично, разбира се.

Никой от фините не вярва, че отново ще видим Земята.

Що се отнася до Сара, тя прекарва повечето си време с нямото малко шимпанзе Прити и двете рисуват на малък компютър хиперизмерни карти и сложни пространственоременни матрици.

Когато помолих Ние да ми обясни какво правят, саркастичното същество презрително нарече проекта им „суеверни глупости“!

С други думи Сара все още се надява да довърши работата на своя учител и да обедини древната земянитска математическа физика с компютърните модели на галактянската наука, за да се опита да разбере нещо от странните, ужасни смущения, които наблюдавахме. Конвулсии, които изглежда разтърсват голяма част от вселената.

— Продължава да ми убягва някакъв елемент — каза ми тя сутринта, с онова съчетание от раздразнение и шеметна радост, което понякога придружава задълбочената работа в любимата ти област.

— Чудя се дали няма нещо общо с Прегръдката на вълните.

Ние се отнася с такова пренебрежение към усилията на Сара, защото младата джиджойка не използва архивите на Великата библиотека. Но аз бях възхитена от находчивостта и блестящия й интелект, макар да ми се струва, че целта ѝ е непостижима.

Край Сара винаги се върти — с разсеяно изражение и копнеж в очите — бедният Емерсън, който наблюдава експерименталните ѝ модели на холодисплея. Понякога примижава, сякаш се опитва да си спомни нещо мъчително познато. Навярно му се иска да ѝ помогне. Или да я предупреди за нещо. А може би просто да изрази чувствата си към нея.

С радост наблюдавам растящата им взаимна привързаност — макар че изпитвам и малко ревност. Преди инцидента с Емерсън не можех да отвърна на чувствата му. И все пак той ми е скъп. Човешко е да изпитвам смесени чувства, когато вниманието му се насочва другаде. Жестоката истина е, че сега Сара е обичана от единствения мъж в радиус от няколко мегапарсека. Как да не се чувствам по-самотна от всякога?

„Да, Том. Зная, че все още си някъде там и заедно с Крейдейки бродите из мрачните кътчета на космоса. Долавям далечното ти ехо — ти несъмнено продължаваш да търсиш и да попадаш на удивителни преめждия. Още повече да разлюляваш вълните.

Ако предположим, че това не е плод на фантазията ми — или на някаква моя ужасна самозаблуда, — не усещаш ли как мислите ми се устремяват към теб?

Не можеш ли... не искаш ли да ги последваш?

Чувствам се толкова изгубена... където и да се намирам.

Моля те, Том, ела да ме отведеш у дома.“

Е, добре. По-късно ще редактирам тези изпълнени със самосъжаление редове. Поне Хърби ми прави компания.

Добрият стар Хърби — мумията, изправена в ъгъла на кабинета ми, която в момента ме гледа с безучастните си очи. Хуманоидна, но неизмеримо чужда. По-древна от много звезди. Загадка, за която Том заплати с не един живот. Безценно съкровище, което хвърли хиляди галактянски кланове и могъщи съюзи в смъртна паника и ги накара да потъпчат собствените си закони, като се втурнат след „Стрийкър“ из многопластовия космос в опит да заграбят товара ни, преди някой друг да сложи отгоре му ръце-лапи-пипала-челюсти.

Заповедите, които получих, бяха пределно ясни. Да предам Хърби — и другите ни находки — на съответните власти.

Преди си мислех, че това означава Великата библиотека или Института по миграция.

Жестоко разочаровани и предадени от тези „неутрални“ сили, ние заложихме на Старите... и едва не изгубихме всичко.

А сега?

Съответните власти.

Нямам абсолютно никаква представа къде да ги търся.

До този момент все отлагам да съобщя най-тревожната новина. Но повече няма смисъл.

Вчера трябваше да поставя под арест скъпа приятелка.

Тш'т, моята заместничка, толкова компетентна и надеждна. Опората, на която разчитах толкова време.

Сърцето ми се къса да я наблюдавам на монитора как все обикаля без хамут в карцерния басейн.

Но какво друго можех да направя?

Когато открих тайната ѝ двойна игра, просто не ми оставаше избор.

Как е възможно? Как съм била толкова сляпа за предупредителните признаци? Например, когато онези двама даникски пленници се „самоубиха“ преди два месеца. Трябваше по-внимателно да разследвам случая. Но аз я оставих сама да се заеме с това, защото бях претрупана с други въпроси.

Накрая вече не бях в състояние да пренебрегвам уликите. Особено след като Тш'т помогна на друг, далеч по-опасен пленник да избя...

Преди няколко часа се наложи да прекъсна по средата на последното изречение. (Не че темата ми беше приятна.) Нещо се случи и ме откъсна от дневника. Важна промяна в състоянието ни.

Появи се Ние, за да съобщи, че губим инерциалното си поле.

Цялата огромна армада най-после намаляваше скоростта, като преминаваше от А на В и накрая на С-равнище. С всеки скок престоите в нормалния космос ставаха все по-продължителни. Скоро дългообхватните сензори показаха, че се насочваме към синя точица — очевидно крайна цел на пътуването ни.

Извършеното от Олело спектрално сканиране установи бяло джудже, изключително компактно и с диаметър по-малък от една стотна от земното слънце. Звездата се състоеше главно от пепел, дължаща се на ядрени огньове, които бяха навлезли в последната си

фаза на горене още преди еони. Всъщност, това е много голямо и старо джудже. Светлината му е резултат от гравитационно налягане, което може да продължи още двайсет милиарда години.

Започнахме да регистрираме различни аномалии — тъмни вретеновидни обекти, които се въртят съвсем близо до тази плътна древна звезда. Огромни структури, достатъчно големи, за да се различават като черни сенки, които искряха или проблясваха и засенчваха сияйния диск винаги, щом се окажеха между него и нас. Което се случваше често. Бяха много, разположени толкова близо една до друга, че всяка обиколка траеше по-малко от минута!

Скоро открихме, че са орбитиращи артефакти, разположени дълбоко в мощния гравитационен кладенец.

Разбира се, концепцията ми бе позната и ми напомняше за Многоизмерния свят, изграден около неговото малко червено слънце — съзерцателно убежище за оттеглили се. Това място много прилича на гигантската структура на Крисуед. Само че тук разстоянията са стотици пъти по-малки. В този плътен кладенец има огромни количества материя, събрани в тясна фуния от съгъстено пространство-време.

Онези, които живеят там, сигурно не ценят много свободното пространство.

Те принадлежат към друг клас живот, който се стреми към друг вид измерение. Мощно притегляне, което старите раси смятат за нежно спасение.

Присъединих се към другите в заседателната зала и загледах как тази нова вариация на стара тема постепенно израства пред нас.

— В една галактика има по няколко милиарда бели джуджета — отбеляза Акеакемай. — Ако дори с-с-съвсем малка част с-с-са обитаема като това, броят на трансцендентните с-с-същества трябва да е поразителен. И преди контакта Земята не е била в състояние да регистрира нито едно от тях!

Сара стискаше ръката на Емерсън, който плъзгаше поглед по другите кораби около нас и навярно се страхуваше какво ще направят след пристигането ни. Аз също. Всички ние с тревога очаквахме заключителната част от пътуването си.

Продължавахме да намаляваме скоростта в нормалното пространство, когато във въздуха се появи Ние и докладва, че е сканирал символа на носа ни — тъп ъгъл, представляващ фалшиво доказателство за принадлежността ни към по-висш клас разум.

— Чакай да се сетя — казах аз, преди вихрещата се холограма да успее да обясни. — Емблемата означава единение на дишащите водород и кислород.

Едно от редките ми удоволствия е да изненадвам самодоволната машина.

— Как... разбра? — попита Ние.

Свих рамене — весел жест, който скриваше факта, че просто бях предположила.

— Двете линии се срещат под ъгъл от сто и четири градуса. Това може да представлява единствено връзките във водната молекула. Водород плюс кислород, които се съчетават, за да образуват основния елемент на химията на живота. Не е чак толкова сложно.

Въртящите се линии като че ли се олюляха.

— За теб може би — отвърна Ние. — Навярно земяните не са толкова предубедени. Но за мен това е истински шок. След всички предупреждения, след безкрайните разкази колко опасни били зангите... колко нелогични, спривави и неразгадаеми можели да са те...

Пак свих рамене.

— Малките момчета обиждат момиченцата и обратно. Понякога изобщо не се понасят. Поне докато пораснат достатъчно, че да не могат едни без други.

Елементарна аналогия. И все пак в това сравнение имаше логика!

Често съм се чудила за противоречията между дишащите водород и кислород. Щом са толкова фундаментално различни, толкова яростно враждебни, как зангите и техните братя бяха успявали толкова време да поддържат мир с Цивилизацията на Петте галактики? Защо едната страна не беше унищожила другата, вместо неохотно да си сътрудничат в сложни миграционни и екологични проекти и да споделят спирални ръкави и звездни пътища със сравнително малко сблъсъци?

Как наистина? Изглеждаше невероятно.

Разбира се, ако всичко вече не бе уредено на по-високо равнище! Равнище, на което двата класа живот най-после бяха съзрели достатъчно, за да открият общ език.

Съвършено състояние, при което двете страни взаимно се допълват.

Така.

Ето, че се бяхме озовали на място, висша проява на единение.

Единение, постигнато сред мощни гравитационни течения, дълбоко в Прегръдката на вълните.

Изглежда сме поканени.

Това оставя само един въпрос.

Защо?

ХАРИ

Очакваше да го посрещнат у дома с поздравления, навярно лично Уер'К'кинн или поне старшите помощници на старата сепия, нетърпелива да получи информацията на Хари и да чуе доклада за успешната му мисия.

Честно казано, адски тежка мисия. Епично пътуване до един от най-ужасните райони на Е-пространството, където се беше справил с кошмарни премеждия и дори бе намерил двама човешки преждевременно корабокрушенци!

Уви, той завари в базата Каззкарк само хаос.

Всички пристани на северния полюс бяха заети, освен няколкото, отделени за служебно използване. Когато приближи до един от тях, Хари трябваше да съобщи приоритетния си код и да използва заплахи, докато навъсеният мониторен робот на Института по миграция най-после му даде разрешение за кацане.

Зад огрените от звездите платформи видя безброй лъскави кораби-бегълци, наредени на многобройни редове от единия край на планетоида до другия — плътна, ръмжаща обвивка от тъмни форми и ярки проблясъци.

— Адски е вълнуващо, нали, Дуер? — с блеснал поглед промълви момичето с обезобразеното лице. — Не ти ли го бях обещала? Дръж се за мен и аз ще те заведа в цивилизацията! Така ти рекох. Сбогом, Джиджо, и привет, галактико! Никога повече няма да сме мръсни, гладни, бедни или отегчени.

Хари размени поглед с другия човек, високия мъж. Двамата млади диваци явно не бяха на мястото си. Но за разлика от Рети, Дуер изглежда го разбираше и съзерцаваше гледката едновременно с благоговение и тревога.

„И аз горе-долу се чувствам така — помисли си Хари. Звездните кораби бяха наблъскани един до друг като съборени дървета мурвва след ужасна буря на Хорст. — След заминаването ми положението

трябва да е станало много по-лошо, особено ако всички са решили да бягат на Каззарк!“

Магнитните пръстени плътно обгърнаха очуканата му изследователска станция и двигателят най-после угасна с облекчено изпъшкване. Хари също дълбоко въздъхна.

„Най-после у дома... каквото и да става тук.“

Той качи на малък диск информацията на Уер'К'кинн и поведе гостите си към херметичния шлюз. В нормални времена те биха предизвикали в сънливата база истинска сензация. Бързо щяха да плъзнат слухове за новооткрита преждевременска зараза и служителят, арестувал виновниците, щеше да се прочуе.

Хари се разкъсваше от угризения. В крайна сметка човеците бяха патрони на расата му. Макар че това вече не би трябвало да го интересува, старите навици трудно се преодоляваха.

„А и Дуер и Рети ми спасиха живота.“

Тези вътрешни противоречия го караха да се чувства по-скоро неуверен, отколкото ликуващ, докато минаваха през късия тунел, за да влязат в планетоида.

„Всичко е в пълен хаос и може би просто няма да обърнат внимание на доклада ми за тях.“

Хари реши, че все някак ще го преживее.

Във фоайето наистина цареше пълен хаос — представители на всевъзможни раси се препираха и блъскаха, без да спазват деликатния ритъм и ритуали на расовата йерархия и междуклановия протокол, докато се опитваха да проникнат вътре с надеждата да получат убежище от все по-несигурния космос. Следван от двамата човеци, Хари използва служебния си пропуск, за да мине през няколко портала. И все пак му трябваше почти цяла мидура, за да стигне до последната врата, носеща надпис „ИМИГРАЦИЯ И КАРАНТИНИ“. По пътя дочуваше отделни реплики, които говореха за страха и паниката, обхванали Петте галактики:

— ... три от всеки четири точки на прехвърляне в сектор Лалингуш са изместени или катастрофално преобразувани — изсъска на гал-седем туниктгупитски търговец, обръщайки се към закръглен п'орт'л, който бясно премигваше с гръдното си око.

В отговор п'орт'лът изсумтя.

— Чух, че повечето от останалите точки на прехвърляне били окупирани от местни съюзи, които искали незаконни такси от всички кораби, опитващи се да влязат или излязат оттам. В резултат се трупали огромни тълпи от търговци, студенти, поклонници и туристи, които не можели да се приберат у дома!

За изненада на Хари двамата млади човеци изобщо не изглеждаха уплашени от навалищата. Рети доволно се усмихваше и галеше по тила малкия си урски „съпруг“, докато Дуер наблюдаваше разнообразните форми на разумен живот и от време на време се навеждаше към момичето, за да му прошепне на ухото, че е разпознал някакъв вид извънземни — навярно от легендите, разказвани край огъня на племенния му роден свят. Хари не бе очаквал от тях такъв космополитизъм. Все пак Дуер издаваше нервността си, като здраво стискаше подмишница лъка и стрелите си.

По-рано Хари си бе помислил дали да не му ги вземе. На теория пленниците не трябваше да са въоръжени. Но дори най-педантичният галактянски бюрократ едва ли би разбрал, че тази комбинация от пръчка, тетива и парчета кремък представлява оръжие.

„За вълка говорим, а той в кошарата“, каза си шимът, когато стигна до пропуска. Беше дежурен същият кисел хуунски служител като предишния път. Въпреки обявеното извънредно положение, Туафу-ануф размахваше ярко оцветената си гръклянна торбичка към всеки, в чиито документи откриеше и най-незначителна грешка, и без да обръща внимание на протестите му, го връщаше обратно накрая на опашката. Когато Хари се изправи пред него, хуунът му се стори напълно изтощен от работа и напрежение.

„Пригответи се за изненада, досаден стар бюрократ такъв“, помисли си Хари, като предкусваше шока на Туафу-ануф от новата му опашка и цвят на козината.

За негово разочарование хуунът почти не му обърна внимание и отново погледна към мониторите си. Очевидно светлата козина не променяше представата на чиновника за земянитските шимпанзета.

— А, хрр-ррм. Значи наблюдател Хармс пак натрапва нежелания си маймунски лик на уморените ми сетива — презрително отбеляза той на галшест. — Само че този път води и двама от мръсните си земянитски господари. Да не би най-послед да са дошли, за да те отвеждат у дома като ученик, избягал от час?

Хари усети, че Рети и Дуер се сковават и побърза да отговори — по-рязко, отколкото обикновено:

— Туафу-ануф, ти превишаваш правата си, сред които не са личните обиди към твой колега от великите институти. Но ако незабавно ни пуснеш да минем, може би ще се въздържа да отправя официално оплакване.

Увереността, която изпитваше, навярно се дължеше на умората от дългата, успешна мисия. За негова изненада, едрият хуун като че ли нямаше желание да продължи обичайните си подигравки. Туафу-ануф протегна напред огромната си ръка.

— Хр-рр-р. Покажи ми документите на човеците. *Моля*
Хари поклати глава.

— Те са екземпляри, изискани за наблюдение от Института по навигация, и влизат в Каззкарк под моя опека. Можеш да ги биосканираш, преди да ни пуснеш вътре. Това би трябвало да ти отнеме трийсетина дури. Правилникът не позволява по-продължително забавяне. Или да се оплача на Уер-Ккинн?

Погледите им се срещнаха. Изпод брадичката на Туафу-ануф се разнесе гърлен звук и гръклянната му торбичка се наду. Хари знаеше, че хуунът го залива със сочни ругатни на расовия си диалект. Не можеше да се обиди, тъй като това не беше официален галактянски език, но изглежда неколцина от опашката разбраха за какво става дума и изразиха съгласие или се засмяха. След инцидента при НуДоун хууните винаги се бяха държали зложелателно към представителите на бедния земянитски клан.

Неочаквано Дуер Куулън избухна в смях, с което прекъсна враждебните умбли на Туафу-ануф и го смая. Хуунът изненадано зяпна, когато младият човек отговори на английски — също неофициален език, макар че в последно време го използваша все повече служители на институтите.

— Леле, какъв страхотен стил! Чакай малко да обясня на този беден шим какво каза току-що за вида на тялото му, за предците му и всичко останало!

Дуер се наведе към Хари, бързо му намигна и прошепна:

— Усмиввай се и се преструвай, че ми казваш какво да отговоря на този глупак.

Хари зяпна.

— Какво се опитваш да...

Младежът отново се изправи, започна да се превива от смях и да сочи към шимпанзето, сякаш се опитваше да каже нещо на Туафу-ануф, но не можеше да се овладее.

— Той... шимът...

Рети наблюдаваше сцената с кисело изражение. Но Хари успя само удивено да зяпне, когато Дуер дълбоко си пое дъх, погледна Туафу-ануф право в очите... и започна да имитира гърлена хуунска умбла!

Докато подражаваше на хуунско оригващо изпъшкване, очите му като че ли свирепозаблестяха. Педантичният инспектор смаяно развя гръклянната си торбичка.

Когато Дуер си пое дъх и премина на английски, всички разговори рязко секнаха.

— Ето, това не ти ли хареса? Там, откъдето идвам, щяха да нарекат всеки шим, казал нещо подобно, истински...

Хари сграбчи ръката му и силно го стисна. Младежът бе жилав за човек, но не можеше да се мери с шимската сила. Дуер покорно млъкна и добродушно се усмихна на тълпата. Никой не беше чувал земянит да умблира. Хари определено присъстваше на такова нещо за пръв път!

После, сякаш това не бе достатъчно, мъничкият „съпруг“ на Рети подаде урската си главичка от торбичката ѝ и презрително изсъска към високия хуун, с което предизвика нови изненадани викове сред опашката.

— Стига! — изкрещя Туафу-ануф и удари с тежкия си юмрук по бутона, с който се отваряше порталът. — Човеци, които говорят хуунски? Хууни, които говорят земянитски? Целият космос ли е полудял? Махайте се оттук! Бързо!

Докато бюрократът стискаше главата си в лапи, Хари задърпа Дуер за ръка и тримата най-после се озоваха в безопасност на покритите казкаркски булеварди.

Шимът го пусна, отстъпи назад и внимателно го огледа, сякаш го виждаше за пръв път.

След продължително мълчание Хари кимна.

— Искам да ти задам само един въпрос.

— Да? — попита Дуер.

— Можеш ли да ме научиш на онова, което направи вътре?

Има начини да докладваш за определено събитие така, че да изглежда маловажно.

Докато чакаше във фоайето Уер'К'кинн да го приеме, Хари бързо редактира писмения си отчет за срещата с Дуер и Рети в Е-пространството, като изтри предположението си, че двамата идват от преждевременно свят. Нямаше нужда да крие каквито и да е факти. Кой друг, освен земянит, би разбрал какво представляват шитите на ръка кожени дрехи и неолитното оръжие на Дуер?

Всъщност по никакъв начин не нарушаваше клетвата си. Почти.

— Корабът ви се е повредил и сте загубили всичките си лични вещи, преди машината да ви вземе на борда си — каза им той. — Претърпели сте също мозъчно увреждане, което е предизвикало частична амнезия. Според традиционните закони за оказване помощ на пътници това би трябвало да е достатъчно, за да ви отпуснат средства за въздух, вода и протеин, докато откриете начин сами да се издържате. Разбрахте ли?

Дуер сериозно кимна, а Рети измърмори на малкия мъжки урс:

— Чу ли го, „аз“? Мозъчно увреждане, а? Обзалагам се, че Дуер дори няма нужда да се преструва, за да е убедителен.

„Съпругът“ ѝ отговори, като се опита да я ухапе по лявата ръка, но тя успя бързо да се отдръпне. Хари незабавно реши, че харесва малкото създание.

— Познавам някои хора в Долния град — каза той. — Може би ще ви помогнат да си намерите подходяща работа. Междувременно, ето ви инфочип със стандартните данни за Казкарк и заобикалящия го сектор — продължи шимът и им подаде прозрачна пръчка, която Рети пъкна в единствената си скъпоценност — доста очукано наглед обучаващо устройство, произведено на Земята. — Внимателно ги проучете, докато съм вътре. Когато свърша, ще ви отведа на някое сигурно място. Но в замяна искам да ми разкажете за себе си — абсолютно всичко, разбирате ли? За вашия дом и така нататък.

Двамата човеци кимнаха и Хари беше сигурен, че са искрени.

Разнесе се мелодичен звън — уникален ритъм, който Хари знаеше по-добре от собственото си име.

Покана, Помощниците на Уер'К'кинн трябва да бяха прегледали записите на камерите, насочени към реалния космос.

„Най-последно“, помисли си той и се изправи. Дватамата млади човече вече бяха потънали в холоизображенията на обучаващото устройство, затова ги остави, без да им каже нищо. Докато бързаше към кабинета на началника си, възбудата му все повече се усилваше. Успехът в последната мисия му бе заслужил известно уважение от страна на Института по навигация. Навярно достатъчно, за да споделят с него голямата тайна.

„В името на вероятностното чистилище на Ифни, може би сега някой най-последно ще ми каже какво става!“

Изтекоха няколко мидури преди да излезе от покоите на Уер'К'кинн. Чувстваше се напълно изумен.

Надявал се бе да получи обяснение.

Сега се чудеше дали това в крайна сметка е било разумно.

„Не е ли винаги така? Боговете ни предупреждават да внимаваме с желанията си. Защото понякога се сбъдват.“

Имаше една добра новина, една лоша... и още една, която беше направо ужасяваща.

Първо го поздравиха за оцеляването му при това тежко пътуване. Новият цвят на козината му — както и новият му телесен придатък — изглеждаше нищо в сравнение с пораженията, с които се връщаха други наблюдатели. Дадоха му щедра компенсация и с това въпросът беше приключен.

Що се отнасяше до мисията, Уер'К'кинн не можеше да остане доволен. Камерите на Хари бяха използвали специфичната перспектива на Е-пространството, за да записват реалната вселена и бяха регистрирали прогресивно обтягане на субвакуума. Процес, който бързо приближаваше точката на разкъсване. Благодарение на дръзката му мисия, местните помощници на Уер'К'кинн знаеха почти също толкова за това явление, колкото и августейшите им началници в квадрантната централа на института.

Това бе и лошата новина.

От известно време началниците им трябва да бяха знаели какво става. И все пак бяха обявили извънредно положение чак в последния момент. Дори и сега успокояваха страховете на обществото.

— Възможно ли е да е някакъв заговор? — попита шимът. Сепията размаха няколко от пипалата си.

— Ако е така, наблюдател Хармс, в този заговор участват най-високопоставените ръководители на всички големи институти, както и повечето по-стари раси. Всъщност, след като вече разполагахме с нови факти, моите помощници успяха да осъществят по-добра инфовръзка с казкаркския клон на Великата библиотека и разкриха нещо толкова удивително, че останахме поразени.

Хари мъчително преглътна.

— Какво?

— Очевидно такива събития не се случват за пръв път! По-бледа версия на същите явления била наблюдавана преди около сто и петдесет милиона години, когато окончателно или временно престанали да функционират седемдесет процента от точките на прехвърляне! После обществото било разтърсено от мощни социални промени и геноцидни войни. Особено тежко пострадала Галактика трета.

— Но... как е останало скрито такова нещо? Библиотеката... не би ли трябвало да е...

Уер'К'кинн махна с пипало, сякаш възражението на Хари беше наивно.

— Всъщност почти всички факти са били оповестени. Но случилото се е било завоалирано чрез преувеличаване на значението на някои събития и омаловажаване на други.

Хари се изчерви от срам под новата си козина. Тъкмо така бе постъпил и самият той, като скри истината за Дуер и Рети под купища незначителни подробности.

— Хаосът на онази епоха винаги се е отдавал на тотална междукланова война, която обаче се оказва симптом, а не причина — продължи Уер'К'кинн. — Така или иначе, всички са свикнали да смятат историческите документи за мъгляви и пълни с неясноти. Навярно именно затова едно далеч по-важно събитие — колапсът на Гронин — е привлякло толкова малко внимание.

— Кое?

— Колапсът на Гронин. Прости ми, ти си вълкон и образованието ти е недостатъчно. Но повечето галактянски ученици знаят, че приблизително преди двеста и трийсет милиона години Прародителите

се завърнали в духовна форма, за да напътстват и закрилят дишащите кислород по време на една от най-тежките кризи на нашата цивилизация. Междувездните пътувания станали почти невъзможни. Въоръжени конфликти унищожили цели планети. Оцелели съвсем малко кланове, за да възобновят цикъла на Тъплифта с ново поколение.

— Аз... — Хари се намръщи. — Струва ми се, че съм чувал за това. Не се ли смята, че вината за хаоса е на машините и зангите?

— Суеверно обяснение, което повечето приемат без да се замислят. Всъщност обаче отговорът е съвсем друг. Нещо по-грандиозно... и много по-страшно.

Това беше третата и най-тревожна новина.

— Последните катаклизми очевидно са част от природна катастрофа с такива мащаби, каквито не са били наблюдавани още от колапса на Гронин. И през следващите дури и пидури ни предстоят още по-ужасни прекеждия.

— К-колко по-ужасни?

Уер'К'кинн усуква няколко от дългите си, завършващи със смукала пипала толкова силно, че можеше да огъне стомана. Обикновено непоклатим като неутронна звезда, той потръпна, сякаш трябваше да положи усилия, за да изрече следващите думи.

— Изглежда, че нашата цивилизация ще загуби цяла галактика.

Все още замаян, Хари излезе във фойето.

Уер'К'кинн му бе подсказал, че вече е планирал нова задача за него и че ще му я съобщи по време на повишението му на следващия ден.

„Нещо за някакво съобщение, съвсем наскоро получено от обсадената Земя. Предупреждение, отправено към всички представителства на института. Висшето ръководство се опитало да го скрие, но слуховете за съдържанието му вече всявали паника из няколко квадранта.“

Звучеше интригуващо. Но в момента Хари беше толкова изтощен, че дори обикновено разсеяният му началник го забеляза. Мислите му бяха в хаос и Уер'К'кинн го прати да си почине, преди да започне отново.

Когато излезе в преддверието, Хари дълго стоя неподвижен, като премигваше и се чудеше какво липсва.

„Дуер и Рети — накрая осъзна шимът. — Трябваше да ме чакат тук.“

Той се огледа наоколо.

Нямаше ги!

Хари бързо излезе навън и застана на най-горното стъпало пред сградата на Института по навигация, вперил поглед в невероятната навалица. Чудеше се къде може да са отишли двамата преждевремци. Човеците никога не се бяха излагали на сложните опасности на галактянската култура и нямаха представа какво ги дебне сред неколкостотин избухливи видове... много от които мразеха до смърт земяните.

САРА

Всичко се свеждаше до езиков въпрос.

„Можеш да мислиш само за онова, което умът ти е в състояние да опише“, каза си тя.

В продължение на два милиарда години системата от стройно организирани галактянски диалекти беше помагала на дишащите кислород раси да общуват помежду си с минимум недоразумения — строго логична семантична, синтактична и граматична структура. Но сега Сара смяташе, че тя е изиграла двойна роля — и да замъглява. Сложната култура на високо развити в техническо и интелектуално отношение същества бе отклонявана от определени теми. От определени възможности.

„Това може да е действителната причина, поради която са били изтребвани вълконските раси — помисли си тя. — Те навярно са били по-склонни да виждат онова, което не е трябвало да бъде виждано.

И някой не е искал да го допусне.“

Сара погледна през кристалния прозорец към рояците гигантски бодливи сфери, орбитираща с бясна скорост около плътна древна звезда. Подредени радиално и следвани от лъчи светлина, техните вътрешни страни като че ли едва не се допират до изключително ярката повърхност. Онези, които живеяха там — дълбоко в гравитационния кладенец на бялото джудже, — бяха подложени на мощно привличане, разпъващо всяка жива клетка.

Разбира се, в това се състоеше и смисълът да живеят там.

За разлика от Многоизмерния свят, обикновеният водороден метал не можеше да издържи на топлината и ужасното налягане. Ханес Суеси се бе опитал да обясни какви подсилени с полета материали са в състояние да устоят на такива сили, но Сара само се обърка от пороя неясни термини. Техниката далеч надхвърляше дивашкото ѝ образование и ѝ се струваше напълно божествена.

О, но математиката... това беше съвсем друг въпрос. Дори у дома, макар да разполагаше само с молив и хартия, тя се бе научила на всевъзможни хитри номера, за да описва безбройните начини, по които

можеше да се нагъва, свива или разкъсва пространството — аналитични методи, неприсъщи на нормалната галактянска традиция.

Сега, когато разполагаше с някои от вълшебните машини на „Стрийкър“, Сара бе в състояние да извършва истински магии. Само с дума или жест караше във въздуха да се появяват прелестни карти и графики. Тензори се преобразяваха пред очите ѝ. Трансформации на Тарски и функции на Такебаяши при най-малкия ѝ каприз лесно се справяха с трансгранични интеграли и решаваха проблеми, които никой дигитален процесор не можеше да изчисли само с груба сила.

Дребната ѝ шимска помощничка Прити мълчаливо извайваше форми със сръчните си ръце и им придаваше очертания, които се превръщаха в уравнения.

Уравнения, които представяха космос под напрежение.

„Иска ми се мъдрец Пурофски да можеше да види всичко това“, помисли си Сара.

Сякаш методите и компютрите само бяха чакали да реализират заедно пълния си потенциал. Под нейните напътствия те вече осъществяваха мечтата на стария ѝ учител и доказваха, че древните концепции на Айнщайн и Ли в крайна сметка са валидни.

Навярно специалистите на Земята вече бяха постигнали всичко това — или открито, или тайно. И все пак Сара се чувстваше така, сякаш изследва девствени територии. Тези идеи хвърляха светлина върху бъдещето — и разкриваха бедствие от неописуем мащаб.

„Е, поне вече знаем — ние не сме виновни за онова, което се случи с Многоизмерния свят. Предполагам, че Джилиън ще открие утеха в това.“

Доктор Баскин явно смяташе, че е виновна за унищожаването на огромната, крехка обвивка от водороден лед, смазала милиардите си обитатели. Струваше ѝ се, че това е било пряк резултат от присъствието на „Стрийкър“. Но доказателствата на Сара показваха, че става дума за естествени явления, абсолютно неизбежни и безлични като земетресение. Далеч по-непредотвратими, отколкото ураган.

„Нищо чудно, че към нас се присъединиха още толкова много бегълци. Деликатните структури на Крисуел трябва да се разпаднат навсякъде из Петте галактики, което принуждава оттеглилите се бързо да избират дали да се върнат в цивилизацията на дишащите кислород,

дали да преминат към следващото равнище... или да останат там и да загинат.“

Неспособни дори за кратко да издържат надалеч от Прегръдката на вълните, мнозина предпочитаха да останат сгушени до малките си червени слънца, докато континуумът около тях трептеше и смазваше крехките им ледени домове.

Сара гледаше към яркото, компактно бяло джудже и се чудеше дали същите влошаващи се условия ще ги последват и тук, където около свръхплътна звезда бързо обикаляха искрящи бодливи форми. Това място беше далеч по-могъщо от Многоизмерния свят, обитавано от древни, почитани раси, които съчетаваха най-доброто от дишащите водород и кислород.

„Трансцендентните със сигурност знаят какво ги очаква. Ние сме като мравки в сравнение с тези мъдри същества. Те трябва да разполагат със средства да се защитават през настъпващото Време на промени.“

Успокоителна мисъл.

За съжаление Сара не можеше да не се тревожи. Тревожеше се за буюрите.

На следващото съвещание на екипажа новината ѝ беше посрещната мрачно. Дори когато обясни, че „Стрийкър“ няма нищо общо с трагичната гибел на Многоизмерния свят, доктор Баскин изглеждаше по-загрижена за бъдещето.

— Значи твърдиш, че всички тези катаклизми са естествен резултат от разширяването на вселената, така ли?

— Точно така — потвърди Сара. — Пространствено-времевата тъкан — включително самият илем — се разпъва, отслабва и накрая достига точка на разкъсване. Пространствените граници рязко се нарушават и пренареждат. Малко като подземно налягане по време на земетресение. Така наречените „нишки“ или цепнатини в първоначалната матрица могат да се свият и превръщат точките на прехвърляне в безполезни въртопи, като изолират цели сектори, квадранти и дори галактики.

По-възрастната жена поклати глава.

— Разширяването на космоса продължава вече шестнайсет милиарда години. Защо всичко това трябва толкова внезапно да стане

точно сега?

В този момент се намеси Ние.

— Елементарният отговор на вашия въпрос е, че всичко това... не е безпрецедентно.

— Какво искаш да кажеш?

— Искам да кажа, че такива неща са се случвали и преди. Нека илюстрирам думите си, като те попитам нещо, доктор Баскин. Този символ означава ли нещо за теб?

Пред очите на Сара над заседателната маса се появи образ — сложна форма с тринайсет спирални лъча и четири овала един върху друг.

Джилиън премигна. После кисело сви устни.

— Много добре знаеш, че означава. Том го откри гравирани по онези странни кораби, които открихме в Плиткия куп... така нареченият „Призрачен флот“, който още от първия миг ни донесе само беди.

Ние любезно наклони фунията си от усукани линии и продължи:

— В такъв случай със сигурност си спомняш вероятността, която обсъждахме — Призрачният флот да представлява пратеничество на съвсем друга цивилизация. Съвършено различна от нашите пет свързани галактики. Навярно експедиция, пресякла стотици мегапарсеци, за да стигне при нас от друг възел на живот.

Компютърът изчака Джилиън да кимне.

— Е, сега мога да отхвърля това предположение. То не е вярно. Тези кораби по-скоро идват от нашето минало... когато цивилизацията ни се е състояла от повече от пет галактики.

Покрай едната стена на заседателната зала минаваше пълна с вода тръба. Вътре Акеакемай удари с широката си опашка и вдигна около лъскавото си сиво тяло буря от мехурчета. След като лейтенант Тш'т бе поставена под арест, той беше най-старшият делфин на борда — чест, която очевидно го правеше нервен.

— Повече? Искаш да кажеш, че някога е имало с-с-седемнайсет галактики, така ли?

— Седемнайсет, да. Четири от елипсовиден тип и тринайсет спирали. По-късно обаче — архивите не посочват точно кога — изглежда са останали единайсет... после седем... и накрая онези пет, които познаваме днес.

Възцари се мълчание. След малко — макар че киборгът му не промени огледалната си гладкост — Ханес Суеси заекна:

— Но... но как можем вече да не знаем за нещо толкова... нещо толкова...

— Нещо толкова фундаментално? Толкова епохално и шокиращо? Предполагам, че към отговора ни насочва собствената ви изненада. Всяка такава загуба би нанесла тежък удар върху обикновено спокойното, дълбоко консервативно общество. Всъщност, по онова време опустошителните вълни, които преди малко описа мъдрец Куулън, са били още по-ужасни. Оцелелите векове наред са били заети да събират останките.

Да допуснем, че след катастрофата управлението на Великата библиотека са поели по-стари, по-мъдри духове. Не би било трудно да изтрият и променят архивните данни... или да прехвърлят вината за хаоса върху нещо по-тривиално. Например зангите, престъпни дишащи кислород кланове или взрив на свръхвъзпроизводство сред машинните форми на живот.

— Но как са успели да скрият загубата на цели галактики?

— Това може да се окаже по-лесно, отколкото изглежда. Последния път, когато такава нещо се случило в огромен мащаб — колапсът на Гронин, — не последвало никакво съобщение за загубени територии, защото Институтът по миграция вече ги бил подготвил, като ги...

Сара скочи на крака.

— Като ги евакуирал!

Тя се завъртя към Джилиън и другите.

— Преди двеста и трийсет милиона години трансцендентните трябва да са разбрали предварително за катастрофата. И още преди разкъсването са заповядали напускането на двете галактики, които са щели да загубят. — Сара впери поглед в пространството. — Това обяснява загадката с Галактика четвърта! Защо цялата спирала неотдавна е била обявена за угарна и всички дишащи кислород трябвало да я напуснат. Причините не са били екологични. Те просто са усетили приближаването на ново разкъсване!

Холограмата на Ние сви рамене, сякаш всичко това вече беше очевидно. Компютърното същество не се извини, че му е трябвало толкова много време, за да го открие.

— Висшите класове живот очевидно или са се доверили на ръководителите на великите институти, или са ги манипулирали, за да принудят ръководните органи на нашата цивилизация да вземат съответните мерки.

— Но все още остават още много неясноти! — възрази Сара. — Защо всички е трябвало да напуснат Галактика четвърта? По какъв начин се отразява това на другите класове живот? Какво общо...

— Сигурна съм, че ще ни помогнеш да разбулим и тези загадки, мъдрец Куулън — прекъсна я Джилиън. — Междувременно, тази новина е достатъчно тревожна. Когато каза, че щяла да се откъсне цяла галактика, аз си помислих, че говориш за Млечния път. Това може би обяснява защо нашата планета е била изолирана толкова време. И защо сме предизвикали такъв смут, когато най-после се свързахме с Цивилизацията на Петте галактики.

Ние отговори със стария си покровителствен тон.

— При цялото ми уважение, доктор Баскин, обуздай присъщата си човешка склонност към солипсизъм. Въпреки предизвиканото от този малък кораб незначително раздвижане, вселената не се върти около твоя вид.

Забележката се стори на Сара презрителна и несправедлива. Но Джилиън я прие с кимване.

Суеси съобщи за усилията си да се освободи от прозрачната броня на кораба, пласт, който веднъж ги бе спасил от гибелни лъчи, но сега им приличаше на мъртвешки саван. Само преди два часа той се беше оказал почти фатален, когато „Стрийкър“ се бе опитал да напусне фуниевидния гравитационен кладенец на бялото джудже и да се измъкне от рояка „кандидати за трансцендентност“.

За съжаление, джофурският крайцер „Полкджхи“ ги причакваше точно отгоре и предприе съвсем различен вид атака. Врагът излъчи сложни импулси на хиперпространствена честота и предизвика реакцията на странните атоми, включени във външната обвивка на „Стрийкър“, превръщайки пулсиращия пласт в огромна антена, която започна да привлича енергиен поток от Б-пространството! Както предвиди Ние, температурата скоро се повиши. Плочите на палубата започнаха да се нагриват и като че ли нямаше начин да се спасят.

„Стрийкър“ не разполагаше с каквито и да е средства да отговори на удара и дори не можеше да се отскубне от полетата на

„Полкджхи“, за да се върне обратно сред очуканите кораби-бегълци, които обикаляха по спирала около бялото джудже. Ако атаката продължеше, щеше да се наложи да се предадат... или да се изпекат.

После от рояка неочаквано приближи зангска сфера, излъчваща разпознавателен код, който накара стадото джиджоски глейвъри в трюма високо да завие. Когато към „Стрийкър“ се понесоха „пратеници“, отделили се от гигантския занг, „Полкджхи“ с явно неудоволствие освободи полетата си.

Облекчени, земяните посрещнаха спасителите си.

— Предполагам, че е време да се сбогуваме с малките си приятели — беше казала Джилиън Баскин. Глейвърите най-последно щяха да се срещнат със съдба, определена им много отдавна.

Малкото стадо четириноги с готовност се затътри към херметичния шлюз, където Сара се прости с тях.

„Дано това ви донесе изкуплението, към което са се стремили предците ви. Странна, но достойна цел. Да се обедините с нещо съвсем различно. Да хвърлите мост над бездната и да помогнете на дишащите водород и кислород да станат едно.“

Най-последно разбираше защо двете цивилизации толкова време са били в състояние да съществуват съвместно, въпреки враждите през ранната им фаза. Защото бяха обречени една на друга като събрана от родителите им двойка, която открива обичта си едва през първата брачна нощ.

Нещо повече, този съюз обясняваше защо известният космос не е бил завладян от машини. Обединени, класовете на дишащите кислород и водород не бяха по силите на силиконово-металните същества и бяха попречили на дигиталния разум да овладее и използва всяка частичка материя в Петте галактики.

„Изглежда толкова организирано, толкова съвършено... — дори в известен смисъл романтично. Сякаш вселената е създадена точно с тази цел.“

Загледана в отдалечаващите се глейвъри — носени от прозрачни, блестящи балони, — тя им завиждаше заради ясната роля. Заради очевидното им значение. В този момент те бяха големия успех на Джиджо, важни участници в нещо несъмнено благородно, които допринасяха с мъдрата си простота за велико единение.

Когато си тръгнаха, „Стрийкър“ още повече опустя.

Суеси съобщи за неуспеха си. Оказало се невъзможно по какъвто и да е наличен в момента начин да се избегнат от материята по корпуса.

— Онези, които ни дадоха тази обвивка при Многоизмерния свят, не само са ни спасили живота. Те са се погрижили и да останем сред другите кораби чак до дъното на гравитационния кладенец.

Докато „Полкджхи“ орбитираще отгоре, готов да нападне, ако „Стрийкър“ се опита да избяга, изглежда нямаха друг избор, освен да придружат армадата на кандидатите към огромните, копиевидни обиталища. Акеакемай въздъхна с примирено тринарно хайку:

** Готови ли сме? Или не?*

** Сепнати от блажен сън,*

** чуваме зова на дълбините! **

Емерсън Данайт високо се засмя, въпреки недъга си. Но Сара трябваше да се консултира с малкия си компютър. И въпреки това навярно не разбра тънките нюанси на този странен, интуитивен език.

„Готова ли съм? Да стана трансцендентна?“

Сара се зачуди какво ли означава това, но можеше да си представи само огромни, студени интелекти в хибридни тела, силно обтегнати от гравитационните вълни, замислени над сложни проблеми, в сравнение с които любимите ѝ уравнения бяха като движения на псевдоподи на примитивна бактерия. Даже тези същества да откриеха начин да включат хората и делфините в съставния си ум, тя не намираше перспективата за привлекателна.

„Така или иначе, това навярно е просто номер на Старите — като мозъчното увреждане на Емерсън или превръщането на Ханес в киборг. Шегата, която ще разберем, едва щом стигнем до онези блестящи иглички.“

Когато Суеси ѝ съобщи за неуспеха си, доктор Баскин се съсредоточи върху по-непосредствени въпроси.

— Каква физическа опасност ни заплашва, докато се приближаваме към бялото джудже?

— Има с-с-силна ултравиолетова радиация — отвърна Стат, един от инженерите на Ханес, легнал върху ходещо устройство в отсрещния

край на заседателната маса. — Но бронята ни изглежда с-с-спокойно с-с-се с-с-справя с-с-с нея.

— Ами силната гравитация там долу? Ще забави ли часовниците ни?

— Да. Полето е достатъчно мощно, за да промени потока на времето — кимна Акеакемай и изпусна мехурчета през дихателния си отвор. — С по-малко от един процент.

Джилиън кимна.

— А гравитационният градиент?

Сара беше проверила въпроса.

— Вълните тук са няколко порядъка по-силни, отколкото при Многоизмерния свят. Ще изпитвате придърпващо усещане по дължината на тялото си. Не очаквам да е приятно — макар да казват, че по-старите разумни го намират за неустойимо.

Джилиън кимна.

— Прословутата Прегръдка на вълните. Колкото по-съвършен става някой вид, толкова повече се стреми към нея и толкова по-малко понася плоското пространство. Това е причината да не виждаме трансцендентни форми на живот. Нищо чудно, че се смятат за отделен клас.

— Така е — съгласи се Суеси. — Но въпреки това са готови да се намесват в делата на по-младите раси.

Сара видя, че Джилиън свива рамене, сякаш за да каже: „Защо да се занимаваме с неща, които не можем да променим?“

— Значи това е трансцендентността. Всеки ъплифтиран вид, който е оцелял след звездната си зрелост, накрая се оттегля на такова място. И дишащи кислород, и дишащи водород. Те се събират край бели джуджета от Петте галактики, за да постигнат... какво? Знаеш ли, Ние?

Въртящите се линии се завихриха в лабиринт от променящи се мотиви.

— Същият въпрос измъчва теолозите в „зрялата“ цивилизация, която наричаме свой дом.

Някои смятат, че трансцендентните същества откриват нова младост в Прегръдката на вълните.

Други твърдят, че преминават през мистичен портал, за да последват благословените Прародители в по-добър свят. Както отлично

знаете, дребните различия по такива подробности могат да разпалят страстите сред темпераментни кланове като сороси, тандуаси...

— Ти ли ще ми говориш за това! — кисело измърмори Ханес. — Проклети от Ифни фанатици.

— Това е вашето мнение... а също и на моите тимбримски създатели и на други умерени кланове, които смятат, че делата на трансцендентния клас не са наша работа. Че ще открием истината, когато дойде нашият ред.

Но трябва ли да ви напомням, че онези „фанатици“, за които споменахте, са сред най-могъщите раси, пътуващи с безброй космически кораби из плоското пространство-време? Те имат огромно влияние и действат по-бързо от умерените. В момента флотите им са обсадили Земята и преследват този екипаж, още откакто избягахме от Плиткия куп.

Сара видя, че Джилиън се навежда напред. Скулите ѝ изпъкваха от светлината на вихрецата се холограма.

— Явно се опитваш да кажеш нещо. Продължавай.

— Искам да кажа, че „Стрийкър“ беше подложен на ужасни гонения, защото представлява опасност и обида за почитаните традиции из целите Пет галактики. Явно останките и информацията, които носите, застрашават дълбоко вкоренени вярвания.

— Това вече ни е известно — отвърна Джилиън. — Предполагам, че най-после си разбрал защо, нали?

Ние разшири спиралата си и едва не докосна лицето на русата жена.

— Наистина мисля, че успех. Изглежда вашето откритие възкресява древна ерес, която е била смятана за изчезнала от милиони години. Ерес, която твърди, че всички вярвания на нашата цивилизация са лъжа.

ЛАРК

Дълбоко в недрата на джофурския боен кораб нещата отново се бяха променили.

Последния път, когато Ларк бе влизал в жизнения център на „Полкджхи“, мястото напомняше на гъста, но подредена гора — триизмерна ферма, — с тучна зеленина и пълзящи по метални скели растения, които пречистваха въздуха и водата на огромния кораб и служеха на джофурския екипаж като всяка друга ефикасна машина.

Сега представляваше непроходима джунгла, в която растения и автотрофи от безброй светове се бяха отскубнали от определените им места, пълзяха около разпадащата се решетка и безумно се оплитаха помежду си.

Сред буйната зеленина виждаше плашливи малки същества — животни от различни видове, които преди определено не бе забелязвал тук. Дали бяха избягали от някоя корабна лаборатория, опустошена в разгара на битката? Или наблюдаващите ги компютри нарочно ги бяха размразили и освободили в някакво безплодно усилие да възвърнат контрола си над миниатюрната екосистема, която с всяка изтекла мидура ставаше все по-сложна и дива? Когато навлезе по-навътре, Ларк дори зърна малки организми, напомнящи на отделни джофурски пръстени, които се гърчеха и пълзяха по клоните в търсене на гнила органична материя. Светлата им повърхност изразяваше невинност и простота. Очевидно нито един от тях не се стремеше към усъвършенстване или постигане на разумност чрез комбиниране в купчини.

Ларк хареса новия вид на жизнения център. Той произхождаше от свят, на който природата сама намираще равновесие — сложен баланс, неизбежно хаотичен, но функциониращ по-добре от който и да е план. Даже когато много представители на планетната биосфера бяха врагове и се изяждаха помежду си, крайният резултат бе сътрудничество и всяко същество, всеки вид имаше отделна роля, с която помагаше на цялата система да процъфтява.

„Нещо като нашата малка група от странни съюзници — каза си Ларк, замислен за експедицията им до сърцето на джофурския кораб. — Може и да не си вярваме, но нямаме друг избор, освен да си помагаме.“

Докато си пробиваше път през буйната растителност, той спря край натежала от пълзящи праскови лиана, много разпространена на безброй кислородни светове. Откъсна един от плодовете и го поднесе към устата си, но първо трябваше да изчака пулсиращите пластове на мембраната да се отдръпнат настрани. Ларк отхапа с наслада и по брадичката му се стече червен сок. После лакомо изяде още няколко праскови. Това беше първата му истинска храна от няколко дни насам.

Спътникът му — видоизменена зангска сфера, обгърнала тялото му като неудобна втора кожа, — очевидно усети мислите му. Пред лявото му око се надигна пипало и вътре се образува вакуола. Появиха се мънички представители, които изиграха миниатюрна сцена.

Ларк поклати глава.

— Не, не съм неблагодарен. Разбирам, че си ме хранил от собствената си телесна маса, за да можем да стигнем дотук. Но те моля да ми простиш, ако предпочитам нещо, което не смърди на развалени яйца!

Бе съвсем сигурен, че самите му думи — звукови вибрации във въздуха, — нямат никакъв смисъл за извънземния. Абстрактен и структуриран, този вид език беше също толкова чужд за тези същества, колкото и идеята за придвижване с помощта на крайници, сковавани от твърди кости. Ларк предполагаше, че съществото следи движенията на очите му и някак го разбираше според това към коя точица или симулиран балон подсъзнателно избира да погледне и в какъв ред. Резултатът представляваше примитивна форма на телепатия, за каквато нито бе чувал, нито беше чел.

Малките представители отново започнаха да се гърчат във вакуолата.

— Да, добре — отвърна той. — Зная. Трябва да продължим напред. Нямаме много време.

В този момент от гъсталака пред него се разнесе шумолене. Ларк предпазливо протегна ръце към единственото си оръжие, лилавият пръстен, който по негова заповед отделяше химически вещества, предаващи различна информация и понякога преодоляващи

джофурските пазачи или техните бойни роботи. Макар че вече не действаше толкова ефикасно, малкият торус все още ги спасяваше от постоянни сблъсъци и им позволяваше да напредват дълбоко зад вражеските линии.

От джунглата се появи едра фигура. Широка в основата и със заострен връх, тя зловецко приличаше на джофур.

„Или на трек“, приклепнал в сенките, си напомни Ларк. Не бе сигурен коя е точната дума, дори когато купчината се приближи. Съставното същество, което някога беше Аскс, любим трекски мъдрец, после се бе превърнало в надменния джофур Еуаскс. Сега не отговаряше и на двете имена. По восъчната пирамида от мазни торуси пробягваха тръпки, докато отделните сегменти спореха помежду си. Очевидно господарският пръстен вече нямаше пълен контрол.

Въпросът всеки момент можеше да се реши в полза на верността към капитан-водача на „Полкджхи“, което означаваше, че екипажът на кораба ще научи за присъствието на Ларк. Но все още не. Междувременно продължаваше странното, колебливо сътрудничество между занг, човек и купчина пръстени. Несигурен съюз на съставни същества. Ларк реши да нарича обърканото създание „Х“ — поне докато окончателно не установеше какво е.

По коничното тяло пробягваха вълни от сенки и цветове и купчината прошепна на галактически шест от речевия си връх:

— аз/ние/Аз успяхме да постигнем целта — проникнахме в терминала на местния агроном. Моята/нашата задача да научим новини — тя се оказа възможна.

— Да? — пристъпи напред Ларк. — Разбра ли къде държат Линг?

Беше се надявал да я открият в жизнения център, близр до гнездото, където двамата бяха изпитали щастие... макар и съвсем за кратко.

Съставното същество потръпна. По надиплената му, восъчна плът пълзяха десетки малки, тъмночервени пръстени, които се хранеха от секретите му. За екипажа на „Полкджхи“ тези безвредни наглед тороиди бяха преносители на зараза, по-ужасна от зангската.

— За останалите човеци — Линг и Ранн, — няма никакви нови съобщения. Що се отнася до последното им известно местонахождение, аз/ние го локализирахме до един от квадрантите на

кораба... онзи, който преди двайсет мидури беше завладян от нови, подобни на занги същества, очевидно проникнали през корпуса.

Новината за дишащи водород подкрепления не подейства на спътника на Ларк както би трябвало да се очаква. Сферата потръпна, с което изрази силно желание да избягва контакт с новодошлите.

„Така значи — помисли си младият биолог. — Сред дишащите водород също има фракции, нации, раси... или поне техни аналози. И те като нас най-много се страхуват от собствените си роднини. Предполагам, че това не би трябвало да ме изненадва.“

По време на дългото си пътуване от яслите тримата странни съюзници бяха спирали при различни терминални екрани, за да видят какво става навън. Докато Х се опитваше да опише звезда от тип бяло джудже и да обясни какво е известно за трансцендентния живот, зангът изглеждаше разтревожен. Безпокояха го постоянно увеличаващите се доказателства, че класовете на дишащите водород и кислород накрая се сливат сред гравитационните вълни. Спътникът на Ларк очевидно не харесваше много тази перспектива.

„Също като мен и ти не можеш съвсем да го проумееш, нали?“ — бе попитал той занга. Трябваше да направи няколко опита, докато успее ясно да изрази въпроса си — все още продължаваше да се учи на този странен начин на общуване. Но накрая, след като известно време силно трепереше, съществото се успокои и отговори утвърдително.

Дори дишащите водород явно имаха проблеми със своите богове. Изглежда това беше природен закон.

— Но знаеш последните координати на Линг, нали? — обърна се към биологът.

— Така е. Би трябвало да е възможно да се приближим до този сектор... ако посмеем.

Ларк кимна. Някак трябваше да убеди спътниците си, че рискът си струва.

— Ами другият въпрос, който трябваше да провериш? По купчината мазни пръстени пробяга поредица от сенки — израз на съжаление, което изглеждаше толкова типично джиджоско, че създанието повече от всякога приличаше на Аскс.

— Уви — отвърна на гал-седем Х, — новината е ужасна за теб... и навярно за нас/мен. По време на дългото пътуване на този кораб — от злощастния дом на оттеглилите се до това обиталище на

трансцендентни раси, — „Полкджхи“ на няколко пъти регистрирал местни звездни групи и след като установявал позицията си, успявал да изстреля съобщителни капсули. Има голяма вероятност поне три от тях да са стигнали до избрани точки в Цивилизацията на Петте галактики.

С други думи, джофурите са успели да докладват на родния си клан всичко за Джиджо.

Всичко за нещастните г'кеки.

За трекските бегълци, които толкова време са живели без господарски пръстени.

И за човеците и другите раси, готови за незаконни експерименти/манипулации.

Ларк мрачно отпусна рамене. Почувства сърцето си толкова натежало, че зангският му спътник се разтревожи за метаболичното му състояние.

„Джиджо е загубен“, осъзна младият биолог.

Разбира се, това беше предсказано отдавна. Но след затрудненията на „Полкджхи“ изглеждаше възможно огромният боен кораб да бъде сполетян от ужасен край, преди да успее да докладва за откритията си в Галактика четвърта. Поради тази причина двамата с Линг бяха напуснали сигурното си малко гнездо с надеждата да всеят смут в сърцето на врага.

„Може би трябваше да останем тук, да се любим и да се храним с плодове, докато ни открият или докато не настъпи краят на света.“

Сега не му оставаше нищо друго, освен копнежът да освободи Линг, за да са заедно през оставащото им време... И да нанася удари на врага, ако е възможно.

За щастие имаше оръжие. Подарък от умелия стар трек-, ски мъдрец Аскс.

„Червеният пръстен. Онзи, който Линг скри в яслите, преди да я заловят. Аскс трябва да го е програмирал като хищник, възпроизвеждащ се в инкубатор след инкубатор. Когато сраженията със зангските нашественици принуждават джофурските воители да искат резервни части, те получават негови потомци.

Мутирала форма на господарски пръстен с незабележими промени, които би могъл да измисли само мъдър стар аптекар-мъдрец, приложил уроци, усвоени от треките през двете хилядолетия на

изгнание. Номера, с които джофурите никога не са се сблъскали по звездните пътища.“

Скоро везните на войната отново се наклониха на другата страна. Вместо да отблъснат дишащите водород, джофурските сили продължаваха да губят територии. Много от войниците като че ли бяха поразени от странна епидемия. Онези, които преди бяха егоистично самоуверени, сега страдаха от пристъпи на самосъмнение или трекско съставно мислене. Някои купчини се разпадаха на съставните си пръстени, които се разбягваха във всички посоки. Други ставаха замислени, вцепеняваха се или започваха да викат и изпускат остри пари.

Имаше и такива, които бяха сполетени от нови и необичайни идеи.

„Само да бяхме разпространили заразата близо до командния им център, преди да успеят да реагират.“

Но джофурите бяха бързи, умни и енергични. Като отстъпиха и установиха карантинни зони, те успяха да запазят контрола над основните корабни системи.

Само че твърде нестабилно. По-голямата част от „Полкджхи“ се намираше в пълен хаос. Отслабени от сраженията, воюващите страни очевидно не бяха способни да направят нещо повече от това да запазят превзетите територии, докато навсякъде другаде се разпространяваше анархия.

— Заслужава си да обсъдим още един въпрос — продължи Х. — аз/ние научихме нещо ново, като подслушахме командния канал. Докладите показват, че на мостика цари дълбока загриженост. Капитан-водачът и купчината-жрец разискват значението на наскоро получено съобщение.

— Съобщение ли?

— Предупреждение, което неотдавна е било излъчено из целите Пет галактики. Ако е вярно, то предвещава злини за невероятно много раси и кланове, но най-вече за този кораб и всички на борда.

— Кой е пратил това предупреждение? — попита Ларк.

— Родният свят на собствената ти раса, Ларк Куулън. Обсадената Земя.

Чувствайки, че няма какво да губи, съветът Терагенс очевидно неотдавна е излъчил еретична теория, която обяснява катаклизмите,

разтърсващи Петте галактики. Хипотеза, развита от техни мъдrecи след тайно комбиниране на вълконски математически заклинания с галактянската наука. Тази концепция е толкова дръзка — толкова тревожни и страшни са нейните обвинения, — че великите институти са били принудени да разпространят отчаяни опровержения. Всъщност толкова отчаяни, че мнозина са повярвали на земянитите!

Реакцията е била толкова сериозна, че сега някои кланове пращат армади да помогнат на Земята да разкъса обсадата, докато други се обединяват и замислят жесток геноцид! Бойните флоти край родната ти планета са били десетократно подсилени.

Ларк слушаше, отначало неспособен да направи каквото и да е друго, освен да премигва — поне десетина пъти, — от изненада.

— Но... какво... — Той поклати глава, което предизвика нервната реакция на зангския му спътник. — Но какво е това предупреждение?

Съществото, което наричаше Х, изрази тревожно благоговение като джиджоски трек.

— Те твърдят, че великите институти са скривали ужасна опасност. Че повечето от връзките, обединяващи нашите Пет галактики, скоро могат да се разпаднат и неподготвените да бъдат сполетени от жестока гибел. Че последвалият хаос може да погуби много велики постижения.

Нещо повече, ако земянитите са прави и това не е измама, ние на борда на „Полкджхи“ сме в най-голяма опасност. Тук, на това свято място, където трансцендентните същества се стремят към просветление в Прегръдката на вълните.

ДУЕР

Отначало очакваше лесно да открие Рети.

Човешко същество трудно можеше да се скрие в Каззарк. Където и да идеше Дуер, всички се обръщаха и го зяпаха с всевъзможни сетивни органи. Сочеха го с крайници и пипала и забележките им на десетки галактянски езици го следваха по всяка уличка. Очевидно земяните имаха лоша слава.

Даже никой в Каззарк да нямаше представа що за смрадливо двуного е Рети, момичето само щеше да привлече вниманието. През цялото време, откакто познаваше младата преждевремка, тази ѝ особеност никога не ѝ изневеряваше.

Дуер беше по-сдържан. Предпочиташе да се движи тихо из това странно, шумно място — огромно като каньон и все пак клаустрофобично като бамбукова гора, с крехък покрив, който не позволяваше на скъпоценния въздух да се изпари в космоса. Чувстваше се достатъчно неспокойно и без тълпите извънземни, които шумно спореха или жестикулираха и почваха да шепнат, щом се приближеше.

„Винаги съм мразел навалиците. Но според Хари Хармс това било само малка база! Не мога да си представя истински град.“

Дуер се опитваше да не зяпа, отчасти защото бе нахално, а и за да не прилича на пълен селяк. В една от историите, които майка му често му четеше преди лягане, се разказваше за невинен провинциалист, пристигнал в многолюден град, само за да бъде обран от местните хищници.

„За щастие нямам много за крадене“, каза си той.

На поредната пресечка Дуер спря да помисли.

„Къде щях да избягам, ако бях на мястото на Рети?“

Само да беше внимавал и това нямаше да се случи. Докато чакаха Хари в сградата на Института по навигация, Дуер бе оставил Рети, за да отиде до тоалетната. Това му отне известно време, докато проучваше странните механизми, предназначени за отпадъчните продукти на много видове. Когато се върна — объркан и обезсърчен от

няколко едва не завършили фатално инцидента, — той откри, че Рети я няма и външната врата зее отворена към оживената улица.

„Хари ще побеснее“, помисли си Дуер и се втурна навън с надеждата да я види. За миг зърна ниска двунога фигура, която тъкмо завиваше зад ъгъла, и се затича след нея, но скоро я загуби в лабиринта от странични улички.

Трябваше да измисли план. Дуер внимателно прехвърли наум списъка с целите на момичето.

„Номер едно — да избяга от Джиджо и да се погрижи никой да не може да я върне обратно.“

Тази задача му се струваше почти постигната. Но Рети навярно се страхуваше, че Хари Хармс знае прекалено много. Шимът явно можеше да събере достатъчно информация, за да открие местонахождението на Джиджо и дори да настоя да се върнат заедно с него. А тя не искаше да рискува.

„Номер две — да си осигури прехрана. Да стане безценна за някой достатъчно влиятелен, така че никога повече да не изпита глад.“

Дуер се поколеба. Момичето разполагаше с компютърния си учител, както и предоставената им от Хари информация за Каззкарк. Дали Рети бе измислила някакъв план, докато него го нямаше?

„Номер три — да се избави от белезите си.“ Винаги беше страдала заради грозните следи, останали от жестоките ѝ някогашни мъчители. Лично Дуер почти не ги забелязваше. Бе виждал и поужасни неща.

И все пак тя копнееше колкото може по-скоро да се погрижи за това.

Дали на Каззкарк такава операция бе осъществима? Тук не живееха други човеци и местните специалисти може би нямаха опит с човешка плът.

Едва ли. Компютрите могат да съхраняват необходимата информация. А медицината сигурно има изключителен приоритет. Никога не знаеш какъв вид ще посети базата, така че трябва да си подготвен за всякакви случаи.

Дуер разбираше, че разсъжденията му се основават на съвсем недостатъчни данни. От малък беше слушал разкази за блестящата цивилизация, която предците му бяха напуснали. Сега действителността го хипнотизираше и поразяваше.

„Навярно трябва да изчакам Хари. Аз познавам Рети, а той познава Каззкарк. Заедно ще се справим по-добре.“

Тъкмо се канеше да се върне обратно, когато внезапно изпита странно, неспокойно усещане. Трябваша му няколко секунди, за да намери точната дума.

„Аз съм се... загубил.“

Никога не му се бе случвало! На родния му свят винаги се усещаше притегляне на север, нещо като биологична карта. Но тук, на този носещ се в космоса планетоид, мозъкът му явно бе изгубил ориентация. Нямахше представа къде се намира!

Той застана до една каменна стена и се опита да събере мислите си, докато покрай него минаваха тълпи от различни странни форми на живот. Дуер не им обръщаше внимание и се мъчеше да се съсредоточи, но му пречеше усиливащата се паника.

„Мислех си, че след Е-пространството мога да се приспособя към каквото и да е. Може да съм преждевременно, но не съм дивак. Израснал съм, заобиколен от други раси. Но това... всичко това...“

От шума, суетнята, миризмите и натрапчивото присъствие на толкова много видове разумни същества — някои от които изключително враждебни към неговата раса — му се искаше да се вмъкне в първата срещната дупка и никога повече да не излезе навън.

Нямаше представа колко време е стоял като вцепенен от паника. Но скоро се сепна, когато в зрителното му поле навлезе едра фигура, по-ниска и закръглена от човешка, с котешки мустачки и четинеста кафява козина. Яко двуного, смътно напомнящо на бозайник, с остри зъби, оголени в гримаса, която Дуер взе за смъртоносна заплаха... докато съществото не започна да тътне приветствия на английски!

— Така, така. Да съм проклет. Човек? Така, така! Наистина човек! Такова удоволствие нямал съм от отколешни времена... отпреди кризата, когато беше мир! Ще ли се ръкуваме?

Създанието протегна пълната си лапа, от която постоянно изскачаха и се прибираха подвижни нокти. Дуер запремигва, смътно спомнил си за старата земянитска традиция на докосване на длани, отдавна изоставена, тъй като повечето извънземни не я харесваха. Той нервно протегна лявата си ръка — онази, която по-малко щеше да му липсва, ако съществото я отхапеше. Дватамата несръчно се „ръкуваха“ и с очевидна радост се отдръпнаха един от друг.

— Прости ми невежеството — заговори Дуер, като се опита да имитира официалния междувидов поклон, който няколко пъти бе виждал да правят на Джиджо. — Но би ли ми казал кой... или какво...

Гласът му секна, когато светлата кожа на закръглената фигура пред него се зачерви. Дуер се уплаши, че може да е казал някаква обида — докато създанието не започна ритмично да пуфти, като очевидно се опитваше да имитира човешки смях.

— Това ли е истина? Не ме разпознаваш? Синтианин? Един от на човеците най-добрите приятели! Толкова добре! Така, така. До тази проклета криза, разбира се. Признавам. Приятелството се на мъчително изпитание подлага, когато смъртта струи като звездна светлина. Признавам го. Аз, който се наричам Киуей Ха'аулин. Признавам. И ти няма да ме намразиш заради това?

Дуер кимна. Синтианин? Да, беше чувал за тях... и смътно си спомняше, че е виждал снимки в стар том, когато Фалън му предаваше малко галактоксенология в библиоския архив. Тази раса наистина бе известна с доброто си отношение към Земята в дните преди звездния кораб „Убежище“ да отлети за Джиджо. Макар че оттогава можеше да са се променили много неща.

— Мой ред е да се извиня, Киуей Ха'аулин — отвърна той, като положи всички усилия да имитира изговора на името. — Аз... преживях инцидент в дълбокия космос и имам леко мозъчно увреждане. Загубих всичките си лични вещи.

Синтианинът плъзна поглед по дрипавите му дрехи и накрая впери очи в изработените му от кхюин лък и колчан със стрели.

— Всички вещи? Тогава това прекрасно протоаборигенско оръжие... не ли е твое, навярно за продан?

Дуер го зяпна. Според Хари Хармс никой галактянин не би трябвало да разбере за какво служи резбованото парче дърво. И все пак този тук от пръв поглед бе разпознал примитивното оръжие и явно го искаше! По възлестите му мускули сякаш потръпваше завистливо желание.

„Колекционер“, помисли си Дуер. Беше срещал такива дори на Джиджо. Кой знае защо инстинктът му на следотърсач и ловец внезапно се събуди. В крайна сметка, търговията се подчиняваше на много от законите на джунглата. Паниката отстъпи пред стария му опит.

— Така, така — каза той, като донякъде се опитваше да подражава на речта на другия. — Навярно съм преувеличил. Признавам, че успях да спася едно-две неща от останките на кораба. Някои специални неща.

— Съкровища, несъмнено — отвърна синтианинът и по извития му гръб пробягаха алчни тръпки. — Добре. Аз единствен съм от моя вид, известен като търговец на неща земянитски. Ще ти помогна да намериш пазар за тях. И после? От окаян корабокрушенец в заможен звезден пътешественик да се превърнеш можеш! Достатъчно заможен, за да си купиш първокласен билет от това жалко място до някъде другаде навярно?

Без да изчака отговора на Дуер, синтианинът го хвана за ръка.

— Така, така. Ще си поговорим ли още? Киуей Ха'аулин знае наблизко много хубаво място за ядене. Хубава храна! Хубав разговор за съкровища и новини от звездите! Идваш?

Дуер поглади лъка с дясната си ръка. На Джиджо оръжието наистина беше безценно. Въпреки глуповатото си поведение, Киуей Ха'аулин трябва да имаше око за такива неща. Кой знае колко можеше да му плати някой колекционер на земянитски неща?

„Не ми се иска да се разделя с него, но това ще ми помогне да науча повече и може би да открия Рети.“

Тласкан колкото от любопитство, толкова и от глад, той кимна.

— Приемам твоето гостоприемство, Киуей Ха'аулин. Да вървим да си поговорим за много неща.

Без да обръща внимание на враждебните погледи и забележки от всички страни, той последва новия си приятел.

ЕМЕРСЪН

От тайната си кристална наблюдателница той гледаше безбройните звезди... и още много други блестящи точки, които бяха огромни кораби. Всъщност, наоколо беше станало толкова оживено, че дори само с едно плъзване на невъоръжения си поглед можеше да различи стотици блестящи снежинки или балони. Многоизмерни съдове се носеха до сферични форми в постоянно сгъстяващата се навалица и обикаляха по спирала около общата си цел — нажеженият до бяло диск, заобиколен от рояци гигантски игли, които едва не се допираха до повърхността му.

Емерсън реши да не гледа натам. Дори самата мисъл за мястото, към което се приближаваха, бе също толкова мъчителна, колкото и изгарящия му лик.

Знаеше какво ще се случи преди „Стрийкър“ да пристигне и беше направил всичко възможно, за да се подготви.

Лишен от реч, Емерсън съвсем смътно схващаше защо са тук или какво означава фактът, че зангските кораби приятелски се смесват със съдове на дишащи кислород, които преди са отбягвали... или с които понякога са влизали в жестоки схватки. Докато гледаше как Джилиън и Сара разговарят, замислено смръзили чела, той се бе мъчил да открива смисъла на думите им. Но много от често повтаряните изрази — като „Прегръдката на вълните“ — не събуждаха каквато и да е реакция в наранения му мозък. Освен ако това нямаше нещо общо с постоянно усилващата се склонност на тялото му да се извива и протяга в определена посока и краката му сами да поемат към бялата звезда.

Само отделни думи сякаш събуждаха нещо в него, поне мъничко.

— Прегръдка — промълви той, като се наслаждаваше на чувственото ѝ звучене.

Няколко часа по-рано бе седял до Сара, която спокойно беше отпуснала глава на рамото му. Той я галеше по косата — обичайният му начин дай помага да се освободи от напрежението на ежедневните ѝ усилия да изтръгне истина от вселената с помощта на любимата си

математика. Неговото задължение бе приятно. С радост би ѝ дал всичко, от което се нуждаеше.

Разбира се, освен онова, което искаше този път. С нежни загатвания Сара свенливо му беше дала да разбере, че би желала да станат още по-близки... но той трябваше да ѝ откаже. Емерсън се отскубна от топлата ѝ прегръдка и видя въпросите в очите ѝ. Страх, че може би не я намира за привлекателна. Страх, че раните са го лишили от мъжки желания. Страх, че навярно на двама им остава съвсем малко време да станат едно.

Как можеше да ѝ обясни? Бяха нужни думи, изречения, цели томове, за да оправдае отхвърлянето на такова естествено желание. Ядосан, той потърси в оцелялата си памет песен, която да изразява всичко, но не успя да открие. Преди да избяга в покритото си от звезди убежище, можеше само да я докосне по бузата и да остави очите си да ѝ предадат дълбочината на любовта му.

Всъщност сексуалните му функции не бяха нарушени. Той копнееше да ѝ го докаже. Но не сега. Предстоеше му сблъсък и се нуждаеше от всичките си сили. Силните животински желания можеха да му помогнат в настъпващата развързка и да му напомнят за онези важни неща, за които бяха забравили по-съвършените умове.

Планът му неизбежно беше груб, тъй като трябваше да мисли без думи. Представяйки си определени действия, движения, чувства и образи, Емерсън бе получил обща представа какво да очаква и как да реагира, когато настъпи моментът.

Трябваше да е скоро. Все още можеше да разбира пространствените диаграми и докато „Стрийкър“ се спускаше по спирала в гравитационната фуния на бялото джудже, той осъзна нещо важно. Щяха да достигнат точката на необратимост, когато огромните космически кораби стигнеха толкова близо един до друг, че да не могат да избягат с нормални двигатели. Джилиън трябваше да даде заповед за бягство преди това, иначе рискуваше завинаги да напусне външния космос — царството на открития вакуум, което обитаваха младите раси. Където мощните съдове кръстосваха обсипаните със звезди небеса.

Същата логика се отнасяше и за тайната фракция на Старите.

„Скоро трябва да направят нещо, иначе ще попаднат в капан заедно с...“

Емерсън спря — после предпазливо продължи мисълта си.

„... иначе... ще... попаднат в капан заедно с нас в обиталищата на трансцендентните и повече няма да могат да се намесват в делата на Петте галактики...“

От гърлото му се разнесе тихо сумтене. Въпреки че този път го очакваше, внезапното завръщане на речта го изпълни с мъчителна смесица от скръб, радост и страх.

„Думите... думите отново са тук!“

Сега поне беше по-подготвен. Дни наред подреждаше спомените си, усърдно запомняше изразите на другите с надеждата да си изясни всичко, когато дойдеше времето.

„Чакай да се сетя. Емблемата означава единение на дишащите водород и кислород...“

„... онези странни кораби, които открихме в Плиткия куп, трябва да идват от нашето минало... когато цивилизацията ни се е състояла от повече от пет галактики.“

„... Да допуснем, че след катастрофата управлението на Великата библиотека са поели по-стари, по-мъдри духове... да изтрият и променят архивните данни... или да прехвърлят вината...“

„... Значи това е трансцендентността. Всеки ъплифтиран вид, който е оцелял след звездната си зрелост, накрая се оттегля на такова място...“

„Онези, които ни дадоха тази обвивка при Многоизмерния свят, не само са ни спасили живота... Те са се погрижили и да останем сред другите кораби чак до дъното...“

„... няма начин да се избавим от топлината...“

Толкова много идеи, внезапно изскочили на повърхността! Чувстваше се като прогледнал слепец, пред очите на когото се е разкрила ясна гледка, докато преди е виждал само мъгла. И все пак много концепции му се бяха стрували познати! Сякаш дълго време се бяха таили почти на повърхността на съзнанието му в незасегнатите части на мозъка му и бяха очаквали да ги изрази с изречения.

Емерсън с радост би прекарал часове, наслаждавайки се на водопада от мисли. Но не му дадоха това време.

Разнесе се глас — далечен и подигравателен:

— *ЗАБЕЛЯЗВАМЕ, ЧЕ НЕ НИ ПОТЪРСИ, МАКАР ДА ТИ ДАДОХМЕ КОД.*

Емерсън не си направи труда да погледне към ярките светлинки навън. Щеше да е безполезно да се опитва да различи мрачния кораб, тайно приближил се към тях. Вместо това бързо се измъкна от тесния кристален купол и се спусна по стълбата, предназначена за друга раса в съвсем друго време.

— Бях любопитен да видя колко много копнеете за онова, което поискахте от мен — тихо отвърна той. Звукът нямаше никакво значение. Старите по-скоро наблюдаваха откраднатото парче от собственото му сиво вещество, което някак държаха в квантова връзка с останалата част от мозъка му. Когато го доближаха достатъчно, между тях потичаха думи. Неговите думи.

Думи, които те мигновено разчитаха.

— *НЯМА НУЖДА ДА ДАВАМЕ ОБЯСНЕНИЯ НА ТАКИВА КАТО ТЕБ. ДОСТАТЪЧНО Е, ЧЕ НИ ТРЯБВА И ТИ ЩЕ НИ ГО ДАДЕШ.*

Емерсън се затича по коридора и извади от джоба си малък импровизиран уред със светещ индикатор. За да го направи не му бяха трябвали думи, нито пък се бе замислял за значението му.

— Като че ли времето ви изтича, а? — попита той мъчителите си — представители на оттеглилите се, чиито домове бяха изчезнали сред руините на Многоизмерния свят. И чиято прословута безпристрастност не беше издържала проверката.

— Ако чакате още, ще станете трансцендентни, независимо дали ви харесва. Данните, които искате, няма да ви свършат никаква работа. Няма начин да съобщите на приятелите си в Петте галактики.

В главата му отекна леден глас.

— *ЕОНИ НАРЕД СМЕ СЕ УЧИЛИ НА ТЪРПЕНИЕ. ЦЯЛОТО ТОВА ПРЕПУСКАНЕ... БЯСНО ДЕЙСТВИЕ... НИ Е НЕ ПРИЯТНО. ЗАБРАВИЛИ СМЕ КОЛКО БЪРЗО ДЕЛАТА ПОВЛИЧАТ СЛЕД СЕБЕ СИ ПОСЛЕДСТВИЯ.*

Емерсън зави зад ъгъла и мина през един люк, воден от датчика на устройството.

— Да, цялата тази несигурност трябва да ви влудява. Я ми кажете, как се чувствате, след като почти сте успели да преминете в трансцендентния клас, ваша цел от милиони години, само за да се измъкнете в последния момент и да отнесете няколко байта информация, открадната от беден земянитски кораб? Не се ли изкушавате да се откажете от всички тези стари пристрастия? И да прегърнете вълните?

Последва продължително мълчание, по време на което той продължаваше да тича по дългите, почти пусати коридори на „Стрийкър“.

— *НЯМАШ ПРЕДСТАВА КОЛКО Е ТРУДНО ДА СЕ СДЪРЖИМ. ГРАВИТАЦИОННОТО ПРИВЛИЧАНЕ Е ТОЛКОВА ВЪЗХИТИТЕЛНО, ЧЕ НЕ МОЖЕ ДА СЕ ОПИШЕ С ДУМИ И ДА СЕ СРАВНИ С ОБИКНОВЕНО ФИЗИЧЕСКО УСЕЩАНЕ.*

— Поне опитайте — предложи Емерсън. — Какво ѝ е толкова хубавото на Прегръдката на вълните?

— *ПРЕКАЛЕНО МЛАД СИ, ЗА ДА ГО РАЗБЕРЕШ. В ПРЕГРЪДКАТА ВСЕКИ СЕ ЧУВСТВА ЕДНО С ЦЕЛИЯ КОСМОС. ТУК ИМА МЪДРОСТ И ПОЗНАНИЯ, НЕДОСТИЖИМИ ЗА ВЕЛИКАТА БИБЛИОТЕКА.*

— Нима? Тогава защо просто не продължите? — мощно изкълтя гласът му сред светлите стени. — Постъпете мъдро и величествено. Приемете дипломата си. Завършете образованието си, по дяволите! Върнете ми мозъка. Живота, който ми откраднахте. Идете в онзи ваш рай с чиста карма и съвест!

Старите му отвърнаха почти виновно:

— *ПРИ НОРМАЛНИ ОБСТОЯТЕЛСТВА МОЛБАТА ТИ НАВЯРНО БИ ИМАЛА МОРАЛНИ ДОСТОЙНСТВА. НО СЕГА СА ЗАЛОЖЕНИ ДАЛЕЧ ПО-ВАЖНИ НЕЩА, КОИТО НИ ПРИНУЖДАВАТ...*

Отново последва пауза.

— *ПОЧАКАЙ МАЛКО. ЗАБЕЛЯЗВАМЕ НЕЩО В РАЗВЪЛНУВАНИЯ ТИ ГЛАС. В НАЧИНА...*

Емерсън усети странно гъделичкане, сякаш някой докосваше лявото му мозъчно полукълбо. Когато отново заговори, гласът звучеше възмутено.

— НАУЧИЛ СИ СЕ ДА НИ ЗАБЛУЖДАВАШ И РАЗСЕЙВАШ. ОЧЕВИДНО ВЕЧЕ НЕ Е ВЪЗМОЖНО ДА РАЗБИРАМЕ МИСЛИТЕ ТИ, ПРОСТО КАТО НАБЛЮДАВАМЕ ДУМИТЕ И ГЛИФОВЕТЕ. НЕЩАТА, КОИТО КАЗВАШ, ВСЪЩНОСТ ЦЕЛЯТ ДА НИ ЗАБАВЯТ.

КАЖИ НИ КАКВО КРИЕШ! КАЖИ, ИНАЧЕ ЩЕ ИЗПИТАШ БОЛКА!

Емерсън продължи да тича и стисна зъби, като полагаше всички усилия да не се засмее и да не покаже силата на презрението си. Но Старите с древно умение успяха да го забележат. Макар че не можеха да извличат факти от неохотния му ум, те имаха добра представа за чувствата му.

— УСЕЩАМЕ, ЧЕ В ТВОЯ СЛУЧАЙ НЕ ДЕЙСТВА НИТО ЕДНА ОТ ОСНОВНИТЕ ФОРМИ НА ПРИНУДА. ТИ СИ НАДРАСНАЛ БОЛКАТА, УРОК, КОЙТО ОТНЕМА НА МНОГО ОТ ОТТЕГЛИЛИТЕ СЕ ВЕКОВЕ. НИТО ПЪК ХЛЕНЧИШ И СЕ ОПЛАКВАШ ЗАРАДИ ОНОВА, КОЕТО ТИ Е ОТНЕТО. НИЩО НЕ МОЖЕ ДА ТЕ НАКАРА ДА ПРЕДАДЕШ ПРИЯТЕЛИТЕ И КЛАНА СИ. ТИ ИЗОБЩО НЕ СИ СЕ ОПИТАЛ ДА ОТКРАДНЕШ ИНФОРМАЦИЯТА, КОЯТО ТИ ПОИСКАХМЕ.

ВСИЧКО ТОВА МОЖЕ ДА Е ДОСТОЙНО ЗА ВЪЗХИЩЕНИЕ, ОСОБЕНО У ВЪЛКОН КАТО ТЕБ. ПРИ ДРУГИ ОБСТОЯТЕЛСТВА НАИСТИНА МОЖЕ БИ С УДОВОЛСТВИЕ ЩЯХМЕ ДА ТЕ ОБЕЗЩЕТИМ ЗА ИЗПИТАНИЯТА ТИ И ДА ПОГОВОРИМ ОЩЕ ЗА ДОСТОЙНСТВАТА НА НЕСИГУРНОСТТА.

НО СЕГА СМЕ ИЗПРАВЕНИ ПРЕД ПРЕКАЛЕНО УЖАСНИ УСЛОВИЯ И ВРЕМЕТО ИЗТИЧА. ТАЗИ ИНФОРМАЦИЯ ТРЯБВА ДА БЪДЕ НАША!

Устройството в ръката му показва нова посока. Нагоре. Той спря под капак на тавана, който бе леко откряхнат. Отвътре струеше светлина.

Все още с надеждата да получи отсрочка, Емерсън каза:

— Чакайте да се сетя. Имате резервен план, в случай, че не направя каквото поискахте.

— ИЗЧИСЛЕНИЯТА, ОСНОВАНИ НА ПРЕДИШНИ НЕВРАЛНИ СКАНИРАНИЯ ПРЕДВИДИХА СЪВСЕМ МАЛКА ВЕРОЯТНОСТ ДА НИ ПОМОГНЕШ. ДА НЕ БИ ДА СИ МИСЛИШ, ЧЕ ЩЕ РАЗЧИТАМЕ НА ТАКАВА КРЕХКА НАДЕЖДА?

Той остави гласа да си говори, пхна датчика в джоба си, скочи и се хвана за ръба на отвора. Като се изтегли на мускули, Емерсън се провря в сервизния тръбопровод. Мислено благославяйки ниската гравитация, той отново погледна устройството и заднешком се запромъква по тръбата.

— ... *ЕСТЕСТВЕНО НИЕ НЕ БЯХМЕ ТОЛКОВА ГЛУПАВИ, ЧЕ ДА РАЗЧИТАМЕ САМО НА ТЕБ.*

Тъй като се страхуваше, че Старите могат да прекъснат връзката, Емерсън побърза да каже:

— Почакайте! Все още мога да ви помогна. Но трябва да разберете... ние, човеците, не обичаме да ни държат на тъмно. Няма ли да ми обясните защо ви трябват данните на „Стрийкър“? Какво му е толкова специалното на онзи флот от древни кораби, който открихме?

Този въпрос озадачаваше земянните бегълци от три дълги, ужасно тежки години.

О, имаше лесен отговор. Когато излъчиха образи от Плиткия куп, Крейдейки и Орли предизвикаха религиозни схизми из Петте галактики. Съпернически кланове и съюзи, които векове наред бяха съдържали враждите си, пратиха бойни флоти, за да си осигурят информацията на „Стрийкър“ — и особено координатите на древната армада, — преди противниците им да ги изпреварят.

Някои твърдяха, че Призрачната армада може да е на благословените Прародители, завърнали се да видят потомците си след два милиарда години. Но в такъв случай защо беше тази агресивна реакция? Нима всички догматични различия нямаше да се разрешат, когато истината станеше всеобщо достояние?

Емерсън усети колебание. После слабо загатване за съгласие, сякаш гласът очакваше да се случи още нещо. Междувременно спокойно можеше да си поговори с умния вълкон, просто за да убие времето.

— *ВСИЧКО ТОВА Е СВЪРЗАНО С ПРЕГРЪДКАТА НА ВЪЛНИТЕ. ПРЕЛЕСТНОТО ПРИТЕГЛЯНЕ, КОЕТО СТАРИТЕ РАСИ ЗАПОЧВАТ ДА УСЕЩАТ, ЩОМ ЗАГУБЯТ ИНТЕРЕС КЪМ ЗВЕЗДНИТЕ ПЪТИЩА. ВСИЧКИ НИЕ СЛЕДВАМЕ ТОВА ПРИВЛИЧАНЕ И ИЗОСТАВЯМЕ ПРЕДИШНИТЕ СИ ПРОТИВОРЕЧИЯ, ЗА ДА СЕ СЪБИРАМЕ КРАЙ МАЛКИ ЧЕРВЕНИ*

СЛЪНЦА, КЪДЕТО УМОВЕТЕ НИ МОГАТ ДА СЕ УСЪВЪРШЕНСТВАТ И ПРЕЧИСТВАТ.

ПОСЛЕ МНОЗИНА ПРОДЪЛЖАВАТ КЪМ МЕСТА КАТО ТОВА, КЪДЕТО ДИШАЩИТЕ КИСЛОРОД И ВОДОРОД МИРНО СЕ ОБЕДИНЯВАТ В ПРЕГРЪДКАТА И ДОКАЗВАТ, ЧЕ ДЕЙСТВА НЯКАКЪВ ПЛАН, ВЕЛИЧЕСТВЕН И ПРЕКРАСЕН...

Емерсън чу някъде пред себе си тихо тракане. Той внимателно остави устройството и забърза към източника на звука. От другия си джоб извади втори уред, който преди дни бе откраднал от кабинета на Джилиън Баскин.

— ... МАКАР ЧЕ ВИНАГИ Е ОСТАВАЛО ЗАГАДКА КЪДЕ ОТИВАТ ОТТУК ОБЕДИНЕНИТЕ РАСИ. ПО-МЛАДИТЕ КЛАНОВЕ БЕЗКРАЙНО СПОРЯТ ПО ТОЗИ ВЪПРОС, НО ТРАНСЦЕНДЕНТНИТЕ ФОРМИ НА ЖИВОТ НИКОГА НЕ ОБЯСНЯВАТ КАКВО СТАВА ПОСЛЕ. ИМАМЕ САМО НАМЕЦИ И СТРАННИ ИЗЛЪЧВАНИЯ ОТ...

Емерсън напрегнато се съсредоточи, за да скрие мислите си. Той зави зад поредния ъгъл и внезапно видя пред себе си звездна светлина, което проникваше през кристална плоскост. Познаваше това място. Тук се намираше главният комуникационен лазер, дебела тръба, която заемаше по-голямата част от пространството и беше насочена през голям прозорец.

Оттук се виждаше вълшебната обвивка на „Стрийкър“, дебела цял метър, но съвсем прозрачна. Тя покриваше почти целия кораб с пласт, който едновременно бе чудотворен и смъртоносен.

Наблизо стоеше фигура, задълбочена над отворения контролен пулт. Емерсън позна умелите движения на ръцете, извършващи бързи промени на лазерната система. Едната беше очевидно изкуствена, а останките от главата бяха затворени в огледален купол. Киборгови елементи като тези бяха спасили живота на главния им корабен инженер. Щедрост, проявена от друга, по-доброжелателна фракция Стари — или поне така си мислеше навремето екипажът.

До Суеси лежеше голямо инфочетящо устройство и няколко кристални инфоклетки — достатъчно, за да поберат всички спечелени с мъка открития на „Стрийкър“.

— Здравей, Ханес — каза Емерсън.

В този момент едновременно се случиха няколко неща.

Фигурата рязко се завъртя, вдигнала в ръка кислород.

Гласът прекъсна обяснението си с изненадано изсъскване, което сякаш проблясна в главата на Емерсън като електрическа мълния. Той извика и инстинктивно вдигна ръце към слепоочията си. Но тази реакция продължи само миг. Като скърцаше със зъби, Емерсън насочи откраднатия плазмен пистолет покрай лъскавия купол на Суеси.

— Престанете, иначе ще стрелям в лазера! Знаете, че болката не ми действа.

Мълнията незабавно изчезна.

— *СЕГА ВЕЧЕ НАИСТИНА ВЯРВАМЕ, СЛЕД КАТО ПОВТОРИХМЕ ГЛУПАВАТА ГРЕШКА ДА ТЕ ПРИЕМАМЕ ЗА ДАДЕНОСТ. НАШИТЕ КОМПЮТЪРНИ МОДЕЛИ ПОСТОЯННО ПОДЦЕНЯВАТ НЕВЕРОЯТНАТА ТИ ИНТЕЛИГЕНТНОСТ. ВЪЗМОЖНО ЛИ Е ПРИСПОСОБЯЕМОСТТА ТИ ДА Е БИЛА ПОДСИЛЕНА ПО ВРЕМЕ НА ПРЕСТОЯ ТИ НА ПРЕЖДЕВРЕМСКИЯ СВЯТ?*

— Ласкателствата няма да ви помогнат. Но да, там действително усвоих някои нови начини на мислене. Някой път трябва да чуете как ругая. Или пея.

— *НАВЯРНО В НЯКОЙ ДРУГ ЖИВОТ. ЗНАЧИ СИ РАЗБРАЛ, ЧЕ ИМАМЕ ДРУГ АГЕНТ И СИ ИЗПОЛЗВАЛ ПРОСЛЕДЯВАЩО УСТРОЙСТВО, ЗА ДА ГО ОТКРИЕШ В МОМЕНТА, В КОЙТО СЕ ПОЯВИМ, ТАКА ЛИ?*

Емерсън кимна.

— Струваше ми се вероятно. Единственият човек, който сте имали възможност да промените, можеше да е Ханес.

— *НИЕ НЕ СМЕ ПРОМЕНЯЛИ ЧОВЕШКИЯ ИЗОБРЕТАТЕЛ. ОНЕЗИ, КОИТО МУ ПОМОГНАХА, БЯХА ИСКРЕНИ. НО ПОКЪСНО НИЕ ПРОНИКНАХМЕ В ТАЗИ ФРАКЦИЯ И ПОЛУЧИХМЕ ДОСТЪП ДО КОДОВЕТЕ. ТЪЙ КАТО ТОВА ОЧЕВИДНО ИМА ЗНАЧЕНИЕ ЗА ТЕБ, УВЕРЯВАМЕ ТЕ, ЧЕ ТОЙ НЕ ИЗПИТВА БОЛКА. МИСЛИ ВСИЧКО САМО ЗА ЛОШ СЪН.*

— Колко мило от ваша страна! — изръмжа Емерсън.

— *СМЯТАШ НИ ЗА БЕЗЧУВСТВЕНИ. И ВСЕ ПАК Е ЗАЛОЖЕНА СЪДБАТА НА МНОГО РАСИ И НИЕ ИМАМЕ ПРИЧИНИ ДА...*

— Виждам само, че сте страхливци! Прегръдката на вълните ви привлича, но вие се страхувате да се отдадете. Безпокоите се, че може да е грешка!

— *ПРЕКАЛЕНО ОПРОСТЯВАШ НЕЩАТА, НО КАТО ЦЯЛО СИ ПРАВ.*

ТОВА Е ТОЛКОВА ПРЕКРАСНО, ТОЛКОВА СЪВЪРШЕНО — ЕДИНЕНИЕТО НА КИСЛОРОДНИЯ И ВОДОРОДНИЯ КЛАС ЖИВОТ В ЧУДНАТА ПРЕГРЪДКА НА ВЪЛНИТЕ, — ЧЕ НИКОЙ НЕ БИ ОСПОРИЛ ТОЗИ ПЪТ, СЛЕДВАН ОТ ПРЕДЦИТЕ НИ ОТ НЕЗАПОМНЕНИ ВРЕМЕНА. ПРЕГРЪДКАТА Е ПОЧТИ НЕУСТОИМА. ПОСТИГАНЕТО НА ТРАНСЦЕНДЕНТНОСТТА Е КРАЙНА ПРОЯВА НА ВЯРА.

НО ИМА ПРОБЛЕМ! ЗА НЯКОИ ОТ НАС ВЯРАТА НЕ Е ДОСТАТЪЧНА. НЯКОГА ИМАЛО ЕРЕС, КОЯТО НАРИЧАЛА ПРЕГРЪДКАТА НА ВЪЛНИТЕ ПО ДРУГ НАЧИН.

Емерсън кимна.

— Рециклираща система. Страхувате се, че това бяло джудже просто е като океанската цепнатина на Джиджо... Голямото бунище. Чудесен начин за разчистване на старото и за откриване на път пред новото! Да, това е също толкова логично, колкото и мистичният портал към някакво по-висше равнище реалност!

Дълбока тъга изпълни чуждото присъствие.

— *ОТКРИТИЕТО НА ВАШИЯ ДЕЛФИЙСКИ КОРАБ В ПЛИТКИЯ КУП... ИСТИНСКАТА ПРИЧИНА, ПОРАДИ КОЯТО ПРЕДИЗВИКА ТАКЪВ СМУТ...*

Внезапно гласът млъкна. Емерсън нервно приклепна, когато палубата се разтърси под краката му. Треперенето се ускори и усили.

— Вие ни атакувате! — извика той. — Приказвали сте само, за да ме разсейвате, докато...

Гласът го прекъсна:

— *ПРАВ СИ, ЧЕ СЕ ОПИТВАХ ДА ТЕ ЗАБАВЯ. НО ПОРАДИ ДРУГА ПРИЧИНА. РАЗТЪРСВАНЕТО, КОЕТО УСЕЩАШ, СЕ ДЪЛЖИ НА СТРАННИ ПРОПУКВАНИЯ В САМАТА ТЪКАН НА КОСМОСА. ТОВА Е ПРОДЪЛЖЕНИЕ НА СЪЩИЯ ПРОЦЕС, КОЙТО УНИЩОЖИ НАШИЯ ДОМ, НАРИЧАН ОТ ВАС МНОГОИЗМЕРНИЯ СВЯТ.*

ТЕЗИ ПРОПУКВАНИЯ СЕ РАЗПРОСТРАНЯВАТ С ПОСТОЯННО НАРАСТВАЩА СКОРОСТ.

— Сара смята...

— НИЕ С ИНТЕРЕС СЛЕДЯХМЕ РАБОТАТА Й. ИЗГЛЕЖДА, ЧЕ ТЯ ЗНАЕ ОНОВА, КОЕТО ТРАНСЦЕНДЕНТНИТЕ СА СКРИВАЛИ — ЧЕ СЪДБАТА ЯВНО ИМА НАМЕРЕНИЕ ДА РАЗКЪСА ВРЪЗКИТЕ МЕЖДУ НАШИТЕ ГАЛАКТИКИ... ВСЪЩНОСТ МРЕЖАТА, КОЯТО ПОДДЪРЖА ЦИВИЛИЗАЦИЯТА.

Ужасни думи. Но Емерсън се безпокоеше от нещо друго.

— Значи сте се опитвали... да ме забавите, така ли? Защо? Вече поперчих на Ханес да...

Той изруга.

— Разбира се. Вие, Старите, не бихте поели какъвто и да е риск. Имате и трета възможност. Каква е? Кажете ми!

— КАКВО ЩЕ НАПРАВИШ ИНАЧЕ? ЩЕ ЗАСТРЕЛЯШ ПРИЯТЕЛЯ СИ ЛИ? МОЖЕХМЕ ДА ГО НАКАРАМЕ ДА ТЕ НАПАДНЕ ОЩЕ ПРЕДИ НЯКОЛКО ДУРИ. НЕГОВАТА КИБОРГОВА СИЛА И БЪРЗИНА МУ ДАВАТ ТРИЙСЕТ ПРОЦЕНТА ВЕРОЯТНОСТ ДА ТЕ ПОБЕДИ, ПРЕДИ ДА ГО ИЗВАДИШ ОТ СТРОЯ. ОТ НАША ГЛЕДНА ТОЧКА БИ СИ СТРУВАЛО ДА ОПИТАМЕ.

САМО ЧЕ НАШИЯТ ТРЕТИ АГЕНТ ВЕЧЕ НАПУСНА КОРАБА ВИ.

— Вашият... трети агент?

— СКЛЮЧИХМЕ СДЕЛКА С МЛАДА ЗЕМЯНИТКА. НИЕ ЩЕ ПОЛУЧИМ КОПИЕ ОТ КОРАБНИТЕ ВИ ДНЕВНИЦИ И В ЗАМЯНА ЩЕ Я ОТВЕДЕМ ОТ ТОВА МЯСТО.

ЗА ДА ВИДИ СВОИТЕ БОГОВЕ.

Емерсън се втурна покрай неподвижния Суеси и притисна лице към кристалния прозорец.

От лявата му страна се виждаше носът на „Стрийкър“. Само един от херметичните шлюзове беше освободен от вълшебната обвивка. Отворът не се забелязваше. Но неколкостотин метра нататък зърна малък кораб — спасителна капсула, насочваща се към тъмен участък от космоса.

Черно петно, което скриваше част от звездите.

Мозъкът му сякаш превключи на скоростни обороти. Мисловните му процеси бяха много по-бързи, отколкото преди да го

осакатят. И все пак му трябваха секунди, за да осъзнае...

— Лейтенант Тш'т! Освободили сте я от карцера и сте ѝ помогнали да избяга!

— САМО ТРЯБВАШЕ ДА ЗАРАЗИМ КОРАБНИТЕ ВИ КОМПЮТРИ С МЕМИ. МНОГО ПО-ТРУДНО БЕШЕ ФИЗИЧЕСКОТО УСИЛИЕ, ДОКАТО Ъ ПОМОГНЕМ ДА ПРОНИКНЕ ТАМ, КЪДЕТО ДЖИЛИЪН БАСКИН КРИЕ ТАЙНИТЕ. ИЗПОЛЗВАХМЕ СУЕСИ, ЗА ДА ГИ ОТКРАДНЕМ, ПОСЛЕ НАКАРАХМЕ ДВАМАТА АГЕНТИ ДА ГИ ИЗНЕСАТ ПО РАЗЛИЧНИ ПЪТИЩА.

И СЕГА ВЪПРЕКИ ТВОЯТА НАМЕСА, НАЙ-ПОСЛЕ ЩЕ ОБРАБОТИМ ДАННИТЕ, НЕОБХОДИМИ, ЗА ДА ВЗЕМЕМ ПРАВИЛНИ РЕШЕНИЯ, КОИТО ЩЕ СЕ ОТРАЗЯТ НА БЕЗБРОЙ РАЗУМНИ СЪЩЕСТВА.

ТОВА НИ ПРАВИ ЩЕДРИ И ЩЕ ОБЕЗЩЕТИМ СТРАДА НИ ЯТА ТИ. ОТ УВАЖЕНИЕ КЪМ ИЗКЛЮЧИТЕЛНАТА ТИ ИЗОБРЕТАТЕЛНОСТ ЩЕ ТИ ОСТАВИМ НЕЩО, КОЕТО МНОГО БИ ИСКАЛ ДА СИ ПОЛУ...

Гласът рязко секна, когато удари нова вълна от пространствено-времеви вибрации. По храносмилателната система на Емерсън пробягаха тръпки, които го накараха няколко пъти силно да се оригне.

Звездите навън замъждукаха и мъглявото черно петно, което беше видял по-рано, започна да искри, разкривайки познати очертания.

„Тайнокораб тип галуфин“, идентифицира го той. Скъп, но обикновен галактянски съд.

— Какво...? — промълви Ханес Суеси, който с изпъшкване се върна в съзнание. — Какво правя тук? Какво става?

Емерсън имаше да се тревожи за други неща. Пространствените колебания бяха объркали загадъчните Стари. След падането на маската им те бързо се насочиха към малката спасителна капсула, за да вземат Тш'т и безценната информация. Но трусовете, които караха корпуса на „Стрийкър“ да вибрира, им причиняваха същите проблеми.

И наистина, огромната армада от „кандидати за трансцендентност“ наоколо сякаш започваше да се разпада! Вълни от плътна материя разкъсваха редиците им и блъскаха гигантските кораби едни в други. Емерсън видя мощни експлозии, които преждевременно

сливаха дишащи водород и кислород и освобождаваха в пространството огромни количества енергия.

Сред целия този хаос ставаше нещо далеч по-смуцаващо. Поне от гледна точка на Емерсън. Способността му да говори постоянно отслабваше и после отново се усилваше, за кратко издигайки се над всякакви естествени възможности, което пораждаше в ума му безброй странни асоциации.

Гласът мълчеше, но той продължаваше да усеща съществата, които наричаше Старите. Дълбока тревога. После страх. И накрая отчаяние.

Като се движеше на тласъци, техният тайнокораб се приближаваше към малката капсула на Тш'т и през цялото време се бореше с хаотичните унищожителни вълни. Докато небесата се разцепваха от експлозии — и безброй същества умираха точно пред трансцендентната си цел, — някогашните мъчители на Емерсън се мъчеха да качат на борда делфина-предател.

— Чувствам се така... като че ли някой ме е използвал — промълви Суеси, като застана до него, за да погледне през прозореца. — Искане ми се да можеше да говориш, приятел. Може би щеше да хвърлиш известна светлина по въпроса.

Емерсън погледна към него, после към мрачния тайнокораб... и след това бързо към големия комуникационен лазер.

— Ханес... — започна той, но трябваше да изчака, докато през ума му премине поредната вълна невероятни асоциации. Знаеше, че всеки път може да е последен.

— Ханес, трябва да използваме комуникационния лазер, за да изгорим онези два кораба, бързо!

Суеси изненадано зяпна при това кратко, неочаквано красноречие. Покритата му с купол глава се завъртя, за да проследи показалеца на Емерсън.

— Какво, онези там ли? Защо не повикаш доктор Баскин и не използваш истински бойни лъчи...

Квантовата връзка с речевия център на Емерсън прекъсна и го остави ням, неспособен да обясни, че врагът сигурно е обезвредил с мени огневите системи на оръжията, за да гарантира безопасното си бягство.

Все пак успя да изрече няколко думи с невероятно усилие на волята си.

— Няма... време! Давай! Направи го!

Лъскавият купол кимна. Двете му рамена се повдигнаха в типичния за Суеси жест.

— Добре! Трябва обаче да ми помогнеш. Това нещо не е направено, за да стреля срещу космически кораби.

Двамата незабавно се захванаха на работа, споделяйки ритъм, отдавна познат на корабните инженери по време на извънредно положение — още от гръцките триреми и древните подводници до първия тромав земянитски кораб, понесъл се към Млечния път и изпълнен с надеждата, че го очаква приятелски настроена вселена. Емерсън откри, че немотата не му пречи толкова, ако остави ръцете и очите си да работят, без да се намесва. Те знаеха какви връзки да променят. Когато Ханес говореше, ръцете на Емерсън реагираха така, сякаш разбираха.

Това даваше възможност на ума му да наблюдава със странно безпристрастие, докато по коридорите на „Стрийкър“ виеха алармени сирени и пращаха екипажа по бойните му постове. Суеси очевидно копнееше да иде при другарите си в машинното отделение, но взаимното им доверие беше толкова голямо, че безусловно приемаше думата на Емерсън.

Това правеше Емерсън двойно по-щастлив, че не е бил принуден да застреля приятеля си.

— Готово — съобщи Суеси. — Да започваме.

Лазерът запулсира и температурата в малкото помещение внезапно спадна с няколко градуса, докато в космоса се изливаше мощна енергия.

Първият лъч не улучи целта и изчезна някъде сред проблясъците на ужасната катастрофа, която заобикаляше „Стрийкър“ и с всяка минута ставаше все по-всеобхватна.

Емерсън изруга и натисна няколко контролни бутона, за да премине на ръчно насочване.

Междувременно тайнокорабът продължаваше да се бори с пространствено-времените вълни и накрая успя да се приближи достатъчно до малката капсула на Тш'т. Скачването не беше лесно. Плоскостите на корпуса ѝ се огънаха, но здравата тенанинска

спасителна лодка издържа. Скоро повърхността на по-големия съд сякаш се стопи, за да обгърне капсулата и да я привлече в себе си.

Докато се мъчеше да се прицели с тежкия лазер, Емерсън изпитваше смесени чувства. Макар да мразеше Старите заради безчувствеността им, той разбираше донякъде мотивите им. И без думи можеше да си представи паниката, провокирала действията им.

Накрая — след като изживееше младежката си, пламенна фаза на звездни пътешествия — всяка раса трябваше да избере дали да продължи надолу по гравитационна фуния, която приветстваше всички, чиито души са готови. Място на единение, където се сливаха най-добрите представители на водородната и кислородната култура, за да продължат заедно нататък.

Но към какво?

Огромното мнозинство смяташе, че трябва да е нещо по-велико от всичко останало в този космос. Място, където толкова отдавна бяха отишли благословените Прародители.

Но имаше и друго мнение.

На Джиджо Емерсън беше научил за цикъла на живота нещо дълбоко и дръзко. Метафора, която оставаше в ума му, дори когато не можеше да говори.

Образ на най-дълбоката част от морските бездни.

И една-единствена дума.

Отпадъци.

Той натисна спусъка.

Лазерът отново простена — вик, по-плътен от хуунска умбла и по-войнствен от бойния крясък на пустинен урски воин, придружен от внезапна вълна студ.

Нещо проблясна в нощта! Искра на унищожение. Пламъци осветиха единия край на тайнокораба и очертаха задната му част, която засия от опустошителни експлозии.

Внезапно думите се върнаха в живота на Емерсън. Гласът нахлу в ума му с наранена озадаченост.

— ЗНАЕШ ЛИ КАКВО НАПРАВИ? ПРЕДИ ДА СИ ЗАМИНЕМ, ИМАХМЕ НАМЕРЕНИЕ ДА ТИ ПРАТИМ ЦИЛИНДЪРА. ПАРЧЕТО ПЛЪТ, ЗА КОЕТО КОПНЕЕШ. ТЪЙ КАТО ВЕЧЕ НЯМАХМЕ НУЖДА ОТ НЕГО, НИТО ОТ САМИЯ ТЕБ.

*СЕГА ТВОЕТО СЪКРОВИЩЕ ЩЕ ЗАГИНЕ ЗАЕДНО С НАС,
КОГАТО ПАДНЕМ В УМИРАЩОТО БЯЛО СЛЪНЦЕ.*

Смъртно раненият тайнокораб вече се премятеше в пространството. Двигателите на „Стрийкър“ изреваха, за да отстранят земянитския съд от пътя му.

— Зная — въздъхна Емерсън. Толкова много надежди се бяха превърнали в пепел в мига, в който изстреля лазерната мълния. Особено мечтата му да разговаря със Сара. Да ѝ разкрие сърцето си. Или поне да запази мислите си, които сега му се струваха толкова естествени и достъпни. Изящни, гладки мисли... и само след мигове щяха да бъдат изгубени завинаги.

*— НО ЗАЩО? ПО СВОЯ ПРИМИТИВЕН НАЧИН ТИ
РАЗБИРАШ НАШИТЕ ТРЕВОГИ. СЪЧУВСТВАШ НА ОПАСЕНИЯТА
НИ ОТ ПРЕГРЪДКАТА НА ВЪЛНИТЕ. ДОРИ ПОДОЗИРАШ, ЧЕ
МОЖЕ ДА СМЕ ПРАВИ! ТОЛКОВА ЛИ ЩЕШЕ ДА Е УЖАСНО, АКО
НИ БЕШЕ ОСТАВИЛ ДА ВЗЕМЕМ НУЖНАТА НИ ИНФОРМАЦИЯ?
ДА НАУЧИМ ИСТИНАТА ЗА СЪДБАТА? ДА РАЗБЕРЕМ ПО КОЙ ПЪТ
ДА ТРЪГНЕМ?*

Думите бяха толкова мъчителни, че Емерсън си помисли дали да им обясни, докато все още има време.

Трябваше ли да им разкаже за заповедта на съвета Терагенс тайните от Плиткия куп да бъдат споделени от всички раси... или от нито една?

И че това е отмъщението му заради страданията, които му бяха причинили — независимо какви основания смятаха, че имат?

Всъщност обаче, нито една от тези причини не оправдаваше извършеното от него убийство. Докато „Стрийкър“ се разтърсваше от все по-мощни пространствено-времеви вълни — и с мъка си пробиваше път сред въртоп от сблъскващи се транспортни кораби и пламтящи зангски сфери, — той осъзна, че може да даде на Старите един-единствен отговор.

Верният.

Отговорът, който едновременно бе логичен и справедлив.

— Защото не ме помолихте — промълви Емерсън, докато квантовите връзки за последен път угасваха. — Нито... веднъж... не казахте... „моля“.

ХАРИ

Отначало търсенето започна лошо.

Казкарк представляваше лабиринт от тунели, в които нямаше никакъв проблем да изчезнеш — било нарочно или случайно. И положението още повече се влоши, когато спокойният живот на институтската база се превърна в блед спомен. Продължаваха да прииждат бегълци, дори след като планетоидът започна да се разтърсва под напора на вълните от субпространствени смущения. Всички бяха напрегнати и полицейските работи от Отдела за обществена безопасност постоянно бяха заети.

Когато ставаше въпрос за издирване на двама изчезнали човеци, Хари трябваше да действа сам.

Откри първата сигурна следа, когато чу някакъв синтианин да се хвали на приятелите си в бар на космически търговци, че току-що сключил страхотна сделка и получил първокласни вълконски реликви.

— Слаби угризения — това изпитвам заради скромната сума, която платих за такива чудни, оригинални, ръчно изработени предмети — издърдори якото същество на галшест. — В техния автентичен, аборигенски характер не се съмнявам. Доказателствата за това бяха категорични още от момента, в който програмирах скенера си със съответните профили за археологически издирвания, включващи проверка за следи от употреба и напоеност с телесна мазнина. Резултатът? Пълно отсъствие на техноследи и каквито и да е други признаци на измама! Оригинално аборигенско оръдие/оръжие, изтъркано от примитивна борба за оцеляване при варварски обстоятелства!

Какво? Какво казвате? Бихте желали да видите тази прекрасна придобивка? Но, разбира се! Ето я. Вижте изящните извивки и криви, находчивото съчетаване на животински и растителни материали, разкриващи негалактянския разум в цялата му прелест!

Човешкият корабокрушенец, бивш собственик на тези артефакти — неговото мозъчно увреждане трябва да е унищожило всякаква преценка за стойност! Неговото възстановяване от космическа амнезия

— то няма да донесе приятни усещания на бедния млад вълкон, щом осъзнае колко много повече е можел да поиска за този безценен лък, от който ще имам огромна печалба.

Особено сега, когато основният източник на такива реликви — планетата Земя, — със сигурност ще изчезне под водопади от огън само след няколко ядури.

Когато синтианинът произнесе речта си, Хари не се намираше там. Беше отишъл да търси Дуер и Рети в беден бежански лагер, но чу думите, предадени му от шпионско устройство.

Като използва новия си чин, той бе наредил да извършат сканиране на всички звукови следи из планетоида, търсейки определени редки ключови думи. Досега компютърът беше откривал само обикновени разговори. Но този път синтианинът само за няколко дури изреди половината списък!

Хари се втурна към бара и прати сигнал за подкрепление. Навярно се дължеше на новата златна комета на якичката му или просто на усещането за надвиснала беда, но шимът се провираше из тълпата, без да обръща внимание на шокираните погледи, отправяни му от същества с висш статус на патрони.

Когато пристигна, завари няколко мониторни робота вече заплашително да кръжат във въздуха край бар, рекламиращ разнообразни интоксорелаксанти. Беше се събрала и тълпа от зяпачи.

— Задният изход е отцепен, старши наблюдател Хармс — докладва една от машините. — Гражданите вътре изглежда не подозират нищо. Някои имат скрити оръжия — типове, с които сме в състояние да се справим със средна до добра вероятност за успех.

Хари изсумтя.

— Бих предпочел пълна гаранция, но и това ще свърши работа. Само стойте наблизко. Нека всички ви видят, когато влезем.

Изкушаваше се да извади собственото си оръжие, но искаше, ако е възможно, да реши проблема без насилие.

— Добре. Да вървим.

В едно от сепаретата седяха шестима синтиански търговци — всички със сивкавокафява козина и тъмно лицево окосмение. Бяха набити и през тежките им рамене бяха провесени патрондаши. Хари бързо откри онзи, който му трябваше. На масата лежах дълга лък и

колчан със стрели, изработени от изящно резбовано дърво и кост. Когато единият от търговците се пресегна към тях, Хари се приближи и го попита откъде ги е получил.

Киуей Ха'аулин реагира войнствено и зае възмутена поза. След като в продължение на повече от двайсет дури слуша протестите му срещу „незаконното подслушване и бюрократичните деребеи“, Хари го прекъсна, за да му напомни, че Каззкарк е собственост на великите институти и в момента се намира във военно положение. Нещо повече, той попита търговеца би ли желал да разтовари корабния си трюм, за да сравнят абсолютно всяка вещь с официалната товарителница.

От мечото лице на съществото изчезна всякакво предизвикателство. Хари никога не бе виждал синтиани, но на Земята те бяха познати герои от дневните холограми — нарицателни образи за весели, енергични и в същото време безпощадно егоистични създания.

На Киуей Ха'аулин му трябваше доста време, за да прецени сериозността на заплахата, после премина на сравнително добър разговорен английски.

— Така, така, старши наблюдател. Трябваше само да помолиш. Да те заведе ли там, където за последен път видях Дуер Куулън? Да! Но те предупреждавам, може вече същият да не изглежда. Ако го намериш. Защото когато се разделихме, той разпитваше за козметична хирургия. Като че ли намерение имаше да се скрие!

Докато двамата бързо крачеха по главния булевард, Хари тихо попита по микрофона си дали някой местен козметичен салон е имал клиенти човеци през последния ден и половина, откакто Киуей Ха'аулин за последен път беше видял Дуер.

Обади се и в службата си. Уер'К'кинн бе насрочил поредното спешно заседание на представителството на Института по навигация за след четири мидури.

Разбира се, с онези от служителите, които се намираха на Каззкарк. Повечето наблюдатели и старши помощници вече бяха заминали на спешни спасителни мисии из квадранта, за да евакуират изолираните бази, да поставят предупредителни фарове, които да отклоняват трафика от дестабилизираните точки на прехвърляне, и да следят разпространението на хаоса из тази част от Петте галактики.

Особено тревожни бяха съобщенията за въоръжени сблъсъци между дишащи кислород кланове или между различни класове живот. В сектор Коркуомин беше избухнал особено яростен конфликт между една от по-затворените водородни култури и огромен рояк машинни същества, чиито обиталища в дълбокия космос били дотолкова опустошени от природния катаклизъм, че безброй механоорганизми незаконно започнали да мигрират в богата територия, забранена за тях от древни договори. Това довело до толкова жесток сблъсък, че били използвани оръжия с непозната дотогава мощ, които разкъсали стените между различни равнища на пространство-времето. Въртопи от А и В хиперравнища проникнали в „нормалния“ континуум и унищожили всичко, до което се докоснали. Имаше дори доклади, че като съюзници на една или друга страна явно участвали меметически форми на живот — или навярно просто се възползвали от хаоса, за да разпространят идеограматичните си матрици в нови приемници, — които изпълвали бойните полета с невероятни сетивни възприятия, пораждащи идеи, прекалено сложни и странни за който и да е органичен или електронен разум.

И при все това Уер'К'кинн все отлагаше новата задача на Хари. Прекалено неопитен и недипломатичен, за да му поверят голяма власт, шимът очевидно бе и прекалено ценен, за да го жертват за някаква безсмислена мисия.

— Стой във връзка — постоянно му казваше Уер'К'кинн. — Подозирам, че преди да свършим, ще имаме нужда от опита ти с Е-пространството.

Синтианският търговец посочи към една от страничните улици, където продаваха всевъзможни дрехи и лични вещи.

— Тук е мястото, където човека видях за последен път. Тук се сбогува с мен той, стиснал кесията с галмонети от сделката ни. Изглежда нямаше търпение да отпраши и похарчи новопридобитото си състояние колкото е възможно по-скоро.

— Галмонети ли? — попита Хари. Щеше да е далеч по-добре, ако синтианинът беше платил на Дуер в кредити или марки, които можеха да се проследят по търговската мрежа. — Колко му даде?

Киуей Хдаулин се опита да възрази, като се позова на търговската тайна, но бързо разбра, че е безсмислено.

— Седемдесет и пет половинки. Хари стисна юмруци и изръмжа:

— Седемдесет и пет! За оригинален, ръчно изработен земянитски предмет от прединдустриална епоха? Ти, безскрупулен...

Той продължи да ругае синтианина, тъй като съществото явно го очакваше. В противен случай щеше да нарани гордостта му. Но всъщност мислите на Хари вече препусаха напред. Нямаше намерение да съобщава на Киуей Ха'аулин, че скъпоценните лък и стрели са изработени много по-късно, отколкото си мисли. И че са контрабанда от незаконен преждевременно свят, където са били резбовани от кхиюински зъби и полирани в урска ковачница.

Прекъсна го компютърно съобщение. Очевидно един от козметичните салони неотдавна беше посещаван от млад земянит, който платил в брой за бързи козметични поправки. Нищо модерно — просто стандартно възстановяване на плътта.

— Да вървим! — обърна се към синтианина Хари. Търговецът незабавно се възпротиви, после забеляза яростния поглед на шима и имитира изразително човешко свиване на рамене.

— Разбира се, старши наблюдател Хармс. Така, така. Оставам постоянно на твоите услуги.

За съжаление въпросният козметичен салон се намираше на известно разстояние отгъток Площада на вярата. За да минат от отсрещната страна, двамата трябваше да си пробият път сред множеството мисионери и фанатици, разпалени от растящия хаос в Петте галактики.

Много неща се бяха променили откакто Хари бе посещавал този район за последен път. По-рано за прекрасните павилиони се бяха грижили облечени в чисти роби проповедници, любезно представящи древните си догми с традиционните ритми на увереност и търпение. Тъй като повечето галактянски секти целяха да убеждават цели раси и кланове, винаги се бе наблягало на неуморното повторение и разяснение — за да позволят на другите разумни постепенно да свикнат с по-доброто виждане за съдбата. Отделните индивиди играеха ролята само на преносители на идеите в семействата и родините си.

Тази атмосфера на спокойно упорство вече бе започнала да се променя още при предишното му идване тук. Сега, когато субпространственото вълнение разтърсваше — каменните стени, от нея изглежда не беше останало нищо.

Някога спокойните лагери на религиозно-философските съюзи — наследниците, кръстителите и трансцендистите — бяха пълни с тълпи. Чистата материя на павилионите се валяше по земята, докато слушателите се блъскаха напред и крещяха на проповедници, облечени в пищни сребристи одежди и извисили се на смешно издигнати платформи, които се клатеха под високия таван. Усилените им и преведени думи натрапчиво къртяха или проблясваха поне на десетина галактянски езика, сякаш можеха да убедят другите със самата си гръмкост. Всяка страна полагаше толкова усилия да заглуши другите, че Хари не можеше да разбере нищо. Това обаче, не пречеше на тълпите, чиято напрегнатост сякаш караше въздуха да пропуква от свръхзаредена емоция.

„Тук трябва да е пълно с невидими псивълни и съпреживителни глифове — осъзна той, доволен, че собствените му психически заложби имат друга насоченост и го даряват с блажена безчувственост за такива дразнения. — Ако в тази навалица попадне някой тимбрим, пипалата му сигурно ще се изпържат от всички налични безумни вибрации.“

На площада имаше и други промени. Виждаха се взводове наследници и кръстители, които носеха тояги, домашни ножове и други импровизирани оръжия и се гледаха едни други с омраза. На Хари дори му се стори, че зърва зад прозрачната завеса на един от павилионите няколко ъглести фигури, напомнящи на огромни богомолки.

Видът им го накара да потръпне.

„Тандуаси.“

После идваха павилионите на очакващите и абдикаторите... или по-скоро техните останки. По земята се валяха овъглени знамена — безмълвно свидетелство за това колко яростни са станали древните вражди. Сега, когато Съдният ден изглежда приближаваше, противниците вече не проявяваха дори само привидна търпимост.

Неколцина покрити със сажди очакващи — предимно паяковидни гулдингари и рогати вархисти — предпазливо обикаляха

сред развалините, придружавани от работи, които бяха наели от някоя местна частна охранителна агенция. Вархистите изглеждаха особено жадни за мъст.

Междувременно, като че ли от всички странични улички се разнасяше невероятна глъчка. Подразделение полицейски работи с пълна скорост профуча покрай тях и отпраши на изток. Няколко дури по-късно Хари погледна към една от алеите и му се стори, че зърва сред сенките няколко оръфани лешояда да оголват костите на труп.

От паянтови амвони, издигнати по Главния път, безброй проповедници се опитваха да привлекат вниманието на тълпите. Мрачният пий'ут все още беше там, където си го спомняше Хари, и протягаше спиралната си шия, като бърбеше на неясни диалекти за необходимостта всички видове да се върнели към изконната си природа — каквото и да означаваше това.

Забеляза също комахдския евангелист, чиято измамна усмивка стана още по-широка, щом срещна погледа на Хари. Съществува силно тропна със задния си крак.

— Там! — извика комахдът и посочи с костеливите си крайници. — Вижте, минава още един земянит! Това доказва, че тяхната отвратителна зараза няма да бъде унищожена, когато родният им свят най-после си получи заслуженото. Не, приятели. Това няма да стане дори, когато Земята бъде конфискувана и праведните си поделят богатия й генетичен басейн. Защото земянитите са плъзнали сред нас като вируси!

Нима всички вие не видяхте днес многобройни доказателства за ужасното им въздействие? Дори чак тук, в Казкарк, вълконите и техните безумни привърженици бълват злостни лъжи и клевети, съживявайки древни егоистични ереси, които подкопават общото ни виждане за съдбата, подриват основите на нашето общество и представят почтените ни предци като обикновени глупаци!

Докато изливаше омразата си към клана на Хари, комахдът продължаваше да се „усмихва“ и да мига с Измамно чаровните си клепки, оставяйки заблуждаващо впечатление, което явно означаваше нещо съвсем различно на родния му свят. Струваше си да се отбележи, че гневът на проповедника, преди параноично насочен към дишащите водород, сега изглежда изцяло се струпваше върху бедния малък земянитски клан.

Това се стори на Хари съвсем несправедливо и пресилено, тъй като всички се обзалагаха, че Земята ще падне само след седмици или дни, ако не и след часове. Чувстваше, че малката група последователи на комахда представлява опасност за него. Емблемите на униформата му от Института по навигация едва ли щяха да му помогнат, ако останеше.

— Почакай — прошепна Киуей Ха'аулин, когато Хари го дръпна за ръката. — Твърденията на този проповедник ми изглеждат убедителни! Реториката му е изключително привлекателна. Логиката му е необорима!

— Много смешно, Киуей — изръмжа Хари. — Хайде. Бързо. Явно развеселен от собственото си остроумие, синтианинът се изкиска. Неговите сънародници бяха жизнерадостни, но преди всичко прагматични. Подобно на много раси от „умереното мнозинство“, те не се интересуваха от мъглявите религиозни спорове за природата на трансцендентността и предпочитаха да си вършат работата, оставяйки съдбата сама да се грижи за себе си. Всички други бяха единомислещи, че синтианите с радост биха споделили открито прословутата находка на „Стрийкър“ и дори биха дали на земяните щедро възнаграждение.

Уви, умереното мнозинство също беше прочуто с колебливостта и нерешителността си. Някой ден то може би щеше да сложи край на вечните си разисквания дали да спаси Земята, но сигурно вече щеше да е прекалено късно.

Хари се надяваше, че това ще е последното от религиозните сбирки. Но двамата с Киуей едва успяха да свърнат зад следващия ъгъл, когато откриха, че пътят им е задръстен от още по-голяма навалица! Тълпите изпълваха покрит с купол площад, по-рано използван за пазар на органохранителни добавки.

Смесицата от разумни видове го смая с невероятното си разнообразие — от гъвкави стъбловидни зитлти до двама тромави брми. Удивеният му поглед се плъзгаше по представители на раси, за които бе чувал само смътни разкази. Гората от странни крайници, глави, тела и сетивни органи се сливаше и обърканите му очи не можеха да определят докъде свършва едно същество и къде започва друго.

Дори само миризмата беше толкова силна и сложна, че едва не припадна.

Мнозина от зяпачите използваха преносими устройства, за да следят какво приказват далечните мисионери — които оттук се виждаха само като сребристи проблясъци върху издигната сцена. Други бяха обърнали различните си зрителни органи към десетина големи видеоекрана, монтирани високо по каменните стени.

— Любопитно — отбеляза Киуей Ха'аулин. — Забелязвам същества от няколко раси, които обикновено не са склонни към религиозна страст. И много други, чиито кланове са в дълбок идеологически конфликт помежду си. Погледни натам! Един до друг са застанали турмуджски очакващ и талпу'урски наследник. Чудя се каква концептуална магия толкова ги пленява?

— На кой му пука? — нетърпеливо изпъшка Хари. Искаше да стигне до козметичния салон преди да го затворят, за да не остави следата да изстине. — Ифни! Никога няма да можем да си пробием път през тази лудница.

Тъкмо се канеше да предложи да се върнат обратно и да заобиколят, когато английските му ругатни привлякоха вниманието на високо, напомнящо на камила същество. То се завъртя и погледна към Хари с черните си като въглен очи.

Беше дж'8лек, чиято звездна раса изпитваше толкова силна враждебност към земяните, че дясната ръка на Хари потръпна и потърси сигурността на оръжието му.

Само че точно този дж'8лек направи нещо неочаквано. След като няколко дури зяпа към шима, той внезапно наведе надолу дългата си шия в дълбоко почтителен поклон! Като напрегна четирите си мощни крака, съществото разблъска тълпата и започна да проправя път за Хари и спътника му.

Удивени, двамата закрачиха напред, но скоро отново се случи същото нещо! Някой забелязваше Хари и припряно разбутваше другите пред себе си. Никой не възразяваше. Дори същества от старши кланове патрони любезно му правеха път като на равен.

Всичко това бе още по-странно за шим, висок по-малко от метър и половина. Сякаш някаква сила разделяше морето от високи извънземни пред него и го водеше по тесен път, без да има представа какво го очаква накрая. Преживяването щеше да е малко обезкуражаващо, ако всички не изглеждаха толкова добронамерени.

„А това вече го прави ужасно обезкуражаващо!“

Хари беше прекалено навътре в тълпата, за да вижда нещо друго, освен от време на време някой от големите екрани. Но скоро до него достигна ясният глас на проповедника. Той внезапно го разпозна и едва не се препъна от изненада.

— ... всички разбират защо тази новина, неотдавна излъчена от свещения мъченически свят, накара великите и могъщи религиозни съюзи да обезумеят. Този дар ни е пратен от прекрасната обречена Земя.

Дар на истината!

Съчетавайки галактянската наука със собствената си оригинална математика, вълконите са разкрили тайна, която висшите служители на великите институти са се опитвали да крият от еони насам — тайна, известна също на величествените същества от класовете на оттеглилите се и трансцендентните. А именно фактът, че конвулсиите, които в момента разтърсват Петте галактики, са естествен процес! Явление, което би трябвало да ни радва, а не ужасява!

Това бе скианото! Същото, което проповядваше на улицата и не можеше да си позволи дори амвон на тротоара. Склонно към екзотични метафори, съществото беше сравнило „вълконската“ природа на човечеството — издигнало се до разумност без намесата на раса патрон — с легендата за „непорочното зачатие“. Хари живо си спомняше голямата му глава с форма на корабен нос и с два чифта хлътнали, проблясващи очи. Спомняше си и вледеняващото му пророчество, че Земята ще бъде подложена на нещо като разпятие и ще умре заради другите, преди отново да възкръсне духовно.

Сега разбираше защо тълпата правеше път на един земянит — макар и обикновено шимпанзе. (При това с нервно потръпваща опашка!)

Уви, това бе малка утеха. Скианото явно се възползваше от надигналата се масова истерия. Хари отново беше попаднал на сборище на една от най-странните ереси, процъфтявали някога в Петте галактики!

Вече окончателно развеселен, Киуей Ха'аулин изпревари Хари и енергично закричи напред, сякаш за да компенсира неговата неохота. Синтианинът се държеше като наперен вестител, който съобщаваше на всички, че пристига земянит!

Докато се провираха през тълпата, Киуей Ха'аулин му прошепна да се радва на това особено отношение, докато може.

— Така, така. Може би трябва да си щастлив, малки космати приятелю! Докато космосът се разпада, нищо не ни пречи да се позабавляваме.

Доста нетипично за синтианин. Но пък понякога фатализмът беше силна противоотрова срещу страх.

Този път Хари реши да послуша Киуей. Той изправи рамене и се опита да изяви цялото достойнство, което човешките патрони бяха дали на предците му, наред с разума и дар словото. Шимът приглади светлата си козина и дори позволи на опашката си гордо да се изправи нагоре.

Внезапно навалицата пред тях свърши. Дватамата с Киуей се озоваха до подиум, от който почетните гости удобно можеха да наблюдават спектакъла.

Хари искаше само да се махне оттук и да продължи търсенето на своенравните преждевремци. Но единственият път водеше право нагоре по рампата към сцената. Докато вървеше до синтианина, странните догми на скианото продължаваха да кънтят над тълпата.

— ... защо могъщите съюзи и Старите толкова се противопоставят на идеята за Бог, който обича всеки индивид? Бог, който открива смисъл не само в расата или клана, а и във всяко отделно същество, което притежава разум и е способно на състрадание?

Дали е защото се страхуват, че такава идея може да сложи край на Ъплифта или усъвършенстването на видовете? Глупости! Тези неща ще продължат да съществуват, но извършвани от свободни индивиди! От независими души, които вярват в себе си и в личното спасение — когато всяко достойно разумно същество се срещне с Твореца.

Хари вече беше чувал всичко това — странна смесица от древни земянитски вярвания, много от които взаимно несъвместими, изменени така, че да отговарят на масовите страхове на разтърсваната от катаклизми галактянска цивилизация. Блестящите допълнителни щрихи на скианото — изобразяването на вълконската планета в ролята на величествена мъченица — използваша ужасното състояние на

Земята... и в същото време не ѝ помагаха да се спаси от разярените бойни флоти.

Ако Хари намираше проповедта за странна, сред почетните гости го очакваше нещо още по-интересно — старият му противник, хуунският инспектор, който се свиваше колкото може по-ниско с очевидното желание да е някъде другаде.

Шимът високо поздрави едрия хуун и го извика по име.

— Туафу-ануф! Наистина ли си ти? Дошъл си да поразшириш хоризонтите си, нали? Решил си, че е време да видиш светлината?

Когато забеляза Хари, Туафу-ануф се стресна. Изяцно оцветената му гръклянна торбичка нещастно се развя и той оправдателно посочи към млад женски хуун, който седеше до него.

— Моето присъствие тук... не беше доброволно. Моята... хр-ррм... дъщеря ме накара да дойда.

Хари едва не избухна в смях. Ако хууните изобщо имаха някаква привлекателна черта, това бе безумната привързаност към децата им. Винаги се беше удивлявал как е възможно тази раса от кисели, консервативни бюрократи да притежава толкова очарователна особеност.

Докато шимът се наслаждаваше на неудобството на Туафу-ануф, скианото продължаваше проповедта си:

— Днес виждаме, че великите сили се стремят да скрият истината... и в същото време да погубят благословената Земя. Защо? Защото се страхуват от Голямата грешка.

Много отдавна била потъпкана странна „ерес“. Но истината може само да се скрие, а не да се унищожи.

Сега се страхуват, че всички разумни най-после ще видят...

Мисионерът направи драматична пауза.

— ... че прословутата Прегръдка на вълните може да е прегръдка на лъжите!

Тълпата явно вече беше разбрала същината на посланието му. И все пак след тези думи се разнесе всеобщ стон.

Това даде на Хари възможност отново да подразни хуунския чиновник.

— К'во ще кажеш за това, стари приятелю? — измърмори той. — Поколение след поколение полагат робски усилия и не си позволяват

никакви забавления, само за да могат нахалните им потомци да скочат направо в рая. Ами ако от отсрещната страна на ексцентричността няма нищо? Ами ако всичко е било напразно?

Докато Туафу-ануф нещастно се свиваше, дъщеря му развълнувано гледаше към амвона, където скианото се разхождаше напред-назад под светлината на прожекторите.

— ... но има друго спасение! Спасение, което не изисква съзерцание на далечни пространствено-времеви хоризонти. Спасение, което може да постигне всеки от нас, ако разтвори сър...

Дъщерята на Туафу-ануф се обърна към другия си спътник, як млад мъжки хуун, чиято ръка тя стискаше с очевидна нежност. На рамото ѝ седеше дребен роузит, който гледаше към черно, напомнящо на пор същество, излегнало се на гърба на мъжкаря. Още една необяснима ирония — животните обичаха хууните, за разлика от повечето разумни същества.

Двамата младежи явно бяха започнали любовен цикъл — очарователна гледка, макар че неизбежният резултат щеше да е поредното поколение намусени потисници.

„Защо на това странно сборище присъстват хууни? Това е противно на самата им природа!“

Хари инстинктивно подскочи, когато синтианският му спътник го сбута с лакът.

— Виж там! — посочи Киуей Хааулин. — Това не е ли един от земяните, които търсиш?

Шимът се втренчи към единия край на обляната в светлина сцена, където се бяха събрали облечените в синьо-златни роби помощници на скианото. Сред тях се виждаше дребна човешка фигура в подобни дрехи, която заповеднически жестикулираше и пращаше другите да събират помощи сред множеството.

Хари премигна от изненада.

„Рети!“

Дори само една баня би преобработила преждевремското момиче. Блестящите дрехи му придаваха съвсем нов вид. Но Хари видя, че и лицето му е променено. Там, където преди минаваше грозният белег, сега кожата беше гладка и розова.

„Значи в крайна сметка човешкият клиент на козметичния салон не е бил Дуер. Трябваше да се сетя.“

Рети сигурно бе обиколила Каззкарк, докато открие единствената група, която да се нуждае от нея — култ, чиято икона беше синята вълконска планета. И както изглеждаше, вече се бе издигнала.

— А сега — прошепна Киуей Ха'аулин, — ще завършим цикъла. Ти ще намериш когото искаше и аз ще си тръгна.

Хари протегна ръка, за да спре синтианина... но забеляза, че публиката отново се развълнува. После се разтвори като Червено море. От масата същества, които се тътреха, пълзяха или ходеха, се появи стройна фигура, облечена в сиво-кафяви дрехи, които изглеждаха някак мъгляви. Отметнатата назад домотъкана качулка разкриваше непокорната, лъскава коса на Дуер Куульн. Тъмните му очи блестяха.

„Трябва да е похарчил част от своите седемдесет и пет монети“, помисли си Хари, като забеляза, че младежът държи в ръка електронна плочка и я използва по същия начин, по който местните обитатели на Хорст търсеха вода. На китката му се виждаше самоделно устройство от огънати метални тръби и еластични ленти, в които никой галактянин не би разпознал оръжие, но Хари знаеше, че това е миниатюрен катапулт — по-практичен в градски условия, отколкото лъкът и стрелите. На пояса си човекът носеше кания с нож.

За всеки друг, освен за земянит, Дуер изглеждаше съвършено спокоен. Но Хари забеляза напрегнатите му рамене, докато живата пътека го водеше към подиума. Киуей отново бе започнал да се отдалечава, но сега любопитството на синтианина надделя над предпазливостта му и той остана да проследи приближаването на младия преждевременно.

— Така, така... — не преставаше да повтаря търговецът, като нервно облизваше мустачките си.

Дуер го поздрави с кимване, без да проявява каквото и да е недоволство, че го е измамил — за очевидно облекчение на синтианина.

Когато приближи до Хари, младежът изключи малкото си търсещо устройство.

— Много умно от твоя страна да излъчваш личен сигнал, капитан Хармс. Платих да ме научат как да боравя с тази машинка, за да те открия. У нас използваме за същата цел шпионски пчели.

— Радвам се, че двамата сте добре — кисело отвърна Хари и кимна към Рети.

Дуер погледна към момичето. То стоеше на сцената с папагала на скианото на рамо и на бавен, звучен английски пееше странно непреодолим псалм, на който публиката пригласяше поне с пет-шест галактянски диалекта. Макар че зениците му се разшириха, лицето на Дуер не издаде изненадата му.

— Трябваше да се сетя — с нервно поклатане на глава отбеляза той. — Е, как предлагаш да я измъкнем оттам, без да предизвикваме бунт сред тези...

Младежът внезапно млъкна. Устата му зяпна... и отново се затвори.

— Не мога да повярвам — промълви Дуер. После прибави с изражение на мрачна решимост: — Извинявай, капитан Хармс. Трябва веднага да се погрижа за нещо.

Хари запремигва.

— Но... какво...

Дуер мина покрай него и безшумно съблече горната си туника. С бързи, сръчни движения той завърза ръкавите и качулката така, че да направи нещо като импровизирана торба, която хвана в лявата си ръка. После се запромъква зад първия ред гости, без да обръща внимание на протестите на онези отзад. Преждевремецът мина зад Туафу-ануф и дъщеря му и се насочи направо към третия хуун — младият мъжкар, чийто напомнящ на пор любимец най-после усети нещо. Макар че се обърна в друга посока, бодливият гребен на тила му се наежи. Животинчето започна да се върти и да се оглежда наоколо с блестящите си очи. Очи, шокирано разширили се в мига, в който Дуер скочи.

„Проклет да съм — помисли си Хари, докато създаването се гърчеше и яростно съскаше в здравата прегръдка на младежа, който накрая успя да го пхне в импровизираната торба. — Това е титлал! — Беше му се сторило, че в гъвкавото същество има нещо познато, но големината не отговаряше. — Миниатюрен титлал... настанил се на рамото на хуун!“

Нищо чудно, че не се бе сетил веднага. Обикновено титлалите бяха големи приблизително колкото шимпанзе. Те изобщо не бяха домашни любимци, а интелигентни, опитни звездни пътешественици, добре известни и обичани на Земята. Освен това, подобно на тимбримските си патрони, титлалите не можеха да понасят хууни!

Дойдоха му наум възможни обяснения. Дали Дуер спасяваше титлалско дете от плен?

Това предположение беше опровергано, когато третият хуун се завъртя, видя Дуер и извика умбла на приятна изненада. Докато торбата продължаваше да се извива, всички наоколо присъстваха на нещо безпрецедентно в анализите на Цивилизацията на Петте галактики — човек и хуун, които радостно се прегръщаха.

Отидоха да поговорят на спокойствие под скелето, което поддържаше платформата за почетните гости. Хари удивено зяпаше едрия извънземен приятел на Дуер, който говореше на съвършен английски, макар и с архаичен акцент.

„Алвин“ също сияеше от радост, което изглеждаше напълно естествено, освен че шимът никога преди не бе виждал хуун да се държи така.

— Хр-рр. Последния път, когато те видях, Дуер, ти висеше под балон с горещ въздух и се готвеше да победиш джофурския кораб с една ръка. Как свърши всичко тогава?

— Това е дълга история, Алвин. И изобщо нямаше да оцелеем, без помощта на капитан Хармс. Ами ти? Това означава ли, че „Стри...

Дуер рязко млъкна и поклати глава, после се поправи:

— Това означава ли, че нашите приятели са успели безопасно да се доберат до точката на прехвърляне?

Хари за пръв път през живота си видя хуун да свива рамене — изненадващо грациозен и изразителен жест за такива сковани същества.

— Да, успяха. Почти. В известен смисъл. — Татуираната му гръклянна торбичка се изду и хуунът въздъхна. — Нека засега просто кажем, че и това е дълга история.

Киуей Синтианина имаше предложение.

— Зная едно много хубаво заведение, където предлагат безплатна храна и пиене на разказвачите на интересни истории, независимо колко са дълги. Искате ли да идем...

Дуер не му обърна внимание.

— Ами приятелите ти? Ур-ронн? Клещовръх? Тюг?

— Добре са. Както и приятелят, който ни доведе тук. Нали разбираш, на някои от нас ни е по-лесно да се показваме на открито,

отколкото на други.

Дуер кимна и Хари видя, че двамата многозначително се споглеждат.

„Я чакай малко — помисли си шимът. — Щом Дуер и Рети са преждевремци от някакъв забранен за колонизиране свят, но познават този хуун, това трябва да означава...“

Той забрави мисълта си, когато Алвин отвърна на някаква реплика на Дуер с радостна умбла, странно напомняща на смях.

— Значи най-последно си спипал в крачка стария Калнокрак.

Младият човек повдигна вече неподвижната торба.

— Да. И няма да излезе оттук, докато не получи отговор на някои въпроси.

Алвин отново се засмя — с което накара Туафу-ануф да потръпне от видимо смущение. Но дъщерята на бюрократа изглежда обожаваше този звук. Отново проявявайки нетипичен за хуун ентузиазъм, тя се представи като Дор-хинуф и изненада двамата земяните, като им предложи да се ръкуват.

— Алвин още от пристигането си не престава да ни разказва за вашия прекрасен свят Шангри-ла^[1] — обърна се към Дуер тя. — Където толкова много раси живеели в мир и хууните се били научили да управляват платноходи!

Заразното й вълнение изглеждаше също толкова странно, колкото и внезапният образ, който Хари си представи — хууни, гордо плаващи по моретата.

„Шангри-ла? — отбеляза той. — Разбира се, че е скрил истинското име на преждевремската планета. Но защо е използвал точно това име? От стара земянитска книга?“

А и как е възможно хуун да се казва Алвин?“

Ако се съдеше по раздвижването зад тях, еретичното сборище на скианото най-последно започваше да се разотива. Шимът обърна внимание на другите.

— За пръв път съм съгласен с Киуей. Трябва да намерим някое спокойно място, където да продължим разговора, преди да дойде време да се връщам в службата си. Но първо искам да вземем Рети...

Той млъкна, усетил, че нещо се променя. През подметките на обувките си Хари почувства поредната вълна от трусове, които от

няколко ядури връхлитаха Каззкарк. Само че този път ритъмът като че ли се беше променил и ставаше все по-моцнен.

Другите също го усетиха. Хууните се разкрачиха и от торбата, в която Дуер държеше титлалския си пленник, се разнесе тихо хленчене. Платформата заплашително се разтресе и от каменния таван се посипа прах.

„Положението се влошава“, помисли си Хари.

Когато на недалечната стена се появи пукнатина, той се поправи: „Става напечено. Адски напечено“.

[1] Тибетската земя на вечната младост в романа „Изгубеният хоризонт“ от Джеймс Хилтън. — Б.пр. ↑

КАА

— Събуди се, пилот! Ела бързо, трябваш ни!

Като риба, закачена на рибарска кукичка и издърпана от морето от жестока корда, Каа усети силно дръпване, когато думите проникнаха в съня му и пръснаха звуковия образ на Пипоу.

Тя плуваше до него. Или по-скоро отразяваните от стените на каютата му екоти и сонарни сенки се бяха слели в нейната изящна фигура, която весело се извиваше толкова наблизко, че сякаш можеше да я докосне. Нежното море на Джиджо галеше телата им и те се носеха напред, голи и волни.

Делфините спят само с едното си мозъчно полукълбо. Но този епизод имаше силата на Делфийския сън — обгръщаше го в присъствието на любимата му и на планетата, на която се бяха надявали заедно да прекарат живота си.

Когато се намеси пронизителният глас и разби блажената му илюзия, Каа отново изпита загубата на Пипоу и се озова в жестокия метален затвор на мегапарсеци от нея.

Ядосан, той удари с перки по леглото на ходещото си устройство. Замъгленото му от съня дясно око най-после се фокусира, за да види странната фигура на Хък, същество, чиято физическа форма напомняше на невероятна комбинация от органични и механични части. Младият г'кек се търкаляше на двете си пружиниращи колела и бясно размахваше четирите си очни стълбчета, докато припряно разказваше каква е причината за ужасната му тревога.

Току-що събудилите се неоделфини бавно възприемат английска реч, особено след потъване в Делфийския сън, но този път гневът на Каа спонтанно изригна.

— Казах никой да не ме безпокои... освен ако не е с-с-спешно!

Отчаяните думи на Хък най-после проникнаха в съзнанието му.

— Спешно е! — извика тя. — Т-току-що се събудих и открих, че Клецовръх...

— Да? — попита Каа и прати сигнал по невралния си кабел, за да включи ходещото устройство. — Какво се е случило?

Гкекът вече излизаше от малката каюта, насочил две от очните си стълбчета напред, а другите две назад към делфина.

— Ела бързо! Клещовръх умира!

Малкият червен кхюин лежеше край херметичния шлюз — ракообразна фигура с пет крака, симетрично протегнати навън като на болна морска звезда. Няколко от щипките му продължаваха да потръпват и рефлексивно да щракат, но иначе не помръдваше. Когато приближи ходещото си устройство и насочи предната му камера, за да го разгледа внимателно, Каа видя следи от грозно вещество — като слуз, — процеждащо се от широката хитинова коруба.

— Какво с-с-се е с-с-случило? — тревожно попита той.

— Откъде да знам? — раздражено отвърна Хък. — Нали ти казах, бях в онзи малък шкаф, в който ти ми направи скривалище, и се опитвах да спя, тъй като не искаше да ме пуснеш навън от кораба. Когато излязох, той вече лежеше тук!

— Но... не знаеш ли какво му има? Можеш ли да направиш нещо?

— Хей, това, че съм г'кек, не ме прави доктор! Да не би всички делфини да са пилоти? Трябва да повикаме помощ!

Каа се заслуша в неравномерното дишане на болния кхюин. Каквото и да беше това отвратително вещество, то се отделяше от петте му подмишници, където се намираха деликатните му кракоусти. Бедното същество очевидно бе много зле.

— Не... — Той поклати гладката си сива глава. — Не можем да го направим.

— Какво?! — Хък се олюля назад толкова силно, че двете й колела отскочиха от пода. Спиците й забръмчаха и тя го зяпна с четирите си очи. — Вече не сме изолирани, рибоглаво създание! Ние сме в цивилизацията! Там навън има всякакви неща, за каквито ние, джиджойците, само сме чели в книгите, например болници и автодоктори. Могат да го спасят!

Каа виждаше яростта на младия г'кек. Силата на приятелската му обич. И му съчувстваше. Но можеше да отговори по един-единствен начин.

— Не трябва да привличаме вниманието към с-с-себе си. Знаеш го. Ако някой тук дори с-с-само заподозре, че на борда на кораба има делфин, ще го нарежат на парчета, за да с-с-се доберат до мен. Просто

се налага да изчакаме трябва да изчакаме да с-с-се върнат Алвин и Ур-ронн. Те могат да обикалят навън, без да привличат вниманието. Или още по-добре, когато с-с-се прибере алхимикът Тюг...

— Това ще отнеме мидури! Знаеш, че Алвин си е намерил приятелка. Тюг шпионира джофуриите, а Ур-ронн остава навън все по-дълго, за да приказва с инженери!

Точно такъв бе планът, разбира се — тримата трябваше да действат като шпиони и да проучват положението в базата Каззкарк и изобщо в Петте галактики. Ако имаше възможност, щяха да установят контакт с някои от малкото съюзници на Земята или да потърсят някакъв начин да осигурят прехвърлянето им в Галактика втора. Докато се опитваха да предадат съобщението на Джилийн Баскин до съвета Терагенс, те трябваше да се помъчат да научат нещо за собствения си вид и да осигурят препитание за себе си и за приятелите си.

Хък беше права. Алвин и Ур-ронн можеха да се забавят още часове. Клецовръх нямаше да издържи толкова време.

— С-с-съжалявам — каза Каа. — Не можем да рискуваме всичко, с-с-само заради нищожния шанс да...

— Не ми пука нито колко нищожен е шансът, нито какъв е рискът! Това няма значение!

Очните ѝ стълбчета яростно се развяваха и усукваха. Но докато го заливаше с ругатни, Каа знаеше, че трябва да е твърд повече заради самата нея, отколкото заради себе си. Сега всички г'кеки на Джиджо бяха заплашени от геноцид — съзнателно изстребление от страна на жестоките джофури, решени да доведат до край древната си вендета — и тази малка женска можеше да е единствената надежда на целия си вид. С помощта на шишенцето семенна плазма, съхранявано в хладилника на малкия кораб, тя можеше да създаде потомство на някое безопасно място, охранявана от съчувстващите ѝ приятели.

Макар това да не допадаше особено много на авантюристичния ѝ характер, Хък твърдеше, че разбира колко е важно. Поне до този момент, в който беше готова да захвърли всичко в името на приятелството.

„Вярност. Обич. Това би трябвало да е по-силно от всичко останало — тъжно си помисли Каа, докато младият г'кек продължаваше да го ругае и не преставаше да настоява да отворят

вратата. — Израснала със земянитски романи, тя се чувства точно като мен. Смята, че само изключително жестоко същество би, поставило голия прагматизъм над любовта и би предало приятел на сигурна смърт... или нещо още по-ужасно... ако логиката го изисква.“

Каа мислено се проклинаше, докато Хък го правеше гласно и изпълваше малката контролна зала с екота на виковете си.

И все пак той не можеше да отстъпи.

Така или иначе въпросът скоро се реши. Само няколко дури по-късно Клещовръх умря.

Хък нямаше силата и волята да му помогне да се избавят от трупа. С помощта на механичните ръце на ходещото си устройство, Каа трябваше да замъкне тежкия кхюин до рециклиращия възел. Г'кекът извърна три от очите си от тъжната сцена, но последното му очно стълбче потръпваше и гледаше, сякаш хипнотизирано.

„Какво се е случило? — чудеше се делфинът, докато пращаше команди по невралния си кабел и караше машината да се движи като продължение на собственото му тяло. — Дали някой е нападнал кораба? Или това е болестта, за която чухме... болестта, погубила много кхюини на Джиджо?

В такъв случай как се е заразил Клещовръх?“

Внезапно Хък нададе удивен вик. Каа се завъртя към нея и погледна надолу към мястото, към което сочеше тя.

На окървавената палуба, където беше лежал Клещовръх, отчасти покрита с отвратителната слуз, сега двамата забелязаха някаква рисунка, издълбана в металната повърхност.

— Той... той... — заекна Хък. — Трябва да я е изрязал със зъби, докато е умирал! Бедният Клещовръх не е можел да ходи и да говори, но все още е бил в състояние да си движи устата, докато е лежал на пода!

Каа зяпна, отчасти поразен от силата на кхюинските челюсти и от находчивото — дори художествено — съобщение, оставено от бедното същество.

Рисунката представляваше лице — смътно хуманоидно, но някак диво, със слаби, хищни скули и малка, жестока уста. Делфинът незабавно го позна.

— Ротен!

Расата от коварни престъпници, успели да убедят група човеци, че са патрони на целия земянитски клан и единствени достойни за почитане богове.

И тогава си спомни! На борда на „Стрийкър“ имаше такова същество! Пленник, тайно качен на кораба в Ууфон. Ротенски господар на име Ро-кенн, отговорен за много престъпления срещу Шестте раси на Джиджо.

— Трябва да се е скрил на нашия кораб! — извика Хък. — Сигурно е излязъл и е убил бедния Клещовръх, за да се добере до вратата!

Каа се замисли за ужасните последици от тази възможност. Колкото и да беше способен, Ро-кенн не би могъл сам да организира бягството си. Трябва да му бе помогнал някой от екипажа на „Стрийкър“. Нещо повече, ако този ротен беше успял да се измъкне в Казкарк, всичките им планове бяха в опасност.

„Успокой се — каза си той. — Ро-кенн не може да ни предаде на властите. Престъпленията, които е извършил на Джиджо, са по-ужасни от тези на преждевремците.

Да, но може да иде при някой от големите фанатични кланове или съюзи и да се опита да им продаде информацията за „Стрийкър“ и Джиджо. Най-малкото ще прати съобщение на другите ротени.“

— Най-добре да се помъчим да се свържем с Алвин и Ур-ронн — реши Каа. Хък за пръв път се съгласи с него.

Само че това изобщо не беше лесно. Като че ли всички телекомуникационни линии бяха задръстени от отчаян трафик. И положението още повече се влоши с поредната вълна субпространствени разкъсвания, която разтърси планетоида и отекна като огромна камбана.

ИЗ ДНЕВНИКА НА ДЖИЛИЪН БАСКИН

Вселената е раздирана от трагедии. И все пак едва сега, когато тя изглежда се разпада, най-после започвам да откривам ироничната, ужасяваща красота на нейния космически замисъл.

Както се случи и при Многоизмерния свят, ние се оказваме заобиколени от внезапно опустошение, безкрайно по-мащабно, отколкото бих могла да си представя.

Далеч надолу виждаме огромни, игловидни обиталища, които се въртят около плътното ядро на огромна древна звезда и са направени така, че да издържат на мощните гравитационни вълни. Само че сега тези домове на трансцендентния клас проявяват признаци на краен стрес и външните им обвивки се отделят като крехки стари кожи — треперейки пред постоянните вълни от пространствени конвулсии, прииждащи в тази част от Галактика четвърта.

Според Сара и Ние това са симптоми на фантастично разкъсване, невиджано от четвърт милиард години насам.

Още по-ужасно е състоянието на огромната армада от „кораби-кандидати“, които придружават „Стрийкър“ и се спускат по сложни, пресичащи се спирали към онези игловидни монолити. Онова, което преди приличаше на тържествена процесия, триумфираща и изпълнена с надежди за сливането на два от великите класове на живота в славен съюз, бързо се превръща в хаос.

Гигантските кораби и сфери са разположени толкова нагъсто, че всяка вълна хипергеометрични конвулсии запраща редиците една към друга. Сблъсъците предизвикват ослепителни експлозии, унищожават безброй милиони и отклоняват още повече съдове от курса им.

И все пак, въпреки целия този ужас, само още няколко кораба се присъединиха към опита за бягство на „Стрийкър“ от този лабиринт, в търсене на сравнително безопасно убежище в дълбокия космос. Изглежда, че пристрастяването към Прегръдката на вълните е непреодолимо, щом веднъж си вкусил от неговата наслада. Като разгонени животни, неустойимо привлечани от брачни територии,

където знаят, че бушува пожар, повечето съдове продължават надолу във фунията, устремени към мечтаната Прегръдка.

Такава ли е съдбата на разумния живот? След като векове са се стремили да постигнат мъдрост, всички раси ли са привлечани надолу от този невероятен инстинкт? От толкова силен копнеж, че продължават напред, дори когато тяхната цел се разпада на части пред очите им?

За пръв път от три безкрайни години най-после започвам да разбирам причината за гоненията на „Стрийкър“... и Земята. Защото откриването на Призрачния флот наистина е предизвикателство, шокираща ерес, която нанася удар в самото сърце на галактянските религиозни системи.

Повечето от тях — а и на дишащите водород — проповядват, че трансцендентността е окончателната съдба на онези, които се сливат в Прегръдката на вълните. Нещо трябвало да има и после... или поне така твърдят те от безброй векове. Защо иначе вселената е развила такъв прекрасен начин на насочване, събиране и отбиране на най-добрите от двата класа живот?

Естествено това трябва да е великият път, посочен от Прародителите, когато заминали преди два милиарда години.

Ами Призрачният флот, с неговите натрапчиви символи и загатвания за древна истина?

Къде го открихме?

В „плитък“ сферичен куп, понесъл се самотно към края на Галактика втора. Място, където пространство-времето е толкова плоско, че дори младите раси изпитват нервно отвращение. Нещо като агорафобия. Такива места рядко се посещават, тъй като там няма нищо интересно за който и да е клас живот, дори за машините.

(В такъв случай какво е привлякло Крейдейки натам? Дали е определил курс към Плиткия куп, защото му се е сторило, че във Великата библиотека няма почти нищо за него?

Или причината за решението му е друга? Решение, което навремето изглеждало толкова странно.)

Сега най-после виждам защо нашите врагове — тандуасите, соросите, джофурите и другите — толкова се уплашиха, когато

„Стрийкър“ излъчи онези първи образи на Призрачния флот... и на Хърби.

Ако това наистина са останки от великите Прародители, запечатани от безброй еони в защитени от полета кораби, какво говори това за Прегръдката на вълните? Дали тази първа раса — най-ранна и най-мъдра от всички — отчаяно се е опитвала да избегне привличането? Може би е знаела нещо ужасно за него?

Навярно са възприемали Прегръдката като нещо съвсем друго. Не като път към трансцендентност, а като рециклираща система. Средство за освобождаване от отпадъците, като Голямото бунище на Джиджо.

Природният начин за освобождаване от старото, за да се отвори място за новото.

Застанал в стъкления си шкаф, Хърби ми се усмихва. Мумията със зловещо зейнала хуманоидна уста е мой спътник още откакто замина Том. Понякога се улавям, че му говоря.

Е, стари приятелю? Това ли е голямата шега? Разбрах ли най-после защо през цялото време ми се хилиш?

Или ми остава да открива още?

Нови ужасни изненади.

Не е лесно да измисля как да се измъкнем от този капан, когато ги няма двамата ни най-добри пилоти. Роякът от кораби и сфери сякаш продължава безкрайно над нас извън границите на която и да е слънчева система. Самата му маса е почти с макропланетарни мащаби!

Откъде ли са дошли всички тези „кандидати“?

Възможно ли е навсякъде да става същото? Ако дори съвсем малка част от старите бели джуджета са дом на трансцендентни, това би означавало, че има милиони такива места, заобиколени от имигранти, които нямат търпение да влязат в рая, въпреки че се разпада пред очите им.

От практическа гледна точка „Стрийкър“ не може да извърши каквито и да е хиперпространствени скокове, докато не се освободим от всички тези огромни кораби и вълновите ефекти на мощните им двигатели.

Даже да успеем да се измъкнем навън, джофурският крайцер все още ни очаква. От време на време го засичаме — той продължава да ни

следи като упорит хищник, който е смъртно ранен и няма за какво друго да живее, освен за да доунищожи плячката си.

Само да можем да се избавим от тази ужасна обвивка, така че „Стрийкър“ да възвърне предишната си подвижност!

Ханес работи по нова идея в тази насока. Емерсън Данайт му помага. Проект, свързан с големия комуникационен лазер.

Бедният Емерсън се опитва да ни обясни нещо — с помощта на песни и рисунки, — но досега разбрахме само, че е успял да се справи с нова мемоатака срещу „Стрийкър“ и междувременно е унищожил предателката Тш'т.

Не мога да не скърбя за нея. Милата приятелка, която стоеше до мен по време на тези безкрайни кризи. Клетата Тш'т си е мислила, че постъпва правилно, като търси помощ от своите богове.

Сега в неспокойните ми сънища броди още един призрак.

Голямата новина е, че Ние най-после е успял да проникне в онова, което минава за комуникационна мрежа на трансцендентните.

Както можеше да се очаква, това е плътна, сложна система, далеч по-съвършена от галактянската техника. Досега е оставала невидима, защото само малки периферни части използват класическа електроника или фотоника. Основният метод очевидно е квантово изчисление в толкова грандиозни мащаби, че трябва да използва силно компресирани гравитационни полета.

— Такива полета не съществуват тук — отбеляза Ние. — Дори сред игловидните жилища, които обикалят точно над компактного ядро на звездата, ресурсите са изключително недостатъчни.

Сигурно регистрираме периферията на нещо много по-огромно. Нещо, чийто център се намира надалеч от тук.

Разбира се, дойде ни наум, че това може да е нашият шанс. Нашата надежда да се свържем с „по-висши власти“, както ни нареди съветът Терагенс. Съществата, които ни предадоха при Многоизмерния свят — онези така наречени Стари, — бяха като бебета в сравнение с умовете, използващи тази нова мрежа. И наистина, всички признаци показват, че те са онзи връх, който постига животът.

И все пак не ми се иска просто така да предам нашата информация от Плиткия куп. Толкова много пъти оставахме

разочаровани. Навярно и трансцендентните изпитват същия страх — че под Прегръдката на вълните се крие смъртоносен капан.

Ако им хрумне да се обърнат срещу нас, няма да имаме абсолютно никакъв шанс.

— Хайде първо да им зададем няколко прости въпроса — казах аз. — Някакви предложения?

— Да ги попитаме за буюрите! — възбудено отвърна Сара Куулън. — Дали са там долу? Дали буюрите са станали трансцендентни?

Напоследък тя постоянно си мисли за вида, който е бил последен наемател на Джиджо. Раса на генетични манипулатори, които изглеждат предварително са знаели, че на планетата им ще се заселят преждевремци, а също и за настъпването на Времето на промени.

— Ще ми е трудно да предам дори такъв прост въпрос. Може да се окаже невъзможно да проникна в матрицата по такъв начин, че някой да ме забележи или да си направи труда да отговори — предупреди ни Ние. — Но ще опитам.

Разбира се, ние рискуваме да привлечем вниманието на още по-могъщи врагове. Но след като шансът и бездруго е против нас, изглежда усилието си струва.

Междувременно нашият делфийски астроном Зубдаки съобщава лоша новина за рояка от кораби на кандидати.

Той не знае почти нищо и не го е грижа за хиперпространствените разкъсвания на реалностната тъкан. С това се занимава Сара. Зуб'даки се интересува от самото бяло джудже и от количеството материя, приближаващо се към него като останки, повлечени от силен въртоп.

— Ами ако повечето кораби не улучат целта с-с-си? — попита той. — Ако не успеят да влязат във входовете на игловидните с-с-структури? Ако иглите вече ги няма, за да ги приемат?

Страхувам се, че първоначалната ми реакция беше безчувствена. Попитах го защо му пука, че някакви гигантски бегълци могат да паднат в гроба, който сами са си изкопали. Нашият дълг е да избягаме. Да оцелеем.

Но ще го изслушам.

Какво значение има още една тревога? Вече отдавна престанах да ги броя.

ЛАРК

Срещата бе странна, радостна и обезкуражителна.

Отдавна мечтал за този момент — да намери, любимата си, — сега Ларк гледаше към Линг, която стоеше от отсрещната страна на пропаст, далеч по-голяма от няколкото разделящи ги метра.

Тя се носеше сред плътен рояк от гърчещи се, пулсиращи неща, които плавно се движеха в огромна прозрачна мембрана, изпълваща по-голямата част от тази огромна зала и продължаваща през няколко люка в други отсеци на кораба.

Освен човешката фигура на Линг, той зърна поне една извиваща се кхюинска ларва, както и няколко животински вида от Джиджо и други светове. Ларк разпозна множество трекски пръстени, както и безброй гърчещи се зелени стъбла, които сигурно са били растения.

В гигантския мехур гъмжеше и от напомнящи на балони форми, които се огъваха като амеби или подскачаха като топки от желе. Макар да се различаваха по цвят от зангското създание, което носеше като дрехи на себе си, Ларк ясно виждаше, че са родствени.

Въпреки приликата обаче, когато забеляза тези свои „братовчеди“, неговият спътник се опита да го накара да избяга. Но Ларк беше непреклонен и наложи на вцепенените си крака да продължат напред към Линг.

Когато се приближи, той потърси очите ѝ. Дали тази огромна клетка просто я бе погълнала с някаква груба биохимична цел, например като органела, за да изпълнява определена функция в полза на цялото? Или Линг запазваше същността си?

Спътникът му протегна псевдопод пред лявото му око и образува вакуола в зрителното му поле. В малкото пространство се появиха стотици „представители“, които имитираха различни форми и предложиха Ларк да се обърне и да се махне оттук!

— О, я стига си се оплаквал, страхливец такъв — презрително отвърна той. — На Джиджо сме се научили, че старите врагове могат да стават приятели. Пък и каква друга работа имаш в момента?

Значението на думите му някак си стигна до занга, който отдръпна представителите си и ги пое обратно в тялото си.

Наистина, не можеше да се върне в базата си точно от противоположната страна на бойния кораб. Между тях лежеше огромно опустошено пространство. Сега „Полкджхи“ бе пълен с неща, които пълзяха по коридорите, прегризваха стените и им придаваха гротескни форми. Основните корабни системи изглежда бяха пощадени. Те все още се намираха под контрола на оцелелия джофурски екипаж — който ставаше все по-отчаян, — но докога?

Ларк усети, че до него се приближава едро създание. Третият член на групата им.

— Ти си прав, Ларк — прошепна купчината лъскави пръстени, чиято пулсираща маса трепереше, докато отделните ѝ части спореха помежду си. — Огромното макросъщество очевидно е решило да се разширява, докато изцяло не запълни „Полкджхи“. Можем да избягаме, но къде? Следата ни доведе тук. Нашата/моята/твоята/нашата съдба явно лежи вътре. Хайде да разберем какво иска. Какви са целите му. Защо е дошло тук.

Ларк забеляза признаци на промяна в желатиновата маса. Очите на Линг, които до този момент бяха ужасяващо пусти, сега като че ли се проясниха и постепенно се фокусираха към него.

В тях внезапно проблясна светлина! Беше го познала! Макар че устата ѝ бе покрита от симбионт, тя очевидно се усмихна и протегна напред ръце.

— Е, погледни на нещата откъм хубавата им страна — отбеляза той, макар че зангският му спътник потръпваше от страхливо примирение. — Там вътре изглежда интересно. Може да научим много неща, а?

Гигантската мембрана не се опита да ги сграбчи, когато се приближиха. По-скоро леко се сви, после като че ли предпазливо ги подуши, сякаш благоволяваше да бъде ухажвана. Ларк протегна ръка и погали повърхността ѝ. Беше ледена и в същото време ужасно приятна по начин, който не можеше да проумее.

Зангът потрепери, после като че ли промени мнението си. Ларк усети нещо като изненада. Това явно не бе смъртният враг, който спътникът му очакваше, а далечен роднина, по-голям и по-мил.

Огромната желатинова маса най-после взе решение. Пред тях се образува кухня с формата на тунел или врата.

Ларк не се поколеба. Той закрачи напред към любимата си.

Изглежда инстинктът не го беше излъгал. В това сливане имаше нещо дълбоко естествено.

На теория класовете на дишащите водород и кислород бяха несъвместими. Те използваха различни химични вещества и съществуваха при съвсем различни температури. Но животът има опит в решаването на всякакви проблеми. Симбиозата позволява на два или повече организма да обединяват способностите си и да постигат неща, които само единият от тях не би могъл да осъществи. Тъкмо това се бе случило, когато в земните океани се бяха слели първите клетки, за да образуват съюзи, по-жизнени от отделните части.

Скоро Ларк свикна с идеята, че същото може да се извършва на много по-сложно равнище, особено под напътствието на мъдър разум.

Така или иначе, докато гъмжащият рояк от други „органели“ го заобикаляше, той се интересуваше само от една от тях, чиито ласки го караха да се чувства на това странно място по-уютно, отколкото в леглото си на Джиджо.

„Радвам се, че сме запазили всичките си наистина важни функции“, отбеляза Ларк.

Линг плътно се притисна до тялото му, докато двамата се носеха в мембраната. Отговорът ѝ не се разнесе като звук, а пряко, сякаш предаден от течната среда.

„Типичен мъжкар. Стига половите ви органи да са задоволени, за вас нищо друго не е от значение.“

Той запремигва.

„Твоят не беше ли?“

Тя отвърна с леко, очевидно задоволено стисване на ръката му. Кожата ѝ все още трептеше от ритмите на напрегнатото им любене.

Част от Ларк — неуморният мислител — се зачуди за какво би могло да използва човешката сексуална страст макросъществуването. Не че не беше благодарен за този нов етап от живота си. Но щом започнеха да текат, мислите му просто нямаха спиране.

„Какво се случи с Ранн?“ — попита той.

Единственият друг човек на борда, ужасният даникски воин, бе използвал дарбите си в полза на джофурите. Ларк не можеше да се

отпусне, докато знаеше, че врагът му все още е някъде там.

„Не се тревожи за него. Повече няма да ни безпокои.“

Когато погледна към нея, Линг сви рамене и покрай ръцете ѝ се завихриха мехурчета.

„И той беше погълнат. Майка сигурно не го е харесала на вкус. Но тя никога не изхвърля ценен материал, затова го използва по друг начин. Преди известно време видях две части от него — крак и бял дроб, струва ми се, — включени в някаква органела.“

Ларк потръпна. Бе благодарен, че „вкусът“ му е получил одобрението на макросъществото.

„Майка ли го наричаш?“

Линг кимна. Нямаше нужда да обяснява. Името беше съвсем подходящо. Макар че грижовното хранене очевидно представляваше само един от аспектите на природата му. Тя имаше и брутално прагматична страна.

Той усети съгласието на занга, неговият отдавнашен спътник, който сега съществуваше под формата на компактна, носеща се наблизко сфера. Единствената останала помежду им връзка бе тънката тръба и дори тя може би скоро щеше да се разпадне, когато усвоиха самостоятелните си роли в този нов свят. Зангът все още се чувстваше дълбоко неуверен, макар че тази среда — в която плуваха безброй представители, изпълняващи пищни симулации — би трябвало да му е по-позната.

В мрачната далечина Ларк видя още едно същество, което успешно се приспособяваше. Купчината восъчни трекски пръстени — която някога беше представлявала Аскс, а после джофура на име Еуаскс — стоеше на пода, заобиколена от рояци мехурчета, мембрани и пълзящи симбионти. По пъстрите вълни, които пробягваха по страните му, Ларк виждаше, че съставното създание е на върха на щастиято. Какво друго можеше да е по-важно за треките от това да станат част от нещо по-голямо и по-сложно, организация, в която участваше всеки пръстен, всяка частица.

Ларк все още се чудеше как е изградено всичко това. Дали съществуваше главен контролиращ разум — като джофурски господарски пръстен? Или право на глас имаше всяка съставна част? И двата модела симбиоза съществуваха в природата... ѝ политиката.

Имаше чувството, че уточняването на тези подробности засега предстои. „Майка“ не бе завършила оформянето си.

„Ела — каза Линг и го хвана за ръка. — Искам да ти покажа нещо.“

Трябваше му известно време, за да свикне с придвижването в новата среда. Обикновено това изискваше нещо подобно на плуване, макар че на някои места плътността се променяше и те можеха да ходят по пода. Нямаше ясни преходи, както между море и бряг. По-скоро всичко се преплиташе и сливаше като мислите, които двамата с Линг споделяха.

Накрая тя посочи към огромно гнездо от извиващи се пипала. Много от тях бяха свързани с гърчещи се форми — Ларк видя още една кхюинска ларва, две трекски купчини... и нещо, което напомняше на кентавровиден урс, свит като зародиш и предпазван от ембрионна ципа. Не разпозна жълто-кафявата фигура, макар че урските „проби“ бяха взети от джофурите на Джиджо. Страните му бавно се надигаха, сякаш от спокойно дишане и Ларк видя разумна яснота в трите му очи.

Имаше и други дишащи кислород. Някои определи по илюстрациите от книжни учебници, които преди много време бе прехвърлял в библиоския архив, докато други му бяха непознати. Всички бяха оплетени в симбионти, които ги свързваха с водородни сфери и други балоновидни неща. Най-зловещ му се стори фактът, че изглежда никой нямаше нищо против.

„Тук майка се свързва с информационната мрежа“, поясни Линг и посочи към мястото, откъдето излизаха пипалата. Той се втренчи в мрака и различи един от главните компютърни терминали на „Полкджхи“.

Линг протегна ръка, хвана три от пипалата и подаде по едно на Ларк и занга.

„Хайде да видим какво става наоколо.“

Това беше странен начин за получаване на информация. Донякъде невронен, както и визуален, той включваше и части от ума, които Ларк обикновено използваше за въображение, представяйки си някое събитие с онова колебливо „ами ако“, винаги съпътстващо мечтите.

Имаше логика. За всички дишащи водород същества мисленето представляваше симулативен процес — отделяне на малки части от

самите тях и разиграване на определен сценарий до логичния му завършек. Благодарение на опита си със занга, Ларк скоро свикна и се научи как да си представя, че самият той е обект на собственото си внимание.

„Аз съм „Полкджхи“... преди горд боен кораб на могъщата джофурска раса.

Сега съм разделен... на много части. Моят джофурски екипаж — храбър, но объркан — беше изолиран от най-важните отсеци... машинно отделение, оръжейни и животоподдържащи системи.

Водени от целеустремените си господарски пръстени, воините са готови да се бият до смърт с омразните нашественици... и в същото време продължават да преследват ненавистната си жертва, независимо дали това ще ги отведе в ада или в самия рай.“

Ларк усети вълна на странна емоция — неохотно уважение към безстрашните джофури. Тяхната непреклонност пред лицето на ужасните катастрофи показваше защо видът им е постигнал могъщество и влияние сред великите дишащи кислород кланове. Фактът, че макар и временно, устояват пред сили, по-стари и велики от самите тях, беше внушително постижение.

Въпреки това се надяваше скоро да се провалят.

Линг насочи вниманието му навън от очукания корпус.

За миг Ларк се олюля от неочаквания образ, който напомняше на гигантско торнадо!

Заобикаляше ги невероятен циклон, вихрушка от огромни обекти, които искряха и проблясваха, докато се спускаха по спирала в стесняваща се фуния към мътнобелите пламъци на малка звезда.

Той бързо разбра, че познанията му вече не се ограничават до скромното му образование на джиджоски преждевремец — провинциален биолог, свикнал само с хартиени книги. Трябваше съвсем слабо усилие на волята, за да се прехвърли в ума на Линг и да възприема факти, връзки и хипотези, обясняващи сцената пред очите им. А имаше и други архиви — не толкова познати, но също толкова достъпни.

Внезапно Ларк насочи мисълта си към огромния циклон от спускащи се надолу космически кораби и се отъждестви с тях.

„Аз съм Роякът на кандидатите, миграция на избрани оттеглили се от цивилизацията на дишащите кислород и водород.

Най-после въздигнали се дотук.

Уморени от безсмислените битки и караници на плоския космос и реалното време.

Примамени от изкусителното очарование на Прегръдката на вълните.

Напълно съзнаващи опустошенията из Петте галактики.

Разбиращи опасностите, които ги очакват.

И въпреки това продължавам навътре. Сливам многобройните си части. Създавам уникална смес от онова, което е било просто обещаваща суровина. Събирам в едно най-добрите от двата класа.

Надявам се и се чудя какво идва после...“

Сега Ларк виждаше и контекста на онова, което бе сполетяло „Полкджхи“. То представляваше част от много по-мащабен процес! Същите сливания на форми на живот трябва да се извършваха и на всеки от милионите огромни съдове навън... само че навярно по-мирно, с по-малко съпротива от страна на екипажите, които бяха много по-добре подготвени от бедните джофури.

И все пак не можеше да не долови масовото отчаяние. Това величествено сборище на кандидати за трансцендентност трябваше да е спокойно и организирано. Но с всяка изтекла дура ставаше все по-хаотично. Искрите, които по-рано му се бяха сторили толкова весели, сега разкриваха огнени сблъсъци. Ужасна гибел пълзеше сред сливащите се кораби.

Линг отново посочи и умът му я последва. Вместо навън, общото им внимание се насочи надолу към източника на гравитация и светлина, където огромни, стройни структури орбитираща плътно около компактна звезда.

На пръв поглед игловидните домове също изпитваха ужасно налягане. Докато двамата с Линг ги наблюдаваха, от тях се отчупваха парчета, по-големи от планини, и се разпадаха под страшната сила на мощни вълни.

И все пак Ларк не изпитваше мъка, тревога или усещане за надвиснала опасност.

„И нищо чудно! — осъзна той. — Иглите изобщо не са домове! Това са портали за друго място!“

Линг кимна.

„Всъщност, ако се замислиш, изглежда логично.“

Ларк насочи ума си като връхлитащ сокол към една от бързо въртящите се игли, дълга и тънка като копие. Макар че се отчупваха части от обвивката ѝ — откъснати от хаотични хипервълнови смущения, — той някак разбра, че те не са важни. Просто временни обиталища и поддържащи структури. Когато се отделяха, под тях се разкриваше блестящата сърцевина, сияеща и сякаш хлъзгава.

Мисълта му пристигна тъкмо когато един от „кандидатите“ — напълно преобразена сфера-кораб — завършваше дългото си спирално спускане и бързо приближаваше иглата, като се плъзгаше точно над плазмените огньове на бялото джудже. Огромният хибриден съд — вече хомогенна смес от водородната и кислородната цивилизация — шеметно се носеше към отворения портал, сякаш притеглян от мощно поле.

Корабът-сфера внезапно като че ли се плъзна странично през тесен прорез в пространство-времето.

Отворът изчезна само след мигове. Но това бе достатъчно за Ларк.

Първото му впечатление за отсрещната страна беше плътна, въртяща се чернота. Тъмна топка, по която проблясваха ярки светлинки. Някак можеше да усети усукването и извиването на вакуума, изкривяващо всички съзвездия отвъд.

„Това е неутронна звезда — отбеляза Линг. — Много отдавна е изразходвала или изхвърлила горивото си. Сега се е свила и е далеч по-малка от бяло джудже — диаметърът ѝ няма и десет километра! Гравитационното налягане под повърхността е толкова високо, че атомните ядра се сливат със заобикалящите ги облаци от електрони и образуват „дегенерирала материя“.

Онези искри там са гама-лъчи, които трансцендентната мрежа за наше удобство предава във видимия спектър. Всеки проблясък представлява зрънце, голямо навярно колкото бактерия, което набира почти светлинна скорост, преди да се блъсне в повърхността.

Във всяка галактика има по половин милиард от тези плътни звезди... и на всеки трийсет години се ражда по една нова. Но само няколко неутронни слънца притежават особеностите, необходими на

трансцендентния клас. Трябва да са спокойни. Да се въртят бързо, но да са със слаби магнитни полета.“

Ларк преодоля изненадата си.

„Разбирам какво става. Процесът продължава!

Нима усилващият се апетит за вълни може да се задоволи с обикновено бяло джудже? Разбира се, че те ще мигрират на място, където полетата са още по-силни.

Значи безбройните кандидати, които в момента заобикалят „Полкджхи“, само минават оттук! Използват бялото джудже като сборно място — където да се слоят и преобразят, за да се приготвят за следващата фаза.“

Когато отново се отвори тесен прорез, Ларк насочи мислите си през него, като яхна вълна на гигантска информационно-обработвателна система — като морска бълха, кацнала на върха на цунами, — за да разбере какъв живот водят трансцендентните същества на такова странно място.

Неутронната звезда сякаш бе обгърната от мъгла, стелеща се точно над повърхността.

„Жилища“, посочи Линг.

Ларк се опита да се вгледа по-внимателно, но му пречеха обектите, които с невероятна скорост профучаваха над гладката, черна повърхност. Всяка орбита отнемаше съвсем незначителна частица от секундата. Гравитацията беше толкова висока, че вълните биха разкъсали на парчета всеки физически обект с големина повече от няколко метра.

Макар че сетивата му бяха подсилени от Майка, способностите на органичния мозък си имаха граници.

„Но... — мислено заекна Ларк. — Когато дишащите кислород и водород се слоят, резултатът си остава органичен... и се основава на вода. Как биха могли да издържат там долу същества като нас?“

Сякаш въпросът му бе команда — фокусът на вниманието им се насочи навън към съседните райони от космоса, където сега можеха да различат огромен брой тъмни, вретеновидни обекти, строени в прави редици.

Ларк усети метални присъствия, всяко очакващо своя ред с търпеливо мълчание, което можеше да произхожда единствено от

бездънните глъбини на междузвездния вакуум.

И тогава разбра.

„Машини!“

Беше пристигнал трети клас живот. В отговор на някакъв мощен зов, най-добрите и най-съвършените от техния вид се бяха събрали, за да участват в нов съюз.

В друг вид брак.

В космоса се появи тесен прорез, който позволяваше достъп към зоната на бялото джудже. В изкривеното небе проникна още една сфера-кораб, носеща товара си от обединени форми на живот.

Около нея се струпаха няколко десетки от очакващите машини, които образуваха пашкул от нишковидна светлина.

Нямаше съпротива. Ларк не усети нито ужас, нито примирение. Само готовност за преобразяване.

Биологът в него разпозна нещо изящно и естествено в този процес, макар че скоро подробностите станаха прекалено сложни и неясни, за да ги следва дори с подсилените си сетива.

Неочаквано с мощен взрив от светлина всичко се промени.

От проблясъка остана само дъжд от искри, който бързо се изсипа към прегръдката на гравитационните полета точно над неутронната звезда.

На Ларк му се зави свят от удивление. Той отдръпна мислите си и ги върна в реалния свят, като прикова поглед върху меките кафяви очи на Линг.

„Това ли било? Там ли свършва всичко? Дишащите кислород и водород се сливат с машините и после вечно орбитират около плътно черно слънце?“ Тя поклати глава.

„Дотам бях в състояние да проникна. Но е логично да не е така.

Помисли, Ларк. Сливат се три класа живот. Трите, които са известни като най-буйни. Най-способни да манипулират материята и енергията. Най-после знаем защо дишащите водород и кислород и машините толкова дълго са били в състояние да съществуват съвместно... тъй като имат обща съдба и никой не може да оцелее без другите.

Но има още класове. Още разумни същества! Кванталите и метамемите например. И се носят слухове за други, за които не се

споменава във Великата библиотека. Простата логика — и естетика — ме кара да си мисля, че процесът продължава. Трябва да се присъединяват и други. На някакво равнище отвъд онова, което току-що видяхме.“

Ларк премигна.

„Някакво друго равнище ли? Но какво би могло да се крие отвъд...?“

После внезапно разбра.

Споделил просветлението му, малкият занг до него отдели зловонни мехурчета — равносилни на стъписан вик — и се сви навътре. Но Ларк само кимна.

„Говориш за черните дупки.“

В мислите му се заизлива неканен порой от информация, който разкриваше много различни типове „дупки“, известни на науката — места, където плътността на материята надхвърляше точката на невъзвратимост и гравитацията бе толкова висока, че не можеше да се измъкне каквато и да е светлина или данни. За описаната от Линг цел бяха подходящи само няколко от дълбоките ексцентричности. Предимно по-малките — само няколко десетки пъти по-големи от типично слънце. Бездънни бездни, чиито стръмни краища бяха обливани от най-мощните вълни... и където самото време беше почти неподвижно.

В тясното пространство точно извън събитийния хоризонт на черната дупка различията между материя и енергия се размиваха. Причинно-следствените връзки не се поддаваха на властта на Ифни. При съответните обстоятелства можеха да се слоят всички класове живот, за да образуват смес от чист разум. Разумът в дестилирания му вид.

Ако всичко бе както трябва.

„Ти си права, това е логично и естетично. Дори красиво по свой собствен начин.“

Но имам един въпрос, Линг.

Къде е нашето място във великата схема на нещата?

Искам да кажа, къде сме ние с теб?

Всички същества на тези кораби и сфери, които ни заобикалят, може да са готови за такава съдба... ако предположим, че оцелеят в

този хаос, за да стигнат до следващото равнище. В крайна сметка, те са прекарвали векове в усъвършенстване на душите си и в подготовка за това преобразяване.

Ала ние с теб попаднахме тук случайно! Защото се оказахме на неподходящото място в неподходящ момент. Мястото ни не е тук!“

Линг плъзна ръка в неговата и той усети в ума си топлата ѝ усмивка.

„Не ти ли харесва новото ни гнездо, обич моя?“

Той стисна дланта ѝ.

„Знаеш, че ми харесва. Просто не горя от желание да направя следващата стъпка — да се „слея“ с някакви космически механоиди, после да се свия до размерите на грахово зърно и накрая...“

Тя го накара да замълчи с леко мисловно докосване, успокоителна милувка, която стопи паниката му.

„Всичко е наред, Ларк. Не се тревожи.

Много се съмнявам, че ще стигнем чак дотам.

Сигурна съм, че джофурите имат да кажат нещо по въпроса.“

САРА

Макар да получи отговор на въпроса си, тревогите на Сара не престанаха да я измъчват.

Докато холограмата на Ние се въртеше наблизо, тя загрижено мръщеше чело.

— По дяволите! Надявах се да разбера, че копелетата са станали трансцендентни.

— Мога ли да науча защо се вълнуваш за съдбата на която и да е стара раса? — озадачено попита компютърният глас.

Сара още повече се намръщи.

— Буюрите не са просто която и да е раса. Когато са наемали Джиджо, те са били прочути с интелигентността и остроумието си. Могат да бъдат наречени тимбримите на своето време, само че са били далеч по-фини в политическите игри... и са имали много по-мащабно мислене за това какво е необходимо, за да се направи добра шега.

— От името на моите тимбримски създатели ти благодаря за комплимента — саркастично отвърна Ние. Но Сара се беше научила да не обръща внимание на симулираните му настроения, целящи да дразнят хората. Тя бе загрижена за раса от шегобийци, чиято идея за хитър номер спокойно можеше да обхваща милион години. Търпеливи шутове, сред чиито жертви беше и собственият ѝ народ — Общностите на шестте раси на Джиджо.

— Сигурен ли си, че трансцендентните поддържат пълни архиви? — попита младата жена. — Когато са направили следващата стъпка, буюрите може да са минали през друго бяло джудже — през друга фуния на сливане.

— Ти не разбираш природата на квантовото изчисление — сухо отбеляза Ние. — Всяка част от трансцендентната мрежа е в локален контакт с всички други. Няма разлики в пространството, дори във времето. Всички трансцендентни знаят онова, което е известно на другите. Става дума за максимално приближение до онова, което вие, хората, сте наричали „Всезнаещото божество“... от тази страна на точката Омега.

Сара изсумтя и използва силния акцент на долоски свободен фермер:

— Досега съм виждала десетина категории така наречени звездни божества и нито едно от тях не ме е впечатлявало. Очевидно дребнавостта следва живота навсякъде, колкото и нависоко да се издигне.

— Толкова млада, а толкова цинична — въздъхна Ние. — Така или иначе, въпросът, който прати до Мрежата, все пак получи отговор. Ако приемем, че трансцендентните не лъжат, можем да сме сравнително сигурни, че буюрите още не са се присъединили към тях.

Сара изръмжа. Това ѝ беше изглеждало най-доброто възможно решение на проблема, който я гложеше напоследък. Колкото повече затъваше в уравнения — в моделиране на ужасните конвулсии, които сега разтърсваха космоса, — толкова по-ясен ставаше един факт.

Математиката просто бе прекалено изящна, прекалено красива, за да е възможно всички от галактянското общество да не забележат връзките. Независимо колко тесногръдо и плиткоумно беше мнозинството, някой определено трябваше да е получил подобни резултати. Подобни начини да гледаш през щорите.

Всеки, който го направеше, можеше да разкъса булото на потайността и предварително да разбере, че настъпва пространствено-времева криза. Време, през което щяха да бъдат прекъснати всички хиперпространствени пътища и щеше да се възцари хаос.

Все повече доказателства убеждаваха Сара, че буюрите трябва да са знаели това. Те бяха планирали нещата така, че след обявяването на Галактика четвърта за угарна и нейното евакуиране, в системата на Джиджо да бъдат привлечени преждевремци. Тяхно дело беше също „приспиването“ на недалечната точка на прехвърляне, както и експлодирането на Измунути.

„Има и още съвпадения — помисли си тя. — Например защо всички преждевремски групи са се заселили само на Склона, въпреки първоначалните ни войнствени натура? Предполага се, че е заради Свещените свитъци, но ми се струва, че се е намесила друга сила.

Яйцето. То тайно е въздействало на нашите предци, дори две хилядолетия преди да се появи на повърхността.“

Всъщност защо да спира дотук? Може би буюрите бяха избрали и кои раси да пратят тайнокорабите си на Джиджо, за да установят

незаконната си колония?

Дали бяха манипулирали г'кеките, например, подтиквайки тези весели, процъфтяващи космически скитници към безнадеждна кръвна вражда с джофурите, така че да избяга съвсем малка част от расата и да потърси убежище под строгото, немигащо око на Измунути? Дали после бяха освободили някои джофури от техните господарски пръстени, за да създадат треките, които е трябвало да се установят на Джиджо и да се сприятелят с г'кеките?

Проблемът с мисленето за правдоподобни конспирации се състоеше в това, че умът жадно се нахвърляше на всяка връзка и я превръщаше във вероятност... като например обвиняването на буюрите за всичко, случило се със Земята през последните няколко хиляди години. Защото мракът, невежеството, болката и изолацията бяха превърнали човеците в това, което бяха, и в резултат ги бяха принудили да пратят тайно-кораби към отдалечени ъгълчета на космоса.

Да пратят спасителни лодки — като „Убежище“, — с надеждата малки човешки групи да се спасят от настъпващия потоп.

Дали буюрите бяха организирали всичко това, само за да получат необходимите елементи за шедевъра си на Джиджо?

Сара поклати глава. Ако следваше този път — и разпростреше теорията си далеч извън наличните доказателства, — щеше да свърши с параноя.

— Като проникнахме в трансцендентната мрежа, ние научихме още нещо — каза Ние. — Край Слънчевата система вече седмици наред се води гигантска космическа битка. Макар че в последно време е получила подкрепата на някои смели съюзници, защитните сили на Земята са на изчерпване. Скоро пътят пред фанатиците ще бъде открит.

Когато най-после се нахвърлят върху синия роден свят на твоята раса, Сара, те няма да имат никаква милост.

Докато тя търсеше отговори, опитът за бягство бавно напредваше.

Външните фланци все още бяха покрити с „вълшебната“ обвивка и „Стрийкър“ далеч не бе толкова подвижен, колкото някога. Без Каа Късметлията на руля, Акеакемай и другите делфини бавно пилотираха кораба надалеч от бялото джудже.

Навсякъде около тях кипеше въртоп от отчаяни съдове и останки от мощни експлозии. Докато повечето кандидати се опитваха да поддържат курса и упорито продължаваха да се спускат надолу, въпреки сблъсъците и хаоса, малка част се опитваха да избягат като „Стрийкър“. Достатъчно, за да нарушат редиците и да пръснат и последните остатъци от някакъв ред. Промъкването през такава вихрушка изискваше нещо повече от обикновен късмет. Трябваше да се случи чудо.

Добре земяният кораб да стигнеше до открития космос, там го очакваше джофурският крайцер. И старият проблем да намерят сигурно място, където да се скрият.

Сара погледна към Джилиън Баскин в отсрещния край на заседателната зала. По-възрастната жена се съвещаваше с гладка, синьо-сива фигура, плуваща зад стъклена преграда в пълната с вода част на помещението. Това беше делфийският астроном Зуб'даки, който обясняваше нещо на английски диалект, прекалено писклив, за да го разбира Сара.

Но ако се съдеше по отпуснатите рамене на Джилиън, новината не беше добра. Лицето ѝ бе бледо и тъжно.

„Това може да са последните мигове от живота ни — помисли си младата жена. — Би трябвало да ги прекарам с Емерсън, а не да се занимавам с теории за древни престъпления или да анализирам космически катастрофи, които никой не може да предотврати.“

Уви, Емерсън изобщо не се мяркаше наоколо. Въпреки недъга си, инженерът ръководеше всички техници, които Ханес Суеси можеше да освободи. Бяха се отказали да се мъчат да изстъргват опасната обвивка на „Стрийкър“ и вместо това работеха по комуникационния лазер. Макар че идеята на Емерсън все още оставаше неясна за повечето членове на екипажа, Джилиън беше одобрила проекта, отчасти, за да намери някаква работа на свободните от дежурство и да поддържа духа им.

„Иска ми се да имах такова убежище... да се занимавам с нещо, да се преструвам, че помагам. Но единственото, което зная за техниката, е как се прави хартия с помощта на примитивни чукове и енергия от малката воденица на Нило. Като се изключи това, аз съм просто шаман. Майстор на древното земянско изкуство на изчисленията.“

Прити ѝ донесе няколко листа, покрити с рисунки, които представяха хиперпространствени пътища, изкривени и стигащи почти до точка на разкъсване. Усетило меланхоличното настроение на господарката си, дребното шимпанзе остави скиците настрана и се сгуши в скута ѝ.

„Милата ми Прити — помисли си Сара, докато я галеше. — Ти си няма, докато земните шими вече могат да говорят и да управляват звездни кораби. И все пак колко ми се иска да им докажеш качествата си! Със сигурност ще ги удивиш, стига някога да стигнем до Земята.“

Джилиън прекъсна разговора си със Зуб'даки и направи бързи жестове с ръце, за да повика холографски изображения на още няколко делфийски лица, сред които Акеакемай ѝ главният астрогатор Олело. Те я послушаха в продължение на няколко минути, после възразиха достатъчно високо, за да може Сара да дочуе откъси на тринарно-англически.

— ... ние действаме колкото е възможно по-бързо при с-с-сегашните обстоятелства. Би било глупаво и безразсъдно просто да с-с-с-с хвърлим с-с-с главата напред в този хаос!

Тя не успя да разбере отговора на доктор Баскин, но той оказа сериозно въздействие върху Акеакемай, който изцъкли очи с почти човешка изненада. Вечната делфийска „усмивка“ сега бе помрачена от огорчение.

Сара внимателно повдигна Прити от скута си и я остави на пода. После се изправи и се насочи към разговарящите, чиято разгорещеност нарастваше с всяка изтекла дура.

— Но... — заекна Акеакемай. — Ами трансцендентните? Те с-с-с със с-с-сигурност няма да допуснат такова нещо!

„Какво да допуснат?“ — зачуди се Сара, когато се приближи.

Внезапно се появи холограмата на Ние, която се завъртя във въздуха край Джилиън Баскин.

— Имам лоша новина — съобщи компютърът. — Порталите се затвориха. Вече не приемат кандидати от това място.

— Страхувах се, че ще стане така — отвърна Джилиън. — Субпространствените разкъсвания са повлияли върху функционирането на порталите. Сега корабите няма къде да отидат и ще се струпат точно над повърхността на джуджето.

— Вече се струпват. Все повече кандидати завършват преобразяването си и се установяват в ниска орбита. Обаче... — Холограмата се изви и поклони. — Не си права за порталите. Те не са повредени. Наистина изглежда, че са престанали да приемат нови кандидати. Но причината е, че сега просто имат други задачи.

— Покажи ни! — като наруши старшинството на Джилиън, нареди Сара. По-възрастната жена кимна и във въздуха се появи многоизмерно изображение. Всички обекти бяха представени в логаритмичен мащаб, което позволяваше събитията да се наблюдават в умалени подробности.

Гигантски съдове се тълпяха край бялото джудже като стадо нервни животни, които обикаляха все по-близо около пламтящия огън. Пред погледа на Сара постоянно прииждаха нови. Всички те се стремяха да се прехвърлят на следващото равнище. На онова легендарно място до някоя далечна неутронна звезда, където можеха да продължат да се преобразяват и да се наслаждават на прегръдката на мощните вълни.

Само че проходите ги нямаше! Допреди мигове игловидните структури бързо пропускаха кандидатите към тяхната цел. Но сега огромните устройства бяха напуснали постовете си и се отдалечаваха, изоставяйки закъснелите на съдбата им!

Порталите сияеха в непостоянни цветове, което ги караше да изглеждат хлъзгави. Те напомняха на Сара за „спектралния поток“ — поразителната пустиня от псиактивен камък на Джиджо.

Всички игли се издигнаха от бялото джудже и навлязоха във фунията от спускащи се надолу кораби, като ги принудиха бясно да маневрират, за да се отдръпнат от пътя им и оставиха след себе си пълен хаос. И малкото останал ред сред поклонническата маса бързо се изпари. Зад всеки от гигантите проблясваха мощни експлозии, подобни на фосфоресцентни диатоми, кипящи в някакво тъмно море, след като през тях е профучало огромно създание.

— Едно от онези неща с-с-се насочва почти право към нас! — извика астрогаторът.

— Разкарай ни отгук и по дяволите благоразумието! — заповяда Джилиън. — Пълна инерциална скорост!

Акеакемай отвърна със силен удар на опашката си.

— С-с-слушам!

Двигателите на „Стрийкър“ почти незабавно зареваха. Сара усети под краката си зловещи вибрации и странно напрежение в гърба си, дължащо се на компенсиращите полета, които бързо наваксваха ускорението.

— Знаеш, че няма с-с-смисъл, разбира с-с-се — отбеляза Зуб'даки. — Даже да избегнем с-с-сблъсъците и джофурите, пак няма да успеем. „С-с-стрийкър“ трябва да е на няколко с-с-светлинни години разстояние, за да избяга от настъпващата катастрофа.

— За какво говориш? — попита Сара. — Какво настъпва? Преди делфийският астроном да успее дай отговори, тя отстъпи назад и ахна.

Един от огромните копиевидни портали на холоекрана, бързо се издигаше и оставяше зад себе си ужасни опустошения. Очевидно щеше да мине съвсем близо до тях. Докато от сблъсъците или мощните взривове загиваха трилиони, „порталът“ продължаваше да се носи нагоре. Само че сега Сара също забеляза...

— Той стреля по някои от корабите!

Наистина, игловидната структура явно не се задоволяваше само с хаоса, който всяваше след себе си. Тя изстрелваше силови лъчи, които политаха като жестоки, блестящи ласа към отделни обекти по пътя ѝ.

Това не беше изключение. Всички други портали правеха същото, докато се отдалечаваха от бялото джудже.

Сара усети, че Прити хваща дясната ѝ ръка. Ужасена от масовото унищожение — безкрайно по-кърваво от случилото се при Многоизмерния свят, — тя можеше само да зяпне в почуда.

„Иска ми се Емерсън да беше тук, за да видим заедно края.“

Сред настъпващата вълна от ослепителни експлозии Сара имаше време за още една мисъл, преди блестящото чудовище да замахне за пореден път и да обгърне „Стрийкър“ в ослепителни лъчи.

„Прости ми, че си го мисля, но, Господи... толкова е красиво...“

ДНЕВНИКЪТ НА АЛВИН

Как бих могъл да изряза радостта, която изпитвам? Или тъгата, която в същото време изпълва напрегнатите ми и пулсиращи гръбначни прешлени?

Понякога животът е прекалено ироничен. Вселената може да се разпада на части пред очите ни и все пак аз бях благословен от късмета на Ифни да намеря обич и странно топъл прием сред собствения си вид. Междувременно бедният Клещовръх — чиято идея да предприемем тези приключения в крайна сметка ни доведе тук от далечния ни дом — беше постигнат от преждевременна смърт на самия праг на цивилизацията, защото се бе оказал на неподходящото място в неподходящ момент.

Старши наблюдател Хари Хармс искаше да съобщи в полицията за убиеца, но пилот Каа го помоли да не го прави. Следствието щеше да разкрие присъствието на делфини и преждевремци в Казкарк. И най-вече трябва да пазим Хък, единствения оцелял г'кек извън Джиджо — макар че тя се ядосва, че е поставена в такова положение. Хък наистина е най-разгневената от нас и постоянно крещи, че щяла да отмъсти за Клещовръх, на каквато и да е цена!

Бях принуден да се съглася с Каа. Законът и редът започват да се срутват и е съмнително, че „следствието“ би постигнало някакъв резултат.

— Ще пратя няколко робота — увери ни старши наблюдател Хари Хармс. — И ще задействам издирващи програми да търсят всякакви ротеноподобни образи на мониторите, в случай че Ро-кени прояви неблагоприятното да се разхожда открито по булевардите. Но съм готов да се обзаложа, че се е скрил. Известно е, че ротените са изключително опитни в маскирането.

— А може вече да е намерил убежище при някой от великите кланове — прибави Каа. — Навярно в момента с-с-се пазари с-с-с тях, за да им продаде „С-с-стрийкър“ и Джиджо.

С оглед на тази вероятност Хари помоли Каа да премести малкия ни звезден кораб на доковете на Института по навигация и да го скрие

зад собственения му, странен наглед съд.

— Уверявам ви, че при нормални обстоятелства никога не бих го направил — поясни той. — Положил съм клетва. На първо място съм верен на Института и Цивилизацията на Петте галактики. — Хари изразително сви рамене. — Но вече не е ясно какво точно означава това.

Признавам, отначало ми бе трудно да го гледам как говори, без високо да умблирам! Зная, че не би трябвало толкова много да се изненадвам от вида на шимпанзе, приказващо с трезво красноречие. Особено толкова изправено и високо същество, с елегантна бяла козина и завидно подвижна опашка. Очевидно расата му се е възползвала от още няколкото века на Тъплифт след заминаването на „Убежище“ от Земята и довеждането на немите му братовчеди на Джиджо.

— Във всеки случай — продължи старши наблюдател Хари Хармс, — в онзи доклад, който носите за съвета Терагенс разполагате с пълна биоидентификация на Ро-кенн. Навярно земянитите ще пратят по следите му някои от своите прословути междузвездни агенти. Сигурен съм, че копелето ще си получи заслуженото за престъпленията си. Не се тревожете.

Смело уверение. Дори Хък като че ли омекна.

И все пак, като се има предвид новата информация за обсадата на Земята, каква е вероятността това наистина да се случи?

Всъщност нашата славна дружина започна да се разпада още преди смъртта на Клецовръх.

Миналата седмица Ур-ронн се запознала с п'ун м'ангски собственици на товарен кораб — птицеподобни създания с четина вместо пера и без каквито и да е други манипулативни органи, освен клюнове. Екипажът им бил изпаднал в истинско затруднение, след като „матросът“ им ги напуснал, за да се прибере у дома по време на кризата. Те очевидно се зарадвали на възможността да наемат урски заместник, макар Ур-ронн да им казала, че техническото ѝ образование е малко непълно.

Тъй като пилотирането по главните търговски пътища е предимно автоматично и за повечето обикновени задачи се грижат роботи, п'ун м'ангите всъщност се нуждаели от някой достатъчно

интелигентен и сръчен, за да пренася разни неща, да изпълнява поръчения и да дърпа лостове, когато машините се окажат прекалено неловки. Това изглежда съвсем лесно за неуморна работничка като Ур-ронн, чиито чевръсти ръце могат да се справят с всякаква задача. След робския труд при Уриел в ковачницата на Маунт Гуен това би трябвало да е като детска игра.

Помолих Туафу-ануф да провери договора с неговото педантично бюрокраатско око и той заяви, че е перфектен. Пун мангите ще оставят Ур-ронн на третата им спирка, често посещаван от урски кораби космодрум, където тя ще може да се свърже със собствената си раса. По пътя ще натрупа опит и в същото време ще спечели малко кредити.

Надявам се да не измъчи до смърт с въпросите си своите бедни работодатели.

— На корава фоне е тофло и сухо — каза Ур-ронн. — Няна я тази фроклета от Ифни влага, която трявваше да търфя фо фътя за насан! Фък и ф'ун н'ангите не снърдят толкова гадно, колкото зенянитите!

Каа отговори с добродушно презрително изсъскване. Двамата бяха прекарали заедно много време в разговори за техника. Съмнявам се, че някога ще видя по-странна дружба от тази между водолюбив делфин и хидрофобен урс.

— Ще държа и трите си очи отворени за зенянитски или тинврински кораби, на които да фредан това нещо — продължи тя, като потупа торбичката под лявата си ръка. Вътре се намираше шифрованият доклад на Джилиън Баскин.

(Аз също пазя копие от доклада. Никой не знае кой от нас пръв ще успее да го предаде. Ако предположим, че космосът ни помага... и че Земята оцелее.)

Стана ми мъчно, когато Ур-ронн замина, за да потегли с п'ун м'ангите. Когато се сбогувах със скъпата ни приятелка, ми се искаше да я повдигна от земята и да я притисна в хуунската си прегръдка. Но знаей, че нашите раси възприемат тези неща по различен начин. Урсите не са носталгичен и сантиментален народ.

Разбира се, Ур-ронн обича двама ни с Хък по свой собствен начин. Навярно от време на време ще си мисли за нас с бавно изтъляваща нежност.

Но дните й скоро ще станат натоварени и целенасочени.

Ние няма да ѝ липсваме толкова много, колкото тя на нас.
Такъв е животът.

Когато Ур-ронн замина, при мен се върна друг приятел.

След мидури на напрегнати разпити, Дуер най-после получи от Калнокракия каквото искаше. Накрая малкият нур проговори и призна истината за онова, което предполагаме през цялото време — че преди векове някои тимбрими установили на Джиджо незаконна колония на техните любими клиенти. Макар повечето нури да се раждали неми и отчасти деволюирали, тайна група сред тях запазила напълно ъплифтирани умствени способности. Те са титлал и.

Калнокракия се съгласи да му даде кодови думи и изрази, които да ги извадят от скривалището им. Това беше цената на Дуер, за да го пусне на свобода. Сега целта на титлала е някак си да установи контакт с тимбримите и да им съобщи какво се е случило на Джиджо. Тъй като тази задача е подобна на моята, малкият приятел ще ме придружи, когато замина.

Дуер изглежда доволен. Наистина ми се струва, че неговата главна цел бе да получи каквото може от Калнокракия, преди двамата с Каа да заминат на дългото си пътуване обратно към Джиджо.

Преди всичко да се разпадне.

Петте галактики се олюляват и разтърсват и моментът на разкъсването наближава.

Космическите трусове се усилват и пукнатините по стените на древния планетоид се умножават. Става очевидно, че дори изолираният Каззкарк не може да бъде убежище от наближаващите конвулсии. Бежанският поток промени посоката си и вече базата напускат повече кораби и разумни същества, отколкото пристигат. Половината от нормалните космически пътища са прекъснати и мнозина използват останалите стабилни трасета, за да се приберат у дома си, докато все още има време.

Сред заминаващите най-странно изглеждат облечените в синьо-златни роби проповедници, които разпространяват евангелието на чудата вяра — вяра, насочена към спасението на индивидите, а не на расите. Вяра, в която Земята играе главната роля на планета-мъченица.

Секта, която проповядва обич към родния свят на земяните и в същото време се радва на неговото разпване.

Нямам представа дали същото послание е било разпространено на милиони други места и от същото скиано. Така или иначе, култът изглежда, е докоснал струна, която отеква в тези тежки времена. Пръснали се из космоса, за да разнасят вярата си, мисионерите се възползват от хаоса и нестабилността на по-древните религии.

И в центъра на събитията, изпълнявайки ролята на главен помощник на скианото, е Рети, младата човешка женска, която изглеждаше толкова дива дори на далечния Джиджо. Преобразена с помощта на козметичната хирургия и новите си одежди, тя примадва и заповядва на новопокръстените — даже на образовани звездни пътешественици, — като някой надменен господар от древен клан патрон.

И те го приемат! Дори почтително ѝ се кланят, докато папагалът на рамото ѝ кряка остри забележки.

Никога не съм виждал човек да се държи по-самоуверено или по-арогантно от нея.

Междувременно самото скиано бавно се разхожда насам-натам и в единия му чифт очи проблясва зловеща светлина, докато другият като че ли гледа към далечни хоризонти.

Естествено Дуер не успя да убеди Рети да напусне тази фанатична група. Тя не отстъпи дори, когато Хари Хармс ѝ предложи да я отведе на родния ѝ свят, колония, разположена надалеч от сегашния смут, където би могла да намери убежище и спокойствие при собствения си вид.

Хари и Дуер изразиха възмущението си. Но честно казано, за мен непреклонната воля на Рети е разбираема. Тя е открила колко е приятно да се чувстваш значим сред хора, които те ценят.

Почти е време да оставя дневника си. Дор-хинуф ме очаква в жилището на родителите си, където членовете на местната хуунска общност отново ще се съберат на вечеря и поетичен рецитал. Нещо съвсем нормално у дома на Джиджо, но очевидно невероятно дръзко и ново сред моите звездни роднини.

Трябва да преровя сандъка с книги, който донесох от Джиджо, и да избира нещо за рецитиране. Миналия път се спрях на Мелвил и

Кусто, но изглежда човешките автори са неразбираеми за мнозина от тези цивилизовани хууни. Предполагам, че ще трябва да мине известно време, докато ги науча на достойнствата на Жул Верн и Марк Твен.

Обикновено искат да им умблирам оди от Чуф-ууф'айуо и Фхуун-дау — мелодраматични песни за платна, опънати на яки мачти, смело предизвикващи вятъра и солените пръски, докато острият нос пори могъщите вълни. Баща ми би се гордял, че хуунският литературен ренесанс на Джиджо, толкова дълго засенчван от земянитските автори, най-после е намерил жадна публика сред нашите далечни звездни братовчеди.

Това е невероятно приятно. И все пак се чудя.

Възможно ли е?

Каква ирония! Ние с Хък винаги сме мечтали колко романтично и прекрасно ще е да летим из космоса. Но тези цивилизовани хууни възприемат звездните кораби само като удобство — като обикновени средства за пътуване, — помагащо им да изпълняват рутинните задължения, отдавна поверени на нашия вид от гутхатските ни патрони.

Тогава какво ги прави сега толкова възприемчиви към умблите на надежда и радост? Може би' всеобщият хаос? Или е нещо, което през цялото време са таили дълбоко в себе си под тъмната обвивка на потискащата, бюрокраична неволя?

Възможно ли е наистина простият образ на платноход да събужда истинската им същност?

В такъв случай просветлението може би завинаги е щяло да остане погребано в душите им. Никой цивилизован хуун не би рискувал живота си в морето. Самата мисъл би била абсурдна за тях.

Освен това кой хуун може да плува? Нищо в родословното ни дърво не загатва за начина, по който настръхват хуунските бодли при вида на ледените айсберги на накъсания от буря хоризонт или при мелодията на въжетата и брезента, които напяват като майка, умблираща на детето си.

Това е било открито само на Джиджо, когато нашите предци са се отказали от статуса си на звездни богове и от всички задължения и надежди, възлагани ни от гутхатсите.

За да съм справедлив, трябва да кажа, че нашите патрони навярно са имали добри намерения. В крайна сметка на тях дължим разума си. Галактянското общество налага строги стандарти, които старите раси следват при ъплифтирането на своите клиенти. Гутхатсите са използвали най-силните ни расови особености — лоялност, чувство за дълг, посветеност на семейството, — за да ни насочат по тесния ни път. Към благоразумна, педантична отговорност.

И все пак Дор-хинуф и народът ѝ едва сега научават как са ни измамили нашите патрони. Че са ни лишили от най-голямото ни съкровище. Скъпоценност, която сме си върнали едва, след като сме избягали... от училище и сме поели към реката.

Към Джиджо, където хууните най-после са си взели обратно откраднатото.

Нашето детство.

ЛАРК

Трансцендентните портали изглежда бяха свършили миграцията си и се издигаха нагоре от повърхността на бялото джудже. Сега всички огромни игловидни структури блестяха в много по-висока орбита над рояка на кандидатите.

Под тях вреше котел от огън и смут, докато милиони гигантски космически кораби отчаяно се бореха за оцеляването си. Вече разбъркани от вълните на хаос, всички стройни спирални редици сега бяха напълно разпокъсани и се разделяха на безброй ужасни въртопи. Пресичаха се двигателни резонанси и предизвикваха притеглящи полета, които рязко сблъскваха съдовете един в друг.

Експлозиите като че ли проблясваха нагоре-надолу по плътно наблъсканата с кораби фуния и превръщаха онова, което преди бе жива материя, в бял плазмен огън.

Сякаш, за да направят положението още по-ужасно, по време на краткото си пътуване всичките гигантски игли изстрелваха яростни лъчи, за да заловят по няколко десетки, явно избрани случайно космически съдове и да ги повлекат след себе си като със светлинни ласа.

Онези, които случайно се допираха до пипалата, мигновено се изпаряваха в космоса.

„Защо? — поразен от гледката, попита Ларк. — Защо го направиха?“

Разчиташе Линг да му обясни, тъй като преди тя беше принадлежала към звездна раса и бе прекарала повече време в проучване на трансцендентната инфомрежа. Но любимата му изглеждаше също толкова ужасена.

„Аз... нямам представа... Освен ако вече не са попълнили квотата си от кандидати и са решили, че нямат нужда от повече... А може би хаотичните вълни са станали силни и те са били принудени да прекратят с изпращането на други в следващото равнище.“

Той поклати глава и изтръска един от симбионтите, който неотдавна се бе настанил там и поглъщаше последните фоликули в коренчетата на космите му.

„Но това не обяснява ужасното равнодушие към живота! Онова там са разумни същества! Квадрилиони! И всяко едно от тях е принадлежало към някоя древна раса, която усърдно се е усъвършенствала векове наред, само за да дойде тук...“

Линг хвана ръката му и го погали, като се притисна към него.

„Въпреки това, Ларк, в сравнение с трансцендентните, те са като обикновени животни. Могат да бъдат жертвани. Особено ако гибелта им изпълнява някаква по-висша цел.“

Той запремигва.

„По-висша цел ли? Каква цел би могла да оправдае...“

Ларк млькна, когато осъзна ново присъствие, което се протягаше към тях по мисловните пътеки на мрежата. Скоро разпозна своя някогашен учител... после враг... а сега просто приятел.

„Х“, преобразеният трек, който беше правил самостоятелни проучвания и искаше да сподели откритията си.

„Джофурите са се отказали от надеждата някога да се завърнат при клана си и успешно да завършат мисията си. Нещо повече, те съзнават, че не им остава много време. Скоро макросъществото, от което в момента сме част — онова, което вие наричате „Майка“, — окончателно ще завладее „Полкджхи“, като проникне в машинното отделение, последната крепост на джофурския екипаж. И тогава ще престанат да бъдат джофури — поне според собственото им тесногръдо определение.

Затова са решили да предприемат драматичен курс на действие. Краен акт на отмъщение.“

Ларк насочи мисълта си напред и си представи някога могъщия боен кораб. Дали случайно, или заради умението на безстрашните пилоти, „Полкджхи“ очевидно бе успял да избяга от рояка на кандидатите. Само няколко съда оставаха между тях и дълбокия космос. Пътят изглеждаше открит и ги мамеше към безкрайните простори. Но оцелелите членове на екипажа знаеха, че няма да се спасят. Майка щеше да ги погълне много преди да достигнат първата точка на прехвърляне. Ако се предположеше, че още не се е затворила.

Ревът на двигателите проникваше в течната среда, просмукан от нотки на категорична решимост. Ларк усети траекторията на „Полкджхи“... и осъзна, че е насочена почти право към една от блестящите игли-портали!

„Въпреки целия този хаос, джофуриците упорито продължават към първоначалната си цел. И не изпускат от поглед земянитския кораб.

Той е точно пред нас, оплетен от трансцендентните в паяжина от светлина.“

Насочил мисълта си напред, Ларк се убеди, че сега всички огромни игли са заобиколени от групи пленени кораби, увити като безброй пластове блестящи спирали. В инфомрежата нямаше и намек за причината или целта на това странно поведение, но Ларк скоро забеляза, че от един от съдовете като че ли отеква слаб резонанс.

Нещо познато.

Линг се присъедини към усилията му и двамата фокусираха погледа си още по-близо, докато нещо изщрака и веригите внезапно се изпълниха с накъсани звукови модели.

Човешки глас, мрачен, но решителен.

„... повтаряме. Това не е съдбата, която сами сме избрали. Ние не сме законни членове на рояка от кандидати. Нито сме представители на класа на оттеглилите се. Нямаме работа в Прегръдката на вълните и засега не желаем каквато и да е форма на трансцендентност.

Дългът ни зове обратно към Галактика втора. Пуснете ни, моля ви! Смирено ви приканваме да ни оставите да избягаме от това обречено място, докато все още има време.

Повтаряме. Това не е съдбата, която сами сме избрали...“

Ларк усети мисловното докосване на трека, споделящ мисли, които сякаш се плъзгаха като поточета течен восък.

„Много интересно. Земянитите очевидно са били избрани да изпълнят някаква важна задача. Задължение, което най-висшите свръхразуми смятат за достойно. И все пак молят да бъдат освободени, за да се върнат към окаяното си положение в света на опасности и скърби!

Междувременно оцелелите джофури насочват „Полкджхи“ напред с една-единствена мисъл — да лишат земянитите от трансцендентността, която не са заслужили!

Предстои сблъсък. Стълкновение, което сигурно ще е интересно да наблюдаваме.“

Ларк оцени безпристрастието на трека, въпреки че „Полкджхи“ най-вероятно щеше да бъде смачкан — изпарен, — като досаден комар от невъобразимо по-могъщи сили.

Той се замисли как биха могли да избягнат този нежелан край.

„Чудя се дали не е възможно да се свържем по мрежата със „Стрийкър“?“

Линг кимна.

„Не виждам защо не. Макар и само за няколко мига.“

Трекският им приятел също се съгласи.

„Аз/ние имаме причини да го желаем. Хайде да го направим заедно и да се опитаем да осъществим тази връзка.“

ХАРИ

Когато една от големите галерии на южния полюс внезапно се срути — и смъртоносният вакуум погуби няколко хиляди същества, — висшите управници на Каззкарк най-после отстъпиха пред неизбежното. И издадоха отдавна очакваната заповед.

Евакуация!

— Моите проучвания в най-старите, най-неясни архиви във Великата библиотека показват, че по време на колапса на Гронин условията навярно са били подобни — поясни Уер'К'кинн, когато Хари се яви, за да му бъде възложена нова мисия.

От висок балкон в Института по навигация двамата наблюдаваха тълпите по главните аркади, водещи към различни космодруми. Междувременно Уер'К'кинн плавно махаше с псевдопод и продължаваше да разсъждава за миналото.

— И тогава, както сега, отначало институтите отричали. По-късно, по заповед на по-висши класове живот, те скрили истината от нашата цивилизация, докато не станало прекалено късно за каквато и да е подготовка. Всъщност и този път щеше да се случи същото, ако не беше последното предупреждение, излъчено от Земята. Без него повечето раси в Петте галактики нямаше да имат никакъв шанс да се приготвят.

— Много кланове не обърнаха внимание на предупреждението — измърмори Хари. — Някои са прекалено заети да нападат Земята, за да се вслушат.

След мрачна пауза той прибави:

— Струва ми се, че всички тези пространствени разкъсвания едва ли ще повлияят на обсадата на Земята, нали?

Уер'К'кинн погледна към шимпанзето, сякаш се опитваше да открие признаци на разколебана лоялност.

— Изглежда малко вероятно. Ние смятаме, че до трийсет процента от точките на прехвърляне в Галактика втора поне отчасти ще продължат да функционират. Разбира се, по време на най-тежката

част от кризата метричните контракции ще свият всички равнища на хиперпространството. Тежко на онези кораби, които се опитат да наберат псевдоускорение в този момент! Но това едва ли ще представлява неудобство за огромните бойни съдове, които обсаждат родната ти слънчева система. Те ще са в безопасност, стига да останат в нормалния космос и да не използват вероятностни оръжия, докато разкъсването не свърши.

Естествено ние предполагахме, че последиците за Галактика четвърта ще са много по-сериозни.

Хари кимна.

— А вие ме пращате точно там.

— Отказваш ли? Мога да пратя някой друг.

— О, няма? Кой друг би се съгласил да влезе в Е-пространството в такъв момент?

Уер'К кинн отговори с красноречиво мълчание. Единствено Хари от малкото му останали служители притежаваше нужния опит — и дарби, — за да има надежда за успех в странното царство на живите идеи.

— Е — изсумтя шимът. — Защо не, по дяволите? Казвате, че би трябвало да имам достатъчно време, за да оставя нови камери по Пътя от тук до Галактика четвърта и да се върна, преди да е настъпила кулминацията на кризата, нали така?

— Точно така — увери го Уер'К'кинн. — Но ние допълнихме традиционните си изчисления с нови анализи, като използвахме вълконските методи на математически заклинания, съдържащи се в съобщението от Земята. И двете системи категорично го потвърждават. Основното разкъсване би трябвало да стане след твоето завръщане.

Последва нова продължителна пауза.

— Разбира се, и без това щях да отида — мрачно каза Хари.

Тиха въздишка. Нервно свиване на пипала.

— Зная.

— В името на Петте галактики — прибави шимът.

— Да. — Гласът на Уер'К'кинн секна. — В името на Цивилизацията на... Петте галактики.

Най-тежката част от евакуацията изглежда беше отминала. Докато по булевардите на Каззкарк мародери ровеха из останките от толкова много припрени заминавания, Хари крачеше до летящия във

въздуха товарен робот, който носеше приготвените за Е-пространството капсули на Уер'К'кинн.

Камерите можеха да осигурят повече информация за силите, които в момента разтягаха свързващата тъкан на пространството. Навярно следващия път — след стотина милиона години, — разумните същества щяха малко по-добре да разбират положението.

А следващ път щеше да има. Докато вселената се разширяваше, все повече от древните „дефекти“, които свързваха галактиките, щяха да се разпъват и накрая да се късат. Броят на точките на прехвърляне постоянно щеше да намалява, нишките им щяха да стават все по-малко и скоростните пътища в хиперпространството щяха да са все по-недостъпни.

„Колкото повече остарява, толкова по-безинтересно и опасно място става космосът. В дните на Прародителите всичко трябва да е изглеждало толкова близо и лесно — помисли си Хари. — Време на вълшебства, в което е било почти ежедневие да създаваш пътища между две точки в седемнайсет свързани галактики.“

Той изпъна рамене.

„Добре де. Поне ще участвам в нещо важно. Даже Уер'К-кинн да преувеличава шансовете ми да се върна обратно.“

Когато за пръв път пристигна тук от школата на Института, Казкарк бе изглеждал безупречно. Сега коридорите като че ли бяха обгърнати в мъгла от пращинки, които трусове и хаотични вълни събаряха от стените. Всъщност пристъпите бяха станали толкова чести, че Хари вече почти не им обръщаше внимание.

„Това просто показва, че с времето дори аномалията може да стане нормална.“

Когато наближи доковете, видя голяма група хуунски чиновници и техните семейства, които носеха багаж и теглеха гравитационни колички, готвейки се да се качат на транспортен кораб за родните си светове. Сред опашката цареше строг ред, както можеше да се очаква от хууни. И все пак в тях имаше някаква промяна. Не бяха толкова кисели и изглеждаха по-енергични от другите представители на расата им.

„Заради дрехите им е! — внезапно осъзна Хари. — Алвин ги е накарал да облекат хавайски ризи!“

Наистина, приблизително една трета от едрите двуноги бяха изоставили по-типичните бели или сребристи роби и носеха туники с пищни флорални мотиви — разцепени на гърба заради острите им шипове. Докато търпеливо чакаха на опашката, те умблираха и в съседните коридори отекваха звуци, далеч по-живи от обичайните за хууните погребални напеви.

Особено един израз на галшест едва не накара Хари да се препъне.

„Ако не ги познавах, бих се обзаложил, че на английски това се превежда като „хей хо“!“

Някои от по-възрастните хууни гледаха на всичко това с озадачени, дори ядосани изражения. Но в предната част на опашката имаше група младежи — тийнейджъри, забеляза той, — които мощно ревяха рефрена с ентусиазирано надуване на гръклянните си торбички.

Весела балада за пътешествия и нетърпеливо очакване на нови хоризонти.

Зад хууните се тътреше странна фигура, която приличаше на нисък, опърпан джофур. Това бе Тюг, трекският алхимик от Джиджо, който придружаваше Алвин в следващия етап от приключенията му.

Когато минаваше покрай него, Хари се опита да срещне погледа на младия хуун, но той се вживяваше в ролята си на чужденец, дошъл да раздвижи духовете. Застанал близо до Дор-хинуф и с два титлала на широките си рамене, Алвин се облягаше на пътнически сандък и се преструваше на небрежен, докато в същото време бдително пазеше съдържанието му.

Един от краищата на брезента, с който бе завит сандъка, леко помръдна. От мрака се подаде око, което се проточи напред върху олюляващо се очно стълбче. Последва го още едно и се завъртя да огледа наоколо.

Без да престава да умблира, Алвин безшумно натика двете очни стълбчета обратно вътре. После здраво завърза брезента. Сандъкът леко се разтърси, сякаш някой вътре протестираше с гневно търкаляне напред-назад. Но хуунът само още по-здраво се облегна отгоре му.

— Хей хо! — извика някой от предната част на опашката, когато порталът към техния кораб най-последно се отвори. — Внимание! Тръгваме!

Хари се опита да се овладее. Положи всички усилия и успя да се отдалечи на петдесетина метра. После се хвърли зад ъгъла на коридора, облегна се на най-близката стена и избухна в смях.

* * *

Служебните докове пустееха. Висшите чиновници от Библиотеката и институтите за миграция, търговия и война вече бяха побързали да заминат. Оставаха само екипите на Уер'-К'кинн, които изпълняваха спасителни мисии или поставяха сигнални фарове, за да отклоняват движението покрай опасните райони. Благородна задача. Хари също би могъл да прекарва дните си по този начин, да спасява животи и да закърпва разплетената тъкан на галактянското общество. След основното разкъсване Институтът по навигация бързо трябваше да възстанови търговията, за да помогне за възраждането на цивилизацията.

„Но Уер'К'кинн не ме включи в тази мисия. Предполагам, че старият октопод си знае работата.“

Малко по-нататък бе старата наблюдателна платформа на Хари, специално създадена за преминаване през мемоджунглите на Е-пространството. Макар че това щеше да е най-опасната му мисия, той откри, че ускорява крачка, тласкан от странно нетърпение.

Внезапно осъзна, че си тананика под нос същата песен, която, преди да заминат, умблираха новите роднини на Алвин.

Натрапчива мелодия.

Подходяща за пътуване.

Балада за очакването.

Докато товареше в трюма уредите на Уер'К'кинн, нови хаотични вълни обляха планетоида. Древните каменни стени пъшкаха с екливи вибрации и караха палубите на кораба силно да се разтърсват. Хари трябваше да отскочи настрани, когато от горната лавица се стовари недостатъчно добре закрепен сандък. Благодарение на слабата псевдогравитация в Каззкарк, той успя да се предпази, но уредът се пръсна на малки парчета по пода.

Хари се зае да ги събира и чу виеща сирена, която съобщаваше за вакуумен пробив. Настръхналата му козина се заглади едва след

няколко дури. Явно стените на доковете бяха издържали — поне засега.

Той излезе навън, за да отиде в паркирания до станцията му малък тенанински кораб. Когато мина през херметичния шлюз, Хари високо извика пилота:

— Каа! Готов ли си за излитане? Ако все още искаш да дойдеш с мен, аз заминавам след по-малко от мидура.

Яхнал шестонога машина, лъскавият сив делфин се появи от контролната си кабина. Каа започваше да изглежда уморен. Вече имаше седмици, откакто не беше плувал. Освен периодите за почивка в малкия воден резервоар, той бе прекарал повечето време върху водната седалка на ходещото устройство.

— Много бих искал — изсъска пилотът. — Уви, трябва да остана тук, докато с-с-се върне Дуер.

Хари се огледа наоколо.

— Хм, по дяволите — изсумтя той. — Сега пък къде е отишъл Дуер?

Откъм задната врата се обади друг глас, който изговаряше английските думи с мазни, почти съблазнителни нотки:

— Така, така. Предполагам, че младият човек се опитва — да, за пореден път! — да убеди женската си сънародничка — Рети — да тръгне с него. Не мислиш ли така и ти?

Той не вярваше, че предстои така нареченото „голямо разкъсване“.

— Тези смущения ще преминат — весело ги бе уверил Киуей Ха'аулин. — Не твърдя, че всичко ще остане както си беше. Докато векове наред възстановяват всичко, институтите и великите кланове няма да могат да наказват малките преждевремски колонии... и контрабандистите! Не усещате ли възможността за голям бизнес? Аз ще играя ролята на търговски агент на Джиджо, да! В пълна тайна, като външна свръзка на Шестте или Седемте раси, ще предлагам примитивни туземни оръдия на колекционерския пазар и ще направя всички ни много богати!

Хари бе наблюдавал сблъсъка между алчността и прословутата синтианска предпазливост. Накрая Киуей реши конфликта, като отхвърли всякаква идея за това, че някакви катаклизми могат фундаментално да променят космоса. Шимът се чувстваше виновен, че

се поддаде на молбите му. Но синтианските търговци бяха изключително упорити и можеха да преодолеят всякаква съпротива. Пък и Каа се нуждаеше от припасите.

Киуей застана до грубото изображение, което Клещовръх беше изрязал в металната палуба — вледеняваща рисунка на собствения му убиец, който навярно вече бе напуснал Каззарк, за да продължи със злодействата си.

— Дуер наистина е отишъл при Рети. Допреди малко следях комуникационните канали и се получи спешно съобщение от момчето.

Каа удари с опашка.

— Защо не ми каза?

— Пилоте, ти изглеждаше много зает с проверката преди полета и прочее. Освен това се готвех лично да ида и да помогна на младежа! Великодушно, нали? Би ли желал да дойдеш с мен, старши наблюдател Хармс?

Хари се замисли. След мидура щеше да има оптимален прозорец за излитане. И все пак, ако момчето беше в беда...

— Дуер спомена ли какъв е проблемът? Синтианинът поглади корема си — нервен жест.

— Съобщението не беше ясно. Очевидно смята, че са необходими бързи действия, иначе момчето няма да оцелее.

Откриха младия джиджоец в недалечен склад, приклепнал зад камара изоставени сандъци. Облечен в тъмно наметало и с ядосано изражение, той наблюдаваше тълпа от разумни същества на четирийсестина метра от него.

Празни товарни контейнери бяха покрити със синьо-златни драперии като тържествена сцена за скианото. Заобикаляха го двайсетина помощници от всякакви раси. Главата му стърчеше над другите и напомняше на огромен нос на кораб. Единият му чифт очи непрестанно блестеше, сякаш осветяваше път в топла нощ.

Повечето от последователите му вече се бяха пръснали по далечните краища на цивилизования космос, за да разпространяват уникалното си послание за лично спасение, но тази група бе останала при водача си и пееше химни, от които Хари настръхна.

— Какво има? — попита Дуер той, като застана до него. Шимът веднага забеляза Рети, дребна човешка фигура, седнала настрани от

другите, с лице, обляно от светлината на малък компютър.

— Внимавай! — изръмжа Дуер и силно го дръпна назад за яката.

— Хей! — опита се да възрази Хари, но в този момент в съседния сандък се забиха няколко стрелички.

Той премигна.

— Някой стреля по нас!

Дуер рискува да надзърне иззад ъгъла, после даде знак на Хари и Киуей, че могат да погледнат. Той посочи към двама облечени в синьо помощници — гело и паха, — които стояха на пост до подиума и гледаха с очевидно предизвикателство. Двете раси бяха ъплифтирани като воители с вътрешно заложенa враждебност. Макар че сега се бяха посветили на религия, проповядваща мир, те бяха получили задача, достойна за качествата им. Докато гелото размахваше тояга с метален връх, пахата използваше просто устройство — ръчен катапулт като онзи, който по-рано носеше Дуер.

— Интересно — обади се Киуей. — Тъй като не разполагат с помодерни оръжия, те бързо са се върнали към преимуществата на вълконските изкуства. Няма съмнение, че Рети ги е научила. Навярно новата им вяра ги предразполага към по-голяма възприемчивост.

В отговор на глупавата забележка Хари сви рамене.

— Не ни позволяват да се приближим. Защо? — попита Дуер той.

— Предупредиха ме повече да не безпокоя Рети. Казаха, че съм я разсейвал. Те не могат да убият свещен земянит. Но тъй като „съдбата на Земята е да страда за всички нас“, нямат нищо против да ми строят някой и друг кокал. Ако бях на твое място, щях да внимавам.

— Виж, Дуер, нямаме много време — избухна Хари. — Рети е решила да остане при хора, които ще я обичат и ще се грижат за нея. Това е много повече, отколкото имат останалите в тази вселена и е за предпочитане пред възможността да дойде с нас! Време е да я оставим сама да направи избора си.

Дуер кимна.

— При нормални обстоятелства бих се съгласил с теб. Рети ми носи само неприятности. Единственото ми желание е тя сама да реши. Има само един проблем. Нещата могат да не се окажат точно такива, каквито ти току-що ги описа.

Хари вдигна вежди.

— Какво искаш да кажеш?

В отговор Дуер посочи с ръка.

— Погледни надясно зад подиума. Виждаш ли нещо там? Зад онази завеса?

Хари отново въздъхна и впери поглед към пъстрия воал между две огромни колони, точно зад медитиращите последователи на скианото.

— За какво говориш? Не раз...

Той млъкна. Нещо отзад се движеше. Отначало очертанятията му напомниха за ъгловата машина с остри ръбове за рязане. После случаен полъх на вятъра притисна завесата към нещото и разкри фигура на богомолка.

— За Ифни... — промълви Хари. — Какво прави там отзад тандуас?

Беше сигурен в едно — никой тандуас не би се присъединил към ереста на скианото! Безсмъртието на някаква абстрактна „душа“ не можеше да го привлече повече от възможността да смазва враговете си или да налага расовата си воля на непокорния космос. До този момент ограниченията на ритуалите и закона бяха сдържали тези импулси — тандуасите рядко убиваха открито, без външното прикритие на галактянската законност. Но ако цивилизацията се разпаднеше? Носеха се слухове за тайни бази, пълни с безброй яйца, готови да се излюпят при първо нареждане.

— Защо пахата и гелото просто си стоят там? — гласно се зачуди той. — Сигурно не са разбрали...

— Разбрали са — прекъсна го Киуей. — Виж как стоят с гръб към завесата, сякаш за да не забелязват какво има отзад. Явно имат заповед. Тандуасът е тук с някаква одобрена от скианото цел!

„Цел ли?“ Хари нервно заподръпва палци... докато не му хрумна идея.

— Киуей, дай ми инфоплочката си. Искам да опитам нещо.

Синтианинът се подчини и шимът тихо започна да подава команди на малкото устройство. Като използва статуса си, той задейства издирващи програми, които да проверят за излъчвания от компютъра на Рети. С малко късмет скоро трябваше да...

— Готово! — съобщи той и спътниците му наведоха глави към него. На лявата половина на екрана внезапно се появи младата

джиджоска жена. Вдясно видяха копия на двете схеми, към които бе приковано внимание той.

— А сега какво? — попита Дуер. — Ще използваш връзката, за да разговаряш с нея ли? Гарантирам ти, че просто ще се ядоса и ще я прекъсне.

Хари сви рамене.

— Надявах се първо да пошпионирам. — Той внимателно разгледа изображението в дясната половина на дисплея. — Прилича на списък с планетите, на които в последно време култът им е пратил мисионери. Повечето са търговски светове с добри пространствени контакти и космополитни култури, които не потискат странните религии. Тези типове са умни. Но не виждам какво общо има това с...

Той млъкна, когато на лицето на Рети се изписа самодоволно изражение.

— Този е съвършен! — с явно удовлетворение каза тя.

Образът се разлюля, когато момичето се изправи и пъкна компютъра подмишница. Хари мъгляво различи сините драперии и лицата на прикленалите последователи на скианото, загледани в някакъв далечен хоризонт. Картината се възстанови, когато Рети спря и високо обяви:

— Учителю, избрах къде да отида. Виждаш ли? Ето, посочила съм го тук!

Камерата се завъртя наопаки и за миг улови пъстър земен папагал, който се разхождаше върху масивно рамо. После Рети насочи екрана право към внушителната глава на скианото. Горният му чифт очи светеше като фарове, насочени към потомците, докато долният блуждаеше в търсене на абсолютната истина.

— Това е З'орнуп! — продължи момичето. — Сигурна съм, че си чувал за него. Там има необходимата атмосфера и всичко останало, за да се чувствам добре. Има и човешки търговски космодрум, в случай че някога ми потрябва собствения ми вид... — което е малко вероятно, но по-добре да не отрязвам всичките си възможности, нали така?

Както и да е, ти вече прати там малка мисия, но планетата е на подходящо място, има много космически пътища, водещи във всички посоки, накъдето да пращаме новопокръстените. Мисля, че З'орнуп се нуждае от по-висш пратеник, нали? От някой като мен! Ще се кача на

последната транспортна совалка за Галактика трета. Остава ми по-малко от половин мидура, така че с твое позволение...

Немигащите очи на скианото най-последно помръкнаха. Долният чифт се обърна към Рети.

— Такъв пост е под достойнството ти, скъпо мое вълконско дете. Няма да позволя да се занимаваш с ежедневни задачи, да проповядваш и дишаш един и същ въздух с неверниците.

— Но аз...

— Голяма награда очаква достойните — напевно продължи мисионерът с далечен, царствен глас. — За нея много отдавна са загатнали собствените ти светци и пророци. Иисус и Исая, Мохамед и Буда... всъщност всички велики мъдrecи на твоята благословена и прокълнатата раса, чиито страдания в мрака са й позволили да види нещо, останало скрито за другите, обитаващи света на светлината.

— Зная това, учителю. Затова ми позволи да разпространя вярата...

— Разбира се, тези пророци са допуснали грешки при изразяването на онова, което са провиждали. Как биха могли точно да изразят такова величие с примитивно мастило и хартия на езици, които са били обикновено животинско ръмжене? Въпреки това, съдбата е предопределена. Огънят, който те са запалили, ще даде искра за други огънове, разпространяващи топлината на истината навсякъде, дори в този момент на разруха.

— Съгласна съм! Затова нека да...

— Но уви, аз няма да видя обетованата земя, този божествен връх. Също като Мойсей, трябва да спра, преди да вляза в земната Валхала. Моите усилия изтощиха тази слаба плът. Време е да потърся възнаграждението, което ми беше обещано насън. Да заобиколя чистилицето и да попадна направо в рая!

— Това е чудесно — бързо и упорито отговори Рети. — Приятно пътуване. А сега за З'орнуп...

— Моята награда ме зове — тежко продължи скианото. — Лично спасение, много по-прекрасно от Прегръдката на вълните. И все пак... Не мога да се отърся от неспокойно предчувствие. Дали съм направил всичко необходимо? Ами ако пристигна, само за да науча, че райските пазачи не познават странното ми лице и тяло? Дали са готови да приемат в рая нечовешки души?

Напомнящата нос на кораб глава се залюля отляво надясно.

— Идва ми наум, че пазачите на райските порти ще са по-сговорчиви, ако пристигна с придружители, със свита от такива, които ще свидетелстват в моя полза...

Образът на екрана замига, сякаш ръцете, които държаха компютъра, внезапно се бяха разтреперили. Ритмичните напеви достигнаха кулминацията си и постепенно заглъхнаха. Разнесе се дрезгавият, нервен глас на Рети:

— Това „пътуване“, за което приказваш... това не е поредната ти проповедническа мисия, нали? Ти се готвиш да умреш!

Отговорът накара Хари да потръпне.

— Да изоставя тази обвивка, да. Придружен от последователи, които да докажат, че съм достоен... заедно с човек, истински вълкон от света мъченик, който да гарантира за мен пред всички ангели и светии.

Някой толкова силно дръпна Хари за рамото, че шимът едва не политна назад. Дуер стисна ръката му. И посочи.

— Завесата...

Киуей тихо изпъшка, когато завесата падна и разкри царствен тандуаски воин, боядисан и облечен за ритуално убийство. Съществото се приближи към помощниците, вдигнало и шестте си ръце, в които размахваше проблясващи саби.

Вместо да се хвърлят срещу него, двамата телохранители — гелото и пахата — се наредиха при другарите си под формата на полумесец и безмълвно зачакаха. Водачът им застана по средата пред тях.

Рети, която се мъчеше да се отскубне от непреклонната прегръдка на скианото, внезапно се вцепени и тихо извика, зяпнала в смаяно благоговение, докато папагалът размахваше криле над главата ѝ и крякаше.

— Повикай полицейски работи! — извика Киуей. — Тази церемония не е съвсем доброволна. Аз ще свидетелствам!

„Като че ли ще има някаква полза — помисли си Хари и се втурна напред след по-бързия Дуер. — Редът и законността се разпадат. Пък и във всеки случай няма достатъчно време.“

При това положение стоеше основателният въпрос какво друго се надяваха да постигнат двамата с Дуер, освен да се присъединят към церемониалното самоубийство!

Джиджоският младеж рязко спря само на двайсетина метра от поклонниците. Той отметна плаща си назад и вдигна сглобения лък, който бе донесъл от далечния си дом. В оръжието вече имаше заредена стрела.

— Те са си мои! — изпищя изотзад синтианинът, жестоко обиден от кражбата. — Отмъкнал си ги от каютата ми. Настоявам незабавно да ми ги върнеш, иначе ще подам оплакване!

Докато Киуей избъбряше абсурдната си заплаха, тандуасът се приближи до жертвите си и вдигна високо във въздуха няколко саби. Дуер бързо пусна една след друга три стрели.

Хари протегна ръка към младия ловец.

— Нищо не можеш да му направиш така! Той няма нито едно слабо място...

Шимът млъкна, когато стрелите като че ли се отклониха от курса си. Вместо да улучат убиеца, те попаднаха в самото скиано! Две от тъмните му очи бяха угасени от мълнии, направени от дърво и кремък. Третата стрела изчезна дълбоко в гърлото на проповедника, когато съществото отвори уста да изкрещи.

Белите му ръце се сгърчиха. За миг Рети остана да се бори само с една... и тя се справи с нея със зъби. Освободило се от зловещата прегръдка, момичето се наведе, за да не попадне в лапите на пахата, после се завъртя в неочаквана посока — под и между бодливите крака на тандуаса!

Хари размаха ръце.

— Насам! Тичай!

Богомолката нададе ужасяващ вик. Наето при определени условия, съществото беше дошло само с онези оръжия, които бяха подходящи за ритуално убийство. В сделката не се включваше съпротива. Това означаваше нарушаване на договора!

Ревът му отекна по коридорите на Каззкарк — зов към другарите му да дойдат и да отмъстят за тази обида. Междувременно едната сабя проблясна във въздуха и отсече главата на пахата.

Люспестото гело импулсивно реагира, като замахна с тоягата си и удари два от предните крака на тандуаса, преди да дойде собственият му ред да попадне под острото като скалпел оръжие. В това време още двама поклонници — летящ глуувис и ноктест зюв — също забравиха

за целта на церемонията. Реагирайки на древна омраза, те се хвърлиха към тандуаса, за да го нападнат отгоре и отдолу.

Насред цялата суматоха Дуер продължаваше да стреля с лъка и с всяка стрела улучваше по едно от очните стълбчета на напомнящото на богомолка създание.

Хари си помисли дали да не му каже, че тази тактика рядко постига успех срещу тандуаси. Но Рети най-после успя да се отскубне от схватката и се втурна към края на подиума. Усетила близкото избавление, тя направи две широки крачки и се приготви за скок.

Гърлото на шима се сви, когато видя, че богомолката протяга ръце след нея. От острата като бръснач сабя вече капеше кръв с различни цветове.

Отново удари хаотична вълна. Подът се разтърси като ранено животно. От стените се посипаха облаци прах и веселите знаменца заплюяха под внезапно появилия се вятър. В далечината започна да вие сирена.

Хари безпомощно зяпна, когато Рети се олюля на ръба на клатушкащата се платформа и после полетя надолу, като размахваше ръце и крака.

Той се опита да се втурне напред и да я хване, макар да знаеше, че ще е прекалено късно.

Рети се съпротивляваше до момента, в който главата ѝ се блъсна в земята. Тя нито извика, нито изпъшка, отказвайки да достави това удоволствие на жестоката вселена.

ДЖИЛИЪН

„Луцифер означава „носец светлина“.“

Мисълта се появи неканена, докато през недалечния прозорец блестеше ярко сияние.

„Ангелите са светли... макар и не винаги добри.“

Гледката ѝ напомни колко много красиви и ужасяващи неща е видяла през последните месеци и години. И колко много дълбоки убеждения е била принудена да промени.

Спомняше си например онова време, когато дълбоко в усуканата точка на прехвърляне земянитският екипаж се беше сблъскал с Великия орач и той го бе избрал сред безброй други космически кораби, за да го отправи към трансцендентност. Онзи гигантски сияен призрак ѝ беше заприличал на могъщ серафим, който отделя праведните от грешниците в Деня на страшния съд. Никой не остана по-изненадан от Джилиън, когато ослепителното кълбо от енергия като че ли разпозна „Стрийкър“ сред навалищата от преминаващи кораби и го отдели настрана с някаква цел. Цел, която Орачът изобщо не си направи труда да им обясни.

„Навярно сега вече ще разберем“, помисли си тя. Наистина, изглежда между предишния „ангел“ и гигантския игловиден портал, обвил с блестящите си пипала няколко десетки избрани кораба, имаше определена родова прилика. Поведението му неприятно напомняше на Джилиън за паяк, който оплита живите си жертви, за да ги запази за по-късно.

Всички други пленени съдове наоколо бяха пълни със слели се водородни и кислородни форми на живот — истински кандидати за трансцендентност, — измъкнати от въртопа около бялото джудже. В сравнение с тях „Стрийкър“ изглеждаше миниатюрен. И все пак също беше обвит в ярки ивици светлина.

— Материалът е неизвестен — отбеляза Ханес Суеси. — Даже не мога да получа разбираема информация от уредите си.

— Някой може ни е готвил това през цялото време — предположи Ние. — Дори още при Многоизмерния свят. Обвивката,

която получихме там, може да е послужила като буфер — или лепило — между нашия крехък метален корпус и тази нова материя... каквато и да е тя.

Джилиън поклати глава.

— Може да е друг вид защитна броня.

Настана тишина, докато всички се завъртяха да погледнат към екрана, предаващ образи от задния край на кораба. Явно изпитваха едно и също предчувствие.

Скоро нещо щеше да се случи. Нещо, което изискваше „защита“ с невъобразими преди мащаби.

Поне предишните опустошения очевидно бяха приключили, след като милиони космически съдове, някога носили се в стройни колони като поклонници пред светилище, бяха смачкани, разбити и само отделни проблясъци говореха за оцелели досега „кандидати“, най-после предали се на силите, които вече бяха унищожили безброй други, превръщайки ги във въртоп от газове, прах и йони.

Кипяща фуния заобикаляше древната звезда и скриваше малкия ѝ бял диск под черна мъгла.

Според Зубдаки този облак имал особени динамични свойства. Той нямало дълго да орбитираща или дори да се движи навътре по спирала в течение на седмици или години.

— Ураганът от останки почти няма мрежова ъглова инерция — заяви делфийският астроном. — Докато колоидалното с-с-сливане продължава, различните тангентни ускорения ще отпаднат. И тогава цялата маса почти едновременно ще с-с-се с-свие навътре!

Запитан кога ще се случи това, ученият отвърна:

— С-с-скоро. И в този момент ще присъстваме на най-невероятното представление в целия космос.

Загледан към това мрачно торнадо — захвърлило погубените надежди на безброй раси и отделни същества, — екипажът на „Стрийкър“ разбираше, че представлението скоро ще започне. Акеакемай неуверено въздъхна и се върна към първоначалния въпрос на Джилиън.

— Защитна броня... с-с-срещу онова, което настъпва ли? Делфинът премина на тринарен, за да изрази съмненията си.

- * Когато великите богове
- * с цялата си мощ
- * повярват в
- * собствените си лозунги...

- * или в своята мъдрост
- * всезнаеща,
- * или в своето могъщество
- * непобедимо...

- * тогава природата,
- * мъдра и търпелива,
- * ще даде на божествата
- * урок...

- * Тогава природата,
- * прозорлива и разумна,
- * ще покаже на всеки бог
- * границите на възможностите му...

- * Великите мечтатели трябва
- * да яхнат цунами!

- * А за трансцендентните?
- * Свръхнова! *

Джилиън одобрително кимна. Това бе прекрасен пример за делфийската образност.

— Крейдейки щеше да се гордее с теб — каза тя.

Акеакемай удари с опашка и сдържано прие похвалата.

* Иронията допринася за свободната поезия. *

— Простете ми невежеството в областта на звездната физика — обади се Сара Куулън, — но доста време се опитвам да наваксам

пропуските си, затова искам да проверя дали съм разбрала правилно.

Когато най-после достигне повърхността на джуджето, този голям, вихрещ се облак от останки и трупове ще отдели върху звездата една десета от масата на което и да е слънце. При това тази звезда вече приближава своята граница на Чандрасекхар. Голяма част от новата материя ще се свие до невероятна плътност и ще претърпи свръхбърза ядрена реакция, предизвиквайки...

— Онова, което земяните са наричали „свръхнова тип едно“ — допълни Ние, неспособен да устои на вграденото във веригите му изкушение да прекъсва другите. — Обикновено това се случва тогава, когато голямо количество материя, отделена от гигантска звезда, бързо падне върху съседно бяло джудже. В този случай обаче, ролята на катализатор ще играе плътта на живи допреди известно време същества! Тяхната телесна субстанция ще запали пожар, който за миг би трябвало да освети цялата галактика и да се вижда от границите на вселената.

На Джилиън ѝ се стори, че долавя в гласа на тимбримската машина истерични нотки. Макар и първоначално програмиран да се стреми към изненади, Ние очевидно вече бе минал границата на онова, което можеше да издържи.

— Съгласна съм, че очевидно нямаме голям шанс да оцелеем след такава експлозия, независимо от качествата на обвивката си. И все пак не можем да пренебрегнем съпадението.

— Какво съвпадение? — попита Суеси.

— Отнемането на ъгловата инерция. Това трябва да е работа на трансцендентните. Те нарочно са убили останалите кандидати — за да предизвикат експлозията.

— И какво от това? Големият въпрос е защо не сме там долу и атомите ни не се сливат с всички онези бедни създания?

Джалиън сви рамене.

— Просто не зная, Ханес. Очевидно ни е определена някаква роля. Но каква? Кой може да каже?

Зуб'даки не очакваше колапсът на масата да стане поне до двайсет часа. Навярно до няколко дни.

— Не е изключено процесът да бъде нарушен от радиационно налягане, дължащо с-с-се на повишаването на температурата на

звездата — поясни делфинът. — Това може да направи експлозията ужасна. Освен ако те не с-с-са измислили решение и на този проблем.

Нямаше нужда да обяснява кои са „те“. Блестящият игловииден портал пулсираше наблизно, хвърлил паяжината си от загадъчна прозрачна материя върху няколко десетки пленени кораби.

Успокоена, че до започването на кризата остава известно време, Джилиън отиде да си почине. Когато-влезе в кабинета си, тя погледна към древния труп, хилещ се от стъкления си шкаф.

— Изглежда, че мъките ни няма да продължат дълго, Хърб. Краят най-после приближава.

Съсухрената мумия не й отговори, разбира се. Жената въздъхна.

— Уф, добре. Том имаше един любим израз. Ако наистина трябва да си идеш, спокойно можеш...

Към думите й се присъедини баритон.

— Спокойно можеш да го направиш с гръм и трясък. Джилиън се завъртя и леко приклепна. После занемя от изненада. В сенките стоеше нещо... или някой. Фигурата бе висока, двунога, с рамене и поза на добре сложен мъж.

— Кой... кой е там? — попита тя. Гласът прозвуча зловещо познат.

— Не се страхувай, доктор Баскин. Нека да изляза на светло.

Когато го направи, сърцето на Джилиън се разтуптя. Тя отстъпи назад, притиснала дясната си ръка между гърлото и гърдите си.

— Т-том...?

На устните му сияеше неговата отзивчива, малко момчешка усмивка. Позата — отпусната и в същото време готова за всякакви изненади. Онези добре познати, толкова сръчни ръце.

Главата — черна коса със сиви кичури — иронично се наклони, сякаш малко разочаровано от реакцията й.

— Толкова ли си лековерна, че да вярваш на очите си, Джил?

Джилън се опита да овладее чувствата си, особено вълната от отчаяна самота, която нахлу в душата й след угасването на надеждата. Ако това наистина беше Том, тя вече щеше да го познае и без да го вижда. И все пак изтощеното лице изглеждаше толкова истинско — уморено от битки, в сравнение с които нейните премеждия бледнееха. Част от нея копнееше да протегне ръка и да го докосне. Да успокои грижите му.

Макар да знаеше, че това е просто измама.

— Не съм... чак толкова наивна. Предполагам, че е съвсем ясно кой си всъщност. Кажете ми... от мислите ми ли взе образа на Том? Или...

Тя се завъртя и погледна към бюрото си. До снимката на Крейдейки и другите, които беше познавала и обичала на Земята, слабо сияеше холосът на съпруга ѝ.

— По малко и от двете — разнесе се отговорът, докато Джилиън бе с гръб към фигурата. — Наред с още много други източници. Стори ми се подходящ метод — да съчетае любовта с напрежение и съжаление. Малко жесток, навярно. Но водещ до съсредоточаване. Сега концентрирана ли си?

— Цялата съм слух — отвърна тя и се завъртя да погледне към посетителя си... само за да се олюлее от нова изненада.

Том бе изчезнал! На негово място стоеше Джейкъм Демуа, възрастен шпионин от Земянитската разузнавателна служба, усилено настоявал за пращането на делфийски кораб. „Стрийкър“ беше също толкова негово дело, колкото на Крейдейки. Тъмната му кожа носеше отпечатъка на годините, които бе прекарал сред многобройните бази на Земята в дълбокия космос в опити да предотврати участта, сполетяла толкова много вълконски раси.

— Чудесно — каза посетителят с глас, който много напомняше този на стария Джейк... макар че му липсваха типичните хумористични нотки. — Защото мога да отделя за този разговор съвсем малка част от съзнанието си. Трябва да се занимавам с много други важни задачи.

Джилиън кимна.

— Представям си. Вие, трансцендентните, трябва да сте ужасно заети да убивате трилиони разумни същества, за да запалите за миг някакъв космически факел. Кажете ми, с каква цел загинаха всички тези бедни създания? Религиозно жертвоприношение ли беше това? Или нещо по-практично?

— Може да се каже, че беше по малко и от двете. И нито едното. Трудно ми е да изразя тези концепции с помощта на твоя разхвърлян символичен език.

Кой знае защо тя очакваше подобен отговор.

— Предполагам, че си прав. Но така или иначе ти благодаря, че не използваш думи като „груб“ и „примитивен“. Други преди теб си направиха труда да ни напомнят колко ниско е нашето място в пирамидата на живота.

Образът на Джейк Демуа се усмихна и лицето му се набръчка точно на съответните места.

— Огорчена си. След контактите с така наречените Стари не мога да те обвинявам. Тези създания не бяха много по-древни от теб и не те превъзхождаха по мъдрост. Арогантността на такива незрели души често далеч надхвърля действителните им постижения. Опитват се да подчертават колко високо са се издигнали, като унижават онези, които стоят точно под тях. В дневника си, доктор Баскин, ти правиш сравнения с „мравки, които се щурат под тъпчещите ги крака на боговете“.

Всъщност обаче, всеки наистина свършен ум би трябвало да е способен на състрадание, дори към „мравки“. Като упълномощавам малка част от себе си, аз мога да разговарям с теб по този начин. Нищо не ми струва да съм любезен, когато усилието изглежда си струва.

Джилиън премигна, неспособна да реши дали трябва да се чувства благодарна или обидена.

— Твоята представа за избираща любезност... ме ужасява.

Образът на Демуа сви рамене.

— Някои неща не могат да се избегнат. Онези съставни същества, които неотдавна загинаха — чиято разбъркана маса и други атрибути сега образуват плътен облак, носещ се край брега на забравата, — ще са много по-полезни в смъртта си, отколкото като младши трансцендентни. Тук и на много други места в познатия космос те ще запалят сигнални фарове в момента, в който съдбата отвори мимолетен прозорец и позволи на небесата да говорят.

— Сигнални фарове ли? И накъде ще ги насочите? Вие, трансцендентните, вече сте господари на всички в Петте...

Внезапно Джилиън разбра.

— Навън ли? Искате да се свържете с други, извън Петте галактики, така ли?

Демуа като че ли одобрително затананика.

— А, виждаш ли? Простата логика не е толкова трудна, даже за мравка! Действително целта на това колосално предприятие е да

пратим кратки съобщения от едно небесно място до друго. Поздрав, насочен с мощното изригване на светлина, което скоро ще последва на това място и за миг ще постигне яркост, по-силна от цяла галактика.

— Но...

— Но! Готвиш се да възразиш, че можем да го направим по което и да е време! Че за същества като нас е нещо нормално просто да взривяваме свръхнови и да ги използваме като сигнални светлини.

Вярно е! Само, че този метод е прекалено бавен и шумен за сложен разговор. Все едно да викаш „Тук съм!“ на вселената.

Така или иначе, огромното мнозинство от другите галактични възли са загадъчно мълчаливи или излъчват вибрации, които са прекалено странни, за да ги разберем. И в двата случая загадката не може да се реши с бавни светлинни лъчи.

Като избягваше втренчения поглед на фалшивия Демуа, Джилиън замислено впери очи към отсрещната стена.

— Обзалагам се, че всичко това е свързано с Голямото разкъсване, което предвиди Сара — накрая промълви тя. — Много от старите връзки — субпространствените канали и нишките на точките на прехвърляне — се прекъсват. Галактика четвърта може да остане напълно изолирана. — Сви юмруци. — Това трябва да е някаква възможност. Възможност, която се разкрива само по време на разкъсване, докато всички хиперпространствени равнища се разтърсват. Прозорец от време, в който...

Отново погледнала към посетителя си, Джилиън потръпна, когато откри, че пак се е преобразил. Сега на мястото на Джейк Демуа стоеше образът на майката на Том.

Мей Орли й се усмихна, сгушила се в дебелиите си дрехи, за да се предпази от минесотската зима. В ръцете хи стискаше скиорски щеки.

— Продължавай, скъпа. Имаш ли още предположения? Преди да се отправи на това дълго, бурно космическо пътуване такива бързи метаморфози можеха да обезкуражат Джилиън. Но след годините, прекарани в постоянен контакт с Ние, се бе научила да не обръща внимание на груби прекъсвания.

— Прозорец от време, в който пространствените връзки са по-дълги от обикновено! — Тя посочи с пръст към трансцендентния. — В който физическите обекти могат да прехвърлят огромната бездна между галактичните купове със скорост много по-висока от

светлинната. Все едно да хвърлиш писмо в бутилка и да се възползваш от уникално висока вълна.

— Прекрасна метафора! — одобрително отвърна илюзорната ѝ свекърва. — Разкъсването наистина е като могъща, всепоглъщаща вълна, която може да преодолее мегапарсеци само с един скок. Свърхновата, която ще взривим, ще е ръката, хвърляща бутилката в тази вълна.

Когато ѝ хрумна нова мисъл, Джилиън дълбоко си пое Дъх.

— И вие искате „Стрийкър“ да е една от бутилките ви.

— Позна! — възхитено изръкопляска трансцендентният. — Ти потвърждаваш нашите симулации и модели, които напоследък наложиха промяна в процедурата. Като добавим вълкони в сместа, можем да получим много необходима съставка. Това навярно ще предотврати провалите, които сполетяха предишните ни усилия — онези други случаи, в които се опитвахме да пращаме съобщения през огромната пустиня между нашия възел от галактики и безбройните спирални небеса. Небесата, които виждаме да преминават покрай нас, но мъчително далеч извън обсега ни.

Джилиън повече не можеше да гледа милото лице на Мей Орли. Тя покри очи, отчасти за да позволи на трансцендентния отново да се преобрази... но и защото ѝ се виеше свят. Коленете ѝ се подкосиха, когато осъзна нещо ново.

Вместо смърт чрез огнено жертвоприношение, ѝ обещаваха приключение — пътуване, по-изключително от което и да е друго — и Джилиън се чувстваше така, сякаш я бяха ударили в стомаха.

— Значи... сте се опитвали отдавна, нали?

— Още откакто се възстановихме от предишната криза точно след заминаването на Прародителите, когато нашата щастлива общност от седемнайсет свързани галактики беше разкъсана на части. Оттогава заслужихме отново да се съберем с братята си.

Докато говореше, гласът се променяше и ставаше по-дрезгав. Помрачен.

— Това е рана, която боли по-силно, отколкото можеш да си представиш. Най-вече поради тази причина се погрижихме Галактика четвърта да бъде евакуирана, за да можем този път да ограничим загубата.

Джилиън свали ръце от очите си и видя, че сега трансцендентният прилича на Чарлз Дарт, ученият-шимпанзе, който бе изчезнал на Китръп заедно с Том, Хикахи и още десетина други.

— Наистина ли си спомняте онова време?

— Като живеем дълбоко в Прегръдката на вълните — и орбитиране около онова, което вие наричате „черни дупки“, — ние постигаме едновременно няколко цели. При тази ужасно висока гравитация можем да извършваме квантово изчисляване в невъобразими мащаби, като съчетаваме мъдростта на всички класове живот. С любяща грижовност ние симулираме минали събития, променяме реалности и дори цели космически съдби.

Джилиън сподави внезапния пристъп на истеричен смях. От устата на шимпанзе тези думи звучаха ужасно помпозно.

Тя едва успя да се овладее, но трансцендентният като че ли нищо не забеляза и продължи с обяснението си:

— Има още един резултат от живота край събитийния хоризонт, където пространство-времето се свива толкова плътно, че не се излъчва никаква светлина. Времето забавя хода си, докато останалата част от вселената бясно продължава да се върти.

Други се хвърлят покрай нас в ексцентричностите и поемат към невидими царства в преследване на собствената си представа за съдбата... — но ние оставаме на пост, недосегаеми за ентропията. И чакаме, наблюдаваме и експериментираме.

— Други се хвърлят докрай... — с бързо премигване повтори Джилиън. — В черните дупки ли? Но кои...?

Когато осъзна, на устните ѝ плъзна мрачна усмивка.

— Говориш за други трансцендентни! За Бога, вие не сте единствените висши, нали? Всички класове живот се сливат край черни дупки — дишащите кислород и водород, машините и останалите. Но за повечето от тях това не е краят, нали? Те продължават навътре в ексцентричностите! Независимо дали ще ги изведат в по-добра вселена, или ще ги унищожат като отпадъци, те предпочитат да продължат, докато вие оставате. Защо? — упорито попита тя. — Защото се страхувате ли? Защото ви липсва достатъчно кураж да се изправите пред неизвестността?

Този път преобразяването стана пред очите ѝ. Вихър от болезнени цветове, които като че ли изглеждаха някак раздразнени.

Миг по-късно пред нея се появи собственият ѝ, отдавна мъртъв баща, както си го спомняше накрая, легнал на болнично легло, изтощен и огорчен, вперил в нея мрачно неодобрителен поглед.

— Бих се зачудил, доктор Баскин, дали е разумно или оправдано да се подиграваш на могъщи същества, чиито мотиви не си способна да разбереш.

Тя кимна.

— Прав си. Смирено се извинявам. Сега моля те, би ли избрал друг образ? Този...

С нов бляскав пирует посетителят се превърна в ротен, един от онези мошеници, които твърдяха, че са патрони на Земята. Джилиън потръпна. Това ѝ напомни за сложното положение, в което се намираше собственият ѝ вид, заплашван от все нови опасности, изникващи всяка година, месец и ден.

— След като ти обясних твоята роля, трябва да обсъдим още някои въпроси — продължи трансцендентният. — Някои подробности бяха вкарани в компютъра ти — предпазните мерки, които трябва да вземеш за ваше собствено удобство по време на прехода. Но новата обвивка, с която покриваме кораба ви, е интелигентна и здрава. Тя ще ви предпази от експлозията на звездата и ще изолира топлината и ударните вълни, когато гравитацията ви запрати в хиперпространство, далеч отвъд...

— Ами ако не искаме да отидем? — прекъсна го Джилиън. Ротенът приятелски се усмихна и по гърба ѝ полазиха тръпки.

— Нима славата и приключенията не са достатъчни мотиви? Тогава, нека опитаме с друг.

В момента отбранителните сили на Земята са на изчерпване. Скоро враговете ще завладеят родния ти свят и после всичките му колонии, дори тайните убежища, където земяните са установили малки бази. Само вие на борда на „Стрийкър“ имате възможност да отнесете семената на вида си, на културата си, извън обсега на потисниците, които ще убият или поробят всички човеци и делфини. Не го ли дължите на предците и потомците си? Шанс да осигурите оцеляване на рода си някъде далеч от всякаква опасност?

— Но какъв е този шанс? — попита тя. — Сам признаваш, че преди никога не сте успявали.

— Симулациите показват, че след прибавянето на вълконите към рецептата има много по-голяма вероятност. Вече ти го казах.

Джалиън поклати глава.

— Извинявай. Примамливо е, но имам други заповеди. Задължение...

— Към съвета Терагенс ли? — със съмнение попита трансцендентният.

— Да... но и към моята цивилизация. Цивилизацията на Петте галактики. За вас тя може да е само мравуняк. Да, в момента тя наистина е отвратително място, управлявано от потисниците, за които спомена. Но тимбримите и някои други смятат, че това може да се промени с използването на съответни стимули.

Жената кимна към Хърби, древната мумия, останала от мисията на „Стрийкър“ до Плиткия куп.

— Истината може да има тонизиращо въздействие, дори върху онези, които се държат агресивно от страх.

Ротенът кимна. Чертите му се стопиха в поредното преобразяване.

— Достойна позиция за млада и благородна раса. Макар че разбира се, нашите потребности са много по-важни от цивилизацията на враждуващи помежду си диваци. Във всеки случай времето приближава... както скоро ще откриеш.

Чертите на трансцендентния останаха неясни, докато Джалиън се чудеше какво е значението на последната му забележка.

Внезапно комуникаторът на бюрото ѝ иззвъня и от него се появи малко холоизображение. Беше Зуб'даки. Сивата глава на делфина изглеждаше възбудена и разтревожена. Като че ли не разбра, че Джалиън не е сама.

— Доктор Баскин!

— Да? Какво има, Зуб'даки?

— С-с-събитията с-с-се ускоряват по начин, който изобщо не с-с-сме очаквали. Навярно ще е най-добре да дойдете и да погледнете!

Джалиън се вцепени. При обикновени обстоятелства незабавно щеше да реагира на такова повикване. Но сега ѝ бе трудно да си представи, че във вселената има нещо по-важно от този разговор с трансцендентно божество, което управляваше живота на всички живи същества.

— Не може ли да почака малко? В момента съм заета.

Тъмното око на делфийския астроном се разшири, сякаш той не можеше да повярва на ушите си.

— Докторе... нека ви обясня. По-рано казах, че колапсът на облака от останки може да бъде забавен от радиационно налягане. Докато бялото джудже с-с-се нажежава, увеличаващата му с-с-се яркост отблъсква падащия към него диск.

Но нещо с-с-се променя! Газът и с-с-саждите започват да с-с-се с-с-свиват! Цялата маса с-с-се с-с-сгъстява на малки плътни топки! Трилиони плътни камъчета!

— И какво от това? — сви рамене Джилиън. Разсейваше я видът на нейния посетител, който стоеше пред стъклената витрина и гледаше към Хърби. Очертанията на трансцендентния продължаваха да трептят, докато се опитваше да промени формата си. Очевидно се мъчеше да имитира първоначалния вид на Хърби, преди мумията да прекара милиард години в Плиткия куп.

— Какво от това ли? Питате какво от това? — удивено изсъска Зубдаки. — Това означава, че радиационното налягане няма да подейства на облака! Че цялата огромна маса с-с-с огромна с-с-с скорост с-с-се носи към джуджето!

Джилиън кимна.

— Значи свръхновата ще избухне много по-скоро.

— и с-с-с безпрецедентна мощ!

Докато разговаряше с делфина, нейният посетител изглежда се затрудняваше да наподоби съответната форма, сякаш нещо във фигурата на Хърби му се изплъзваше. Или пък в момента трансцендентните бяха заети с други проблеми, за да влагат изчислителна енергия в такава маловажна задача. Тя поклати глава.

— Предполагам, че просто сме свидетели на някаква нова свръхтехника, Зуб'даки. Явно всичко е било инсценирано. Навярно много преди да се родим. Кажи ми, знаеш ли кога ще започне колапсът?

Гласът на астронома се изпълни с раздразнение.

— Не сте ме разбрали, докторе! Колапсът вече...

Той млъкна, прекъснат от силен вой на аларми. Образът му се завъртя към тъмни фигури, които тичаха напред-назад зад гърба му, за да заемат постове си. После холосът напълно изчезна.

На негово място се появи вихрещото се торнадо на Ние.

— Какво има? — попита Джилиън. — Какво става?

Ние леко се наведе, сякаш забеляза присъствието на нейния посетител. После холограмата потръпна и като че ли съвсем забрави за трансцендентния.

— Аз... трябва да докладвам, че отново ни атакуват. Джилиън премигна.

— Кой ни атакува?

— А ти кой мислиш? Нашият стар враг, джофурският боен кораб „Полкджхи“. Макар и очевидно преобразен, той бързо се приближава и започна да излъчва вибрации на Б-пространствена честота, с което за пореден път превръща корпуса ни в антена за огромни потоци топлина...

— Стига! — извика Джилиън и размаха ръце пред себе си. — Това е безумие! Джофурите разбират ли какво става тук? Или под чия закрила се намираме?

Ние отвърна със старото си, познато свиване на рамене.

— Нямам представа какво разбират джофурите. Такова упорство в лицето на непреодолима сила изглежда граничи с лудост. И все пак фактът си остава. Температурата на корпуса ни започна да се покачва.

Джилиън се завъртя към посетителя си, чието лице бе придобило хуманоидно-амфибийна красота с цвят и тъкан, които го караха почти да сияе. По всяко друго време това би била една от най-хипнотизиращите гледки в живота й... но сега изобщо не му обърна внимание.

— Е? — попита тя.

— Какво „е“, доктор Баскин? — отвърна трансцендентният и се обърна към нея. Във възстановката му на образа на Хърби все още се забелязваше някаква колебливост.

— Е... ще ни защитите ли?

— Молите ли ни за помощ?

— Мислех си... — удивено заекна тя. — ... Положили сте толкова усилия, за да ни изберете и подготвите...

Ние озадачено се завъртя.

— На мен ли говориш? Има ли някой при теб? Сензорите ми като че ли не могат...

Джалиън ядосано махна с ръка и накара изкуствения си помощник да се скрие от поглед. Тя смаяно зяпна, когато трансцендентният сякаш започна да искри и с всеки миг ставаше все по-ярък.

— Такава инвестиция е достойна за доверие, доктор Баскин. Дали вълконите могат да издържат на пътуването през огромната пропаст между небесата? Достатъчно издръжливи ли сте, за да се справите с тайнствените предизвикателства, които ви очакват? И със съществата, които срещнете?

Завършил преобразяването си от мумия в нещо като истински бог, гостът ѝ вече излъчваше ярка светлина.

— Струва ни се, че може би ще е нужна още една последна проверка. За да преценим вашия кураж.

Джалиън покри очи, но блясъкът скоро започна да прониква през костите на дланта ѝ. Думите на трансцендентния пронизаха кожата ѝ и отекнаха в душата ѝ.

— Още едно изпитание... в няколкото мига, които остават... преди нашата вселена да се промени.

ЛАРК

Въпреки случайните заглъхвания, в ума му ясно изкънтя далечен глас:

„... трябва да обсъдим още някои въпроси... предпазните мерки, които трябва да вземеш за ваше собствено удобство по време на прехода... новата обвивка ще ви предпази, когато експлодира звездата... ви запрати в хиперпространство, далеч отвъд онова, което обикновено използват пътуващите сред звездите раси.“

Като полагаше усилия заедно с Линг и други членове на общността на Майка, той успя да постигне това — търсейки в невероятно сложната трансцендентна мрежа нещо достатъчно просто, за да бъде разбрано от обикновени органични форми на живот. След всичките им опити това беше най-добрият резултат. И той обясняваше на чист английски какво се надяват да постигнат великите с всички тези опустошения и хаос.

Очевидно щяха да се възползват от редките космически условия, за да изстрелят специално видоизменени кораби като свои пратеници на едноръчно пътуване през огромната бездна, която разделяше галактическите купове.

„Като добавим вълкони в сместа, можем... ще предотврати провалите, които сполетяха предишните ни усилия... в които се опитвахме да... през огромната пустиня между нашия възел от галактики и безбройните спирални небеса. Небесата, които виждаме да преминават покрай нас, но мъчително далеч извън обсега ни...“

Ларк изпитваше все по-силно раздразнение в тази течна среда, в която двамата с Линг плуваха сред различни симбионти. „Майка“ явно бе и възбудена, и разтревожена от новината. Той го знаеше, отчасти защото собствените му яростни мисли бяха спомогнали за това настроение.

В този момент усети присъствието на Линг. Ларк се завъртя и я видя да плува към него сред живия сумрак. Тя протегна ръка и стисна

дланта му. В мига на допира умът ѝ погали неговия и му предаде ужасната новина.

„Чувстваш ли го? Господарските пръстени са решили да нападнат и унищожат „Стрийкър“, независимо от последствията!“

Ларк запремигва от изненада. Той насочи собствените си мисли към инфомрежата на звездния кораб „Полкджхи“, проникна в джофурските командни честоти и скоро се увери в най-лошото.

Купчината-жрец и новият капитан-водач действаха в пълно единомислие. С мрачна решителност те бяха пратили крайцера по нов смъртоносен курс. В атака, без значение какво ще се случи после.

„Какво се надяват да постигнат? Като се опитват да попречат на трансцендентните, само ще ги накарат да смачкат този кораб — и всички нас на борда му — като досадни насекоми!“

Линг кимна и Ларк осъзна, че току-що сам е отговорил на въпроса си. От гледна точка на джофурските водачи, това им предлагаше последна възможност да унищожат хибридният кислородно-водороден свръхорганизъм, превзел по-голямата част от крайцера им. Джофурите очевидно предпочитаха да загинат славно, отколкото да се предадат.

Самоубийственото решение го натъжи. Защо просто не изчакаха избухването на свръхновата! Жадуваше да види това грандиозно явление. Да усети как първата хиперплътна неутринна вълна минава през тялото му и предизвестява края. Вълна, която щеше да освети нощта на безброй светове.

Разбира се, Майка нямаше намерение да остави нещата така. С одобрението на всичките си разумни членове, общността започна незабавна атака срещу оцелелите жизненоважни твърдини на джофурите. Скоро Ларк започна да усеща яростта на битката, докато двете страни изстрелваха смъртоносни мълнии по опустошените коридори и още повече стопяваха и без това надупчените стени на „Полкджхи“. Нервните му окончания реагираха, като превръщаха всяко раняване или смърт в остра физическа болка.

„Майка се готви да проникне в машинното отделение — отбеляза Линг. — Но може би няма да успеем да угасим двигателите навреме, за да спасим земяните... или да не разгневим трансцендентните.“

И наистина, купчините пръстени и техните работи оказваха отчаяна съпротива. Но зангските сфери и другите членове на

общността на Майка продължаваха да ги притискат с невероятна смелост.

„Трябва да им помогнем“, помисли си Ларк и Линг кимна. И двамата усещаха, че силите на свръхорганизма са на изчерпване. Нямаше време за губене.

И все пак, докато се готвеха да се включат в битката, нещо ги спираше. Нещо, което накара Ларк да се закове на място.

Не беше точно заповед. По-скоро единодушно решение общо усещане на другите участници в симбиозата. Съгласие, че двамата човеци не трябва да се излагат на риск.

Щяха да са по-полезни за цялото с интелекта и познанията си — като проникнеха в мрежата и за пореден път се опитаха да установят контакт.

Ларк призна разумността на решението с известна неохота. Двамата с Линг се хванаха на работа и отново отвориха каналите, които вече бяха открили.

„Струва ни се, че може би ще е нужна още една последна проверка... за да преценим вашия кураж.

Още едно изпитание... преди нашата вселена да се промени.“

Ларк дълбоко въздъхна и от устата му бликнаха мехурчета, които се проточиха в пенливата среда.

Ясно. Значи трансцендентните до последния момент продължаваха опитите си да усъвършенстват своя експеримент. Или пък „боговете“ се забавляваха за сметка на онези бедни земяните. И в двата случая нямаха намерение да вземат „Стрийкър“ под всесилната си закрила. Вместо това щяха да оставят „Полкджхи“ да нападне и после щяха да преценят резултатите.

Не оставаше много време за проучвания. С една част от ума си Ларк проследи придвижването на огромната маса от останки.

Бялото джудже вече кипеше. Облакът с невероятна скорост се приближаваше към повърхността му. По нея пълзяха концентрични вълни от син огън, които се понасяха към космоса под формата на плазмени пламъци и загатваха за предстоящите далеч по-страшни фойерверки.

Междувременно джофурите от мостика на „Полкджхи“ се подиграваха на екипажа на „Стрийкър“, чийто корпус се бе превърнал в предателска антена, приемаща топлина от други гънки на пространството.

В този момент се обади познат глас.

Беше старият приятел на Ларк, трекът от Джиджо, някога известен под името Аскс, после Еуаскс — мъдро, многосъставно същество, сега наричано просто „Х“.

„Най-после осъществих пълен контакт със земянитския компютър“, съобщи хибридно създание.

„Поздравления — отвърна Ларк. — Предаде ли информацията, която искаше да пратиш?“

Х потвърди с чувство на въсърно задоволство. Всичко, което бе научил за джофурските господарски пръстени, вече беше копирано в информационната система на „Стрийкър“, включително за разпространяващите се червени торуси — онези, които се бяха оказали толкова ефикасни срещу господарската егоцентричност.

Но каква полза от това? Даже „Стрийкър“ да преодолее сегашната атака и предстоящата звездна експлозия, трансцендентните само щяха да го изстрелят от Петте галактики на гребена на космическа приливна вълна към райони, където никога не бяха живели джофури.

Х не проявяваше каквито и да е признаци, че долавя нещо нередно.

„Може би ще ти е интересно да чуеш новината, която научих. На борда на земянитския кораб има пътник, който сега се нарежда сред уважаваните му водачи. Човек, познат и на двама ни.“

Ларк усети болезнената ирония, която се излъчваше от тези думи. Той насочи волята си по посочената пътека, получи достъп до файловете на „Стрийкър“ и накрая откри информацията, за която говореше Х.

„Сара!“

Ларк се олюля от изненада и Линг трябваше да го хване за дясната ръка, за да му помогне да преодолее шока.

„Какво прави там сестра ми... толкова далеч от Джиджо? Как се е озовала в такава каша?“

Следващият удар дойде, когато Майка съобщи за скоростта на повишаване на температурата на борда на „Стрийкър“. С това темпо тя щеше да достигне критично равнище след по-малко от половин мидура.

Скоро водата в делфийския кораб щеше да заври.

ЕМЕРСЪН

Алармите като че ли изненадаха всички в контролния център на „Стрийкър“.

Другите толкова напрегнато следяха уголемяващата се, разярена звезда — и загадъчното поведение на недалечния игловиден портал, — че изглежда бяха забравили за опасността от старите им врагове.

Но не и той.

Емерсън и преди си беше имал работа с джофури и разбираше тяхната упоритост — целенасоченост, заложенa в расата им от безотговорни наставници, които не бяха съзнавали принципните качества на умереността. Когато започна атаката, той бе готов.

Не можеше да чете проблясващите съобщения на мониторите или да проумее точно какво оръжие използват противниците им. Подробностите нямаха значение. Разбираше само, че трябва да е свързано с нагорещяването на кораба. Плочите на стените и пода вече излъчваха неприятна топлина. Прииждаха огромни количества енергия, въпреки че малкото слънце все още не беше готово да експлодира.

Сара стисна ръката му и той се почувства виновен, че трябва да се раздели с нея само с нежно докосване. Но Емерсън смяташе, че възможността да ѝ спаси живота е по-важна от това да остане до нея, за да се изпекат заедно.

Докато тичаше по горещия коридор, той не преставаше да вика с надеждата, че автоматичната вътрешна уредба ще предаде простото му съобщение:

— Суеси!... Каркает!... Бързо, бързо, бързо!

Дали щяха да дойдат? Бяха положили толкова усилия да реализират идеята му и да приложат технология с двестагодишна давност към нови проблеми. И все пак се тревожеше. Може просто да го бяха заблуждавали, работейки заедно с него, за да се занимават с нещо, докато настъпи краят...

Емерсън се изкатери по тръбопровода и бързо стигна до малкото помещение, мястото на последния му, триумфален сблъсък със

Старите. Той облекчено въздъхна, когато видя, че Ханес и двамата делфийски инженери вече са там и застанали около големия лазер, разговарят помежду си на прекрасния инженерски диалект. Емерсън вече не можеше да разбира бързите и точни изрази, но въпреки това речта им му звучеше като музика.

Изящната лирика на компетентността.

Суеси завъртя огледалния си купол, за да го попита нещо. Въпросът бе достатъчно прост, за да го възприемат оцелелите му речеви центрове.

— Да! — енергично кимна той. — Направи... го!

Ханес натисна един от бутоните и лазерът внезапно се раздвижи, съскайки и напрягайки се като някакво огромно животно.

Емерсън се премести до дебелия цев, любопитен да види накъде ще се излеят сега огромните количества енергия.

Не видя нищо друго, освен звезди.

Червената точка на недалечния екран представляваше джофурския кораб „Полкджхи“, който приближаваше от другата страна на „Стрийкър“.

Разбира се, той бе имал късмет със Старите. Но сега щеше да е невероятна случайност, ако джофурите влезеха в обхвата им. Така или иначе, защитните полета на крайцера можеха да отклонят дори толкова мощен лъч.

Емерсън сви рамене. Нямаше значение. Не бе нужно да унищожават врага, за да го победят.

По тялото му плъзна хлад и той потръпна. Скоро забеляза, че над дихателните отвори на делфините се образува мъгла като фонтанчета от скреж. Собственият му дъх също започна да се кондензира. След секунди в малката стая стана осезаемо по-студено и Ханес извика на всички да напуснат. Беше време да оставят машината сама да се справи със задачата си.

И все пак Емерсън се бавеше и се наслаждаваше на ледения въздух, който изтичаше по въздухопроводите към отдалечените кътчета на кораба. Представи си, че лазерният лъч играе ролята на огромна помпа, която изсмукваше топлината със същата бързина, с каквато други сили я привличаха, и после я изстрелваше в космоса. Усмехнат, той се радваше на начина, по който древната земянитска

технология се бе справила с галактянските врагове — както и преди много време в горещата паст на друго слънце.

„Аз... все... още... го... мога...“, помисли си Емерсън и погледна надолу към ръцете си.

Когато зъбите му започнаха да тракат от студ, той най-после остави Ханес и делфините да го отведат обратно в заседателната зала.

Сара го очакваше.

Сега поне щяха да са заедно.

Докато звездата избухнеше.

ДЖИЛИЪН

— Вие никога не сте питали за доброволци — обвинително каза тя на посетителя си.

Образувайки се от пращинки и въздушни частици, трансцендентният се беше завърнал в кабинета ѝ, навярно за да продължат разговора си или за да поздрави Джилиън за хитрия номер на инженерите ѝ — създали хладилен лазер, устройство за отвеждане на топлината от кораба.

Малцина галактични някога се бяха нуждаели от такъв груб вълконски уред. Той изглеждаше нелепо примитивен — като ракетите или витловите самолети. Но когато преди два века хората бяха започнали да изследват дълбините на собственото си слънце — само от чисто любопитство, — номерът с лазерното охлаждане се бе оказал едновременно полезен и съдбоносен в няколко отношения.

Малко след повторната си поява посетителят ѝ като че ли заплува във въздуха пред Джилиън, същество с лъскава сива кожа и къса, мощна опашка, която наистина вдигаше вятър и караше листовите хартия по бюрото ѝ да шумолят. Трансцендентният стана още по-плътен и постепенно заприлича на най-скъпата делфийска приятелка на Джилиън, лейтенант Хикахи, една от онези, които бяха останали на Китрърп заедно с Том и Чарлз Дарт.

Преди създаването да успее да отговори, Джилиън продължи с обвиненията си:

— Казваш, че се нуждаете от вълкони, за да ги използвате като съставен елемент за посланието си до други галактики. Някога идвало ли ви е наум да попитате? Аз познавам своите другари земяни. За такова пътуване щяхте да разполагате с хиляди, дори милиони доброволци! Макар и предварително да знаят, че това означава да се слоят с дишащи водород, машини и всякакви странни същества. Винаги е имало достатъчно чудаци и авантюристи. Хора, които биха дали всичко, само за да са първите, видели някакъв далечен хоризонт.

Илюзорният делфин се претърколи настрани, сякаш се наслаждаваше на новото изживяване.

— Ще с-с-си отбележим това — отговори ѝ трансцендентният с глас, много наподобяващ този на Хикахи, което накара сърцето на Джилиън да се изпълни с чувство за самота. — Навярно ще последваме с-с-съвета ти... с-с-следващия път, когато с-с-се наложи.

Тя зяпна за миг, после тихо и сухо се засмя.

— Ясно. Когато настъпи ново разкъсване — след сто милиона години!

— Това не е чак толкова много време за онези от нас, които живеем близо до ексцентричности. За онези, които ти наричаш „с-с-страхливци“, защото не бързат да с-с-се хвърлят в неизвестността.

— Виж — вдигна ръка Джилиън. — Вече ти се извиних за това. Сега обаче мисля, че е най-добре да сложим край на...

— На играта ли? — Посетителят ѝ направи превъртане във въздуха. — Какво щеше да кажеш? С-с-с лекота разчитам мислите ти. Но дори без да използваме пси, можем да правим добри преценки, основаващи с-с-се на предишното ти поведение при различни обстоятелства. Тези модели неотдавна бяха коригирани. Би ли желала да знаеш какво предсказват последните ни с-с-симулации?

— Слушам те — предпазливо отвърна тя. Имитацията на Хикахи насочи тъмното си око към нея.

— Готвеше с-с-се да отклониш честта да с-с-сте наши пратеници. Щеше да с-с-се позовеш на неотложните задължения, които налагат присъствието ви другаде. Задължения, които не можеш да пренебрегнеш.

Джилиън сви рамене.

— След последния ни разговор всеки би се досетил за това. Как щеше да реагираш, ако приемем, че наистина ви откажех?

— Щях да ти отговоря, че нямаш избор. Около кораба ти вече е изтъкан щит, готов да използва възможността, когато наблизко с-с-се разтвори пространствено-времева цепнатина. С-с-с малко късмет той безопасно ще ви отведе отвъд границите на познатата цивилизация. Не можем да с-с-се откажем от такава инвестиция с-с-с лека ръка. Молбата ти щеше да бъде отхвърлена.

Джилиън дълбоко въздъхна.

— Предполагам, че отговорът е неизбежен. Ясно. Според вашите симулации каква ще е следващата ми реакция?

Илюзорният делфин избухна в смях.

— Заплаха! Ще заявиш, че с-с-си готова да взривиш кораба с-с-си... или да предотвратиш мисията по някакъв друг начин.

Тя усети, че се изчервява. Наистина си беше мислила същото. Отчаяно блъфиране. Но за това кратко време не ѝ бе дошла наум друга тактика.

— Изтъркан номер, струва ми се.

— Естествено всички тези възможности бяха предвидени. В този с-с-случай анализите ни показват, че щеше да блъфираш. Като с-с-се има предвид, че алтернативата на приключението е с-с-сигурна гибел, ти най-вероятно би приела първото.

Раменете на Джилиън увиснаха. Трансцендентните се учеха бързо и ужасната им изчислителна мощ им помагаше да симулират цели алтернативни реалности. Нищо чудно, че се бяха справили с всички планове, разработени от ограничения ѝ човешки мозък.

— Значи това е всичко, така ли? — попита тя. — Нямаме избор. Независимо дали ни харесва, трябва да се отправим към някаква далечна галактика.

— Твоето линейно предположение е с-с-само отчасти вярно. Вие наистина нямате избор. В това с-с-си права, доктор Баскин. С-с-способни с-с-сме да принудим теб и екипажа ти да заминете и толкова.

Посетителят поклати лъскавата си сива глава и отново започна да се преобразява. Очертанията на Хикахи се размиха. Симулираното ѝ тяло постепенно се издължи.

— Но нашите с-с-симулации не с-с-се ограничиха с-с-само с-с-с вашето днешно поведение. Те анализираха какво можете да направите после... през с-с-седмиците, месеците и годините, докато пристигнете в някакво далечно царство.

Джилиън запремигва.

— Наистина ли сте предвидили всичко толкова напред в бъдещето?

— С-с-с висока с-с-степен на вероятност. И точно там е проблемът. Когато разполагате с-с-с достатъчно време, вие ще измислите нещо друго. Ще разберете, че е възможно да изживеете приключението и освен това да отмъстите! Да посетите далечни

хоризонти и да накажете онези, които с-с-са ви пратили на това пътешествие против волята ви.

Тя можеше само да зяпне и объркано да запремигва, когато трансцендентният придоби друга форма... и се превърна в друг делфин, малко по-дълъг и по-силен наглед от Хикахи, с белег от ужасна рана до лявото око.

„Крейдейки“, със слабо потръпване осъзна Джилиън.

— Не... не разбирам какво искаш да кажеш. Освен ако... — Тя преглътна и се опита да се съсредоточи. Този странно непреодолим делфийски погледи пречеше.

— Освен ако не се безпокоите за онова, което ще разкажем за вас на висшите разуми от отсрещната страна.

Този път посетителят ѝ не отговори на английски. Двойникът на някогашния капитан на „Стрийкър“ повдигна обезобразената си глава и издаде поредица писукащи прещраквания, които изпълниха кабинета ѝ с куплети от тринарни стихове.

- * *Кое отмъщение е*
по-дълготрайно
- * *от жестокостта*
на клеветата,
- * *изречена от разярените*
потомци,
- * *хулещи своите*
далечни родители?
- * *Ще избегнете ли*
смъртната присъда на времето?
- * *Или жестокото разяждане*
на ентропията?
- * *Известен ни е само един*
сигурен начин
- * *да постигнем*
безсмъртие...
- * *Ако искаш да*
живееш вечно,
- * *първо заслужи обичта и*

пълната всеотдайност
* на онези, които ще
 продължат напред
* и ще накарат името ти
 да отеква,
*дори когато изстинат звездите. **

Джилиън присви очи към образа на стария си другар и командир. Делфийският капитан изглеждаше толкова истински, толкова осезаем, като че ли можеше да протегне ръка и да погали топлата му сива кожа.

— Това е... първото наистина мъдро нещо, което чувам от вас, боговете — отвърна тя. — Сякаш... наистина си...

Трансцендентният я прекъсна. Лъскавата му фигура отново започна да се превръща в кълбо светлина.

— Абсолютно... сигурна ли си... че не съм?

Джилиън запремигва. Не знаеше как да разбира думите му.

— Почакай! — извика тя. — Какво ще стане сега? Какво ще...

Посетителят ѝ безмълвно изчезна. Но някакво тихо присъствие се задържа още миг в ума ѝ и прошепна:

— Имаме много работа... и съвсем малко време.

Във въздуха отекна остро изсвирване. Появи се холоизображение на Акеакемай, който я викаше' от мостика на „Стрийкър“.

— Джилиън! Зуб'даки казва, че падането на масата с-с-се ускорява! Остават с-с-само минути до експлозията!

Тя кимна. Чувстваше се уморена и напълно неподготвена да присъства на края на вселената. Или на която и да е част от нея.

— Веднага идвам — завъртя се към вратата Джилиън. Но гласът на пилота я спря.

— Това не е всичко! — отчаяно продължи той. — Големият портал... той...

Последва шумна суматоха. Офицерите се щураха във всички посоки и възбудено удряха с опашки във водата.

— Ние! — извика Джилиън. — Покажи ми какво става навън!

Внезапно се появи нов холос, представящ пространството около кораба.

Голямата колкото планета трансцендентна игла изпълваше по-голямата част от изображението. Една от страните ѝ блестеше ослепително ярко и отразяваше яростните лъчи на бялото джудже.

Джалиън незабавно видя какво е уплашило Акеакемай. Порталът се разтваряше. Нещо повече, от отвора бликаха светли лъчи, които се протягаха да сграбчат три от съседните кораби.

Пръв беше „Стрийкър“. Джалиън усети, че корпусът се разтърсва от допира на лъча.

После дойде ред на джофурския крайцер.

И накрая — един от сферичните „кандидати“, сега обвит в мъглява маса от особена тъкан.

И трите кораба бяха привлечени навътре.

После, сякаш е тънък хирургически скалпел, светлинните лъчи започнаха да ги режат на части.

„X“

Усещате ли го вече, пръстени мои? И вие, други малки мои същности?

Ами ти, Ларк?

Ами ти, Линг?

Усещате ли как Майка — макросъществото, от което всички сме част — се гърчи от страх, докато силовите остриета разсичат корпуса на „Полкджхи“? Чувствате ли как далечните стени се разделят и изсипват във вакуума въздух, течност и живи създания? В продължение на няколко мига изглежда, че това е нашата гибел.

Че нашият/моят/вашият край най-после е настъпил.

НО ВИЖТЕ! Усещате ли внезапна промяна в настроението?

Майка се изпълва с радост, когато ние/„аз“/всички разбираме истината.

Това са лъчи скалпели, които бързо и избирателно отрязват само няколко парченца от „Полкджхи“!

В същото време уредите ни показват, че в земянитския кораб „Стрийкър“ са пробити само една-две малки дупки.

Но очевидно третата жертва няма този късмет!

Най-близката могъща сфера — гигантски съд-кандидат, вече готов за своето епично пътуване, — беше разкъсан и изкормен! Ужасени и в същото време изпълнени с благоговение, всичките ни пръстени и елементи наблюдават това жертвоприношение... хиляди разумни хибридни същества, извадени като вътрешности на току-що уловена риба... докато остава само блестяща обвивка от пипала.

Жива обвивка, която сега бързо се движи към „Полкджхи“.

А СЕГА ВНИМАНИЕТО СЕ НАСОЧВА КЪМ БЯЛОТО СЛЪНЦЕ.

Колко време се е въртяло там в мир? Останка от първите дни на тази галактика, джуджето отдавна е изживяло кратката си младост и се е укротило за спокоен отдиш. При други обстоятелства то може би още двайсет милиарда години бавно щеше да се свива, отделяйки

мъждукащите си бели пламъци. И без друг звезден спътник никога нямаше да получи масата, необходима за по-бляскава смърт.

Само че сега масата идва!

Като поклонници пред светилище, милиони звездни кораби отговориха на зова на Великия орач. И дойдоха тук, за да се подредят на спирални опашки в търсене на спасение и съвършенство... само за да намерят смъртта си на самия праг на трансцендентността. Свити в плътни кълба, сега техните трупове обсипват звездата и запалват нов пожар, като довеждат равновесието между материя и енергия до особени стойности.

До абсолютната точка на невъзвратимост.

ПРЪСТЕНИ МОИ... ПРЕДИ МНОГО ОТ ВАС БЯХА ЕЛЕМЕНТИ ОТ АСКС, ОНЗИ СТАР ТРЕКСКИ МЪДРЕЦ.

На Джиджо нямаше нужда да разсъждавате за такива неща. Вместо за границите на Чандрасекхар и светлинното поглъщане, ние/вие/„аз“ отсъждахме споровете между местните селища и племена. Предлагаме брачни съвети на урски, човешки и кхюински семейства. Дни наред стояхме върху някоя ароматна купчина смлени останки и доволно спорехме помежду си.

Сега Майка услужливо ни предоставя огромни информационни хранилища и ни осигурява свободен достъп до корабната Библиотека на „Полкджхи“, наскоро отнета от останалите джофури.

Така че „аз“/ние/вие знаем всичко за критичните прагове и предстоящия катастрофален колапс, последван от невероятен „удар“, който с огромна скорост ще изхвърли навън голяма част от бедната звезда.

Първо ще започне неутринен взрив. Не толкова мощен, колкото при експлодиране на свръхнова „тип две“. Но достатъчно силен, че онези призрачни частици да предадат топлина и инерция на всички тела в радиус, равен на десет орбити на Джиджо. Ще последват рентгенови и гама-лъчи... и след това други форми на светлина. Толкова много, че вълновите фронтове ще пренесат собствените си гравитационни полета, когато преминат през тази точка в пространството с яркост на трилион слънца.

Накрая, ако от бедния „Полкджхи“ изобщо остане нещо, той ще бъде атакуван от ударна вълна от протони, неутрони, електрони и

йони, която ще му придаде ускорение от сто хиляди g.

Нищо чудно, че според трансцендентните това явление ще пробие дупки в космическия илем. Очевидно желанието им е точно такова. Да запалят клада. Достатъчно ярка, за да прехвърли избраните семена през най-голямата пустиня.

ЧУХТЕ ЛИ ПОСЛЕДНАТА НОВИНА, ПРЪСТЕНИ МОИ?

Ларк и Линг съобщават какво са научили от трансцендентната мрежа.

Обяснение на ужасната операция с блестящия скалпел от лъчи!

Явно висшите в последния момент са решили да променят плановете си.

Бързите импровизации не са в природата им, но сега те полагат отчаяни усилия.

И ОБЕКТ НА ВНЕЗАПНОТО ИМ РЕШЕНИЕ СМЕ НИЕ!

Като хипнотизирани наблюдаваме как от земянитския кораб се отделят две малки парчета материя и се насочват насам, оставяйки дупки, които бързо се затварят. Тези тънки тръби се понасят към „Полкджхи“... докато изкорменната обвивка на третия съд приближава към нас от другата страна, блестяща и жива.

„Делфини — казва Линг, разпознала съдържанието на цилиндрите от „Стрийкър“. — Дванайсетина. Доброволци, които идват да се присъединят към нас и носят генетични образци и културни архиви...“

Тръбите с шеметна скорост се плъзват в пригответните за тях отвори. Точно навреме — вълнуващата се обвивка обгръща „Полкджхи“ и го запечатва с блясък от енергийно сливане.

Всички съставни елементи на Майка — дори новозаловените джофурски офицери — за миг залитват от физически шок, когато масата от светли пипала завладява нашия преобразен кораб и се превръща в пулсиращо, вибриращо цяло.

В нещо нетърпеливо. Увито и готово за предстоящото.

УСЕЩАТЕ ЛИ АГОНИЯТА НА УМИРАЩИТЕ БОГОВЕ?

Игловидният портал се гърчи и мъждука, докато притегля „Стрийкър“ към себе си. Сияещият, всмукващ се навътре трансцендентен възел се свива и образува мощни полета, които карат

пространството да де усуче право през недрата му и да образува тунел.
Тесен проход.

Импровизиран път за бягство на земянитите?

Дали ще успеят?

*И ЕТО, СЕГА ЗАПОЧВА НАЙ-ЯРКИЯТ ВЗРИВ ВЪВ
ВСЕЛЕНАТА.*

Навярно в крайна сметка това няма да е нашата гибел.
Многобройните членове на Майка гласуват. И почти всички са
съгласни.

Ако трансцендентните ни бяха попитали, щяхме да изберем
тъкмо това. (Всъщност, като имаме предвид невероятните им
симулации, те сигурно са го направили.)

Нашият съюз представлява пречистена смес от класовете живот.
Смес, изпълнена с хибридна енергия. Просмукана с аромати от
Джиджо и Земята, нашата общност може би е онази комбинация, която
най-после ще успее.

Да хвърли мост над непреодолимата бездна.

Да помогне за обединяването на разединеното.

Да донесе в космоса по-голямо разнообразие... и да го превърне
в едно цяло.

Усещаме, че новите пипала на „Полкджхи“ се протягат и се
вкопчват в тъканта на пространството в очакване на мига, в който ще
удари следващата хаотична вълна.

Най-мощната хаотична вълна.

Голямото разкъсване.

Дали трансцендентните точно са преценили времето? Наистина
ли притежават уменията да предизвикат експлозията в нужния момент,
така че „Полкджхи“ да успее да улови тази вълна?

Да, пръстени мои и други мои същности.

„аз“/ние/Аз/вие нямаме търпение да разберем.

БЯЛОТО ДЖУДЖЕ СЕ РАЗТЪРСВА.

Диаметърът му е само десет хиляди километра. Взривът ще
стане със скоростта на звука — няколко хиляди километра в секунда.

Това означава, че би трябвало да отнеме по-малко от дура...

„СТРИЙКЪР“ С ВСИЧКИ СИЛИ СЕ МЪЧИ ДА СТИГНЕ ДО ТУНЕЛА.

„Давай, Сара!

Можеш да успееш.

Давай!“

Всяка изтекла секунда изглежда като цяла вечност, докато земянитският кораб се носи към мъждукащото убежище.

ИЗВЕДНЪЖ НАШИТЕ НАСОЧЕНИ КЪМ СЛЪНЦЕТО СЕНЗОРИ РЕГИСТРИРАТ ЯРКА СВЕТЛИНА!

Ослепителен пламък, който тече и се вълнува с безумна скорост по звездната повърхност като внезапно запалена клечка кибрит.

После...

УСЕЩАТЕ ЛИ ГИ, ПРЪСТЕНИ МОИ?

Неутрино-частиците във восъка.

Какво странно чувство! Все едно да си спомняш утрешния ден.

А сега, започва...

ПЕТА ЧАСТ

ВРЕМЕТО НА ПРОМЕНИ

Някои класове живот са по-общителни от други.

Представителите на квантовия клас нямат усет нито за място, нито за време. Или поне той не съответства на нашия начин на възприемане на тези свойства. Макар че желаят да обменят информация, те обикновено не разбират въпросите ни, нито пък ние проумяваме повечето от техните отговори. Необходимо е да има някакво контекстуално единство, така че думата „смисъл“ да има някакво значение. В сравнение с квантовия клас, направо е лесно да разговаряме с дишащите водород и дори с повечето ясни разумни мими.

Веднъж обаче, представител на тувинтската раса клиент нагло прекъснал повисшите от него на среща в D-пространството и задал на един от кванталите наивно прост въпрос:

— Какво можем да очакваме?

Отговорът озадачавал учените в продължение на милион години. Странното същество без колебание отвърнало:

— Всичко.

ГАЛАКТИКИТЕ

Фотонният фронт на свръхновата пое „Стрийкър“ точно пред вихрещия се черен тунел — пътят за бягство, обещан от загадъчните трансцендентни.

Започнаха да вият аларми и делфините записукаха, когато вълните от огнена енергия удариха кораба изотзад, смазаха обикновените защитни полета и натъпкаха всеки квадратен метър с повече топлина, отколкото би могло да излъчи което и да е нормално слънце през целия си период на съществуване. Взривът почти незабавно щеше да превърне „Стрийкър“ в пара.

Но земянитският кораб беше като кит, чиято кожа е покрита с твърди мидени черупки. Той пъхтеше под пластове странна материя — обвивки, които искряха, сякаш не можеха да се наситят на убийствената светлина.

Сара прегръщаше Прити и Емерсън. Мощни вибрации разтърсваха костите ѝ. Ослепителен блясък заливаше всички външни камери, но сензорите показваха смайващи притоци на фотони и неутрино, когато звездата прехвърли границите си на търпимост... или навярно на екстаз. В реално време експлозията продължи само милисекунди, но разтегнатото темпорално поле на „Стрийкър“ позволи на екипажа да наблюдава последователните етапи като в забавен кадър.

— Нашата вълшебна обвивка е впечатляваща — отбеляза Суеси. — Но това са само фотони. Няма начин да се справи със следващите вълни. Реална материя с маса, по-голяма от слънчевата... протони и тежки ядра... се носят насам почти със светлинна скорост.

Сара бе усвоила достатъчно практическа физика, за да знае какъв юмрук ще се забие в тях. „Всички атоми кислород и въглерод в тялото ми ще бъдат подложени на такава конвулсия... ще се изпържат от слънчевата топлина, после ще образуват огромни облаци и накрая ще се кондензират, за да образуват планети, животни, хора.“

Сега собственият ѝ звезден прах можеше да се върне в космическата супа и навярно да се присъедини към жизнения цикъл на

нов, все още нероден свят. Това все пак беше някаква утеха. Но тя знаеше още нещо.

ЛАРК.

Получих съобщението му — точно докато онази обвивка обгръщаше „Полкджхи“ и протягаше светлите си пипала, за да се вкопчи във вълните от хиперреалност в момента, в който галактиките завинаги се разделяха.

Корабът му вече трябва да си пробива път напред, използвайки прилива на разгъващата се метрика. Надалеч към невиджани приключения.

Иронията я накара да се усмихне. От трите деца на Нило единствено Ларк не бе мечтал да напусне любимия си Джиджо. Но сега щеше да види хоризонти, останали скрити дори за великите трансцендентни! Заедно с любимата си, той, положилият клетва за безбрачие, може би щеше да постави началото на ново човечество в някоя далечна галактика.

„Сбогом, братко. Нека Шефът на Ифни те закриля.

Приятно прекарване.“

Тунелът се извиси пред тях като пещера, пълна със зловещо обезкуражителни спирали. Тя погледна към Емерсън. Преди мигове, когато върху повърхността на бялото джудже се изсипа последният дъжд от изпарените Стари, той извика една-единствена дума:

— Отпадъци!

И после се усмихна, сякаш беше присъствал на окончателния провал на смъртоносен враг.

Някой броеше субективните секунди до удара на вълната от реална материя:

— ... четиринайсет... тринайсет... дванайсет...

Междувременно Акеакемай тихо събщи:

— Почти с-с-стигнахме... — Пилотът удряше с опашка и подканяше „Стрийкър“ да побърза към убежището. — Почти...

Напрежението бе толкова ужасно, че мислите на Сара инстинктивно се оттеглиха в област, която напълно владееше. Математиката. Към проблем, с който неотдавна се беше сблъскала —

докато Джилиън се пазареше с трансцендентните да вземат „Полкджхи“ вместо „Стрийкър“.

Сред лабиринт от трансгранични тензори тя бе открила ренормализационно затруднение, което просто не можеше да преодолее. Всъщност изглеждаше жизненоважно да опише хаотичните вълни, които току-що бяха видели. Но според моделите на трансцендентните това нямаше смисъл!

„Когато предвидих разпадането на галактиките в резултат от разширяването на вселената, реших, че зная цялата истина. Но сега съм убедена, че някаква допълнителна сила ускорява нещата повече от очакваното.“

Имаше логика единствено, ако приемеше странно предположение.

„Нещо влиза. Нещо гигантско.“

Подробностите бяха мъгляви, но едно беше ясно:

„Не бихме могли да го открием в който и да е гравитационен кладенец. Трябва да търсим някъде другаде в плоското пространство. Далеч от Прегръдката на...“

Внезапно „Стрийкър“ се разтърси. Вибрациите рязко се усилиха и ускориха. Някой изкрещя:

— Материална вълна!

За миг времето като че ли премигна...

После Сара се оказа заобиколена от подскачащи, викащи фигури. Емерсън я притисна към себе си, сякаш настъпваше краят на света. И за стотна от секундата тя наистина повярва, че е така.

После чу веселите писъци на Прити, радостните писукания на делфините и задъхания смях на любимия си. Сред тази суматоха Сара забеляза, че зловещите трусове са престанали. Изчезнали! Заменени от доволния рев на освободените двигатели.

Екраните отново се включиха и разкриха странно изкривен илем — стените на спасителния тунел, които се носеха покрай тях.

— Успяхме! — ликуващо възкликна изкуствено усиленият глас на Суеси.

„Ние ли... успяхме?“

Сара с огорчение осъзна, че математическият ѝ унес ѝ е попречил да наблюдава триумфалния миг на спасение.

„Каква съм застреляна математичка!“ — помисли си тя и с
всичка сила се хвърли да целува Емерсън.

Е-ПРОСТРАНСТВОТО

Професията на Хари винаги бе изглеждала самотна.

„Сега зная защо Уер'К'кинн праща в Е-пространството по един наблюдател. Тук прекалено многото умове могат да станат опасни. И объркващи.“

По време на предишните си пътувания в царството на живите идеи понякога бе навлизал в нова територия, само за да открие, че местната матрица кристализира около символи, изтекли от собствения му ум. Тъй като тук рядко се появяваше някой друг, освен стада местни мемоиди, нямаше значение какво разкриваха за подсъзнанието му формите.

Този път станцията носеше пет волеви личности от четири различни раси. Хари започна да се тревожи още от момента, в който дългите като на паяк крака на кораба му потънаха в лилавата мъгла.

Но тя бързо се разкъса, сякаш отвяна от любопитните погледи на спътниците му. Дуер, Каа и Киуей Хааулин притискаха лица към прозорците в контролната зала. Младият човек беше идвал веднъж в Е-пространството. Другите останаха хипнотизирани от първото си посещение в това митично царство.

„Нямаше да се взирате с такъв интерес, ако бяхте виждали онова, което съм виждал аз.“

Но Хари се въздържа да затвори щорите. Това щеше да е последният им шанс през живота да видят Е-пространството.

„А може би и моето последно пътуване.“

Скоро мъглата окончателно се разчисти и разкри огромно пространство, покрито с кубове, пирамиди, наклонени равнини и други по-сложни геометрични форми. Поне така изглеждаха отначало.

Първия път, когато внимателно се вгледа в един от предметите, той започна да се топи и да приема по-заоблени очертания. Скоро Хари видя от двете му страни изпъкналости, които приличаха на... уши! После щръкна нос. Мигове по-късно му се ухили уста с жълтеникави, неприятно познати зъби.

Той провери уредите. Мемомонолитът се намираше на повече от трийсет псевдокилометра! Очевидно току-що беше предизвикал появата на гигантска скулптура, изобразяваща собствената му глава, извисяваща се по-високо от най-големите сгради на Земята. Хари се огледа наоколо и видя, че във всички посоки се оформят синтиански, делфийски и човешки статуи. Скоро докъдето му стигаше погледът, се простираха копия на Каа, Дуер и Киуей.

— Така, така — скръстил ръце на корема си, доволно отбеляза синтианският търговец. — Някой не трябва ли да събуди Рети, за да може и тя да използва тази възможност за толкова мащабно обезсмъртяване?

Хари поклати глава, докато една от огромните скулптури имитираше ядосаното му изражение.

— Бедното дете спи, защото има мозъчно сътресение, за Ифни. Пък и такива неща обикновено са нетрайни. Повечето от тези огромни меми просто изчезват обратно в илема, още щом си тръгне стимулиращият ги мисловен приемник.

— Но понякога не изчезват, нали? Има ли възможност да останат завинаги?

Хари сви рамене, като се чудеше защо се интересува Киуей.

— Виждал съм разни неща — криптоформи и замръзнали образи от далечното минало. Уер'К'кинн казва, че материализираната мемосубстанция понякога става по-твърда от истинската материя, както идеите остават за постоянно в някои живи мозъци. Предполагам, че в Е-пространството има концепции-обекти, които могат да надживеят всички протони, кварки и цялата звездна вселена.

Киуей погледна към далечните хълмове и планини, повечето от които изобразяваха собственото му закръглено, самодоволно лице.

— Наистина ли? — с надежда въздъхна той. Дуер и Каа се засмяха. Но Хари поклати глава.

— Да продължаваме — каза той. — Преди да се е объркало още нещо.

До този момент почти нищо не вървеше според плана.

Първо дойде онази суматоха в казкаркския склад. Докато Дуер прикриваше отстъплението им с дъжд от стрели, Хари и Киуей бяха успели да изнесат изпадналата в безсъзнание Рети, без разяреният тандуаски воин да ги насече на парчета. От съседните коридори се

носеха стъпките на прииждащите подкрепления — други жестоки същества, дошли на помощ на другаря си, докато хаотичните вълни разтърсваха малкия планетоид.

Хари хвърли поглед назад и успя да проследи последните мигове от живота на скианото, запратено към експлодиращата икона на Земята, синята „планета-мъченица“.

Неприятностите ги последваха до институтските докове, където от стените вече падаха каменни плочи и смазваха съдовете, паркирани на недалечните кейове. Остри аларми предупреждаваха, че приближава вакуумен пробив. Хари бързо качи всички на борда и потегли — завързал отзад малката корвета на Каа, — точно преди таванът да започне да се срутва. Когато стигна до главния херметичен шлюз, нямаше смисъл да минава през емиграционните процедури. Стената пред него се срива и разкри странно мъждукащи звездни полета.

Трябваше им известно време, за да заобиколят рояците опасни останки, преди да извършат дори само обикновен къс хиперскок. Междувременно хаотичните вълни разтърсваха планетоида.

„Даже да се върнем от тази мисия, няма да има смисъл да докладвам тук.

Има и други институтски бази.

Във всеки случай казват, че напоследък е по-безопасно да си на някоя планета.“

Накрая хаотичните вълни отслабнаха, но Хари знаеше, че най-лошото все още предстои. Докато Казкарк изчезваше от погледа му, той се надяваше, че Уер'К'кинн, онази стара сепия, някак си ще успее да се спаси.

После нещата станаха малко мъгляви. Той даде координатите на Каа и остави опитния космически пилот да ги преведе през десетина В-пространствени скока, след което минаха през малка точка на прехвърляне, вече обявена за опасно нестабилна.

Изобретателното маневриране на Каа по скоковите нишки някак ги спаси от разкъсване, разсичане, изпържване или изпаряване. И все пак пътуването беше безумно. Хари прекара половината от времето, като ругаеше делфините и техните предци чак до епохата на миоцена.

Накрая стигнаха до определената си входяща точка — специално, невероятно тъмно място, където стените между реалностните равнища бяха достатъчно тънки, за да проникнат през

тях. Сега бе ред на Хари да поеме управлението. Скоро материалността започна да искри и те се прехвърлиха в царството, в което физиката позволяваше на идеите самостоятелен живот.

Хари с радост напусна района с гигантските статуи и навлезе в територия, покрита с безкрайни ивици олюляваща се оранжева „трева“ — всеки стрък от която се състоеше от някаква принципна концепция, освободена от какъвто и да е език или разум.

При внимателно наблюдение прерията изглеждаше разядена и обезцветена. Големи участъци като че ли бяха изпотъпкани или изгорени, сякаш опустошени от земетресение или пожар. Очевидно Е-пространството не беше недосегаемо за катаклизмите, разтърсващи петте свързани галактики. Повлияни бяха дори мемоидните стада. Хари видя няколко големи групи меми панически да бягат, когато земята и небето заплашително се развълнуваха.

Докато спътниците му зяпаха в почуда, той определи курс към Космическия път. Трябваше да открие част, която да гледа към Галактика четвърта, и колкото може по-бързо да нагласи уредите си. За щастие тези нови устройства бяха за еднократна употреба. Можеше да ги остави там, докато бъдат унищожени. Предсмъртните им викове щяха да дадат на Уер'К'кинн жизненоважна информация за Голямото разкъсване. Този път шефът му обеща данните да бъдат широко разпространени, а не да ги затворят в секретни файлове за използване от по-старите раси и звездни богове.

Това бе основната причина, поради която Хари прие мисията. Може би изглеждаше странно да се вълнува от събития, които щяха да се случат след сто милиона години. Но кой знае защо се отъждествяваше с хората от тази епоха. Може би неговите усилия донякъде щяха да им спестят невежия ужас, който сега изпълваше Петте галактики. Даже „боговете“ на това далечно бъдеще да бяха потомци на шимпанзетата, а служителите в Института по навигация да се явяваха наследници на днешните въшки. От същия вид, който в момента дразнеше козината му и го караше постоянно да копнее да се почеше...

— Капитан Хармс — каза вихреца се кръгла форма, която се появи неудобно близо до носа му. — Имам новина! Целта ви вече би

трябвало да се вижда. Поздравления! Бих прибавил, че това беше истинско...

Хари прекъсна холоса на мониторния режим с рязко поклащане на глава. Бързо се приближи до прозорците, погледна към вечната Е-пространствена мъгла... и забеляза слабо, лъкатушещо сияние, което криволичеше точно пред станцията.

— Е, поне нещо да стане както трябва — измърмори той.

Докато нареждаше уредите си, щеше да намери подходящо място край Пътя, да остави Каа и другите в корветата и да оттласне малкия кораб в нормалното пространство. Можеше само да се надява, че ще попаднат близо до целта си. После едва щеше да има достатъчно време, за да се върне в цивилизацията, преди цялото Е-равнище на реалността да започне да се разтърсва и люлее.

Рети беше непреклонна.

От момента, в който се събуди — и със залитане се появи в контролната зала, с една ръка притиснала главата си, а с другата галеца малкия си урски „съпруг“, — тя пределно ясно заяви намеренията си.

Момичето нямаше да се върне на Джиджо заедно с Дуер и другите.

— Вие може да изпитвате носталгия за онея мръсни варвари, ама аз не ща никогам да чуя за туй място! Връщам се с Хари.

И толкова. Никаква благодарност, че са ѝ спасили живота. Дори не спомена за предишната си религия, нито попита за съдбата на покойния ѝ гуру. Просто категорично отхвърляше всякакви възражения.

„Макар и толкова млада, тя е невероятна. Срещал съм малцина човеци с толкова силна личност. И всичките бяха безродници — за добро или лошо.“

Но повечето притежаваха черта, която липсваше на Рети.

Те знаеха прагматичната стойност на тактичността. Разбира се, тя беше отгледана от диваци. В цивилизацията можеше да усвои изкуството на поведението в обществото, да сключва съюзи, да постига целите си и навярно дори да бъде харесвана.

Планът ѝ поставяше само един проблем.

— Ще бъда откровен, госпожице. Има голяма вероятност да отведе всички ви в съответния квадрант на Галактика четвърта. Може би даже ще улуча сектора. Но собствените ми шансове да оцелея...

Рети се засмя.

— Не ми казвай к'ви са шансовете! Не ми пука за ник'ви шансове, откакто ме намушка галайтер и мойто племе ме помисли за умряла. Двамата с „аз“ няма да се отделяме от теб, ако нямаш нищо против. Пък и да имаш.

Другите не можеха да направят нищо. Каа използва спектрален анализатор, за да надникне в Пътя — пълен с мрачни мъглявини и блестящи звездни купове, — в търсене на характерното червено сияние на една определена бурна звезда. Киуей се занимаваше, като зяпаше към равнината от меми и явно се опитваше отново да им наложи волята си.

Единствената реакция на Дуер бе да обели очи. Нямахше намерение пак да се намесва в живота на Рети.

— Уф, добре де — въздъхна Хари. — Само ми обещавай да не ми се пречкаш. И да не хленчиш къде те е отвела съдбата!

Рети кимна.

— Стига да не е на Джиджо.

Прозвуча сигнал, който съобщаваше за поредния уред, оставен по лъкатушния Път. С малко късмет устройствата на Уер'К'кинн щяха да са по местата си много преди да удари най-мощната хаотична вълна. После само трябваше да оставят Каа и другите близо до някоя точка на прехвърляне и да им пожелаят успех.

Той предложи на Киуей възможност да се откаже.

— Няма нужда да отиваш в Галактика четвърта. След като връзките бъдат прекъснати, няма да има повече пътувания между...

Търговецът вдигна месестата си ръка и се подсмихна.

— Стига приказки за вечно „разкъсване“, моля ти се! Заблудили са те, старши наблюдател. Петте галактики винаги са били...

Станцията рязко спря. Остро изпискване накара всички да се завъртят. Каа удари опашка по седалката на ходещото си устройство.

— Елате! — каза делфинът. — Елате да видите това!

Хари и Киуей побързаха да отидат при него до прозорците. Пилотът използва невралния си кабел, за да включи лъчева показалка и посочи с нея към блестящия Път.

— Ето я! — доволно изсъска той. — Открих я!

— Измунути ли? — попита Дуер.

— Да! Точно покрай онзи продълговат облак от йонизиран водород. Пълно с-с-спектрално с-с-съответствие. С-с-същото с-се отнася и за с-с-съседните звездни формации.

— Леле! — възкликна младият човек. — Струва ми се, че дори различавам едно-две познати съзвездия. Всички са изкривени, разбира се.

Каа повдигна лъскавата си сива глава и весело записука. И макар че Хари не разбираше много тринарен, успя да улови смисъла.

** Достатъчно ще е да изпълня дълга си*

** и да помогна за каузата на земянитския клан.*

** Достатъчно ще е да избавя Пипоу*

** и да прекарам живота си с нея.*

** Достатъчно ще е да помогна за спасението на Джиджо*

** и да вкуся от онези копринени води.*

** Всички тези неща и още много други*

** ще ми позволят с радост да посрещна смъртта.*

** Но тези изброени удоволствия*

** означават да си върна щастливия прякор! **

Киуей се втренчи към огромния куп от светли точки.

— Значи слънцето на Джиджо...?

— Е точно там! — Каа насочи тъмното си око към Хари. — Старши наблюдател Хармс, ако ни оставиш тук, на колко пактаара ще сме от...

Някой внезапно дръпна Хари за рамото и отклони вниманието му. Той се завъртя и видя Рети, която държеше урския си спътник в

извивката на ръката си. Малкото създание — нейният „съпруг“ — проточваше дългата си шия и зяпаше към Пътя.

— Хм, старши наблюдател Хармс, мога ли да задам един въпрос?

— В момента не, Рети. Трябва да вземем важно решение. Тя кимна.

— Знам. Ама „аз“ току-що видя нещо, дето трябва да го погледнеш. — Момичето посочи натам, откъдето идваха. — Там нещо става.

Хари се изправи.

— Какво искаш да кажеш?

— Искам да кажа, че през последните няколко дури имаше тричетири адски ярки... Ето още едно! — Тя премигна от внезапния проблясък. — Нормално ли е? Звездите могат ли да светят толкова силно, при това неочаквано? Мислех си, че ще искаш да...

— Мониторен режим! — извика Хари. — Сканирай Пътя за неочаквани звездни експлозии. Е-пространствени илюзии ли са или в Галактика четвърта наистина става нещо?

Висящият във въздуха символ се завъртя за миг.

— Взривовете имат спектрални профили на необикновено мощни свръхнови тип СН1а. Известно е, че такива експлозии оказват въздействие върху интерфейсната мембрана, която вие наричате „Път“.

— И сам виждам! — изръмжа Хари. Стабилната до този момент тръба беше започнала да се движи. Тя трепереше и се надигаше при всеки внезапен проблясък.

— Параметрите за безопасност предполагат, че е благоразумно да се отдалечим от границата.

— Но свръхновите не избухват така! — възрази Киуей. — Всяка една от тях е изолирано астрофизично явление!

— Това не ми харесва — прибави Дуер.

— Май че трябва да направим к'вото ни казва гласът — предложи Рети. — Да отстъпим назад. Да се върнем в цивилизацията. Да се подслоним на някоя планета, докато всичко това пре...

— Достатъчно! — изписука Каа. — Хармс, изпълни обещанието с-с-си!

Хари кимна.

— Добре. Всички, които ще заминават за Джиджо, да се прехвърлят през херметичния шлюз на корветата. Ще ни трябват

няколко дури...

Той млъкна, когато внезапно избухна нова синя звезда — този път точно от лявата им страна, почти в непосредствена близост до границата — и изпълни каютата с ослепителен блясък, милиард пъти по-силен от предишните.

Скоростта на светлината не представляваше пречка за последвалия причинностен разрив. Някакъв вид метрична вълна се разби в меката вътрешна повърхност на Пътя и го накара да се сгърчи като ранена змия. Тази част се изкриви към Е-пространството и ужасно промени цвета си, докато се образуваха нови израстъци, които се размахваха като агонизиращи псевдоподи. Няколко от тях се увиха около станцията.

Това изглеждаше доста личен начин да бъдеш нападнат от свръхнова. Но Хари нямаше време да мисли за иронията на мащабите.

— Готови за прехвърляне! — ужасено изхриптя той.

Изведнъж целият Път като че ли заискри и Хари разбра, че преценките не са били точни.

„Разкъсването започва.“

Спътниците му имаха само секунди да се хванат за нещо, когато звездната вселена със смразяващ стон сграбчи кораба на Хари и го запрати обратно в царството на атомите.

СЛЪНЧЕВАТА СИСТЕМА

Джилиън познаваше само двама живи пилоти, които можеха бързо да маневрират при такива космически условия.

Кийпиру и Каа. Три години по-рано двамата бяха потеглили с грижливо подобрания екипаж на Крейдейки.

Сега и двамата ги нямаше. Бяха отишли там, където от тях се нуждаеха най-много.

„Спокоен полет, Кийпиру. — Тя излъчи желанието си навън покрай безброй блестящи звезди. — Където и да решат да идат Том и Крейдейки, моля те, води ги през сигурни пристанища.“

Що се отнасяше до Каа, тя изпитваше угризения, че го е откъснала от Джиджо, където Пипоу имаше нужда от него.

Според изчисленията на Сара обратният път до Галактика четвърта щеше да е опасен и да изисква цялото му умение, както и великодушната помощ на прословутия му късмет.

„Убедена съм, че ще успееш, Каа. Дано скоро плуваш с Пипоу и цял живот да останеш любимец на Ифни.“

Условията навсякъде другаде не бяха толкова тежки, колкото в Галактика четвърта. И все пак в останките от цивилизования космос цареше ужасно напрежение. Институтът по навигация постоянно налагаше заобикаляния, докато изчерпа всичките си сигнални фарове и се принуди да оставя по познатите пътища доброволци, които викаха до пресилване по субпространствените честоти и отклоняваха трафика към малкото безопасни маршрути. Флотилии от безброй планети се отправяха на спасителни мисии и дръзко преодоляваха въртопите, за да спасяват изчезнали кораби и претърпели аварии екипажи.

Това беше галактическата цивилизация в нейния най-добър вид — причината, поради която почти сигурно щеше да оцелее и да стане по-силна от всякога. След като нещата се успокояха, разбира се. След няколко хиляди години.

Междувременно четирите останали галактики бяха в хаос. Докато много кланове и раси изоставиха дребнавите си вражди, за да предложат помощта си, други се възползваха от безредието, за да

грабят, изнудват или уреждат стари сметки. Религиозните схизми се разпространяваха като отровни вълни.

„А накъде се е отправил „Стрийкър“? Право към центъра на най-фанатичната война и ние се молим да стигнем там преди битката да е свършила. Все едно да скочим от тигана в огъня.“

Джалиън поне нямаше оплаквания от скоростта на „Стрийкър“. В момента това навярно бе най-бързият кораб в цялата дишаща кислород цивилизация.

„Не искам да подценявам Акеакемай, но без Кийпиру или Каа това пътуване щеше да отнеме месеци, ако следвахме заобиколните маршрути. Щяхме да пристигнем при целта си, само за да заварим пепелища.“

Добре, че получихме помощ.“

Тази „помощ“ обгръщаше цилиндричния земянитски кораб като втора обвивка — покривало от блестящи пипала, които се протягаха да погаят различните метрични тъкани на космическия континуум, като усещаха и определяха курса, скоростта и субпространственото равнище, за да изберат най-добрия маршрут. Без да обръща внимание на предупредителните фарове, полуразумната обвивка насочваше „Стрийкър“ по пътища, които пламтяха и се вихреха в бури от неуточнена хипергеометрия, извършвайки внезапни прехвърляния, които в най-добрия случай щяха да затруднят Кийпиру.

Великите трансцендентни може и да мразеха да напускат удобната си Прегръдка на вълните, за да излизат от събитийните хоризонти на черната си дупка и да се намесват в съдбата на понисшите раси. Но техните слуги със сигурност знаеха да летят. Навярно това специално отношение донякъде компенсираше ужасния късмет на „Стрийкър“ през последните три години. Но след като едва избягнаха експлозията на свръхновата, Джалиън се бе отказала да брои чудесата — добри, лоши, или просто странни.

„Само навреме ни отведи у дома“, помисли си тя, независимо дали трансцендентният все още я слушаше.

Когато „Стрийкър“ мина покрай трите фара при Танит, Джалиън разбра, че невъзможното ще се случи.

„Скоро пак ще видим Земята... макар че навярно само отдалеч.“

Когато златното Слънце изпълни екрана, те започнаха да срещат нови предупредителни фарове, оставени от друга бюрокрация.

**ВНИМАВАЙТЕ, ПЪТНИЦИ!
НАВЛИЗАТЕ ВЪВ ВОЕННА ЗОНА, НАДЛЕЖНО
РЕГИСТРИРАНА СПОРЕД ЗАКОНИТЕ ЗА ВОЙНАТА!
ПРЕПОРЪЧВА ВИ СЕ НЕЗАБАВНО ДА СЕ НАСОЧИТЕ
ОБРАТНО КЪМ ТАНИТ!**

**АКО ИМАТЕ РАБОТА ТУК, ОБЪРНЕТЕ СЕ КЪМ
ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА ИНСТИТУТА ЗА ЦИВИЛИЗОВАНА
ВОЙНА, ЗА ДА ПОЛУЧИТЕ ИНФОРМАЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНИ
ПЪТИЩА. В ПРОТИВЕН СЛУЧАЙ СЕ РЕГИСТРИРАЙТЕ КАТО
НОВА ВОЮВАЩА СИЛА ИЛИ СРЕЩУ ЗАЩИТНИЦИТЕ НА
ЗЕМЯТА, ИЛИ НА ТЯХНА СТРАНА.**

**ВЕНДЕТА НА ДИШАЩИЯ КИСЛОРОД РОД, ИЗВЕСТЕН
КАТО ЗЕМЯНИТСКИ КЛАН, СА ОБЯВИЛИ СЛЕДНИТЕ РАСИ/
НАЦИИ/ КЛАНОВЕ/СЪЮЗИ...**

Изброяваха се някои от фракциите, които обсаждаха родния свят на Джилиън — заплашително дълъг списък. Очевидно след години на караници кой би трябвало да получи привилегията да завладее Земята, соросите, тандуасите, джофурите и другите се бяха разбрали да се съюзят и да си поделят плячката.

За разлика от тях съюзниците на човечеството бяха поразително малко. Макар и с цената на огромни жертви, тимбримите бяха останали верни на земянитските си приятели. Както и смелите тенанини. Материална помощ — оръжия, но не и бойци — контрабандно вкарваха п'орт'ли, зухги и синтиани, както и фракция от Съюза на очакващите. Напоследък беше пратила кораб с доброволци и нова група, наричаща себе си „Последователи“.

В съобщението на Института за цивилизована война се описваха дългите възражения на соросите и другите срещу „вълконските номера“, попречили на няколкото им последователни опита да доближат бойните си кораби в огневи обхват до Земята. Били им нанесени огромни щети и загубили няколко десетки големи съда — при това с помощта на оръжия и тактика, които не можели да се

открит във Великата библиотека и следователно представлявали подозрително неподходящ начин да убиват собствените си бъдещи убийци!

Тази част накара Джилиън гордо да се усмихне... макар че „номерата“ на съвета Терагенс очевидно бяха на изчерпване. Всъщност земяните сили сега се свеждаха до огнен пръстен, следващ орбитата на Луната.

Предупреждението на Института свършваше с официално свидетелство, че законите за водене на война като цяло били спазвани, докато този конфликт приближавал неизбежната си развръзка.

— Някои закони! — презрително изсумтя Суеси. В други епохи Институтът за цивилизована война беше свеждал бойните действия до сравнително безопасен спорт, противопоставяйки едни на други професионални бойци. Но сега царящият в Петте галактики хаос позволяваше на бойните флоти около Земята да правят почти каквото си искат. Да обгазяват градовете ѝ. Да залавят и „осиновяват“ гражданите ѝ.

Всичко друго, освен да вредят на крехката биосфера на планетата. И докато цивилизацията се разпадеше, дори тази забрана можеше да бъде пренебрегната.

Имаше и добри новини. Очевидно така наречената Коалиция на умерените раси най-после открито се бе обявила срещу обсадата и събираше сили, за да наложи примирие. Първите бойни части можеха да пристигнат след няколко седмици, ако не им попречеха прекъсванията на звездните пътища.

„И преди сме чували такива обещания“, горчиво си помисли Джилиън.

Ние съобщи, че букмейкърите (които изобщо не бяха престанали да работят, въпреки Голямото разкъсване) не даваха на земяните голяма надежда да издържат дотогава.

— Е, напоследък се промениха много неща — каза на екипажа на „Стрийкър“ тя, докато се носеха към обсадения си роден свят. — Хайде да видим дали ще успеем да помогнем с нещо.

Плановете ѝ бяха гъвкави и зависеха от обстоятелствата, с които щяха да се сблъскат край Земята.

Навярно можеха да пробият обсадата, като отвлекат вниманието на враговете. В крайна сметка нейният кораб беше плячката, която всички преследваха от толкова много време. Вестта за откритията на „Стрийкър“ в Плиткия куп бяха предизвикали цялото това безумие. Страстите не бяха утихнали — Голямото разкъсване едва бе отминало и из цивилизацията се разпространяваха апокалиптични пророчества, по-унищожителни от хаотичните вълни. Докато всички сектори и квадранти продължаваха да се разтърсват от смут, догматичните съюзи бяха по-нетърпеливи от всякога да разкрият загадката на Прародителите преди съперниците си.

Ами ако „Стрийкър“ внезапно се озовеше пред обсаждащите сили и започнеше да ги дразни, а после избягаше в някоя бурна галактика? Дали така щяха да отвлекат бойните флоти и да спечелят толкова необходимото за Земята време? Ако имаха късмет, това можеше да предизвика конфликт между тандуасите и другите радикални фракции и да разреши редиците им, за да могат „умерените“ най-после да се намесят.

Такъв ход като че ли противоречеше на заповедта, която Джилиън беше получила от съвета Терагенс. Имаха нареждане да се крият. И най-вече да не позволят информацията на Крейдейки да попадне в злонамерени ръце. „Стрийкър“ трябваше да предаде находките си единствено на квалифицирани безпристрастни инстанции или пък, когато гражданите на Петте... по-точно на Четирите галактики се договореха как да ги споделят.

„Е, аз се погрижих за това! Коя инстанция би могла да е «по-квалифицирана и неутрална» от общността, която завладя предишния джофурски кораб «Полкджхи»? Обединение на представители от няколко класа живот, избрани от трансцендентните да представляват цялата ни макрокултура в някакво далечно царство?“

Всички образци от Призрачния флот, включително загадъчната мумия Хърби, сега бяха на борда на онзи преобразен кораб, далеч извън обсега дори на най-упоритите фанатици. Навярно някоя далечна цивилизация щеше да остане впечатлена или дори щеше да е в състояние да реши загадката.

„Сега ни останаха само координатите на Плиткия куп. А те са на сигурно място.“

Душата ѝ ликуваше. И тя знаеше причината.

„Свободата.“

Заедно с оцелелия екипаж на „Стрийкър“ сега Джилиън се чувстваше освободена от ужасно бреме. Важно задължение, което бе изисквало да се крият. Защото бяха прекалено ценни, за да са смели.

Но това се беше променило.

„Сега сме воини. Това е всичко.

Воини на земянитския клан.“

ХИПЕРПРОСТРАНСТВОТО

След Голямото разкъсване всичко се разпаднаше. Цялата прекрасна структура — многопластовата тъкан на пространство-времето — започваше да се разнищва.

Специалистите на Уер'К'кинн бяха предупредили Хари. Когато всички древни връзки с другите спирали бъдеха прекъснати и повечето точки на прехвърляне се затвореха, пораженията щяха да са най-тежки в Галактика четвърта. Освен това всички известни равнища на хиперпространството — от А до Е — щяха да станат повече или по-малко самостоятелни.

„Не само че съм загубил всякаква надежда да се прибера у дома — помисли си той по време на последвалото бясно препускане. — Всички ние завинаги можем да останем в някое жалко ъгълче на самотен спирален ръкав. Навярно дори слънчева система!“

Ако разбира се, изобщо успееш да се върнат в нормалното пространство.

Станцията на Хари се разтърсваше и стенеше. Щорите тракаха и по дебелите кристални прозорци започваха да пълзят обезкуражаващи пукнатини. Навън кипеше ураган от прехвърлящи влакна, напомнящи на обезумели червеи, които се гърчеха в предсмъртна агония. Яростно плющяха откъснати от основите си пространствено-геометрични връзки, които се разсичаха едни други на парчета.

Ужасно неподходящ момент да се опитваш да надбягаш скоростта на светлината по преки пътища, ежедневно използвани еони наред. В такова време беше опасно да заобикаляш Айнщайн.

Може би щеше да е по-сигурно просто да се върнат в нормалното пространство и да яхнат вторичните вълни край някоя звезда с обитаема угарна планета. В най-лошия случай поне можеха да намерят къде да се приземят. Но Каа не искаше и да чуе за това. Още от момента, в който излязоха от Е-пространството, делфинът пое управлението, заряза вече безполезната корвета и вкара станцията на

Хари в съседна точка на прехвърляне — смъртоносен въртоп, — отчаяно търсейки път за мястото, което наричаше свой дом.

Хари никога не бе виждал толкова блестящо пилотиране — нито пък толкова безумно. Малкият му кораб правеше резки завои, подскачаше сред сияйните влакна като пиян гибон и се прехвърляше от клон на клон в пламтяща гора. Каа яростно удряше с опашка по седалката на ходещото си устройство. Очите на делфина бяха хлътнали премрежени, докато по невралния му кабел се изливаха информационни потоци. Той издаваше поредици сонарни прещраквания, които понякога се сливаха в едно, за да образуват отделни думи.

Онази, която Хари чуваше най-често, беше „Пипоу“. Изпълнил дълга си към „Стрийкър“ и Земята, Каа имаше една-единствена цел — да иде при любимата си.

Шимът му съчувстваше. „Иска ми се само да ме беше попитал, преди да се хвърли в това невероятно препускане.“

Никой не смееше да наруши съсредоточеността на делфина. Дори Рети мълчеше и нервно галеше малкия си урски съпруг. Киуей Хааулин клечеше и си мърмореше на синтиански диалект — навярно му се искаше да се е вслушал във вътрешния глас на предпазливостта си, вместо на алчността.

Само Дуер изглеждаше безразличен към страха. Вдигнал крак на перваза на съседния прозорец, младият ловец се облягаше с гръб на контролния пулт и полираше лъка си, докато навън се разплиташе Гордиев възел от космически нишки.

„Е, предполагам, че всичко може да ти се стори незначително — помисли си Хари, — след като си видял едновременното избухване на цяла верига свръхнови... и след като Пътят те е сграбчил като ранено чудовище.“

Каа нададе силен вик и насочи станцията към огромно влакно, чийто свободен край се развяваше и хвърляше въртопи от ужасяващи искри! Рети изкрещя. На Хари му се зави свят и стомахът му се надигна, като заплашваше да изхвърли съдържанието си навън. Той покри очите си с ръце, пригответи се за удара...

... и се олюля, когато не се случи нищо.

Нямаше дори слаби вибрации. Около него се чуваше само тихото бръмчене на двигателите.

Едновременно уплашен и изпълнен с любопитство, Хари отпусна ръце.

Зад напуканите прозорци сияеха звезди. Стабилни. Вечни.

Е, почти. Тук-там се плъзгаха вълни от огъната метрика. Отслабващи хаотични смущения, които все още караха вакуума да трепти. И все пак изглеждаше много по-добре от онази ужасяваща яма с искрящи змейове!

Зад станцията бързо се отдалечаваше точката на прехвърляне, от която току-що бяха излезли. По нея проблясваха червени символи.

„НЕ ВЛИЗАЙ — предупреждаваше един от компютърно генерираните надписи. — ВЪЗЕЛЪТ Е ЗАТВОРЕН. УСЛОВИЯТА ВЪТРЕ СА СМЪРТОНОСНИ.“

„Искрено го вярвам“, помисли си Хари и се закле да прегърне Каа при първа възможност... и да застреля пилота, ако се опита да влезе в друга подобна точка на прехвърляне.

В противоположната посока бързо се уголемяваше червеният диск на гигантска звезда.

— Измунути ли е? — предположи шимът.

Делфинът продължаваше да си говори нещо. Но Дуер кимна.

— Няма как да не я позная. Макар че бурите като че ли са стихнали от последния път, когато минахме оттук.

— Не! — извика Рети и вдигна юмруци към Хари. — Ти ми обеща, че никога няма да ми се наложи да се върна обратно! Заведи ме в цивилизацията!

— Струва ми се, че не разбираш проблема — отвърна той. — С тази скорост ще имаме късмет, ако изобщо стигнем до който и да е обитаем свят. Очевидно най-близко се намира...

Младата жена запуши уши.

— Не искам да слушам! Не искам!

Той погледна към Дуер, който просто сви рамене. Начинът, по който Рети отхвърляше действителността, напомни на Хари за раса клиенти на могъщите тандуаси, наречени „еписиархи“, които можеха да използват пси — както и самата сила на егото си, — за да променят малки части от вселената около себе си и да преобразуват условията според собственото си желание. Някои учени предполагаха, че за това е необходимо само да имаш достатъчно силна воля и високо самомнение. В такъв случай Рети можеше да ги запрати на

мегапарсеци от това място, толкова отчаяно не искаше да види родния си свят.

Каа повдигна тъпоносата си глава. Черното око на пилота се проясни и той каза:

— Не можем да останем тук. До Джиджо остава повече от една с-с-светлинна година. Това ще изисква поне десетина с-с-скока през А-пространството. Или петдесет... ако използваме В-пространството.

Хари си спомни предвижданията, направени от служителите на Института по навигация — че разкъсването ще направи труднопроходими всички хиперпространства. В Галактика четвърта отделните равнища можеха напълно да се разделят и да оставят след себе си пълния мрак на нормалния Айнщайнов космос, в който причините и следствията се намираха под строгите закони на бавната скорост на светлината.

Но това явление нямаше да настъпи незабавно. Навярно можеха да използват пластове, поне още известно време.

— Опитай през В-пространството — предложи шимът. — Имам предчувствието, че по пътя често ще ни се налага да се връщаме в нормалния космос.

Каа отметна голямата си глава.

— Добре. Това с-с-си е твоя кораб. Щом така казваш...

С тези думи пилотът отново насочи вниманието си по невралния кабел към област, в която единствената им надежда можеше да е свръхестественото делфийско умение.

Хари усети, че станцията се готви за първия скок.

„Бих се помолил — помисли си той. — Ако самото творение вече не стенеше от болка.“

Почти от началото забелязаха обезпокоителни признаци на разрушения — останки от безброй космически кораби, разбити при опит да минат по същия курс и да се прехвърлят от Измунути към Джиджо.

— Някои са минали оттук преди нас — отбеляза Дуер.

— При това съвсем наскоро, както изглежда — с благоговение отвърна Киуей. — Очевидно е минал цял флот от големи съдове. Трябва да са били в хиперпространството, когато е започнало Разкъсването.

Резултатите бяха опустошителни. Докато Измунути се отдалечаваше зад тях и слънцето на Джиджо постепенно ставаше все по-ярко, уредите на Хари показваха ужасяващи останки от разбита армада. Някои от корпусите все още горяха.

— Различавам поне два основни типа кораби — каза той, като наблюдаваше аналитичния дисплей. — Единият от тях би могъл да е джофурски. Другият... не зная.

Всъщност трудно можеше да е сигурен в каквото и да е, защото станцията им продължаваше да се разтърсва и подскача. Каа я връщаше в нормалния космос винаги, щом неговият свръхестествен инстинкт му подсказеше, че приижда нова хаотична вълна или когато някоя гънка в В-пространството заплашваше да ги обгърне и смаже.

Преодоляването на тази нестабилна зона на хиперреалността — съвсем кратко разстояние според предишните стандарти — се превърна в опасна поредица от безумни пробези, които с всяка изтекла дура ставаха все по-трудни. Всеки следващ скок сякаш изискваше по-голяма концентрация от предишния и все повече напрягаше изтощените двигатели. Но нямаха време за отдих. Трябваше да се връщат в хиперпространството колкото бе възможно по-скоро, защото В-равнището всеки момент можеше окончателно да се отдели и да ги остави на много светлинни месеци от каквото и да е убежище. Храната и въздухът им щяха да свършат много преди малката група на Хари да успее да измине такова огромно разстояние плоска метрика.

„Жалко, че след установяването на контакта с Цивилизацията на Петте галактики ние, земянитите, не сме продължили с разработването на космически ракети. Това е изглеждало като най-смешната от всички вълконски технологии — да строиш кораби, които разчитат само на грубата сила, за да се стремят към скоростта на светлината. При толкова много евтини средства, предлагани от Великата библиотека, на кого са му трябвали такива странни трикове?“

Отговорът беше очевиден.

„На нас. И на всеки, който иска да пътува из Галактика четвърта.“

Поне забелязваха ясни признаци, че напредват. Всеки скок видимо ги приближаваше към онова топло слънце. Но докато следваха покрития с останки от разрушени космически съдове път, напрегнатите мигове течаха мъчително бавно.

— Предполагам, че докато е преследвал „Стрийкър“, джофурският кораб е пратил съобщение до щаба си — заключи Дуер. — Подкрепленията им са пристигнали в най-неподходящия момент, точно навреме, за да бъдат смазани от Разкъсването.

— Би трябвало да се радваме — замислено се обади Киуей. — Нямам желание да живея под джофурска тирания.

— Хм — отбеляза Хари. — Това предполага, че по време на кризата целият им флот се е оказал в хиперпространството. Спокойно може да е оцеляла цяла ескадра. И да ни причаква на Джиджо.

Мрачна перспектива — да изтърпиш толкова много, само за да бъдеш заловен от жестоки купчини пръстени.

— Е — каза Дуер след още няколко напрегнати скока, когато жълтата звезда вече напълно заприлича на слънце. — Няма да ни се наложи да чакаме дълго.

Той притисна лице до предния прозорец, също толкова нетърпелив да види Джиджо, колкото Рети копнееше да избегне това решение на съдбата.

ЗЕМЯТА

Слънчевата система беше пълна с останки от продължилите повече от две години боеве — свидетелства за непоколебимата вълконска съпротива, жестоко изненадала нашествениците, които бяха очаквали безпроблемно да завладеят Земята. Разкази за тази жестока война бяха стигнали до екипажа на „Стрийкър“ дори в далечния Многоизмерен свят. Явно отбраната на зелената планета вече се бе превърнала в легенда.

Йонни облаци и парчета от разбити кораби очертаваха вътрешната периферия на бойните полета... превърнати в пара участъци от кометния леден пояс... все още димящи кратери на Тритон и Нереида... и няколко превърнати в астероиди камари от безформен метал, орбитиращи отгатак Уран.

„Трябва да е било страхотно представление. Жалко, че съм го пропуснала.“

Имаше и по-нови останки, резултат от Голямото разкъсване. Корабите, опитали се да извършат хиперпространствени маневри по време на причинностната буря, бяха извадили късмета да се върнат в нормалния космос с плътност, по-голяма от тази на ледена шушулка. Сега орбитата на Сатурн приличаше на блестящо сметище, което скоро щеше да се превърне в огромен пръстен около слънцето.

За съжаление дългообхватните сканирания показаха, че са останали повече от достатъчно големи кораби. Десетки огромни крайцери — няколко от които гиганти в сравнение с „Полкджхи“ — се бяха строили в бойни формирания по новата бойна линия, съвсем близо до синия диск на Земята.

Съдовете от предните постове спряха „Стрийкър“ далеч от орбитата на Церера — странно смесена ескадра, състояща се от тандуаски, сорошки и горуфски корвети и фрегати.

Въпреки остатъчните хаотични вълни, екипажите им бяха нащрек. Когато „Стрийкър“ не отговори на предизвикателството им и бързо продължи към слънцето, най-близките кораби го последваха, за да открият огън със смъртоносна точност.

В космоса се понесоха огнени копия — само за да отскочат от преобразования корпус на „Стрийкър“. Топлинните лъчи бяха погълнати без каквито и да е видими въздействия, за да бъдат насочени към друго равнище на пространство-времето.

Даже тези неуспехи да обезкуражиха врага, той не го прояви открито. Няколко кораба още повече се приближиха и изстреляха залпове от мощни ракети, които с огромна скорост се понесоха към „Стрийкър“. Според Суеси това представляваше най-голяма заплаха. Преките енергийни оръжия не можеха да постигнат нищо срещу обвивката на трансцендентните. Но физическият удар беше в състояние да унищожи всичко, направено от материя, ако дойдеше достатъчно мощно и бързо, в добре премерена последователност от насочени взривове.

Сякаш осъзнал опасността, разумният външен пласт на „Стрийкър“ внезапно оживя. От него се протегнаха пипала, напомнящи псевдоподи на микроорганизъм. От техните размахващи се върхове излетяха рояци малки обекти, които се втурнаха да пресрещнат връхлитащите ракети. При изключително увеличение странните защитници приличаха на капсулки гърчеща се протоплазма, мастилено черна, но поразително жива.

— Материализирани концепции — благоговейно поясни безплътният глас на Ние. — Смъртоносни програми, способни да накарат която и да е машина да се самоунищожи. Дори няма нужда да проникват в компютрите като информация — могат да го постигнат и само с физически контакт.

— Говориш за самостоятелни меми! — възкликна Джилиън. — Мислех си, че без приемник не могат да съществуват в реалното пространство...

— Очевидно не си била права — наклони се фунията от въртящи се линии. — Не забравяй, че трансцендентните са единение на класовете живот. Самите те отчасти са меми.

Тя кимна, готова да приеме невероятното. Разширяващият се меморояк се сблъска с ракетите, но отначало без забележим резултат. На мостика на „Стрийкър“ се възцари нервно напрежение, докато през следващите няколко секунди оръжията продължаваха да се приближават...

... само за да се отклонят рязко от курса си и да експлодират с мощен пламък, който освети астероидния пояс.

Делфините нададоха ликуващи писукания, но Джилиън се овладя. Спомняше си предупреждението на трансцендентното същество, което я бе посетило в кабинета ѝ.

„Не се заблуждавай с илюзии за неуязвимост. Дадохме ви някои преимущества. Но и те си имат граници.

Не забравяйте, че не сте богове.

Поне все още...“

Всъщност Джилиън не разчиташе на нищо. Скоро враговете щяха да разберат, че няма смисъл да изстрелват работи срещу кораб, защитаван от глутници хищни идеи. Или просто щяха да използват численото си превъзходство.

„И все пак предполагам, че целта оправдава мемите“, с кратка иронична усмивка си помисли тя. Тази шега би харесала на Том.

В този момент, наред разгара на битката, той ужасно ѝ липсваше, сякаш годините и килопарсеците не означаваха нищо и двамата се бяха разделили едва предишния ден.

Следващата линия кораби-унищожители и не постигна по-голям успех. Няколко от ракетите им се взривиха наблизко, но не в координирана последователност. Защитните пластове на „Стрийкър“ с лекота се справиха с тях.

Когато Акеакемай поиска разрешение да отвърне на огъня, Джилиън му забрани.

— Може да повредим някой и друг кораб — отвърна тя. — Но така ще разберат, че нападателната ни мощ е нищожна в сравнение с отбранителната. Предпочитам да ги оставим да ни мислят за страшен противник. Толкова страшен, че спокойно можем да си позволим да не им обръщаме внимание.

Разбира се, всичко това представляваше част от блъфа, който бе замислила. Най-големият от всички досега.

Пред тях се изправи нова сила — лъскави, могъщи крайцери. Междувременно гигантските кораби край Земята започнаха да променят строя си, за да пресрещнат „Стрийкър“. Високоговорители

затътнаха на няколко официални езика и командирите на обединения флот излъчиха последно предупреждение:

„ИДЕНТИФИЦИРАЙТЕ СЕ, ИНАЧЕ ЩЕ БЪДЕТЕ УНИЩОЖЕНИ.“

Тя се зачуди.

„След цялото това време, докато ни преследвахте из всички далечни кътчета на Петте галактики, наистина ли сме се променили толкова много, че не можете да познаете своята жертва... дошла да ви предизвика в собственото ви леговище?“

Джалиън взе решение.

„Време е да сложим край на мълчанието си. И да отговорим на предизвикателството с предизвикателство.“

Тя натисна лоста, освобождаващ предварително записаното ѝ съобщение. Беше го подготвяла още от онзи момент, в който „Стрийкър“ се хвърли в студения черен тунел, милисекунди преди юмрукът на свръхновата да нанесе смъртоносния си удар. До известна степен съдържанието му бе вдъхновено от разговора ѝ с трансцендентното същество.

„И други са способни да си играят на илюзии“, помисли си Джалиън. От всички трикове на божествения ѝ посетител най-малко я беше впечатлило постоянното му преобразяване.

„Миражите не струват пукната пара.“

Ако земянитите притежаваха някакво умение, равняващо се на най-модерната галактянска техника, това бе изкуството да манипулират оптични изображения.

Играта започна с една от най-старите ѝ маскировки — която често използваше, за да заблуди откраднатия Библиотечен клон.

В холорезервоара внезапно се появи строг тенанински адмирал, който пристъпи напред, поправи шиповете на лактите и раменете си, наежи пищния гребен на главата си и с дълбоко покашляне прочисти гърлата си, преди да се обърне към обсаждащите Земята сили на тържествено официален галактически шест.

— Братя! Висши патрони на звездната цивилизация и потомци на великите Прародители! Изправлям се пред вас в момент на съдбоносен избор. Вие, както и всичките ви клиенти, можете да

извлечете печалба или да се подложите на страдания заради решения, взети по време на този възел от възможности.

Настъпи моментът да погледнете през мъглата на измамните вярвания. Присъствието ви тук (на което моят клан прояви огромната мъдрост да устои) е омразно за съдбата. То не ви носи нищо друго, освен безкрайна мъка, прииждаща от неизчерпаемия извор на изпитания, на които вселената усърдно подлага упоритите!

Това звучеше точно в тенанински стил — надуто и правдоподобно. Но въпросът тук не беше в правдоподобността.

Не, той се състоеше в самата безочливост на тази измама, която трябваше да ги унижи.

Нейният илюзорен адмирал продължи:

— Обмислете фактите, заблудени братя.

Първо.

Пред кого Прародителите разкриха останки с огромна стойност?

Пред вас ли? Или пред Старите, които почитате?

Докато изричаше тези думи, тенанинът започна да се топи, променя и преобразува по много по-пищен и обезпокоителен начин, отколкото трансцендентния. Намерението на божествения ѝ посетител бе да съсредоточи мислите на Джилиън, докато в момента тя целеше да уплаши враговете си... и после да ги разяри.)

Едрият адмирал се превърна в съвсем друго същество, което заплува във въздуха, лъскаво и сиво, напомнящо на капитан Крейдейки в неговия най-красив и обаятелен вид, преди гладката му глава завинаги да бъде обезобразена.

— Не! Прародителите не споделиха тайните си с вас, нито с който и да е знатен клан или съюз!

Всъщност честта да види Призрачния флот имаше същество като това тук!

Образът на Крейдейки силно удари с опашка.

— Представител на най-младата раса клиент. Раса, заради чиито дарби всеки висш патрон с радост би я осиновил, но която гордо се нарича член на вълконския земянитски клан!

Помислете за още един факт. Начинът, по който земянитският кораб „Стрийкър“ избягна всичките ви преследвания и планове да го заловите! Дори когато подкупихте Великите институти, какво постигнахте с тази коварна измама?

Фигурата отново започна да се променя и продължи да говори с тих, дразнещ глас на галшест:

— (Кажете ми, братя. Досещате ли се какъв кораб в момента се приближава към вас и предизвикателно се присмива на прословутата ви мощ?)

Искате ли още подсказвания? Ще ги имате!)

На мястото на Крейдейки се появи мъж. Отначало Джилиън беше използвала за модел Том, но това се бе оказало трудно. Затова в крайна сметка се спря на стария Джейк Демуа... което във всеки случай беше чудесна идея. Соросите незабавно щяха да го познаят, след като в продължение на два века бе осуетявал всичките им планове.

— Трето: въпреки огромното богатство и безбройните жертви, дадени за завладяването на земянитския роден свят, какво друго постигнахте тук, освен да разнесете легендата за тях из всички краища на Петте галактики? Дори в навечерието на очевиден успех, убедени ли сте, че това не е поредната измама? Номер, целящ да привлече резервите ви? За да направи неочаквания триумф на земянитите още по-величествен в очите на другите?

Даже да победите и до крак да изтребите човечеството, даже и последният делфин и шимпанзе да бъдат осиновени от някой мрачен клан, ще издържите ли на яростта на другите, които ще ви отмъстят заради мъченицата Земя?

Задайте си този въпрос. Дали тези вълкони няма да се надигнат от смъртта по-мощни от всякога? Или буквално, или с притока на нови

идеи? Идеи, които ще изпълнят настъпващата Нова ера и ще насочат галактянската култура по невъобразими за вас пътища?

Корпусът се разтърси. Лампите замъждукаха. На други екрани Джилиън зърна кратка едностранна битка. Флотилията от крайцери започна да обстрелва „Стрийкър“ с ракети, някои от които експлодираха съвсем близо.

Суеси вдигна палци нагоре, за да покаже, че взривовете не са насочени достатъчно точно. Но това бяха границите на защитните им сили.

„Врагът обаче не го знае. Нека поне още известно време си мислят, че сме неуязвими.“

Образът на Джейк Демуа в холорезервоара избледня и придоби друга форма — на представител на старите раси, с които „Стрийкър“ се беше срещнал в огромната ледена структура, наречена Многоизмерен свят. Мрачната фигура без каквато и да е пауза продължи монолога си:

— Или да вземем четвърти факт. Някой от вас предвиди ли Голямото разкъсване? Всички вие бяхте прекалено консервативни, прекалено се доверявахте на собствените си старейшини и нямате представа, че Старите са манипулирали Великата библиотека и другите институти! Че поради лични цели са държали Цивилизацията на Петте галактики в неведение. И бяхме неподготвени, защото не знаехме, че преди също е имало толкова мощно пространствено-времево разкъсване!

И все пак предупреждение имаше! Макар и подложени на обсада, земяните изпълниха гражданския си дълг и излъчиха съобщение, основаващо се на тяхната алтернативна математика.

Съвпадение ли е, че най-тежки щети понесоха онези, които пренебрегнаха предупреждението? Онези, които бяха заслепени от презрението си към вълконската наука и предпочетоха упоритата идеология пред прагматизма?

(Досетихте ли се вече, братя? Разбрахте ли кой се носи към вас? Нахално. Без да ви оказва онази почит, която вие смятате, че ви дължи?

Можете ли да подушите/усетите/почувствате/грокирате обекта на собствените ви възделения... и тайни страхове?)

Зад „Стрийкър“ се появиха нови крайцери, които отсякоха пътя му за отстъпление. Обединената армада от огромни кораби пред него изостави обсадата, за да посрещне това предизвикателство и се разгърна, за да стегне наглия новодошъл в непробиваема мрежа от огън.

— Те разговарят помежду си — съобщи Ние. — Водят се много повече спорове, отколкото би трябвало да се очаква, дали бойните кораби да влязат в сражение. Дискусиите са шифровани, но е ясно, че са доста разгорещени.

Възможно ли е да не са разбрали подсказванията ти, доктор Баскин? Навярно си била прекалено скромна. Да им кажа ли кои сме?

Тя поклати глава.

— Спокойно. Сигурно просто се карат как най-добре да ни унищожат.

„Стрийкър“ имаше надежда. Този боен строй означаваше, че враговете трябва да съсредоточат канонадата си в съвсем ограничена зона, иначе рискуваха да се унищожат едни други. Ако земяният кораб успееше да им внуши неувереност за точната си позиция, това можеше да доведе до насочена експлозия, която да бъде взривена на достатъчно разстояние, за да не преодолее трансцендентната им обвивка. „Стрийкър“ щеше да се възползва от последвалия смут и да избяга! С малко късмет това удивително избавление щеше да вцепени врага за достатъчно време, за да им даде добра преднина... преди целият флот да се втурне подире им.

Целта бе проста: да спечелят време, да дадат на Земята кратък отдих — възможност за бързо превъоръжаване на лунните бази — и навярно да позволят на някои майки и деца да избягат преди края.

— Готвят с-с-се за с-с-стрелба! — съобщи един от делфините на мостика и изписука предупреждение на първичен делфийски: — Идват акули!

Джилиън потръпна, когато неколкостотин скоростни ракети изскочиха от дулата на вражеските оръдия и се самонасочиха към „Стрийкър“. От това разстояние много от тях сигурно носеха пси и вероятностни бойни глави, както и унищожителни заряди.

Трансцендентната защитна обвивка изстреля към тях рояци от мени, но този път силите явно нямаше да са равностойни.

— Знаеш какво да правиш — каза на Акеакемай тя, поверявайки живота си на неговото умение. Това не беше работа за пилот, а за талантлив инженер, специалист по геометродинамика.

Тъй като нямаше какво друго да прави, докато чака гибелта си, Джилиън отново се завъртя към сцената, разиграваща се в холорезервоара — същото съобщение се наблюдаваше на командните палуби на всички бойни кораби.

Последният от илюзорните Стари започна да се разтваря във въздуха. И все пак (имитирайки номерата, които бе научила от трансцендентния) гласът продължаваше да говори — преднамерено въбесяващо, покровителствено и спокойно самоуверено.

— Виждате ли символа на носа на този кораб? Дали е познатата ви емблема с пет спирални лъча? Или нейното място е заето нещо друго? Разбирате ли характера на нашата нова обвивка?

Но скенерите ви вече са показали отдолу обикновения древен корпус. Земянитските фигури на нашия екипаж.

Е? Решихте ли тази загадка? Това противоречие? Имате ли обяснение?

Образът в холорезервоара най-после се преобрази и възприе форма, която Джилиън беше записала по време на разговора си с трансцендентния. Форма, която със сигурност щеше да поразии врага.

Щом дори само беглото зърване на Хърби — милиардогодишната мумия — беше накарало половината фанатици в Петте галактики да обезумеят, какво щеше да постигне възстановеният му вид? Симулирано с очевидно жива плът, амфибийно-хуманоидното същество загадъчно се усмихваше и излъчваше жестоко съпреживяване.

— Хайде, глупави младежи. Сигурно ще можете да извлечете някои заключения от онова, което е точно пред...

— Удар с-с-след деветдесет с-с-секунди! — изписука Акеакемай.
— Да го направим!

Джилиън премигна, когато двигателите на „Стрийкър“ нададоха изтощен вой и прехвърлиха кораба извън нормалния космос.

„Жалко — помисли си тя. — Толкова ми се искаше поне веднъж да догледам представлението докрай.“

На теория можеш да избягаш от враговете си, като се прехвърлиш в хиперпространството.

За съжаление тази идея е по-стара от много звезди. Военното изкуство отдавна се беше приспособило към подобна тактика. Когато „Стрийкър“ извърши скока, глутницата връхлитащи ракети го последва.

Акеакемай ловко маневрираше с двигателите на стария им изследователски кораб тип „Снарк“ и го караше буквално да подскача из известните пластове, които все още покриваха Галактика втора.

За разлика от положението в Галактика четвърта, различните равнища на хиперпространството все още бяха достъпни, макар и много по-трудно, отколкото преди. Джилиън разчиташе на тази промяна, за да наруши времевия разчет на вражеските ракети. С малко късмет можеше да има и хаотични вълни — вторични трусове от Голямото разкъсване, — които да нагънат пространството и да объркат смъртоносните машини.

Уви, не ѝ трябваше много време, за да разбере, че е допуснала най-сериозната грешка на всеки командир. Бе решила, че враговете ѝ са глупави.

В В-пространството, където всички звезди се превърнаха в малки дъги, дежурният наблюдател стъписано извика:

— Мини! Напълнили с-с-са равнището с-с-с...

Акеакемай незабавно извърши нов скок, но едва след като няколко от мините избухнаха и подхвърлиха „Стрийкър“ с ударните си вълни, докато корабът се прехвърляше в А-иространството.

Странно познатите усещания на това царство на скоростта изпълниха Джилиън, сякаш накъдето и да се обърнеше, виждаше тунел, който предлагаше пряк път отвъд някакъв далечен хоризонт. Във всеки от тези проходи сияеше дискът на величествено въртящо се слънце.

— Петдесет секунди — като че ли на себе си измърмори Ханес Суеси.

— Още мини! — разнесе се тревожен вик... съвсем излишно, тъй като корабът се разтърси от мощни взривове, които напрегнаха до крайност поглъщащата енергията нова обвивка на „Стрийкър“. Температурата рязко се повиши и Джилиън се обля в пот.

„Без трансцендентната броня вече щяхме да сме пара“, помисли си тя, докато се прехвърляха в Б-пространството. Ужасно място за търсене на пряк път. Всичко изглеждаше далечно, сякаш гледаш през обратния край на телескоп.

За съжаление Б-пространството беше обитавано от представителите на квантовия клас живот — блестящи полуформи, чиито очертания ставаха все по-неясни, колкото по-внимателно се вглеждаш в тях. В момента, в който „Стрийкър“ се появи, отгоре му се нахвърли множество от тези аморфни същества.

— Враговете ни трябва да са наели местни съюзници, които да охраняват този заден изход. — Гласът на Ние звучеше озадачено от тази невероятна предвидливост.

Джилиън видя, че парчета от трансцендентната им обвивка се изпаряват под новата атака.

— Махни ни от...

Предусетил желанието ѝ, Акеакемай за пореден път прехвърли „Стрийкър“... в момента, в който ракетите нанесоха удара си.

ДЖИДЖО

Каа направи още един скок, преди В-пространството да изчезне.

Мъчителното прехвърляне опъна всеки нерв в тялото на Хари и с болезнен вик изкара въздуха от гърдите му.

Дори когато преходът свърши и чудотворно се озоваха обратно в нормалния континуум, разтрепераните пътници на станцията продължаваха да усещат по кожата си дразнещо гъделичкане. Хари избърса сълзите от очите си и с абсолютна точност разбра, че В-пространството окончателно се е отделило от Галактика четвърта, за да се понесе надалеч и да остави царството на атомите да се върти, откъснато и самотно.

„Излязохме тъкмо навреме“, помисли си той, когато зрението му се проясни. После се завъртя, за да погледне какво е постигнало възхитителното навигаторско изкуство на Каа.

Точно пред тях сияеше синьо кълбо с тънка обвивка от влажен въздух. Между дъгите на океаните изпъкваха кафяво-зелени континенти. По линията, разделяща деня от нощта, можеха да се видят мълнии, които танцуваха по облаците и планинските върхове.

— Джиджо, предполагам — измърмори Хари и мислено прибави: „Моят нов дом“.

— Да — отвърна Дуер. — Добре дошъл. Чудесно е да се завърнеш.

Ако се съдеше по напрегнатата му поза, младежът нямаше търпение да се впусне по любимите си горски пътеки. Очевидно там долу го очакваха две жени, които се смятаха за негови „съпруги“. Дуер изглежда нямаше желание да обяснява положението, но копнееше да се върне. Поне това беше ясно.

„Ами аз? — помисли си Хари. — Сега службата ми в Института по навигация не ми предлага много възможности. Даже Галактика четвърта да запази някои от хиперпространствените си връзки, никой няма да иска да назначи бивш наблюдател в Е-пространството.“

Той се вгледа в синия свят, който бавно се приближаваше — относителната скорост се определяше единствено от силното

ускорение и кинетичната енергия. Без извършването на микроскокове приземяването щеше да е трудно и опасно.

Имаха отличен пилот, разбира се. Така че Хари не се тревожеше много за това. Но когато станцията кацнеше, навярно никога повече нямаше да може да излети. Антигравитацията използваше трикове, които включваха балансирането на сили от няколко хиперпространствени пласта. С изчезването на повечето равнища генераторите на полета сигурно нямаше да са в състояние да преодолеят мощното притегляне на Джиджо.

„Отсега нататък най-вероятно ще трябва да живея на тази планета.

Е, поне съм жив.“

Джиджо определено изглеждаше далеч по-добре от прашния Хорст. Всъщност, по-красив дори от Земята.

„А и тук има много неошими... макар че са от по-стар вид, който не може да говори. Иначе Дуер казва, че били съвсем цивилизовани. — Той въздъхна. — Фактът, че съм „говореща маймуна“ сигурно ще ме изолира. Както и бялата ми козина... и... опашката ми.“

Това беше достатъчно, за да го накара сухо да се изсмее. Какъв ироничен обрат в сравнение с престоя му на Земята, където бърбивите, образовани шими го бяха смятали за мълчалив и мудар. Тук другарите му и партньорите по пощене едва ли щяха да му досаждат с дребнаво клюкарстване.

„Мога да си приказвам с другите шест разумни раси от Общностите на Джиджо — или осем, ако се броят делфините и титлалите. А скоро шимите ще ги направят девет.“

Той погледна към Каа, чието блестящо пилотиране ги бе довело дотук невредими. Делфинът толкова копнееше за онези топли крайбрежни води — и да открие Пипоу, — че може би щеше да се наложи да го убеждават първо да кацне на сушата.

— Така, така. Привлекателно местенце — отбеляза Киуей Хааулин. — Предполагам, че става за живеене, докато преценя възможностите за търговия.

Хари поклати глава. Синтианинът очевидно се беше върнал към предишната си лудост и твърдо вярваше, че скоро всичко ще е като преди. Шимът се надяваше Киуей да остане в това състояние през

остатъка от живота си, защото щеше да му се наложи да го прекара тук, в това малко кътче от Галактика четвърта.

Каа отметна тъмносивата си глава и издаде тревожно цвъртене.

— Засичам кораби!

Хари се втурна към уредите си.

— Виждам ги. Повечето са зад нас. Последните ти два безумни скока са ни превели точно покрай тях! Имаме седмици преднина, за да стигнем на Джиджо.

Като се вгледа по-внимателно в дисплеите на уредите, той продължи:

— Общо взето са малки кораби — спасителни лодки, наблюдателни станции и совалки. Навярно оцелели от онези флоти, които са заседнали в В-пространството по време на Разкъсването. — Хари замълча за миг, като нервно подръпваше палци. — Насочват се към единственото убежище. Натам, закъдето пътуваме и ние.

Дуер дълбоко въздъхна.

— Значи даже Общностите да са успели да се избавят от джофурския гарнизон, докато ни е нямало, опасността не е отминала.

Шимът кимна. Според стандартите на предишната му цивилизация, тези сили бяха смешно слаби. Някои от спасителните лодки дори нямаше да стигнат до планетата. Други щяха да изгорят в атмосферата на Джиджо. Но малката му станция нямаше да може да се справи с останалите. Скоро джиджойците щяха да си имат истински неприятности.

А и предстоящият сблъсък щеше да има дълготрайни последствия.

„Освен ако няма други преждевременски колонии, скрити на угарни планети из цялата Галактика четвърта, това навярно ще се окаже единственото място, на което могат да живеят дишащи кислород с познания и опит на звездни пътешественици.

Даже хиперпространството да е напълно откъснато, някой ден от Джиджо ще се разпространи нова култура. Култура, която ще обхване цялата галактика и ще постави началото на нова традиция на ъплифтиране, когато се натъкне на обещаващи видове.“

Смисълът на всичко това го накара да се вледени.

„Онзи, който тази година установи контрол над Джиджо, може да установи моралните норми — цялата обществена етика — на тази

бъдеща звездна цивилизация.“

Той вече беше отдал живота си на една общност. Сега изглеждаше, че няма да има покой. Още преди да вкуси от храната и въздуха на Джиджо, трябваше да реши дали да стане част от този нов свят и да приеме проблемите му за свои.

„Според онова, което съм чувал, тези Общности на Шестте раси са много внушителна компания. Ако Дуер и Рети, а също Алвин и Урронн, са типични примери, джиджойците ще окажат сериозна съпротива.“

Той потупа пулта на сигурната си стара станция.

„Може би ще успеем да им помогнем малко, а?“

Спиралното им подхождане ги отведе откъм тъмната страна на Джиджо под голяма луна, която Дуер нарече „Лусен“. Хари възкликна, когато видя линия от ярки искри по границата между деня и нощта. Под формата на издължен полумесец по безвъздушната ѝ повърхност сияеха блестящи градове. После разбра.

„Отражения. Просто падаща под ъгъл слънчева светлина, която пълзи по лунната повърхност. Куполите са безмълвни, безжизнени. Още от заминаването на легендарните буюри... преди колко време? Преди половин милион години?“

И все пак — призна пред себе си той, — гледката е прекрасна. И може би някой ден...“

Остър вик го накара рязко да се завърти.

Рети стоеше до отсрещния прозорец и упорито отказваше да погледне към нежната красота на родния си свят. Начупена и със скръстени ръце, тя не обръщаше внимание на постоянните призови на своя „съпруг“, миниатюрния мъжки урс, наречен „аз“. Малкото кентавровидно същество проточи дългата си шия, за да ухапе Рети по рамото, после посочи към гледката навън.

— гледа, съпруго! гледа!

— Вече съм виждала всичко това — кисело измърмори тя. — Природа. Планини, храсталаци и мръсотия. Много мръсотия. Няма нито 'лектричество, нито компютри, ама мръсотия колкото ти душа иска...

— не природа! — прекъсна я „аз“. — обръща се и гледа фойерверки!

Рети упорито не помръдваше. Но другите се втурнаха да разберат какво иска да каже урсът.

— Угаси външните светлини — нареди Хари, така че прожекторите на наблюдателната станция да не затъмняват гледката.

Под тях се простираше нощният Джиджо, тъмна покривка, която след няколко поколения можеше да заблести от градски светлини, независимо кой щеше да спечели предстоящата битка. Сега обаче Хари не забелязваше каквито и да е признаци за разумен живот, дори с помощта на уредите си. „Е, Шестте раси са се крили много време — помисли си той. — Вече трябва да са натрупали опит.“

Беше интересно да си представи звездната цивилизация, която можеше да се развие от джиджоските Общности с техните ревностни традиции на екологична защита, взаимна търпимост и в същото време на спокоен индивидуализъм, щом ставаше дума за стремежи и нови идеи. Нещо много любопитно, ако се приемеше, че преживеят неизбежната криза.

Отначало Хари не забеляза нищо, което да оправдае възбудата на „аз“. После Дуер го сръга с лакът и посочи надясно.

— Виж. Искра.

— Колко красиво — отбеляза Киуей.

Наистина приличаше на мъждукащо въгленче, полетяло от лагерен огън, за да се понесе — плавно и съвсем бавно — нагоре от онзи тънък пласт атмосфера в черното небе над нея.

— Мониторен режим — заповяда Хари. — Фокусирай и увеличи аномалията, която наблюдавам.

Компютърът сканира посоката на погледа му и се подчини. Появи се холоизображение, представящо най-странния обект, който шимът някога бе виждал, въпреки годините, прекарани в проучване на невероятните меметични кътчета на Е-пространството.

Дълга и тънка тръба с остър преден край... и бели пламъци, бълващи отзад.

— Прилича на... горящо дърво! — удивено измърмори Киуей.

— Не е дърво — поправи го Дуер. — Бамбук.

Рети най-после се поддаде на любопитството си и се завъртя — едва навреме, за да види угасването на пламъците. Докато в продължение на няколко секунди тънката ракета свободно се рееше в

небето, уредите на Хари установиха размерите ѝ, много пъти по-големи от неговата станция!

Внезапно заострената тръба се пречупи. Все още димящата задна част се запремята надолу, докато задният край на предната отново се възпламени.

— Но какво природно явление би могло... — озадачено промълви Киуей.

— не природно, глупава мечко! — извика „аз“. — бамбукова ракета направена от урси-човеци-треки! Изстрелва я високо, за да приветства Рети-„аз“ пак у дома!

Хари премигна два пъти. После се усмихна.

— Проклет да съм. Това ли било? Многостепенна ракета, направена от изкорубени дървесни дънери... или там както им казваш, Дуер.

Той отново се обърна към компютъра:

— Увеличи предния край. Онази част, която е най-отдалечена от пламъците.

Също като връх на копие, този край слабо лъщеше. Той бавно се въртеше, заедно с останалата част от примитивната ракета.

Кратък проблясък им обясни всичко. Прозорец от някакъв вид стъкло. Отвътре се процеждаше бледа светлина. И се виждаха два силуета. Змиевидна шия. И рачешки щипки.

После станцията на Хари рязко се наклони и всички залитнаха. Каа съобщава, че навлизат в атмосферата на планетата.

— Време е да закопчаем предпазните колани! — нареди пилотът. Скоро щяха да ги заобиколят други пламъци. Ако преживееха предстоящото спускане, нямаше да мине много време и щяха да стъпят на твърда земя.

И все пак Хари и другите останаха до прозорците още малко, за да наблюдават ракетата колкото могат по-дълго. Компютърът изчисли вероятната ѝ траектория и докладва, че изглежда се е насочила към най-голямата луна на Джиджо.

Рети най-после проговори. Тя тропна с крак по палубата, но този път от радост.

— Суперско! — извика момичето. — Знаете ли к'во означава туй?

Хари и Дуер поклатиха глави.

— Означава, че не съм прикована за туй място! Означава, че има начин да се махна от таз кочина. И можете да се обзаложите, ще го направя.

В очите ѝ като че ли заблестя същата светлина като на мъждукащото въгленче, докато ракетата най-после изчезна от поглед. Дори когато Хари я отведе до седалката ѝ и закопча коланите ѝ за приземяването, Рети продължаваше да трепери от възбуда.

— Ще направя всичко, за да успея. Пак ще избягам — толкоз бързо и толкоз надалеч, колкото ми позволи тая мръсна дърта вселена.

Хари кимна. Нямахше никакво намерение да се изпречва на пътя ѝ.

— Убеден съм, че ще успееш — без каквото и да е съмнение отвърна той.

Скоро пламъци започнаха да облизват прозорците — Джиджо протягаше ръце, за да ги приветства.

У ДОМА

Ужасни ветрове шибаха кораба, докато се готвеше да се прехвърли обратно в нормалното пространство. Повечето от стазафланците на „Стрийкър“ се откъснаха или бяха изпарени. Въртящото се гравитационно колело беше почти запоено за корпуса.

Що се отнасяше до защитната обвивка, която предпазваше екипажа — този дар от трансцендентните сега искреше и се разнищваше, гърчейки се като храбро, умиращо създание.

Джилиън скърбеше за него като за загубен приятел. Както скърбеше и за другите загуби. А сега — за угасналата надежда.

„Ние искахме да избегнем гибелта и да отдалечим врага от Земята.

Враговете ни искаха да ни попречат и погубят.

Изглежда, че всеки получи наполовина от онова, което искаше.“

Суеси бе долу в машинното отделение и заедно с Емерсън и другите от уморения си инженерен екип се опитваше да поправи двигателите. Сега корабът едва имаше енергия, за да стигне до единственото равнище от пространството, в което не го очакваха рояци от мини... или други смъртоносни капани.

„Не, там ни очакват живи противници. Дишащи кислород, също като нас.“

Поне би трябвало да е възможно да се предадат на бойните кораби и членовете на екипажа да бъдат третираны като военнопленници. Ако разбира се, победителите незабавно не започнеха да се бият за плячката.

Естествено, Джилиън не можеше да се остави да я пленят. Информацията в главата ѝ не трябваше да попадне във вражески ръце.

Тя дълбоко въздъхна. Наближаваше деветдесет и втората битка. Тактиката ѝ почти бе успяла. Всеки път, щом избухнеше мина, нападнаше ги квантов мем или преминеше вторична хаотична вълна, редиците на прииждащите ракети се объркаха, броят им намаляваше и когато накрая избухнаха, центърът на експлозията им беше изместен.

„И въпреки това беше достатъчно лошо.“

Когато „Стрийкър“ завърши последното си мъчително прехвърляне в нормалния вакуум на родния космос, заобиколен от облаци ослепителни останки, тя знаеше, че величественият стар кораб не е в състояние да победи дори само корвета или въоръжена спасителна лодка, та какво оставаше за очакващата ги армада.

— Моля те, предай сигнала за примирие — нареди Джилиън. — Кажи им, че сме готови да обсъдим условията за капитулация.

Тъмната фуния на Ние се поклони в израз на тържествена почитателност.

— Както желаете, доктор Баскин.

Докато екипажът на мостика правеше всичко възможно, за да замени изгорелите модули мониторите бяха заслепени от йонизирани останки и радиация. Първото, което се появи от мъглата, бяха два големи гравитационни кладенеца — малки трапчинки в пространство-времето.

„Земята и Луната... — разбра тя. — Стигнахме толкова близо.“

Скоро на гравитационния дисплей щяха да се покажат и други неща с величествена мощ.

Напрегнатият момент върна мислите на Джилиън назад в годините към откриването на Призрачния флот, когато двамата с Том бяха толкова млади и жадни за проучвания в полза на земянитския клан в компанията на верния си приятел Крейдейки. И тогава „Стрийкър“ беше обгърнат в мъгла, докато бавно си пробиваше път през плътен молекулярен облак на онова далечно място, наречено Плиткия куп.

Междузвездна пустиня.

Място, където не би трябвало да има нищо интересно.

И все пак капитанът имаше предчувствие.

И скоро видяха от мъглата да изплува...

Нищо.

Джилиън запремигва, когато суровата действителност рязко я върна в настоящето. По мостика плъзна нервен шепот, когато членовете на екипажа невярващо зяпнаха пустотата.

Измъчените двигатели на „Стрийкър“ с невероятни усилия успяха да отскубнат кораба от отделения от самия него облак останки.

Нямаше и следа от огромните бойни формирания.

Нямаше флот от могъщи бойни кораби.

— Но... аз...

Джилиън млъкна, неспособна да продължи. Някой друг трябваше да довърши мисълта ѝ.

— Къде са отишли всички? — попита Сара Куулън, която стискаше Прити с побеляла и потна ръка.

Никой не ѝ отговори. Нямаше какво да ѝ кажат. Мълчанието продължи още няколко минути, докато сензорите постепенно сканираха района.

— Има много останки, но не виждам каквито и да е големи кораби на разстояние от един кубичен астрон оттук — най-после се осмели да съобщи дежурният наблюдател. — Макар да предполагам, че биха могли да с-с-се крият зад Луната и да с-с-се готвят за нападение!

Джилиън поклати глава. Армадата от гигантски крайцери едва ли можеше да се побере зад лунния диск. А и защо да устройват капан на жертва, която и без това лежи безпомощна? „Стрийкър“ не беше в състояние да избяга и всеки можеше да го победи.

— Регистрирам много пресни хипервълни в заобикалящото ни фоново поле — прибави Акеакемай. — С-с-следи от двигатели. С-с-съвсем с-с-скоро оттук с-с-са минали ужасно големи кораби. Предполагам, че с-с-са с-с-се изнесли адски бързо!

Докато екипажът на „Стрийкър“ продължаваше да поправя сензорите, вихрецата се форма на Ние отново се появи до Джилиън.

— Искаш ли да чуеш едно предположение, доктор Баскин?

— Казвай!

— Хрумна ми, че твоето кратко холографско съобщение може да е имало неочаквани последствия. То целеше да разяри нашите врагове, но моля те, позволи ми да изтъкна и друга възможност. Че ги е уплашило до смърт.

Джилиън изсумтя.

— Онези глупости ли? Това си беше чист блъф. Би го разбрало и дете! Да не искаш да кажеш, че онези образовани галактяни с всичките им бордови Библиотеки и модерни разузнавателни системи не са успели да открият истината?

Спиралата на Ние се завъртя и си възвърна част от предишното безгрижие.

— Не, доктор Баскин. Не искам да кажа такова нещо. По-скоро намеквам, че увлечена от емоциите на кризата, примитивна вълконка като теб не е в състояние да види истината, криеща се зад този твой „блъф“.

Галактяните обаче са я усетили. Навярно само мигове след като стреляха по „Стрийкър“. Или по-късно, щом са разбрали, че се връщаме, оцелели от място, където никой не би могъл да оцелее... и сме започнали да излъчваме просто предложение за обсъждане условията на капитулацията.

— Но това беше... — заекна Джилиън. — Аз нямах предвид тяхната...

— Така или иначе, съюзът се е пръснал и всички ескадрони са побягнали презглава.

Тя зяпна.

— Това е само предположение. Не мога да повярвам. Ние усука тъмната си фуния в жест, равнозначен на свиване на рамене.

— За щастие вселената не я интересува дали вярваме. Основният въпрос сега е дали нашите врагове са достатъчно ужасени, за да се откажат окончателно от целта си, или само са се оттеглили, за да анализират положението, да се консултират с пророчествата си и да се приготвят за нова атака.

Честно казано, подозирам, че става дума за последната възможност. Въпреки това, изглежда, че тук се случи нещо изключително, доктор Баскин.

Трябва да приемеш присъдата на историята.

На борда на нашия измъчен кораб тази дума има странно звучене. Затова те разбирам, ако се затрудняваш да я изречеш на глас.

В такъв случай нека се опитам да те убедя.

Тази дума е „победа“.

Силите на Земята се появиха и бавно, колебливо напуснаха последните си твърдини, сякаш подозираха някакъв смъртоносен капан. Покрити с белези от безброй предишни сражения, тъпоноси кораби се заизмъкваха от прогорени планински върхове и лунни кратери и излъчиха въпросителни съобщения към всички тъмни кътчета на слънчевата система. Те недоверчиво разглеждаха

единствения останал натрапник, чиито очертания отначало не успяха да разпознаят.

— Не се приближавай нареди на пилота Джилиън. — Не прави неочаквани ходове. Трябва да сме търпеливи. Нека първо свикнат с нас.

Акеакемай се съгласи.

— Излъчваме идентификационния код на „С-с-стрийкър“. Но ще мине известно време, докато предадем и други с-с-съобщения. Дотогава предпочитам да не нервираме тези приятели!

Делфинът се изразяваше прекалено сдържано. Тези очукани наглед кораби в продължение на две години бяха успявали да задържат ужасните тандуаси и много други съюзени войнствени кланове. Джилиън предпочиташе да не бъде изпържена от собствените си сънародници, само защото в последния момент нервите им не са издържали.

След цялото това време спокойно можеше да почака още мъничко.

„Джейк Демуа няма да е много доволен от състоянието, в което връщам „Стрийкър“ — помисли си тя. — Без две трети от екипажа и образците от Плиткия куп. Ще ме върти на шиш седмици наред, докато се мъчи да разбере къде са отишли Крейдейки и Том и какви странни дела може да са ги занимавали през това време.“

От друга страна, тя се връщаше на Земята с дарове.

„И с информация за киквите на Китръп, които можем да обявим за нови клиенти на нашия разрастващ се клан.

И за рюковите симбионти на Джиджо, които помагат на различните видове да се разбират помежду си. Плюс всичко, което с Ние сме изтръгнали от нашия пленен клон на Галактическата библиотека.“

Имаше и още.

„Съветът Терагенс ще иска да научи за тайната колония на Джиджо и експедицията на „Полкджхи“. И двете групи са изправени пред огромни опасности и в същото време като че ли предлагат нещо, към което съветът отдавна се стреми — разклонения на земянитския клан, които могат да оцелеят извън обсега на Галактическата цивилизация, даже някой ден Земята да бъде победена.“

Имаше да разказва за много други неща, достатъчно, за да има работа за години наред.

„Всичко, което сме открили за другите класове живот, например. Особено за трансцендентните.“

Колкото и могъщи и всезнаещи да изглеждаха тези богоподобни същества, Джилиън изпитваше към тях странно чувство, много напомнящо на съжаление. В крайна сметка те не бяха най-старите или най-велики деца на живота, а само онези, които не се бяха хвърлили в едноразовните ексцентричности в търсене на по-добри светове.

„Страхливци“, така ги беше нарекла в момент на раздражение. Несправедливо обвинение, признаваше сега тя, но все пак не съвсем далеч от истината.

„Те сякаш са попаднали в капана на Прегръдката на вълните. И все пак не искат да последват зова ѝ докрай — независимо дали към някое по-висше място или в универсална рециклираща система. Затова остават край черните дупки, мислят и планират, докато времето бавно пълзи покрай тях. Освен когато им се струва удобно да жертват безброй по-нисши форми на живот, за да постигнат някаква цел.“

Общо взето те не бяха компанията, която с радост би поканила на вечеря.

Когато мъглата на битката се разчисти, Джилиън нареди напуканата броня да бъде изстъргана от илюминаторите за първи път след Китръп. Това ѝ позволи да застане пред сияещия Млечен път — пръски от толкова познати съзвездия, че биха успокоили дори някоя пещерна жена, прекарала живота си в трудности и ровене на корени само преди десет хиляди години.

„Скоростта на светлината е бавна, но неумолима — помисли си тя, загледана в ярките галактически пътища. — През следващите хилядолетия тези звездни полета ще сияят с цялата си красота. Свърхнови ще огряват небесата, отнасяйки първата част от посланието на трансцендентните.“

Просто послание, но толкова важно, че дори тя можеше да го разбере.

„Поздрави. Ето ни. Има ли някой там?“

Джилиън забеляза, че Емерсън — чиито задължения в машинното отделение най-после бяха свършили — се втурва да прегърне Сара. Двамата застанаха наблизо, заедно с безмълвната си

шимска спътничка и впериха очи в същата гледка, споделяйки собствените си мисли.

Разбира се, младата джиджойка бе още един дар за Земята, безценен учен, независимо предвидил Голямото разкъсване единствено с помощта на математическата си прозорливост. Дори само това представляваше невероятно постижение... но сега Сара продължаваше нататък и предполагаше, че Разкъсването е само симптом. Не за разширяването на вселената, както твърдяха земните учени, а за нещо по-сложно и странно. Нещо „влизащо от друга контекстуална рамка“... каквото и да означаваше това.

Сара смяташе, че загадката може да е свързана с раса, наречена „бююри“.

Джалиън поклати глава. В крайна сметка с тези проблеми щяха да се занимават други. Опитни професионалисти от цялата Земя — и десетки от приятелски раси, — които можеха да се справят с неясните въпроси, докато тя щеше да се върне към старата си професия на лекарка. Професията, за която бе учила.

„Никога повече няма да заповядвам на когото и да е. Никога. Независимо какво ще кажат за постиженията ни в тази мъчителна мисия, аз няма да приема друго командване.“

Отсега нататък ще спасявам живота на отделни хора. Нека за космоса се вълнуват други.“

Всъщност тя вече бе избрала първия си пациент.

„Веднага щом предам информацията, ще съсредоточа всичките си усилия, за да помогна на Емерсън. Ще се опитам да му върна донякъде способността да говори. Можем само да се надяваме, че земните учени вече са направили полезни открития, но дори да не е така, ще обърна всеки камък, за да му помогна.“

Дали тази амбиция се дължеше на угризенията ѝ? Да възстанови част от щетите, нанесени от нейните заповеди? Или бе просто заради удоволствието да гледа как Сара и Емерсън разговарят с мислите и сърцата си.

— Отново с-с-сме в двустранен холорежим, доктор Баскин — докладва Акеакемай. — И получаваме с-с-съобщение.

Големият видеоекран проблясна и показа контролната зала на приближаващ се боен кораб, чиито тъпи краища показваха, че е тенанинско производство. Екипажът беше предимно човешки, но

лицето пред камерата имаше острите скули и ъгловатата красота на мъжки тимбрим със съпреживителни пипала, които се развяваха край ушите му.

— ... че трябва да смятаме вашите твърдения за невероятни. Моля, дайте доказателства, че вие наистина сте ТААСФ „Стрийкър“. Повтарям...

Изглеждаше съвсем лесно да изпълни това искане. Джилиън бе преодоляла ужасни прекеждия в очакване точно на този момент. И все пак като че ли нямаше желание да се подчини.

И след кратък размисъл разбра причината.

„Всеки човек възприема света като разделен на „Земята“ и „там навън“.

Докато съм в космоса, мога да си представям, че съм близо до Том. И двамата се загубихме. И двамата бяхме преследвани из Петте галактики. Въпреки мегаларсеците, които ни разделят, ми се струва само въпрос на време да се срещнем отново.

Но когато стъпя на старата Земя, аз ще съм си у дома. Земята ще ме заобикаля и външният космос ще се превърне в съвсем отделно място. Огромна пустош, в която той изчезна — заедно с Крейдейки, Хикахи и другите, — скитайки се сред ужасни опасности, докато аз мога само да се опитвам да си намирам работа, за да не се чувствам самотна.“

Джилиън се помъчи да отговори на тимбрима. Искаше й се да го направи някой друг, просто за да свали това последно бреме от плещите й. Изпитанието да сложи край на дългото изгнание.

Помогна й странен глас. Емерсън Данайт, който усмихнато се изправи пред холограмата и изрази мислите си с оперна ария:

*Нека се наслаждаваме на нашето безумие!
Човек се ражда в радост да живее!*

*Излишните преструвки
и суетни маски
объркват сетивата и ума му.*

*Слаби или пълни,
ний веселим се всички
и нека сме щастливи, макар да се
преструваме.*

*Радостта триумф е
на ума над материята,
всички у дома ще се завърнем,
ако се смеем накрая!*

СЪДБА

Зангските елементи бяха по-добре подготвени да приемат всичко това с философско спокойствие. Също и машинните същества, които участваха в макрообщността, наречена „Майка“.

В основаващите се на водород и силикон цивилизации съществуваше широко разпространено убеждение, че така наречената „реалност“ е фикция. Че всичко — от най-голямата галактика до най-малкия микроб — просто представлява част от невероятна симулация. „Модел“, разработен за решаването на някакъв огромен проблем или загадка.

Разбира се, за тези два класа живот беше съвсем естествено да стигнат до еднакво заключение. Зангите бяха еволюирали, за да изпълняват аналогови симулации органично, в собствените си тела. Машините го правеха с прецизни софтуерни модели, съставяни от дигитални съзнания. Но в крайна сметка всичко се свеждаше до едно и също. Най-после обединени, те бяха открили общи възгледи за живота.

„Ние — и всичко, което виждаме около себе си, включително могъщите трансцендентни — съществуваме само като елемент от грандиозен сценарий, разиграван от някакъв по-висш компютър, навярно на друга равнина на съществуване — или в точката Омега, когато свършекът на времето доведе всички неща до окончателното им осъществяване.“

Така или иначе, няма смисъл да се занимаваме със собственото си значение. Космическият модел, в който участваме, е само един от многото, успоредно симулирани със съвсем незначителни различия един от друг. Също като шахматна програма, в която всички ходове и техните вероятни последици са предварително заложили до последната подробност.“

Това бе обяснението, което Ларк и Линг получиха от други елементи на Майка. Дори джофуриите-треки изглежда нямаха проблем да възприемат тази идея, тъй като техният интелектуален живот

включваше сложни мисловни експерименти, стичащи се през въська около вътрешната им сърцевина.

Единствено човешките и делфийските членове на общността се затрудняваха да асимилират тази представа — поради различни причини.

„Защо? — попита Ларк. — Защо някой би вложил толкова огромни ресурси, за да направи такова нещо? За да определи най-добрия от всички възможни светове?“

И когато го открие... какво ще прави с резултата?

И какво ще прави с всички тези безбройни модели, които междуременно е създал?

Какво ще прави с нас?

Този въпрос като че ли сепна зангските компоненти, но не и машините, които отговориха на Ларк със странно сериозно самодоволство.

„Вие, дишащите кислород, имате толкова високо самомнение!

Разбира се, всички модели вече са били симулирани, анализирани и прекратени. Нашето чувство за съществуване е само илюзия. Проява на симулирано време.“

Тази идея се стори на Ларк ужасяваща. Но Линг само се подсмихна и се съгласи с делфините, които неотдавна се бяха присъединили към тяхната общност и които очевидно смятаха целия този метафизичен спор за смехотворен.

Олело, водач на групата от бивши членове на екипажа на „Стрийкър“, изрази общото им мнение с тринарно хайку.

** Вслушай се в разбиването*

** на вълните в онзи риф*

** и ми кажи, че не е действително! **

Ларк се радваше на новодошлите поради няколко причини. Те изглеждаха интересни същества с ободрителни възгледи за нещата. И поддържаха страната на дишащите кислород в постоянния спор. Щяха да имат много време за добронамерени дискусии в течение на многото субективни години, докато преобразеният „Полкджхи“ достигнеше целта на пътуването си.

Той насочи мисълта си през един от илюминаторите и отново погледна към космоса. Или към онова, което тук минаваше за космос.

Малцина други бяха виждали някога тази гледка. Чернота, съвсем различна от познатия му черен цвят. Нито една от големите спирални или елипсовидни галактики не се виждаше в нормалния си вид — като блестящ прах от бели точки. Звездите не можеха да се различат оттук, освен като малки, едва забележими вълнички.

Всичко изглеждаше плоско, ефимерно, колебливо — почти като грубо нахвърляна рисунка на действителността.

Всъщност „Полкджхи“ вече не беше част от тази вселена. Плъзгайки се точно извън илема, преобразеният крайцер се носеше на гребена на мощна вълна, която не представляваше нито материя, нито енергия, нито дори първична метрика. Доколкото можеше да разбере — след дълги обсъждания с другите и консултации с бордовия клон на Библиотеката, — корабът бе яхнал олюляваща се контекстуална гънка. Основа на принципен закон, от която преди много време се беше образувала вселената — в резултат на отклонение от Хайзенберговия^[1] принцип на несигурността, позволило внезапното изригване, наречено „Големият взрив“.

Поява на Нищо от Нищо.

Онова, което виждаше сега, не бяха неща или обекти, а огромен въртоп от причинни връзки между различни групи вероятността.

Зад кораба бързо се смаляваха няколко от тези разклонения, които неотдавна се бяха откъснали едни от други. Част от древни връзки.

Той усети, че мисълта на Линг се плъзва до неговата и обгръща същата гледка. Но след малко тя го заговори:

„Всичко това вече е зад нас. Погледни напред — към съдбата ни.“

Макар че на тази равнина не съществуваше нищо осезаемо — нито материя, нито меми, нито дори посоки, — Ларк имаше чувство за „напред“... натам, накъдето се бяха отправили. Според трансцендентните, това беше голям куп галактики, отдалечен почти на половин милиард парсека от Галактика втора. Място, откъдето отдавна се излъчваха загадъчни сигнали, загатващи за разумен живот. Навярно друга велика цивилизация. С която да установят контакт. Да споделят. Да се поздравят.

Нейната единствена проява — за субективния поглед на Ларк — бе плетеница от бледо сияещи криви и спирали. Смътно загатващи, че съществува и друго място, където могат да се открият хипердвигатели, точки на прехвърляне и всякакви други удобства на звездното пътуване.

„Ще доживеем да видим това — помисли си Линг. — И още много други неща. Радваш ли се, че отиваме там?“

За разлика от делфините, трансцендентните не бяха питали Ларк дали иска да отиде. И все пак се чувстваше прекрасно.

„Да.

Ще ми липсват някои хора. И Джиджо. Но кой би могъл да отхвърли такава възможност?“

Всъщност вече му липсваха. Джилиън Баскин, която се бореше да изпълни дълга си. И Сара, чиято обич винаги щеше да сгрива сърцето му. С групата от дванайсет делфийски доброволци Баскин беше пратила и други подаръци — архивите на „Стрийкър“, генетичните проби, събрани по време на дългата им изследователска мисия.

И още нещо.

Ларк погледна към най-древния член на общността на Майка, обвит в златен пашкул от замръзнало време. Мумия, навярно отпреди един милиард години, която бе пътувала заедно с екипажа на „Стрийкър“ още от съдбоносното им откритие в Плиткия куп.

Казваше се Хърби.

Загадъчната усмивка на мумията изглеждаше всезнаеща. Самоуверена.

— Това не е ли най-скъпоценната ви находка? — бе попитал Ларк през онези напрегнати мигове преди избухването на свръхновата, докато пристигаха образците от „Стрийкър“ и защитната обвивка на „Полкджхи“ обгръщаше кораба.

— Двамата с Хърб преживяхме заедно много неща — отвърна Джилиън. — Но мисля, че е по-важно да дойде с вас. Той може да разкаже на някоя далечна цивилизация повече за нас, отколкото всички архиви на Библиотеката.

Земянитската жена изглеждаше уморена и все пак непрекършена, сякаш беше убедена, че премеждията ѝ скоро ще свършат.

— Освен това, даже „Стрийкър“ някак си да оцелее, смятам, че старият Хърби не е незаменим. Зная къде можем да намерим много други като него.

Тази загадъчна забележка преследваше Ларк, докато двамата с любимата му оставяха мисълта си да се рее и наблюдаваха плъзгащото се покрай тях меко сияние — свободните нишки и шевове, които винаги бяха оставали скрити зад завесата на великата трагикомедия на живота. Кой знае защо това като че ли загатваше за събития, които продължаваха да се развиват. И в които той продължаваше да участва, въпреки прекъсването на всички причинни или комуникативни връзки.

До двамата плуващи човеци се появи трета фигура. Делфин — дълъг, лъскав и покрит с белези от много прекеждия, — който леко побутна телата им с вълните от перките си и плъзна силното си мисловно присъствие до тях, за да сподели гледката край блестящия корпус на „Полкджхи“.

Скоро новият им спътник изпя мелодичен коментар:

** Дори когато си оставил надалеч
* Старите, трансцендентните
* и боговете,*

** кой би могъл да каже, че не се подчиняват
* на Волята на небесата? **

Линг разбиращо въздъхна и Ларк кимна. Той се обърна, за да поздрави делфина за това, че толкова красиво е изразил всичко.

Само за да запремигва от изненада, когато видя празно място в богатата органична среда на Майка.

Можеше да се закълне, че само допреди мигове едрата сива фигура е била точно до него — лъскава, топла и достатъчно близо, за да я докосне! Делфин, който не беше срещал сред новодошлите.

Но там нямаше никой.

Щяха да минат много години, преди отново да чуе този глас.

[1] Вернер Карл Хайзенберг (1901-1976) — германски физик. — Б.пр. ↑

ПОСЛЕСЛОВ

Зная, че писателят не трябва задълго да се задържа в конкретна „вселена“ и да пише за едни и същи герои и ситуации. За да не ставам банален, аз се опитвам да не публикувам две такива книги една след друга. Но трилогията за Ъплифта („Звездният риф“, „Брегът на вечността“ и „Стълба към небето“) очевидно е изключение. Никога не съм се насочвал съзнателно по „пътя на трилогията“, но тази творба се развиваше сама и постепенно придобиваше все по-голяма сложност и многостранност. Такъв е животът. Ако хвърлиш камъче в езеро, концентричните кръгове на вълните ти изглеждат ясни. Но само се опитай да хвърлиш няколко едновременно и ще се получи нещо, каквото изобщо не си си представял. Почти същото е с реалистичните романи. Смисълът и събитията се развиват във всички посоки.

Много хора са ме питали за поредицата ми за Ъплифта. Това определено не е първия случай, в който писател размишлява над възможността за генетично изменение на животни. Такива примери са „Островът на доктор Моро“ и „Планетата на маймуните“. От малък се възхищавам на тези творби и телевизионни сериали. Но също съм забелязал, че в почти всички подобни истории човешките „господари“ играят ролята на глупаци или престъпници. С други думи, ако променим животните, за да развием интелигентността им, това ще е, за да ги поробим и използваме.

Не ме разбирайте грешно! Този тип морализаторски приказки спомогна за насочването на колективното ни съзнание към съчувствие и търпимост. И все пак, по някаква ирония ми се струва, че сега няма вероятност нашата цивилизация съзнателно да прояви злонамереност към новопоявили се разумни същества, защото морализаторските приказки постигнаха целта си!

С поредицата за Ъплифта се опитвам да доведа нещата до следващото равнище. Да предположим, че с най-добри намерения генетично развием шимпанзетата, делфините и други животни, че им дадем дар слово и граждански права в нашата разнообразна култура.

Няма ли да възникнат проблеми? Достатъчно интересни, че да си струват един-два романа? Всъщност предполагам, че някой ден ще тръгнем по този път. Самотата е гаранция за това, че рано или късно някой ще постави началото на Тъплифта. А щом маймуната проговори, кой ще посмее да каже „върни я в предишното ѝ състояние“?

Вече е време да се замислим за дилемите, с които ще се сблъскаме, даже да проявим необходимата мъдрост.

Също както „Сезонът на славата“ ми позволи да разгледам различните връзки, произтичащи от самоклонирането, вселената на Тъплифта ми даде възможност да експериментирам с всевъзможни идеи за звездна цивилизация. И тъй като това е космическа опера, тези концепции могат да бъдат натрупани на огромна купчина! Например, след като приехме за даденост пътуването със свръхсветлинна скорост, аз продължих нататък и се опитах по десетки начини да измамя Айнщайн. Колкото повече, толкова по-забавно!

Един от проблемите в много научнофантастични вселени е предположението, че нещата случайно са се оказали готови за приключения, точно когато ние сме излезли на космическите пътища. (Например, храбрият герой винаги успява да победи опасните злодеи.) Всъщност нормалното състояние на която и да е част от вселената в която и да е даден момент е равновесието. Нещата са такива, каквито са били от много време. Равновесие на закона или на смъртта. Ние можем да сме Първата раса, както предполагам в „Кристалните сфери“. А може и да сме пристигнали последни, както е в книгите за Тъплифта. Но почти няма вероятност да се срещнем с извънземните като с равни.

Друга тема в тази поредица е екологията. Онова, което правим със Земята, ме кара да се страхувам, че из галактиката вече може да е имало пожари на екологични холокости, запалени от предишни звездни пътешественици, които безотговорно са използвали носещи живот планети като свои „галактически империи“ и са ги превърнали в пепелища през краткото си царуване, продължило само няколко десетки хиляди години. (Вижте колко често научнофантастичните творби издигат призива „Да вървим да изпълним галактиката!“). Ако вече се е случвало няколко пъти, това може би обяснява явната космическа пустош, защото поне в момента в галактиката няма много, ако изобщо има някакви други гласове.)

Една галактика може да „изгори“ съвсем лесно, ако нещо не определя как колонистите да се отнасят към планетите си и не ги принуждава да мислят за бъдещето. Вселената на Тъплифта показва един от възможните пътища. Въпреки всички отворителни особености, които някои от моите галактики проявяват — тяхната мания по миналото и суров фанатизъм, например, — те поставят на първо място запазването на планетите и потенциалния разумен живот. Резултатът е шумна, разтърсваща се и изпълнена с дребнави дрызги вселена. Вселена, кипяща от повече живот, отколкото иначе би могло да има.

За протокола, аз не мисля, че живеем на място, напомнящо на дивата и странна вселена на Тъплифта. Но между по-сериозните неща, е приятно да се позабавляваш в нея.

Дивете се на тези чудеса!

И се дръжете. Има още.

ИСКАМ ДА БЛАГОДАРЯ на моите проникателни и искрени първи читатели, които прегледаха части от тази творба в ръкопис — особено на Стивън Джоунс, Стийн Сигърдсън, Рубин Краснополски, Деймиън Съливан и Ерих Р. Шнайдер. Помогнаха ми също Кевин Лина, Хавиер Фан, Рей Рейнълдс, Ед Алън, Лари Фредриксън, Мартин Фог, Доуг Макилуайн, Джоузеф Трела, Дейвид и Джой Крисп, Карло Джиоя, Брад Делонг, Леели Матисън, Сара Милкович, Джерит Къркуд, Ан Кели, Анита Гулд, Дънкан Одъм, Джим Панита, Нанси Хейз, Робърт Болъндър, Катлийн Холанд, Маркъс Сароуфим, Майкъл Тайс, Пат Маниън, Грег Смит, Матю Джонсън, Кевин Конъд, Пол Ротемънд, Ричард Мейсън, Уил Смит, Грант Суенсън, Ройън Егнър, Джейсън М. Робъртсън, Майка Алтмън, Робърт Хърт, Маной Касичайнула, Анди Ашкрофт, Скот Мартин и Джефри Слоустад. Полезни наблюдения направиха проф. Джоузеф Милър и проф. Грегъри Бенфорд. Речниците състави Робърт Калкинбуш. Голяма помощ получих от моя агент Ралф Вичинанза, а също от Пат Ло Бруто и Том Дюпре от „Бантам Букс“.

Последната песен на Емерсън е финалната ария от операта „Фалстаф“ на Джузепе Верди.

Някои от образите в романа не са плод на моето извратено въображение. Многоизмерният свят, тази огромна структура от ледени шипове, осигуряваща далеч по-голяма повърхностна площ (за прозорци) от всяка Дайсънова сфера, е описан от доктор Дейвид Крисуел в проникателна статия, която можете да откриете в сборника „Междувездната миграция и човешкият опит“, издаден от Бен Финли и Ерик Джоунс.

Както обикновено, този разказ щеше да е далеч по-беден без мъдрите и човешки съвети на жена ми, доктор Черил Бригам.

А сега... подарък!

Вече съм го правил веднъж — след послеслова на „Земя“. Кратка развързка — разказ след разказа — за онези от вас, които са стигнали чак до края на тези мои последни бележки. Посещение при един от нашите герои около година след Голямото разкъсване. И опит за доизясняване само на някои (от многото) открити въпроси.

Приятно четене.

ЦИВИЛИЗАЦИЯТА РАЗВРЪЗКА

Моретата на Хурмуфта са по-солени от джиджоските.

Ветровете не са постоянни, а духат на странно ритмични повеи и правят плаването трудно и опасно.

Разбира се, докато схванеш ритъма. После придобиваш усет за вълнообразното темпо и чувстваш всеки следващ пристъп. Можеш с лека ръка на руля да използваш бриза и да надуваш платната, докато завиваш толкова рязко, че рейките да докосват гребените на вълните!

Първия път, когато го направих, Дор-хинуф изпищя така, сякаш от бездните е изплувала самата Смърт, за да ѝ изреве Песента на привикването. Когато подгизнали от глава до пети се върнахме на новия док, тя ужасно трепереше и си помислих, че наистина съм прекалил.

Божичко, колко грешах! В момента, в който влязохме в малката си крайморска хута, Дор-хинуф ми се нахвърли и двамата се любихме цели три мидури! После шиповете ме боляха в продължение на няколко дни.

(Скоро разбрах, че цивилизованите хууни рядко изпитват сексуална страст, стимулирана от емоционално преживяване! На Джиджо това беше част от ежедневиия живот и уравновесяваше вродената хуунска предпазливост. Но нашите звездни роднини водят толкова уседнал живот, че освен по време на явяващото се веднъж годишно разгонване, изобщо не помислят за секс! За щастие Дор-хинуф се влюби в този нов подход така, както урсите са влюбени в лавата.)

Уви, като че ли ни остава все по-малко време за романтични пътешествия. Ставаме все по-заети, колкото по-нашироко се разпространява вестта по високото плато — където от хиляда години хуунските селища се гушат далеч от шума на прибоя и приливите. След цялото това време предполагам, че се е натрупало много негодувание. Или пък е свързано с разтърсването на Петте галактики.

Така или иначе, много хууни — особено от по-младото поколение — проявяват желание да променят живота си. Нещо, на което нашите гутхатски патрони изобщо не са ни учили.

Ежедневно пристигат групи, които долитат до нашата къщичка на пустия бряг и излизат от гравитоколите си, за да погледат към сияйната лагуна, нервни от близостта до толкова много вода, явно запомнили зазубрения урок от детството си — че океаните са опасни.

Разбира се, всеки хуунски счетоводител също знае, че рискът може да е оправдан, ако ползата е по-голяма от потенциалната загуба.

Нужна е само една обиколка из ветровития залив, за да убедим повечето от тях.

Някои неща си струват да се изложиш на малко опасност.

С деловите подробности се занимава тъст ми. Туафу-ануф напусна Института по миграция, за да ръководи малкия ни курорт, да посреща инвеститори, да урежда екологичните разрешения и да наема колкото може повече крайбрежна земя, преди и други хууни да са осъзнали действителната ѝ стойност. Той все още смята цялото предприятие за малко безумно и изобщо не иска да се качи на платноходка. Но всеки път, щом старецът се задълбочи в сметките, аз го чувам доволно да умблира.

Коя е любимата му песен днес ли? „Какво ще правим с пияния моряк“!

Малко ме безпокои фактът, че нито натрапчивите образи на Мелвил, нито джиджоската морска поезия на Фхуун-дау не оказват такова въздействие върху Туафу-ануф, колкото няколко неприлични земянитски песнички. Таванските греди закънтят, когато стигне до грубата част за бръсненето на корема на пияницата с ръждясал бръснач.

Кой би могъл да си представи?

Напоследък съм толкова зает — да давам уроци по ветроходство и да строя лодки почти без никакви материали, — че нямам време за литературни занимания. Този мой дневник лежи неотварян в продължение на много ядури. Предполагам, че детските ми амбиции да стана прочут писател ще трябва да почакаат. Навярно до някой друг живот.

Всъщност открих по-успешен начин да въздействам на другите хууни. Да им нося малко щастие. Да променя репутацията им на стиснати, кисели счетоводители. И навярно да ги направя по-добри съседи.

На Джиджо всички други раси обичаха хууните! Надявам се, че това ще се случи и тук. Сред звездните пътища на цивилизацията.

Така или иначе, литературното възраждане вече е в добри ръце. Или по-скоро в добри очни стълбчета.

Хък прие половината от възложената ѝ роля.

— Ще имам бебета — съобщи тя. — Ако вие, приятели, намерите хуунски бавачки. В крайна сметка самата аз съм отгледана от хууни и вижте каква съм станала!

Бих ѝ отговорил като някога. Но без Клецовръх и Ур-ронн вече не е същото. Във всеки случай сега съм женен. Скоро ще ставам баща. Време е да се науча на малко тактичност.

Хък може и да се е примирила с бременността си, тъй като сега тя е единствената, която може да възроди г'кекската раса в Петте галактики. Но категорично отказа да изпълни другата половина от първоначалния план — да живее уединено и да се крие от древните врагове на вида си.

— Нека дойдат! — вика тя, като върти колела и размахва очи, сякаш е готова да се изправи пред цялата Джофурска империя и другите, помогнали за изстребването на роднините ѝ. Не зная. Може да е заради растящото ѝ самомнение, заради свободата на движение, която изпитва, носейки се по гладките тротоари на град Хурмуфта, или пък заради студентите, които посещават лекциите ѝ по земяниската и джиджоска литература. Но тя вече почти не идва в заливчето, а когато дойде, просто се изнервям да слушам дудненето ѝ цели мидури, без да ѝ отговарям почти нищо.

Може да е права. Навярно се превръщам в поредния тъп стар хуун.

Или пък проблемът е, че г'кеките рядко правят компромиси — още по-малко Хък. Тя не разбира, че животът изисква жертви. Защото с всяка промяна, която успееш да наложиш на вселената, самият ти също се променяш.

Аз донесох на звездните си братовчеди подаръци от Джиджо — приключения и детство. В замяна те ме научиха на ведростта, която можеш да откриеш у дома, и на тихите мелодични ритуали, наследени от мъглявото минало, още преди нашата раса да закрачи по пътя на Ъплифта или да се замисли за далечните звезди.

Тези звезди са по-далечни, отколкото преди. Откакто Петте галактики внезапно се оказаха четири, половината точки на прехвърляне и космически пътища станаха нестабилни и могат да останат такива до края на живота ни. Изчезнаха безброй кораби, наруши се търговията и световите бяха принудени да разчитат на собствените си ресурси.

Предполагам, това означава, че ще мине известно време преди да получа писмо от Ур-ронн. Сигурен съм, че си прекарва страхотно някъде из космоса, общувайки с инженери от всякакви раси и затънала до шия в прагматични проблеми.

Макар че урсите не са сантиментални, надявам се, че от време на време си спомня за нас.

Единственото, което мога да кажа за бедния Клецовръх, е, че ужасно ми липсва.

Понякога просто трябва да го преживееш.

Смъртта винаги е била огромна, безнадеждно непроходима пропаст. Когато Галактика четвърта се откъсна, сякаш всяко разумно същество го почувства на някакво дълбоко органично равнище. Дори на сушата това поразя много хора. Дни наред те вървяха като вцепенени.

Учените смятат, че последствията в самата Галактика четвърта са били далеч по-ужасни, но никога няма да разберем, защото сега цялото гигантско колело от звезди завинаги е недостъпно за нас. А заедно с него и Джиджо. Моите родители. Домът ми.

Има известна утеха. Приятно е да си представяш делфините, които плуват в забрава в копринените води на Ууфон, играят на гоненица с отпадъчния кораб на баща ми, а после всяка вечер се приближават до брега, за да разговарят за поезия под опаловата светлина на Лусен.

Разбира се, сега Общностите на шестте раси могат да скъсат Свещените свитъци и да престанат да крият лица от небето. Защото

законите на Цивилизацията на Петте галактики вече не се отнасят за тях. А може да са се сблъскали с още по-тежка криза. Така или иначе, най-после можем да се отърсим от чувството за вина, което сме наследили от престъпните си предци. Обитателите на Склона вече не са нарушители или преждевремци.

Джиджо е техен, за да се грижат за него и да го пазят.

Вярвам, че ще се справят. С малко помощ от заровете на Ифни.

Като става дума за странни заселници, сега ми досажда малко, напомнящо на видра същество, което пак иска услуга.

Откакто призна, че може да говори, Калнокракия е истинско кречетало и постоянно иска да знае дали на космодрума на Хурмуфта са пристигнали тимбримски кораби. Или пък дали за войната в Галактика втора са заминали някакви съдове. Нетърпението му е пословично. Въпреки че нарича себе си „титлал“, за мен той винаги ще си остане нур. Доказвам го, като надувам гръклянната си торбичка и умблирам любимата му песен. Той застава до моята любимка Хуфу на рамото ми и скоро двамата са загубени за външния свят.

— Той никога няма да замине — казва Дор-хинуф. И наистина, Калнокракия изглежда обича работата си на яхтата, където се катери по платната и рейките, дъвче плодови бонбони и мърмори отровни забележки за несвикналите с морето пътници.

И все пак аз не съм толкова сигурен. В малкото създание гори огън — като в човек, посветил се на някаква кауза, или в урс, който иска да изпита ново устройство. Калнокракия няма да се умори, докато не се погрижи за несвършената си работа.

Като съдя по онова, което зная за титлалите, навярно всичко е свързано с шега. Нещо с невероятна давност и отчаяно смешно... освен ако последствията не се струпат на гърба ти, разбира се.

Мисля, че някой ден ще се събудя и ще открия, че е изчезнал... навързал на възли всички корабни въжета за сбогом.

Калнокракия чете над рамото ми, докато пиша това, тежко диша и загадъчно се подсмивва, наслаждавайки се на размислите ми, без да издава каквото и да е.

Стига. Хайде, малки негоднико. Чакат ни клиенти. Вятърът е прекрасен и на сребристия хоризонт се плъзгат стройни колони от облаци.

Да вървим при някой досаден стар хуун и да му дадем най-вълнуващото преживяване в живота му.

Издание:

Дейвид Брин. Стълба към небето

Редактор: Вихра Манова

Художествено оформление на корица: „Megachrom“, Петър Христов

ИК „Бард“, 1999

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.